

STAVANGER TINGRETT

DOM

Avsagt: 15. november 2012

Saksnr.: 11-128794MED-STAV

Dommere: Tingrettsdommer Richard Saue

Tingrettsdommer Elizabeth Baumann

Meddommere: Thor Stensland
Arvid Bore
Magnhild Mo

Den offentlige påtalemyndighet

Statsadvokat Birgitte Budal Løvlund

mot

Fred Anton Ingebrigtsen

Advokat Bjørn Stordrange,
Advokat Toril Dale

Kåre Nilsen

Advokat Odd-Rune Torstrup,
Advokat Knut Lerum

Lars Audun Lunde

Advokat Atle Helljesen,
Advokat Benedikte Dalland

Oskar Andersen

Advokat Bjørn Kvernberg,
Advokat Rune Kristen Stangeland

Knut Helge Nordbotn

Advokat Geir Jøsendal,

Odd Inge Bø

Advokat Bengt Sigurd Rønningen
Advokat Pål Wergeland Lorentzen,
Advokatfullmektig Tarjei Hovland

Johnny Bondestad

Advokat Christian Wiig,
Advokat Gunhild Bergan

1	INNLEDNING	10
1.1	SAKEN GJELDER:	10
1.2	TILTALEBESLUTNINGEN	11
1.3	DE TILTALTE	19
1.4	OVERSIKT OVER SELSKAPENE OG HOVEDTILTALTES ROLLE.....	24
1.4.1	<i>Acta-konsernet</i>	24
1.4.2	<i>Aksjekursen i Acta Holding fra 2004 til 2008</i>	24
1.4.3	<i>Spring-konsernet</i>	25
1.5	SAKENS GANG	26
1.6	KORT OM BEVISSITUASJONEN.....	27
1.7	PÅSTANDENE.....	28
1.7.1	<i>Påtalemyndigheten</i>	28
1.7.2	<i>De tiltalte</i>	31
2	RETTENS GENERELLE MERKNADER.....	32
2.1	SAKENS SENTRALE PROBLEMSTILLINGER	32
2.2	LOVGRUNNLAGET: LOV OM VERDIPAPIRHANDEL	33
2.2.1	<i>Overordnede formål i loven om verdipapirhandel</i>	33
2.2.1	<i>Harmonisering med EU-retten</i>	34
2.2.2	<i>Lovendringer 2004- 2008</i>	35
2.3	TERMINOLOGI-SENTRALE BEGREPER I VERDIPAPIRHANDEL	35
2.3.1	<i>Verdipapirbegrepet</i>	35
2.3.2	<i>Børsen og annenhåndsmarkedet</i>	36
2.3.3	<i>Prising av børnoterte aksjer og markedsmisbruk</i>	36
2.3.4	<i>Ulike former for markedshandel</i>	36
2.3.5	<i>Marginkrav</i>	39
2.4	DOMMENS SYSTEMATIKK OG VIDERE OPPBYGNING.....	40
3	MARKEDSMANIPULASJON OG BRUDD PÅ MELDEPLIKTEN: TILTALEBESLUTNINGEN POST I OG III.....	41
3.1	INNLEDNING	41
3.2	PENGEOVERFØRING - FINANSIERING	42
3.2.1	<i>Innledning</i>	42
3.2.2	<i>Hovedtiltaltes formelle eksponering i Acta-aksjen og hans inntekts- og formuesituasjon i tiltaleperiode .....</i>	<i>42</i>
3.2.2.1	<i>Investeringssamarbeidet med Alfred Ydstebo – Spring Capital AS .....</i>	<i>42</i>
3.2.2.2	<i>Hovedtiltaltes eget investeringselskap – Spring Gruppen AS gjennom Spring Holding AS .....</i>	<i>43</i>
3.2.2.3	<i>Hovedtaltalte var utad "Bull" i Acta-aksjen – ingen egne salg i tiltaleperioden .....</i>	<i>43</i>
3.2.2.4	<i>Hovedtiltaltes inntektskilder .....</i>	<i>44</i>
3.2.2.5	<i>Hovedtiltaltes formuesstilling .....</i>	<i>45</i>
3.2.2.6	<i>Handelsbanken.....</i>	<i>47</i>
3.2.2.7	<i>Overføringer til de medtaltalte.....</i>	<i>47</i>
3.2.2.8	<i>Uttak fra Spring Gruppen AS.....</i>	<i>49</i>
3.2.2.9	<i>Hovedtiltaltes egne forestillinger våren 2008 om rådigheten over de medtaltaltes investeringer opp mot Acta-aksjen.....</i>	<i>49</i>
3.2.3	<i>Kåre Nilsen .....</i>	<i>52</i>
3.2.3.1	<i>Innledning – aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2004.....</i>	<i>52</i>
3.2.3.2	<i>Aksjehandler og økonomiske disposisjoner frem mot Actas resultatfremleggelse 11. februar 2005 .....</i>	<i>53</i>
3.2.3.3	<i>Aksjehandler og økonomiske disposisjoner videre i 2005 – JMT AS.....</i>	<i>54</i>
3.2.3.4	<i>Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2006.....</i>	<i>56</i>
3.2.3.5	<i>Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2007.....</i>	<i>57</i>
3.2.3.6	<i>Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2008.....</i>	<i>60</i>
3.2.3.7	<i>Oppsummering.....</i>	<i>62</i>
3.2.4	<i>Johnny Bondestad .....</i>	<i>62</i>
3.2.4.1	<i>Innledning.....</i>	<i>62</i>
3.2.4.2	<i>Aksjehandel og økonomiske disposisjoner i 2007.....</i>	<i>63</i>
3.2.4.3	<i>Aksjehandel og økonomiske disposisjoner i 2008.....</i>	<i>65</i>

3.2.4.4	Oppsummering Bondestad	66
3.2.5	<i>Knut Helge Nordbotn</i>	66
3.2.5.1	Innledning	66
3.2.5.2	Oppstarten av aksjehandelen gjennom Material Management AS høsten 2005	67
3.2.5.3	Aksjekjøp og økonomiske disposisjoner i 2006	70
3.2.5.4	Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2007	70
3.2.5.5	Aksjehandel og økonomiske disposisjoner i 2008	73
3.2.5.6	Oppsummering	75
3.2.6	<i>Oskar Andersen</i>	75
3.2.6.1	Innledning	75
3.2.6.2	Sunny Beach	76
3.2.6.3	Aksjehandler februar 2004	77
3.2.6.4	Lånopptak i Handelsbanken september 2004	78
3.2.6.5	Aksjehandler desember 2004	78
3.2.6.6	Aksjehandler januar 2005	79
3.2.6.7	Aksjehandler mars-juni 2005	80
3.2.6.8	Aksjehandler august 2005	81
3.2.6.9	Pengeoverføring til Material Management	82
3.2.6.10	Aksjehandler fra oktober 2005	83
3.2.6.11	Aksjehandler fra februar 2006	84
3.2.6.12	Aksjehandler fra mai 2006	84
3.2.6.13	Aksjehandler fra august 2006	85
3.2.6.14	Aksjehandler oktober og november 2006	86
3.2.6.15	Aksjehandler fra desember 2006	86
3.2.6.16	Kontobevegelser første halvår 2007	87
3.2.6.17	Aksjehandler fra juli 2007	87
3.2.6.18	Aksjehandler fra oktober 2007	88
3.2.6.19	Sikring av posisjoner i januar 2008	89
3.2.6.20	Kryssing av termin med Varhei Invest AS i februar 2008	90
3.2.6.21	Kontobevegelser februar-april 2008	91
3.2.6.22	De siste aksjehandlene – april og mai 2008	91
3.2.6.23	Avsluttende merknader	92
3.2.7	<i>Lars Audun Lunde</i>	92
3.2.7.1	Innledning	92
3.2.7.2	Den første pengeoverføringen fra hovedtaltale 6. september 2004 – aksjehandel i september 94	
3.2.7.3	Aksjehandel og pengeoverføringer november og desember 2004	95
3.2.7.4	Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2005 - overblikk	97
3.2.7.5	Økonomiske disposisjoner og frem mot Actas resultatfremleggelse 11. februar 2005 ..	98
3.2.7.6	Senere i 2005	99
3.2.7.7	Disposisjoner november og desember 2005 – Varhei Invest, Lunde og hovedtaltale ..	100
3.2.7.8	Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2006 – overblikk	101
3.2.7.9	Økonomiske disposisjoner mot hovedtaltale i oktober 2006	102
3.2.7.10	Økonomiske disposisjoner mot hovedtaltale desember 2006	102
3.2.7.11	Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2007 – overblikk	103
3.2.7.12	Overføringene av 22 684 170 kroner til Sunny Beach 6. juni 2007	104
3.2.7.13	Overføringen av 1 800 000 kroner fra Varhei AS til hovedtaltale 20. juni 2007	104
3.2.7.14	Nedsalget i perioden 24. september til 4. oktober 2007 – forholdet til negativt resultatvarsel fra Acta Holding ASA 5. oktober 2007	105
3.2.7.15	Overføringen av 5 000 000 kroner fra hovedtaltale til Lunde 1. november 2007	107
3.2.7.16	Finansiering av aksjehandel høsten 2007	107
3.2.7.17	Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2008 – overblikk	108
3.2.7.18	Overføringen av 5 600 000 kroner fra Lunde til hovedtaltale 7. januar 2008	109
3.2.7.19	Overføringen av 3 000 000 kroner fra Nes holding AS (Gunnar Kolnes) på vegne av hovedtaltale til Varhei Invest 15. januar 2008	109
3.2.7.20	Hovedtaltales kausjonsstillelse overfor Glitnir 29. januar 2008	110
3.2.7.21	Overføringen av 2 000 000 kroner fra hovedtaltale til Varhei Invests marginkonto i Handelsbanken 19. februar 2008 – forholdet til kryssingen av 700 000 aksjer mellom Andresen og Lunde	111
3.2.7.22	Overføringen av 600 000 kroner fra hovedtaltale til Varhei Invests marginkonto i Handelsbanken 25. april 2008	111
3.2.7.23	Overføringer av samlet 1 600 000 kroner fra hovedtaltale til Varhei Invests marginkonto hos SEB i mai og juni 2008	112
3.2.7.24	Oppsummering	113
3.2.8	<i>Odd Inge Bø</i>	114

3.2.8.1	Innledning.....	114
3.2.8.2	Oppstarten – aksjehandel i eget navn vinteren 2006.....	114
3.2.8.3	Fra våren 2006 - aksjehandel gjennom Spelt AS.....	114
3.2.8.4	Disposisjoner i 2007 og 2008.....	116
3.2.8.5	Oppsummering.....	117
3.3	RISIKO/ NEDSIDE.....	117
3.3.1	<i>Generelle merknader</i>	117
3.3.2	<i>Kåre Nilsen</i>	118
3.3.2.1	Innledning.....	118
3.3.2.2	Pengeoverføringer.....	118
3.3.2.3	Trafikkdata.....	122
3.3.2.4	Oppsummering.....	124
3.3.3	<i>Lars Audun Lunde</i>	126
3.3.3.1	Innledning.....	126
3.3.3.2	Pengeoverføringer.....	126
3.3.3.3	Selvskyldnerkausjonen.....	127
3.3.3.4	Marginkrav.....	128
3.3.3.5	SEB Enskilda.....	128
3.3.3.6	Handelsbanken Markets.....	133
3.3.3.7	Glitnir Securities.....	134
3.3.3.8	Dnb Markets.....	135
3.3.3.9	Oppsummering.....	138
3.3.4	<i>Oskar Andersen</i>	139
3.3.4.1	Innledning.....	139
3.3.4.2	Marginkrav.....	140
3.3.4.3	Veddemålet.....	140
3.3.4.4	Høsten 2007 / våren 2008.....	141
3.3.4.5	Oppsummering.....	147
3.3.5	<i>Knut Helge Nordbotn</i>	149
3.3.5.1	Innledning.....	149
3.3.5.2	Pengeoverføringene.....	150
3.3.5.3	Låneavtalen.....	150
3.3.5.4	Selvskyldnerkausjonen.....	151
3.3.5.5	Trafikkdata.....	152
3.3.5.6	Nordbotns politiforklaringer.....	153
3.3.5.7	Notatet.....	153
3.3.5.8	Den blå permen.....	155
3.3.5.9	En bekreftelse av låneavtalen.....	155
3.3.5.10	Oppsummering.....	156
3.3.6	<i>Odd Inge Bø</i>	157
3.3.6.1	Innledning.....	157
3.3.6.2	Pengeoverføringer.....	157
3.3.6.3	Meklersamtaler.....	157
3.3.6.4	Marginkrav.....	165
3.3.6.5	Bøs forklaringer.....	170
3.3.6.6	Oppsummering.....	170
3.3.7	<i>Johnny Bondestad</i>	171
3.3.7.1	Innledning.....	171
3.3.7.2	Oppstarten.....	172
3.3.7.3	Marginkrav.....	173
3.3.7.4	Oppsummering.....	181
3.4	FORDELINGEN AV OPPSIDEN.....	182
3.4.1	<i>Generelle merknader</i>	182
3.4.2	<i>Kåre Nilsen</i>	183
3.4.2.1	Innledning.....	183
3.4.2.2	Pengeoverføringene til hovedtiltalte.....	183
3.4.2.3	Pengeoverføringene til de medtiltalte.....	184
3.4.2.4	Oppsummering.....	184
3.4.3	<i>Lars Audun Lunde</i>	184
3.4.3.1	Innledning.....	184
3.4.3.2	Fellesinvesteringene.....	185
3.4.3.3	Forklaringer på bonusavtalen.....	188
3.4.3.4	Oppsummering.....	197
3.4.3.5	Eiendomsprosjekter.....	198

3.4.3.6	Kryssingen av 700 000 Acta-aksjer den 13 februar 2008.....	202
3.4.3.7	Oppsummering.....	203
3.4.4	<i>Knut Helge Nordbotn</i>	203
3.4.4.1	Innledning.....	203
3.4.4.2	Nordbotns politiforklaringer.....	204
3.4.4.3	Øvrige bevis.....	205
3.4.4.4	Oppsummering.....	208
3.4.5	<i>Oskar Andersen</i>	209
3.4.5.1	Innledning.....	209
3.4.5.2	Overføringen av 4, 705 millioner kroner til Material Management AS.....	209
3.4.5.3	Overføringen av kr. 2 144 500 til hovedtilltalte.....	210
3.4.5.4	Trafikkdata.....	217
3.4.5.5	Oppsummering.....	217
3.4.6	<i>Odd Inge Bø</i>	218
3.4.6.1	Innledning.....	218
3.4.6.2	Fire temaer.....	218
3.4.6.3	Oppsummering.....	219
3.4.7	<i>Johnny Bondestad</i>	219
3.5	STYRING AV DE MEDTILTALTES ACTA-PORTEFØLJER FRA HOVEDTILTALTES SIDE.....	221
3.5.1	<i>Generelle merknader</i>	221
3.5.1.1	Problemstillinger.....	221
3.5.1.2	Oppbygningen av stråmannsarrangementet.....	221
3.5.1.3	Kamuflasje-effekten.....	221
3.5.1.4	Handelsmønster.....	222
3.5.1.5	Nedside og oppside.....	222
3.5.1.6	Kort oppsummering.....	223
3.5.2	<i>Hovedtaltets rolle i forhold til styring</i>	223
3.5.3	<i>Kåre Nilsen</i>	224
3.5.3.1	Innledning.....	224
3.5.3.2	Meglertaler og trafikkdata.....	224
3.5.3.3	Oppsummering.....	238
3.5.4	<i>Knut Helge Nordbotn</i>	239
3.5.4.1	Innledning.....	239
3.5.4.2	Bevisbildet.....	239
3.5.4.3	Nærmere om Nordbotns politiforklaring.....	240
3.5.4.4	Oppsummering.....	241
3.5.5	<i>Lars Audun Lunde</i>	241
3.5.5.1	Innledning.....	241
3.5.5.2	Kryssing av 700.000 Acta-aksjer den 13. februar 2008.....	242
3.5.5.3	Øvrige styringselementer.....	243
3.5.5.4	Oppsummering.....	245
3.5.6	<i>Oskar Andersen</i>	245
3.5.6.1	Innledning.....	245
3.5.6.2	Kryssingen av 700 000 Acta-aksjer mellom Oskar Andersen og Varhei Invest AS den 13. februar 2008.....	246
3.5.6.3	US Opportunities.....	253
3.5.6.4	Trafikkdata Andersen:.....	255
3.5.6.5	Oppsummering.....	264
3.5.7	<i>Odd Inge Bø</i>	264
3.5.7.1	Innledning.....	264
3.5.7.2	Styringselementer i Odd Inge Bøs aksjeportefølje i Acta.....	264
3.5.7.3	Oppsummering.....	266
3.5.8	<i>Johnny Bondestad</i>	267
3.5.8.1	Innledning.....	267
3.5.8.2	Meklersamtaler.....	267
3.5.8.3	Oppsummering.....	284
3.6	SLUTNINGER.....	284
3.6.1	<i>Realiteten i rettsforholdet mellom hovedtilltalte og hver enkelt av de medtilltalte</i>	284
3.6.2	<i>Nærmere om varigheten og omfanget av hovedtaltets aksje- og derivathandel opp mot Acta-aksjen gjennom de medtilltalte</i>	285
3.6.2.1	Innledning.....	285
3.6.2.2	Medtilltalte Kåre Nilsens stråmannsvirksomhet.....	286
3.6.2.3	Medtilltalte Lars Audun Lundes stråmannsvirksomhet.....	286
3.6.2.4	Medtilltalte Knut Helge Nordbotns stråmannsvirksomhet.....	286

3.6.2.5	Medtiltalte Oskar Andersens stråmannsvirksomhet	287
3.6.2.6	Medtiltalte Johnny Bondestads stråmannsvirksomhet	287
3.6.2.7	Medtiltalte Odd Inge Bøs stråmannsvirksomhet	287
3.6.3	<i>Det samlede omfang av de medtiltaltes stråmannsvirksomhet for hovedtiltalte.....</i>	288
3.6.4	<i>Hovedtiltalte og hans nærstående samlede eksponering i Acta-aksjen i tiltaleperioden, inkludert posisjonene hovedtiltalte hadde gjennom de medtiltalte. ....</i>	292
3.6.5	<i>Hovedtiltaltes motiver bak bruken av stråmenn.....</i>	296
3.6.6	<i>Stråmannsvirksomhetens betydning for kursutviklingen på Acta-aksjen, og de tiltaltes kunnskap om dette .....</i>	298
3.6.6.1	Betydningen av at markedet ikke var kjent med at handlene var hovedtiltaltes – handlemønsteret	298
3.6.6.2	Betydningen av volumet i de medtiltaltes handler opp mot Acta-aksjen som stråmenn for hovedtiltalte	299
3.7	TILTALEBESLUTNINGEN POST III A) – ANKLAGEN MOT HOVEDTILTALTE FOR BRUDD PÅ MELDEPLIKTEN	300
3.7.1	<i>Innledning.....</i>	300
3.7.2	<i>Hvorvidt hovedtiltalte var omfattet av meldepliktreglene.....</i>	301
3.7.3	<i>Hvorvidt aksjer, terminkontrakter og CFDer omfattes av meldepliktreglene.....</i>	302
3.7.4	<i>Hvorvidt de medtiltaltes handler kan tilordnes hovedtiltalte .....</i>	309
3.7.4.1	Lovgrunnlaget.....	309
3.7.4.2	Lovforståelsen.....	310
3.7.4.3	Lovanvendelsen.....	316
3.7.5	<i>Subjektiv skyld.....</i>	316
3.8	TILTALEBESLUTNINGEN POST III B)-I): ANKLAGEN MOT DE MEDTILTALTE FOR MEDVIRKNING TIL BRUDD PÅ MELDEPLIKTEN	317
3.8.1	<i>Medtiltalte Kåre Nilsen .....</i>	317
3.8.2	<i>Medtiltalte Lars Audun Lunde.....</i>	318
3.8.3	<i>Medtiltalte Oskar Andersen.....</i>	319
3.8.4	<i>Medtiltalte Knut Helge Nordbotn.....</i>	320
3.8.5	<i>Medtiltalte Odd Inge Bø.....</i>	321
3.8.5.1	Nærmere om tiltalen post III g).....	321
3.8.5.2	Nærmere om tiltalen post III h)	322
3.8.6	<i>Medtiltalte Johnny Bondestad .....</i>	322
3.9	TILTALEBESLUTNINGEN POST I A): ANKLAGEN MOT HOVEDTILTALTE FRED ANTON INGEBRIGTSEN OM MARKEDSMANIPULASJON	323
3.9.1	<i>Innledning.....</i>	323
3.9.2	<i>Nærmere om lovforståelsen.....</i>	327
3.9.2.1	Innledning.....	327
3.9.2.2	Hvorvidt bestemmelsene rammer passivitet fra gjerningspersonens side	328
3.9.2.3	Nærmere om bestemmelsene etter sitt innhold krever kurspåvirkningsforsett eller - hensikt fra gjerningspersonens side	332
3.9.2.4	Identifikasjonsgrunnlaget i forhold til flaggeplikt og tilbudsplicht.....	334
3.9.3	<i>Lovanvendelsen.....</i>	335
3.9.4	<i>Subjektiv skyld.....</i>	337
3.10	TILTALEBESLUTNINGEN POST I B)-I ANKLAGEN MOT DE MEDTILTALTE OM MEDVIRKNING TIL MARKEDSMANIPULASJON	337
3.10.1	<i>Medtiltalte Kåre Nilsen .....</i>	337
3.10.2	<i>Medtiltalte Lars Audun Lunde.....</i>	338
3.10.3	<i>Medtiltalte Oskar Andersen .....</i>	339
3.10.4	<i>Medtiltalte Knut Helge Nordbotn .....</i>	340
3.10.5	<i>Medtiltalte Odd Inge Bø .....</i>	341
3.10.6	<i>Medtiltalte Johnny Bondestad .....</i>	342
3.11	FORTSATT FORBRYTELSE	343
3.12	SPØRSMÅLET OM IDEALKONKURRENS.....	345
3.13	KRAV OM INDIVIDUALISERING AV DE STRAFFBARE FORHOLD	347
4	INNSIDEHANDEL: TILTALEBESLUTNINGEN POST II.....	349
4.1	INNSIDEREGELVERKET	349
4.1.1	<i>Innledning.....</i>	349
4.1.2	<i>"Egnet til å påvirke kursen merkbart"- § 2-2 første og tredje ledd.....</i>	350
4.1.3	<i>Nærmere om "den fornuftige investor"-testen. ....</i>	351

4.1.4	<i>Presise opplysninger</i>	351
4.1.5	<i>Ikke offentlig tilgjengelig eller allment kjent i markedet</i>	352
4.1.6	<i>Reelle hensyn</i>	352
4.1.7	<i>Betydningen av at de tre innsidepostene hviler på formelt forskjellige lovgrunnlag</i> ..	352
4.2	OFFENTLIGGJØRINGEN AV RESULTATET FOR 4. KVARTAL 2004, DEN 11. FEBRUAR	
	2005: TILTALEBESLUTNINGENS POST II A.....	353
4.2.1	<i>Innledning</i>	353
4.2.1.1	Anklagen og lovgrunnlaget.....	353
4.2.1.2	Handlene som omfattes av tiltalebeslutningen.....	354
4.2.1.3	Særlige bevisstema ved fastleggelsen av faktum for øvrig.....	355
4.2.2	<i>Hva skjedde i Acta?</i>	356
4.2.3	<i>Hva visste hovedtiltalte?</i>	358
4.2.4	<i>Nærmere om medtiltalte Kåre Nilsens handler</i>	358
4.2.5	<i>Nærmere om medtiltalte Lars Audun Lundes aksjehandler gjennom Varhei Invest</i> ...	374
4.2.6	<i>Skyldspørsmålet – hovedtiltalte Fred Anton Ingebrigtsen</i>	381
4.2.7	<i>Skyldspørsmålet – medtiltalte Kåre Nilsen</i>	382
4.2.8	<i>Skyldspørsmålet – medtiltalte Lars Audun Lunde</i>	382
4.3	NEGATIVT RESULTATVARSEL HØSTEN 2007: TILTALEBESLUTNINGENS POST II B	383
4.3.1	<i>Innledning: Det straffbare forhold og lovgrunnlaget</i>	383
4.3.2	<i>Innledende merknader til bevisbedømmelsen</i>	384
4.3.3	<i>Hva skjedde i Acta?</i>	385
4.3.4	<i>Hva visste hovedtiltalte?</i>	390
4.3.4.1	<i>Innledning</i>	390
4.3.4.2	<i>Informasjon fra selskapet</i>	391
4.3.4.3	<i>Meklersamtale 26. september 2007</i>	398
4.3.4.4	<i>Oppsummering</i>	399
4.3.5	<i>De medtaltets ned salg</i>	399
4.3.5.1	<i>Innledning</i>	400
4.3.5.2	<i>Salgsvolumet</i>	400
4.3.5.3	<i>Meklersamtalene rundt ned salgene</i>	401
4.3.6	<i>Press-samtaler/ tvangssalg</i>	432
4.3.6.1	<i>Innledning</i>	432
4.3.6.2	<i>Nærmere om tvangssalg og lovgrunnlaget</i>	433
4.3.6.3	<i>Var det tale om tvangssalg?</i>	434
4.3.6.4	<i>De medtaltets likviditet</i>	439
4.3.6.5	<i>Hvorfor spurte de ikke hovedtiltalte?</i>	441
4.3.6.6	<i>Oppsummering</i>	441
4.3.7	<i>Skyldspørsmålet</i>	441
4.3.7.1	<i>De objektive straffbarhetsvilkår</i>	442
4.3.7.2	<i>De subjektive straffbarhetsvilkår</i>	443
4.4	OPPKJØPSPLANER VÅREN 2008 (TPG II, ABBA): TILTALEBESLUTNINGEN POST II C)	447
4.4.1	<i>Innledning</i>	447
4.4.1.1	<i>Det straffbare forhold og lovgrunnlaget</i>	447
4.4.1.2	<i>Saken i et nøtteskall</i>	448
4.4.1.3	<i>Generelle merknader om oppkjøpsprosessen som selskapsbegivenhet</i>	448
4.4.1.4	<i>Nærmere om problemstillingene</i>	449
4.4.1.5	<i>Merknader til bevisbedømmelsen</i>	449
4.4.2	<i>Gjennomgang av hovedpunkter i oppkjøpsprosessen og hovedtaltets rolle</i>	450
4.4.2.1	<i>Kronologisk gjennomgang</i>	450
4.4.2.2	<i>Innsideboka til Acta</i>	460
4.4.2.3	<i>Notatboka til finansdirektør Tunge</i>	463
4.4.2.4	<i>Hva visste hovedtiltalte?</i>	464
4.4.2.5	<i>Hovedtaltets brudd på taushetsplikten i forbindelse med oppkjøpsplanene</i>	464
4.4.2.6	<i>Oppsummering</i>	466
4.4.3	<i>De medtaltets handler</i>	466
4.4.3.1	<i>Lars Lunde</i>	466
4.4.3.2	<i>Oskar Andersen</i>	473
4.4.4	<i>Skyldspørsmålet</i>	495
4.4.4.1	<i>De objektive straffbarhetsvilkår</i>	495
4.4.4.2	<i>Skyldkravet</i>	497

5 OVERTREDELSE AV EGENHANDELREGLENE – TILTALEBESLUTNINGEN POST IV OG V

5.1	INNLEDNING	499
5.1.1	<i>Kort sakspresentasjon</i>	499
5.1.2	<i>Gjerningsbeskrivelsene</i>	500
5.1.3	<i>Lovgrunnlaget</i>	501
5.1.4	<i>Bevistema</i>	503
5.2	FAKTUM.....	503
5.3	SKYLDSPØRSMÅLET – HOVEDTILTALTE FRED ANTON INGEBRIGTSEN	507
5.4	SKYLDSPØRSMÅLET – MEDTILTALTE KÅRE NILSEN.....	508
5.5	SKYLDSPØRSMÅLET – MEDTILTALTE LARS AUDUN LUNDE.....	509
5.6	SKYLDSPØRSMÅLET – MEDTILTALTE OSKAR ANDERSEN	509
6	TILTALEBESLUTNINGEN POST VI: ULOVLIG AKSJONÆRLÅN TIL HOVEDTILTALTE..	510
6.1	INNLEDNING	510
6.1.1	<i>Gjerningsbeskrivelsen</i>	510
6.1.2	<i>Lovgrunnlaget</i>	510
6.1.3	<i>Bevistema</i>	511
6.2	FAKTUM.....	511
6.2.1	<i>Innledning - Selskapsstrukturer, posisjoner og signaturrett</i>	511
6.2.2	<i>Overføringer første halvår 2008 fra Spring Gruppen AS kassakredittkonto til hovedtaltales konto i Handelsbanken - 30 275 000 kroner</i>	512
6.2.3	<i>Overføringer fra Spring Gruppen AS kassakredittkonto til Norwegian Property AS den 6. juli 2008 for hovedtaltales leilighetskjøp i Smedvig-kvartalet – 6 600 000 kroner</i>	513
6.2.4	<i>Overføring fra Spring Gruppens kassakreditt til hovedtaltales konti i august 2005 – 45 000 000 kroner</i>	513
6.3	SKYLDSPØRSMÅLET	514
7	STRAFFUTMÅLINGEN	516
7.1	HOVEDTILTALTE – FRED ANTON INGEBRIGTSEN	516
7.1.1	<i>Innledning</i>	516
7.1.2	<i>Nærmere om straffnivået for kurs- og markedsmanipulasjon og for innsidehandel</i>	517
7.1.2.1	<i>Lovgrunnlaget og lovgiveruttalelser</i>	517
7.1.2.2	<i>Sammenligning med annen grov økonomisk kriminalitet - oppdagelsesrisikoen</i>	520
7.1.2.3	<i>Fire sentrale dommer fra Høyesterett</i>	521
7.1.2.4	<i>Nærmere om enkelte hensyn som er trukket frem i disse avgjørelsene</i>	525
7.1.3	<i>Hovedtaltales forhold opp mot kurs- og markedsmanipulasjon, brudd på meldeplikten og brudd på egenhandelreglene</i>	528
7.1.4	<i>Hovedtaltales forhold opp mot innsidehandelne</i>	530
7.1.5	<i>Hovedtaltales forhold opp mot det ulovlige aksjonærlånet</i>	531
7.1.6	<i>Formildende omstendigheter?</i>	532
7.1.7	<i>Straffen</i>	534
7.2	MEDTILTALTE KÅRE NILSEN	534
7.2.1	<i>Innledning</i>	534
7.2.2	<i>Medvirkningen til markedsmanipulasjon, brudd på meldeplikten og brudd på egenhandelreglene</i>	534
7.2.3	<i>Medvirkning til to tilfeller av innsidehandel</i>	535
7.2.4	<i>Formildende omstendigheter?</i>	536
7.2.5	<i>Straffen</i>	536
7.3	MEDTILTALTE LARS AUDUN LUNDE	537
7.3.1	<i>Innledning</i>	537
7.3.2	<i>Medvirkningen til markedsmanipulasjon, brudd på meldeplikten og brudd på egenhandelreglene</i>	537
7.3.3	<i>Medvirkning til tre tilfeller av innsidehandel</i>	538
7.3.4	<i>Formildende omstendigheter?</i>	539
7.3.5	<i>Straffen</i>	539
7.4	MEDTILTALTE KNUT HELGE NORDBOTN	539
7.4.1	<i>Innledning</i>	539
7.4.2	<i>Medvirkningen til markedsmanipulasjon, brudd på meldeplikten og brudd på egenhandelreglene</i>	540
7.4.3	<i>Medvirkning til ett tilfelle av innsidehandel</i>	540

7.4.4	Formildende omstendigheter?	541
7.4.5	Straffen.....	541
7.5	MEDTILTALTE OSKAR ANDERSEN	542
7.5.1	Innledning.....	542
7.5.2	Medvirkningen til markedsmanipulasjon, brudd på meldeplikten og brudd på egenhandelreglene	542
7.5.3	Medvirkning til to tilfeller av innsidehandel.....	543
7.5.4	Formildende omstendigheter?	543
7.5.5	Straffen.....	544
7.6	MEDTILTALTE JOHNNY BONDESTAD	544
7.6.1	Innledning.....	544
7.6.2	Medvirkningen til markedsmanipulasjon, brudd på meldeplikten og brudd på egenhandelreglene	545
7.6.3	Medvirkning til ett tilfelle av innsidehandel	545
7.6.4	Formildende omstendigheter?	546
7.6.5	Straffen.....	547
7.7	MEDTILTALTE ODD INGE BØ	547
8	INNDRAGNING.....	548
8.1	LOVENS ORDNING	548
8.2	ANVENDELSEN AV INNDRAGNINGSBESTEMMELSENE OVERFOR MEDTILTALTE KÅRE NILSEN, LARS AUDUN LUNDE, KNUT HELGE NORDBOTN OG JOHNNY BONDESTAD.....	548
8.3	ANVENDELSEN AV INNDRAGNINGSGREGLERNE OVERFOR MEDTILTALTE OSKAR ANDERSEN	549
8.4	ANVENDELSEN AV INNDRAGNINGSGREGLERNE OVERFOR MEDTILTALTE ODD INGE BØ.....	549
8.5	ANVENDELSEN AV INNDRAGNINGSGREGLERNE OVERFOR HOVEDTILTALTE FRED ANTON INGEBRIGTSEN 550	
9	SAKSOMKOSTNINGER.....	550
9.1	PLIKTEN TIL Å SVARE SAKSOMKOSTNINGER	550
9.2	SAKSOMKOSTNINGENES STØRRELSE.....	551
10	SLUTNING:.....	553

1 INNLEDNING

1.1 SAKEN GJELDER:

Saken gjelder i hovedsak anklage om alvorlig og omfattende verdipapirkriminalitet i form av straffbar markedsmanipulasjon, innsidehandel og brudd på meldeplikten ved handel i finansielle instrumenter, i tidsrommet 2004 til 2008.

Hovedtiltalte, Fred Anton Ingebrigtsen er gründer av finanskonsernet Acta og tidligere hovedaksjonær i konsernspissen Acta Holding ASA. Acta er et finansrådgivningskonsern med hovedkontor i Stavanger. Selskapet ble etablert i 1990 og børsnotert som Acta Holding ASA i 2001. Konsernet tilbyr strukturerte spare- og investeringsløsninger til privatpersoner og har salgskontorer i Norge, Sverige og Danmark.

Ingebrigtsen er tiltalt for i egenskap av primærinnsider å ha gitt markedet feilaktige, mangelfulle og / eller misvisende opplysninger ved at han har holdt skjult at en rekke løpende aksjetransaksjoner i finansielle instrumenter knyttet til Acta-aksjer, som ble foretatt i navnet til de seks medtiltaltes og deres selskaper, i realiteten var finansiert av ham og foretatt under hans styring og instruksjon, og dessuten skjedde for hans risiko. Ifølge påtalemyndigheten innebar tiltaltes aktive rolle og egen eksponering at hans meldeplikt som primærinnsider ble utløst, og at han i tillegg har brutt flaggeplikten, forbudet mot egen derivathandel og tilbudsplikten. Avvikene er samlet sett betegnet som så omfattende og alvorlige at tiltalen også omfatter straffbar kursmanipulasjon/markedsmanipulasjon, idet adferden er ansett for å ha vært egnet til kunstig å påvirke børskursen for Acta-aksjer og dermed undergrave tilliten i finansmarkedet til de legitime markedsmekanismene. I alt er det tale om ca. 1650 handler fra de medtiltalte over et tidsrom på 609 dager, hvor det totalt fra dem ble omsatt for brutto over 3 milliarder kroner. Dette utgjør vel 10 % av den samlede omsetningen av Acta-aksjer i de 4 årene.

De seks medtiltalte, herunder Kåre Nilsen, Lars Audun Lunde, Oskar Andersen, Knut Helge Nordbotn, Odd Inge Bø og Johnny Bondestad, som har en familiær, sosial og/eller arbeidsmessig tilknytning til hovedtiltalte, er tiltalt for medvirkning til de nevnte forhold, i spesifikke perioder.

Saken gjelder også alvorlig innsidehandel. Ved tre særskilte og antatt kurssensitive selskapsbegivenheter i Acta, herunder i forkant av børsmelding om positivt resultatregnskap i januar/februar 2005, i forkant av børsmelding om negativt resultatregnskap i september/oktober 2007 og under oppkjøpsforhandlinger i april/mai 2008, er det foretatt omfattende handler i Acta-aksjer fra flere av de medtiltaltes side. I følge tiltalebeslutningen hadde hovedtiltalte på de tre aktuelle tidspunkter kurssensitiv innsideinformasjon og var derfor undergitt handelsforbud. Det påberopes prinsipalt fra påtalemyndigheten at det er begått straffbar innsidehandel som en direkte konsekvens av hovedtiltaltes eksponering i de medtiltaltes portefølje, alternativt at det fra hans side foreligger tilskyndelse til innsidehandel og for de medtiltaltes vedkommende, straffbar medvirkning.

Saken gjelder i tillegg brudd på egenhandelsrestriksjonene i verdipapirhandelloven og spørsmålet om hovedtiltalte har opprettet et ulovlig aksjonærlån i 2008.

De tiltalte har for samtlige tiltaleposter erklært seg ikke skyldige.

1.2 TILTALEBESLUTNINGEN

Tiltalebeslutningen er utferdiget av Statsadvokatene i Rogaland den 15. august 2011, og setter alle syv tiltalte under tiltale ved Stavanger tingrett for følgende overtredelser:

I

For perioden til og med 31. august 2005:

Verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første og fjerde ledd; jf. § 2-6 første ledd

hvoretter ingen må søke uredelig å påvirke kursen på et finansielt instrument som er notert på norsk børs eller norsk autorisert markedsplass, eller medvirke til dette

For perioden 1. september 2005 til og med 31. oktober 2007:

Verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første og fjerde ledd; jf. § 2-8 første og annet ledd

hvoretter ingen må foreta markedsmanipulasjon i tilknytning til finansielle instrumenter, eller medvirke til dette

Med markedsmanipulasjon menes:

transaksjoner eller handelsordre som gir eller er egnet til å gi falske, uriktige eller villedende signaler om tilbudet, etterspørselen eller prisen på finansielle instrumenter, eller som sikrer at kursen på et eller flere finansielle instrumenter ligger på et unormalt eller kunstig nivå, med mindre den eller de personer som har inngått transaksjonene eller inngitt handelsordrene, godtgjør at begrunnelsen er å regne som legitim og at transaksjonen eller handelsordren er i overensstemmelse med atferd som Kredittilsynet har akseptert som markedspraksis på det aktuelle markedet, eller

transaksjoner som inngås eller handelsordre som inngis i tilknytning til enhver form for villedende atferd, eller

utbredelse av opplysninger gjennom media, herunder via Internett, eller ved enhver annen metode, når opplysningene gir eller er egnet til å gi falske, uriktige eller villedende signaler om finansielle instrumenter, herunder utbredelse av rykter og nyheter, når personen som har utbredt opplysningene visste eller burde ha visst at opplysningene var falsk, uriktige eller villedede. Når en journalist i sin yrkesmessige aktivitet utbrer slike opplysninger, skal forholdet vurderes under hensyn til de regler som gjelder for deres yrkesgruppe, med mindre personen direkte eller indirekte oppnår fordeler eller fortjeneste av utbredelsen.

For perioden fra og med 1. november 2007:

Verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 første og fjerde ledd; jf. § 3-8 første og annet ledd

hvoretter ingen må foreta markedsmanipulasjon i tilknytning til finansielle instrumenter eller medvirke til dette

Med markedsmanipulasjon menes:

transaksjoner eller handelsordre som gir eller er egnet til å gi falske, uriktige eller villedende signaler om tilbudet, etterspørselen eller prisen på finansielle instrumenter, eller som sikrer at kursen på et eller flere finansielle instrumenter ligger på et unormalt eller kunstig nivå, med mindre den eller de personer som har inngått transaksjonene eller inngitt handelsordrene, godtgjør at begrunnelsen er å regne som legitim og at transaksjonen eller handelsordren er i overensstemmelse med atferd som Kredittilsynet har akseptert som markedspraksis på det aktuelle markedet, eller

transaksjoner som inngås eller handelsordre som inngis i tilknytning til enhver form for villedende atferd, eller

utbredelse av opplysninger gjennom media, herunder via Internett, eller ved enhver annen metode, når opplysningene gir eller er egnet til å gi falske, uriktige eller villedende signaler om finansielle instrumenter, herunder utbredelse av rykter og nyheter, når personen som har utbredt opplysningene visste eller burde ha visst at opplysningene var falsk, uriktige eller villedede. Når en journalist i sin yrkesmessige aktivitet utbrer slike opplysninger, skal forholdet vurderes under hensyn til de regler som gjelder for deres yrkesgruppe, med mindre personen direkte eller indirekte oppnår fordeler eller fortjeneste av utbredelsen.

Grunnlag er følgende forhold eller medvirkning til dette:

a) Gjelder tiltalte nr. 1 (Fred Anton Ingebrigtsen):

I tidsrommet mandag 23. august 2004 til fredag 13. juni 2008, i Stavanger og/eller andre steder, i egenskap av aksjonær, direktør og/eller styremedlem i Acta Holding ASA (ACTA), ga han feilaktige, mangelfulle og/eller misvisende opplysninger om sine handler med og beholdning av finansielle instrumenter i ACTA, blant annet ved at han holdt skjult en rekke aksjehandler, handler med terminkontrakter og annen spekulasjon i kursbevegelser, herunder at han ga uriktige opplysninger om sin aksjeholdning i meldinger til Oslo Børs om meldepliktig handel, unnlot å melde handler som beskrevet i post III, ga uriktige opplysninger i flaggemelding til Oslo Børs, unnlot å flagge at hans andel i aksjer og rettigheter til aksjer ved ulike anledninger passerte grensene på 1/5 og 1/3 av aksjekapitalen i ACTA og unnlot å fremme tilbud på samtlige aksjer i selskapet til tross for at grensen for tilbudsplikt var passert, og/eller ved at han unnlot å gi opplysninger om sin rolle i handlene gjort med, og interesser i beholdningene av, de finansielle instrumenter nevnt over.

b) Gjelder tiltalte nr. 2 (Kåre Nilsen):

I tidsrommet mandag 23. august 2004 til fredag 13. juni 2008, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han

bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III b).

c) Gjelder tiltalte nr. 3 (Lars Audun Lunde):

I tidsrommet mandag 6. september 2004 til fredag 13. juni 2008, i Stavanger og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III c).

d) Gjelder tiltalte nr. 4 (Oskar Andersen):

I tidsrommet fredag 17. september 2004 til onsdag 24. januar 2007, i Oslo og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III d) og III e).

e) Gjelder tiltalte nr. 4 (Oskar Andersen):

I tidsrommet onsdag 11. juli 2007 til tirsdag 27. mai 2008, i Oslo og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III d) og III e).

f) Gjelder tiltalte nr. 5 (Knut Helge Nordbotn):

I tidsrommet fredag 7. oktober 2005 til fredag 13. juni 2008, i Stavanger og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III e).

g) Gjelder tiltalte nr. 6 (Odd Inge Bø):

I tidsrommet tirsdag 21. februar 2006 til onsdag 3. januar 2007, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III g) og III h).

h) Gjelder tiltalte nr 6 (Odd Inge Bø):

I tidsrommet torsdag 8. november 2007 til fredag 13. juni 2008, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III g) og III h).

i) Gjelder tiltalte nr. 7 (Johnny Bondestad):

I tidsrommet fredag 2. februar 2007 til fredag 13. juni 2008, i Trondheim og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III i).

II

For perioden til og med 31. august 2005:

Verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første ledd og fjerde ledd, jf. § 2-1 første ledd

hvoretter kjøp og salg og/eller tilskyndelse til kjøp og salg av finansielle instrumenter som er notert på norsk børs ikke må foretas av noen som har opplysninger om de finansielle instrumentene, utstederen av disse eller andre forhold som er egnet til å påvirke kursen og som ikke er offentlig tilgjengelig eller allment kjent i markedet. Medvirkning straffes på samme måte

For perioden fra 1. september 2005 til og med 31. oktober 2007:

Verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-3 første ledd, jf. § 2-1

hvoretter straffansvar påhviler den som med innsideinformasjon har kjøpt og solgt og/eller tilskyndet til kjøp og salg av finansielle instrumenter notert på norsk børs, og den som har medvirket til dette

For perioden fra 1. november 2007:

Verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 første ledd og fjerde ledd; jf. § 3-3 første ledd; jf. § 3-1

hvoretter straffansvar påhviler den som med innsideinformasjon har kjøpt og solgt og/eller tilskyndet til kjøp og salg av finansielle instrumenter notert på norsk børs, og den som har medvirket til dette

Grunnlag er følgende forhold eller medvirkning til dette:

a) Gjelder tiltalte nr. 1 (Fred Anton Ingebrigtsen), nr. 2 (Kåre Nilsen) og nr. 3 (Lars Audun Lunde)

Senest fredag 28. januar 2005, i Stavanger og/eller andre steder, fikk Fred Anton Ingebrigtsen opplysninger relatert til delårsresultatet for ACTA for 4. kvartal 2004 og styrets forslag til utbytte for 2004.

Til tross for at han hadde nevnte opplysninger kjøpte han via Kåre Nilsen og Lars Audun Lunde og/eller Varhei Invest AS, og/eller oppfordret, eller på annet vis ansporet han dem til kjøp av finansielle instrumenter i ACTA i perioden onsdag 2. februar 2005 til torsdag 10. februar 2005.

Til tross for ovennevnte gjennomførte Nilsen og Lunde og/eller Varhei Invest AS kjøp av finansielle instrumenter i ACTA.

Ved børsmelding fredag 11. februar 2005 kl. 08:35 offentliggjorde Acta Holding ASA kvartalsresultat for 4. kvartal 2004 og styrets forslag til utbytte for 2004.

b) Gjelder tiltalte nr. 1 (Fred Anton Ingebrigtsen), nr. 2 (Kåre Nilsen), nr. 3 (Lars Audun Lunde), nr. 4 (Oskar Andersen), nr. 5 (Knut Helge Nordbotn) og nr. 7 (Johnny Bondestad)

Senest tirsdag 25. september 2007, før børsen stengte, i Stavanger og/eller andre steder, fikk Fred Anton Ingebrigtsen opplysninger relatert til at delårsresultatet for ACTA for 3. kvartal 2007 ville bli dårligere enn markedet hadde grunn til å forvente.

Til tross for at han hadde nevnte opplysninger solgte han via Kåre Nilsen, Lars Audun Lunde, Oskar Andersen, Knut Helge Nordbotn og Johnny Bondestad og/eller deres respektive aksjeselskaper, og/eller oppfordret eller på annet vis ansporet han dem til salg av finansielle instrumenter i ACTA i perioden torsdag 20. september 2007 til torsdag 4. oktober 2007.

Til tross for ovennevnte gjennomførte Nilsen, Lunde, Andersen, Nordbotn og Bondestad og/eller deres respektive aksjeselskaper salg av finansielle instrumenter i ACTA.

Ved børsmelding fredag 5. oktober 2007 kl. 08:37 offentliggjorde Acta Holding ASA resultatvarsel for 3. kvartal 2007.

c) Gjelder tiltalte nr. 1 (Fred Anton Ingebrigtsen), nr. 3 (Lars Audun Lunde) og nr. 4 (Oskar Andersen)

Senest onsdag 16. april 2008, i Stavanger og/eller andre steder, fikk Fred Anton Ingebrigtsen opplysninger relatert til forhandlinger om et tilbud fra Texas Pacific Group om kjøp av en betydelig aksjepost i Acta Holding ASA.

Til tross for at han hadde nevnte opplysninger kjøpte han via Oskar Andersen og Lars Audun Lunde og/eller Varhei Invest AS og/eller Advize AS, og/eller oppfordret, eller på annet vis ansporet han dem til å kjøp av finansielle instrumenter i ACTA i perioden torsdag 24. april 2008 til torsdag 8. mai 2008.

Til tross for ovennevnte gjennomførte Andersen, Lunde og/eller Varhei Invest AS og/eller Advize AS kjøp av finansielle instrumenter i ACTA.

Kort tid forut for underretning fra Acta Holding ASA til Oslo børs tirsdag 13. mai 2008 kl. 12:45 opphørte oppkjøpsforhandlingene uten avtale.

III

For perioden til og med 31. august 2005:

Verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet og fjerde ledd, jf § 3-1

hvoretter straffeansvar påhviler primærinnsidere etter § 2-3 som ikke straks har gitt melding til norsk børs hvor aksjene er notert, om kjøp, salg, bytte eller tegning av aksjer utstedt av selskapet eller inngåelse, bytte, kjøp eller salg av tegningsrettigheter, opsjoner eller tilsvarende rettigheter knyttet til aksjer som nevnt i første ledd, og den som har medvirket til dette

For perioden fra 1. september 2005 til og med 31. desember 2007:

Verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet og fjerde ledd, jf § 3-1

hvoretter straffansvar påhviler primærinnsidere etter § 2-6 som ikke straks har gitt melding til norsk børs hvor aksjene er notert, om kjøp, salg, bytte eller tegning av aksjer utstedt av selskapet, eller inngåelse, bytte, kjøp eller salg av tegningsrettigheter, opsjoner eller tilsvarende rettigheter knyttet til aksjer som nevnt i første ledd, og den som har medvirket til dette

For perioden fra og med 1. januar 2008:

Verdipapirhandelloven 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 annet og fjerde ledd, jf § 4-1

hvoretter straffansvar påhviler primærinnsidere etter § 3-6 som ikke straks har gitt melding til norsk børs hvor aksjene er notert, om kjøp, salg, bytte eller tegning av aksjer utstedt av selskapet, eller inngåelse, bytte, kjøp eller salg av tegningsrettigheter, opsjoner eller tilsvarende rettigheter knyttet til aksjer som nevnt i første ledd, og den som har medvirket til dette

Grunnlag er følgende forhold eller medvirkning til dette:

a) Gjelder tiltalte nr. 1 (Fred Anton Ingebrigtsen):

I tidsrommet mandag 23. august 2004 til fredag 13. juni 2008, i Stavanger og/eller andre steder, i egenskap av direktør og/eller styremedlem for det børsnoterte selskapet ACTA, unnlot han å gi melding til Oslo Børs om en rekke handler med finansielle instrumenter tilknyttet ACTA.

b) Gjelder tiltalte nr. 2 (Kåre Nilsen):

I tidsrommet mandag 23. august 2004 til fredag 13. juni 2008, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Kåre Nilsen, JMT AS, Multi In AS og /eller Nemo Invest AS, samt at han tilrettela for at en rekke handler ble gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Johnny Bondestad.

c) Gjelder tiltalte nr. 3 (Lars Audun Lunde):

I tidsrommet mandag 6. september 2004 til fredag 13. juni 2008, i Stavanger og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Lars Audun Lunde, Advize AS, Varhei Eiendom AS, Sentro AS, og/eller Varhei Invest AS.

d) Gjelder tiltalte nr. 4 (Oskar Andersen):

I tidsrommet fredag 17. september 2004 til onsdag 24. januar 2007, i Oslo og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli

gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Oskar Andersen og/eller Bjørg Andersen.

e) Gjelder tiltalte nr. 4 (Oskar Andersen):

I tidsrommet onsdag 11. juli 2007 til tirsdag 27. mai 2008, i Oslo og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Oskar Andersen og/eller Bjørg Andersen.

f) Gjelder tiltalte nr. 5 (Knut Helge Nordbotn):

I tidsrommet fredag 7. oktober 2005 til fredag 13. juni 2008, i Stavanger og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Knut Helge Nordbotn og/eller Material Management AS.

g) Gjelder tiltalte nr. 6 (Odd Inge Bø):

I tidsrommet tirsdag 21. februar 2006 til onsdag 3. januar 2007, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Odd Inge Bø og/eller Spelt AS.

h) Gjelder tiltalte nr. 6 (Odd Inge Bø):

I tidsrommet torsdag 8. november 2007 til fredag 13. juni 2008, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Odd Inge Bø og/eller Spelt AS.

i) Gjelder tiltalte nr. 7 (Johnny Bondestad):

I tidsrommet fredag 2. februar 2007 til fredag 13. juni 2008, i Trondheim og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Johnny Bondestad.

IV

Slik verdipapirhandelloven lød frem til 1. november 2007:

Verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet ledd nr 1 og fjerde ledd, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd

hvoretter straffansvar påhviler ansatte i verdipapirforetak mv. som for egen regning har handlet finansielle instrumenter som angitt i § 1-2 annet ledd nr. 1 og nr. 4, og de som har medvirket til dette

Grunnlag er følgende forhold eller medvirkning til dette:

a) Gjelder tiltalte nr. 1 (Fred Anton Ingebrigtsen):

I perioden torsdag 16. desember 2004 til og med fredag 29. april 2005, i Stavanger og/eller andre steder, mens han var ansatt som direktør i Actakonsernet i Stavanger, inngikk han ved en rekke anledninger derivatkontrakter.

b) Gjelder tiltalte nr. 2 (Kåre Nilsen):

I perioden tirsdag 15. mars 2005 til og med fredag 29. april 2005, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post IV a) blant annet ved at han ved en rekke anledninger inngikk eller lot inngå derivatkontrakter registrert på Kåre Nilsen og/eller JMT AS.

c) Gjelder tiltalte nr. 3 (Lars Audun Lunde):

I perioden torsdag 16. desember 2004 til og med fredag 29. april 2005, i Stavanger og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post IV a) blant annet ved at han ved en rekke anledninger inngikk eller lot inngå derivatkontrakter registrert på Lars Audun Lunde, Varhei Eiendom AS, Sentro AS, og/eller Varhei Invest AS.

V

Slik verdipapirhandelloven lød frem til 1. november 2007:

Verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet ledd nr 1 og fjerde ledd, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd,

hvoretter straffansvar påhviler ansatte i verdipapirforetak mv. som har avhendet finansielle instrumenter den ansatte har handlet for egen regning, før 12 måneder etter ervervet, og den som har medvirket til dette

Grunnlag er følgende forhold eller medvirkning til dette:

a) Gjelder tiltalte nr. 1 (Fred Anton Ingebrigtsen):

I perioden tirsdag 30. november 2004 til og med fredag 29. april 2005, i Stavanger og/eller andre steder, mens han var ansatt som direktør i Actakonsernet i Stavanger, avhendet han ved en rekke anledninger aksjer før utløpet av 12 månedsfristen.

b) Gjelder tiltalte nr. 2 (Kåre Nilsen):

I perioden fredag 11. februar 2005 til og med fredag 29. april 2005, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post V a) blant annet ved at han ved en rekke anledninger solgte eller lot selge aksjer registrert på Kåre Nilsen og/eller JMT AS.

c) Gjelder tiltalte nr. 3 (Lars Audun Lunde):

I perioden onsdag 2. februar 2005 til og med fredag 29. april 2005, i Stavanger og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post V a) blant annet ved at han ved en rekke anledninger solgte eller lot selge aksjer registrert på Lars Audun Lunde, Varhei Eiendom AS, Sentro AS, og/eller Varhei Invest AS.

d) Gjelder tiltalte nr. 4 (Oskar Andersen):

I perioden tirsdag 30. november 2004 til og med fredag 29. april 2005, i Oslo og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post V a) blant annet ved at han ved en rekke anledninger solgte eller lot selge aksjer registrert på Oskar Andersen og/eller Bjørg Andersen.

VI

Aksjeloven § 19-1 tredje ledd, jf § 8-7 første ledd, jf § 8-9

hvoretter aksjeeier eller medlem av styret bare kan ha kreditt i selskapet innenfor rammen av de midler som kan benyttes til utdeling av utbytte, og det er stilt betryggende sikkerhet

Grunnlag er følgende forhold:

Gjelder tiltalte nr. 1 (Fred Anton Ingebrigtsen):

I tidsrommet mandag 7. januar 2008 til fredag 8. august 2008 i Stavanger, i egenskap av aksjeeier og styrets leder i Spring Gruppen AS, overførte han tilsammen kr. 87 280 625 fra selskapets konti til egne konti. Dette til tross for at selskapet ikke hadde midler til utbetaling av utbytte i denne størrelsesorden, samt at det ikke var stilt betryggende sikkerhet for de overførte midlene.

1.3 DE TILTALTE

Hovedtiltalte Fred A. Ingebrigtsen er tiltalt for markedsmanipulasjon, brudd på meldeplikten, innsidehandel, brudd på egenhandelsrestriksjonene, tilbudsfristen og ulovlig aksjonærlån.

Fred Anton Ingebrigtsen er født i 1964. Han har fullført videregående skole, og har utdanning fra Forsikringsakademiet. Han er gift, har fire barn og er bosatt i Randaberg. I oktober 1990 etablerte han selskapet Acta. Ingebrigtsen har gjennom hele tiltaleperioden vært største eier, eller en av de to største eierne, av Acta-konsernet. Han har vært aktiv på aksjemarkedet gjennom en årrekke. Fra 2002 og frem til høsten 2007 var hans aksjeinvesteringer i hovedsak samlet i investeringselskapet Spring Capital AS, som han eide sammen med Alfred Ydstebø. Retten vil senere i pkt. 1.4. gå igjennom den relevante selskapsinformasjon.

Ifølge tiltalen har Ingebrigtsen vært primærinnsider i Acta i hele tiltaleperioden, fra 23. august 2004 til og med 13. juni 2008. I tidsrommet 2004-2008 er det foretatt pengeoverføringer på sammen nær 200 millioner kroner, fra hovedtiltalte til de medtiltalte, inklusive penger lånt fra andre investorer. Midlene er i all hovedsak

anvendt til investeringer i Acta-papirer ved inngåelse av terminkontrakter og CFD-kontrakter, og reinvesteringer av gevinst i ny handel. I tillegg er det foretatt fortløpende dekning av meklerhusenes forhøyede marginkrav ved kursnedgang. I januar 2008 stilte hovedtiltalte en selvskyldnerkausjon til meklerhuset Glitnir på til sammen 119 millioner kroner knyttet til terminkontrakter i Acta for de medtiltalte Nilsen, Lunde og Nordbotn. Påtalemyndigheten mener at det er begått planmessig, langvarig, omfattende og alvorlig tilsidesettelse av viktige markedsmekanismer, herunder brudd på meldeplikt, reglene om egenhandel, flaggeplikt og tilbudsplikt.

Ingebrigtsen er også tiltalt for tre tilfeller av innsidehandel, ved de medtiltaltes handler.

I tillegg er Ingebrigtsen tiltalt for et ulovlig aksjonærlån i selskapet Spring Gruppen AS på over 87 millioner kroner i strid med aksjelovens bestemmelser. De kumulative vilkår om at lånet bare kan gis fra midler som kunne vært utbytte, samt at det er stilt betryggende sikkerhet, er etter påtalemyndighetens syn ikke oppfylt.

Tiltalte Kåre Nilsen er tiltalt for medvirkning til markedsmanipulasjon og brudd på meldeplikten, to tilfeller av innsidehandel og brudd på egenhandelsreglene.

Kåre Nilsen er født i 1969. Han er gift med Ingebrigtsens søster Fia og dermed hans svoger, har tre barn og er bosatt i Randaberg. Han er utdannet petroleumsingeniør. Nilsen arbeidet som selger i selskapet L'Oreal AS frem til 2006. Påtalemyndigheten mener at han har opptrådt som *stråmann* for hovedtiltalte i hele tiltaleperioden.

Aksjehandelen har vært knyttet til VPS-kontoer i Nilsens navn og i hans tre selskaper. Aksjeselskapet *JMT AS* ble stiftet av Nilsen 19. mars 2005. Han og hans kone eier hver 50 % av aksjene. Nilsen har vært daglig leder av selskapet. Aksjeselskapet *Nemo Invest AS* ble stiftet 3. april 2006. Nilsen er enestyre i dette selskapet, og står som eier av selskapet sammen med sin kone med 50 % hver. Aksjeselskapet *Multi In AS* ble stiftet 3. april 2006. Nilsen er enestyre i selskapet, og står som eier av selskapet sammen med sin kone med 50 % hver. Hans kone har vært en passiv eier.

Kåre Nilsen fikk i tiltaleperioden direkte eller indirekte overført vel 86 millioner kroner fra hovedtiltalte, som ble investert i terminkontrakter i Acta-aksjer og dekning av påløpte marginkrav. Hans totale omsetning gjennom 4 år var ca. 970 millioner kroner. Det er tale om 195 brudd på meldeplikten.

Av de overførte midlene og den gevinst og avkastning som er oppebåret, har han fra januar 2007 til august 2008 overført store beløp, tilsammen rundt kr. 26 millioner, til Johnny Bondestad, hans svoger og hovedtiltaltes halvbror. Pengene ble brukt til å finansiere og innfri marginkrav i derivathandel i Acta-aksjer i Bondestads navn. Nilsen overførte også 1,5 millioner kroner i november 2007 og 1 million kroner i januar 2008 til medtiltalte Oskar Andersen til dekning av marginkrav i Acta-aksjer, og 3 millioner kroner i januar 2008 til medtiltalte Knut Helge Nordbotn til dekning av marginkrav i Acta-aksjer. I tiltaleperioden drev Nilsen i tillegg omfattende handler i andre aksjer, og han investerte i noen utstrekning egne midler. Nilsens låneopptak er omfattet av hovedtiltaltes selvskyldnerkausjon for Glitnir fra januar 2008.

I tillegg er Nilsen tiltalt for medvirkning til to tilfeller av innsidehandel.

Hans formelle gjeld til hovedtiltalte utgjør kr. 50 585 000,-.

Tiltalte Lars Audun Lunde er tiltalt for medvirkning til markedsmanipulasjon og brudd på meldeplikten ved å holde hovedtaltales rolle skjult, innsidehandel ved tre anledninger og til brudd på egenhandelsreglene.

Lars Audun Lunde er født i 1965. Han er bosatt på Randaberg, er gift og har 2 barn. Han er hovedtaltales nabo og nære venn. Påtalemyndigheten mener at han har vært *stråmann* for hovedtaltale i hele tiltaleperioden.

Lunde har fullført handelsgymnas, bankakademiet og er utdannet bedriftsøkonom fra BI. Lunde har arbeidet i SR-Bank fra 1984 til 2000. Fra 2001 til 2008 har han vært medeier og daglig leder av Favoritthytten AS.

Hans aksjehandler er i det vesentlige drevet gjennom *Varhei-konsernet*. Morselskapet *Varhei AS*, stiftet i november 2005, hvor Lunde er eiere, eier selskapene *Sentro AS* (stiftet 1997) *Varhei Invest AS* (stiftet 1998) og *Varhei Eiendom AS* (stiftet 2005). Tiltalte er enestyre for samtlige selskap i *Varhei-konsernet*, inkludert morselskapet *Varhei AS*. Firmaet *Advize AS* eies 50 % av *Varhei AS* og 50 % av *Karlen AS*. Lunde er enestyre for selskapet. Lunde var før tiltaleperioden interessert i aksjehandel og foretok endel langsiktige investeringer.

I 2004 fikk Lunde overført betydelige beløp fra hovedtaltale til *Varhei Invest AS*, som ble investert i terminhandel i *Acta*-aksjer. Senere fikk han dekket løpende marginkrav. Parallelt med *Acta*-investeringene var Lunde en ivrig *day trader* og profesjonell aktør i markedet. Finansieringsbeløpene fra hovedtaltale ble forløpende tilbakeført, og avkastningen reinvestert i nye *Acta*-aksjer. I juni 2007 overførte Lunde et betydelig beløp til hovedtaltale, rundt 23 millioner, som et angivelig forskudd til et eiendomsprosjekt i Spania, som eies av hovedtaltales spanske selskap *Sunny Beach Real Estates S.L. (Sunny Beach)*. Hans totale omsetning var på ca. 1,1 milliard i nær 4 år. Det er tale om medvirkning til 426 brudd på meldeplikten.

Det er funnet en egen post i regnskapene for *Varhei Invest AS*, som er omtalt som *fellesinvesteringer*, ført av hans ansatte mekler Jan Thure Nilsson. Denne posten omhandler kun status over all aksjebeholdning og derivater i *Acta*-papirer og viser den opparbeidede avkastning/tap i tidsrommet september 2004 - mai 2008. Aktoratet mener at denne posten reflekterer den underliggende *stråmannsavtale*. Lunde hevder på sin side at posten gjaldt en bonusavtale mellom ham og Nilsen.

Hovedtaltale stilte selvskyldnerkausjon for Lundes marginkrav i *Glitnir* i januar 2008.

Lunde er også tiltalt for medvirkning til tre tilfeller av innsidehandel.

Lunde har pr. juni 2008 formelt sett et utestående mot hovedtaltale på kr. 31 248 920,-.

Tiltalte Oskar Andersen er tiltalt for å ha medvirket til markedsmanipulasjon og brudd på meldeplikten, to tilfeller av innsidehandel og til brudd på egenhandelsreglene.

Oskar Andersen er født i 1949, gift og bosatt i Oslo. Han har fullført grunnskolen. Han jobbet innen forsikringsbransjen frem til 1995, og er i dag uførepensjonist. Han har vært bekjent og kollega med hovedtaltale fra tiden i forsikringsbransjen på åttitallet, og de to har drevet forretninger sammen. Påtalemyndigheten mener at

Andersen har vært *stråmann* for hovedtaltale i to tiltaleperioder, i henholdsvis 2004 - 2007 og 2007-2008.

Andersen har vært en ivrig aksjespekulant i det små. Han fikk fra april 2004 til januar 2005 overført 2 millioner fra hovedtaltale til kjøp av terminkontrakter i Acta. Andersen overførte i oktober 2005 ca. 4,7 millioner til selskapet Material Management AS, eid av medtaltale Knut Helge Nordbotn, som ble brukt til kjøp av terminkontrakter og CFD i Acta-aksjer. I 2006-2008 fikk han overført ytterligere store beløp fra hovedtaltale til handel og dekning av marginkrav, som ledd i et arrangement han selv kaller et "veddemål" om Acta-kursen, hvor han selv ikke skulle ha noen risiko for tap ved kursfall, jf. avtale av 24. oktober 2007. Han rullerte også en betydelig aksjepost med Lars Audun Lunde i februar 2008, ved salg til Lunde av 700 000 Acta-aksjer over kurspris. Han opptrådte også etter aktoratets oppfatning som stråmann for hovedtaltale ved et fiktivt kjøp av verdipapirer i *US Opportunities* i 2008. Hans totale omsetning var på 455 millioner kroner i løpet av de to tiltaleperiodene, som samlet varte ca. 3 år. Det er tale om opp mot 121 brudd på meldeplikten.

Ved beslag i forbindelse med pågrep ble det funnet håndskrevne notater for et mellomregnskap, hvor hovedtaltale figurerer som egen post i regnskapet (containerbeviset). Det er også fremlagt omfattende trafikkdata vedrørende Andersens telefonkontakt med hovedtaltale, som etter påtalemyndighetens syn viser at hans handel i Acta ble styrt av hovedtaltale.

Han er også tiltalt for medvirkning til innsidehandel.

Andersen har anført at han ikke har noe økonomisk utestående med hovedtaltale i dag.

Tiltalte Knut Helge Nordbotn er tiltalt for medvirkning til markedsmanipulasjon og brudd på meldeplikten, samt ett tilfelle av innsidehandel.

Knut Helge Nordbotn er født i 1958. Han er bosatt i Stavanger/Spania, er gift og har to barn. Han kjenner hovedtaltale gjennom eiendomsmeklingsprosjekter i Spania og er en nær bekjent. Påtalemyndigheten hevder at Nordbotn har vært stråmann for hovedtaltale fra 2005 og ut tiltaleperioden.

Nilsen har fullført videregående skole og ett år på Næringsakademiet. I tidsrommet 1980 til 1991 har han jobbet i oljeindustrien med lager, innkjøp og logistikk. Frem til 1999 jobbet han som selvstendig konsulent i oljeindustrien. Fra 2000 har han drevet næringsvirksomhet knyttet til eiendomsmegling i Spania. Aksjeselskapet Material Management AS ble stiftet 30. april 1994. Nordbotn eier alle aksjene og er enestyre i selskapet. Selskapet var et "sovende" selskap og hadde ikke registret noen aksjehandel før i 2005. Fra 2004 hadde han kontor i samme bygg som Spring og bisto hovedtaltale med eiendomskjøp i Spania. De ble nære bekjente og forretningspartnere i selskapet Sunny Beach Real Estates S.L. (Sunny Beach), sammen med Oskar Andersen.

Den 5. oktober 2005 fikk han overført kr. 4,705 millioner fra hovedtaltale, via Oskar Andersen til Material Management AS; som ble benyttet til kjøp av terminkontrakter og CFD'er i Acta, og ytterligere kr. 6 millioner i løpet av november. Han fikk ved en rekke anledninger dekket marginkrav når kursen sank. I 2007 fikk han overført totalt vel 33 millioner kroner fra hovedtaltale, Kåre Nilsen, og selskapet Best Invest AS

etter underliggende avtale med hovedtaltalte. Han foretok også egne låneopptak kausjonert for av hovedtaltalte, til terminhandel i Acta. Den totale omsetningen i løpet av en periode på nær 2 og 1/2 år er ca. 639 millioner kroner. Det er tale om opp mot 147 brudd på meldeplikten.

Nordbotn har i politiforklaring av 17. juni 2008 erkjent at han hadde en underliggende avtale med hovedtaltalte om risikofordeling. Beslag av håndskrevne notater, regnskaper og bilag viser blant annet en udatert avtale og fordelingsregnskap mellom dem, som underbygger påstanden om at hovedtaltalte hadde risikoen for kursfall og at det skulle foretas en fordeling av gevinst. Forklaringen har Nordbotn senere trukket tilbake.

Hovedtaltalte kausjonerte for to lån som Nordbotn opptok i Handelsbanken. Nordbotns selskap var også omfattet av selvskyldnerkausjonen fra hovedtaltalte fra januar 2008.

Nordbotn er også tiltalt for medvirkning til et tilfelle av innsidehandel.

Nordbotn sitter igjen med en gjeld på rundt 43 millioner kroner til hovedtaltalte.

Tiltalte Odd Inge Bø er tiltalt for medvirkning til markedsmanipulasjon og brudd på meldeplikten ved å holde hovedtaltaltes rolle skjult.

Odd Inge Bø er født i 1956. Han er gift og har 3 barn. Han er bonde av yrke og driver sin egen gård i Randaberg. Fra 2005-2008 forpaktet han bort gården og arbeidet som vaktmester og altnuligmann for hovedtaltalte, særlig vedrørende praktiske gjøremål knyttet til hovedtaltaltes eiendommer i Randaberg. Påtalemyndigheten mener at Bø har opptrådt som stråmann for hovedtaltalte fra februar 2006 til januar 2007 og fra november 2007 til juni 2008.

Han kom først inn i aksjemarkedet i 2006 ved hjelp av omfattende finansiering fra hovedtaltalte og fikk videre dekket marginkravene da kursen falt. I løpet av kort tid var han eksponert for nærmere kr. 43 millioner. Bø samlet etter kort tid Acta-porteføljen via VPS konto i aksjeselskapet Spelt AS, stiftet 27. mars 2006, hvor Bø er eneeier og enestyre. Høsten 2006 solgte han via selskapet nesten alle Acta-aksjene, med betydelig gevinst og tilbakeførte all finansiering til hovedtaltalte. Bøs totale omsetning var 125 millioner kroner på et drøyt halvår. Det er tale om medvirkning til ca. 23 brudd på meldeplikten.

Bø har et formelt krav på hovedtaltalte på kr. 1 044 326.

Tiltalte Johnny Bondestad er tiltalt for medvirkning til markedsmanipulasjon og brudd på meldeplikten, samt ett tilfelle av innsidehandel.

Johnny Bondestad er født i 1954. Han er gift, og har omsorg for to voksne fosterbarn med særlige behov. Bondestad er hovedtaltaltes halvbror og svogeren til Kåre Nilsen. Han er utdannet dreier men var på tiltaletidspunktet og frem til dags dato ufør. Påtalemyndigheten mener at Bondestad har vært hovedtaltaltes *stråmann* fra februar 2007 til juni 2008.

Bondestad har drevet næringsvirksomhet sammen med sin kone, Trine Grete Aas, siden 1988, hovedsakelig gjennom firma Joha Consult AS og Life Capital AS (stiftet i 2006), eiet og drevet av ekteparet. Virksomheten i Joha Consult AS gjelder blant

annet omsetning av renholdsprodukter til forbruker, mens Life Capital AS er knyttet til investeringer i verdipapirer, rådgivning og konsulenttjenester. Bondestad debuterte på aksjemarkedet ved hjelp av betydelig finansiering fra Kåre Nilsen i 2007, penger som i sin helhet ble brukt til investeringer i finansielle instrumenter i Acta-aksjer. Hans totale omsetning var ca. 252 millioner kroner. Det er tale om opp mot 53 brudd på meldeplikten. Da kursen falt i 2007 og 2008, fikk han også overført store beløp til dekning av marginkrav fra Nilsen og hovedtaltalte. Bondestads meklersamtaler gir omfattende tilleggsinformasjon om de underliggende forhold, herunder hovedtaltaltes styring av handel og fordeling av risiko og avkastning.

Bondestad er også tiltalt for medvirkning til innsidehandel høsten 2007.

Bondestad sitter igjen med en formell gjeld på kr. 31 775 000,- til hovedtaltalte.

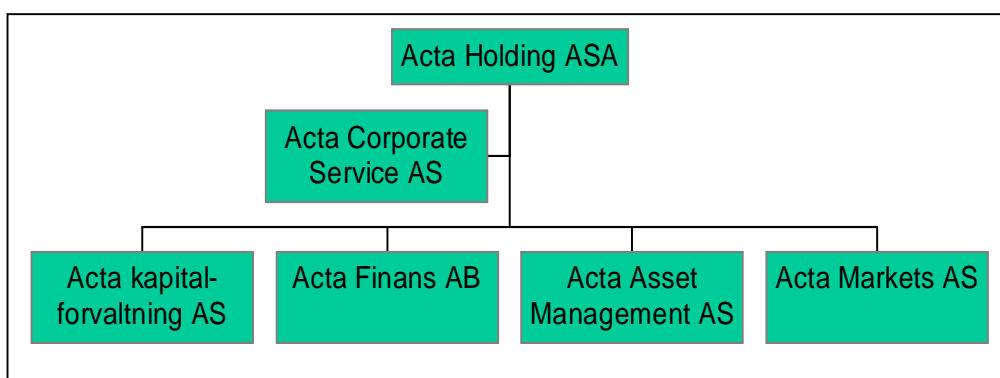
1.4 OVERSIKT OVER SELSKAPENE OG HOVEDTILTALTES ROLLE

1.4.1 Acta-konsernet

Acta ble stiftet i 1990 av hovedtaltalte. I mars 1995 ble Alfred Ydstebø medeier i selskapet med 50 %. I mars 1998 fusjonerte Acta med Sunndal Collier. Acta og Sunndal Collier fusjonerte igjen i 2000. Etter fusjonen fra Sunndal Collier endret selskapet navn til Acta Holding ASA og ble børsnotert som et allmennaksjeselskap i juli 2001.

Hovedtaltalte var salgsdirektør i Acta Kapitalforvaltning ASA (som da het Acta ASA), et datterselskap av Acta Holding ASA, fra januar 2003 til 8. april 2005. I tidsrommet 9. april 2005 til 31. desember 2005 var han organisasjonsdirektør i Acta Holding ASA. Fra 1. januar 2006 til 6. juni 2008 hadde han en konsulentavtale med Acta Holding ASA. Den 9. april 2005 tiltrådte han styreverv i Acta Holding ASA, et verv han hadde frem til 16. juni 2008.

Figuren nedenfor viser en skjematisk oversikt over selskapsstrukturen i Acta-konsernet:

Neste figur viser en grafisk fremstilling av kursutviklingen i Acta-aksjen i tiltaleperioden.

Kilde: Netfonds.no

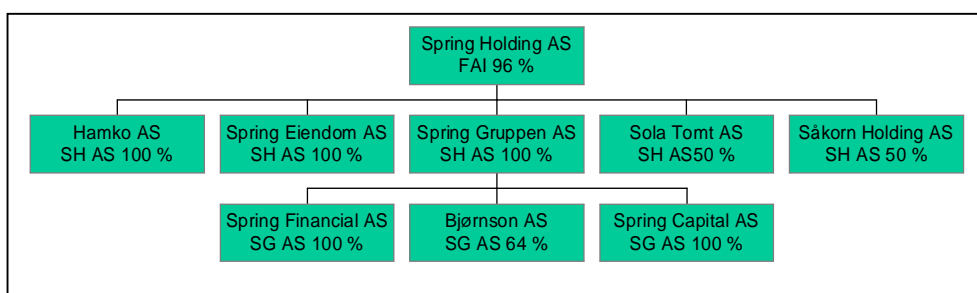
1.4.3 Spring-konsernet

Fra høsten 2002 etablerte hovedtaltalte sammen med Alfred Ydstebø selskapet Spring Capital AS, med vedtektsfestet formål å drive investeringsvirksomhet. Den 28. juli 2003 inngikk Ingebrigtsen og Ydstebø en aksjonæravtale, hvorefter begge forpliktet seg gjensidig til utelukkende å ha sine verdipapirinvesteringer og øvrige investeringer i Spring Capital AS. Avtalen opphørte i juni 2007, da selskapet fisjonerte til to hoveddeler. Børsmelding til Oslo Børs viser at fisjonen var gjennomført 20. november 2007.

Ydstebø og hovedtaltalte eide også sammen selskapet Spring Active AS. Dette selskapet ble senere fusjonert inn i Spring Capital AS, og slettet fra foretaksregisteret 29. august 2006.

Hovedtaltaltes utfisjonerte selskap fikk først navnet Nye Spring Capital AS og skiftet så navn til Spring Gruppen AS, mens Ydstebøs andel fikk navnet Coil Financial Holding AS. Både Spring og Coil ble organisert som konsern. Konsernspissen i hovedtaltaltes nye selskapsstruktur var Spring Holding AS. Etter fisjonen eide Fred A. Ingebrigtsen og hans nærstående aksjer tilsvarende 19,8 % av stemmene og aksjene i Acta Holding ASA, og Alfred Ydstebø og nærstående aksjer tilsvarende 17,5 % av stemmene og aksjene i Acta pr 21.11.2007, i henhold til børsmeldinger samme dag. Ingebrigtsen eide mer enn 96 % av aksjene i Spring Holding AS. Spring Holding AS eier Spring Gruppen AS, Spring Eiendom AS og Spring Financial AS.

Figuren nedenfor viser en skjematisk oversikt over selskapsstrukturen i hovedtaltaltes Spring-konsern.

1.5 SAKENS GANG

Saken ble undergitt innledende etterforskning i forbindelse med at Jæren ligningskontor i begynnelsen av 2007 reagerte på en betydelig økning i beholdningen av verdipapirer registrert på Kåre Nilsen. Kontoret varslet Økokrim og Kredittilsynet, som iverksatte videre undersøkelser. Undersøkelsene avdekket vesentlige aksjeposter i Acta registrert på personer i hovedtiltaltes familie og vennekrets, samt at han hadde overført omfattende pengesummer til disse personene. Våren 2008 ble det åpnet politietterforskning ved Rogaland politidistrikt. Parallelt med disse undersøkelsene mottok Kredittilsynet varsel fra verdipapirforetaket Orion Securities ASA datert 17. mars 2008 vedrørende Johnny Bondestad. Orion påpekte at Bondestad hadde mottatt finansiering fra tredjepart, og at det forelå et uvanlig handelsmønster for en ikke-profesjonell privat investor. Politiet aksjonerte mot flere av de tiltalte 16. juni 2008 og i løpet av påfølgende uke. Tiltalte Odd Inge Bø ble siktet 24. august 2009. Økokrim har bistått gjennom hele etterforskningsfasen og under iretteføringen.

Den endelige tiltalebeslutningen mot de syv tiltalte innkom retten den 15. august 2011. Retten anmodet påtalemyndigheten om en redegjørelse etter straffeprosessloven § 262, som forelå den 30. september 2011. Sakene er gjennom tiltalebeslutningen forent til felles behandling for Stavanger tingrett.

Etter begjæring fra de tiltalte, begrunnet i hovedsak med omfanget av sakens dokumenter og hovedforhandlingens lengde, er det oppnevnt to forsvarere for hver av de tiltalte. For Fred Anton Ingebrigtsen er oppnevnt som hovedforsvarer advokat Bjørn Stordrange og som medforsvarer advokat Toril Dale. For Kåre Nilsen er oppnevnt som hovedforsvarer advokat Odd Rune Torstrup og medforsvarer Knut Lerum. For Lars Audun Lunde er oppnevnt som hovedforsvarer advokat Atle Helljesen og som medforsvarer advokat Benedicte Dalland. For Oskar Andersen er oppnevnt som hovedforsvarer advokat Bjørn Kvernberg og som medforsvarer advokat Bjørn Stangeland. For Knut Helge Nordbotn er oppnevnt som hovedforsvarer advokat Geir Jøsendal og som medforsvarer advokat Bengt Sigurd Rønningen. For Odd Inge Bø er oppnevnt som hovedforsvarer advokat Pål W. Lorentzen og som medforsvarer advokatfullmektig Tarjei Hovland. For Johnny Bondestad er oppnevnt som hovedforsvarer advokat Christian Wiig og som medforsvarer advokat Gunhild Bergan.

Hovedforhandlingen ble avholdt i Handelens hus i Stavanger fra 30. januar til 12. juni 2012, tilsammen 68 rettsdager. Retten var satt med to fagdommere, tre lekdommere, og en varalekdommer som fulgte hovedforhandlingen i sin helhet og deltok under domskonferansen, men ikke under voringen.

For påtalemyndigheten møtte statsadvokat Birgitte Budal Løvlund, Statsadvokatene i Rogaland, førstestatsadvokat Hans Christin Koss, Økokrim og politiadvokat Tor Arvid Bruskeland, Rogaland politidistrikt. Aktoratet ble under hovedforhandlingen bistått av politirevisor Bjørn Grønningen og av politispesialistene Kenneth Haaland og Gry Bell Skretting. Alle de tiltalte møtte med sine rettsoppnevnte forsvarere, herunder hovedforsvarer og medforsvarer, dog slik at det underveis er gitt permisjoner til de tiltalte i medhold av straffeprosessloven § 280, slik dette følger av rettsboken. De tiltalte avga med unntak av Bondestad forklaring for retten. Samtlige erklærte seg ikke skyldige etter tiltalebeslutningen.

Saken har vært gjenstand for en svært omfattende bevisførsel. Retten mottok 79 vitneforklaringer og en rekke sakkyndige vitneforklaringer fra blant annet politirevisorer, andre revisorer, Finanstilsynet og Oslo Børs. Det ble avspilt et stort antall meklersamtaler, som det også foreligger utskrift av, gjennomgang av trafikkdata, og fremleggelse av dokumentbevis. Sakens dokumenter er av påtalemyndigheten fremlagt for retten i 34 nummererte ringpermer, samt 7 ringpermer inneholdende trafikkdata. Også forsvarerne fremla dokumentbevis for retten. Det er foretatt slik dokumentasjon som fremgår av rettsboken.

Hva gjelder de tiltaltes forklaringer, har retten mottatt fri forklaring fra alle med unntak av Bondestad, som påberopte seg retten til å nekte å avgi forklaring. Også Andersen gjorde opprinnelig det, men ga likevel sin forklaring senere i hovedforhandlingen. Det er i medhold av straffeprosessloven foretatt opplesning av politiforklaringene fra Bondestad og Andersen, og avspilling av lydopptak av Nordbotns politiforklaring, idet Nordbotn trakk hele sin politiforklaring tilbake. Utskrift av opplesningene følger rettsboken.

Retten besluttet *lydopptak* av parts- og vitneforklaringene under rettsforhandlingen, som følger vedlagt rettsboken. Videre ble påtalemyndigheten under gjennomføringen av vitneforklaringene, av praktiske hensyn gitt tillatelse til å overføre lyd fra høyttaleranlegget i rettslokalet til et arbeidsrom i samme bygning.

1.6 KORT OM BEVISSITUASJONEN

Slik saken fremstår, er det ikke for noen av tiltalepostene ført *enkeltstående* bevis av en slik karakter at de alene kan være avgjørende for skyldspørsmålet. Det påtalemyndigheten for retten har søkt å bevise er at det foreligger en *indisierrekke* som bygger på et handlemønster, et sammenfall av hendelser og en innbyrdes sammenheng mellom disse hendelsene, herunder alle transaksjonene som skjer mellom de tiltalte og bevisene knyttet til disse, selve markedshandelen som er foretatt, og det som ellers er skrevet og sagt om de underliggende forhold. Bevisene som er tilbudt retten, er parts- og vitneforklaringer, og dokumentasjon i de 34 + 7 ringpermer som omhandler beslag, informasjon fra offentlige registre, teledata og SMS-kommunikasjon og opptak av meglersamtaler.

Permene DU 1-12 inneholder selskapsinformasjon, regnskap, ligningsopplysninger, finansieringsavtaler, banktransaksjoner, e-post og mailer og gjennomgang av andre beslag for hver enkelt av de tiltalte. DU 1-3 omhandler hovedtiltalte Fred A. Ingebrigtsen. DU 4-5 omhandler Kåre Nilsen. DU 6-8 omhandler Lars Audun Lunde. DU 09 omhandler Oskar Andersen. DU 11 omhandler Odd Inge Bø. DU 12 omhandler Johnny Bondestad. DU 13-24 omhandler alle øvrige *daterte* dokumenter, herunder meklersamtalene innhentet fra meklerhusene First Securities, SEB Enskilda ASA, Pareto Securities ASA, Orion Securities ASA, Carnegie ASA, ABG Sundal Collier AS, DnB Markets, Handelsbanken Markets og Norse Securities AS-senere Glitnir Securities AS. De meklersamtaler som er dokumentert i utskrifts form er også i det alt vesentlige avspilt for retten. DU 25-27 omhandler *udaterte dokumenter*. DU 28-29 omhandler marginrapporter. DU 31 omhandler uttak fra Spring Gruppen AS. DU 32-33 omhandler overføringer mellom de tiltalte med bilag. DU 34 inneholder alle tilleggsdokumentasjoner, herunder de som ble foretatt under hovedforhandlingen.

Det er også fremlagt dokumentutdrag fra forsvarerne.

Retten har videre fått seg forelagt en rekke *hjelpedokumenter*. DU 30 inneholder en kronologisk liste over alle transaksjonene de tiltalte har foretatt av relevans for saken, herunder pengeoverføringer mellom de tiltalte og all markedshandel i Acta-pairer, samt hjelpeoppstillinger over alle transaksjoner mellom den hovedtiltalte og hver enkelt av de medtiltalte i tiltaleperioden. Den såkalte *revisorpermen* (rød) inneholder politirevisorenes analyser av de tiltaltes banktransaksjoner, aksjetransaksjoner og pengeoverføringer, samt gjennomgang av de beslag som er gjort i de medtiltaltes regnskapsførsel, herunder fellesregnskapet til Lunde, containerbeviset til Andersen og regnskapspermen til Nordbotn. Den inneholder også grafiske fremstillinger av all aksjehandel fra samtlige tiltalte i tiltaleperioden, sammenholdt med kursen fra Oslo Børs. Retten er også forelagt en grafisk fremstilling over registreringer av handler i Acta-aksjen og alarmer utløst ved Oslo Børs i tiltaleperioden, utarbeidet av sakkyndig vitne ved Oslo Børs.

Dommen inneholder en rekke passasjer fra tapede meklersamtaler som hovedtiltalte og de medtiltalte har hatt i tiltaleperioden. Lydopptakene er innhentet fra de involverte meklerhusene. Alle meklersamtaler som refereres i dommen er avspilt direkte for retten under hovedforhandlingen. Retten har også hatt tilgjengelig avskrifter av lydopptakene. For å lette gjennomlesningen av dommen har retten flere steder foretatt en utheving av de deler av samtalene som er ansett for særlig å være relevante for rettens bevisbedømmelse.

1.7 PÅSTANDENE

1.7.1 Påtalemyndigheten

Påtalemyndigheten har nedlagt slik påstand:

- 1. Fred Anton Ingebrigtsen**, f. 12.10.1964, dømmes for én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første ledd, jf. § 2-6 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første ledd, jf. § 2-8 (*slik loven fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 første ledd, jf. § 3-8, tre overtredelser av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første ledd, jf. § 2-1 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første ledd, jf. § 2-3, jf. § 2-2 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 første ledd, jf. § 3-3, jf. § 3-2, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 annet ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 annet ledd, jf. § 4-1, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet ledd nr 1, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet ledd nr 1 og fjerde ledd, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd, én overtredelse av aksjeloven § 19-1 tredje ledd, jf. § 8-7 første ledd, jf. § 8-9, til en straff av fengsel i 9 – ni – år. Han tilkommer 29 – tjue – dagers fradrag i straffen som følge av utholdt varetekt.

Fred Anton Ingebrigtsen, f. 12.10.1964, ilegges saksomkostninger fastsatt etter rettens skjønn.

2. **Kåre Nilsen**, f. 17.06. 1969, dømmes for én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-6 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-8 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 første og fjerde ledd, jf. § 3-8, to overtredelser av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-1 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-3, jf. § 2-2 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 annet og fjerde ledd, jf. § 4-1, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet ledd nr 1 og fjerde ledd, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet ledd nr 1 og fjerde ledd, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd, til en straff av fengsel i 6 – seks - år. Han tilkommer 29 – tjueni – dagers fradrag i straffen som følge av utholdt varetekt.

Kåre Nilsen, f. 17.06. 1969, ilegges saksomkostninger fastsatt etter rettens skjønn.

3. **Lars Audun Lunde**, f. 07.05. 1965, dømmes for én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-6 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-8 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 første og fjerde ledd, jf. § 3-8, tre overtredelser av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-1 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-3, jf. § 2-2 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 første og fjerde ledd, jf. § 3-3, jf. § 3-2, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 annet og fjerde ledd, jf. § 4-1, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet ledd nr 1 og fjerde ledd, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet ledd nr 1 og fjerde ledd, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd til en straff av fengsel i 6 – seks - år. Han tilkommer 1 – en – dags fradrag i straffen som følge av utholdt varetekt.

Lars Audun Lunde, f. 07.05.1965, ilegges saksomkostninger fastsatt etter rettens skjønn.

4. **Oskar Andersen**, f. 28.02.1949, dømmes for to overtredelser av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-6 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-8 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 første og fjerde ledd, jf. § 3-8, 2 – to – overtredelser av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-3, jf. § 2-2 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 første og fjerde ledd, jf. § 3-3, jf. § 3-2, to overtredelser av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 annet og fjerde ledd, jf. § 4-1, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet ledd nr 1 og fjerde ledd, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd, til en straff av fengsel i 4 – fire – år. Han tilkommer 17 – sytten – dagers fradrag i straffen som følge av utholdt varetekt.

Oskar Andersen, f. 28.02.1949, ilegges saksomkostninger fastsatt etter rettens skjønn.

5. **Knut Helge Nordbotn**, f. 14.11.1958, dømmes for én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-6 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-8 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 første og fjerde ledd, jf. § 3-8, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-3, jf. § 2-2 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 annet og fjerde ledd, jf. § 4-1, til en straff av fengsel i 5 – fem – år. Han tilkommer 4 – fire – dagers fradrag i straffen som følge av utholdt varetekt.

Knut Helge Nordbotn, f. 14.11.1958, ilegges saksomkostninger fastsatt etter rettens skjønn.

6. **Johnny Bondestad**, f. 14.05.1954, dømmes for én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-8 (*slik loven fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr 75 § 17-3 første og fjerde ledd, jf. § 3-8, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-3, jf. § 2-2 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni

2007 nr 75 § 17-3 annet og fjerde ledd, jf. § 4-1, til en straff av fengsel i 4 – fire - år, Han tilkommer 1 – en – dags fradrag i straffen som følge av utholdt varetekt.

Johnny Bondestad, f. 14.05.1954, ilegges saksomkostninger fastsatt etter rettens skjønn.

7. Odd Inge Bø, f. 21.01.1956, frifinnes for tiltalens post I h og post III h.

Odd Inge Bø dømmes for én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-8 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), én overtredelse av samme lov § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), til en straff av fengsel i 1 – ett - år. Han tilkommer 1 – en – dags fradrag i straffen som følge av utholdt varetekt.

Odd Inge Bø f. 21.01.1956, ilegges saksomkostninger fastsatt etter rettens skjønn.

1.7.2 De tiltalte

Advokat Lorentzen og advokatfullmektig Hovland nedla slik påstand på vegne av alle de tiltalte:

Saken avvises.

Advokat Stordrange og advokat Dale nedla slik påstand:

Tiltalte Fred A. Ingebretsen frifinnes.

Advokat Torstrup og advokat Lerum nedla slik påstand:

Tiltalte Kåre Nilsen frifinnes, subsidiært anses han på mildeste måte.

Advokat Helljesen og advokat Dalland nedla slik påstand:

Tiltalte Lars Audun Bø frifinnes, subsidiært anses han på mildeste måte.

Advokat Kvernberg og advokat Stangeland nedla slik påstand:

Oskar Andersen frifinnes.

Advokat Jøsendal og advokat Rønningen nedla slik påstand:

Tiltalte Knut Helge Nordbotn frifinnes for post II B, og post I og III avvises, subsidiært frifinnes han på alle punkt, og atter subsidiært anses han på mildeste måte.

Advokat Lorentzen og advokatfullmektig Hovland nedla slik påstand:

Tiltalte Odd Inge Bøe frifinnes.

Advokat Wiig og advokat Bergan nedla slik påstand:

Tiltalte Johnny Bondestad frifinnes.

2 RETTENS GENERELLE MERKNADER

2.1 SAKENS SENTRALE PROBLEMSTILLINGER

Påtalemyndighetens prinsipale anførsel er at det var hovedtiltalte, Fred Anton Ingebretsen, som i realiteten, men skjult for markedet, som var eksponert ved de medtaltas handler i Acta-aksjer i tidsrommet 2004–2008. Det sentrale spørsmål er dermed hvorvidt de medtaltas handler i realiteten var ren *stråmannsaktivitet* for hovedtiltalte. En stråmannsaktivitet, hvor handlene ikke har legitime formål, vil innebære omgåelser av verdipapirhandelens sentrale adferdsnormer og styrende markedsmekanismer, som har som sitt overordnede formål å beskytte verdipapirmarkedets funksjon som finansieringskilde for næringslivet. Dette gjelder særlig bestemmelsene om straffbar markedsmanipulasjon og innsidehandel, som hver for seg er sentrale straffebud i forhold til å sikre at markedet til enhver tid har riktig informasjon og lik tilgang til informasjon. Bestemmelsenes formål er å forhindre at tilliten til et rettferdig verdipapirmarked og legitime prismekanismer blir undergravet.

En av hovedanførselene til aktoratet er at det foreligger omfattende brudd på meldeplikten fra hovedtaltas side, og videre, at disse utgjør kjernen i tiltalen om markedsmanipulasjon. Hovedtiltalte var selskapets største eier, gründer og har sittet i selskapets konsernledelse. Som primærinnsider var han pliktig til å sende børsmeldinger til markedet om egne og nærstående handler. Når handlene ikke ble meldt, selv om hovedtiltalte var den som reelt sett ble eksponert, vil det innebære brudd på meldeplikten for ham som primærinnsider. Problemstillingen er videre hvorvidt disse bruddene på meldeplikt kan sies å være av et slikt omfang og art at de tilsammen utgjør markedsmanipulasjon. Markedsmanipulasjon er all slik adferd som er egnet til å forstyrre de legitime markedsmekanismer, som skal sikre riktig pris ved å angi den reelle kjøper- og selgerinteresse.

Videre er spørsmålet om enkelte av de medtaltas verdipapirhandler i Acta rammes av forbudet mot innsidehandel i verdipapirhandelloven. Basert på en konkret bevisvurdering må retten i denne forbindelse ta stilling til om hovedtiltalte hadde innsideinformasjon på de aktuelle tidspunkter, herunder kurssensitive opplysninger som ellers ikke var tilgjengelig for markedet, og som var av en slik art at en fornuftig investor ville vektlagt dem.

Dessuten omfatter tiltalen brudd på forbudet mot egenhandel, i en periode på i underkant av ett år, i et tidsrom hvor hovedtiltalte var ilagt lovfestede begrensninger som ville forhindre ham i å handle som en alminnelig investor. Ansatte i verdipapirforetak kan ikke opptre som alminnelig investorer som følge av faren for interessemotsetninger. Bestemmelsens hensikt er å motvirke mistillit til mellommennene som representerer tilgang til markedet.

I tillegg er hovedtiltalte tiltalt for ulovlig aksjonærlån i selskapet Spring Gruppen AS.

Saken kan dermed inndeles i tre hovedproblemstillinger, en systematikk som kan gjenfinnes i tiltalebeslutningen:

- 1) Avviket mellom formelt registrert handelsaktivitet i de medtaltets navn og hovedtaltets egentlige eksponering, som innebærer omfattende brudd på meldeplikten og manipulasjon av markedet: tiltalens post I, III; IV, V
- 2) Misbruk av innsideinformasjon- tiltalens post II litra a), b) og c).
- 3) Ulovlig aksjonærlån- tiltalens post VI

2.2 LOVGRUNNLAGET: LOV OM VERDIPAPIRHANDEL

2.2.1 *Overordnede formål i loven om verdipapirhandel*

Handel med finansielle instrumenter er regulert i egen lov. Någjeldende lov om verdipapirhandel av 2007 erstattet lov om verdipapirhandel av 1997, som ble vesentlig endret i 2005. Alle tre versjonene får som følge av den lange tiltaleperioden anvendelse i denne sak. Loven inneholder egne straffebestemmelser for brudd på meldeplikten, markedsmanipulasjon og innsidehandel.

Retten finner det hensiktsmessig at det allerede innledningsvis gis en oversikt over de bærende hensyn i loven.

De gjeldende adferdsreglene for verdipapirhandel skal sikre at aktørene i verdipapirmarkedet til enhver tid får rett informasjon på like premisser, og at de finansielle instrumenter er gjenstand for korrekt kursfastsettelse. Reglene er av sentral betydning for å sikre et effektivt, rettferdig og velfungerende verdipapirmarked. De legislative hensyn følger direkte av verdipapirhandelloven § 1 -1, der lovens formål er angitt som "*å legge til rette for sikker, ordnet og effektiv handel i finansielle instrumenter.*"

Reglene for bekjempelse av innsidehandel og markedsmanipulering har det samme formål og funksjon, herunder å sikre finansmarkedenes troverdighet og å styrke investorenes tillit til disse markedene. Markedet er en sentral kapitalkilde for næringslivet og en forutsetning for emisjoner og utstedelse av obligasjoner. Som det er fremhevet i lovens forarbeider, Ot. prp. nr. 12 (2004-2005) side 5, bidrar kapitalmarkedet til at "*samfunnets kapital kanaliseres dit den kaster mest av seg.*" Et effektivt marked forutsetter imidlertid troverdighet. Tillit er avgjørende for salg, ikke minst tillit til riktig pris. Ellers øker risikoen ved investeringen, og viljen til investeringer svekkes. Å sikre at verdipapirmarkedene virker på en tilfredsstillende måte, og at offentligheten har tillit til disse markedene, er dermed viktige forutsetninger for økonomisk vekst og velstand, jf. lovens forarbeider herunder NOU 1996:2 side 24 og 55 følgende og Ot.prp. nr. 12 (2004-2004) side 27. Dysfunksjonalitet i verdipapirmarkedet kan skade dets viktige samfunnsøkonomiske funksjoner.

Markedsmanipulasjon forstyrrer de mekanismer som skal sikre riktig pris. Markedsmanipulasjon vil svekke markedets troverdighet og offentlighetens tillit. Som det følger av NOU 1996:2 punkt 6.3.4.1 kan manipulasjon føre til at "*(..)en rekke beslutninger om kjøp og salg av verdipapirer blir fattet på et ufullstendig eller feil grunnlag. Investorene kan i så fall få redusert sin tillit til prisdannelsen i*

verdipapirmarkedet.” Markedsmanipulasjon kan bestå i både fiktive handler og reelle handler uten et legitimt formål som er benyttet til å manipulere kursnivået, jf. blant annet Fondsforvalterdommen, Rt. 2009 side 22, punkt 29. I dommen fremholdes at manipulasjonen kan ha både et kortsiktig gevinstformål og/eller være tilknyttet en økonomisk interesse av langsiktig karakter, jf. punkt 30-34. Retten vil komme tilbake til spørsmålet om motiv og interesse under bevisbedømmelsen i del III.

Også misbruk av innsideinformasjon fører til tap av tillit til markedet. Korrekt kursfastsettelse forutsetter at investorene og øvrige aktører har lik tilgang til kursrelevant informasjon. Positiv eller negativ kursrelevant informasjon kan ha stor innflytelse på prisbildet. Det følger av lovens forarbeider at NOU 1996: 2 s. 55 flg. at straffesanksjonering ved egen lov er nødvendig:

"Forbud mot innsidehandel, andre forebyggende bestemmelser samt en effektiv håndhevelse, styrker derfor markedets evne til å tiltrekke investorer og bidrar således til økt likviditet. Utvalget viser til at ugyldighetsregelen i avtalelovens § 33 og bedrageriregelen i straffeloven § 270 vil kunne ramme enkelte tilfeller av innsidehandel, men at disse bestemmelsene i praksis ikke kan anses tilstrekkelige eller tilfredsstillende. Blant annet på grunn av de strenge skyldkravene i straffeloven og på grunn av den anonymitet som ofte er knyttet til handler i det organiserte verdipapirmarkedet, er det etter utvalgets syn i tillegg nødvendig med egne bestemmelser om innsidehandel."

2.2.1 Harmonisering med EU-retten

Som det er redegjort for i Ot.prp.nr.12 (2004-2005) side 8-9, har EU på verdipapirområdet besluttet en regelstruktur basert på ulike nivåer. Rammedirektivet, som er vedtatt av Europaparlamentet og Rådet, fastlegger hovedregler og prinsipper, mens kommisjonsdirektivene fastsetter detaljregler på et lavere nivå som kan sammenlignes med forskrifter i norsk rett. De norske reglene i verdipapirhandelloven om markedsmanipulasjon og innsidehandel bygger på Europaparlamentets og Rådets direktiv 2003/6/EF av 28. januar 2003 om innsidehandel og kursmanipulasjon (markedsmisbruksdirektivet), kommisjonsdirektiv 2003/124/EF av 22. desember 2003 om gjennomføring av Europaparlamentets og Rådets direktiv 2003/6/EF med hensyn til definisjon og offentliggjøring av intern viten og definisjon av kursmanipulasjon (første kommisjonsdirektiv).

Det sentrale formål følger av fortalen til EUs markedsmisbruksdirektiv, para 1 og 2, som lyder slik:

"Et virkelig felles marked for finansielle tjenester er av vesentlig betydning for økonomisk vekst og skaping av arbeidsplasser i Fellesskapet.

Et integrert og effektivt finansmarked forutsetter markedstroverdighet. At verdipapirmarkedene virker på en tilfredsstillende måte og at offentligheten har tillit til disse markedene, er forutsetninger for økonomisk vekst og velstand. Markedsmisbruk skader finansmarkedenes troverdighet og offentlighetens tillit til verdipapirer og finansielle derivater."

I punkt 12 i fortalen til markedsmanipulasjonsdirektivet heter om begrepet markedsmanipulasjon:

"Markedsmisbruk omfatter innsidehandel og markedsmanipulering. Regelverket for bekjempelse av innsidehandel og regelverket for bekjempelse av markedsmanipulering har samme formål: å sikre finansmarkedenes troverdighet

i Fellesskapet og styrke investorenes tillit til disse markedene. Det bør derfor vedtas kombinerte regler for å bekjempe både innsidehandel og markedsmanipulering. Ett enkelt direktiv vil sikre at de samme rammebestemmelser om ansvarsfordeling, håndheving og samarbeid vil gjelde i hele Fellesskapet."

Fortalen omhandler også virkningen av innsidehandel og markedsmanipulasjon i punkt 15 beskrevet slik:

"Innsidehandel og markedsmanipulering hindrer den fulle og gode oversikten i markedet som er en forutsetning for handel for alle økonomiske aktører i integrerte finansmarkeder."

Et ytterligere hensyn er behovet for gjennomsiktighet som omhandlet i fortalens punkt 26. Meldeplikt, og offentliggjøring av handler gjort av personer med ledende ansvar anses som virkemidler mot markedsmanipulasjon ved å sikre større åpenhet.

"Større grad av innsyn i transaksjoner som utføres av personer med overordnet ansvar hos utstederne og eventuelt personer som er nært knyttet til dem, er et forebyggende tiltak mot markedsmissbruk. Offentliggjøring av slike transaksjoner kan, i det minste på individuelt grunnlag, også være en verdifull informasjonskilde for investorene."

2.2.2 Lovendringer 2004- 2008

De straffbare forhold omhandlet i tiltalebeslutningen spenner over et tidsrom på 4 år. I det samme tidsrommet har verdipapirhandelloven blitt endret og fullharmonisert med EU-rettens regler. Det innebærer at for de straffbare handlinger begått i perioden frem til lovendringen av 1. september 2005 gjelder verdipapirhandelloven av 1997, herunder § 2-6 om kursmanipulasjon og § 2-1 første ledd om innside. I tidsrommet 1. september 2005 til 1. november 2007 gjelder verdipapirhandelloven med endringene fra 2005, jf. § 2-8 om markedsmanipulasjon og definisjonen av innsidehandel i § 2-2 og forbud i § 2-3. Fra 1. november 2007 kommer bestemmelsene i dagens lov om verdipapirhandel av 29. juni 2007 § 3-8 om markedsmanipulasjon, og § 3-3 jf. § 3-1 om innsidehandel, til anvendelse.

2.3 TERMINOLOGI-SENTRALE BEGREPER I VERDIPAPIRHANDEL

Retten finner det hensiktsmessig av hensyn til den videre fremstilling å gi en kort oversikt over de begrep som har en særskilt betydning for faktum i denne saken, og som er knyttet opp til verdipapirhandel. Det er begreper som vil bli brukt gjennomgående i dommen. Beskrivelsen er dog begrenset til den forståelse som anses nødvendig for å redegjøre for rettens bevisbedømmelse, og bygger på den alminnelige språkforståelse samt de faglige begrepsavklaringer som er fremkommet under hovedforhandlingen, herunder ved vitneforklaringer, sakkyndige vitner og aktørenes anførsler.

2.3.1 Verdipapirbegrepet

Etter någjeldende lov om verdipapirhandel § 2-2, første ledd nr. 4 om finansielle instrumenter, omfattes derivater, som er nærmere definert i femte ledd til å omfatte både terminhandel samt "*alle andre avledede kontrakter med fysisk eller finansielt oppgjør som relaterer seg til verdipapirer.*" Både terminavtaler i aksjer og CFD'er, er dermed omfattet.

Vedrørende det omstridte spørsmålet om verdipapirhandelloven av 1997 § 3-1 må tolkes slik at også CFD'er var omfattet av meldeplikten, jf. lovens ordlyd "tilsvarende rettigheter knyttet til aksjer", vises det her til drøftelsen av lovgrunnlaget i dommens del III. I någjeldende lov § 4-1(2) er dette spørsmålet uttrykkelig regulert, idet meldeplikten gjelder "uavhengig av om det finansielle instrumentet gir rett til fysisk eller finansielt oppgjør".

2.3.2 Børsen og annenhåndsmarkedet

Saken gjelder verdipapirhandel i det såkalte *annenhåndsmarkedet*, dvs omsetning av verdipapirer for selskapene på Oslo Børs. Et velfungerende annenhåndsmarkedet er viktig for kapitaltilførselen til førstehåndsmarkedet.

2.3.3 Prising av børsnoterte aksjer og markedsmisbruk

En sentral problemstilling er spørsmålet om prisfastsettelsen av Acta-aksjen ble manipulert. For det første utgjør prisen en *syntese* av markedets samlede oppfatning av selskapets egen *nåverdi*. For det andre vil prisen justeres etter hvordan markedet ser på selskapets *fremtid*. Man skal kunne forutse markedets *samlede* vurdering. Prisen på en børsnotert aksje skal dermed reflektere summen basert på alle kjente opplysninger om selskapet. Markedets aktører, herunder meklerhus og investorer, skal være sikret tilgang til all kursrelevant informasjon. Samlet sett skal børskursen være egnet for å vurdere handel. I motsatt fall er markedet manipulert.

Korrekt og likeverdig informasjonstilgang er alminnelig anerkjent som en sentral forutsetning for et velfungerende verdipapirmarked, og som den avgjørende faktor for prismekanismene. Å sikre tillitvekkende og rettferdig informasjonsflyt har derfor en helt særskilt plass i regelverket om verdipapirhandel. I et rettferdig og gjennomslukt marked skal alle ha samme mulighet til samtidig å gjøre seg kjent med riktig informasjon. I denne forbindelse kan det sondres mellom nåtidsverdi og fremtidig verdi. De store selskapene har en betydelig kontantstrøm, mens andre selskaper, som er i en utviklingsfase, forventes å gi fremtidig avkastning og er dermed priset på forventninger. Langt flere faktorer kan påvirke slike forventningsbaserte aksjer.

Muligheten til å danne et riktig prisnivå vil også svekkes ved misbruk av innsideinformasjon, som er opplysninger som markedet ennå ikke har fått, men som det er grunn til å tro at fornuftige investorer vil bygge på. Innsidehandel er et alvorlig brudd på prinsippet om et rettferdig marked. Personer som innehar slik informasjon besitter privilegerte posisjoner og en spesiell tillit. Ved å etablere absolutte handelsforbud for personer i innsidesituasjoner, motvirkes muligheten til uberettiget berikelse basert på slik informasjon. Ser man på de enkelte børsnoterte selskapene, finnes det en rekke kursensitive opplysninger, herunder av særskilt betydning positive eller negative resultatregnskap og oppkjøpsmuligheter. I motsetning til allment kjente faktorer som internasjonale begivenheter, konjunktursvingninger og finanskriser, vil innsideinformasjon vanligvis stamme fra interne bedriftsopplysninger. I denne sak er det nettopp slik selskapsesifikk informasjon som er omhandlet i tiltalebeslutningens tre poster om innsidehandel.

2.3.4 Ulike former for markedshandel

Markedshandel omfatter for det første *kjøp og salg* av aksjer. Det gir rett til utbytte, og mulig avkastning ved salg. Den handlende må da betale for aksjene med en gang

og kan bare tape selve kjøpesummen. Handlene vil bli registrert i verdipapirsentralen på vedkommende VPS-konto. Den andre fremgangsmåten er å handle med *derivater*. Gevinst eller tap avgjøres da av kursutvikling på et underliggende finansielt instrument, vanligst aksjer. I vår sak omhandles også vanlig aksjekjøp, men i betydelig grad er det benyttet handel med derivater, herunder *terminkontrakter* og *CFD-kontrakter* knyttet til Acta-aksjer.

Terminkontrakter (terminer eller forwards) er aksjehandel med utsatt oppgjør, hvor det avtales å kjøpe opp et fastsatt antall aksjer til bestemt tid, til en fastsatt pris. Investoren må da stille sikkerhet for den fremtidige forpliktelsen, lik den andelen som ikke er belåningsverdi, som utgjør marginkrav. Hvor stort marginkrav meklerhuset krever tilsvarende hvor stor egenkapital investorene må stille. Belåningsverdien, og dermed også marginkravet, bestemmes blant annet av den underliggende aksjens likviditet og kursutviklingen i markedet. Normalt innehar meklerhuset aksjene som sikkerhet for oppgjøret. Prisen meklerhuset betaler for aksjene er utgangspunktet for investorens pris, med tillegg av kurtasje til meklerhuset og rentepåslag. Det er imidlertid investoren som har den hele og fulle kursrisiko, og som får eierskap til aksjene på oppgjørstidspunktet. Inngåelse av terminkontrakter i eget selskap utløser meldeplikt til børsen for primærinnsidere.

CFD-handel (Contracts For Difference) har mange likhetstrekk med terminkontrakter. Det er en kontantavregnet avtale med aksjer som referanse, normalt inngått mellom en investor og et verdipapirforetak eller en bank. Det er på tilsvarende måte som terminkontrakter en handel på margin, hvor investorene risikerer å tape mer enn opprinnelig innskutt egenkapital og derfor må være forberedt på å betale ytterligere marginkrav. Utstederen av kontrakten vil normalt kjøpe inn aksjer som sikkerhet, slik at kursrisiko på kontrakten unngås. En CFD-kontrakt knyttes opp til et forhåndsbestemt antall aksjer, og et tidspunkt for inngåelse og for oppgjør. Investoren "vedder" på om kursen skal opp eller ned. En CFD-kontrakt er imidlertid ikke en avtale om eierskap til aksjene, idet det ikke foretas noe fysisk oppgjør, men utelukkende et finansielt oppgjør. En CFD-kontrakt gir full eksponering, men uten at den fremkommer i aksjonærlisten, og uten at handelen blir synlig i børsens overvåkingssystem.

Både for terminkontrakter og CFDer anses det i dag for sikker rett at de omfattes av meldeplikten i verdipapirhandelloven § 4-1. I vår sak knytter det seg uenighet til når denne rettstilstanden ble avklart for CFD-kontraktene, et spørsmål retten vil komme tilbake til i punkt 3.

"Gearing" betyr at man ved derivathandel eksponerer seg for mer enn man betaler inn. Derivathandel gjennom terminkontrakter eller CFDer åpner for at investoren kan eksponere seg i kursutviklingen for et langt høyere antall aksjer enn hva han nødvendigvis har egenkapital til å erverve. Graden av gearing vil være en funksjon av forholdet mellom innskutt kapital og eksponeringens størrelse.

Dette kan illustreres gjennom noen eksempler:

En investor som har til rådighet 5 millioner kroner til aksjehandel, vil der og da kunne kjøpe 500 000 aksjer med aksjekurs på 10 kroner. Går kursen deretter opp med 15 % på 3 måneder, vil han kunne selge aksjene og innkassere en bruttogevinst på 750 000 kroner. Skulle han alternativt bruke de 5 millioner kronene på marginhandel i samme aksje, og hvor marginkravet settes til 20 % av aksjens pålydende, ville han grovt

regnet kunne inngå en tre måneder termin på kjøp av 2,5 millioner aksjer til en aksjeverdi av 25 millioner kroner. Med kursoppgang på 15 % frem til oppgjørsdagen, ville han ved innløsning og samtidig salg av aksjene i terminen, innkassere en bruttogeinst på 3 750 000 kroner. At man eksponerer seg for en langt større aksjeverdi enn man har skutt inn penger for, omtales gjerne som *gearing*.

Risikoen ved å delta i derivathandel med *gearing* ligger i risikoen for verdifall på aksjen, og fremstår i utgangspunktet som et speilbilde av de eksemplene som er gitt i det foregående, men med motsatt fortegn. Idet marginkravene beregnes og innkreves forløpende, kan eksempelvis en brå kursnedgang på 15 % prosent tidlig i terminperioden lede til at nær 4 millioner kroner av den innbetalte egenkapitalen er tapt dersom investoren ikke har ytterligere penger å betale inn, slik at terminen helt eller delvis må realiseres.

Selv om høy *gearing* innebærer at man kan spekulere i kursutviklingen med langt mindre kontantinsats enn ved ordinære aksjekjøp, vil risikoen for tap av egenkapitalen være langt høyere ved denne investeringsformen enn ved ordinær aksjehandel. Særlig sårbar vil en investor være om han har begrensede likviditetsreserver ut over det allerede innbetalte marginkravet. Dersom investoren ikke har hatt egne penger til å sette inn på marginkontoen, men har lånt penger for å handle i derivater, vil en reduksjon av verdien av den underliggende aksjen kunne være fatal for investorens økonomi.

De medtaltas handler i Acta-aksjen har i stor utstrekning vært gjort med *gearing*. De medtaltas ble eksponert for en vesentlig høyere risiko enn hva de overhodet hadde egenkapital til å bære. Det anføres fra aktorats side at det var hovedtaltas som var likviditetsreserven eller "pengebingen" for de *gearede* investeringene til de medtaltas.

Short handel (shorting) innebærer at investor tjener penger ved fallende kurs. Investor låner aksjer i meklerhuset og selger dem i markedet til en viss pris. Deretter kjøper man tilbake de samme aksjene i markedet, for en lavere pris, forutsatt at kursen har falt. Fortjenesten avhenger av hvor mye aksjen har falt fra det tidspunkt man solgte til man kjøpte; jo mer kursen faller, jo mer tjener short-selgere. Hvis kursen stiger, vil han tape ved tilbakekjøpet. Slik handel har ikke direkte betydning i vår sak, men er et begrep som er hyppig brukt i meklersamtalene.

Langsiktige og kortsiktige investeringer kan være en del av en investors totale handelsstrategi. En langsiktig investeringsstrategi vil gi fortjenestemuligheter ved riktige posisjoner, basert på selskapets langsiktige verdiøkning. Selskapets fundamentale verdier knyttes opp til ledelse, markedsposisjon, inntjeningspotensial og produkter. I motsatt ende av investeringsstrategier er *day trading*. Slike kortsiktige handler bygger ikke på selskapets verdier, men på en strategi om å tjene penger på kurssvingningene i en aksje samme dag eller fra en dag til en annen. Slik handel, der investoren ikke sitter med aksjen lenger enn en dag eller to, er heller ikke særlig kapitalkrevende for investoren, idet han da utnytter oppgjørstiden som ligger i meklerhusenes standardavtaler om oppgjør innen tre dager kjøpsdagen. Et særtrekk ved verdipapirmarkedet er en kombinasjon av kortsiktige og langsiktige investeringer. Det er et utbredt fenomen at langsiktig investorer kombinerer sin virksomhet med kortsiktig trading. En investor kan tjene like mye på begge svingningene, hvis man har posisjonert seg riktig. En langsiktig investor kan eksempelvis selge deler av sin

aksjeportefølje. Etter kursfall kan han kjøpe de tilbake og dermed tjene på den kortsiktige tradingen.

Volatile aksjer er aksjer som svinger mye. ACTA-aksjen er beskrevet som en slik aksje.

2.3.5 Marginkrav.

Aksjens marginkrav er benevnelsen på den prosentsatsen meklerhusene beregner seg som sikkerhet og buffer i forhold til fremtidige kurssvingninger ved derivathandel. Kursfall vil gi et urealisert tap, og det kan dermed oppstå en underbalanse og ikke lenger betryggende sikkerhet. Meklerhuset har en lovpålagt plikt til å påse at investoren stiller sikkerhet for sin eksponering, til enhver tid. Meklerhuset henvender seg derfor til investor når det oppstår udekkede marginkrav. Dersom belåningsverdien faller, og det oppstår et udekket marginkrav, må investoren enten stille ytterligere sikkerhet for å beholde posisjonen, eller, alternativt, selge med tap. Det må således være en fortløpende balanse mellom eksponering og sikkerhet.

For investoren vil det valg han treffer når han møtes med marginkrav være basert på en investeringsbeslutning med grunnlag i det motiv han har for å sitte med den aktuelle aksjen på terminkontrakt. Dersom det er utsikten til aksjegevinst som ligger til grunn for investeringsbeslutningen, vil hans handlinger i terminperioden være basert på hans forventninger om kursutviklingen på aksjen frem mot oppgjørsdagen; Forventer han at aksjekursen vil gå opp, vil det kunne være lønnsomt for ham å beholde terminen. Forventer han at aksjekursen vil gå ytterligere ned, vil det normalt være lønnsomt for ham å avslutte terminen på dagens kurs. Selv om investoren tror at kursen på aksjen vil gå opp i løpet av terminperioden, og at kursnedgangen som utløser kravet fra meklerhuset om ytterligere innbetaling på marginkonto er forbigående, vil investeringsbeslutningen kunne bli påvirket av investorens tilgang på kapital. Har han ikke mer penger eller sikkerhet å skyte inn, vil han komme i mislighold overfor meklerhuset dersom han ikke frivillig selger seg ned.

I de fleste tilfeller vil investoren frivillig stille ny sikkerhet eller redusere eksponeringen ved salg. Dersom investoren ikke frivillig foretar en dekning, vil meklerhuset kunne iverksette tvangsrealisering av investorens posisjoner. Normalt vil investor bli gitt noe tid før iverksettelse av tvangssalg. Dersom det likevel er nødvendig å foreta tvangssalg, kan meklerhuset i første omgang kun selge så mange posisjoner som nødvendig for å dekke marginkravet.

I vår sak er det omstridt hvorvidt innsideanklagen i tiltalens post II b kan møtes med at de medtiltalte sto overfor et tvangssalg som følge av udekkede marginkrav, og at nedsalget skyldes dette og ikke innsideinformasjon. Fra forsvarerhold er det lagt stor vekt på meklerhusenes pågang i nær tidsmessig tilknytning til det negative resultatvarselet, herunder det såkalte "*Enskilda-brevet*". Påtalemyndigheten har anført at kun et *reelt* tvangssalg kan virke befriende, ikke frivillige salg. Retten vil drøfte dette spørsmålet nærmere i punkt 4.3 i dommens del 4.

2.4 DOMMENS SYSTEMATIKK OG VIDERE OPPBYGNING.

I dommens del 3 omhandles brudd på meldeplikten og markedsmanipulasjon, jf. tiltalebeslutningens poster III og I. Tiltalen bygger på at de medtiltaltes handler i realiteten er *stråmannsaktivitet* styrt av hovedtiltalte, for hans regning og risiko, egnet til å villedde markedet ved å gi feilaktig eller manglende informasjon.

Lovgrunnlaget og rettsanvendelsen. Retten vil deretter gå igjennom de objektive straffbarhetskriterier, herunder lovgrunnlaget og rettsanvendelsen. Basert på den rolle hovedtiltalte etter bevisbedømmelsen har hatt, vil retten først vurdere hvorvidt meldepliktbestemmelsen i verdipapirhandeloven er utløst, jf. post III i tiltalebeslutningen. Dernest må retten ta stilling til om bruddene på meldeplikten i så fall kan regnes som straffbar markedsmanipulasjon, jf. post I i tiltalebeslutningen. Her bemerkes allerede nå fra rettens side at selv om handlingene er "reelle", kan de likevel inngå i en manipulasjonsstrategi, og dermed ha et ikke-legitimt formål, men et formål om å manipulere kursen, som en kortsiktig eller langsiktig strategi. Retten må videre vurdere om det foreligger et fortsatt straffbart forhold, og om disse bestemmelsene kan anvendes i idealkonkurrens.

Skyldkravet. Retten vil også ta stilling til de subjektive straffbarhetsvilkår, herunder skyldkravet for de enkelte poster i tiltalen og hovedtiltaltes skyld. For de medtiltalte er det tale om et medvirkningsansvar, som vil bli vurdert separat for hver av dem.

I dommens del 4 vil retten ta stilling til om det foreligger innsidehandel i de tre episodene som er omhandlet i tiltalebeslutningens post II, herunder positivt resultatvarsel senvinteren 2005, negativt resultatvarsel høsten 2007 og oppkjøpsplaner for *Texas Pasific Group* (TPG II) våren 2008. Også i vurderingen av innsidehandel vil tilordningsspørsmålet få avgjørende betydning, i den forstand at hovedtiltaltes kunnskap om innsideinformasjon er avgjørende dersom handlingene tilordnes ham, og for de medtiltalte vil det være tale om et medvirkningsansvar. Subsidiært er det tale om tilskyndelse. Den sentrale bevisbedømmelse for retten blir dermed om hovedtiltalte på tidspunktet for de medtiltaltes handler hadde kurssensitiv informasjon, som passerer *fornuftig investor-testen* i verdipapirhandeloven § 3-3. Drøftelsen vil omhandle både de objektive og subjektive straffbarhetsvilkår.

I dommens del 5 behandles tiltalebeslutningen post IV og V, om overtredelse av egenhandelreglene i verdipapirhandeloven.

I dommens del 6 behandles aksjonærlånet.

I dommens del 7 behandles straffeutmåling.

I dommens del 8 behandles inndragning.

I dommens del 9 behandles saksomkostninger.

3 MARKEDSMANIPULASJON OG BRUDD PÅ MELDEPLIKTEN: TILTALEBESLUTNINGEN POST I OG III

3.1 INNLEDNING

Retten har valgt å legge opp gjennomgangen av bevisbedømmelsen ut fra et hovedspørsmål om hvilken *eksponering* hovedtaltalte hadde i Acta-investeringene som i tiltaleperioden ble foretatt gjennom de medtaltalte.

Bakgrunnen for denne tilnærmingen til bevisbedømmelsen, ligger i det vesentlige i rettens forståelse av verdipapirhandellovens meldepliktregler, om når hovedtaltalte som primærinnsider i Acta pliktet å melde handler i eller opp mot selskapets aksjer som sine. Retten antar – litt forenklet – at dersom hovedtaltalte kom så tett på aksjeinvesteringer som i navnet ble gjennomført av de medtaltalte, at utviklingen i kursen på Acta-aksjen hadde reell innflytelse på hovedtaltalte, ville meldeplikt for ham inntre. Hovedtaltalte anses da som eksponert i Acta-aksjen for investeringer som i navnet tilhørte de medtaltalte. Retten omtaler i det følgende dette som tilordningsspørsmål.

Den tilnæringsmåte til bevisbedømmelsen som retten har valgt, har dermed en side til hva som er *realiteten* i det underliggende forhold mellom hovedtaltalte og hver enkelt av de medtaltalte. Dersom det i det store og det hele var hovedtaltalte som hadde regning og risiko for investeringene, og han også hadde en grunnleggende styring over investeringsbeslutningene og over bruken av avkastningen av investeringene, vil retten måtte ta stilling om slike forhold er uttrykk for en underliggende avtale om at Acta-investeringene egentlig tilhørte hovedtaltalte.

Hovedspørsmålet under gjennomgangen vil således være i hvilken grad hovedtaltalte var den som reelt sett er eksponert for konsekvensene av handlingene. Gjennomgangen av bevisene bør etter rettens syn foretas på bakgrunn av følgende komponenter: i) omfanget av hovedtaltaltes rolle som finansieringskilde, herunder ved å gi startkapital og tilførsler av ny kapital for de medtaltaltes handler i Acta-aksjer, ii) den styring og innflytelse hovedtaltalte har hatt over investeringsbeslutningene, dvs. kjøp, salg og å holde posisjonene i Acta, iii) hvem som har båret tapsrisikoen, blant annet ved dekning av de løpende marginkrav for terminkontrakter og CFDer i tilknytning til fallende aksjekurser, og iv) eksistensen av underliggende avtaler mellom hovedtaltalte og de medtaltalte om fordeling av utbytte og avkastning. Retten vil benytte denne systematikken både for å lette tilnærmingen til faktum, og for å få belyst de avgjørende sider av tilordningsspørsmålet og graden av eksponering på en oversiktlig måte. Retten bemerker at det er hovedmannens eksponering og hva som har skjedd i hans kontakt med de medtaltalte, som er sakens kjernepunkt.

Av hensyn til lesbarhet og tilgjengelighet har retten valgt i noen grad å la de ulike punkter inneholde noen gjentakelser knyttet til historikk rundt den totale eksponeringen. Det betyr i klartekst at man skal kunne gå inn i hvert enkelt av de 4 hovedkomponentene og danne seg et helhetlig bilde av bevissituasjonen.

Finansiering omfatter i første rekke alle pengeoverføringene mellom hovedtaltalte og de medtaltalte, og den markedshandel i Acta-aksjer som disse overføringene kan

knyttes til. Terminhandlene fremgår av den kronologiske gjennomgangen av alle transaksjoner i DU 30, 31 og 32.

Risikoen for investeringenes "nedside" omfatter overføringene fra hovedtaltale til dekning av marginkrav for å holde posisjonene i Acta-aksjer og underliggende avtaler mellom de tiltalte. Alle disse transaksjonene fremgår i den kronologiske listen i DU 30, 31, 32. I tillegg vil meklersamtaler, trafikkdata, beslag av notaer og regnskap og deres forklaringer inngå i bevismaterialet.

Fordeling av utbytte/avkastning gjelder de pengeoverføringer som kan knyttes til en fordeling av investeringens "oppside" mellom hovedtaltale og de medtaltale. Andre bevis på underliggende avtaler om fordelingsmekanismer, som retten må vurdere, er blant annet en rekke meklersamtaler, "*fellesregnskapet*" i Lundes selskap Varhei Invest AS, *containerbeviset* funnet hos Andersen, *herunder* Andersens *veddemålsavtale* og *notater om et mellomregnskap*, *Nordbotns udaterte avtale* og *regnskapsperm*, samt revisoroppstillingen over "*andres aksjer*" i hovedtaltales regnskap. I tillegg må retten hensynta vitneforklaringer fra andre involverte og de tiltaltes egne forklaringer.

Styring/instruksjon kan knyttes til hvilke investeringsvalg som er foretatt i de medtaltales beholdninger i Acta-aksjer. Forholdet belyses særlig i den kontakten mellom hovedtaltale og de medtaltale som følger av meklersamtalene og trafikkdata.

3.2 PENGEOVERFØRING - FINANSIERING

3.2.1 Innledning

Retten vil nå belyse finansieringsgrunnlaget for de medtaltales investeringer i Acta-aksjen eller i derivater med denne som grunnlag. Det faktum som retten finner bevist, vil ha betydning ved den samlede vurderingen, blant annet av om hovedtaltale etter de bestemmelser som tiltalen angir skal tilordnes de handler som er gjennomført i navnet til de medtaltale, eller i navnet til personer eller selskaper som må identifiseres med disse.

Før retten går inn på finansieringen av aksjehandelen til hver enkelt av de medtaltale, går retten inn på hovedtaltales finansielle stilling i tiltaleperioden, idet denne antas å ha bevismessig betydning i forhold til hver enkelt av de tiltaltes subjektive forståelse av den ordning som de hadde med hovedtaltale.

3.2.2 Hovedtaltales formelle eksponering i Acta-aksjen og hans inntekts- og formuessituasjon i tiltaleperiode

3.2.2.1 Investeringsamarbeidet med Alfred Ydstebø – Spring Capital AS

Frem til hovedtaltale avsluttet investeringssamarbeidet med Alfred Ydstebø gjennom Spring Capital AS sommeren/høsten 2007, var alle hans Acta-investeringer samlet i dette selskapet. Bakgrunnen for det var aksjonæravtalen fra 2003 mellom hovedtaltale og Ydstebø, som påla dem begge å samle eksisterende og fremtidige investeringer der.

Idet både Ydstebø og hovedtaltale var primærinnsidere i Acta, var de bundet av de særlige reglene som gjaldt for meldeplikt ved handler i Acta-aksjen. Også handler gjennom Spring Capital AS måtte meldes børsen som handel gjennom nærstående. De

var også underlagt Acta Holding ASAs særlige innsidereglement, som innebar at de måtte ha selskapets samtykke for å kunne handle Acta-aksjer og derivater av denne. Plikten til å søke selskapets samtykke gjaldt også dersom aksjer skulle kjøpes gjennom Spring Capital AS.

I perioden investeringssamarbeidet varte, økte Spring Capital AS jevnt sin beholdning Acta-aksjer. Tidlig i 2004 kontrollerte hovedtaltalte og Ydstebø gjennom selskapet over 25 % av aksjene i Acta. Ved senere kapitalutvidelser og oppkjøp, ble eierandelen over tid øket til ca. 32 % sommeren 2007.

Fra dette tidspunktet ville ytterligere oppkjøp i Acta-aksjen vanskeligjøres, som følge av at Spring Capital raskt ville krysse grensen som etter verdipapirhandelloven medførte plikt til å tilby Actas øvrige aksjonærer å overta aksjene deres. Tilbudsgrensen hadde inntil da vært 40 % av stemmene i selskapet, mens verdipapirhandelloven 2007 som da var vedtatt, men ikke trådt i kraft, satte grensen til 1/3 av stemmene.

3.2.2.2 Hovedtaltaltes eget investeringsselskap – Spring Gruppen AS gjennom Spring Holding AS

Etter at hovedtaltalte og Ydstebø over tid hadde vært uenige om strategien i eierskapet av Acta, og om den fremtidige profilen på investeringssamarbeidet, ble det sommeren 2007 inngått avtaler om avvikling av samarbeidet, og overføring av eiendeler i Spring Capital AS til hver av de to eierne etter en likedelingsmodell. Denne delingen ble formelt gjennomført 21. november 2007.

Hovedtaltaltes indirekte eierandel i Acta ble etter delingen av Spring Capital AS omtrent 19 %. Aksjene ble lagt i Nye Spring Capital AS, senere hetende Spring Gruppen AS. Selskapet var et heleiet datterselskap av Spring Holding AS, hvor hovedtaltalte og hans nære familie eide alle aksjene.

Spring Holding AS inngikk høsten 2007 to terminkontrakter på tre måneder om kjøp av 4 millioner aksjer i Acta, samlet 8 millioner aksjer. Den siste kontrakten ble inngått 17. september. Disse kontraktene ble senere rullert ved utløp, og først avviklet etter at hovedtaltalte ble pågrepet sommeren 2008. Spring Gruppen AS aksjer ble tvangssolgt av panthaverne like etter pågripelsen av hovedtaltalte.

Hovedtaltalte, som i tiltaleperioden tidligere ikke utad hadde eid Acta-aksjer eller derivater av denne personlig, kjøpte 22. november 2007, 1 million Acta-aksjer, som han eide frem til de ble realisert gjennom panthaverne etter pågripelsen sommeren 2008.

Hovedtaltaltes ektefelle, Ingrid Ottesen, ervervet 400 000 Acta-aksjer i januar 2006. Ved erverv av ytterligere 200 000 aksjer 27. august 2007, eide hun deretter samlet 600 000 aksjer i Acta. Den 23. november 2007 inngikk hun terminkontrakt med 3 måneders løpetid på ytterligere 1 400 000 Acta-aksjer. Terminen ble deretter rullert flere ganger frem til sommeren 2008.

3.2.2.3 Hovedtaltalte var utad "Bull" i Acta-aksjen – ingen egne salg i tiltaleperioden

Hovedtaltalte har ikke på noe tidspunkt frivillig solgt Acta-aksjer eller -derivater som han selv utad har stått som direkte eller indirekte eier av. Hovedtaltalte har utad bare

kjøpt Acta-aksjer, og har omtalt seg som "Bull" – en langsiktig investor – i Acta-aksjen.

Så vidt retten kan se av fremlagte meldinger om meldepliktig handler, har tiltalte ved egne og nærstående kjøp av Acta-aksjer eller -terminer, innrapportert slike til Oslo børs i samsvar med de formelle eierposisjoner. Retten viser eksempelvis til børsmelding avgitt av hovedtaltale 21. november 2007, etter at avviklingen av samarbeidet med Ydstebø var formelt gjennomført, hvor det heter:

"Det vises til flaggemeldinger av 22. august, 27. august og 13. september i år.

Avviklingen av Spring Capital AS er nå gjennomført i henhold til tidligere melding og de nye selskapene er registrert i foretaksregisteret. Nye Spring Capital AS eier 50 % av de aksjer som tidligere var eiet av Spring Capital AS.

Spring Holding AS ('Spring Holding') eier og har rettigheter til totalt 49 268 547 aksjer i Acta Holding ASA ('Acta'), tilsvarende 19,6 % av aksjene og stemmene i Acta. Spring Holding eier 100 % av Nye Spring Capital AS som eier 41 268 547 aksjer, tilsvarende 16,4 % av aksjene og stemmene i Acta.

Fred Ingebrigtsen og hans nærstående eier direkte og indirekte 49 868 547 aksjer i Acta, tilsvarende 19,8 % av aksjene og stemmene i Acta.

Spring Holding AS

Fred Ingebrigtsen"

3.2.2.4 Hovedtaltales inntektskilder

Hovedtaltales dominerende inntektskilde i tiltaleperioden var utbytte av Acta-aksjen. Ettersom aksjene i det vesentlige var indirekte eiet, ble inntektene tilgjengelig for ham gjennom utbytte fra investeringsselskapene.

Generalforsamlingen i Acta Holding ASA fastsatte gjennomgående utbytte for den som var registret som eier av aksjer på en gitt dato på vårparten i utbytteåret, og utbyttet kom stort sett til utbetaling i mai måned. Av generalforsamlingsprotokollene fremgår at det ikke ble gitt utbytte for 2003. For 2004 var utbyttet 1 krone og 25 øre. For 2005 var utbyttet 2 kroner. For 2006 var utbyttet 2 kroner og 65 øre, og for 2007 var utbyttet 2 kroner og 55 øre pr. aksje.

Ved utbytteutdelingen våren 2005, hadde Spring Capital AS og Spring Active AS 76 473 594 aksjer (30,38 %) i Acta Holding ASA, som ga selskapene et samlet utbytte på nær 115 millioner kroner. Ved utbytteutdelingen våren 2006 var eierandelen oppe i 77 877 094 aksjer, som ga et samlet utbytte på nær 156 millioner kroner. Ved utbytteutdelingen våren 2007 var eierandelen oppe i 82 537 094 aksjer, som ga et samlet utbytte på nær 219 millioner kroner.

Hvor stor andel av utbyttet fra Acta som ble gjort tilgjengelig for hovedtaltale i investeringssamarbeidet med Ydstebø, berodde i hovedsak på utbytteutdelingen fra investeringsselskapene, i lys av hans eierposisjon i disse med 50 prosent. Hvor stor andel av utdelt utbytte som deretter var disponibel inntekt for hovedtaltale, har også en side til skattereglene, som i prinsippet setter skattesatsen til 28 %. Frem til og med inntektsåret 2005 bygget skattereglene på en godtgjørelsesmodell, som i praksis innebar at aksjeutbytte kunne mottas uten beskatning. Fra og med inntektsåret 2006

har beskatningen av aksjeutbytte bygget på en modell med skjermingsfradrag, hvoretter en andel av mottatt utbytte ikke beskattes på mottakerens hånd.

Av hovedtaltaltes ligninger fremgår det at han i 2003 mottok nær 21 millioner kroner i aksjeutbytte. I 2004 mottok han vel 8 millioner kroner i utbytte, mens han i 2005 mottok nær 79 millioner kroner i utbytte. I 2006 og 2007 mottok han ubetydelig utbytte fra investeringselskapene, hvilket hadde sammenheng med gjeldsgraden og resultatene der. I 2008 mottok han ikke utbytte fra Spring Holding AS.

Av utbyttet han mottok i 2005, opplyste hovedtaltalte i sin forklaring i retten at han straks benyttet ca. 40 millioner kroner av dette til å kjøpe seg opp i et britisk fond, hvilket legges til grunn for avgjørelsen. Av pantedokumenter knyttet til hovedtaltaltes personlige gjeldsforhold til Handelsbanken, fremgår at disse fondsaktivaene fullt ut var pantsatt som sikkerhet for gjelden.

Av ligningsattestene for perioden fremgår at hovedtaltalte gjennomgående har hatt lønnsinntekt i området en til halvannen million kroner i året, samt en del renteinntekter. I perioden november 2007 og ut tiltaleperioden tradet hovedtaltalte personlig en del i andre aksjer enn Acta, og som også har generert nettogevinster på hans hånd.

3.2.2.5 Hovedtaltaltes formuesstilling

Hovedtaltaltes formuesstilling har i hele tiltaleperioden i det vesentlige vært knyttet til hans indirekte eierposisjoner i Acta-aksjen og kursutviklingen på denne, idet inngangsverdien på en stor del av aksjeporteføljen var en brøkdel av den senere børskursen på aksjene, uten at retten har eksakt informasjon om inngangsverdien. Retten viser blant annet til at hovedtaltalte i sin forklaring opplyste at kursen på aksjen ved nødemisjon i 2002 var 25 øre.

Utlistinger fra Oslo Børs viser at kursen ved inngangen til 2004 lå på 2 kroner og 23 øre, ved inngangen til 2005 lå den på 9 kroner og 58 øre. Ved inngangen til 2006 lå den på 18 kroner og 10 øre, og ved inngangen til 2007 lå kursen på 33 kroner og 10 øre. Nedgangen begynte på ettersommeren 2007, med en jevn nedadgående kursutvikling etter toppnotering på 37 kroner ved månedsskiftet mai-juni, hvor aksjen ut over høsten falt til under 25 kroner. Ved inngangen til 2008 ble aksjen notert til 22 kroner og 80 øre. Utover vinteren og våren 2008 fortsatte nedgangen, og ved inngangen til juni ble aksjen notert til 13 kroner og 7 øre.

Selv om hovedtaltalte gjennom investerings samarbeidet med Ydstebø i Spring Capital AS i perioden 2004 til 2007 øket aksjevolumet fra vel 54 millioner til 82 millioner aksjer på stigende aksjekurser, og hvor hovedtaltalte deretter overtok halvparten av aksjene ved opphøret av samarbeidet, antar retten at nettoverdien på denne delen av porteføljen var betydelig også ut over våren 2008.

Ettersom hovedtaltalte etter opphøret av fellesskapet med Alfred Ydstebø ikke realiserte noen aksjer i denne porteføljen, var inntekten til investeringselskapet i det vesentlige knyttet opp til aksjeutbyttet, samtidig som selskapet fikk tilgang på likviditet ved lånopptak med sikkerhet i Acta porteføljen og andre finansaktiva som overskudd var satt inn i, herunder særlig grunnfondsbevis i SR-bank. Spring Gruppen AS, hvor hovedtaltaltes vel 41 millioner Acta-aksjer ble ført over fra Spring Capital AS, fikk på denne måten kassakreditt i Sandnes Sparebank med trekkrettighet inntil 210 millioner kroner, senere øket til 235 millioner kroner. Denne trekkrettigheten ble,

ved siden av å betjene den daglige driften av selskapet, i hovedsak benyttet til å finansiere de lån som selskapet overtok fra Spring Capital AS, samt til å betjene marginkrav i tilknytning til morselskapets Spring Holding AS erverv av 8 millioner Acta-aksjer på termin høsten 2008, og senere rullinger av terminene.

Transaksjonsoversiktene viser at det fra 22. november 2007 og ut tiltaleperioden ikke var annen aktivitet i hovedtiltaltes og nærståendes posisjoner i Acta-aksjen, enn rullinger av de 8 millioner aksjer som lå på termin i Spring Holding AS og rullinger av de 1, 4 millioner aksjer som lå på termin hos ektefellen.

Petter FUSDahl var opprinnelig ansatt som daglig leder i Spring Capital AS, men fulgte sammen med de øvrige ansatte i selskapet over i Spring Gruppen AS, hvor han ble daglig leder. Han forklarte i retten at likviditeten i selskapet ble tiltagende anstrengt utover høsten 2007, og prekær fra januar 2008. Dette fordi hovedtiltalte, som underliggende eier, ønsket å bruke tilgjengelig kapital til å styrke og holde på eierskapet i Acta, fremfor å utvikle selskapet til et investeringselskap med en mer balansert portefølje, slik forutsetningen hadde vært da FUSDahl i 2006 ble ansatt i Spring Capital AS. Ettersom selskapet som sikkerhet for kassakreditten hadde pantsatt blant annet Acta-aksjene, med en klausul om at trekkrettigheten på kassakreditten til en hver tid skulle tilpasses verdiutviklingen av aksjene på vedkommende VPS-konto, ble trekkrettigheten mindre etter hvert som aksjekursen falt. Samtidig fikk man pågang fra meglerhuset, som følge av øket marginkrav på de 8 millioner Acta-aksjer morselskapet Spring Holding AS hadde på termin. Selskapet kom i brudd i forhold til Sandnes sparebank, og tvangsmessig nedsalg av aksjer ble i følge vitnet avverget idet man fikk øket kredittramme hos Handelsbanken. Utbetalinger fra Handelsbanken gikk blant annet til nedkvikting på lån i Sandnes Sparebank med 50 millioner kroner.

FUSDahls forklaring er på disse punktene ikke bestridt av hovedtiltalte, og støttes av samtidige dokumenter inneholdende likviditetsvurderinger for selskapet, og av engasjementsavtale mellom Spring Gruppen AS og Sandnes sparebank 30. mai 2008. Hva særlig gjaldt Springs kassakreditt i Handelsbanken, forklarte FUSDahl at selskapet hadde en formell øvre kredittramme, men at selskapet utover 2008 ikke kunne trekke på kreditten uten forutgående samtykke fra banken fra gang til gang, hvilket også retten bygger på ved avgjørelsen.

I mai 2008 var likviditeten i Spring konsernet fortsatt prekær, og det var ikke mulig å få vesentlige justeringer i lånerammene hos bankene, ei heller hos Handelsbanken som i løpet av vinteren hadde kommet inn som långiver ved siden av Sandnes sparebank. Banksjef Lind i Handelsbanken satte da selskapet i kontakt med tre investorer, Otium AS (Tore Lie), IKM-gruppen AS (Ståle Kyllingstad), og Interstil AS (Leif Roar Høiland), som alle hadde betydelige aksjeposter i Acta. Disse ga hver lån på 25 000 000 kroner til Spring Gruppen AS, samlet 75 000 000 kroner, med hovedtiltalte som personlig kausjonist.

Retten finner at låneavtalen med IKM gruppen AS er illustrerende for hvor desperat situasjonen var for Spring Gruppen AS og for hovedtiltalte på dette tidspunktet. Foranlediget av at IKM gruppen AS hadde en betydelig aksjepost i Acta, tilbød hovedtiltalte i forhandlinger med Kyllingstad, en særskilt nedsidepremie på aksjene som del av låneavtalen:

"Hvis ikke aksjekursen i Acta er over NOK 17,00 pr aksje den 17. august skal Låntaker betale til långiver NOK 10.000.000 (norske kroner ti millioner)."

3.2.2.6 Handelsbanken

For sin privatøkonomi hadde hovedtaltalte Handelsbanken som sin hovedbankforbindelse. Han hadde i tillegg kredittavtaler med de meglerfirma hvor han handlet for egen regning. Tidligere banksjef Lind opplyste i retten at Handelsbankens engasjement i hovedtaltaltes private økonomi startet i det små i 2002, og deretter gradvis økte etter hvert som hovedtaltalte startet å engasjere seg i eiendom. Han forklarte at limiten på kassakreditten for hovedtaltalte i 2008 lå på over 200 millioner kroner.

Hovedtaltalte opplyste under sin forklaring i retten at hans filosofi var å unngå å binde opp kapital unødig, og å belåne alle aktiva så langt det lot seg gjøre. Forklaringene støttes av fremlagte låne- og pantdokumenter, herunder Handelsbankens interne oversikter over kredittrammer og sikkerheter som ble stilt for disse. Vesentlige deler av kreditten var bundet opp i ervervskostnader til forskjellige eiendommer, men retten legger etter forklaringene til grunn at det i kreditrammen lå betydelige beløp som hovedtaltalte kunne benytte uten føringer fra banken.

Ved inngangen til 2008 viser saldoutskrifter fra Handelsbanken at hovedtaltalte da hadde 155 000 000 kroner i gjeld til banken. Retten legger etter forklaringene fra hovedtaltalte og fra tidligere banksjef Lind og fra banksjef Jone, til grunn at banken utover vinteren og våren 2008 satte restriksjoner på hovedtaltaltes bruk av kassakreditten innenfor den opprinnelige trekkrammen.

3.2.2.7 Overføringer til de medtaltalte

Hovedtaltaltes ytelser til de medtaltalte, særlig i 2007 og 2008, fremstår også som vesentlige ved vurderingen av hovedtaltaltes økonomi i denne perioden.

Hovedtaltalte har gjennomgående erkjent å ha bidratt med lån og gaver til de medtaltalte, slik at de kunne starte opp med aksjehandel. Etter hans egen forklaring gjorde han dette i hovedsak ut fra generøsitet, slik at hans familie og nære venner også skulle få del i Acta-eventyret. Han forklarte at han lånte Nilsen, Lunde, Nordbotn og Bø rentefri startkapital, og hjalp dem med lån gjennom kneiker med marginkrav. Bondestad var det, i følge hovedtaltalte, Nilsen som i det vesentlige tok seg av. Ytelsene til Andersen var, etter hovedtaltaltes forklaring, derimot et resultat av et veddemål om utviklingen av kursen på Acta-aksjen, og hvor det ble betalt ut penger til marginkrav eller nedside dersom kursutviklingen gikk dårlig eller handler gikk med tap.

Hovedtaltalte forklarte at hans motivasjon for å bistå de medtaltalte endret seg idet samarbeidet med Ydstebø ble avsluttet høsten 2007. Hovedtaltalte følte da behov for å ha vennligsinnede aksjonærer i Acta i en mulig forestående kamp om selskapets framtid.

Hvorvidt hovedtaltaltes forklaring om sin egen involvering i de medtaltaltes aksjehandler samlet sett er troverdig eller ikke, er et hovedtema for rettens gjennomgang. Foreløpig, i forhold til hovedtaltaltes finansiering av de medtaltaltes handler i Acta-aksjen, finner retten det nødvendig å gå inn på hvilke påvirkning pengeoverføringene og garantiene hadde på økonomiens hans.

Overføringene mellom hovedtaltalte og de medtaltalte kan oppsummeres med grunnlag i kontoutskrifter (avrundet til hele 1000 kroner):

I 2004 betalte hovedtaltalte ut samlet 7 415 000 kroner, og fikk før årsskiftet tilbakeført 6 864 000 kroner. I 2005 betalte han ut samlet 42 675 000 kroner og fikk før årsskiftet tilbakeført 43 475 000 kroner. I 2006 betalte han ut samlet 17 616 000 kroner og fikk før årsskiftet tilbakeført 43 267 000 kroner. I 2007 betalte han ut samlet 47 410 000 kroner og fikk tilbakeført 30 274 000 kroner. I 2008 – første halvår frem til pågripelsen 16. juni 2008 – betalte han ut 44 715 000 kroner og fikk tilbakeført 3 600 000 kroner.

I årene 2004, 2005 og 2006 kom overføringene fra de medtaltalte til hovedtaltalte med hovedtyngde i desember måned. Retten finner ikke at pengeutvekslingen disse årene foranlediger særskilte vurderinger opp mot hovedtaltaltes likviditet.

I 2007 kom pengeoverføringene fra de medtaltalte i det vesentlige i første halvår, før hovedtaltalte bandt opp kapital ved personlig kjøp av 1 million Acta-aksjer, og før hans eget investeringselskap bandt opp kapital ved å handle 8 millioner Acta-aksjer på termin, og før kursfallet på Acta-aksjen for alvor satte inn i andre halvår. Av de snaut 30 millioner kroner hovedtaltalte ble tilført fra de medtaltalte i løpet av første halvår 2007, ble vel 23 000 000 ført direkte fra Lunde til det spanske selskapet Sunny Beach, som da var helt ut eiet av hovedtaltalte, og som ble administrert av advokat Askvik i advokatfirmaet Vogt. Retten legger i samsvar med advokat Askviks forklaring til grunn for avgjørelsen at denne overføringen gikk med til ervervet av en tomt på 4 daa like bak hovedtaltaltes landsted i Marbella. Videre at det, som følge av sendretighet i det spanske tinglysingssystemet, der og da var vanskelig for hovedtaltalte å nyttiggjøre seg tomteverdien gjennom pantstillelse. Samtidig viser bankutskrifter at tyngden av overføringene til de medtaltalte, nær 33 000 000 kroner, kom i andre halvår av 2007, for å dekke opp marginkrav på Acta-investeringer.

I tillegg til de direkte kontantoverføringene til de medtaltalte i 2007, nevner retten at selskapet Best Invest AS, som er eid av investoren Leif Roar Høiland, etter avtale med hovedtaltalte, 30. november 2007, overførte 12 000 000 kroner til hovedtaltaltes konto i Handelsbanken, og 12 000 000 kroner til Knut Helge Nordbotns konto i Handelsbanken. Som retten vil komme tilbake til, benyttet Nordbotn pengene til terminhandel i Acta-aksjer gjennom Handelsbanken. Begge overføringene fra Best Invest AS var merket "*oppgjør iht. avtale Best Invest Tomt i Spania*". Retten har merket seg forklaringen fra vitnet Høiland, om at han med dette mente å kjøpe seg inn i tomteprosjektet Las Chapas, som hovedtaltalte hadde gjennom sitt spanske selskap Sunny Beach. Retten lar Høilands forklaring om tomteprosjektet foreløpig ligge, idet den etter bevisførselen, herunder kontobevegelser hos hovedtaltalte og Nordbotn, kan konstatere at avtalen med Best Invest AS alene forpliktet hovedtaltalte, og at pengene som ble overført til Nordbotn gikk med til å finansiere erverv av Acta-aksjer.

I 2008 gikk pengeoverføringene, som nevnt i det alt det vesentlige en vei – fra hovedtaltalte til de medtaltalte – med det betydelige beløp på 44 715 000 kroner. Overføringen på 3 600 000 kroner fra Lunde til hovedtaltalte i januar 2008, ble fullt ut benyttet av hovedtaltalte til å holde en posisjon han hadde i Scana-aksjer.

I tillegg til de direkte kontantoverføringene til de medtaltalte i 2008, kom den ytterligere gjeldsbelastning for hovedtaltalte personlig, som lå i at han i januar 2008 – etter at meglerhuset Glitnir over tid hadde hatt pågang mot Nilsen, Lunde og Nordbotn, som følge av marginbrudd på Acta-terminer, garanterte personlig for engasjementenes samlede pålydende med 119 000 000 kroner. Glitnir gjorde 27. mars

2008 kausjonsforpliktelsene gjeldende overfor hovedtaltale, uten at han da innfridde kravene

Videre kom de forpliktelser han påtok seg overfor investorer på Randaberg; Per Inge Hamre (Dino Invest AS), Gunnar Kolnes (G Nes Holding AS) og Jan Einar Nilsen, idet han fra disse fikk usikret lån på til sammen 22 500 000 kroner, hvor långiverne i perioden 15.-21. januar 2008 overførte 19 500 000 kroner direkte til Kåre Nilsen og 3 000 000 kroner til Lars Audun Lunde. Pengene ble benyttet til å dekke marginkrav for mottakerne. Videre ble deler av pengene Nilsen hadde mottatt, ført videre til andre medtaltale, med samme formål.

3.2.2.8 Uttak fra Spring Gruppen AS

Foranlediget av tiltalebeslutningen post VI, bemerker retten at hovedtaltale har erkjent at han ved flere anledninger, i perioden januar til april 2008, bevirket overføring av 30 275 000 kroner fra Spring Gruppen AS kassakredittkonto i Handelsbanken til hans egen kassakredittkonto i samme bank. Han har videre erkjent at han i juli 2008 belastet kassakreditten til Spring Gruppen for 6 600 000 kroner, som ble benyttet som delbetaling for to leiligheter han hadde kjøpt i Smedvig-kvartalet i Stavanger. Han har endelig erkjent at han i august 2008 bevirket at det ble overført 45 000 000 kroner fra Spring gruppen AS kassakreditt i Handelsbanken til nedkvittering på hans egne lån i samme bank.

Retten kommer tilbake til disse overføringene ved gjennomgangen av den delen av tiltalen. For de spørsmål retten nå behandler, er det tilstrekkelig å konstatere at overføringene fra Spring Gruppen våren 2008 innebar et likviditetsmessig handlerom for hovedtaltale i en periode som for øvrig var meget anstrengt for ham.

3.2.2.9 Hovedtaltales egne forestillinger våren 2008 om rådigheten over de medtaltales investeringer opp mot Acta-aksjen

Hovedtaltale har i sin forklaring i retten entydig avvist å ha hatt noen særlig befatning med forvaltningen av de medtaltales aksjeporteføljer. Han har også bestridt å ha hatt noen forpliktelser til å gi dem finansieringsstøtte eller hatt krav på del i avkastningen av aksjeinvesteringene. Den eneste forventning hovedtaltale har tilkjennegitt å ha hatt, var å få tilbake utlånte penger krone for krone, og helst innenfor samme kalenderår som de ble utbetalt. Unntaket var utbetalingene til Andersen fra høsten 2007, som i følge hovedtaltale grunnet seg på en veddemålsavtale som innebar at hovedtaltale innenfor en øvre ramme tok nedsiden på Andersens investeringer opp mot Acta-aksjen. At han tidvis har mottatt mer penger fra enkelte av de medtaltale, har hovedtaltale forklart med at det i hovedsak har dreid seg om de medtaltales innskudd til felles investeringsprosjekter i eiendom, eller kortvarige likviditetslån.

De medtaltale har i retten og for politiet det vesentlige forklart seg sammenfallende med hovedtaltale, dog slik at medtaltale Nordbotn overfor politiet og i rettslig avhør sommeren 2008 forklarte at hans aksjeinvesteringer var gjort i fellesskap med hovedtaltale, hvor hovedtaltale tok all nedside og hvor de delte oppsiden med en fordeling lik 20-80 i favør av hovedtaltale. De tidligere forklaringer fragikk Nordbotn da han forklarte seg i retten. Også medtaltale Andersen har forklart seg om en avtale om deling av oppsiden – 50-50 – mellom ham og hovedtaltale, og som Andersen forholdt seg til, frem til hovedtaltale i ettertid – etter pågripelsene – skal ha sagt at bare var på tøys.

Retten vil senere komme inn på innholdet av meglersamtaler, mailer og tekstmeldinger mellom hovedtaltale og flere av de medtaltale, som gir støtte for at hovedtaltale gjennom sine pengeoverføringer var langt tettere på de medtaltales aksjehandler enn hva han og de medtaltale har villet erkjenne i retten.

Idet temaet foreløpig er hovedtaltales økonomi i tiltaleperioden, finner retten det passende allerede nå å gå inn på en talloppstilling som ble foretatt innenfor hovedtaltales egen økonomi påsken 2008. Da var man midt oppe i en situasjon hvor det ble forhandlet med et amerikansk oppkjøpselskap om å ta Acta av børs, men hvor eierskapsmodellene som ble drøftet også innebar at Ydstebø og hovedtaltale også skulle være med på eiersiden fremover. Dette skjedde samtidig som det var krise i hovedtaltales personlige økonomi og i investeringsselskapene hans, hovedsakelig som følge av fallende kurser på Acta aksjen.

Hovedtaltale og Spring Gruppen benyttet Arctic Securities ved Jan Gunnar Pedersen som rådgiver og forhandlingspart opp mot oppkjøpsfondets representanter og rådgivere og som kontaktperson opp mot Ydstebø og hans profesjonelle rådgivere i oppkjøpsprosessen. I tillegg kom innleide advokater som tok seg av det juridiske.

Ved siden av disse ble også statsautorisert revisor Torbjørn Larsen fra revisjonsfirmaet PWC engasjert gjennom Spring Gruppen, som en intern rådgiver opp mot de finansielle sidene ved et oppkjøp og en fremtidig deltakelse på eiersiden av et Acta som var tatt av børs. Han vurderte og rådgå blant annet i forhold til likviditeten og belåningsgraden i Spring Gruppen.

Også hovedtaltales personlige likviditet ble et tema for Larsens rådgivning opp mot denne. Etter Larsens forklaring laget han i påsken 2008 en oppstilling på et regneark om hvilken betydning et oppkjøp av hovedtaltales aksjer i Acta ville ha for hovedtaltales likviditet. Regnearket ble den 20. mars 2008 sendt som vedlegg på e-post fra Larsen til hovedtaltale. E-posten hadde tittelen "*Privat*" og inneholdt kun regnearket, som het "*Kapitalbehov Fred – LÅN 550.xls*". Regnearket inneholder tre arkfaner, hvor to av fanene gjaldt tall vedrørende Spring Gruppen som Larsen hadde mottatt fra Jan Gunnar Pedersen, mens den tredje arkfanen var føyd til av Larsen. Eposten med dette bearbejdede vedlegget ble av Larsen bare sendt til hovedtaltale personlig. I følge Larsens forklaring var grunnlagstallene og benevnelser som han benyttet i oppstillingen over likviditeten i hovedtaltales privatøkonomi, meddelt ham i dialog med hovedtaltale.

Retten finner det av særlig interesse for den foreliggende sak at i talloppstillingene over hovedtaltales privatøkonomi ble også 15 000 000 "*Aksjer hos andre*" behandlet som en del av hovedtaltales private formue, ved siden av de 1 000 000 Acta aksjer som hovedtaltale i henhold til børsmeldinger og offisielle registreringer selv utad stod som eier av.

Oppstillingen var slik:

Privat							
PRIVAT							
				Likviditetsuttelling privat ved salg:			
Aksjer i Acta privat:	1*000*000						
Aksjer hos andre 1:	10*500*000			Budkurs (inkl. utbytte):	18	20	22
Strikekurs 1:	18			Privat	18*000*000	20*000*000	22*000*000
Aksjer hos andre 2 (Glitnir):	4*500*000			Aksjer 1	0	21*000*000	42*000*000
Strikekurs 2:	20			Aksjer 2	-9*000*000	0	9*000*000
Antatt formue netto privat:	40*000*000			Sum:	9*000*000	41*000*000	73*000*000
Bankbeholdning:	0						
Privat likviditetsbehov i perioden:	-100*000*000			Bankbeholdning i B:	0	0	0
				Salgs effekt:	9*000*000	41*000*000	73*000*000
				Bankbeholdning UB:	9*000*000	41*000*000	73*000*000
SPRING							
				Nedsalg til x%:	17,00%		
Antall aksjer totalt:	251*683*432			Korrigert nedsalg 1:	-11*900*000	-8*500*000	-5*100*000
Antall aksjer etter transaksjon:	48*568*547	19,30%		Nedsalg 2:	104*082*544	116*647*271	127*211*998
Nedsalg aksjer:	1*700*000			Netto fra nedsalg:	92*182*544	107*147*271	122*111*998
Kurs nedsalg (inkl. utbytte):	25			Netto likvider utg pkt:	190*608*459	190*608*459	190*608*459
Netto likvider etter drift tom 2012:	190*608*459			Tilført fra nedsalg:	92*182*544	107*147*271	122*111*998
				Likvider privat:	9*000*000	41*000*000	73*000*000
				Sum likviditet gitt lån på MNOK 550:	291*791*003	338*755*731	385*720*458
				Privat behov i perioden:	-100*000*000	-100*000*000	-100*000*000
				Netto likviditet tilgjengelig:	191*791*003	238*755*731	285*720*458
							356*167*548

Retten bemerker at antallet aksjer som etter oversikten angis å være "Aksjer hos andre" passer godt med den samlede beholdningen av Acta-aksjer og -terminer som på det tidspunktet lå hos medtiltalte Nilsen, Lunde, Nordbotn, Andersen og Bondestad. Hovedtaltaltes ektefelle hadde på det tidspunktet en samlet eksponering på 2 000 000 Acta-aksjer, hvorav 1 400 000 på termin. Hennes aksjer kan derfor ikke forklare oppstillingen.

Hovedtaltalte har i retten forklart oppstillingen med at den dels angikk hans forpliktelser etter kausjonsstillelsene overfor Glitnir og de medtaltaltes personlige gjeld til ham på det tidspunktet, som i følge hovedtaltalte alene for Nordbotns vedkommende da utgjorde 40 millioner kroner.

Retten bemerker at hovedtaltaltes forklaring rimer svært dårlig med oversiktens angivelse av hovedtaltaltes private likviditetsuttelling dersom aksjene selges.

At det i oversikten i motsetning til hovedtaltaltes egne aksjer – som var eid av ham – opereres med positiv likviditetsmessig uttelling for "Aksjer 1" og "Aksjer 2" fra budkurser på henholdsvis 18 og 20 kroner, viser tilbake til strikekursene som er angitt for "Aksjer hos andre", og har opplagt sammenheng med at dette er aksjer på termin. Det vil da være salg av aksjene over terminkursen som gir ny likviditet.

Dersom de medtaltaltes terminer i Glitnir ble solgt over strikekurs, ville deres forpliktelser overfor Glitnir være innfridd, og det ville da heller ikke være noe igjen av hovedtaltaltes kausjonsforpliktelse overfor meglerhuset. Hovedtaltaltes kausjonsforpliktelser overfor Glitnir, kan derfor ikke forklare oppstillingene over at all gevinst ved salg av disse aksjene vil være tilgjengelig for hovedtaltalte.

Heller ikke disse medtaltaltes øvrige anførte gjeldsforpliktelser overfor hovedtaltalte kan etter rettens skjønn forklare hvorfor all gevinst over de angitte strikekursene skulle tilfalle hovedtaltalte, dersom aksjene ut fra de underliggende forhold egentlig var hans. Det er her tilstrekkelig for retten å vise til at oppstillingen forutsetter at hele gevinsten på 95 000 000 kroner i tilfelle salg av aksjene til kurs 25 kroner ville være tilgjengelig likviditet for hovedtaltalte.

Under sin forklaring i retten, om hva som hovedtiltalte overfor ham hadde opplyst om de underliggende forhold med hensyn til aksjer hos andre, forklarte vitnet Torbjørn Larsen at han ikke hadde fått opplyst hvem som satt på aksjene eller hvilke underliggende forhold som gjaldt mellom hovedtiltalte og den eller de som satt på disse aksjene. Konfrontert med sin politiforklaring hvor han hadde opplyst at disse aksjepostene hadde sammenheng med utlån av penger fra hovedtiltalte, hadde vitnet ikke mer å tilføye ut over det som fremgikk av avhøret. At det i tilfelle skulle foretas korreksjonsoppgjør mellom hovedtiltalte og vedkommende innehavere av disse aksjene, ble det ikke opplyst noe om fra hovedtiltalte til Larsen.

Også vitnet Torkjell Eide, som siden 2002 var venn og uformell diskusjonspartner med hovedtiltalte, opplyste i sin forklaring i retten at han var en samtalepartner for hovedtiltalte opp mot de valg og utfordringer denne stod overfor i oppkjøpsprosessen. Han opplyste også å ha vært kjent med talloppstillingene fra Torbjørn Larsen da de ble utformet, uten at hans forklaring på noen måte var egnet til å gi noen troverdig støtte til hovedtaltals anførte forståelse av regnestykkene.

Særlig sett i lys av hvor presset hovedtaltals likviditet var påsken 2008, og hvor betydelig tilskudd til hans likviditet nettopp disse 15 millioner Acta-aksjer hos andre i følge talloppstillingene tilsa, hadde retten forventet å få mer utfyllende forklaringer fra vitnene Larsen og Eide om grunnlaget for tallene. Larsen var fagmann innenfor økonomi, og utførte talloppstillingene som ledd i et betalt oppdrag innenfor sitt fagfelt, der formålet nettopp var å belyse hvordan den likviditetsmessige situasjonen ville bli også for hovedtiltalte under ulike forutsetninger ved salg av disse aksjene. Eide var utdannet sosialøkonom og arbeidet på den tiden innenfor finans i utlandet.

At Eide har gitt retten en forklaring på talloppstillingene som stort sett samsvarer med hovedtaltals lite troverdige forklaring, kan retten bare forklare med de tette bånd som åpenbart har vært og fortsatt er mellom ham og hovedtiltalte. At Larsen som profesjonell tjenesteyter etter sin forklaring ikke gikk nærmere inn på hovedtiltalte for å få brakt nærmere klarhet i hvilke rettigheter denne hadde til de vesentlige verdier som formelt, men tilsynelatende ikke reelt, lå hos andre, stiller retten seg betydelig undrende til.

Hovedtaltals egen forklaring om talloppstillingene stemmer som nevnt verken med det som fremgår av regnearket eller av økonomiske realiteter, og gir et tydelig inntrykk av et forsøk på å bortforklare. Retten har således ikke funnet noen troverdighet i tiltaltals forklaring om disse forholdene.

3.2.3 Kåre Nilsen

3.2.3.1 Innledning – aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2004

Kåre Nilsen og ektefellen Fia hadde i årene før Nilsen startet opp med aksjehandel, en helt ordinær inntekts og formuessituasjon. Han arbeidet som selger innen hårprodukter og hun drev frisørsalong. Familieinntekten lå på under 1 million kroner i året, de eide felles bolig som var lånefinansiert. Nilsen hadde VPS-konto, idet familien etter råd fra hovedtiltalte i 2000 hadde kjøpt aksjer i Acta for 100 000 kroner. Ettersom kursen på aksjene falt dramatisk ved finanskrisen, hadde aksjene blitt realisert med betydelig tap. Nilsen og ektefellen hadde, ut over dette, en beskjeden aksjeportefølje.

Nilsen startet igjen å handle Acta-aksjer i månedsskiftet januar/februar 2004. Han hadde av hovedtaltalte blitt introdusert for dennes megler, Hans Petter Solberg i First Securities, hvor han ble kunde. Nilsen kjøpte 120 000 Acta-aksjer som ble delfinansiert av hovedtaltalte. Kjøpet av disse aksjene ble for øvrig finansiert av Nilsen og ektefellen gjennom låneopptak i bank. Aksjene ble den 20. februar solgt med ca. 145 000 kroner i gevinst.

I perioden 4. mars til 20. august 2004 kjøpte og solgte Nilsen ved flere anledninger Acta-aksjer, uten at noe enkeltkjøp oversteg 60 000 aksjer, med utlegg på rundt 200 000 kroner. Den 20. august var beholdningen hans 108 000 Acta-aksjer. Han hadde ikke kjøpt andre aksjer i perioden. Han mottok ikke ytterligere finansering fra hovedtaltalte i perioden.

Den 23. august 2004 overførte hovedtaltalte 810 000 kroner til søsterens konto. I retten er dette beløpet, av hovedtaltalte og Nilsen, forklart med at det var et tilskudd til bilkjøp. Realiteten er imidlertid at Nilsen brukte pengene til å kjøpe 200 000 Acta-aksjer.

Den 30. august 2004 overførte hovedtaltalte ytterligere 1 200 000 kroner til søsterens konto. I retten er dette beløpet av hovedtaltalte og Nilsen forklart med at var et startlån for at Nilsen skulle starte opp med virksomhet innen aksjehandel. Pengene ble umiddelbart benyttet av Nilsen til kjøp av 202 000 Acta-aksjer.

Den 11. november solgte Nilsen 100 000 Acta-aksjer som lå på oppsamlingskonto hos megleren. Handlene ledet ikke til kontantutlegg hos Nilsen.

Ved utløpet av 2004 var Nilsens beholdning av Acta-aksjer 600 000 aksjer, hvor det vesentlige av aksjene var finansiert av hovedtaltalte.

Retten legger til at Nilsen i 2004 ervervet også andre aksjer enn Acta-aksjer, og at beholdningen av andre aksjer ved utløpet av 2004, var 614 000 aksjer i ABG Sunndal Collier, 95 000 aksjer i Tomra og 200 000 aksjer i Ementor. Disse aksjene var alle ervervet med grunnlag i en personlig kreditt som Nilsen var innvilget hos First. Retten legger til at meglersamtaler mellom hovedtaltalte og megleren Hans Petters Solberg, viser at hovedtaltalte øvet betydelig påtrykk overfor meglerhuset for at Nilsen skulle få innvilget kreditten.

Hovedtaltalte forklarte i retten at han ikke la spesielle føringer om hvilke aksjer Nilsen skulle kjøpe. Nilsen ga i sin forklaring uttrykk for det samme, og at han ikke anså seg bundet til å handle Acta-aksjer for pengene han mottok fra hovedtaltalte. Retten bemerker at den faktiske pengebruken viser at pengene som kom fra hovedtaltalte i 2004 bare ble benyttet til kjøp av Acta-aksjer og reinvestering i slike aksjer.

3.2.3.2 Aksjehandler og økonomiske disposisjoner frem mot Actas resultatfremleggelse 11. februar 2005

Den 10. februar 2005 kjøpte Nilsen 1 000 000 Acta-aksjer, som ble liggende på oppsamlingskonto hos First frem til de ble avhendet 2. og 3. mars. Idet aksjene i denne perioden lå på oppsamlingskonto, fordret ikke ervervet kontantutlegg fra Nilsens side frem til de ble avhendet. En annen konsekvens av at aksjene ble liggende på oppsamlingskonto var at sluttседдeldatoen kom på et langt senere tidspunkt enn reell handelsdato, og som vanskeliggjør ekstern kontroll av handlene opp mot blant annet innsidespørsmål. Retten legger etter bevisførselen til grunn at forholdet under

etterforskningen ble kjent for politiet idet politirevisorene ved nærmere gjennomgang av sluttsettene fant markert avvik mellom kursen som var oppgitt på sluttsettene og børskursen på Acta-aksjen i dagene forut for sluttsetteldatoen.

Retten kommer særskilt tilbake til disse handlende ved behandlingen av tiltalen post II a) om innsiddehandel..

3.2.3.3 Aksjehandler og økonomiske disposisjoner videre i 2005 – JMT AS

I andre halvdel av mars kjøpte Nilsen 1 000 000 Acta-aksjer med finansering fra First, hvorpå Nilsens beholdning Acta-aksjer hos First, 30. mars 2005, var oppe i 1 600 000 aksjer.

Den 7. mars 2005 overførte hovedtiltalte 5 millioner kroner til søsterens bankkonto. Av dette beløpet ble 4 150 000 kroner av Nilsen overført til terminkonto i meglerhuset DNB, hvor det ble benyttet som sikkerhet for Nilsens første terminhandel 5. mai 2005, hvor han inngikk avtale om kjøp av 1 000 000 Acta-aksjer på termin.

Den 11. april 2005 overførte hovedtiltalte 4 000 000 kroner til en nyopprettet bankkonto 8160.05.89024, tilhørende Nilsen. Den 22. april 2005 besørget Nilsen overført 1 500 000 kroner fra sin konto hos First til denne kontoen. Det overførte beløpet var omtrent halvparten av hva Nilsen hadde mottatt i aksjeutbytte på Acta-aksjene han hadde hos First. Den 22. april overførte Nilsen 750 000 fra sin meglerkonto i DNB til ektefellens konto. Pengene stammet fra utbytte på Acta-aksjer. Den 26. april overførte Nilsen ytterligere 2 000 000 kroner fra sin marginkonto i DNB til ektefellens konto. Den 3. mai overførte Nilsen disse to beløpene – samlet 2 750 000 kroner – til sin egen bankkonto.

Summen av disse innskuddene på Nilsens konto – 8 000 000 kroner – ble av ham i perioden 25. april til 10. mai 2005, overført til marginkonto i meglerhuset Glitnir, hvor han hadde blitt kunde. Marginkontoen tjente som sikkerhet for samlet 2 764 000 CFDer med Acta-aksjen som underliggende aksje, som Nilsen hadde inngått avtale på i samme periode.

Den 20. mai 2005 overførte hovedtiltalte 3 500 000 kroner til Nilsens bankkonto. Av dette beløpet overførte Nilsen 20. mai, 1 444 110 kroner til sin marginkonto hos DNB. Den 25. mai overførte han 1 400 000 kroner til marginkontoen hos Glitnir, knyttet til Acta CFD. Begge overføringene ble gjort for å holde posisjonene i Acta-derivater etter kursfall på aksjen.

Den 25. og 27. mai 2005 overførte hovedtiltalte henholdsvis 300 000 kroner og 2 000 000 kroner til Nilsens bankkonto. Av disse beløpene innbetalte Nilsen 27. mai 2 067 560 kroner til sin marginkonto i DNB, og 8. juni 220 000 kroner. Pengene ble innbetalt for å holde terminen på Acta-aksjer hos DNB.

Sommeren og høsten 2005 reduserte Nilsen aksjehandel i eget navn, og startet opp tilsvarende virksomhet i et nyopprettet aksjeselskap, JMT AS, hvor han og ektefellen var aksjonærer med halvparten hver. Nilsen stod for driften av selskapet.

Nilsen solgte i juni ut resten av egne Acta posisjoner i DNB, hvor han fikk tilbakeført innestående på marginkonto og gevinst på aksjene, samlet 9 642 000 kroner. Hos DNB hadde Nilsen, med unntak fra en mindre og kortvarig posisjon i ABG Sunndal Collier – som gikk med tap – bare handlet Acta.

I juli avsluttet Nilsen derivathandelen med Acta CFD i eget navn hos Glitnir. Etter at handelen var avregnet, stod det nær 18 millioner kroner på marginkontoen, bestående dels av tidligere innbetalt sikkerhet og dels av gevinst på CFDene.

I juni solgte Nilsen ned beholdningen Acta-aksjer i First fra 1 600 000 til 600 000 aksjer, og det skjedde deretter ingen endringer i denne beholdningen i 2005. Det skjedde heller ingen utbetalinger fra First direkte til Nilsen i 2005. Men han opprettet kundeforhold for JMT i First, og ved flere overføringer fra juli til 20. september flyttet han samlet 9 785 000 kroner fra sin personlige finansieringskonto hos Frist til JMTs finansieringskonto samme sted.

I juli 2005 opprettet Nilsen kundeforhold for JMT AS hos Glitnir, herunder for handel med CFD. Nilsen besørget samtidig at det ble overført 12 000 000 kroner fra hans marginkonto hos Glitnir til JMTs marginkonto samme sted. Senere på høsten ble det overført ytterligere 2 500 000 kroner og 3 325 406 kroner mellom marginkontoene. Det siste beløpet var saldoen på Nilsens CFD marginkonto hos Glitnir, etter at han i september også hadde overført 2 500 000 kroner til sin egen bankkonto.

Retten legger for avgjørelsen til grunn at den aksjevirkosomhet han i 2005 drev i eget navn hadde overskudd med nær 21 000 000 kroner, hvorav alt det vesentlige, ca. 19 200 000 kroner, knyttet seg til handler i eller opp mot Acta-aksjen. Den neste beste enkeltaksjen i porteføljen hans var ABG Sunndal Collier med 840 000 kroner i gevinst. En betydelig del av overskuddet på den Acta relaterte porteføljen, var således tuftet på anvendelse av midler Nilsen hadde mottatt fra hovedtaltale, eller avkastning på slike midler. Det var også denne porteføljen som hadde størst eksponering for kurssvingninger, som følge av giringen som lå i derivatkontraktene.

Aksjekapitalen ved stiftelsen av JMT kom fra Nilsens konto 8160.05.89024, og de overføringene selskapet mottok direkte fra Nilsen, gikk også fra denne kontoen. Selskapet etablerte sommeren 2005 kundeforhold hos Glitnir, DNB og First. Selskapet fikk også finansieringskreditt hos meglerhusene, med Nilsen som personlig garantist. Som vist ovenfor, ble JMT marginkonto hos Glitnir tilført 17 875 000 kroner fra Nilsens marginkonto samme sted. Videre ble, som nevnt, 9 785 000 kroner overført fra Nilsens marginkonto i First til selskapets marginkonto samme sted. Endelig ble selskapet sommeren og høsten 2005 tilført 16 383 000 fra Nilsens konto, 8160.05.89024. Samlet tilførte Nilsen ved disse overføringene nær 44 millioner kroner. Alle overføringene ble i regnskapene til JMT ført som gjeld til Nilsen.

Av de overføringene Nilsen foretok til JMT høsten 2005 fra konto 8160.05.89024, kan flere også relatere seg til innskudd til samme konto fra hovedtaltale. Ved tre overføringer i perioden 21. oktober til 30. november 2005, mottok Nilsen til sammen 8 000 000 kroner fra hovedtaltale.

Den 21. juli 2005 kjøpte JMT 2 261 000 Acta CFD gjennom Glitnir, hvilket reelt var en videreføring av Nilsens portefølje samme sted. Det ble kjøpt og solgt CFDer i Acta gjennom Glitnir gjennom hele høsten. I First og DNB var selskapet aktivt med terminhandel i Acta-aksjen, samt mindre kjøp og salg av rene Acta-aksjer. Utover høsten ble samlet beholdning Acta-aksjer/derivater redusert fra 7 357 000 aksjer til 4 820 750 aksjer.

Retten legger til at JMT i 2005 handlet aksjer i flere andre selskaper enn Acta. Dette var imidlertid ikke derivathandel, og i langt mindre omfang enn selskapets Acta

portefølje, hvor man i regnskapet heller ikke hadde tatt med porteføljen bestående av derivater opp mot Acta-aksjen. Selskapets reelle eksponering i Acta-aksjen tilsvarte således over 93 % av selskapets samlede investeringsportefølje.

I samme periode tilbakeførte selskapet samlet 16 500 000 til Nilsen, og bokførte dette som tilbakebetaling av lån. Alle tilbakeføringer skjedde til Nilsens konto 8160.05.89024. Fra denne kontoen ble det i desember 2005 overført samlet 18 000 000 kroner fra Nilsen til hovedtaltale. Det skjedde ingen overføringer direkte fra JMT til hovedtaltale.

Overføringene fra hovedtaltale til Nilsen i 2004 og 2005 utgjorde 24 510 000 kroner. Da har retten sett bort fra en overføring på 300 000 til ektefellens konto, som ut fra forklaringene finnes ikke være relatert til aksjehandel. Ettersom Nilsen i desember 2005 overførte 18 000 000 kroner til hovedtaltale, legger retten til grunn at hovedtaltale på dette tidspunktet hadde fått 6 510 000 kroner mindre enn hva han selv hadde overført til Nilsen.

Hovedtaltale og Nilsen forklarte begge i retten at den muntlige låneavtalen dem i mellom var at Nilsen, dersom han hadde økonomi til det, skulle tilbakebetale lån uten rente innen hvert årsskifte, men at økonomien i aksjeporteføljen på dette tidspunktet ikke forsvarte ytterligere tilbakebetaling av lån. Retten bemerker at saldoen på Nilsens konto 8160.05.89024 ved årets slutt var 552 907 kroner. Retten antar likevel at Nilsen ved ytterligere nedsalg av Acta porteføljen i JMT eller privat, eventuelt alene gjennom realisasjon av aksjer JMT satt med i andre selskaper, kunne ha nedbetalt resten av den anførte gjelden til hovedtaltale.

3.2.3.4 Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2006

I 2006 gjennomførte Nilsen, gjennom JMT, betydelig handel i Acta-aksjen og i derivater av denne. Virksomheten genererte betydelig overskudd, hovedsakelig gjennom utbytte på Acta-aksjen og gevinster ved salg av Acta-aksjer og derivater. I regnskapet for 2006 fremgår at JMT hadde 42 072 535 kroner i inntekter fra Acta porteføljen, inkludert utbytte. Selskapet hadde også aktivitet i andre aksjer, men med langt mindre eksponering og med langt mindre avkastning. Etter regnskapet var nest beste aksje Seadrill, med 888 064 kroner i avkastning. Heller ikke i regnskapet for 2006 var terminkontrakter eller CFDer opp mot Acta-aksjen medtatt, og retten legger etter politirevisorenes gjennomgang til grunn at balanseverdien av selskapets samlede eksponering i Acta-aksjen utgjorde nær 80 % av selskapets samlede verdier ved utløpet av 2006. Nilsen hadde privat ingen aksjetransaksjoner av betydning i 2006, ut over rullering av terminen på 600 000 Acta-aksjer han hadde hos First. Samlet var Nilsen direkte og indirekte eksponert for over 6 millioner Acta-aksjer ved utløpet av 2007.

Verken Nilsen eller selskapene hans mottok pengeoverføringer fra hovedtaltale i 2006. Retten bemerker at kursutviklingen i Acta-aksjen var meget positiv, og at Nilsens og JMTs porteføljer innen Acta heller ikke økte i særlig grad.

I løpet av 2006 overførte JMT 15 000 000 kroner til Nilsens konto 8160.05.89024. Det ble overført 1 000 000 i januar og 14 000 000 mot slutten av desember. Overføringene ble hos JMT bokført som nedbetaling på lån. Ved årsoppgjøret ble dessuten Nilsens fordring mot selskapet nedskrevet med 606 000 kroner. Det var ingen overføringer fra Nilsen til JMT i 2006.

Fra Nilsens konto 8160.05.89024 ble det i 2006 ved to anledninger, ført over samlet 1 200 000 kroner til ektefellens konto. Retten legger etter bevisførselen til grunn at det vesentligste gikk til nedbetaling av lån til felles bolig. Videre ble det ført over 120 000 som aksjekapital ved stiftelsen av Multi Inn AS og det tilsvarende ved stiftelsen av Nemo AS.

Den 27. og 28. desember 2006 ble det ved fire anledninger ført over samlet 13 000 000 kroner til hovedtaltale. Disse overføringene skjedde like etter at korresponderende beløp var overført til kontoen fra JMT. Saldo på kontoen etter disse overføringene var vel 64 000 kroner.

Ettersom Nilsen etter innbetalingene til hovedtaltale i 2005 stod med 6 510 000 i anført gjeld til hovedtaltale, innebar overføringen av 13 000 000 til denne i 2006 et overskudd på hovedtaltales hånd med 6 490 000 kroner.

Foreholdt forklaringene om at hovedtaltales overføringer til Nilsen var lån som skulle betales tilbake krone for krone, uten renter eller annet vederlag, opplyste Nilsen at det overskytende var betaling fra ham og ektefellen til hovedtaltale for en leilighet denne hadde på hånden i Sinnes panorama og som de senere overtok. Retten finner det umiddelbart vanskelig å feste lit til Nilsens forklaring. Retten viser til at det ikke er noe skriftlig som knytter Nilsen og ektefellen til denne leiligheten på dette tidspunktet, og at Nilsen først på et langt senere tidspunkt – etter pågripelsen - mottok hjemmel til eiendommen. Da måtte han løse ut pant med 5 millioner kroner for lån som hovedtaltale hadde tatt opp i Handelsbanken. Overføringene mellom de to 15. og 16. februar 2007, tilfører ikke Nilsens forklaring styrket troverdighet. Forklaringen fra Nilsen og hovedtaltale om at pengeoverføringer knytter seg til eiendomsprosjekter som renner ut i sanden uten samtidig dokumentasjon, føyer seg snarere inn i et mønster som fremstår som gjennomgående i forholdet mellom hovedtaltale og flere av de medtaltale.

3.2.3.5 Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2007

I 2007 hadde Nilsen begrenset privat aktivitet i aksjemarkedet. Han fortsatte å rullere terminen med 600 000 Acta-aksjer han hadde i First, dog slik at han reduserte denne til 400 000 aksjer ved realisasjon av 200 000 aksjer 25. mai. I JMT ble det tradet en del i Acta-aksjen, herunder ved terminer og CFDer, dog slik at den samlede beholdningen av aksjer inkludert terminer, over tid lå stabilt på rundt 6 millioner aksjer.

Nilsen hadde i 2006 etablert selskapene Nemo AS og Multi Inn AS, med ham og ektefellen som eiere. Driften av selskapene var det Nilsen alene som stod for. Selskapene ble kunde i de samme meglerhusene som JMT, dvs Glitnir, DNB og First, med kredittavtaler hos disse. Nilsen garanterte personlig for selskapene overfor meglerhusene. På forsommeren 2007 ble det igangsatt virksomhet med kjøp og salg av aksjer også gjennom disse selskapene, og Nilsens samlede eksponering i Acta-aksjen økte sommeren 2007 til ca. 8 500 000 Acta-aksjer.

Utover høsten 2007 solgte selskapene seg gradvis ned til litt under 8 millioner aksjer, før det skjedde et betydelig nedsalg til under 4 millioner aksjer frem til 5. oktober 2007. Rettens vurdering av den reelle bakgrunnen for disse nedsalgene behandles senere. I forhold til Nilsens og selskapenes finansieringsbehov, bemerkes at Nilsen i perioden med nedsalg, opplevde betydelig pågang fra meglerhusene grunnet

marginkrav på terminer og CFDer som følge av kursnedgang og øket volatilitet i Acta-aksjen. Nilsen kjøpte seg gjennom selskapene kort etter likevel betydelig opp i terminer på Acta-aksjen, og var ved utgangen av 2007 eksponert for i underkant av 8 millioner Acta-aksjer på fallende kurser.

Etableringen av Multi Inn AS i 2006 ble, som nevnt, finansiert via Nilsens privatkonto nr. 8160.05.89024. Det var ingen aktivitet i selskapet i 2006, og selskapet mottok fra mai 2007 en rekke overføringer fra JMT AS på til sammen 13 100 000 kroner, som gikk inn på selskapets marginkonto hos Glitnir, og som ga grunnlaget for kjøp av handel i Acta-aksjen der. Det skjedde ingen overføringer mellom selskapet og Nilsen, eller mellom selskapet og hovedtaltale i 2007.

Det fremgår av betalingsbilag og regnskaper fra JMT at selskapet ved flere overføringer, overførte til sammen 14 575 000 kroner til Nilsens konto 8160.05.89024, og at overføringene ble merket som nedbetaling på lån. Videre skjedde det i selskapet ytterligere nedregulering av lånet til Nilsen, idet selskapet i oktober dekket skatt for Nilsen personlig, med direkte betaling av 3 100 000 kroner til Randaberg kemnerkontor. Videre ble lånet redusert med 165 000 kroner, idet selskapet betalte enkelte Acta produkter for Nilsen.

Hva særlig gjelder bevegelser på Nilsens privatkonto 8160.05.89024 i 2007, viser retten til at saldoen på kontoen ved årets start var ca. 64 000 kroner. Den 16. februar kom det inn 5 000 000 kroner fra hovedtaltale, men som ble tilbakebetalt denne samme dag. Retten viser om disse transaksjonene til rettens vurderinger av utbetalinger fra Nilsen til hovedtaltale i desember 2006. Ser man bort fra disse transaksjonene, mottok Nilsen netto 13 000 000 kroner direkte fra hovedtaltale i 2007. Videre mottok Nilsen 4 100 000 kroner fra svigermoren, Ragnhild Ingebrigtsen. Om overføringen fra svigermoren forklarte Nilsen at han selv ikke hadde vært i kontakt med henne, og at han heller ikke hadde spurt konen eller svogeren om de kunne ordne lån til ham fra henne. Overføringen kom, i følge Nilsen, etter at hovedtaltale hadde snakket med svigermoren, uten at Nilsen hadde hatt kontakt med henne. Retten finner uten tvil at selv om pengene formelt kom fra svigermorens konto, er de reelle omstendigheter slik at overføringen skal tilordnes hovedtaltale. Retten legger således til grunn at Nilsen mottok netto 17 100 000 fra hovedtaltale i 2007.

Nilsen overførte også til sammen 8 543 040 kroner fra sine konti i meglerhuset First til denne kontoen; 1 590 000 kroner ble overført 16. april, mens 6 953 040 kroner ble overført 1. og 2. august, og var tilgjengelige midler etter nedsalg i Acta.

Overføringene fra JMT på samlet 14 575 000 kroner innkom i det vesentlige ved to overføringer i januar og februar, men det ble også overført betydelige beløp i november.

Av tilgjengelig kapital på denne kontoen overførte Nilsen i 2007 til sammen 7 100 000 til JMT, fordelt med 3 000 000 kroner 2. august og 4 100 000 kroner, 5. november 2005. Den første betalingen korresponderer med en innbetaling fra hovedtaltale, og den siste betalingen korresponderer med innbetalingen fra svigermoren samme dato. Retten legger i samsvar med Nilsens forklaring i retten, til grunn at innbetalingene til JMT skyldes marginkrav mot selskapet fra meglerhus. Sammenholdes disse utbetalingene med innbetalingene fra JMT på 14 575 000

kroner, innebærer det at Nilsen fikk overført netto 7 475 000 kroner fra JMT i 2007, ved siden av at selskapet som nevnt betalte skattekravet til Nilsen.

Dette året er det en rekke overføringer fra kontoen til medtiltalte Bondestad med til sammen 22 475 000. Overføringene til Bondestad korresponderer til dels i tid med overføringer til kontoen fra hovedtaltalte, og fra JMT, i perioder der det, uten slik kapitaltilførsel, ville vært sparsomt med penger på kontoen. Nilsen har i retten forklart at overføringene til svogeren Bondestad var lån gitt av ham for at Bondestad skulle komme i gang med aksjehandel, etter at hovedtaltalte hadde bedt ham om å bistå Bondestad med dette. Retten kommer tilbake til disse overføringene senere.

Den 6. november overførte Nilsen 1 000 000 kroner til medtiltalte Andersen, og 23. november overførte han ytterligere 500 000 kroner til Andersen. Nilsen har i retten forklart at overføringene skjedde etter initiativ fra hovedtaltalte, som var på reise, og at bakgrunnen var at Andersen trengte penger til å dekke marginkrav. Retten legger til at Nilsen 27. desember mottok 1 500 000 kroner fra Andersen. Retten kommer senere tilbake til disse overføringene.

Det ble ved tre uttak overført 4 110 000 kroner til nedbetaling på gjeld til Swedbank, som stod for meglerkreditten han selv hadde i First. Videre ble det betalt privat skatt med samlet 654 907 kroner, og det ble overført 1 137 000 kroner til en privatperson.

Av overføringer fra denne kontoen til rene private formål, bemerker retten at Nilsen etter nedsalget av Acta i Frist og overføring av penger fra meglerhuset i mai, i juni benyttet 6 173 981 kroner til kjøp av en leilighet i Spania. Videre ble det samlet overført 660 000 kroner til ektefellens konto.

Retten inntrykk av finansieringen av Nilsens samlede investeringsvirksomhet, er dels at selskapene hans ikke hadde finansieringsgrunnlag til å kunne holde porteføljene i gearede posisjoner på fallene aksjekurser utover høsten 2007, og at Nilsen og selskapene med de valg som ble truffet, var helt avhengig av ytterligere finansiering fra hovedtaltalte. En side av dette var at de overføringene som skjedde fra JMT til Nilsens privatkonto fratok selskapet muligheten til å ha kapitalbuffer til selv å møte økede marginkrav i et fallende marked. Samtidig ledet Nilsens overføringer av betydelige pengebeløp til svogeren Bondestad til at Nilsen privat tapte enhver økonomisk mulighet til selv å bistå selskapene når det kom marginkrav fra meglerhusene. Sett hen til at Nilsen personlig hadde garantert for selskapenes gjeld overfor meglerhusene, er det også av disse grunner også vanskelig for retten å finne troverdighet i hovedtaltaltes og Nilsens forklaringer om at det var Nilsen, og ikke hovedtaltalte, som hadde kontroll over aksjeinvesteringene og de midler som var skutt inn i denne aktiviteten.

Hva særlig gjelder nedsalgene frem mot Actas negative resultatvarsel 5. oktober 2007, er retten ikke i tvil om at Nilsen, på linje med flere av de andre medtiltalte, var utsatt for betydelig pågang fra meglerhusene med krav om ytterligere innbetalinger til marginkonto som følge av at kursen på Acta-aksjen hadde falt. Når nedsalget av Nilsen i retten blir forklart med nettopp denne pågangen, fremstår fraværet av finansieringstilskudd fra hovedtaltalte i denne perioden som et markert brudd på det finansieringsmønster retten har sett både før og etter nedsalgene.

Nilsen har i retten forklart at han ikke spurte hovedtaltalte om ytterligere lån for å møte pågangen fra meglerhusene. Slik retten har forstått Nilsen, grunnet

tilbakeholdenheten seg i at hovedtaltalte selv hadde kjøpt mye Acta-aksjer på termin denne høsten, og at Nilsen ikke ønsket å uleilige hovedtaltalte med anmodning om lån i en periode denne selv ville måtte betale inn mer sikkerhet på aksjehandel. Nilsens anførte tilbakeholdenhet er her fullt ut på linje med medtaltalte Nordbotn og Lune. Så vidt retten kan se var Nilsens og de andres tilbakeholdenhet med å spørre om penger på dette grunnlaget av helt forbigående karakter.

3.2.3.6 Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2008

Nilsen gikk inn i 2008 med en personlig portefølje på 400 000 aksjer på termin hos First, som han fortsatte å rullere frem til etter utløpet av tiltaleperioden. Nemo Invest AS hadde fortsatt 600 000 Acta-aksjer på termin hos Glitnir, og i Multi Inn var det også 600 000 Acta-aksjer på termin hos Glitnir. Terminene i Nemo Invest og Multi Inn ble rullert frem til de ble tvangssolgt 16. juni 2008. Gjennom JMT var Nilsen ved inngangen til 2008, dessuten eksponert for 6 263 050 Acta-aksjer, i det vesentlige gjennom derivater. Av handelsoversiktene fremgår at det er noen bevegelse i JMTs Acta portefølje frem til midten av februar. Den 25. januar avsluttes derivathandelen i CFDer ved at posisjonen tilsvarende 2 099 000 Acta-aksjer konverteres til terminhandel på samme størrelse. Deretter ligger Acta-porteføljen i JMT stort sett på samme nivå som ved årsskiftet, frem til nedsalget begynte ved utløpet av tiltaleperioden.

Nedgangen i Acta-kursen ledet til at Nilsen fikk pågang fra First for terminen på 400 000 Acta-aksjer der. Bankbilag viser at hovedtaltalte ved tre anledninger vinteren og våren 2008, overførte samlet 3 625 000 kroner til Nilsens finansieringskonto i First. Pengene ble senere av overført til kredittkontoen i Swedbank.

I 2008 tok Nilsen opp et personlig lån i Handelsbanken, hvor pengene ble brukt til å dekke marginkrav i selskapene. Dette lånet ble av hovedtaltalte nedbetalt den 12. mars ved innbetaling av 3 600 000 kroner til Nilsens kassakreditt 9685.28.16322. Senere overførte Nilsen 2 400 000 til JMT og 1 200 000 til Swedbank via First fra samme kontoen i Handelsbanken.

Til Nilsens bankkonto 8160.05.89024 ble det i 2008 før utløpet av tiltaleperioden skutt inn 29 250 000 kroner. To innskudd kom direkte fra hovedtaltalte. Den 8. januar 2008 overførte han 5 500 000 kroner til kontoen. Disse pengene ble av Nilsen overført til JMT til dekning av marginkrav samme dag. Den 20. mai overførte hovedtaltalte 450 000 kroner til kontoen. Av disse pengene benyttet Nilsen 427 536 kroner til betaling av restskatt.

Den 15. januar innkam på kontoen 7 000 000 kroner fra Dino Invest AS og 2 500 000 kroner fra Jan Arne Nilsen. Før disse pengene kom inn på konto, var saldoen 19 000 kroner. Nilsen overførte 15.-16. januar samlet 8 000 000 kroner til JMT, til dekning av marginkrav. Den 15. januar overførte Nilsen dessuten 1 500 000 kroner til medtaltalte Bondestad til dekning av marginkrav. Saldoen på kontoen etter disse overføringene var igjen 19 000 kroner.

Den 21. januar innkam på kontoen 7 500 000 kroner fra Dino Invest og 2 500 000 fra Jan Arne Nilsen. Før disse pengene kom inn på konto var saldoen 19 000 kroner. Nilsen overførte 21. januar samlet 5 000 000 kroner til JMT til dekning av marginkrav. Den 21. januar overførte Nilsen 2 000 000 til Bondestad til dekning av marginkrav. Den 21. januar overførte Nilsen dessuten 3 000 000 kroner til medtaltalte

Nordbotn, til dekning av marginkrav. Saldo på kontoen etter disse overføringene var igjen 19 000 kroner.

Retten legger etter bevisførselen til grunn at hovedtaltale i januar ikke hadde likviditet til selv å føre ytterligere penger over til de medtaltale, og at han tok kontakt med Gunnar Kolnes på Randaberg, og spurte om han og venner hadde likvide midler å låne ut. Kolnes kontaktet da kompanjongen Hamre som han eide investeringsselskapet Dino Invest AS med, samtidig som han spurte Jan Arne Nilsen på Randaberg om han hadde ledig kapital. Det ble etter dette til at Dino Invest AS og Jan Arne Nilsen lånte pengene ut til hovedtaltale, men slik at pengene etter anvisning fra hovedtaltale, ble betalt ut til Nilsens bankkonto. Retten finner således at overføringene fra Dino Invest AS og Jan Arne Nilsen, på samlet 19 500 000 kroner er finansiering som stammer fra hovedtaltale.

Hva særlig gjelder overføringen til medtaltale Nordbotn, legger retten etter bevisførselen til grunn at dette er en utbetaling som Nilsen har foretatt på anmodning fra hovedtaltale, og at pengene gikk med til dekning av marginkrav hos Nordbotn. Det vises om dette blant annet til forklaringen fra medtaltale Nilsen, hvor han opplyste at overføringen til Nordbotn skjedde etter anmodning fra hovedtaltale.

Retten legger til at den 7. januar overførte Nilsen 1 000 000 kroner til medtaltale Andersen, men at denne førte tilbake beløpet samme dag.

Av andre bevegelser på kontoen, nevner retten at det 4. februar ble overført 3 500 000 kroner fra JMT, hvor 3 279 021 kroner den påfølgende dag ble betalt inn til kemneren som restskatt for Nilsen. Også før denne overføringen var saldoen på kontoen omtrent 19 000 kroner.

Ut over de overføringer til og fra konto 8160.05.89024 som retten har vært inne på, bemerker retten at det ved en anledning ble satt inn 100 000 kroner fra Nemo Invest og ytterligere 200 000 kroner fra JMT, og at det ved 6 uttak ble overført samlet 350 000 kroner til ektefellens konto.

Hva særlig gjelder aksjevirkksomheten som foregikk i JMT, ble kapitalbehovet knyttet til marginkrav finansiert gjennom de overføringene fra Nilsens privatkonto som retten har vært innom, og hvor netto beløp som ble tilført selskapet var 20 400 000 kroner, og hvor den økonomiske realiteten er at disse pengene direkte eller indirekte kom via hovedtaltale.

Videre – i forhold til meglerhuset Glitnir – hvor JMT hadde en betydelig post Acta derivater, og hvor JMT i januar 2008 var i marginbrudd, ble meglerhusets pågang i forhold til denne porteføljen stilt i bero, idet hovedtaltale, 29. januar 2009, stilte selvskyldnerkausjon til Glitnir for JMT, Nemo og Multi Inns akkumulerte bruttoforpliktelser til meglerhuset på garantitidspunktet – 73 337 554 kroner. Kausjonsbeløpet var beløpet av summen av Nilsens selskapers brutto forpliktelser etter terminavtalene og kreditt for øvrig, uten fradrag for aksjeverdier som meglerhuset hadde sikkerhet i. Nilsen og selskapene hans hadde på det tidspunktet 3 899 500 Acta-aksjer i eie eller på terminkontrakter. Etter kausjonsstillelsen var det ingen bevegelse i selskapenes Acta-portefølje hos Glitnir. Forutsatt at hovedtaltale var søkegod, innebar kausjonen fullgod dekning for engasjementet uavhengig av dekningsadgangen i aksjene. Med grunnlag blant annet i forklaringen til Arne Århus, som var den i Glitnir som fulgte opp engasjementet, legger retten til grunn for

avgjørelsen at garantien fra hovedtaltalte var avgjørende for at selskapene kunne holde på Acta posisjonene, selv med marginbrudd, frem til tvangssalgene etter pågripelsen.

3.2.3.7 Oppsummering

Retten bemerker at pengene som Nilsen mottok fra hovedtaltalte var avgjørende for at han over kort tid kunne kjøpe seg opp til et så stort volum Acta-aksjer og derivater som han gjorde. I forhold til meglerhusene utgjorde disse pengene en helt avgjørende egenkapital som åpnet døren for andre finansieringskreditter i meglerhusene med sikkerhet i verdipapirer. Selv om Nilsen tok opp lån i bank med sikkerhet i huset, fremstår slik fremmedfinansiering som helt underordnet den finansiering som Nilsen mottok fra hovedtaltalte. Den løpende finansiering Nilsen mottok fra hovedtaltalte var videre avgjørende for at Nilsen kunne holde på Acta-posisjonene i et fallende marked.

Retten finner det også bemerkelsesverdig – og i det hele tatt lite troverdig – at et reelt gjeldsforhold mellom Nilsen og hovedtaltalte, skulle kunne etableres og senere vedlikeholdes, så lenge, og i det omfang som en her står overfor, uten noen som helst formalisering av elementære lånebetingelser. Videre peker retten på at det anførte låneforholdet mellom Nilsen og hovedtaltalte var uten noen definert trekkramme, i en situasjon der Nilsen regelmessig ga seg inn på terminhandel uten å ha økonomi til å møte endrede marginkrav.

3.2.4 Johnny Bondestad

3.2.4.1 Innledning

Johnny Bondestad er halvbroren til hovedtaltalte og svogeren til medtaltalte Kåre Nilsen. Han er bosatt i Trondheim.

Om foranledningen til at han startet opp med aksjehandel med finansiering fra medtaltalte Kåre Nilsen vinteren 2007, forklarte Bondestad til politiet at han spurte Nilsen om å få låne penger til aksjehandel, hvilket Nilsen samtykket i. Det ble ikke laget noen skriftlig låneavtale, og det var heller ikke bestemt noe spesielt om vilkår for lånet, så som renter, lånetid, eller avdrag. Alt ble avtalt over telefon, og det var en forståelse dem i mellom at tilbakebetaling først skulle skje når han fikk avkastning på aksjene gjennom utbetaling fra meglerhusene. I følge Bondestad ga ikke svogeren noen spesielle føringer om hvilke aksjer Bondestad skulle investere i, men svogeren var klar over at han skulle starte derivathandel med utgangspunkt i Acta-aksjen. Bondestad hadde etter sin egen politiforklaring, ingen kontakt med hovedtaltalte, som var hans halvbror, om aksjehandelen eller låneforholdet.

Retten legger til at både hovedtaltalte og Nilsen i sine forklaringer i retten har vært relativt påholdne med å opplyse saken om hvordan finansieringen av Bondestads aksjehandel kom i stand. Hovedtaltalte har opplyst at han var inne i saken initielt, men at det var Nilsen som fulgte opp Bondestad økonomisk og med praktisk rådgivning. Ut over å hjelpe Bondestad med et skattekrav, kunne hovedtaltalte ikke erindre at han deltok i finansieringen av Bondestads aksjehandler. Nilsen, på sin side, forklarte i retten at det at han skulle følge opp Bondestad kom opp i et familieselskap, enten julen 2006 eller på nyåret i 2007, der også hovedtaltalte og Bondestad var tilstede. I dette selskapet skal hovedtaltalte ha bedt Nilsen om å følge opp Bondestad og mentorere ham, på samme måten som hovedtaltalte i sin tid hadde vært en mentor for Nilsen idet han startet opp sin aksjevirkksomhet. Nilsen forklarte at han så på

anmodningen fra hovedtaltale som en kompliment, og som en tillitserklæring. Dette var i følge Nilsen utgangspunktet for at han startet å overføre penger til Bondestad vinteren 2007. Vilåårene var, i følge Nilsens forklaring, de samme som han hadde hatt overfor hovedtaltale: Overfåringene skulle våre rentefrie låå, som skulle betales tilbake samme åå som de ble utbetalt, dersom aksjevirksoheten ga grunnlag for det. Heller ikke for disse overfåringene forefinnes det noen skriftlige avtaler.

Retten legger til at Nilsen i sine politiforklaringer sommeren og håsten 2008, hadde et langt mer distansert forhold til overfåringene til Bondestad, idet han da stort sett beskrev seg selv som en mellommann mellom hovedtaltale og Bondestad, idet han overfor politiet blant annet uttalte "*Jeg ble en mellomperson dersom Fred skulle overfåre penger til Johnny*". Konfrontert med dette i retten, forklarte Nilsen at dette med mellomperson kunne våre riktig når det kom til marginkrav, og ikke til de opprinnelige lååene ved oppstarten i januar 2007.

Om Bondestads økonomiske stilling før han mottok penger fra Kåre Nilsen vinteren 2007, bemerker retten at ligningspapirer viser at Bondestad og ektefelle Trine Grethe Aas da hadde helt ordinær inntekts- og formuessituasjon. Bondestad hadde etter fullfårt grunnskole for det meste arbeidet som dreier, men var nå ufår og mottok ufåredeknning fra NAV. Han mottok videre en mindre lønn for deltakelse i ektefellens virksomhet. Bondestad hadde fra tidligere av litt erfaring med aksjehandel gjennom deltakelse i en aksjeklubb. I følge Bondestads politiforklaring, som ble lest opp i retten, hadde familien en grei økonomisk situasjon, vesentlig takket ektefellens driftighet. Konen drev virksomhet med telefonsalg av vaskemidler gjennom aksjeselskapet Joha Consult AS, og hadde en helt ordinær inntekt fra denne virksomheten. Ektefellene eide også aksjeselskapet Life Capital AS, som Bondestad tidligere hadde handlet aksjer gjennom.

Det er etter rettens vurdering helt på det rene at Bondestad, vinteren 2007, verken ut fra egen økonomi eller med ståtte fra ektefellen var i nærheten av å kunne gå inn på aksjehandel av noe omfang, enn si å inngå derivatkontrakter. Retten ser det likeledes som helt uaktuelt at Bondestad, uten å fremvise midler som overfor meglerhusene fremstod som egenkapital, ville vårt i posisjon til å oppnå finansieringskreditt for aksjehandel der.

3.2.4.2 Aksjehandel og økonomiske disposisjoner i 2007

Den innledende finansiering av Bondestads aksjehandel skjer ved overfåring av penger til hans privatkonto fra ektefellens aksjeselskaper i perioden 30. januar. Da innkam det 2 226 500 kroner fra Joha Consult AS og 1 900 000 kroner fra Life Capital AS. Dette var penger som dagen i forveien var overfårt fra selskapenes konti hos Glitnir. Noen dager senere mottok Bondestad ytterligere 324 000 fra Joha Consult. Den 30. januar mottok Bondestad dessuten 5 000 000 kroner fra medtaltale Nilsen. Dette var penger Nilsen samme dag hadde tatt ut av JMT AS.

Den 5. februar overfårt Bondestad 5 500 000 kroner til meglerhuset DNB Markets som sikkerhet for kjøp av 485 000 Acta-aksjer på termin til kursverdi på over 37 kroner aksjen. Det skjer deretter ingen endring i beholdningen hos DNB, utenom et nedsalg på 70 000 aksjer den 18. juli 2007, før nedsalget mot null aksjer ble innledet 29. september og ble avsluttet 3. oktober. Ettersom kursutviklingen på Acta-aksjen var negativ i perioden, ble Bondestad stadig mått med krav fra meglerhuset om øket

innbetaling på marginkonto. Pengene til å dekke marginkrav mottok Bondestad fra Nilsen

Den 13. februar 2007 mottok Bondestad ytterligere 5 000 000 kroner fra Nilsen. Nilsen hadde samme dagen løst ut tilsvarende beløp fra JMTs marginkonto for CFDer hos Glitnir, og overført beløpet til sin privatkonto.

Den 14. februar betalte Bondestad inn ytterligere 800 000 kroner til marginkontoen hos DNB.

I perioden 14.-19. februar handlet Bondestad til 639 600 Acta-aksjer gjennom Glitnir, som 20. februar legges på termin der. Terminkursen er over 36 kroner aksjen. Han overførte i samme periode 5 500 000 kroner til marginkonto som sikkerhet for kjøpet. Bondestads beholdning Acta-aksjer hos Glitnir var stabil frem til nedsalget mot null ble innledet 27. september, og sluttført 3. oktober. Ettersom kursutviklingen på Acta-aksjen var negativ i perioden, ble Bondestad stadig møtt med krav fra meglerhuset om øket innbetaling på marginkonto. Pengene til å dekke marginkrav mottok Bondestad fra Nilsen.

Den 28. februar 2007 mottok Bondestad igjen 5 000 000 kroner fra Nilsen. Dette var penger Nilsen hadde tilgjengelig på konto etter å ha mottatt det samme beløpet fra hovedtaltale 16. februar.

Den 5. mars innbetaler Bondestad ytterligere 700 000 kroner til DNB etter marginkrav derfra knyttet til Acta-terminen. Den 6. mars innbetaler Bondestad 1 050 000 kroner til marginkonto hos Glitnir som ytterligere sikkerhet på Acta-terminen der.

I perioden 8. -15. mars 2007 handlet Bondestad 400 000 Acta-aksjer gjennom meglerhuset Orion, som legges på termin der 15. mars. Samme periode innbetalte han 4 300 000 kroner som sikkerhet til marginkonto hos Orion. Bondestad handlet utover våren litt i Acta-porteføljen gjennom Orion, og den 15. mai var Acta porteføljen hos Orion øket til 640 000 aksjer på termin. Ettersom kursutviklingen på Acta-aksjen var negativ i perioden, ble Bondestad stadig møtt med krav fra meglerhuset om øket innbetaling på marginkonto. Pengene til å dekke marginkrav mottok Bondestad fra Nilsen og dels gjennom utbytte på Acta-aksjene.

Bondestad mottok i april 2007 nær 3 000 000 kroner i utbytte fra Acta. Den 23. april overførte Bondestad 2 803 200 kroner til sin marginkonto hos Orion til dekning av øket marginkrav på Acta porteføljen der.

Den 25. juli 2007 mottok Bondestad 1 500 000 kroner på konto fra Nilsen. Overføringen fra Nilsens konto var muligjort idet hovedtaltale 16. juli hadde satt 2 000 000 inn på Nilsens konto.

Den 26. juli overførte Bondestad 1 300 000 til sin marginkonto hos Orion, etter krav om øket sikkerhet for Acta-terminer.

Den 2. august 2007 overførte Nilsen 3 600 000 kroner til Bondestad. Dette er midler Nilsen fikk tilgjengelig på konto etter at han samme dag og dagen i forveien fikk overført 6 000 000 kroner fra hovedtaltale. Retten legger til at Nilsen samme dag overførte 3 000 000 kroner til medtaltale Nordbotn etter instruks fra hovedtaltale. Bondestad benyttet pengene til dekning av marginkrav på Acta-terminer i Glitnir, idet han 3. august overførte 3 500 000 til sin marginkonto der.

I perioden 26. september til 3. oktober 2007 solgte Bondestad seg helt ut av Acta-aksjen. Idet nedsalget startet, satt han på Acta-terminer tilsvarende 1 694 000 aksjer. Terminene gikk med tap, men han hadde etter nedsalget fortsatt penger hos meglerhusene som tidligere var benyttet som sikkerhet for terminene.

Disse nedsalgene vil for Bondestads vedkommende også bli særskilt gjennomgått under tiltalepost II b), om medvirkning til innsidehandel.

Den 5. oktober 2007 kjøpte Bondestad seg igjen opp i Acta-aksjen, allerede 15. oktober var han oppe i samme antall Acta-aksjer på termin som han hadde før nedsalget begynte. Terminene var fordelt på de samme tre meglerhus han tidligere hadde benyttet. Idet Bondestad ikke hadde rørt marginkontoene i meglerhusene ved nedsalget, hadde han allerede innestående nødvendig sikkerhet der.

Bondestad satt deretter med omtrent 1 500 000 Acta-aksjer på termin frem til de ble tvangssolgt etter pågripelsen av hovedtiltalte, sommeren 2008. Ettersom kursene fortsatt var fallende, kom han stadig i marginbrudd, som ble dekket inn av penger han mottok fra Nilsen.

Den 16. november 2007 mottok Bondestad 475 000 kroner fra Kåre Nilsen. Denne overføringen ble muliggjort idet Nilsen samme dag fikk overført det samme beløpet fra JMT. Den 18. november overførte Bondestad 475 000 kroner til marginkonto hos Orion som sikkerhet for Acta-terminer.

Den 21. november 2007 mottok Bondestad 2 100 000 kroner fra Kåre Nilsen. Denne overføringen ble muliggjort, idet Nilsen samme dag fikk overført 2 200 000 kroner fra JMT. Den 21. november overførte Bondestad 1 820 000 kroner til marginkonto hos Orion som sikkerhet for Acta-terminer.

Den 27. desember 2007 mottok Bondestad 2 600 000 kroner fra hovedtiltalte. Saldo på Bondestads konto før innbetalingen var 740 kroner. Samme dag belastet Bondestad kontoen med beløpet han i februar hadde fått tilført fra Joha Consult AS, med tillegg av rente – samlet 2 621 880 kroner. Det er registrert et innskudd fra Bondestad på kontoen på 30 000 kroner for å få overføringen til Joha Consult til å gå opp.

3.2.4.3 Aksjehandel og økonomiske disposisjoner i 2008

Den 8. januar 2008 ble det overført 2 600 000 kroner fra Joha Consult AS til Bondestads konto. Bondestad overførte 10. januar 2 400 000 kroner til sin marginkonto hos Orion, som økt sikkerhet for Acta porteføljen idet han også kjøper seg opp i Acta.

Den 15. januar 2008 overførte Nilsen 1 500 000 kroner til Bondestad. Dette var midler som var blitt tilgjengelig for Nilsen som følge av at han samme dag hadde mottatt samlet 9 500 000 kroner fra Dino Invest AS og Jan Arve Nilsen. Dette var overføringer til medtiltalte Nilsen som var initiert av hovedtiltalte. Bondestad overførte 16. januar 1 500 000 til sin marginkonto hos Orion som sikkerhet for Acta-terminer.

Den 21. januar 2008 overførte Nilsen 2 000 000 kroner til Bondestad. Dette var midler som var blitt tilgjengelig for Nilsen, som følge av at han samme dag hadde mottatt samlet 10 000 000 kroner fra Dino Invest AS og Jan Arve Nilsen. Dette var overføringer til medtiltalte Nilsen som var initiert av hovedtiltalte. Den 22. januar

overførte Bondestad 1 100 000 kroner til marginkonto hos Glitnir og 900 000 kroner til marginkonto hos Orion. Overføringene til meglerhusene skulle tjene som sikkerhet for Acta-terminer.

Den 13. mars 2008 overførte hovedtaltalte 1 000 000 kroner til Bondestad. Bondestad overførte samme dag 900 000 kroner til marginkonto hos Orion som sikkerhet for Acta-terminer.

Den 26. mars overførte Bondestad 300 000 fra Life Capital AS til sin privatkonto. Det vesentligste av beløpet ble samme dag innbetalt Trondheim kemnerkontor.

Den 24. april 2008 overførte hovedtaltalte 2 200 000 kroner direkte til Bondestads marginkonto hos Orion, idet Bondestad var i brudd for Acta-terminer der.

Den 30. mai 2008 overførte Bondestad ytterligere 600 000 kroner fra Life Capital AS til sin privatkonto. Beløpet ble i sin helhet benyttet som sikkerhet Acta-terminer hos Orion. Retten kommer særskilt tilbake til denne overføringen nedenfor.

Etter at Nilsen og hovedtaltalte ble pågrepet, mistet Bondestad finansieringen av virksomheten, og samtlige Acta-aksjer ble solgt. Dagene 16.-17. juni 2008 ble beholdningen på 1 200 000 aksjer gjennom Orion solgt med tap, som også tok med seg det meste av innstående på marginkonto. Sluttoppgjøret på 296 000 kroner overførte Bondestad til ektefellen. Samtidig ble beholdningen på 80 000 aksjer gjennom DNB solgt. Også disse aksjene ble solgt med tap. Sluttoppgjøret fra DNB var på vel 41 000 kroner. Av de 250 000 Acta-aksjer Bondestad hadde i Glitnir, ble disse også solgt med tap sommeren og høsten 2008 og salgsprovenyet godskrevet reskonto. Bondestads gjeld til Glitnir utgjorde høsten 2008 vel 207 000 kroner.

Retten bemerker at Bondestad fra oppstarten av aksjehandelen vinteren 2007 og frem til avviklingen av porteføljen i 2008, mottok 26 175 000 kroner fra medtaltalte Nilsen og 5 800 000 kroner fra hovedtaltalte, samlet 31 975 000 kroner. Dette er overføringer som direkte kan relateres til Bondestads engasjement i Acta-aksjen, og som det etter salget av porteføljen ikke finnes noen motposter til.

3.2.4.4 Oppsummering Bondestad

Selv om Bondestad satte inn i aksjehandelen penger som kom fra han og ektefellens aksjeselskaper, var dette bare bagateller i forhold til den eksponering i Acta-aksjen som Bondestad innlot seg på. Bondestad var i realiteten fullfinansiert av hovedtaltalte gjennom Nilsen fra den første handelen i Acta-aksjen. Han hadde heller ikke privatøkonomi til å møte marginkrav på investeringene. Den reelle risikoen for tap på Bondestads Acta-investeringer var det hovedtaltalte som tok.

3.2.5 Knut Helge Nordbotn

3.2.5.1 Innledning

Knut Helge Nordbotn drev siden 1999 eiendomsmeglervirksomhet fra Spania gjennom sitt spanske selskap Spanord Property Management S.L. (Spanord). Før den tid hadde han drevet innen innkjøp opp mot oljebransjen i Stavanger, med utgangspunkt i sitt heleide aksjeselskap Material Management AS. Dette selskapet ble i det vesentlige et sovende selskap etter at Nordbotn startet med eiendomsmegling.

Nordbotn ble kjent med hovedtaltalte mens denne oppholdt seg i Spania i 2000, og ville gjøre prosjekter innen eiendomsutvikling der. Sammen med Oskar Andersen, som hovedtaltalte brakte inn i prosjektet, startet de i denne perioden Sunny Beach Real Estates S.L. (Sunny Beach). Driften i dette selskapet ble avviklet høsten 2003, men Nordbotn hadde i årene som fulgte betydelig kontakt med hovedtaltalte i tilknytning til dennes personlige eiendomskjøp- og -prosjekter i Spania. Nordbotn hadde fra 2005 også sitt norske salgskontor i Acta og Springs lokaler i Stavanger. I 2006 flyttet han med Spring til nye lokaler. Etter at hovedtaltalte og Ydstebøs samarbeid opphørte i 2007, fortsatte Nordbotn å ha kontor i lokalene til det som ble hovedtaltaltes Spring-selskaper.

Retten legger til grunn for avgjørelsen at Nordbotn og ektefellens privatøkonomi inntil 2005 var en ordinær familieøkonomi, der ektefellene eide bolig i Stavanger og hytte på Finnøy, og hadde gjeld på 2.5 millioner kroner. For inntekter fra Spanord skattet Nordbotn til Spania, uten at hans direkte eller indirekte inntekter derfra er oppgitt. Regnskapene til Material Management viser at balanseverdiene der var svært begrenset frem til Nordbotn startet å handle aksjer gjennom selskapet. Retten legger for avgjørelsen til grunn at verken Material Management eller Nordbotn hadde økonomi til å starte opp med verdipapirinvesteringer av større omfang.

I sin forklaring i retten opplyste Nordbotn at han i 2005, gjennom Material Management AS, på eget initiativ og for egen regning og risiko, startet med terminhandel i Acta-aksjen, og at han finansierte oppstarten dels med grunnlag i midler han hadde i et eiendomsprosjekt på Finnøy, som han hadde sammen med hovedtaltalte, og dels med grunnlag i en innbetaling tilsvarende 600 000 euro som medtaltalte Andersen overførte til ham som forskudd på et eiendomskjøp, men som Nordbotn etter samtale med hovedtaltalte fikk konvertert til et lån til hovedtaltalte for å handle aksjer. Nordbotn forklarte at han senere fikk låne penger fra hovedtaltalte til å dekke opp marginkrav i Acta-aksjen. Også hovedtaltalte har i retten forklart at utbetalingene til Nordbotn er rene pengelån fra denne side.

Nordbotn har i tiltaleperioden bare handlet Acta-aksjer eller derivater med Acta som underliggende aksje. All handel har skjedd gjennom Material Management AS, hvor Nordbotn eide alle aksjene, var styreleder og daglig leder. Selskapet var uten ansatte.

Idet rettens anliggende her er å se nærmere på hvordan Nordbotns aksjehandler er finansiert, vil retten i denne omgang bare i begrenset grad gå inn på sannhetsgehalten i Nordbotn og de andre tiltaltes forklaringer om hva som lå til grunn for pengeoverføringer i starten. Retten vil ta opp dette og Nordbotns politiforklaring og senere rettslige forklaring om at han var stråmann for hovedtaltalte, senere i gjennomgangen.

Selv om Nordbotn, gjennom Material Management, frem til høsten 2007 plasserte penger i også andre aksjer enn Acta-aksjen, var det denne aksjen som er den helt dominerende med hensyn til volum, kapitalbinding og risiko.

3.2.5.2 Oppstarten av aksjehandelen gjennom Material Management AS høsten 2005

Det var som nevnt ingen aktivitet i Material Management AS frem til oktober 2005. Selskapet hadde inntil da over år hatt SR-bank som sin bankforbindelse, og fortsatte med dette også senere for alle andre aktiviteter enn de som var rettet mot aksjehandel.

I oktober 2005 opprettet selskapet konto nr. 3260.20.34428 i Sandnes sparebank. Da skjer også bevegelsene som er av særlig interesse for finansieringen av selskapets aksjehandel.

Den 4. oktober 2005 var Nordbotn i kontakt med meglerhuset Glitnir (Norse) og megler Halvor Heiberg for å få registrert et nytt kundeforhold for Material Management AS. I dokumentgrunnlaget for kunderegistreringen og for produksjon av fullmakter med videre for meglerhuset, oppga Nordbotn konto 3260.20.34428 som selskapets konto. I samme periode opprettet Nordbotn også kundeforhold for selskapet i SEB. I avtalene med meglerhusene lå også kreditt med sikkerhet i aksjene. Nordbotn stilte selvskyldnergaranti for selskapets forpliktelser overfor meglerhusene.

Den 5. oktober 2005 innkam det 4 705 000 kroner på kontoen fra medtiltalte Oskar Andersen. Dette var første innskudd på kontoen. Den 21. oktober 2005 innkam 1 000 000 kroner fra hovedtiltalte på kontoen. Den 4. november 2005 innkam ytterligere 5 000 000 kroner fra hovedtiltalte på kontoen. I regnskapet for 2005 er det samlede beløpet på 10 705 000 kroner på kontonivå ført som gjeld til hovedtiltalte. Pengene ble utelukkende benyttet til aksjehandel.

Nordbotn forklarte i retten at pengene som kom fra Andersen var forskudd fra denne på en leilighet Nordbotn skulle skaffe ham i Spania, men at hovedtiltalte etter kort tid kom inn og overtok ansvaret for beløpet i forhold til Andersen, hvilket også var årsaken til at beløpet i bøkene til Material Management ble ført som lån til hovedtiltalte. Den konkrete bakgrunnen for at det ble gjort på denne måten, var i følge Nordbotn at han før overføringen hadde bedt hovedtiltalte om lån til å handle aksjer, og at hovedtiltalte, som kjente til overføringen fra Andersen, sa at han kunne bruke pengene fra Andersen til aksjehandel, så skulle hovedtiltalte ta oppgjøret med Andersen dersom det ikke ble noen eiendomshandel.

Retten finner det umiddelbart påfallende at denne ordningen skal ha blitt avtalt mellom Nordbotn og hovedtiltalte, uten Andersens mellomkomst. Forklaringen om en etterfølgende avtale med hovedtiltalte, er også vanskelig forenlig med Nordbotns forklaring i retten om at han startet å bruke av pengene til aksjehandel før pengene etter avtale med hovedtiltalte ble konvertert til lån fra denne til Material Management. Retten viser her til at Nordbotn allerede 14. oktober overførte 3 388 438 kroner til Glitnir i forbindelse med aksjekjøp, og at han i retten forklarte pengebruken med at "*han så sitt snitt til å bruke disse pengene til å handle*". Realiteten i Andersens forklaring i retten er at han som eiendomsmegler, ved å bruke pengene til egne formål uten Andersens forutgående samtykke, gjennomførte et grovt underslag av betrodde klientmidler.

At pengene fra Andersen ble overført til en nyopprettet konto tilhørende Material Management, når det etter forklaringene gjaldt penger som var forskudd på eiendomshandel knyttet til Spanord, forklarte Nordbotn at han ut fra sin tidligere befatning med Andersen, visste at denne ville være på ham som en klegg for å få pengene tilbake, øre for øre, dersom det ikke ble noe av eiendomshandelen. I stedet for å sende pengene – omregnet 600 000 Euro – til Spanords konti i Spania, med valutagebyrer og sendrektige spanske banker, forklarte Nordbotn at han – i tilfelle pengene skulle tilbakeføres til Andersen – fant det langt enklere å bruke en norsk bank til dette. Etter å ha gjennomgått en lang rekke samtaler Andersen har hatt med aksjemeglere, hans SMS-korrespondanse med hovedtiltalte, og ellers hørt Andersens

forklaring i retten, finner retten det ikke vanskelig å slutte at Andersen var nøyeregnende og utålmodig når det kommer til penger. Det er imidlertid ingen forklaring på hvorfor kontoen ble lagt til Material Management, og i en bank som verken Nordbotn eller Material Management hadde noe tidligere kundeforhold til.

I følge Nordbotns forklaring var overføringen et mulig forskudd på hele kjøpesummen av en konkret leilighet som var utbudt for mer, men som han skulle forsøke å skaffe Andersen for 600 000 euro. I følge Nordbotn var dette den samme leiligheten som Nilsen senere kjøpte for et høyere beløp. Retten finner det også vanskelig å se noen logikk i at Andersen – som var påholden når det kom til penger – skulle overføre den fulle kjøpesummen til Nordbotn, når det vanlige i Spania, i følge Nordbotn, var å vise 10 % av kjøpesummen eller 6 000 euro, ved inngåelse av kjøpsavtaler. Ettersom Andersen nylig hadde opptrådt som aktør på det spanske eiendomsmarkedet, finner retten det åpenbart at Andersen hadde samme kunnskapen om spansk handelspraksis som Nordbotn.

Andersens forklaring om overføringen har utviklet seg fra hans første politiforklaringer i 2008, til hans forklaring i retten. I retten har Andersen forklart seg om den samme konkrete leiligheten som Nordbotn, og som Nilsen senere kjøpte, og at det var viktig å ha den fulle summen han var villig til å betale for leiligheten klar overfor selgeren, idet man ville by vesentlig lavere enn hva leiligheten ble utbudt for. I sin første politiforklaring sommeren 2008 opplyste han at han i 2005 ville kjøpe eiendomsprosjekt i Spania, og at han kontaktet Nordbotn, som han kjente og overførte penger til denne. Det ble ikke noe av eiendomskjøpet, uten at Andersen visste hvorfor. Han hadde kontaktet Nordbotn noen ganger uten å få gode svar. Han kontaktet da hovedtaltale og sa at han måtte ha penger av Nordbotn, idet han hadde marginkrav. Hovedtaltale skal da ha sagt at Andersen skulle få pengene av ham. I sin andre politiforklaring sommeren 2008, opplyste Andersen at han overførte pengene til Nordbotn fordi hovedtaltale hadde sagt han skulle gjøre det. Andersen var villig til å investere 4,7 millioner kroner, og overføringen til Nordbotn utgjorde hele beløpet han ville sette i eiendom. Retten finner utviklingen også i Andersens forklaringer, fra overføring til et eiendomsprosjekt, til et ønske om handel av en bestemt leilighet til en bestemt pris, som særdeles påfallende.

Retten finner ingen troverdighet i de tiltaltes forklaringer om foranledningen til at Andersen overførte pengene til Material Magement, og legger for avgjørelsen til grunn at pengene av hovedtaltale ble styrt til Material Management for at Nordbotn skulle kunne starte opp aksjehandel med Acta-aksjer.

Den 7. oktober 2005 kjøpte Material Management gjennom Glitnir, 100 000 Acta-aksjer til kurs 18,45 kroner, som 11. oktober ble lagt på termin. Den 10. oktober 2005 kjøpte selskapet 900 000 Acta-aksjer gjennom SEB, som ble lagt på termin. Den 12. oktober ble det kjøpt ytterligere 250 000 Acta-aksjer gjennom SEB, som også ble lagt på termin. Ut over høsten kjøpte og solgte Material Management Acta-aksjer gjennom Glitnir.

Den 20. desember og den 30. desember overførte Material Management henholdsvis 2 400 000 kroner og 2 300 000 kroner til hovedtaltale. Overføringen ble finansiert med gevinst på salg av Acta-aksjer i Glitnir, og ved ledig likviditet på selskapets marginkonti i meglerhusene.

Medio desember 2005 opprettet Material Management kundeforhold i Handelsbanken, gjennom filialen i Stavanger sentrum. Material Management lånte da 5 000 000 kroner fra banken, hvor hovedtaltalte 23. desember realkausjonerte for lånet med innestående på sin konto 9685.27.70039 i Handelsbanken. Dette var en konto som hovedtaltalte nettopp hadde opprettet. Lånebeløpet ble overført til selskapet 27. desember 2005. Samme dato overførte selskapet 5 000 000 kroner til kontoen som hovedtaltalte hadde stilt som sikkerhet for lånet. Dette var første innskudd til kontoen. Verken Nordbotn eller hovedtaltalte har i retten maktet å gi noen plausibel forklaring på dette arrangementet. Retten kan ikke se at dette arrangementet har hatt annet formål enn å skjule omfanget av selskapets samlede gjeld til hovedtaltalte. Det fremgår av Material Managements regnskap for 2005 at bokført lån til hovedtaltalte ved årsskiftet var 1 005 000 kroner.

Beholdningen ved årsskiftet var 1 250 000 Acta-aksjer på termin, med en børsverdi på omtrent 22 millioner kroner. Etter selskapets regnskap for 2005 fremgår at resultatet var et underskudd på 479 402 kroner, og at det ikke ble avsatt penger til utbytte.

Etter rettens vurdering hadde verken Material Management AS eller eieren Knut Helge Nordbotn finansiell styrke til å starte opp med marginhandel i det nivå som ble gjort idet selskapet, like etter etableringen av kundeforhold hos Glitnir og SEB i oktober 2005, ervervet terminkontrakter på 1 250 000 Acta-aksjer til en børsverdi på 19 millioner kroner. Pengene som ble mottatt fra hovedtaltalte og som utad overfor meglerselskapene fremstod som selskapets egenkapital, var også avgjørende for at selskapet fikk handelskreditt hos meglerhusene.

Idet Nordbotn ikke skjøt penger inn i selskapet, og heller ikke fikk egenkapital av andre enn hovedtaltalte til å dekke marginkrav på terminene, var det således hovedtaltaltes finansiering som ga grunnlag for de inntekter tradingen av Acta-aksjer gjennom Glitnir hadde gitt, og for det volum av Acta-aksjer som selskapet fortsatt satt på ved årsskiftet.

3.2.5.3 Aksjekjøp og økonomiske disposisjoner i 2006

Gjennom 2006 var Material Management aktiv i Acta-aksjen ved fortsatt terminhandel gjennom meglerhusene Glitnir og SEB. Beholdningen av aksjer på termin synes i det meste av året å ha ligget på 1 400 000 aksjer, med en topp på 2 200 000 aksjer den 13. mars 2006 og med laveste nivå på 250 000 aksjer den 6. februar 2005. Ved utløpet av 2006 var beholdningen 1 600 000 Acta-aksjer på termin til en børsverdi på omtrent 53 millioner kroner.

Material Management mottok ikke penger fra hovedtaltalte eller Nordbotn i 2006. Selskapet mottok heller ikke penger fra andre, dog slik at selskapet fortsatt hadde handelskreditter hos meglerhusene. Den 15. november 2006 overførte selskapet 1 000 000 kroner til hovedtaltalte, og i regnskapet for 2006 ble gjeld til hovedtaltalte ført opp med 5 000 kroner.

Selskapets årsresultat for 2006 ble 19 502 062 kroner, og det ble vedtatt å betale utbytte med 5 350 000 kroner. Utbyttet ble overført til Nordbotn i 2007.

3.2.5.4 Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2007

Utover vinteren 2007 fortsatte Material Management å handle i Acta-aksjen gjennom meglerhusene Glitnir og SEB. Fra februar lå Acta-porteføljen jevnt i området ca. 2

750 000 aksjer på termin, mens den fra ca. 25. september til medio november ble redusert til rundt 1 000 000 aksjer på termin. Inntektene fra nedsalgene gikk i det vesentlige til å dekke opp for marginkrav fra meglerhusene. Fra ultimo november og frem mot årsskiftet, kjøpte selskapet seg opp igjen, og ved utløpet av året hadde selskapet en beholdning på 3 000 000 Acta-aksjer, hvorav det vesentlige på termin. Børsverdien av denne beholdningen var ca. 58 millioner kroner.

Det var ingen aktivitet i selskapets Acta portefølje hos Glitnir etter 21. november, der det deretter lå en termin på 700 Acta-aksjer som ble rullert frem til de ble tvangssolgt 16. juni 2008. Det var heller ingen aktivitet resten av året i selskapets Acta beholdning hos SEB siden beholdningen ble øket med 100 000 aksjer til 300 000 aksjer 29. november 2007. Økningen i selskapets volum av Acta-aksjer foregikk gjennom megleravdelingen i Handelsbanken, hvor beholdningen Acta-aksjer på termin ved årsskiftet var 2 000 000 aksjer. Med grunnlag i Nordbotns forklaring, legger retten til grunn at en medvirkende årsak til at selskapet begynte å bruke Handelsbanken som megler, var at hans meglerforbindelse i Glitnir hadde begynt som megler i Handelsbanken.

Ved inngangen til 2007 var kursen på Acta-aksjen 33 kroner og 40 øre, mens kursen ved årets utgang var 22 kroner og 40 øre. Kursnedgangen hadde negativ påvirkning for driften av selskapet, og i regnskapet for 2007 ble årsresultatet satt til et underskudd på 33 millioner kroner.

Den 13. mars 2007 mottok Nordbotn 4 500 000 kroner fra hovedtaltale til sin privatkonto i SR-bank. Overføringen var merket "*F A Ingebrigtsen dep for eiendom Las Chapas*". Saldo på Nordbotns privatkonto var før denne overføringen 251 000 kroner, som var penger som hadde sin opprinnelse i en overføring på 1 350 000 kroner fra Material Management, 16. februar samme år. Samme dag som Nordbotn mottok pengene fra hovedtaltale, overførte han 3 000 000 kroner til Material Managements konto i Sandnes sparebank. Fra denne kontoen gikk det 15. mars 899 076 kroner til selskapets marginkonto hos Glitnir.

I sin forklaring i retten anførte hovedtaltale at overføringen av 4 500 000 kroner til Nordbotn, var ment som en gave til ham og ektefellen, idet de skulle kjøpe hus eller leilighet i Las Chapas prosjektet som hovedtaltale hadde hånd om i Spania. Retten bemerker at Nordbotn i retten forklarte at overføringen var et personlig lån fra hovedtaltale, og som ble tilbakebetalt.

Retten konstaterer at pengene som Nordbotn mottok i det alt vesentlige ble benyttet til aksjehandel i Acta-aksjen, og at overføringen fra hovedtaltale på denne måten gikk inn som en del av finansieringsgrunnlaget for virksomheten i Material Management AS. Retten finner for øvrig grunn til å bemerke at det fremstår som særdeles påfallende at overføringer mellom hovedtaltale og de medtaltale begrunnes i eiendomsprosjekter uten at overføringene ender i konkrete avtaler.

Den 13. juli 2007 mottok selskapet 2 000 000 kroner fra hovedtaltale til sin konto i Sandnes sparebank. Beløpet ble samme dag overført til selskapets marginkonto hos Glitnir.

Den 18. juli mottok Nordbotn 4 000 000 kroner fra hovedtaltale til sin privatkonto i SR-Bank. Saldo på Nordbotns privatkonto var 309 180 kroner før denne overføringen. Den 19. juli overførte Nordbotn 4 000 000 kroner til Material Managements konto i

Sandnes Sparebank, og den 20. juli ble beløpet ført videre over til selskapets marginkonto hos Glitnir.

Den 21. august 2007 mottok Nordbotn 6 000 000 kroner fra hovedtaltale til sin privatkonto. Saldo på Nordbotns privatkonto før denne overføringen var ca. 177 000 kroner. Samme dato overførte Nordbotn 2 500 000 kroner fra privatkontoen til Material Managements konto i Sandnes sparebank, og 2 000 000 kroner direkte til selskapets marginkonto hos SEB. Den 23. august overførte Material Management 2 600 000 kroner til selskapets marginkonto hos Glitnir.

Nordbotn gjennomførte på samme måte som medtaltale Nilsen, Lunde, Andersen og Bondestad, et betydelig nedsalg av Acta-aksjer i dagene opp mot Actas negative resultatvarsel 5. oktober 2007. I perioden 25. september til 3. oktober 2007 reduserte Material management porteføljen fra 2 500 000 til 1 270 000 Acta-aksjer på termin. Nordbotn har forklart nedsalget med manglende likviditet til å møte økede marginkrav på fallende aksjekurser. Nordbotn mottok ikke penger fra hovedtaltale for å møte marginkravene. Han opplyste i retten at han heller ikke spurte hovedtaltale om å få låne penger til å møte marginkrav i denne perioden. Nordbotn er her på linje med Nilsen og Lunde i en helt påfallende forbigående tilbakeholdenhet med å søke hovedtaltale etter penger i denne perioden. Retten kommer tilbake til dette også ved gjennomgang av tiltalepost IIb) om innsidehandel.

Den 18. oktober 2007 overførte Nordbotn 6 000 000 kroner fra privatkonto i Handelsbanken til Material Managements konto i samme bank. Fra Material Managements konto ble det samme dag overført 2 000 000 kroner til selskapets marginkonto hos SEB og 4 000 000 kroner til selskapets marginkonto hos Glitnir. Pengene stammet fra et privat låneopptak på 6 000 000 kroner, som Nordbotn samme dag hadde fått gjort i Handelsbanken, og hvor hovedtaltale hadde kausjonert for hele lånebeløpet overfor banken. Retten legger etter forklaringen fra hovedtaltale til grunn at intensjonen hans med å kausjonere for lånet, var at Nordbotn ved dette kunne møte marginkrav på Acta-terminer.

Den 2. november 2007 fikk Nordbotn ytterligere 1 000 000 kroner i kreditt i Handelsbanken, og hvor hovedtaltale kausjonerte som selvskyldnerkausjonist. Retten legger etter forklaringen fra hovedtaltale til grunn at intensjonen hans med å kausjonere for lånet var at Nordbotn ved dette kunne møte marginkrav på Acta-terminer.

Retten legger til at det i retten er fremlagt en udatert trepartsavtale mellom Nordbotn, Material Management og hovedtaltale, hvor det fremgår at hovedtaltale, dersom Handelsbanken skulle trekke på kausjonen, ikke hadde regressrett overfor Nordbotn eller Material Management. Eneste sikkerhet for hovedtaltale i tilknytning til kausjonsforpliktelsen lå i aksjer som Material management hadde gjennom SEB og Glitnir. Retten legger til at siden sommeren 2007 var Acta-aksjer og Acta-terminer det som lå i selskapets investeringsportefølje. Retten vil komme tilbake til betydningen av denne og andre avtaler under gjennomgangen av nedsiden senere.

Den 20. november 2007 tok Nordbotn og ektefellen opp ytterligere lån på 5 000 000 kroner i Handelsbanken, med pant i hans og ektefellens bolig i Stavanger og hytten på Finnøy. Nær 2 millioner kroner av lånebeløpet gikk straks til nedbetaling på eksisterende boliglån Nordbotn hadde i SR-Bank, og 102 500 kroner ble overført til

Material Management som lån. De resterende 3 millioner kroner av lånebeløpet ble deretter tilgjengelige midler for Nordbotn på hans kassakredittkonto i Handelsbanken.

Den 30. november 2007 mottok Nordbotn 12 000 000 kroner fra foretaket Best Invest AS til sin privatkonto i Handelsbanken. Overføringen var merket "*Oppgjør iht. Avtale Best Invest Tomt i Spania*". Beløpet ble samme dag ført videre til Nordbotns kassakredittkonto i Handelsbanken. Overføringen var merket "*Marginkrav Material Management*".

Den 3. desember overførte Nordbotn 1 000 000 kroner fra kassakredittkontoen til Material Managements marginkonto hos Glitnir, og den 7. desember overførte han 12 000 000 kroner fra samme konto til Material Managements marginkonto i Handelsbanken,

Retten legger etter forklaringene fra hovedtaltale, Nordbotn og Bent Høyland, som eide Best Invest AS, til grunn at overføringen til Nordbotn var initiert av hovedtaltale og alene forpliktet denne i forhold til Best Invest AS. Etter hovedtaltales forklaring legger retten for øvrig til grunn at dennes intensjon med arrangementet var å skaffe Nordbotn likviditet for å møte marginkrav på Acta-terminer i Handelsbanken, i en situasjon der hovedtaltale selv ikke hadde kontante penger for hånden. Som finansiering kom således pengene fra hovedtaltale.

Retten finner således at det avgjørende finansielle grunnlaget for at Nordbotn kunne drifte Acta-porteføljen gjennom Material Management i 2007, etter at aksjekursen i økende grad begynte å falle gjennom året, var finansieringen selskapet fikk fra hovedtaltale. Dette dels gjennom direkte kontantoverføringer fra egne konti, dels gjennom overføringer fra tredjemann der den økonomiske risikoen enten lå direkte på denne, eller der han gjennom kausjonsforpliktelser ville sitte med den endelige økonomiske risikoen for driften av aksjeporteføljen. Nordbotns selvstendige økonomiske bidrag til driften av selskapet var således helt begrenset.

3.2.5.5 Aksjehandel og økonomiske disposisjoner i 2008

Material Management satt ved inngangen til 2008 som nevnt på en beholdning av 3 000 000 Acta-aksjer og terminer. Selskapet hadde 300 000 Acta-aksjer hos SEB, en termin på 700 000 Acta hos Glitnir, og terminer på 2 000 000 Acta-aksjer hos Handelsbanken.

I januar solgte selskapet ut beholdningen Acta-aksjer hos SEB. Det skjedde et mindre nedsalg på terminen i Handelsbanken i januar, før terminen ble solgt helt ut 21. og 22. mai 2008. Terminen hos Glitnir ble tvangssolgt samme dagen som hovedtaltale ble pågrepet av politiet, siktet for innsidehandel, 16. juni 2008. Ut over rullering av terminer, kjøpte selskapet ikke aksjer eller terminer i 2008.

Selskapets kapitalbehov lå derfor i marginkrav på eksisterende terminer som følge av blant annet nedgangen i børskursen på Acta-aksjen. Åpningskursen på Acta-aksjen var ved årsskiftet var 22,80, og 11,35 idet børsen åpnet 16. juni 2008.

Ved inngangen til 2008 hadde Nordbotn trukket nær 4 200 000 kroner av sin personlige kassakreditt på 5 000 000 kroner i Handelsbanken. Han hadde for øvrig bare beskjedne bankinnskudd. Det samme gjaldt for Material Management hva gjelder kontoene i SR-Bank, Sandnes Sparebank og i Handelsbanken.

Den 7. januar innkam 2 500 000 fra hovedtaltale på Nordbotns konto i Handelsbanken. Hovedtaltale hadde samme dag fått overført 10 000 000 kroner fra Spring Gruppen AS til sin konto. Nordbotn førte 8. januar beløpet over til Material Managements konto i Sandnes sparebank og samme dag videre til selskapets marginkonto hos Glitnir.

Den 10. januar overførte Nordbotn 778 000 kroner til Material Management fra sin kassakredittkonto i Handelsbanken, og hadde ved dette trukket lånet til kreditrammen på 5 millioner kroner. Den 17. januar tilbakeførte Material Management 800 000 kroner til Nordbotns kassakredittkonto, før det 21. januar ble overført 700 000 kroner til Material Managements konto i Handelsbanken til dekning av marginkrav.

Den 14. januar innkam 8 000 000 kroner fra hovedtaltale til Material Managements marginkonto i Handelsbanken. Overføringen var merket "*marginkrav*".

Den 21. januar innkam 3 000 000 kroner fra Kåre Nilsen til Nordbotns konto i Handelsbanken. Nordbotn overførte samme dag beløpet til Material Managements marginkonto i samme bank. Pengene var en del av overføringen på 9 500 000 kroner som Kåre Nilsen hadde mottatt fra Dino Invest og Jan Arvid Nilsen 14. januar, og som Nilsen dels benyttet til å dekke marginkrav for JMT AS, og dels sendte videre til Bondestad og Nordbotn. Retten legger etter bevisførselen til grunn at Nilsen, også ved overføringen til Nordbotn, opptrådte som en ren mellommann for hovedtaltale.

Den 29. januar 2008 inngikk hovedtaltale avtale med Glitnir, der han kausjonerte krone for krone for Nordbotns Acta-aksjer inntil 12 233 000 kroner, på samme måte som han samtidig kausjonerte for meglerhusets utestående mot Nilsen og Lunde med tilhørende selskaper. Retten legger til grunn at garantistillelsen var avgjørende for at Nordbotn kunne forbli sittende med Acta-terminene hos Glitnir uten å måtte skyte inn ytterligere penger på marginkonto.

Den 4. april 2008 fikk Nordbotn øket sin personlige kassakreditt i Handelsbanken fra 5 til 7 millioner kroner, hvilket ledet til at han fikk disponibelt ca. 2 millioner kroner. Kontoutskrifter viser at det vesentlige av disse ekstra pengene ble betalt ut til leverandører til eiendomsprosjekter i Norge som Nordbotn var involvert i.

Vinteren 2008 satte Nordbotn opp et avtaledokument som han fikk hovedtaltales underskrift på, og som regulerte Nordbotns og Material Managements forpliktelser overfor hovedtaltale dersom det ble trukket på garantiene:

"I forbindelse med Fred A. Ingebrigtsen lån og kausjoner i Handelsbanken til Knut Helge Nordbotn og Material Management er partene enige om følgende:

Dersom Fred A Ingebrigtsen betaler ut etter bankens krav ihht kausjonen kan Fred A Ingebrigtsen ikke gjøre regress / stille krav overfor Knut Helge Nordbotn eller Material Management AS.

Dette innebærer at eventuelle utbetalinger som Fred A Ingebrigtsen foretar i h h t angitte lån / Kausjoner ikke gir Fred A Ingebrigtsen rett til å kreve noe beløp hos lånetaker, Knut Helge Nordbotn og Material Management AS.

Eneste sikkerhet Fred A. Ingebrigtsen har overfor lånebeløpene er aksjer som er kjøpt via Material Management AS hos Enskilda og Glitnir Securities og Handelsbanken."

Retten vil senere komme tilbake til hva dette dokumentet – sammen med andre beviser – forklarer om innholdet av rettsforholdet mellom hovedtaltale og Nordbotn.

3.2.5.6 Oppsummering

I forhold til finansiering av den aksjehandel som Nordbotn i perioden 2005-2008 drev gjennom Material Management AS, viser også de pengeoverføringer som skjedde i 2008, at Nordbotns aksjevirkosomhet i alt og ett var avhengig av en særdeles betydelig kontantstrøm fra hovedtaltale. Uten denne kontantstrømmen ville virksomheten ikke kommet i gang, og ville heller ikke kunnet fortsette.

Retten finner det også bemerkelsesverdig – og i det hele tatt lite troverdig – dersom et reelt gjeldsforhold mellom Nordbotn og Material Management AS på den ene side og hovedtaltale på den annen side, skulle kunne etableres og senere vedlikeholdes så lenge, og i det omfang som en her står overfor, uten noen som helst formalisering av elementære lånebetingelser, enn si hvilken trekkramme Nordbotn og selskapet hans hadde, i en situasjon der man regelmessig ga seg inn på terminhandel uten økonomi til å møte marginkrav uten bistand fra hovedtaltale. Og når man da til sist – etter at hovedtaltale hadde gitt omfattende garantier til tredjemann for gjeldsforhold, skrev en avtale som etter sitt innhold tilsier at den eneste regressdekning hovedtaltale hadde var selskapets Acta-aksjer, peker det igjen mot at det ikke foreligger noe underliggende gjeldsforhold mellom hovedtaltale og Nordbotn. Det kan igjen forklare den tilsynelatende kaldblodighet Nordbotn la for dagen i forbindelse med aksjehandelen, der relativt små kursbevegelser, lett kunne lede til personlig ruin for ham selv og hans familie.

3.2.6 Oskar Andersen

3.2.6.1 Innledning.

Andersen og ektefellen var begge uførepensjonister idet Andersen startet opp med aksjehandel i Acta i 2004. Andersens pensjoner fra folketrygden og private pensjonsordninger utgjorde i 2004 vel 350 000 kroner. Ektefellens uføredekning tilsvarte folketrygdens minstepensjon. Ektefellene eide egen leilighet på Lysaker og fritidsbolig i Kragerø, hadde noen hundre tusen kroner i bankinnskudd og lite gjeld. Etter disse opplysningen finner retten det utelukket at Andersen kunne starte opp med aksjehandel av noe omfang uten ekstern finansiering eller salg av eksempelvis fritidsboligen.

Om sitt økonomiske mellomværende med hovedtaltale i anledning aksjehandel i tiltaleperioden, forklarte Andersen i sin politiforklaring og i retten at han i utgangspunktet ikke hadde noen finansieringsavtale med hovedtaltale. Penger han fra høsten 2007 mottok fra hovedtaltale til aksjehandel hadde sitt grunnlag i et veddemål dem i mellom. Andersen, som over tid hadde tjent gode penger på handel i Acta-aksjen, fortalte hovedtaltale at han ikke hadde tro på ytterligere oppgang for aksjen. Hovedtaltale inngikk da et veddemål om kursutviklingen i aksjen, hvor veddemålet gikk ut på at hovedtaltale ville ta marginkrav og tap som Andersen eventuelt ville få på sine Acta investeringer med en ramme på inntil 8,5 millioner kroner. Ytelser fra hovedtaltale som følge av veddemålet var av den grunn heller ikke noe lån. Veddemålet hadde i følge Andersen ingen nedside for ham selv. At han fra 2006 hadde ført et notatregnskap, som i følge hans egen forklaring tilsa gevinstdeling på 50-50 mellom ham selv og hovedtaltale, forklarte Andersen i retten med at

hovedtaltale på denne måten skulle ha tilbake den omtrent ene millionen kroner hovedtaltale gikk i minus etter Sunny Beach prosjektet i Spania. Andersen forklarte at han hadde opptrådt med utgangspunkt i denne oppfatningen om overskuddsdeling helt frem til etter at han ble pågrepet sommeren 2008. Hovedtaltale skal i ettertid ha fortalt Andersen at han bare tullet om det med overskuddsdeling. Ved gjennomgang av pengeoverføringer fra hovedtaltale til Andersen forut for de inngikk veddemålavtalen i høsten 2007, forklarte Andersen i retten at to slike overføringer; 2 000 000 kroner i 2005 og 1 000 000 kroner i 2006, var lån fra hovedtaltale til ham for å dekke inn marginkrav på Acta investeringer. I følge Andersen var dette lån som det ikke var noen forhåndsavtale på, men som ble ytet fra gang til gang etter direkte anmodning fra Andersen.

Hovedtaltale har i sin forklaring i retten forklart seg i mye samme retning som Andersen.

Retten vil i det følgende i første rekke se på finansieringen av Andersens aksjehandler i tiltaleperioden, dvs. hvor pengene kommer fra og hvor de i tilfelle ha gått. Dette siste har i denne delen av gjennomgangen i første rekke side til Andersens likviditet. Retten vil senere – under gjennomgangen av oppside, nedside og styring, komme nærmere inn på holdbarheten av enkelthetene i Andersens og hovedtaltales forklaringer om det konkrete forholdet mellom dem i relasjon til aksjehandlene.

3.2.6.2 Sunny Beach.

Før retten går inn på den direkte finansieringen av Andersens aksjeinvesteringer i tiltaleperioden, er det foranlediget av bevisførselen nødvendig å gå kort inn på samarbeidet mellom Andersen, hovedtaltale og Nordbotn på det spanske eiendomsmarkedet.

Andersen hadde etter egen forklaring hatt et forretningssamarbeid med hovedtaltale og medtaltale Nordbotn gjennom selskapet Sunny Beach i Spania tidlig på 2000-tallet. I Sunny Beach var Andersen og hovedtaltale hovedaksjonær, mens Nordbotn hadde en mindre aksjepost. Forretningssideen var utvikling og salg av leiligheter, hvor hovedtaltale og Andersen stod for finansieringen, og Nordbotn stod for formidlingen av eiendomsprosjekter til selskapet og senere salg av leiligheter ut av selskapet. De gjennomførte ett prosjekt, bestående av kjøp og videresalg av 5 leiligheter under oppføring. Etter Andersens forklaring gikk selskapet dårlig, og driften ble avvirket ved salget av den siste leiligheten i 2003. Andersen håndterte avvirkningen av driften og avregningen mellom de tre partnerne i 2003 og 2004.

Transaksjonsoversikten viser at det har gått penger inn og ut av konto 9685.27.21933 i Handelsbanken, tilhørende Andersen som relaterer seg til Sunny Beach i Spania. Talloppstillinger som er gjennomgått i retten, samt kjøpekontrakt for den siste leiligheten viser for øvrig at kontoen i Handelsbanken har vært brukt i et arrangement som åpner for omgåelse av spanske skatte- og avgiftsregler, idet den norske kjøperen av leiligheten ble instruert i å betale deler av kjøpesummen til den norske kontoen, og mens resten – i avtalen omtalt som "skjøtepris" skulle gå til advokatfirmaet i Spania som stod for overskjøtingen.

Andersen hadde et personlig låneopptak på ca. 3 100 000 kroner i Handelsbanken i forbindelse med deltakelsen i Sunny Beach, og så vidt sees av overføringer mellom disse to kontiene i handelsbanken, har innbetalinger fra andre i stor utstrekning gått til

nedbetaling på lånekontoen, samtidig som det ved enkelte innbetalinger har gått like store beløp til kontoen til hovedtaltale. Andersens forklaring om at også to overføringer fra ham til hovedtaltale tidlig i 2004, på henholdsvis 115 000 kroner og 405 810 kroner, er etteroppgjør etter fellesskapet i Sunny Beach, kan retten ikke se bort fra. Ved overføringene 4. februar 2004 tømte Andersen konto 9685.27.21933, og innfridde de siste vel 310 000 som han hadde i lån til Handelsbanken.

Skal man følge Andersens forklaring, var hans eget tilgodehavende knyttet til Sunny Beach-samarbeidet ved overføringene den 4. februar 2004 oppgjort med en underdekning på 69 571 kroner. Følger man den enkle talloppstillingen som Andersen laget i forbindelse med avviklingen av driften i Sunny Beach og de overføringer som er på de aktuelle konti i Handelsbanken, kan også det gi støtte til Andersens og hovedtaltales forklaringer om at det var hovedtaltale som tok det vesentlige av tapet etter eiendomsprosjektet, og at tapet samlet sett kan ha vært inntil ca. 1 million kroner, dersom man også renteberegner hovedtaltales innskudd i prosjektet. Samtidige talloppstillinger i tilknytning til budsjett og avvikling av prosjektet gir på den annen side ingen troverdighet til hovedtaltales forklaring om at han av egen lomme hadde betalt så mye som 1 million kroner ekstra til møbleringen av de 5 leilighetene. Retten legger til at hovedtaltale, i følge Andersens forklaring, hadde kausjonert for Andersens låneopptak i Handelsbanken.

Av direkte kontantoverføringer til Andersens konti i andre banker, har retten merket seg at det den 8. september 2003 ble overført 245 522 kroner til Andersens konto i 7032.14.47544 i DNB, og at det er fra denne DNB kontoen Andersen senere begynte overføre penger til meglerhus i forbindelse med at aksjehandelen i Acta startet opp i 2004. Retten har imidlertid ikke lagt noen spesiell vekt på akkurat det forholdet.

3.2.6.3 Aksjehandler februar 2004.

Andersen første kjøp av Acta-aksjer i eget navn skjedde 2. februar 2004, idet han kjøpte 200 000 aksjer til kurs 2 kroner og 48 øre gjennom meglerhuset Carnegie. Han hadde samme dag fått opprettet VPS-konto for seg. Kjøpesummen på vel 497 000 kroner ble 4. februar betalt fra Andersens konto 7032.14.47544 i DNB. Til denne kontoen hadde Andersen, som nevnt, den 8. september 2004 overført 245 522 kroner fra kontoen i Handelsbanken som ble benyttet opp mot Sunny Beach. Ved årsskiftet var saldoen på DNB-kontoen vel 217 000 kroner uten mellomliggende kontobevegelser, og den 3. februar overførte Andersen nær 304 000 kroner til denne kontoen fra en annen privatkonto i DNB tilhørende ham. Dette var det fulle innestående på vedkommende konto. Idet Andersen for øvrig bare hadde en konto i Nordea med ca. 10 000 kroner innestående, benyttet han for praktiske formål alle sine da tilgjengelige penger til å kjøpe denne aksjeposten.

Aksjeposten på 200 000 Acta ble solgt 13. februar med en bruttogevinst på ca. 180 000 kroner. Meglerhuset overførte 18. februar 677 960 kroner i oppgjør til Andersens konto 7032.14.47544 i DNB. Kort tid etterpå førte Andersen 500 000 kroner fra denne kontoen over til sin andre konto i DNB. Retten kan ikke se at kontoen har vært benyttet til overføringer knyttet opp mot aksjehandel før i mars 2003, da det kom inn penger fra meglerhus på denne.

Retten bemerker for orden skyld at kjøp og salg av disse første 200 000 Acta-aksjene ikke omfattes av tiltalen.

3.2.6.4 Lånopptak i Handelsbanken september 2004.

Den 20. september 2004 lånte Andersen 2 000 000 kroner i Handelsbanken. I lånedokumentene fremkommer det at formålet med lånet var kjøp av Acta-aksjer, og at Andersen som sikkerhet for lånet pantsatte hytten i Kragerø og innestående på en VPS-konto som tilhørte ham. Lånebeløpet ble tilgjengelig for Andersen den 22. september, og samme dato ble pengene overført til hans konto 9685.27.21933 i Handelsbanken og derfra ført videre til meglerhuset Carnegie som oppgjør for 460 000 Acta-aksjer som var handlet for ham den 17. september til kurs 4 kroner og 30 øre.

Den 12. november 2004 lånte Andersens ektefelle 2 000 000 kroner i Handelsbanken. I lånedokumentene fremkommer det at formålet med lånet er kjøp av Acta-aksjer, og at ektefellen som sikkerhet for lånet pantsatte hytten i Kragerø og innestående på en VPS-konto som stod på henne. Lånebeløpet ble tilgjengelig for ektefellen og overført til meglerhuset Carnegie som oppgjør for kjøp av 300 000 Acta-aksjer i ektefellens navn til kurs 6 kroner og 80 øre. Retten legger til grunn for avgjørelsen at all aksjehandel i ektefellens navn er det reelt Andersen som står for. Retten bygger dette på at ektefellen har ikke hatt noen rolle opp mot bankene og meglerhusene ut over signatur på formelle dokumenter. All kontakt med megler og investeringsbeslutninger opp mot kjøp eller salg av aksjer var det Andersen som stod for, herunder også flytting av penger fra ektefellens konto i meglerhuset til sin egen konto i DNB. Andersen har i retten heller ikke anført at ektefellen har hatt noen reell rolle i de aksjehandler han har inngått og gjennomført i hennes navn.

Den 29. november 2004 kjøpte Andersen ytterligere 200 000 Acta-aksjer gjennom Carnegie, men disse ble solgt med et mindre tap dagen etter, før oppgjørsfristen, og fordret ikke kontantutlegg av betydning fra hans side.

Så langt retten kan se innebærer ovennevnte at Andersens og ektefellens registrerte kjøp av 760 000 Acta-aksjer til dette tidspunktet, ble fullt ut lånefinansiert i bank og med sikkerhet i ektefellens aksjekonto og fritidsbolig i Kragerø. Det er heller ikke noen holdepunkter for at hovedtaltalte direkte eller indirekte har tilskyndet Handelsbankens beslutninger om å gi Andersen og ektefellen lån til aksjeinvesteringer.

3.2.6.5 Aksjehandler desember 2004.

Den 1. desember 2004 innkam 900 000 kroner fra hovedtaltalte til Andersens konto i Nordea. Saldoen på kontoen før overføringen var vel 94 000 kroner. Den 13. desember overførte Andersen 180 000 fra Nordeakontoen til sin konto hos Carnegie, og 620 000 kroner til ektefellens konto hos Carnegie. Overføringene var deloppgjør for kjøp av 40 000 Acta-aksjer Andersen hadde gjort i eget navn, og 110 000 Acta-aksjer han hadde kjøpt i ektefellens navn. Begge handlene til kurs 8 kroner og 36 øre.

Den 23. desember solgte Andersen 40 000 aksjer av sin egen Acta-beholdning, og 110 000 aksjer av ektefellens Acta-beholdning, til kurs 9 kroner og 50 øre. Ser en bort fra kurtasje, var bruttogeinsten ca. 170 000 kroner i forhold til kjøpet 12. desember.

Den 28. desember overførte Andersen 324 000 kroner fra sin konto i Carnegie til sin konto i Nordea. Samtidig overførte han 738 000 fra ektefellens konto i Carnegie til sin egen konto i Nordea. Samlet 1 062 000 kroner. Den 29. desember overførte Andersen 1 003 597 kroner fra Nordea-kontoen til hovedtaltaltes konto i Sandnes sparebank.

Saldo på Nordeakontoen var etter overføringen vel 3 000 kroner.

Andersen bestred i sin forklaring i retten at overføringen fra hovedtaltale på 900 000 kroner var finansiering av aksjekjøp. Han oppga å huske lite av overføringen, men mente å koble den til en mulig båthandel mellom ham og hovedtaltale, som ikke ble noe av, Andersen så en sammenheng mellom dette beløpet og overføringen fra ham til hovedtaltale sent i desember. At beløpet da var ca. 100 000 kroner større enn det han hadde overført til Andersen en knapp måned tidligere, hadde Andersen ingen forklaring på. Hovedtaltale forbandt i sin forklaring de overskytende 100 000 kroner med at Andersen ved dette betalte ned på hovedtaltales tap etter Sunny Beach-investeringene.

I forhold til finansiering av Andersens aksjehandel konstaterer retten at overføringen fra hovedtaltale rent faktisk ble benyttet til aksjehandel, og at Andersen ikke hadde andre disponible likvider til å gjøre opp for handelen. Videre er det på det rene at beløpet som ble overført til hovedtaltale i desember, fullt ut var penger som kom fra salg av tilsvarende antall aksjer som ble delfinansiert gjennom overføringen fra hovedtaltale. Som retten straks kommer tilbake til, kom et tilsvarende beløp også tilbake til Andersen fra hovedtaltale like over årsskiftet.

Retten kommer senere i dommen nærmere inn på holdbarheten av Andersen og hovedtaltales forklaringer om bakgrunnen for pengeoverføringene.

3.2.6.6 Aksjehandler januar 2005.

Den 5. januar 2005 innkam det 1 100 000 kroner til Andersens Nordea-konto fra hovedtaltales konto i Sandnes sparebank. Den 10. januar overførte Andersen 602 336 kroner fra denne kontoen til ektefellens konto hos Carnegie, som deloppgjør for 85 000 Acta-aksjer han hadde handlet i hennes navn 5. januar til kurs 9 kroner og 16 øre.

Den 15. februar solgte Andersen 85 000 aksjer fra ektefellens Acta-portefølje, til kurs 10 kroner og 49 øre. Oppgjøret fra salget ble da stående på ektefellens konto hos Carnegie.

Den 15., 16. og 17. februar solgte Andersen til sammen 200 000 Acta-aksjer som han hadde gjennom Carnegie, til kurs 10 kroner og 48 øre. Oppgjøret fra salget ble stående på Andersens konto hos Carnegie.

Den 22. februar kjøpte Andersen igjen 85 000 Acta-aksjer i navnet til ektefellen, til kurs 10 kroner og 40 øre. Kjøpet ble dekket opp gjennom innestående på meglerkontoen.

Den 22. februar kjøpte Andersen igjen 200 000 Acta-aksjer i eget navn, til kurs 9 kroner og 90 øre, og den påfølgende dag kjøpte han 10 000 Acta-aksjer, til kurs 10 kroner og 40 øre. Kjøpet ble dekket opp gjennom innestående på meglerkontoen.

Den 7. mars solgte Andersen alle Acta-aksjer som stod i hans eget navn – 470 000 aksjer - og alle Acta-aksjer som stod i ektefellens navn – 385 000 aksjer, til kurs 11 kroner og 33 øre. Salgssummen for disse 850 000 aksjene var da nær 9 700 000 kroner.

Den 10. mars overførte Andersen ved to overføringer samlet 4 172 743 kroner fra ektefellens konti hos Carnegie, til sin konto i DNB. Samme dag overførte han 5 309

938 kroner fra sin konto hos Carnegie til sin konto 7032.14.47544 i DNB. Summen av overføringene var 9 482 681 kroner.

Verken Andersen eller hovedtaltalte har gitt forklaringer som er egnet til å kaste lys over med hvilket formål hovedtaltalte overførte 1 100 000 kroner til Andersens DNB-konto 5. januar 2005. Som retten har nevnt foran, og som den vil komme tilbake til senere i fremstillingen, stiller overføringen de involvertes forklaringer om overføringen 1 103 500 fra Andersen til hovedtaltalte like før årsskiftet i et underlig lys.

I forhold til finansieringen av Andersens aksjehandler, konstaterer retten at saldoen på DNB-kontoen ved årsskiftet var 3000 kroner og at det heller ikke var disponible midler av betydning på Andersens øvrige konti. Overføringen av penger fra hovedtaltalte var derfor det som i det vesentlige finansierte kjøpet av 85 000 Acta-aksjer som Andersen foretok i ektefellens navn 5. januar.

3.2.6.7 Aksjehandler mars-juni 2005.

Fra 17. mars 2005 kjøpte Andersen seg igjen opp i Acta-aksjer gjennom Carnegie, og den 27. april hadde han en beholdning på 507 000 aksjer. I denne perioden hadde kursen gått både opp og ned, og han hadde både kjøpt og solgt med blandet resultat. Den 30. mars kjøpte han ytterligere 340 000 Acta-aksjer i navnet til ektefellen. Hans samlede beholdning Acta-aksjer den 27. april var derfor 847 000 aksjer, til en børsverdi på 9 400 000 kroner.

Oppkjøpene av aksjer ble finansiert ved korresponderende overføringer av samlet 9 401 685 kroner til ektefellens konti hos Carnegie fra Andersens konto i DNB. Dette var penger som stammet fra nedsalget 7. mars. Den 15. april hadde det dessuten innkommet 527 500 kroner i utbytte fra Acta Holding ASA til Andersens konti i DNB

Den 3. mai 2005 kom det inn 2 057 630 kroner fra Notar Eiendomsmegling til Andersens DNB konto som vederlag for et leilighetssalg. Den 5. mai overførte han 1 200 000 til Handelsbanken, som gikk til delvis nedbetaling på et lån på 2 000 000 kroner, som Andersen hadde tatt opp der i mars-april 2004 i forbindelse med et kjøp av leilighet, og hvor lånebeløpet hadde gått direkte fra banken til eiendomsmegleren.. Så vidt retten kan se av disse to overføringene, har Andersen benyttet DNB-kontoen som en transittkonto, og at overføringene ikke har hatt noen reell innvirkning på finansieringsgrunnlaget for Andersens aksjehandel.

Den 9. juni solgte Andersen alle Acta-aksjer som stod i hans eget navn – 507 000 aksjer - og alle Acta-aksjer som stod i ektefellens navn – 340 000 aksjer, til dels til kurs 12 kroner og 75 øre og dels til krus 13 kroner og 10 øre. Salgssummen for disse 847 000 aksjene var da nær 10 871 000 kroner.

Andersen og ektefellen var nå helt ute av Acta-aksjen.

Andersen handlet ikke senere aksjer i ektefellens navn.

Den 14. juni overførte Andersen 4 426 640 kroner fra ektefellens konti i Carnegie til sin konto i DNB. Samtidig overførte han 6 553 801 kroner fra sin konto i Carnegie til sin konto i DNB. Summen av overføringene var 10 980 441 kroner.

Den 17. juni overførte Andersen 200 000 kroner fra DNB-kontoen til ektefellens konto. Han overførte deretter 2 001 164 kroner til sin konto i Handelsbanken, hvorfra han 21. juni overførte det samme beløpet til ektefellens lånekonto der til innfrielse av lånet som var tatt opp i hennes navn i november 2004.

Saldoen på Andersens konto i DNB var 8 235 059 kroner pr. 30. juni 2005. Den 7. juli overførte han nær 4 000 000 kroner fra DNB kontoen til eiendomsmegler som oppgjør for kjøp av en fritidsbolig. Saldoen på DNB kontoen var den 29. juli vel 4 121 000 kroner.

Så vidt retten kan se, innebærer ovennevnte at Andersens økonomiske stilling var svært god sommeren 2005. Dersom man ser avkastningen i forhold til den kapital som Andersen og ektefellen var ansvarlig for overfor meglerhuset, er det på det rene at det vesentlige av avkastningsgrunnlaget er den egenkapitalen Andersen selv skjøt inn i aktiviteten av og de banklån han og ektefellen tok opp i Handelsbanken. Hovedtaltets bidrag med 900 000 kroner fremstår i konteksten som viktig, men i sum som langt mindre omfattende enn Andersens øvrige økonomiske kilder.

3.2.6.8 Aksjehandler august 2005.

Idet Andersen fra august 2005 igjen begynte å kjøpe seg opp i Acta-aksjer, har han også etablert kundeforhold i meglerhusene SEB Enskilda og i Glitnir. Han har noen handler i Carnegie også denne høsten, men så ble dette meglerhuset faset ut. Andersen har i retten forklart overgangen fra Carnegie til SEB med at han fulgte med megleren idet denne skiftet arbeidsgiver. Andersens handler i Acta-aksjen gjennom Glitnir var også begrenset, og varte et års tid.

Det er også på høsten 2005 at Andersen begynte med terminhandel i Acta gjennom SEB og Glitnir.

I perioden 11.-19. august 2005 kjøpte Andersen til sammen 100 000 Acta-aksjer gjennom SEB, som ble lagt på termin 22. august, sammen med 300 000 andre Acta-aksjer som ble ervervet samme dag. Terminkontrakten på 400 000 aksjer var til kurs 15 kroner og 49 øre, med kontraktssum på vel 6 200 000 kroner. Den 25. august kjøpte Andersen enda en termin på 400 000 Acta-aksjer gjennom SEB, og den 26. august kjøpte han endelig en termin på 200 000 Acta-aksjer gjennom SEB. Da var hans beholdning Acta-aksjer hos SEB på 1 000 000 aksjer på termin, til en børsverdi på omtrent 15 600 000 kroner.

Den 29. august 2005 gjorde Andersen sin første Acta handel gjennom meglerhuset Glitnir. Han kjøpte da 230 000 aksjer på termin. Den 31. august kjøpte Andersen ytterligere 200 000 aksjer på termin gjennom Glitnir. Børsverdien på de 430 000 aksjene han hadde der var da omtrent 6 900 000 kroner.

Den 30. og 31. august 2005 kjøpte Andersen til sammen 164 000 Acta-aksjer gjennom Carnegie.

Den 31. august hadde Andersen således til sammen 164 000 rene Acta-aksjer og 1 430 000 Acta-aksjer på termin. Børsverdien av porteføljen var da ca. 25 500 000 kroner, med en børskurs på 16 kroner. Andersen hadde ikke tidligere hatt tilsvarende høy eksponering i aksjen.

Til dekning for terminhandelen i SEB overførte Andersen 15. august 613 725 kroner fra DNB-kontoen til SEB. Den 31. august overførte han ytterligere 1 982 369 kroner fra DNB-kontoen til SEB. Overføringene tjente som sikkerhet for terminkontraktene der.

Til dekning for terminhandelen i Glitnir, overførte Andersen 732 517 kroner fra DNB-kontoen til marginkonto i Glitnir 1. september 2005. Den 5. september overførte han ytterligere 644 400 kroner fra DNB-kontoen til marginkonto hos Glitnir.

Som oppgjør for aksjekjøpet gjennom Carnegie overførte Andersen 800 000 kroner fra DNB-kontoen til Carnegie den 5. september.

Det samlede uttaket fra Andersens konto i DNB til aksjehandel utgjorde vel 3 700 000 kroner, og lå innenfor saldoen på kontoen. Andersen hadde for øvrig den 2. september 2005 tilført DNB kontoen 2 596 014 kroner i oppgjør fra salg av en eiendom.

I perioden 15.-20. september solgte Andersen seg igjen helt ut av Acta-posisjonene, hvor det vesentligste ble solgt til kurs 18 kroner og 50 øre.

Den 22. september 2005 overførte Andersen 1 560 000 kroner fra sin konto hos Carnegie til DNB-kontoen. Den 22. september og 26. september overførte han henholdsvis 586 335 kroner og 1 824 766 kroner fra sin konto i Glitnir til DNB-kontoen. Den 26. september overførte han endelig 4 885 274 kroner fra sin konto i SEB til DNB-kontoen. Samlet ble det ved disse overføringene overført vel 8 885 000 kroner til Andersens DNB-konto.

Fra DNB-kontoen overførte Andersens 23. september 2 001 286 kroner til sin konto 9685.27.21933 i Handelsbanken. Fra den kontoen gikk det den 28. september 2 002 203 kroner til innfrielse av lånet Andersen hadde tatt opp i Handelsbanken 20. september 2004.

Saldoen på Andersens DNB-konto 7032.14.47544 var ved utgangen av september 9 162 779 kroner. Pengene kan i sin helhet spores tilbake til handel i Acta-aksjen, og som dels er avkastning av Andersens og ektefellens låneopptak og dels er avkastning av penger som er mottatt fra hovedtaltale.

Retten bemerker særskilt at den ikke kan se at innbetalingen på vel 2 596 000 fra eiendomsmegleren 2. september har noen betydning som finansieringsgrunnlag for Andersens aksjehandel. Retten viser til at Andersens som nevnt allerede 7. juli overførte 4 000 000 kroner fra DNB-kontoen til eiendomskjøp. Når disse beløpene sees i sammenheng, fremstår realiteten slik at Andersen ved disse to disposisjonene har hatt et netto uttak på 1 400 000 kroner i aksjegevinst fra DNB-kontoen.

3.2.6.9 Pengeoverføring til Material Management.

Den 5. oktober 2005 har Andersen ingen Acta-aksjer, samtidig som han er gjeldfri i forhold til tidligere lånopptak i Handelsbanken. Denne dagen overførte Andersen 4 705 000 kroner fra DNB kontoen til Material Management AS konto 3260.20.34428 i Sandnes sparebank. Disse pengene benyttet medtaltale Nordbotn til sin første handel i Acta-aksjen gjennom Material Management 7. oktober 2005. Pengene ble i bøkene til Material Management ført som gjeld til hovedtaltale.

Retten viser til det som foran, under gjennomgangen av finansieringen av Nordbotns aksjehandel gjennom Material Management AS, er forklart fra Andersen, Nordbotn og hovedtaltalte om denne overføringen. Retten vil som nevnt komme tilbake til troverdigheten av forklaringene senere i fremstillingen.

Rent faktisk kan en konstatere at det er overskudd fra aksjehandel i Acta-aksjen, som delvis også ble finansiert av hovedtaltalte, som ble overført til Material Management, og som der ble benyttet til videre investering i Acta-aksjer, og bokført som lån til hovedtaltalte.

Etter overføringen av penger til Material Management, var det ca. 4 460 000 kroner igjen på Andersens DNB-konto.

3.2.6.10 Aksjehandler fra oktober 2005.

Den 12. og 13. oktober 2005 kjøpte Andersen henholdsvis 300 000 og 350 000 Acta-aksjer på termin gjennom SEB, til kurs 17 kroner og 65 øre. Børsverdien av aksjene var ved avtaleinngåelsen nær 11 500 000 kroner.

Andersen, hadde allerede 5. oktober overført 2 086 912 kroner fra DNB-kontoen til SEB. Det vesentligste av dette beløpet, 1 955 910 kroner, hadde imidlertid blitt tilbakeført DNB kontoen fra SEB ved en rekke overføringer den 11. oktober.

Den 17. oktober 2005 overførte Andersen 2 000 000 kroner fra DNB-kontoen til sin marginkonto hos SEB.

Etter inngåelsen av marginavtalene gikk børskursen på Acta midlertidig ned, hvor det laveste kursnivået var 14 kroner den 21. oktober. Andersen ble møtt med krav fra SEB om innbetaling av ytterligere sikkerhet.

Den 21. oktober 2005 overførte hovedtaltalte 2 000 000 kroner til Andersens konto i DNB. Samme dagen overførte Andersen 2 200 000 kroner fra DNB-kontoen til SEB.

Andersen har i retten forklart at overføringen på 2 000 000 kroner fra hovedtaltalte var et lån som hovedtaltalte ga ham for å dekke inn marginkrav. Noen nærmere detaljer om overføringen eller betingelsene som lå til grunn for denne, har verken Andersen eller hovedtaltalte kommet opp med i sine forklaringer i retten.

Saldoen på Andersens DNB-konto var vel 2 068 000 kroner etter overføringen til SEB. Dette viser at Andersen i hovedsak hadde tilstrekkelig likviditet på egen konto til å møte marginkravet fra SEB, også uten overføringen fra hovedtaltalte.

De to terminene med samlet 650 000 Acta-aksjer ble av Andersen solgt med gevinst ved tre transaksjoner; 30. desember, 12. januar og 13. januar. Aksjekursen ved salget av de siste aksjene var 19 kroner og 50 øre.

Den 22. desember 2005, før nedsalget, overførte Andersen 2 200 000 kroner fra marginkonto hos SEB til sin DNB-konto. Dette var penger som var tilgjengelig på marginkonto som følge av positiv kursutvikling på Acta-aksjen.

Den 28. desember 2005 overførte Andersen 2 000 000 kroner fra DNB-kontoen til hovedtaltaltes konto. Andersen har i retten forklart overføringen med at dette var innfrielse av lånet som han fikk av hovedtaltalte i oktober. Den 29. desember overførte

Andersen det meste av saldo på DNB-kontoen, 1 800 000 kroner, til pengemarkedsinvestering i eget navn gjennom DNB.

I januar 2006 fikk Andersen tilført oppgjør fra SEB etter salget av de to Acta-terminene. Den 6. januar ble det overført 800 000 kroner fra SEB til Andersens DNB-konto. Den 9. januar overførte han 754 312 kroner til Handelsbanken til avslutning av et lån på 2 000 000 kroner han hadde tatt opp i mars 2004, og hvor lånebeløpet var blitt overført til DNB Nor eiendomsmegling. Dette lånet hadde således ikke vært finansieringsgrunnlag for Andersens aksjehandler.

Den 19. januar 2006 overførte Andersen 1 760 244 kroner til DNB-kontoen fra sin konto hos SEB. Dette var oppgjør etter avsluttet marginhandel i Acta-aksjen.

Saldo på DNB-kontoen 31. januar 2006 var 1 851 414 kroner.

3.2.6.11 Aksjehandler fra februar 2006.

Fra 12. februar 2006 kjøpte Andersen seg igjen opp i Acta-terminer gjennom SEB. Den 21. februar hadde han terminkontrakter på 850 00 aksjer, til en børsverdi på nær 21 millioner kroner. Etter ytterligere handel i Acta-aksjer og – terminer de påfølgende ukene, var hans samlede eksponering i Acta-aksjen 13. mars oppe i 950 000 aksjer, med en børsverdi på nær 25,3 millioner kroner. Deretter ble porteføljen noe redusert, før den ble solgt helt ut i perioden 19.-28. april. I denne investeringsperioden hadde Acta-kursen beveget seg jevnt oppover fra 23 kroner og 27 øre, til 28 kroner og 50 øre aksjen.

Oppkjøpet av Acta-terminer dekket Andersen innledningsvis opp gjennom overføring av 1 700 000 kroner til SEB fra DNB-kontoen den 16. februar 2008. Det var etter dette 141 000 kroner i saldo på DNB-kontoen. Den 22. februar tilbakeførte Andersen 1 805 673 kroner til DNB kontoen, som han den 29. desember året i forveien hadde ført ut av kontoen og over til pengemarkedsinvestering gjennom DNB. Den 23. februar overførte Andersen 1 250 000 kroner fra DNB kontoen til marginkonto hos SEB som sikkerhet for kjøp av Acta-terminer. Det er i de påfølgende ukene bare mindre bevegelser mellom DNB-kontoen og marginkontoen hos SEB. Saldoen på DNB-kontoen er 711 891 kroner pr. 21. mars 2008.

Etter at porteføljen ble redusert tidlig i mars, var det midler tilgjengelig på konto hos SEB. Den 11. april overførte Andersen 2 400 000 kroner fra konto hos SEB til DNB-kontoen. Den 27. april overførte Andersen 2 500 080 kroner fra DNB-kontoen til skatteoppkreveren i Bærum.

Etter at Andersens solgte seg helt ut av Acta-aksjen, ble det igjen midler tilgjengelig for ham hos SEB, i form av tidligere innbetalt sikkerhet og gevinst på de posisjonene som var solgt ut. Den 28. april 2006 overførte Andersen 4 000 000 kroner fra SEB til DNB-kontoen, og den 5. mai overførte han 1 112 738 samme vei. På DNB-kontoen var saldoen etter overføringene vel 5 665 000 kroner.

3.2.6.12 Aksjehandler fra mai 2006.

Andersen begynte igjen å kjøpe seg opp i Acta-aksjen fra 24. mai 2006. Siden siste han var inne i aksjen, hadde kursen falt, og den lå nå på 21 kroner og 22 øre aksjen. Den 16. juni satt han med 800 000 Acta-aksjer på termin hos SEB, til en børsverdi av

nær 16,4 millioner kroner. I juli handlet Andersen et begrenset volum Acta-aksjer gjennom Glitnir, men solgte disse ut igjen 1. august.

Andersen handlet ikke Acta-aksjer eller -terminer gjennom Glitnir etter dette.

I perioden 1.-11. august 2006 solgte Andersen seg også helt ut av Acta-terminene i SEB med gevinst. Børskursen på Acta var 23 kroner og 30 øre den 11. august 2006.

Som sikkerhet for kjøpet av Acta-terminene, overførte Andersen 29. mai 2006, 3 000 000 kroner fra DNB-kontoen til sin marginkonto hos SEB. Den 1. juni overførte han ytterligere 500 000 kroner samme vei. Saldo på DNB-kontoen var etter overføringene 2 064 000 kroner.

Den 9. juni 2006 overførte hovedtaltalte 1 000 000 kroner til Andersens konto i DNB. Samme dag overførte Andersen 2 000 000 kroner fra DNB-kontoen til sin marginkonto hos SEB. Overføringen til kan sees i sammenheng med at Andersen på dette tidspunktet har fått krav om innbetaling av marginkrav som følge av kursfall på Acta-aksjen.

Andersen har over tid hatt forskjellige forklaringer på hvorfor han mottok pengene fra hovedtaltalte. I retten forklarte han at overføringen var et lån hovedtaltalte ga ham for å dekke inn marginkrav. Troverdigheten av Andersens ulike forklaringer vil retten ta opp senere.

Foreløpig konstaterer retten at Andersen dekket marginkrav samme dag som det kommer inn penger på konto fra hovedtaltalte. Retten legger til at kontooversikten viser at Andersen ville ha hatt tilstrekkelig penger på DNB-kontoen til å dekke marginkravet også uten hovedtaltaltes mellomkomst.

Den 16. juni tilbakeførte Andersen 1 000 000 kroner fra kontoen hos SEB til DNB-kontoen. Tidspunktet korresponderer med kursoppgang på Acta-aksjen. Den 21. juni ble det tilbakeført ytterligere 71 686 kroner fra SEB til DNB-kontoen. Den 21. juni overførte Andersen 1 000 000 kroner fra DNB-kontoen til marginkonto hos SEB som sikkerhet for Acta-terminer. Den 14. juni tilbakeførte Andersen 1 000 000 kroner fra SEB til DNB-kontoen.

Til dekning for kjøp av Acta-aksjer i Glitnir, overførte Andersen 800 000 kroner fra DNB-kontoen til sin konto hos Glitnir 12. juli 2006, og 327 250 kroner den 17. juli.

Saldo på Andersens DNB-konto var vel 873 000 kroner pr 30. juli 2006.

Etter salget av Acta-aksjene i Glitnir overførte Andersen ved overføringer 3. og 4. august 2006, samlet nær 1 138 000 kroner fra sin konto i Glitnir til DNB-kontoen.

Fra sin konto i SEB overførte Andersen 4. august 227 316 kroner til DNB-kontoen, og 9. august ytterligere 3 000 000 kroner, og 16. august endelig vel 2 315 000 kroner. Saldo på DNB-kontoen var etter dette vel 7 553 000 kroner.

3.2.6.13 Aksjehandler fra august 2006.

Den 21. august 2006 begynte Andersen igjen å kjøpe Acta, idet han kjøpte 150 000 aksjer på termin gjennom SEB, til kurs 25 kroner og 18 øre. Han satt deretter stille i nesten en måned, frem til han fra 21. september til 4. oktober øker porteføljen til 744 000 Acta-aksjer, hvorav det alt vesentlige på termin, og til en børsverdi på vel 19,6

millioner kroner. I perioden 10.-27. oktober 2006 solgte Andersen seg gradvis ut av Acta-porteføljen på stigende kurser.

Den 25. august overførte Andersen 500 000 kroner fra DNB kontoen til marginkonto hos SEB som sikkerhet for terminen han kjøpte 21. august. Den 29. august overførte Andersen ytterligere 2 000 000 kroner fra DNB-kontoen til marginkonto i SEB. Overføringen korresponderer med de oppkjøp av Acta-aksjer Andersen gjorde i oktober.

Den 17. oktober – etter at nedsalget var begynt, overførte Andersen 2 500 000 kroner fra marginkonto i SEB til DNB-kontoen.

Den 17. oktober 2006 løste Andersen også inn en bankremisse på 495 000 kroner fra sin nabo Lars Thorstensen, hvor han satte det hele beløpet inn på DNB-kontoen. Både Andersen og Thorstensen har i retten forklart at overføringen var oppgjør for en båthandel dem i mellom.

Saldo på DNB-kontoen var vel 6 581 000 kroner pr. 31. oktober 2006.

3.2.6.14 Aksjehandler oktober og november 2006.

Den 30. oktober 2006 kjøpte Andersen igjen 400 000 Acta-aksjer på termin gjennom SEB, til kurs 29 kroner og 58 øre. Han satt på terminen frem til aksjene ble solgt den 13. november, til kurs 30 kroner og 10 øre.

Marginkravet for ervervet av disse aksjene ble dekket gjennom inntønde på marginkonto etter det forrige nedsalget. Den 16. november overførte Andersen vel 3 111 000 kroner fra marginkonto i SEB til DNB-kontoen.

Saldo på DNB-kontoen var nær 9 600 000 pr. 31. oktober 2006.

Den 5. desember 2006 overførte Andersen 2 144 500 kroner fra DNB-kontoen til hovedtiltaltets konto. Overføringen var merket med "*skyldig for lån og båt*". Retten vil senere komme tilbake til Andersen og hovedtiltaltets forklaringer på overføringen. Retten konstaterer at overføringen kom fra Andersens DNB-konto som har vært hans hovedsakelige konto til bruk i handel opp mot Acta-aksjen.

3.2.6.15 Aksjehandler fra desember 2006.

Den 22. desember 2006 kjøpte Andersen 63 500 Acta-aksjer gjennom SEB, til kurs 30 kroner og 10 øre. Disse aksjene ble sammen med ytterligere 2 000 aksjer lagt på termin den 8. januar 2007. Andersen kjøpte ytterligere 36 000 Acta-aksjer på termin den 16. januar, og hvor hele terminen på 100 000, sammen med 14 000 aksjer ble solgt 24. januar 2007, til kurs 33 kroner og 31 øre.

Den 29. desember 2006 overførte Andersen 6 938 003 kroner fra DNB-kontoen til SEB, og hvor overføringen var merket "*Oppgjør (Bl.a. kjøp 63500 Acta)*". Retten bemerker at kjøpesummen for disse aksjene utgjorde vel 1 108 000 kroner, uten at retten kan se at Andersen på det tidspunktet hadde handlet andre aksjer gjennom SEB. Etter overføringen var saldoen på DNB-kontoen litt over 65 000 kroner og med rentetillegg var saldoen ved årets slutt vel 173 000 kroner.

Den 8. januar 2007 overførte Andersen 1 784 630 kroner fra konto hos SEB til DNB-kontoen. Den 11. januar overførte han ytterligere 2 000 000 kroner, 12. januar 64 000

kroner, 17. januar 2 500 000 kroner, 29. januar 68 235 kroner og 31. januar 878 646 kroner.

Saldo på DNB-kontoen var 7 369 529 pr. 31. januar 2007.

3.2.6.16 Kontobevegelser første halvår 2007.

I tiden frem til sommeren 2007 foretok Andersen en rekke overføringer og kontantuttak fra kontoen til private formål, hvor de fleste fremstår som beskjedne i forhold til saldo. Det kom også ulike beløp fra andre kilder enn aksjehandel inn på konto som balanserer de mindre uttakene. Retten har likevel merket seg at Andersen den 26. april 2007 foretok et kontantuttak på 2 178 238 kroner fra DNB-kontoen.

Saldo på DNB-kontoen var vel 5 477 000 kroner pr. 30. juni 2007.

3.2.6.17 Aksjehandler fra juli 2007.

Den 9. juli 2007 begynte Andersen igjen å kjøpe Acta-aksjer på termin gjennom SEB. Han kjøpte først 200 000 aksjer på termin til kurs 32 kroner og 41 øre. Etter ytterligere oppkjøp satt han 18. juli med 600 000 Acta-aksjer på termin, til en børsverdi på nær 19,5 millioner kroner. 16. august solgte han 200 000 aksjer, men han 21 og 29. august kjøpte henholdsvis 100 000 og 50 000 aksjer.

Den 11. juli overførte Andersen 1 500 000 kroner fra DNB-kontoen til marginkonto hos SEB. Den 18. juli overførte Andersen ytterligere 2 000 000 kroner samme veien.

Etter disse overføringene var saldoen på DNB-kontoen vel 1 934 000 kroner pr. 31. juli 2007.

Den 31. juli overførte hovedtaltalte 2 500 000 kroner til Andersens DNB-konto.

Den 1. august overførte Andersen 1 600 000 kroner til marginkontoen i SEB.

Den 2. august overførte hovedtaltalte ytterligere 2 205 000 kroner til Andersens DNB-konto.

Den 3. august overførte Andersen ytterligere 500 000 kroner fra DNB-kontoen til marginkontoen i SEB.

Samlet hadde Andersen da overført 5 600 000 til marginkonto hos SEB.

Saldo på Andersen DNB-konto var vel 4 504 000 kroner pr. 31. august 2007.

Andersen startet nedsalget den 20. september, idet han da solgte 400 000 aksjer, og så solgte han de siste 150 000 aksjene den 26. september 2007. Aksjene ble solgt med tap på fallende kurser, hvorav 400 000 aksjer ble solgt for 25 kroner og 75 øre aksjen. Tapet utgjorde omtrent 4 500 000 kroner, og ble av meglerhuset trukket av marginkontoen.

Den 21. september overførte Andersen 800 000 kroner fra marginkonto hos SEB til DNB-kontoen. Den 1. oktober overførte han vel 513 000 kroner samme veien. Saldoen på DNB-kontoen var vel 5 729 000 kroner etter innbetalingen 1. oktober 2007.

Om pengeoverføringene fra hovedtiltalte, bemerker retten at Andersen og hovedtiltalte både overfor politiet og i retten har forklart seg om en veddemålsavtale dem i mellom, som bestod i at hovedtiltalte skulle ta nedsiden på Andersens Acta investeringer dersom kursutviklingen var negativ. Et dokument som dokumentasjon for en slik avtale overlot også Andersen til politiet en tid etter at han ble pågrepet sommeren 2008. Retten vil senere komme nærmere inn på realiteten i den anførte veddemålsavtalen. Her skal imidlertid kort nevnes at veddemålsavtalen, slik den er nedfelt skriftlig, anføres å være signert 24. oktober 2007. Andersen har i sin forklaring i retten anført at avtalen muntlig kunne ha vært inngått kanskje en måned tidligere.

Gjennomgangen hittil viser at Andersen ikke handlet Acta-aksjer i perioden januar-juni 2007.

Hva særlig angår overføringene fra hovedtiltalte til Andersen i juli 2008 på til sammen 4 705 000 kroner, har både Andersen og hovedtiltalte i retten forklart at disse overføringene ikke skjedde under veddemålsavtalen, men at det dreide seg om tilbakebetaling av forskuddet til eiendomskjøp som Andersen overførte til Material Management (Nordbotn) 5. oktober 2005, og som hovedtiltalte hadde tatt ansvaret for.

Retten vil komme tilbake til holdbarheten av forklaringene senere, under gjennomgangen av nedsiden.

Retten peker for øvrig på at gjennomgangen av disse siste aksjehandlene viser at Andersen hadde tilstrekkelig med penger på DNB-kontoen til å betale inn marginkrav i den størrelsesorden han faktisk innbetalte – uten at han måtte trekke på innbetalingene fra hovedtiltalte. Men han ville ikke ha hatt tilgjengelige likvider uten lånopptak til å sitte med aksjene på fallende kurser lenger enn han gjorde, dersom man ser bort fra pengene som hovedtiltalte tilførte ham i slutten av juli.

Retten minner for øvrig om at Andersen nettopp for nedsalgene i september 2007 er tiltalt for innsidehandel eller medvirkning til innsidehandel – jf. tiltalebeslutningen post II b). Den delen av tiltalen vil retten behandle under punk

3.2.6.18 Aksjehandler fra oktober 2007.

Fra 12. oktober 2007 kjøpte Andersen igjen Acta-terminer gjennom SEB. Han kjøper den dagen en termin på 100 000 Acta-aksjer. Han fortsatte å kjøpe terminer, og den 4. desember satt han med 900 000 Acta-aksjer på termin. Kursen på Acta-aksjen var volatil i kjøpsperioden, der det første kjøpet ble gjort mens aksjen fortsatt lå på 23 kroner, mens de senere kjøpene i hovedsak ble gjort på nesten 22 kroner aksjen. Det siste kjøpet på 200 000 terminer 4. desember ble kjøpt til 24 kroner og 66 øre aksjen. Den 17. og 19. desember reduserte Andersen porteføljen med 299 000 aksjer, og ved årsskiftet satt han med 600 000 Acta-terminer.

Saldoen på Andersens DNB-konto var som nevnt vel 5 729 000 kroner etter 1. oktober 2007. I perioden frem til 16. oktober belastet Andersen kontoen med overføringer og uttak til private formål, med samlet nær 3 230 000 kroner. Den største enkeltposten var en overføring av vel 2 972 000 kroner til et eiendomsmeglerforetak 11. oktober. Retten legger for avgjørelsen til grunn at den overføringen var deloppgjør for en fritidsbolig.

Saldo på DNB-kontoen etter disse overføringene var omtrent 2 500 000 kroner.

Den 16. oktober 2007 overførte Andersen 1 000 000 kroner fra DNB-kontoen til marginkonto hos SEB, som sikkerhet for Acta-terminer.

Den 26. oktober mottok Andersen 500 000 kroner til DNB-kontoen fra hovedtaltale. Før denne hadde saldo på Andersens DNB-konto vært omtrent 1 225 000 kroner. Samme dag overførte Andersen 400 000 kroner til marginkonto hos SEB.

Den 26. oktober fikk Andersen sammen med ektefellen innvilget boligkreditt (kassakreditt) i Handelsbanken, med øvre ramme på 3 500 000 kroner med sikkerhet i fritidsboligen i Kragerø. Kredittkontoen hadde kontonummer 9685.28.10812. Samme dag overførte Andersen 1 600 000 kroner fra kredittkontoen til sin marginkonto i SEB.

Den 6. november mottok Andersen 1 000 000 kroner til DNB-kontoen fra medtaltale Kåre Nilsen. Overføringen var merket "*Kåre Nilsen, lån etter avtale*". Nilsen hadde samme dag overført det samme beløpet fra JMT til sin privatkonto. Samme dag overførte Andersen 500 000 kroner fra DNB-kontoen til sin marginkonto hos SEB.

Den 27. november mottok Andersen ytterligere 500 000 kroner til DNB-kontoen fra medtaltale Kåre Nilsen. Overføringen var merket "*Lån etter avtale*". Nilsen hadde den 23. november overført 600 000 kroner fra JMT til sin privatkonto. Samme dag som han overførte penger til Andersen, overførte Nilsen også 100 000 kroner til hovedtaltale.

Saldo på Andersens DNB konto var vel 2 079 000 kroner pr. 31. november 2007.

Den 5. desember 2007 overførte Andersen 1 602 860 kroner fra DNB-kontoen til sin boligkredittkonto hos Handelsbanken, og reduserte lånesaldoen der til null.

Idet Andersen 17. og 19. desember reduserte Acta-porteføljen med 299 000 aksjer til kurs 23 kroner og 50 øre, ledet nedsalget til en mindre gevinst for Andersen. Han fikk dessuten frigjort midler som hadde stått på marginkonto hos SEB. Den 18. desember 2007 overførte han 1 400 000 kroner til DNB-kontoen fra marginkonto hos SEB.

Den 21. desember overførte Andersen 1 500 000 kroner fra DNB-kontoen til Kåre Nilsens privatkonto. Dette var det samme beløpet som Andersen i november hadde mottatt fra Nilsen.

Det var ledig likviditet på DNB-kontoen etter overføringene direkte fra hovedtaltale og fra Nilsen, som ga Andersen rom til å kunne nedbetale lånet i handelsbanken 5. desember. Videre at det var nedsalget av Acta i slutten av desember som ga Andersen likviditet til å tilbakeføre penger til Nilsen.

Retten legger etter bevisførselen til grunn at overføringene fra Nilsen til Andersen var initiert av hovedtaltale etter at Andersen hadde anmodet hovedtaltale om å overføre penger til å møte marginkrav. Nilsens rolle i overføringene var dermed som en ren mellommann for hovedtaltale, og overføringene ledet derfor ikke til at det oppstod noe rettsforhold mellom Andersen og Nilsen. Retten bygger dette standpunktet på sammenfallende forklaringer fra Andersen, Nilsen og hovedtaltale.

3.2.6.19 Sikring av posisjoner i januar 2008.

Status for Andersen den 31. desember 2007 var at han satt på 600 000 Acta-terminer i SEB. Han hadde nedbetalt kassakreditten han hadde tatt opp i Handelsbanken i

oktober, og at han hadde tilbakeført til Nilsen pengene han hadde mottatt fra denne i november.

Saldo på Andersens DNB konto var vel 188 000 kroner pr. 31. desember 2007. Det vesentligste av dette beløpet var renter som var kommet inn på kontoen samme dag. Han hadde videre en ubenyttet trekkrettighet på 3 500 000 kroner i Handelsbanken med grunnlag i boligkredittlånet han hadde tatt opp der i oktober 2007.

Kursen på Acta-aksjen fortsatte å falle ut gjennom januar. Mens kursen i slutten av desember hadde ligget over 23 kroner aksjen, falt den tidlig i januar til 22 kroner, og i midten av januar beveget aksjen seg mellom 16 og 19 kroner. Andersen ble av den grunn møtt av marginkrav, dels som følge av kursnedgang, men også som følge av at volatiliteten i aksjen var slik at meglerhuset krevet høyre buffer. De siste dagene i januar styrket aksjen seg, og den 31. januar ble aksjen igjen omsatt over 22 kroner.

Den 7. januar 2008 kom det inn 1 000 000 kroner til Andersens DNB-konto fra Kåre Nilsen. Overføringen var merket "*lån etter avtale*". Også ved denne overføringen opptrådte Nilsen som en ren mellommann for hovedtaltale. Den 11. januar overførte Andersen 800 000 fra DNB-kontoen til marginkonto hos SEB for å dekke opp for marginkrav.

Den 14. januar kom det inn 1 500 000 kroner til Andersens DNB-konto fra hovedtaltale. Hovedtaltale hadde samme dag også overført 8 000 000 kroner til Material Management. Den 14. og 17. januar overførte Andersen henholdsvis 1 000 000 kroner og 500 000 kroner fra DNB-kontoen til marginkonto hos SEB for å dekke opp for marginkrav.

Den 17. januar kom det inn nye 1 500 000 kroner til Andersens DNB-konto fra hovedtaltale. Den 22. januar overførte Andersen 900 000 fra DNB-kontoen til marginkonto hos SEB for å dekke opp for marginkrav.

Den 31. januar tilbakeførte Andersen 1 000 000 kroner fra marginkonto hos SEB til DNB-kontoen. Saldo på DNB-kontoen ble da vel 1 994 000 kroner.

Retten vil særskilt bemerke at av de samlet 4 000 000 kroner som direkte eller indirekte ble overført til Andersen fra hovedtaltale i januar, ble 3 200 000 overført til marginkonto, mens de resterende 800 000 ble stående på konto. Det beløpet som ble overført lå således innenfor Andersens trekkrettighet i Handelsbanken.

Retten finner det for øvrig særdeles bemerkelsesverdig at Andersen som satt på terminkontrakter for 600 000 Acta-aksjer i en fallende kurstrend, før årsskiftet valgte å tømme den likviditetsreserven som lå i DNB-kontoen. Retten vil komme tilbake til dette temaet i tilknytning til spørsmålet om det var Andersen eller hovedtaltale som hadde styringen over Andersens aksjeportefølje.

3.2.6.20 Kryssing av termin med Varhei Invest AS i februar 2008.

Den 4. februar 2008 kjøpte Andersen ytterligere en termin på 200 000 Acta-aksjer, til kurs 21 kroner og 84 øre. Det er ikke registrert noen overføringer fra Andersen til meglerhuset for å dekke opp sikkerhet for dette kjøpet.

Den 13. februar Andersen solgte Andersen 700 000 aksjer, til kurs 19 kroner og 50 øre. Aksjene ble solgt gjennom Handelsbanken Markets, som Andersen ikke hadde

noe tidligere kundeforhold til. Andersen handlet heller ikke senere i tiltaleperioden Acta-aksjer gjennom Handelsbanken. Aksjene ble solgt utenom børns direkte til Varhei Invest AS, som var eid av medtiltalte Lunde. Både Lunde og hovedtiltalte var kunder i Handelsbanken Markets. Det har vært særskilt bevisførsel om denne transaksjonen under hovedforhandlingen. Retten kommer tilbake til denne handelen i tilknytning til spørsmålet om hovedtiltaltes styring over Acta-porteføljene til Andersen og Lunde.

Retten konstaterer at saldo på Andersens DNB-konto på dette tidspunktet var vel 1 828 000 kroner, at Andersen var gjeldfri, og at han også hadde en ubenyttet trekkrettighet på 3 500 000 kroner på boligkreditten i Handelsbanken.

Andersen satt på dette tidspunktet igjen med 100 000 Acta-aksjer på termin.

3.2.6.21 Kontobevegelser februar-april 2008.

Den 18. februar 2008 overførte Andersen vel 443 000 kroner fra marginkontoen til DNB-kontoen. I de påfølgende måneder foretok han flere overføringer og uttak til private formål. Saldo på DNB-kontoen var vel 2 056 000 kroner pr. 31. mars 2008. Den 25. april kom det inn 2 300 000 kroner på kontoen fra et eiendomsmeglerforetak. Saldoen på kontoen var vel 4 152 000 kroner pr 31. april 2008.

3.2.6.22 De siste aksjehandlene – april og mai 2008.

Den 28. april 2008 kjøpte Andersen 850 000 Acta-aksjer på termin gjennom SEB, til kurs 17 kroner og 19 øre. Den 30. april solgte han 31 500 Acta-aksjer, og kjøpte tilbake like mange aksjer. Den 8. mai kjøpte Andersen 325 000 Acta-aksjer på termin gjennom SEB, til kurs 16 kroner og 47 øre. Han satt da med 1 275 000 Acta-aksjer på termin.

Den 2. mai 2008 innkom 200 000 kroner til Andersens DNB-konto fra naboen Lars Thorstensen. Dette er den samme personen som bistod Andersen med å gjemme unna datamaskiner og dokumenter dagene før Andersen ble pågrepet i juli 2008. Retten har imidlertid ikke grunnlag for å anta at det var noen forbindelse mellom Thorstensen og noen av de andre tiltalte.

Den 9. og 13. mai gikk det gjennom flere bankremisser ut til sammen 2 293 000 kroner fra Andersens DNB-konto til personer som retten antar stod ham nær. Saldo på DNB-kontoen etter disse overføringene var vel 2 058 000 kroner.

Den 13. mai overførte Andersen 1 900 000 kroner fra DNB-kontoen til marginkonto hos SEB, som sikkerhet for kjøpene av Acta-terminer.

Den 14. mai innkom 1 000 000 kroner til Andersens DNB-konto fra hovedtiltalte. Pengene var ment å gå til dekning av marginkrav for Acta-terminer.

Den 15. mai innkom 1 000 000 kroner til Andersens DNB-konto fra hovedtiltalte. Pengene var ment å gå til dekning av marginkrav for Acta-terminer.

Den 16. mai innkom det 2 422 000 kroner i utbytte fra Acta Holding direkte til Andersens konto hos SEB.

Andersen solgte deretter 300 000 Acta-aksjer den 16. mai og 300 000 Acta-aksjer den 19. mai. Aksjene ble solgt med tap, idet de ble solgt for like under 15 kroner aksjen. Andersen satt deretter igjen med 675 000 Acta-aksjer på termin.

Den 20. mai kjøpte Andersen 225 700 Acta-aksjer på termin, til kurs 14 kroner og 15 øre.

Den 23. mai innkam 1 000 000 til Andersens DNB-konto fra hovedtiltalte. Pengene var ment å gå til dekning av marginkrav for Acta-terminer.

Dagene 26 og 27. mai solgte Andersen alle de 900 000 Acta-aksjene han hadde i termin på kurser rundt 13 kroner. Også disse aksjene ble solgt med tap.

Andersen har ikke eid Acta-aksjer eller -terminer etter 27. mai 2008.

Den 29. mai innkam det vel 975 000 til Andersens DNB-konto fra et eiendomsmeglerforetak. Samme dagen utstedte han en bankremisse på 200 000 kroner til naboen Lars Thorstensen, som hadde overført et tilsvarende beløp til Andersen 2. mai.

Saldo på DNB-kontoen var vel 3 855 000 kroner pr. 30. mai 2008.

Den 2. juni overførte Andersen vel 1 124 000 kroner fra konto hos SEB til DNB-kontoen, som det deretter stod vel 4 980 000 kroner på. I løpet av juni tok Andersen ut omtrent 980 000 kroner fra kontoen ved overføringer til private formål. Retten bemerker at det ikke har vært bevisførsel rundt Andersens senere disponeringen over det som deretter stod igjen på DNB-kontoen. Retten har således ikke grunnlag for å anta at innstående på konto senere er disponert til fordel for hovedtiltalte.

Retten bemerker at også ved aksjehandlene i april og mai, hadde Andersen i utgangspunktet nok penger på konto til å dekke opp for marginkrav, uten bistand fra hovedtiltalte. Illustreres ved at de 3 000 000 kroner Andersen mottok fra hovedtiltalte ikke ble videreført til meglerfirmaet, men tvert imot ble stående på konto. Ettersom Andersen 13. mai hadde overført 1 900 000 kroner til marginkonto, er det økonomisk nærliggende å se de etterfølgende overføringene fra hovedtiltalte som kompensasjon for dette utlegget, og som buffer for eventuelt senere overføringer til meglerhuset. Retten vil som nevnt komme tilbake til det disse spørsmålene senere.

3.2.6.23 Avsluttende merknader

I motsetning til de øvrige medtiltalte hadde Andersen i prinsippet økonomisk grunnlag til selv å gjennomføre de meste av de handlene han gikk inn på opp mot Acta-aksjen. Gjennom lån i bank med sikkerhet i hytten skjøt han også inn midler i aksjehandelen. Andersen hadde heller ikke så høy eksponering som de øvrige medtiltalte. Disponeringen av deler av overskudd fra handlene, herunder særlig overføringen av 4 705 000 kroner til Nordbotn i 2006, og Andersens forklaringer på dette, er i seg selv egnet til å svekke tilliten til Andersen og hovedtaltaltes forklaringer om det egentlige forholdet dem i mellom. Andersen er ellers den eneste som åpent har forklart at han hadde nedsidegaranti fra hovedtiltalte for deler av tiltaleperioden.

3.2.7 Lars Audun Lunde

3.2.7.1 Innledning

Ved innledningen til tiltaleperioden i 2004 bodde medtiltalte Lunde på Randaberg, sammen med ektefelle og to mindreårige barn. Lunde hadde tidligere gjennom en årrekke arbeidet innenfor bankvirksomhet. Han var siden 2001 medeier i Favoritthytten AS i Sandnes, hvor han også var daglig leder. Selskapet drev

virksomhet med tilretteleggelse av utbyggingsområder, oppføring og salg av fritidseiendommer. I tiltaleperioden var Ådneram Fjellgrend i øvre Sirdal selskapets største enkeltprosjekt.

Lunde eide også fullt ut selskapet Varhei Invest AS. Selskapet var et investeringsselskap, hvor Lunde var daglig leder og styreformann. Selskapet hadde ubetydelige verdier, ingen ansatte og driften lå i realiteten nede ved inngangen til tiltaleperioden. Under tiltaleperioden er det i dette selskapet det meste av Lundes handel opp mot aksjemarkedet fant sted. Det er også i dette selskapet Lunde lot føre et eget regnskap over Acta-investeringer; det såkalte "fellesregnskapet" eller "Acta-regnskapet".

Ved inngangen til tiltaleperioden var Lunde også aksjonær med 50 % i selskapene Prometev AS, Sentro AS, Advize AS. Prometev AS var et investeringsselskap Lunde eide sammen med andre, og har ut fra bevisførselen helt begrenset interesse for den foreliggende sak. Advize AS hadde selv ingen annen aktivitet enn å leie Lunde ut som daglig leder i Favoritthytten AS, idet Lunde også var eneste ansatte. Selskapet eide datterselskapet Advize økonomi AS, hvor den andre aksjonæren i Advize var aktiv innen for regnskapsføring. Det var ikke verdier av betydning Advize ut over aksjene i datterselskapet. Også Thure Nilsson, som i store deler av tiltaleperioden bistod Lunde med aksjehandler hadde den første tiden ansettelsesforhold i Advize AS, med kontorsted i Favoritthyttens lokaler i Sandnes. Lunde kanaliserte i 2007 og 2008 noe aksjehandel i Acta gjennom Advize, og som retten vil komme inn på. Sentro AS hadde heller ingen drift ved inngangen til tiltaleperioden, og det var ingen verdier av betydning i selskapet. Lunde kanaliserte i 2004 og 2007 noen aksjehandel i Acta gjennom Sentro, og som retten også vil komme inn på.

I 2005 omorganiserte Lunde eierstrukturen i sine personlig eide selskaper i en konsernmodell, hvor han selv eide alle aksjene i konsernspissen Varhei AS. Lundes aksjer i Varhei Invest AS, Prometev AS, Sentro AS og Advize AS ble overført til dette selskapet. I 2006 ble selskapet eier av alle aksjene i Sentro AS. Varhei Eiendom AS ble i 2006 opprettet som et heleid datterselskap, og med aksjehandel, herunder i Acta, som eneste aktivitet. I 2007 ble Varhei AS eier av alle aksjene i Advize AS.

Transaksjonsoversikten viser at Lunde hadde beskjedne og kortvarige investeringer i Acta-aksjen i 2002 og 2003. Det samme viser transaksjonsoversikten i perioden frem til tiltaleperiodens oppstart 6. september 2004. Han handlet i denne perioden i meglerhusene Nordea Markets og First. Ved inngangen til tiltaleperioden satt Lunde med 53 200 Acta aksjer, til en børsverdi på vel 250 000 kroner.

Transaksjonsoversiktene viser at Lundes personlige investeringer i Acta-aksjen gjennom tiltaleperioden har vært tallrike, men svært kortvarige og trading-pregede, hvor aksjene gjennomgående har vært solgt før oppgjørsfristen på tre dager overfor megler. Med ett unntak har alle aksjehandlerne i Acta vært aksjekjøp. Det er bare registrert kjøp av en Acta-termin på Lunde. Det var 150 000 Acta-aksjer 20. juli 2006, som ble solgt ut 5 dager senere.

Gjennom Varhei Invest startet Lunde med investeringer i Acta-aksjen i februar 2004 gjennom First. Handelen opp mot Acta-aksjen var beskjedne og bærer preg av trading med kjøp og salg innenfor oppgjørsfristen på 3 dager. Ved inngangen til tiltaleperioden satt selskapet med 53 000 Acta-aksjer, til en børsverdi på vel 227 000 kroner.

I tiltaleperioden ble det gjennom Varhei Invest AS handlet betydelige volum Acta-aksjer og Acta-terminer, med beholdninger økende til 2 millioner aksjer ved årsskiftet 2004-5, deretter beholdninger mellom 4 og 6 millioner aksjer i 2005, 2006, og 2007. Fra senhøsten 2007 ble porteføljen redusert noe og gjennom 2008 og frem til de store nedsalgene i juni 2008, tilsvarte den eksponering tilsvarende mellom 3 og 4 millioner Acta aksjer. Selskapets Acta-portefølje bestod innledningsvis bare av aksjer, volumet lå etter hvert i derivatkontrakter med Acta som underliggende aksje. Dette var for det vesentlige terminkontrakter. Fra 29. mars 2005 var det også et betydelig innslag av CFD-kontrakter med Acta som underliggende aksje.

Det ble også handlet aksjer gjennom Sentro AS fra november 2004, gjennom Varhei Eiendom AS fra oktober 2005, og gjennom Advize AS fra juli 2007. Handelen gjennom disse selskapene var imidlertid lang mindre omfattende enn i Varhei Invest AS, og mer preget av trading innenfor meglerhusenes oppgjørsfrist.

Det er også en klar tidsmessig sammenheng mellom aktiviteten i Acta-aksjen særlig i Varhei Invest AS og overføringen av 4 000 000 kroner fra hovedtaltale til Lunde tidlig i september 2004. Lunde og hovedtaltale har forklart overføringen med at Lunde med dette fikk startlån for en øket selvstendig investeringsvirksomhet, mens påtalemyndigheten har anført at overføringen var startkapitalen for en stråmannsvirksomhet utøvet av Lunde for hovedtaltales regning og risiko.

Retten vil senere i gjennomgangen av faktum komme inn på holdbarheten av forklaringene fra hovedtaltale, Lunde og andre om bakgrunnen for pengeoverføringer mellom hovedtaltale og Lunde. I det følgende vil retten gå gjennom finansieringsgrunnlaget for Lundes og hans konsernselskapers investeringsvirksomhet opp mot acta aksjen, herunder likviditetssituasjonen opp mot overføringer til og fra hovedtaltale.

3.2.7.2 Den første pengeoverføringen fra hovedtaltale 6. september 2004 – aksjehandel i september

Den 6. september 2004 trakk hovedtaltale en bankremisse på 4 000 000 kroner til fordel for medtaltale Lunde på sin konto 9686.08.09696 i Handelsbanken. Bankremissen ble samme dag innløst av Lunde og satt inn på hans konto i SR-bank. Den påfølgende dagen overførte Lunde beløpet som første innskudd til en nyopprettet konto 6351.11.76087 i Nordea.

Fra kontoen i Nordea overførte Lunde 9.-13 september 2004 til sammen vel 1 940 000 kroner til sin konto hos Nordea Markets som oppgjør for kjøp av 452 000 Acta-aksjer han hadde handler der i perioden 6.-8. september. Disse aksjene ble 13. september overført til Varhei Invest AS.

Fra kontoen i Nordea overførte Lunde 15. september 2 000 000 kroner som første innskudd på Varhei Invest AS nyopprettede konto 6351.05.17476 i Nordea. Fra denne kontoen overførte Lunde 15.-16. september vel 1 941 000 kroner til Varhei Invests meglerkonto hos Nordea Markets som deloppgjør for kjøp av 448 000 Acta-aksjer selskapet hadde gjort 8.-10. september. Selskapet ble 13. september tilført de 452 000 Acta-aksjene som lå i Lundes personlige portefølje. Realiteten er etter dette at de 900 000 Acta-aksjene som etter dette lå i Varhei Invest fullt ut var finansiert av hovedtaltale.

I den etterfølgende perioden ut september og oktober handlet ikke Lunde i Acta-aksjen, verken personlig eller gjennom selskapene. At Varhei Invest i så vidt lang periode satt på så vidt mye som 900 000 Acta-aksjer, gir i forhold til Lundes tidligere opptreden i aksjen, inntrykk av et klart omskifte i investeringsstrategien.

Lunde og hovedtaltalte har i retten forklart at overføringen av de 4 000 000 kroner, var et lån fra hovedtaltalte som nettopp skulle gi Lunde en håndrekning til å starte med en mer omfattende investeringsportefølje i aksjemarkedet. Påtalemyndigheten har anført at det var denne overføringen som initierte Lundes aktivitet som stråmann for hovedtaltalte.

Retten vil senere komme nærmere inn på grunnlaget for denne og andre pengeoverføringer mellom disse tiltalte, herunder den bevismessige betydningen av at Lunde fra dette tidspunktet også begynte å føre et regnskap over "fellesinvesteringer" i Acta-aksjen. Foreløpig konsentrerer retten seg om å følge pengestrømmene og betydningen disse har for Lundes og Varhei-konsernets likviditet opp mot aksjehandel.

3.2.7.3 Aksjehandel og pengeoverføringer november og desember 2004

Lundes personlige portefølje i Acta lå i stabilt på 53 200 aksjer frem til årsskiftet. Den 2. november ble 100 000 Acta-aksjer overført til Lunde fra Prometev AS, og straks realisert til kurs 6 kroner og 11 øre aksjen.

I Sentro AS ble det 15.-16. november kjøpt 200 000 Acta-aksjer, som ble solgt 17. november innenfor oppgjørsfristen mot meglerhuset. 19.-20. november kjøpte Sentro AS 188 000 Acta-aksjer til en snittkurs på 7 kroner og 80 øre.

Aksjekjøpene kostet Sentro nær 1 470 000 kroner, og ble gjort opp gjennom to overføringer til meglerhusets konto 24. november og 2. desember. Av den samlede kjøpesummen ble 590 000 kroner tilført selskapet fra Lundes konto i SR-bank, og 600 000 kroner fra Favoritthyttens Eiendom AS, og 90 000 kroner fra Varhei Invests konto i Sandnes sparebank. De øvrige midlene hentet selskapet fra egne konti. Retten finner således ingen finansiell kobling mellom hovedtaltaltes pengeoverføring og disse handlene gjennom Sentro.

De 188 000 Acta-aksjene i Sentro ble 16. desember overført til Varhei Invest til kurs 8 kroner og 70 øre, hvor de ble lagt på termin. Av oppgjøret på vel 1 630 000 kroner på Sentros hånd, ble vel 905 000 kroner den 22. desember tilbakeført Sentros konto i Nordea, og 705 000 kroner den 29. desember overført til en av Varhei Invests konti i Nordea, og bokført som lån. Beløpet ble overført til Nordea Markets, som sikkerhet for Acta-terminer. Sentro overførte 23. desember 850 000 kroner til Lunde. Den 30. desember overførte Lunde 600 000 kroner til Favoritthyttens og 90 000 kroner til Varhei Invest AS, som det er rimelig å se i sammenheng den kapitaltilførsel Sentro fikk i forkant av aksjeinvesteringene.

I Varhei Invest ble det det 4.-8. november kjøpte 650 000 Acta aksjer gjennom Frist til kurs 6 kroner og 60 øre. Aksjene liggende på oppsamlingskonto frem til sluttsettled ble utferdiget 2. desember. Kjøpet av disse aksjene ble finansiert gjennom meglerkreditt i First, hvor det innenfor en kredittramme på 5 millioner kroner, ble trukket nær 4, 3 millioner kroner. Rammeavtalen for meglerkreditt i First ble signert av Lunde 19. november 2004. Den 16. desember fikk selskapet overført Sentros 188 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets, som ble lagt på termin. Dette var den

første terminkontrakten på Acta-aksjer som Lunde var involvert i. Retten kan ikke se at marginkravet på dette kjøpet fordret kontantoverføring fra selskapet til meglerhuset. Varhei Invest hadde da 1 088 000 Acta aksjer gjennom Nordea Markets og 702 000 aksjer gjennom Frist.

Den 20. desember ble det foretatt enkelte rokkeringer mellom selskapets Acta-porteføljer i de to meglerhusene. Alle aksjer, unntatt 52 000 aksjer i First, ble lagt på termin i Nordea Markets, sammen med 200 000 aksjer som selskapet ble tilført fra Prometev AS. Acta-porteføljen i Varhei Invest ved utgangen av 2004 var 1 990 000 Acta aksjer, fordelt på 1 938 000 aksjer på termin gjennom Nordea Markets og 52 000 aksjer i Frist.

Overføringen av aksjene til terminkontrakter innebar frigjøring av likviditet for Varhei Invest, idet selskapet fikk tilgjengelig aksjenes omsetningsverdi med fratrukk for marginkrav under marginkontrakten, og nedkvikning på lånet til Frist. Den 29. desember kom det inn 6 100 000 kroner på Varhei Invests konto i Nordea fra Frist, hvor det tjente som sikkerhet for terminkontraktene selskapet hadde gjennom Nordea Markets. Nordea overførte 24. desember to ganger 1 740 000 kroner fra Varhei Invests meglerkonto til selskapets bankkonto i Nordea. Den 27. desember overførte First vel 3 176 000 kroner fra Varhei Invests meglerkonto i First til Lundes konto i SR-bank. Den 28. desember ble det overført vel 1 784 000 kroner fra Varhei Invests konto i Nordea til Lundes konto i SR-bank.

Den 29. desember trakk Lunde gjennom en bankremisse 4 000 000 kroner fra sin konto i SR-bank. Bankremissen ble samme dag innløst av hovedtaltale og beløpet satt inn på dennes konto i Handelsbanken. Beløpet er av Lunde og hovedtaltale forklart med at det var tilbakebetaling av det tilsvarende beløp Lunde mottok bankremisse på 6. september.

Den 31. desember overførte Lunde ytterligere 1 000 000 kroner til hovedtaltale. Lunde har i retten forklart at han ikke har noen erindring av hvorfor beløpet ble overført. Idet hovedtaltale overførte det tilsvarende beløpet til ham få dager senere, den 5. januar, har Lunde tilkjennegitt at han antar at det var en feilføring. Hovedtaltale har i sin forklaring i retten angitt ikke å erindre noe om disse overføringene. Retten vil senere komme inn på troverdigheten i Lundes og hovedtaltales forklaringer, blant annet i lys av tilsvarende overføringer mellom hovedtaltale og medtaltale Andersen i det samme tidsrommet.

Så vidt retten kan bedømme var ervervet av de første 900 000 Acta-aksjene i september 2004, henimot fullfinansiert av hovedtaltale. Ervervet av de øvrige vel 1 000 000 Acta aksjene var dels finansiert gjennom låneopptak hos meglerfirmaet, og dels gjennom selskapsinterne overføringer innad i Lundes selskaper. At Lunde fikk likviditet til å føre det anførte lånet på 4 000 000 kroner tilbake til hovedtaltale 29. desember uten å gjennomføre nedslag i aksjeporteføljen eller låneopptak fra andre, skyldes i alt det vesentlige at aksjene som allerede var finansiert av hovedtaltale ble lagt over på termin, og den frigjøring av likviditet som lå i dette.

Retten bemerker at den ikke har holdepunkter for å anta at Lunde i sin privatøkonomi på dette tidspunktet ikke hadde tilstrekkelige ressurser til et stykke på vei å møte en negativ kursutvikling på terminkontraktene som lå i selskapene hans, eventuelt i kombinasjon med nedslag.

Retten legger for ordens skyld til at det i noen grad ble handlet også andre aksjer enn Acta i Varhei Invest i 2004, men at dette stort sett var trading med begrenset risikoprofil og begrenset belastning på selskapets likviditet. Ved årets slutt var selskapet bare eksponert i Acta-aksjen. Selskapet hadde for 2004 en bokført netto gevinst på vel 5 607 000 kroner, hvorav gevinsten fra andre aksjer enn Acta utgjorde under 140 000 kroner. Selskapets utbytte for 2004 ble i 2005 betalt Lunde med 3 654 363 kroner.

3.2.7.4 Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2005 - overblikk

Ved inngangen til 2005 satt Lunde på 52 000 Acta-aksjer, og Varhei Invest AS hadde 1 990 000 Acta-aksjer termin gjennom Nordea Markets og 52 000 aksjer i Frist.

Gjennom 2005 er Lundes handler i Acta-aksjen i regelen beskjeden og preget av trading innenfor meglerhusenes oppgjørsfrister. Unntaket er perioden 21. mars til 14 juli 2005, idet han over et tidsrom på en måneds tid kjøpte seg opp til 399 000 aksjer, som han solgte ut 21 juni og 14. juli. Aksjekursen lå ved oppkjøpene i snitt på godt over 11 kroner. Idet størstedelen av aksjene ble solgt for under 10 kroner aksjen, gikk investeringene i dette tidsrommet samlet med tap.

Gjennom Varhei Invest fortsatte Lunde med rulleringer av Acta-terminer og ytteligere oppkjøp av Acta-aksjer, idet vesentlige på termin, på stigende kurser. Fortsatt er det meglerhusene Nordea Markets og First som benyttes. Den 5. februar hadde selskapet en beholdning på 3 411 000 Acta aksjer – det vesentlige på termin – til en børsverdi på nær 36 millioner kroner.

Tidlig i mars reduserte selskapet Acta-porteføljen ned til 600 000 aksjer den 8. mars 2005, for så å jevnt kjøpe seg opp igjen. Den 29. mars viser transaksjonsoversiktene at selskapet hadde 3 061 000 Acta-aksjer, hvor det vesentlige på termin.

Den 29. mars 2005 kjøpte Lunde gjennom Varhei Invest den første CFD-kontrakten med Acta som underliggende aksje. Alle disse handlene skjedde gjennom meglerhuset Glitnir. Kontrakten innebar en eksponering tilsvarende 1 430 000 Acta aksjer, eller vel 16 millioner kroner. Fra dette tidspunktet handlet Varhei Invest gjennom 2005 regelmessig og betydelig CFDer med Acta som underliggende aksje. Den opprinnelige kontrakten ble i juni redusert til et nivå tilvarende 930 000 Acta aksjer. Ved nye kjøp av CFD-kontrakter særlig utover høsten 2005, øket selskapet eksponeringen i Acta-aksjen vesentlig. I perioden september til medio oktober 2005, lå selskapets samlede eksponering mot Acta aksjen (Aksjer, terminer og CFDer) jevnt over 6 millioner aksjer. De siste månedene frem mot årsskiftet reduseres den samlede eksponeringen, med enkelte avvik, til et nivå tilvarende 4 864 000 aksjer den 27. desember 2005, og hvor reduksjonen i første rekke synes å knytte seg til et visst nedslag av CFDer. Ved årsskiftet utgjorde selskapets engasjement i CFDer med Acta aksjen som underliggende aksje en eksponering tilsvarende 2 109 500 Acta-aksjer, altså nær 50 % av selskapets samlede eksponering i Acta-aksjen.

Gjennom Varhei Eiendom ble det i 2005 bare gjennomført mindre trading-pregede handler i Acta aksjen, idet posisjonene gjennomgående ble realisert innenfor oppgjørsfristen mot meglerhusene. Det største enkeltkjøpet var på 60 000 aksjer. Selskapet hadde ingen beholdning Acta-aksjer ved årets utløp.

Regnskapstallene for Varhei Invest for 2005 viser at selskapet inntekter kom fra aksjehandel, med netto finansinntekter på vel 34,5 millioner kroner. Selskapets netto

gevinst på aksjehandel var nær 33 185 000 kroner, hvorav gevinster på handler mot Acta aksjen utgjorde vel 30 490 000 kroner, dvs. nær 92% av gevinstene. Av totalt mottatt utbytte på 2 132 500 kroner, utgjorde utbytte på Acta-aksjer 1 962 000 kroner, dvs. 92 % av mottatt utbytte. Det var avsatt 20 000 000 kroner i utbytte, hvor vel 13 000 000 kroner i 2006 tilfløt Lunde som aksjonær i konsernspissen Varhei AS.

3.2.7.5 Økonomiske disposisjoner og frem mot Actas resultatfremleggelse 11. februar 2005

Ved inngangen til 2005 hadde Varhei Invest i henhold til regnskapet for 2005 en kontantbeholdning på nær 7 millioner kroner. Det alt vesentlige av disse pengene var i henhold til regnskapet stilt som sikkerhet for selskapets terminkontrakter i Nordea Markets. Selskapet hadde på dette tidspunktet en ubenyttet trekkramme på 5 millioner kroner hos First.

Den 5. januar 2005 var saldoen på Lundes konto i SR-bank under 300 000 kroner.

Selv om aksjehandelen i Varhei Invest hadde gått med overskudd i 2004, er det på det rene at selskapet selv ikke hadde kapital nok til å øke eksponeringen mot Acta slik det innledningsvis ble gjort i 2005, med mindre selskapet ville trekke på meglerkreditten hos Frist, eller få tilført frisk kapital fra eieren Lunde. Lunde hadde selv begrensede likvider for hånden.

Den 5. januar 2005 innkom det 1 000 000 kroner fra hovedtaltalte på Lundes konto. Om Lundes og hovedtaltaltes forklaringer på denne overføringen, viser retten til gjennomgangen foran vedrørende overføringen av det tilsvarende beløpet fra Lunde til hovedtaltalte 31. desember.

Den 28. januar 2005 innkom 1 750 000 kroner fra hovedtaltalte på Lundes konto i SR-bank. Lunde har i retten oppgitt at dette var et lån til aksjehandel, uten at han kunne konkretisere omstendighetene rundt overføringen noe nærmere. Hovedtaltalte oppga å huske lite og ingenting om denne overføringen.

Retten bemerker at det er nærliggende å se denne overføringen sammenheng med Lundes overføring av 1 000 000 kroner til Nordea Markets 25. januar og av 740 000 kroner samme vei den 27. januar. Overføringene på samlet 1 740 000 kroner, skrev seg tilbake til en uriktig dobbelt overføring av 1 740 000 kroner meglerselskapet gjorde fra Varhei Invests konto til Lunde 21. desember 2004, og som ledet til overtrekk for Varhei Invest med 1 740 000 kroner. Ved tilbakeføringen var Varheis konto hos Nordea Markets i balanse.

Den 1. februar 2005 overførte Lunde 500 000 kroner til Varhei Invests marginkonto hos Nordea Markets, og den 2. februar overførte han ytterligere 500 000 kroner samme vei.

Den 2. februar innkom 3 025 000 kroner fra hovedtaltaltes konto i Sandnes sparebank til Lundes konto i SR-bank. Lunde har i retten forklart at overføringen var et lån fra hovedtaltalte til aksjehandel. Hovedtaltalte har i retten tilkjennegitt at han ikke har noen reell erindring av denne overføringen. Retten har merket seg at hovedtaltalte 28. januar diskonterte et boliglån på 3 000 000 kroner i Handelsbanken og at et tilsvarende beløp straks ble overført hovedtaltaltes konto i Sandnes sparebank.

Den 3. februar overførte Lunde først 2 900 000 kroner fra kontoen i SR-bank til Varhei Invests konto hos First, deretter overførte han 600 000 kroner fra samme konto til Varhei Invests marginkonto hos Nordea. Det var omtrent 110 000 kroner igjen på Lundes konto etter disse overføringene. Det ble samme dag endelig ført 600 000 kroner fra Varhei Invests konto hos Nordea til selskapets marginkonto hos Nordea Markets.

Hos First gikk pengeoverføringen med til å delfinansiere kjøp av 550 000 Acta-aksjer som selskapet hadde kjøpt i dagene 6., 7. og 11. januar til kurs 8 kroner og 98 øre, men som hadde blitt liggende på oppsamlingskonto hos megler frem til sluttseddel ble utferdiget 2. februar.

Hos Nordea gikk pengeoverføringene inn som sikkerhet for selskapets kjøp av 400 000 Acta-aksjer på termin 2. og 3. februar 2005.

Retten legger til at Varhei Invest 3. og 4. februar 2005 kjøpte ytterligere 471 000 Acta aksjer gjennom First, og at samlet 600 000 Acta aksjer som selskapet hadde gjennom Frist den 9. februar ble overført til Nordea og satt på termin der. Penger selskapet hadde stående på marginkonto hos First, ble samme dato overført til selskapets marginkonto hos Nordea Markets. Kjøpene av aksjer og terminer i denne perioden lå på kurser på over 9 kroner aksjen i snitt.

I perioden 2.-8. mars 2005 solgte Varhei Invest seg med betydelig gevinst ned fra 3 411 000 Acta-aksjer og -terminer, til 600 000 aksjer, før selskapet igjen kort tid etterpå igjen kjøpte seg opp i aksjen.

Den 11. februar 2005 publiserte Acta Holding ASA kvartalsresultatet for 4. kvartal 2004, og styrets forslag til utbytte for 2004. Retten vil under behandlingen av tiltalebeslutningen post II a) om innsidehandel, komme nærmere inn på blant annet hovedtiltaltes finansiering av Lunde opp mot aksjehandler som ble gjennomført i Varhei Invest i denne perioden.

3.2.7.6 Senere i 2005

Acta-investeringene gjennom Varhei Invest var meget lønnsomme gjennom 2005, ettersom aksjekursene steg i girede porteføljer. Så vidt retten kan bedømme, hadde selskapet ikke behov for annen ekstern investering enn meglerkreditten i Frist, som utover høsten 2005 ble øket til 10 millioner kroner. Innledningen av handel i CFDer 29. april 2005 gjennom Glitnir, ble dekket opp gjennom overføring av gevinster og frigjort kapital fra marginkonto i Nordea Markets.

Av føringer mot Lundes privatkonto i Nordea skjedde den første overføringen av betydning 19. juli, da vel 1 310 000 kroner ble overført til Lunde fra Varhei Invests konto i First. Videre mottok Lunde 16 september 5 000 000 kroner til konto fra Varhei Invests konto hos Nordea Markets.

Den 29. september overførte Lunde 106 000 kroner fra den samme privatkontoen til stiftelse av Varhei Eiendom AS.

Den 17. og 19. oktober overførte Lunde til sammen 1 400 000 kroner fra privatkonto til Varhei Invest.

Den 20. oktober overførte Lunde 1 000 000 kroner til hovedtaltale. Lunde og hovedtaltale har i retten forklart overføringen med at dette var tilbakebetaling av lån som Lunde hadde mottatt fra hovedtaltale 5. januar 2005. Det ble ikke gitt noen forklaring på hvorfor et lån ble tilbakebetalt i oktober, når hovedtaltale og de medtaltale som har mottatt penger fra denne, gjennomgående har forklart at avtalen var at lån normalt skulle tilbakebetales før årsskiftet.

Den 21. november trekker Lunde på et boliglån han hadde tatt opp i Handelsbanken, og overførte 4 000 000 kroner til en av sine konti i SR-bank.

3.2.7.7 Disposisjoner november og desember 2005 – Varhei Invest, Lunde og hovedtaltale

Den 25. november 2005 mottok Lunde 4 000 000 kroner fra hovedtaltale til sin konto 3201.20.05627 i SR-bank. Det var ca. 100 000 kroner inntestående på Lundes konto idet overføringen ble mottatt. Samme dag overførte Lunde 3 000 000 kroner til Varhei Invest konto hos meglerhuset SEB. Etter overføringen stod det ca. 1,1 millioner kroner igjen på Lundes konto.

Den 25. november 2005 var også første dagen Varhei Invest handlet Acta gjennom SEB. Transaksjonsoversikten viser at det gjennom SEB ble lagt 645 000 Acta-aksjer til kurs 14 kroner og 70 øre på termin. Børsverdien av aksjene var vel 9,5 millioner kroner. Retten legger således til grunn at overføringen til SEB denne dagen var for å dekke opp marginkrav investeringen genererte.

Ut over desember var det hyppig aktivitet med salg og kjøp av Acta-aksjer og -terminer gjennom SEB, herunder betydelig flytting av terminer fra Nordea til SEB.

Nedsalgene av Acta-aksjer gjennom Nordea genererte betydelig ledig likviditet til Varhei Invests konto 612.05.38791. Den 16. desember ble det overført 5 000 000 kroner fra kontoen til Lundes konto 3201.20.05627 i SR-bank. Den 28. desember ble det overført 9 000 000 kroner samme vei.

Den 28. november ble det endelig overført 2 810 000 kroner fra selskapets Nordea-konto til selskapets konto 3201.37.61840 i SR-bank.

Den 28. desember ble det fra Varhei Invests konto 3201.37.61840 i SR-bank foretatt to overføringer til Lundes privatkonto 3201.20.05627 samme sted. Den ene overføringen på 3 654 363 var aksjonærutbytte fra Varhei Invest for 2004, og den andre overføringen på 6 775 000 var merket «*Funding lån*».

Den 28. desember tilbakeførte Lunde ved to overføringer henholdsvis 5 000 000 kroner og 9 000 000 kroner til Varhei Invests konto i SR-bank. Overføringene korresponderer beløpsmessig med overføringene til Lunde Varhei Invests Nordeakonto 16. og 28. desember.

Samme dag overførte Lunde penger til hovedtaltale fra privatkontoen 3201.20.05627 i SR-bank. Den overføringen var på 4 000 000 kroner og den andre overføringen var på 3 775 000.

Lunde og hovedtaltale har i retten forklart seg sammenfallende om overføringene, slik at de 4 000 000 var retur av penger som Lunde mottok 25. november idet det ikke ble noe av et eiendomsprosjekt de to var ment å samarbeide om, og at de 3 775 000

kronene, sammen med overføringen i oktober var tilbakebetaling av lån som hovedtaltalte hadde ytet Lunde til aksjehandel i 25. januar og 2. februar.

Retten vil senere komme inn på troverdigheten av disse forklaringene, herunder særlig forklaringene vedrørende foranledningen til at Lunde mottok 4 000 000 kroner 25. november 2005. Hva angår denne overføringen konstaterer retten at 3 000 000 av denne samme dag gikk til dekning av terminhandel i Acta-aksjen gjennom SEB, og at den siste millionen satt urørt på konto frem til pengene ble tilbakeført hovedtaltalte.

Den 29. desember ble det overført ytterligere 1 500 000 kroner fra Varhei Invests konto i SR-bank til Lundes privatkonto 3201.20.05627 samme sted. Overføringen var merket «*tilbakebetaling av lån*».

Den 29. desember overførte Lunde ved overføring av to like beløp samlet 5 000 000 kroner til hovedtaltalte fra privatkontoen i SR-bank.

Lunde og hovedtaltalte har i retten forklart at overføringen av de 5 000 000 kroner var Lundes andel i eiendomsprosjekter i Sirdal som hovedtaltalte hadde hånd om, men som det ikke ble noe av og hvor fullt ut ble tilbakebetalt Lunde 1. november 2007. Retten vil senere komme tilbake til troverdigheten av disse forklaringene.

Foreløpig kan retten konstatere at overføringene til hovedtaltalte krone for krone var penger som Lunde hadde hentet ut av Varhei Invest. Ses overføringene i sammenheng med Lundes øvrige disponeringer til og fra Varhei Invest i desember 2005, innebærer de siste overføringene til hovedtaltalte at så og si all netto overføring fra Varhei Invest til Lunde i desember 2005 ble videreført til hovedtaltalte.

3.2.7.8 Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2006 – overblikk

Ved inngangen til 2006 hadde Lunde personlig ingen aksjer i Acta. Av aksjeselskapene var det heller ingen Acta-aksjer i Advize, Sentro eller Varhei Eiendom. I Varhei Invest lå det aksjer, terminer og CFDer tilsvarende en eksponering på 4 864 000 Acta-aksjer til en børsverdi på 88 millioner kroner, regnet på kurs 18 kroner og 10 øre.

Gjennom 2006 ble det i Varhei Eiendom fortsatt handlet betydelig i Acta-aksjer og derivater med Acta aksjen som underliggende aksje. Eksponeringen i Acta-aksjen holdt seg høy gjennom hele året, og beveget seg mellom eksponering tilsvarende 3 til 5,7 millioner aksjer. Ved årets slutt lå Acta-porteføljen med en eksponering tilsvarende 4 448 500 Acta-aksjer, med en børskurs på 142 millioner kroner, regnet av kurs 32 kroner.

Regnskapet for Varhei Invest for 2006 viser et årsoverskudd på vel 42 615 000 kroner, hvorav alt kom fra aksjehandel. Nettogevinsten fra aksjehandel var vel 35 000 000 kroner, hvorav Acta representerte over 90 % av gevinsten. Selskapet mottok nær 9 000 000 kroner i utbytte, hvorav Acta representerte over 99 % av utbyttet. Det ble avsatt vel 35 000 000 kroner i utbytte.

Konsernspissen Varhei AS mottok 20 000 000 kroner i utbytte fra Varhei Invest AS, hvorav 13 250 000 kroner av dette tilfløt Lunde som utbytte fra konsernspissen i desember 2006.

Lunde handlet selv noe i Acta-aksjen også i 2006, men rettens inntrykk av handlener er at det fortsatt er trading av begrenset omfang innenfor oppgjørsfristene overfor meglerhusene. Ved årets utgang hadde han ingen Acta-aksjer.

I Varhei Eiendom ble det handlet Acta med større posisjoner enn hva Lunde tok personlig, men også her er rettens inntrykk at mye av handelen gikk på stigende kurser innenfor meglerhusenes oppgjørsfrist.

I Sentro og Advize ble det ikke handlet Acta-aksjer.

Det er ikke registrert overføringer til Lunde eller hans selskaper i 2006 som direkte eller indirekte kan tilordnes hovedtaltale.

Fra Lunde er det registrert 5 overføringer på til sammen 10 174 750 kroner i oktober og desember 2006, og retten vil i det følgende komme inn på disse i sin kontekst.

3.2.7.9 Økonomiske disposisjoner mot hovedtaltale i oktober 2006

Den 19. oktober 2006 ble det overført 2 124 750 kroner - tilsvarende 275 000 Euro - fra Lundes konto 3201.20.05627 i SR-bank til en av Lundes bankkonti i Spania. Beløpet ble deretter overført fra Lundes spanske bankkonto til en bankkonto i Spania som ble kontrollert av hovedtaltale.

I løpet av 2006 frem til dette hadde det vært en rekke overføringer mellom denne kontoen, Lundes øvrige konti og konti tilhørende Varhei Invest og Varhei Eiendom knyttet til aksjehandel.

Lunde og hovedtaltale har forklart overføringen på 275 000 Euro mellom deres spanske konti med at Lunde skulle delta i et prosjekt som innebar oppkjøp av en mindre strandeiendom som lå inntil hovedtaltales ferieeiendom i Marbella. Ettersom eieren ikke ville selge, forklarte Lunde at hovedtaltale betalte ham tilbake 2 millioner kroner 19. februar 2008.

Retten vil komme tilbake til troverdigheten av disse forklaringene senere.

3.2.7.10 Økonomiske disposisjoner mot hovedtaltale desember 2006

Den 18. desember 2006 innkam 10 000 000 kroner til Lundes konto 3201.20.05627 fra Varhei AS, som var deler av utbyttet fra konsernspissen fra 2005.

Den 20. desember overførte Lunde 2 000 000 kroner fra denne kontoen til hovedtaltale.

Den 27. desember innkam 1 200 000 kroner til Lundes konto 3201.20.05627 fra Varhei Eiendom. Innbetalingen var merket «tilbakebetaling lån». Samme dag innkam 3 250 000 kroner fra Varhei AS, som var resten av utbyttet for 2005 fra konsernspissen til Lunde.

Samme dag overførte Lunde 3 610 000 kroner til Varhei Invest. Overføringen var merket «tilbakebetaling lån». Videre ble det overført 1 350 000 kroner til en annen av Lundes privatkonti.

Endelig ble det den 27. desember overført 3 000 000 kroner fra Lunde til hovedtaltale. Den 30. desember ble det overført ytterligere 3 000 000 kroner til hovedtaltale.

Etter disse overføringene var saldo på Lundes konto 3201.20.05627 nær 3 millioner kroner.

Lunde og hovedtaltalte har begge forklart overføringene på 8 000 000 kroner til hovedtaltalte i desember med at Lunde gikk inn som partner med hovedtaltalte i utviklingen av en strandtomt på Vistestranden som hovedtaltalte hadde kjøpt fra selskapet Hamko AS for 16 millioner kroner.

Retten vil senere komme inn på troverdigheten av disse forklaringene, blant annet i lys av at hovedtaltalte allerede 16. desember hadde inngått avtale om kjøp av Hamko AS på vegne av Spring Holding 2 AS, at tomten senere ble pantsatt for 16 millioner kroner til sikkerhet for hovedtaltaltes personlige gjeld til Handelsbanken, og at det ikke forefinnes noen samtidig dokumentasjon som knytter Lunde opp mot denne handelen eller utvikling av eiendommen.

Foreløpig konstaterer retten at det er en direkte sammenheng mellom utbetalingen av 8 000 000 kroner til hovedtaltalte og Lundes mottak av 10 000 000 kroner i utbytte fra Varhei AS.

3.2.7.11 Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2007 – overblikk

I Varhei Eiendom ble det i 2007 gjennomført få og trading-pregede handler i Acta aksjen. Det samme inntrykket har retten av handlene opp mot Acta-aksjen i Advize og Sentro. Også Lundes personlige handler opp mot Acta-aksjen var begrensede og trading-pregede.

Også i 2007 foregikk det meste av Lundes Acta-aktiviteter i Varhei Invest. Ved inngangen til 2007 var selskapet eksponert i Acta-aksjer, -terminer og -CFDer tilsvarende 4 448 500 Acta-aksjer, til en børsverdi på vel 142 millioner kroner (kurs 32 kroner). Ut over vinteren og våren økte eksponeringen og den 24. august var eksponeringen tilsvarende 6 750 000 Acta-aksjer. Kursutviklingen på aksjen var negativ fra slutten av juni og i månedene frem mot årsskiftet ble eksponeringen redusert til 3 943 800 aksjer. En gjennomgående trend gjennom 2007 var at handelen i CFD ble redusert og at en betydelig større andel handler i terminer ble konsentrert gjennom meglerhuset Glitnir.

Årsresultatet for Varhei Invest for 2007 viste underskudd med nær 33, 5 millioner kroner. Bokførte gevinster ved aksjehandler var vel 49 700 000 kroner, hvor Acta stod for 56 % av gevinstene. Bokførte tap på aksjehandler var vel 89 543 000 kroner, hvor Acta stod for nær 80 % av tapene. Selskapet hadde mottatt vel 9 000 000 kroner i utbytte, hvorav nær 93 % skrev seg fra Acta. Bokførte verdier av aksjer viser at Acta utgjorde vel 71 % ved årets slutt.

Hva særlig gjelder pengeoverføringer mellom Lunde og hovedtaltalte i 2007, ble det ved to overføringer den 6. juni 2007 overført 22 684 170 kroner fra Varhei Invest til det spanske selskapet Sunny Beach, som var eid av hovedtaltalte. Dette er den første pengeoverføringen fra Lundes selskaper direkte til hovedtaltalte. Videre ble det den 20. juni overført 1 800 000 kroner fra Varhei AS til hovedtaltalte. Overføringen ble i Varhei bokført som en fordring på hovedtaltalte. Endelig ble det den 1. november 2007 overført 5 000 000 kroner fra hovedtaltalte til Lunde.

3.2.7.12 Overføringene av 22 684 170 kroner til Sunny Beach 6. juni 2007

Den 6. juni 2007 overførte Lunde gjennom Varhei Invest AS 14 549 550 kroner (1 800 000 Euro med tillegg av omkostninger) til Sunny Beachs klientkonto hos advokatfirmaet Vogt i Spania. Den 8. juni ble det overført ytterligere 8 134 620 kroner (1 005 000 Euro med tillegg av omkostninger) samme vei.

Overføringene på samlet 22 684 170 kroner ble foretatt fra selskapets konto 3201.37.61840 i SR-bank. Transaksjonsoversiktene gir inntrykk av at denne kontoen inntil da hadde fungert som selskapets kapitalkonto, hvor gevinster og margininnbetalinger ved nedsalg ble ført, og hvor margininnbetalinger til meglerselskapene ble hentet fra. Etter overføringer fra meglerforetak gjennom vinteren og våren 2007, var saldo på kontoen vel 12 405 000 kroner den 1. mai 2007. Der var deretter bare mindre bevegelser på kontoen, inntil kontoen ble tilført 3 500 000 kroner fra selskapets marginkonto hos ABG den 4. juni. Etter den første overføringen til Spania var saldo ca. 1,3 millioner kroner. Den 7. juni ble kontoen tilført 10 000 000 kroner fra selskapets marginkonto hos Glitnir. Etter den andre overføringen til Spania var saldo på kontoen nær 3 millioner kroner.

Transaksjonsoversiktene viser at Varhei Invests kontantbeholdning i bank den 1. juli 2007 i det vesentlige bestod i innskuddet på nær 3 millioner kroner på konto 3201.37.61840 i SR-bank. Varhei Eiendom hadde ikke netto penger på konto, mens Sentro hadde ca. 850 000 kroner på konto. Konsernspissen Varhei AS hadde en betydelig kontantbeholdning i bank, hvor vel 6 696 000 kroner på konto i SR-bank antas å ha vært disponible midler. På Varheis konto i Handelsbanken stod det 7 500 000 kroner, som var et kontantdepot opprettet i februar 2007 som sikkerhet for utlån banken hadde til Favoritthyttene Holding AS. Depotet stod deretter urørt ut tiltaleperioden.

Den 8. juni, da den siste overføringen til Spania ble foretatt, var Varhei Invests samlede eksponering i Acta-aksjen tilsvarende 5 316 000 aksjer, til en børsverdi på nær 182 millioner kroner. En vesentlig andel av eksponeringen var gjennom derivatkontrakter med løpende beregning av marginkrav.

Lunde og hovedtaltalte har i retten forklart at overføringen til Spania var et lån til hovedtaltalte gjennom Sunny Beach, for at hovedtaltalte skulle få hånd om et tomteområde på 4 daa like bak dennes strandeendom i Marbella. Retten vil komme nærmere tilbake til troverdigheten av disse og andre forklaringer om grunnlaget for overføringene senere.

Retten kan med basis i den gjennomgangen som er foretatt i det foregående, konstatere at det fulle overførte beløp i alt det vesentlige var avkastning av aksjeinvesteringer i Acta-aksjen og at Lunde gjennom overføringene vesentlige reduserte likviditeten i Varhei-konsernet på et tidspunkt konsernet hadde en svært høy eksponering i Acta-aksjen.

3.2.7.13 Overføringen av 1 800 000 kroner fra Varhei AS til hovedtaltalte 20. juni 2007

Den 20. juni overførte Lunde gjennom Varhei AS konto 3201.37.78549 i SR-bank, 1 800 000 kroner til hovedtaltalte. Den 21. juni overførte hovedtaltalte 1 800 000 kroner til Elin Høyland som oppgjør for en tomt i Ådneram Fjellgrend i Sirdal. Overføringen ble i Varhei bokført som lån til hovedtaltalte.

Den 1. juni var saldo på Varheis konto i SR-bank vel 1 083 000 kroner. Det vesentligste av saldo på det tidspunktet synes å være gjenstående penger etter disposisjoner opp mot Favoritthyppen Holding og Prometev samme vår. Retten har ikke grunnlag for å slutte at disse pengene har hatt noe å gjøre med handel opp mot Acta. Den 18. juni innkam på kontoen 7 415 000 kroner som utbytte fra Prometev AS, før penger ble overført til hovedtiltalte. Så vidt retten kan se av transaksjonsoversiktene kan det ikke sees å være en direkte kobling mellom overføringen til hovedtiltalte og forutgående innbetalinger fra konsernselskaper som på dette tidspunktet handlet i Acta.

Retten bemerker at det har vært meget begrenset bevisførsel om driften i Prometev, og de økonomiske disposisjoner som har vært gjort opp mot det selskapet, og opp mot Favoritthyppen Holding. Retten er av Lunde blitt forklart at han var en av tre like store aksjonærer i Favoritthyppen, og at de tre i 2007 solgte en betydelig andel av sine aksjer til ett eller flere selskaper kontrollert av investoren Tore Lie.

Lunde og hovedtiltalte har forklart overføringen med at pengene var et lån til hovedtiltalte med det formål at denne skulle kunne gjøre opp for en hytte som Favoritthyppen hadde under oppføring i Ådneram fjellgrend i Sirdal.

Retten bemerker at den ved bevisbedømmelsen ikke alene ser på hvor pengene som overføres direkte er hentet fra, men at det vil være et moment ved siden av andre momenter av betydning ved helhetsvurderingen. Retten vil også komme nærmere inn på troverdigheten av Lundes og hovedtiltaltes forklaringer opp mot bakgrunnen for pengeoverføringen til hovedtiltalte.

3.2.7.14 Nedsalget i perioden 24. september til 4. oktober 2007 – forholdet til negativt resultatvarsel fra Acta Holding ASA 5. oktober 2007

Den 13. september 2007 hadde Varhei Invest en eksponering i Acta tilsvarende 6 459 300 aksjer, til en børsverdi av ca. 168 millioner kroner. I perioden 24. september til 4. oktober 2007 solgte selskapet seg ned i Acta-terminer med 1 719 000 aksjer. Nedsalget skjedde i det vesentlige gjennom ABG, idet 244 000 aksjer ble solgt gjennom Pareto. Det skjedde intet nedsalg gjennom Glitnir.

Mandag 5. oktober 2007 sendte Acta Holding ASA ut et børsvarsel om negativ resultatutvikling for 3 kvartal, og som hadde umiddelbar negativ utvikling på aksjekursen i selskapet.

I samme periode solgte også medtiltalte Nilsen og Nordbotn ut betydelig med Acta-aksjer gjennom sine selskaper, likeså solgte medtiltalte Andersen og Bondestad Acta-aksjer i samme perioder.

For disse nedsalgene er Lunde, sammen med Nilsen, Nordbotn, Andersen og Bondestad i tiltalebeslutningen post II b) tiltalt for medvirkning til hovedtiltaltes innsidehandel.

Både Lunde og de øvrige medtiltalte som omfattes av tiltalen om innsidehandel, har i retten forklart nedsalgene med at de var utsatt for betydelig press fra meglersekskapene idet de hadde kommet i marginbrudd, og hvor de enten måtte betale inn ytterligere sikkerhet eller selge seg ned for å få marginkontoene i balanse.

Det kom i denne perioden ikke inn penger fra hovedtaltalte verken til Lunde eller de andre medtaltalte som solgte seg ned. Lunde, har som de øvrige medtaltalte, i retten forklart at de heller ikke spurte hovedtaltalte om å få låne penger til å komme i balanse på marginkontoen. Slik sett innebærer Lundes og de nevnte medtaltaltes anførte opptreden et klart brudd i det finansieringsmønster retten hittil har sett når de medtaltalte har hatt knapt med penger til å dekke marginkrav.

Lunde forklarte i retten at han dessuten visste at hovedtaltalte tidligere på høsten personlig hadde kjøpt 1 million Acta-aksjer på termin og at denne også gjennom investeringsselskapet sitt hadde kjøpt 8 millioner Acta-aksjer på termin. Lunde opplyste at han ut fra denne kunnskapen ikke ønsket å spørre om penger i en situasjon der også hovedtaltalte påregnelig selv måtte betale inn ytterligere sikkerhet til meglerhusene

Retten bemerker at Lundes anførte tilbakeholdenhet med å spørre hovedtaltalte om penger, fremstår som heller underlig, idet Lunde etter egen forklaring gjennom Varhei-selskapene sommeren 2006 hadde gitt hovedtaltalte en kortsiktig kreditt på over 24 millioner kroner. Samtidig har Lunde forklart at han hadde utstående 7 millioner kroner hos hovedtaltalte for eiendomsprosjekter i Sirdal og Spania som det ikke hadde blitt noe av. Endelig kommer det anførte innskuddet på vel 8 millioner kroner til Vistestrand-prosjektet i 2008, som heller ikke hadde materialisert seg.

Lundes manglende aktivitet overfor hovedtaltalte i denne perioden kommer også i et underlig lys i forhold til overføringen av 3 600 000 millioner kroner fra Lunde til hovedtaltalte i januar 2008, som retten vil komme tilbake til, og hvor Lunde forklarte at han hang på hovedtaltalte som en klegg for å få tilbake.

Lunde sikret heller ikke marginene ved å frigjøre kapital ved ytterligere nedsalg av andre aksjer og derivatporteføljer som lå i Varhei-konsernet, og som politirevisorenes gjennomgang viser at det lå en betydelig likviditetsreserve i.

Det er ellers liten sammenheng mellom anførselen om marginbrudd og det fullstendige nedsalget av Acta i 1 475 000 Acta-aksjer på termin i ABG, hvor det ble frigjort sikkerhet med vel 4 500 000, som den 2. oktober ble overført til Varhei Invests konto i SR-bank, og som ble stående der frem til de igjen ble benyttet som sikkerhet for nye Acta-terminer fra 12. oktober. Hadde nedsalget vært motivert ut fra marginbrudd alene, ville det vært tilstrekkelig å selge seg ned i ABG til han kom i balanse i på marginkontoen. Videre er det påfallende at beløpet som ble frigjort fra ABG ikke ble benyttet til å betale inn på marginkonto hos Pareto hvor det også ble solgt 244 000 Acta aksjer den 2. og 4. oktober. Endelig er det påfallende at det ikke ble solgt ned på Acta-terminer i Glitnir, hvor Varhei Invest også var i brudd, eller at ledig kapital fra nedsalget i ABG ikke ble benyttet til å balansere marginkontoen der.

I det hele tatt fremstår den unnlatte finansielle involveringen av hovedtaltalte og alternative disposisjoner innad i Varhei-konsernet, i denne perioden som meget besynderlig, sett i lys av de alternativer som ble benyttet straks man innledet oppkjøp kort tid etter børsmeldingen, og som etter rettens vurdering utvilsomt også var tilstede under nedsalget.

Påtalemyndigheten har i prosedyren for Lundes vedkommende og for samtlige medtaltalte som omfattes av innsidepost II b) reist spørsmålet "*Hvorfor spurte de ikke Fred?*". Dette spørsmålet må også retten ta med seg i vurderingen av både i

vurderingen av om Lunde og de øvrige medtiltaltes anførte selvstendighet i sin håndtering av Acta-investeringer, og i vurderingene som senere skal gjøres opp mot innsidepost IIb).

3.2.7.15 Overføringen av 5 000 000 kroner fra hovedtiltalte til Lunde 1. november 2007

I løpet av 2007 hadde det ikke vært noen direkte overføringer mellom Lunde og hovedtiltalte. Om overføringer fra Lundes selskaper til hovedtiltalte eller dennes selskaper, viser retten til gjennomgangen foran.

Den 1. november 2007 mottok Lunde 5 000 000 kroner fra hovedtiltalte til konto 3201.20.05627 i SR-bank. Saldo på kontoen var før overføringen ca. 1,2 millioner kroner. Lunde, som i 2007 ikke tidligere hadde overført penger til selskapene sine, overførte 6. november 2007, 5 000 000 kroner fra denne kontoen til Varhei Invests marginkonto hos Glitnir, som sikkerhet for Acta-terminer der. Den 21. november overførte Lunde ytterligere 1 000 000 kroner fra privatkontoen til Advizes konto i meglerhuset ABG

Overføringen kom fra hovedtiltaltes konto 9600.30.00025 i Sandnes sparebank. I 2004, 2005 og 2006 hadde det vært en rekke føringer mellom hovedtiltalte og flere av de medtiltalte over denne kontoen. Inntrykket av hovedtiltaltes bruk av denne kontoen er at penger som typisk ble innbetalt fra de medtiltalte ved årets slutt, for deretter i det påfølgende år igjen enten ble overført til de medtiltalte, eller overført til hovedtiltaltes kassakredittkonto 9686.08.09696 i Handelsbanken. Transaksjonsoversikten viser således at hovedtiltalte på ingen måte lot det anførte bidraget fra Lunde til eiendomsprosjektet i Sirdal hvile på konto. I 2007 var forløpet for kontoen at det etter at Nilsen og Lunde i desember hadde innbetalt henholdsvis 4 000 000 kroner og 3 000 000 kroner til kontoen, var saldoen nær 7 500 000 kroner. Den 17. januar 2007 overførte hovedtiltalte 6 000 000 kroner fra kontoen til kassakredittkontoen i Handelsbanken. Den 13. mars overførte han ytterligere 1 200 000 kroner til kassakredittkontoen i Handelsbanken. Det var deretter ingen aktivitet på kontoen før hovedtiltalte 15. oktober 2007 fikk overført vel 5 215 000 kroner fra Randaberg kommune som for mye innbetalt skatt. Den neste transaksjonen på kontoen var overføringen av 5 millioner kroner til Lunde 15 dager senere. Deretter er det ingen aktivitet på kontoen ut tiltaleperioden.

I sine forklaringer i retten har Lunde og hovedtiltalte forklart overføringen til Lunde med at dette var tilbakeføring av 5 000 000 kroner som Lunde hadde overført til hovedtiltalte 29. desember 2005 for å være med i to eiendomsprosjekter i Sirdal, men som det ikke ble noe av.

Retten vil senere komme inn på troverdigheten av disse forklaringene, men kan konstatere at den opprinnelige overføringen fra Lunde til hovedtiltalte der og da gikk inn i dennes vanlige drift, og at overføringen til Lunde kom kort tid etter at hovedtiltalte fikk pengene tilbake på skatten, og i tid samtidig som Lundes selskaper slet med å holde posisjonene i Acta på fallende kurser.

3.2.7.16 Finansiering av aksjehandel høsten 2007

Utover sommeren og høsten 2007 hadde Acta-aksjen en ustabil kursutvikling, med en fallende trend over tid. Ettersom kursen på Acta-aksjer var fallende, innebar det at investorer i terminkontrakter eller CFDer med denne aksjen som underliggende aksje,

jevnlig ble møtt med krav fra meglerhusene om å innbetale ytterligere sikkerhet til marginkonto dersom man fortsatt ønsket å sitte med derivatet.

Etter overføringene fra Varhei Invest til hovedtiltalte i juni, var kontantbeholdningen begrenset i forhold til selskapets eksponering i Acta-aksjen. Ettersom Varhei i desember 2006 hadde overført det meste av utbyttet fra Varhei Invest som utbytte til Lunde, var det små kontantreserver i konsernspissen ut over det som var igjen av utbyttet fra Prometev AS, som selskapet hadde mottatt i juni. Saldoen på selskapets disponible konto i SR-bank var vel 6 696 000 kroner pr. 1. juli 2007, og ut over høsten ble det ført penger mellom denne kontoen og Varhei Invests marginkonto i meglerhusene Pareto, ABG og Glitnir. Etter en innbetaling til Varhei Invests konto hos ABG den 18. september, var saldo på Varheis konto vel 2 000 000 kroner. Kontoen ble deretter ikke benyttet, før selskapet 29. og 31. oktober betalte inn til sammen 2 000 000 kroner til Varhei Invests konto hos Glitnir. Saldo på Varheis konto var etter dette vel 68 000 kroner.

Den 2. november ble kontoen tilført vel 4 990 000 kroner fra Sentro AS, etter at Sentro hadde foretatt låneopptak i Handelsbanken. Den 2. november ble det overført 5 000 000 kroner til Varhei Invests konto hos meglerhuset SEB. Saldo på Varheis konto var etter dette knappe 60 000 kroner.

Etter nedsalget av terminer i ABG i siste delen av september, ble tilgjengelig saldo på marginkontoen den 2. oktober overført til Varhei Invests konto i SR-Bank. Beløpet var på vel 4 500 000 kroner, og er også omhandlet foran under omtalen av nedsalgene i perioden 24. september til 4. oktober. Pengene ble stående på konto frem til 12. oktober da 2 000 000 kroner ble overført til meglerhus for finansiering av aksjehandel.

Retten viser for øvrig til overføringen fra Lunde til Varhei Invests konto hos Glitnir 6. november 2007, som var penger denne hadde mottatt fra hovedtiltalte 1. november, og som er omtalt foran. Videre viser retten til at Lunde 21. november overførte 1 000 000 kroner til Advizes konto hos meglerhuset ABG.

Retten vil under behandlingen av tiltalen post II b) komme tilbake til forholdet mellom nedsalg av Acta-aksjer og tilgjengelig kapital i Varhei konsernet før og etter Acta Holding AS negative resultatvarsel som ble offentliggjort i børsmelding til Oslo Børs mandag 5. oktober 2007.

3.2.7.17 Aksjehandler og økonomiske disposisjoner i 2008 – overblikk

Lundes personlige handler opp mot Acta-aksjen var i 2008 begrensede og trading-pregede. Ved inngangen til 2008 hadde han 32 000 Acta-aksjer som var ervervet gjennom First den 4. desember 2007. Disse solgte han med tap 14. januar. Den 8. mai kjøpte han 49 000 aksjer gjennom ABG, som han solgte med tap 9. og 15. mai 2008.

I Varhei Eiendom ble det i 2008 ikke handlet i Acta-aksjen.

Sentro eide ved inngangen til året 18 200 Acta-aksjer gjennom Glitnir. Disse ble solgt etter pågripelsen av Lunde 16. juni 2008.

Advize eide ved inngangen til 2008 ikke Acta-aksjer. Selskapet begynner igjen å handle Acta—aksjer gjennom ABG 14. april, og har deretter aktivitet på kjøp i aksjen frem til 14. mai, hvorefter porteføljen selges ut.

Også i 2008 er det meste av aktiviteten mot Acta gjennomført i Varhei Invest. Selskapet hadde ved årets inngang en eksponering i Acta-aksjen tilsvarende 3 899 900 aksjer, til en børskurs på nær 89 millioner kroner. Det vesentligste av eksponeringen bestod i terminkontrakter. Andelen CFDer innebar på dette tidspunktet en eksponering tilsvarende 184 600 aksjer. Denne kontrakten ble 25. januar konvertert til en terminkontrakt gjennom Glitnir, og selskapet kjøpte etter den datoen ikke flere CFD-kontrakter med Acta som underliggende aksje. Fra 25. januar og frem til 2. juni 2008 var det ingen bevegelse i selskapets Acta-portefølje gjennom Glitnir, hvilket har sammenheng med at hovedtaltalte i januar ga meglerhuset en personlig garanti for selskapets Acta-relaterte forpliktelser. Det meste av selskapets handler i Acta-aksjen ble i perioden gjort gjennom meglerhusene ABG, SEB, Frist og Handelsbanken Markets. Hele selskapets Acta-portefølje ble solgt ut i dagene etter at Lunde ble pågrepet 16. juni 2008.

Av pengeoverføringer mellom Lunde og hovedtaltalte i 2008 og frem til pågripelsene 16. juni, er det registrert en overføring fra Lunde til hovedtaltalte på 3 600 000 kroner den 7. januar 2008. Det er videre registrert 8 overføringer med til sammen 7 200 000 kroner fra hovedtaltalte til Varhei Invests marginkonto i samme periode. Videre avga hovedtaltalte 29. januar 2008 personlig kausjonsgaranti overfor meglerhuset Glitnir for Lunde og dennes selskapers Acta-porteføljer. Tilsvarende kausjonsforpliktelser påtok hovedtaltalte seg samtidig overfor Nilsens og Nordbotns selskaper.

3.2.7.18 Overføringen av 5 600 000 kroner fra Lunde til hovedtaltalte 7. januar 2008

Den 7. januar 2008 overførte Lunde 5 600 000 kroner til hovedtaltalte fra sin konto 3201.12.78948 i SR-bank. Dette var Lundes lånekonto i SR-bank, hvor han 7. desember 2007 hadde blitt innvilget 5 millioner kroner i flexilån. Overføringen til hovedtaltalte var Lundes første bruk av denne kredittrammen. Den gjenværende delen av kreditten på lånekontoen ble av Lunde 23. og 29. januar benyttet ved overføringer til Varhei Invests konti hos SEB og i Handelsbanken. Lunde betalte kun renter på flexilånet innen utløpet av tiltaleperioden.

Overføringen gikk til hovedtaltaltas konto 1201.56.61664 i DNB, og var merket "*sikkerhets krav sci*". Kontoen var hovedtaltaltas marginkonto knyttet opp mot aksjehandel i meglerhuset DNB Nor Markets.

Lunde og hovedtaltalte har i retten forklart at overføringen var et kortsiktig lån fra Lunde til hovedtaltalte, som på dette tidspunktet hadde presset likviditet og som hadde fått krav om å innbetale ekstra på en termin Scana aksjer.

Lunde har forklart at lånet ble tilbakebetalt ved en overføring på 3 000 000 kroner den 15. januar og 600 000 kroner den 25. april.

Retten kan ikke se bort fra at pengene ble brukt på den måten som er forklart av de tiltalte, men om det i realiteten var et lån eller noe annet, vil retten komme nærmere inn på senere.

3.2.7.19 Overføringen av 3 000 000 kroner fra Nes holding AS (Gunnar Kolnes) på vegne av hovedtaltalte til Varhei Invest 15. januar 2008

Den 15. januar mottok Varhei Invest 3 000 000 kroner til sin konto 3201.37.61840 i SR-bank. Saldo på kontoen var omtrent 90 000 kroner før overføringen ble mottatt.

Fra kontoen ble det 21. januar overført 2 000 000 kroner til selskapets marginkonto hos SEB. Den 21. januar ble 400 000 kroner overført til selskapets konto hos First, og den 22. januar ble 500 000 kroner overført til selskapets konto hos Handelsbanken Markets.

Pengene som Varhei Invest mottok kom fra foretaket Nes Holding AS, som eies av Gunnar Kolnes. Gunnar Kolnes var også en av to aksjonærer som i desember 2007 solgte selskapet Hamko AS til et av hovedtaltets foretak.

Retten legger etter bevisførselen til grunn at overføringen var penger som hovedtaltalte hadde lånt etter muntlig avtale med Kolnes, og hvor hovedtaltalte instruerte Kolnes om å sende pengene til et konkret angitt kontonummer i SR-bank. Sett hen til forklaringene fra Lunde og Kolnes, om at Lunde ikke hadde noen del i låneavtalen, finner retten ikke troverdighet i hovedtaltates forklaring om at han selv bare var en mellommann i dette låneforholdet, og at lånet bare forpliktet Lunde. Retten har ved vurderingen også sett hen til forklaringene fra Jan Arne Nilsen og Per Inge Hamre, som gjennom sine selskaper overførte betydelige beløp til Kåre Nilsen etter oppfordring fra Gunnar Kolnes, og som forklarte at de der og da av Kolnes ble forklart at det dreide seg om lån til hovedtaltalte.

Hvorvidt Lundes forklaring om at overføringen var delvis tilbakebetaling av overføringen fra ham til hovedtaltalte tidligere i januar er troverdig, vil retten komme tilbake til. Foreløpig kan retten konstatere at pengene ikke ble overført til Lunde som var den angivelige långiveren, at pengene gikk til aksjehandel på et tidspunkt det ikke var penger på konto i Varhei Invest, og at det heller ikke skjedde noen korresponderende nedbetaling på flexilånet som Lunde hadde trukket på ved overføringen til hovedtaltalte.

3.2.7.20 Hovedtaltates kausjonsstillelse overfor Glitnir 29. januar 2008

Mot slutten av januar 2008 hadde Varhei Invest og Varhei Eiendom til sammen 1 675 000 Acta-aksjer på termin gjennom Glitnir, og hvor særlig Varhei Invest var i underdekning på marginkonto, og var utsatt for pågang fra meglerhuset. Varhei Eiendoms beholdning var 37 000 aksjer på termin. Meglerhusets pågang i forhold til denne porteføljen ble stilt i bero, idet hovedtaltalte den 29. januar 2008 stilte selvskyldnerkausjon til Glitnir for selskapenes akkumulerte bruttoforpliktelse på 33 848 696 kroner til meglerhuset på garantitidspunktet. Kausjonsbeløpet var beløpet av summen av Lundes to selskapers brutto forpliktelse etter terminavtalene og kreditt for øvrig, uten fradrag for aksjeverdier som meglerhuset hadde sikkerhet i. Etter kausjonsstillelsen var det frem til 6. juni ingen bevegelse i selskapenes Acta-portefølje hos Glitnir.

Retten bemerker at hovedtaltalte i samme møte med Glitnir signerte personlig kausjon også for bruttobeløpene som Nilsens og Nordbotns selskaper hadde på Acta-terminer gjennom Glitnir.

Retten vil senere komme inn på hvilke slutninger som kan trekkes om rettsforholdet mellom Lunde og hovedtaltalte vedrørende selskapenes Acta-porteføljer.

Forutsatt at hovedtaltalte var søkegod, innebar kausjonen fullgod dekning for Glitnirs engasjement med Lundes selskaper i Acta-aksjen, uavhengig av dekningsadgangen i aksjene. Med grunnlag blant annet i forklaringen til Arne Århus, som var den i Glitnir som fulgte opp engasjementet, legger retten til grunn for avgjørelsen at garantien fra

hovedtaltalte var avgjørende for at Lundes selskaper kunne holde på Acta posisjonene i Glitnir, selv med marginbrudd, frem til nedsalgene.

3.2.7.21 Overføringen av 2 000 000 kroner fra hovedtaltalte til Varhei Invests marginkonto i Handelsbanken 19. februar 2008 – forholdet til kryssingen av 700 000 aksjer mellom Andresen og Lunde

Den 19. februar 2008 overførte hovedtaltalte 2 000 000 kroner til Varhei Invests konto 9685.28.11150 i Handelsbanken. Kontoen tjente som marginkonto for selskapets terminkontrakter gjennom Handelsbanken Markets. Overføringen skjedde samme dagen som hovedtaltalte hadde overført 5 000 000 kroner fra Spring Gruppens konto i Handelsbanken til sin egen konto i Handelsbanken.

Varhei Invest hadde begynt å bruke Handelsbanken Markets sent i oktober 2007, og hadde siden 3. desember 2007 der en termin på 400 000 Acta-aksjer. Dette var en termin som var blitt flyttet fra selskapets konto hos Pareto. Av denne terminen hadde Handelsbanken Markets 15. januar 2008 tvangssolgt 50 000 aksjer idet selskapet ikke hadde dekket inn marginbrudd. Overskytende margin fra nedsalget ble straks tilbakeført marginkonto som sikkerhet for de resterende 350 000 Acta-aksjene i terminkontrakten. Saldooversiktene viser at det var begrensede disponible kontante midler i Varhei-selskapenes bankkonti.

Den 13. februar 2008 hadde Varhei Invest ervervet en ny terminkontrakt på 700 000 Acta-aksjer. Dette var et kjøp som skjedde utenfor børs idet det gjennom Handelsbanken Markets skjedde en kryssing mot en termin som inntil da hadde ligget på medtaltalte Oskar Andersen. Lunde har i retten forklart at han fikk en forespørsel fra sin megler i Handelsbanken Markets om han ville kjøpe en blokk aksjer, hvilket han svarte ja på, uten at han visste hvem selgeren var. Kryssingen av aksjene har vært gjenstand for særskilt bevisførsel, og retten vil komme tilbake til troverdigheten av Lundes forklaring om dette senere.

Terminen ble kjøpt for 19 kroner og 50 øre aksjen, og innebar en eksponering på vel 13 718 000 kroner ved slutningen. Det ble fra Lundes side ikke innbetalt noen sikkerhet for denne terminen, før hovedtaltalte overførte 2 000 000 kroner til selskapets marginkonto den 19. februar.

Lunde har forklart overføringen fra hovedtaltalte med at den var tilbakebetaling fra hovedtaltalte på 2 000 000 kroner som Lunde hadde overført til denne 19. oktober 2006, som innskudd i et prosjekt knyttet til oppkjøp av en mindre strandeiendom som grenset inntil hovedtaltaltes fritidsbolig i Marbella i Spania. Troverdigheten av den forklaringen, vil retten komme tilbake til. Hva som kan konstateres var at overføringen kom på et tidspunkt der Lunde overtok en Acta-termin fra Andersen, hvor likviditeten i Lundes selskaper var presset, og hvor innbetalingen nettopp gikk til terminkonto til vedkommende selskap som ervervet terminen fra Andersen.

3.2.7.22 Overføringen av 600 000 kroner fra hovedtaltalte til Varhei Invests marginkonto i Handelsbanken 25. april 2008

Den 25. april 2008 overførte hovedtaltalte 600 000 kroner til Varhei Invests konto 9685.28.11150 i Handelsbanken. Dette var som nevnt selskapets marginkonto for terminkontrakter i Handelsbanken Markets.

Overføringen kom fra hovedtaltets kassakredittkonto 9686.08.09696 i Handelsbanken. Hovedtaltalte hadde samme dag tilført denne kontoen 5 850 000 kroner ved overføring av ledig likviditet fra sine meglerkonti hos SEB og DNB Markets. Videre besørget han at det samme dag ble overført 4 175 000 kroner til kontoen fra Spring Gruppens kassakredittkonto i Handelsbanken. Samme dag som han overførte penger til Varhei Invest, overførte hovedtaltalte også 600 000 kroner til Nordbotns selskap Material Management.

Siden den forrige overføringen fra hovedtaltalte til Varhei Invests marginkonto hos Handelsbanken Markets, hadde det skjedd et betydelig nedslag i Acta-porteføljen der, også som tvangssalg fra meglerhusets side. Idet selskapet 13. februar overtok en Acta-termin fra Andersen, hadde det 1 050 000 Acta-aksjer på termin i Handelsbanken. Allerede 19. februar ble det et nedslag på 260 000 Acta-aksjer der. I de etterfølgende ukene frem til 31. mars ble det solgt ytterligere 370 000 Acta-aksjer gjennom Handelsbanken. Av disse siste salgene er solgt av 270 000 aksjer registret som tvangssalg fra meglerhusets side, som følge av manglende innbetaling av sikkerhet ved fallende aksjekurser.

I det hovedtaltalte overførte penger til marginkonto 25. april hadde Varhei Invest 470 000 Acta-aksjer på termin i Handelsbanken Markets. Denne posten ble beholdt frem til nedsalget startet med 50 000 aksjer den 13. juni og hvor resten ble solgt 16. juni 2008, samme dagen som Lunde ble pågrepet.

Etter hovedtaltets innskudd til marginkontoen skjedde det bare ett innskudd, og det var overføring av utbytte fra Acta Holding med vel 1 198 000 kroner den 15. mai 2008.

Lunde har i sin forklaring i retten anført at overføringen av de 600 000 kroner til selskapets marginkonto var siste nedbetaling fra hovedtaltalte på det personlige lånet på 3 600 000 kroner som Lunde ga ham i januar 2008. Retten vil senere komme tilbake til troverdigheten av forklaringene av overføringene som lån og tilbakebetaling på lån. Men også for denne overføringen kan retten konstatere at pengene gikk direkte på marginkonto til dekning av Acta-terminer, og at det heller ikke ved denne overføringen skjedde noen korresponderende nedkvikting av Lundes personlige flexilån som var den direkte finansieringskilden for overføringen til hovedtaltalte i januar.

3.2.7.23 Overføringer av samlet 1 600 000 kroner fra hovedtaltalte til Varhei Invests marginkonto hos SEB i mai og juni 2008

Etter å ha vært aktivt handlende i Acta-terminer gjennom SEB i 2007, solgte Varhei Invest seg ned med 660 000 aksjer i løpet av januar 2008. Nedsalget ble slutført 24. januar 2008. Selskapet hadde deretter 701 000 Acta-aksjer på termin gjennom SEB. Acta-beholdningen hos SEB forble deretter uendret frem til 22. mai 2008, da det ble solgt ut 16 000 aksjer. Beholdningen ble så solgt ut idet Lunde ble pågrepet 16. juni 2008.

Marginkontoen hos SEB ble tilført 2 000 000 kroner fra Varhei Invest den 17. januar 2008. Dette var penger som hadde blitt tilgjengelig for selskapet etter at Varheis konto 15. januar hadde blitt tilført 3 000 000 kroner fra hovedtaltalte gjennom selskapet Nes Holding AS (Gunnar Kolnes). Retten viser til fremstillingen foran om overføringen fra hovedtaltalte. Lunde overførte 1 000 000 kroner til kontoen 23. januar. Lunde

hentet pengene fra lånekontoen (flexilånet) han hadde i SR-bank. Dette var den samme kontoen som han tidligere i januar hadde trukket 3 600 000 kroner på og overført til hovedtaltale. Den 28. januar overførte Lunde ytterligere 1 000 000 kroner til marginkontoen fra en annen konto i SR-bank. Deretter var det ingen andre overføringer enn godskrivning av rente, frem til kontoen 16. mai ble godskrevet 1 875 000 kroner i utbytte på Acta-terminene som lå i SEB. Alle senere overføringer til kontoen kom direkte fra hovedtaltale.

I perioden 21. mai til 13. juni 2008 overførte hovedtaltale ved 5 overføringer til sammen 1 600 000 kroner til Varhei Invests marginkonto hos SEB. Overføringene kom fra hovedtaltales handelskonti i meglerskapene SEB og DNB NOR Markets. Retten legger i samsvar med forklaringen fra Lunde at pengene gikk med til å holde på Acta-terminene i SEB i et fallende aksjemarked.

Lunde har forklart overføringene fra hovedtaltale med at dette var delvis tilbakebetaling av de vel 8 millioner kroner som Lunde hadde overført til hovedtaltale i desember 2006, for deltakelse i utviklingen av tomten på Vistestranden (som lå i Hamko AS), idet hovedtaltale nå ville benytte tomten til rent private formål. Retten vil senere komme inn på troverdigheten av Lundes forklaring. Det kan imidlertid, som for alle andre overføringer fra hovedtaltale i 2008, konstateres at pengene av hovedtaltale ble overført direkte til marginkonto som betjente Acta-terminer og at kontoen ikke tilhørte Lunde som långiver, men et selskap Lunde hadde indirekte eierskap til.

3.2.7.24 Oppsummering

Hovedtaltales overføring av 4 000 000 kroner til Lunde 6. september 2004 innebar et omskifte i Lundes handlemønster opp mot Acta-aksjen. Mens han tidligere hadde vært sporadisk inne i aksjen, med salg gjennomgående før oppgjørsfristen overfor megler, begynte han nå med større volum og lengre tidshorisont på kjøpene, særlig gjennom selskapet Varhei Invest AS.

Lunde hadde imidlertid økonomi til å innlede eksponering i Acta-aksjen, forutsatt at han hadde beredskap til å gå fort ut av aksjen dersom kursutviklingen var negativ. Han hadde også selvstendige lånopptak i bank og hos meglerhus til aksjehandel. I perioden frem til sensommeren 2007, hvor aksjen hadde betydelig vekst, sees finansieringen fra hovedtaltale som et middel til å komme videre opp i aksjen. Fra høsten 2007 og særlig i første halvår av 2008, var pengeoverføringer og garantistillelser fra hovedtaltale helt avgjørende for at Lunde skulle kunne holde på Acta-posisjoner i det omfang som særlig ble gjort gjennom Varhei Invest.

Betydelige overføringer mellom de hovedtaltale og Lunde er opplyst å knytte seg til deltakelse i eiendomsprosjekter. Store overføringer fra Lunde til hovedtaltale er penger som er gevinst fra handel i Acta-aksjen, og anførte tilbakebetalinger fra hovedtaltale har gått rett til aksjehandel eller til sikring av aksjekjøp i Acta-aksjen. Overføringene er basert på muntlighet og uten sikkerhet, og med svært haltende forklaringer. Inntrykket er at hovedtaltale har fungert som et sentralt finansieringsgrunnlag for Lundes tilsynelatende kaldblodige investeringsprofil opp mot Acta-aksjen, mens hovedtaltale har hatt tilnærmet fri tilgang til overskuddene investeringene har gitt.

3.2.8 *Odd Inge Bø*

3.2.8.1 **Innledning**

Odd Inge Bø var, inntil han tok arbeid hos hovedtaltalte, gårdbruker på Randaberg. Han bodde på bruket sammen med ektefellen.

Familieøkonomien var etter Bøs forklaring rimelig god, hvilket også underbygges av de ligningsopplysninger som er fremlagt for retten. Han eide gården, hadde lite gjeld og hadde noen hundre tusen kroner i banken. Bøs arbeidsinntekter var familiens hovedinntektskilde. Retten finner det likevel klart at dersom Bø skulle starte opp med aksjehandel av noe omfang, ville han ikke fått finansiering i bank eller hos meglerhus til å gjøre dette, både med grunnlag i inntektsnivået, og fordi han ville hatt vanskeligheter med å stille tilstrekkelig sikkerhet.

Bøs forklaring om opptakten til at han i 2006 ble aksjeinvestor, var at han som vaktmester hos hovedtaltalte fattet interesse for aksjehandel. Dette blant annet fordi det ble snakket om aksjer og aksjeverdier i hovedtaltaltes hjem. Idet hovedtaltalte ble oppmerksom på at Bø var interessert i emnet, skal han ifølge Bø ha tilbudt Bø å låne penger slik at han kunne komme i gang med terminhandel med inntil 2 millioner Acta-aksjer. Noen låneramme ut over dette var ikke avtalt, ei heller muligheten for tilleggs lån dersom han skulle bli møtt med marginkrav. Avtaleforholdet ble heller ikke formalisert, og det var ikke sagt noe spesielt mellom de om rente, eller nedbetalingstid. Hovedtaltalte forklarte seg i retten i samme retning.

3.2.8.2 **Oppstarten – aksjehandel i eget navn vinteren 2006**

Etter avtale med hovedtaltalte opprettet Bø en egen bankkonto for overføringene i DNB, og ikke i Bøs lokale bankforbindelse på Randaberg. Den 21. januar 2006 overførte hovedtaltalte 5 000 000 kroner til Bø. Den 27. februar 2006 overførte hovedtaltalte ytterligere 4 000 000 kroner til Bø.

Bø innledet kundeforhold med meglerhusene SEB og First, og i perioden 21. februar til 27. februar 2006, kjøpte han 1 699 000 Acta-aksjer på termin. Etter et mindre nedslag og et oppkjøp lå porteføljen fra 7. mars på 1 499 000 Acta på termin. De to første overføringene fra hovedtaltalte gikk med som egenkapital/marginkrav for disse handlene.

Den 30. mars overførte hovedtaltalte 500 000 kroner til Bøs konto i DNB. Siktemålet med overføringen var å dekke marginkrav på Bøs Acta-investeringer. Pengene ble også benyttet til dette formålet. At overføringen hadde marginkrav som siktemål, bygger retten på Bøs forklaring i retten.

3.2.8.3 **Fra våren 2006 - aksjehandel gjennom Spelt AS**

Våren 2006 opprettet Bø foretaket Spelt AS. Penger til aksjekapitalen ble hentet fra kontoen i DNB. I følge Bøs forklaring lå det skattemessige grunner knyttet til aksjehandelen til grunn for opprettelsen av selskapet. Bø var eneaksjonær, enestyre og daglig leder.

Bø overførte 7 og 11. april beholdningen av Acta-aksjer på termin – 1 499 000 aksjer – samt marginkonto med innestående 18 155 826 kroner som lån til selskapet. Kundeforholdet til meglerhusene fortsatte deretter gjennom Spelt. Ved overføringen hadde aksjene på termin en børsverdi på over 39 millioner kroner.

Etter overføringen av virksomheten til Spelt, satt Bø igjen med ca. 3 millioner kroner i kontanter, som i det vesentlige var utbytte på aksjene før overføringen til Spelt.

Bø og Spelt var i terminperioden utsatt for en negativ kursutvikling på Acta-aksjen. Idet Bø handlet Acta-terminene hos First og SEB i slutten av februar var aksjekursen i området 26 kroner aksjen. Fra mai måned gikk aksjekursen brått nedover til et bunnivå i juni med kurser under 20 kroner. Aksjen tok seg opp igjen utover høsten, og var i september igjen på høyere nivå enn før kursfallet.

Ettersom marginkontoen tjener som egenkapital/sikkerhet for investorens innfrielse av terminkontrakten, og marginbeløpet avregnes dag for dag i lys av dette, vil kursfall og øket volatilitet i aksjen lede til krav om innbetalinger til marginkonto, mens kursoppgang etter hvert leder til at det er mer enn nødvendig innstående på marginkonto. Dersom det er mer penger på marginkontoen enn marginkravet, har investoren ledig kapital der som kan tas ut. For Bø – og senere Spelt – var situasjonen at man utover forsommeren og sommeren 2006 fikk krav om innbetaling til marginkonto, mens penger kunne tilbakeføres fra ettersommeren – selv før nedsalget begynte.

Den 23. mai 2006 overførte Bø 1 050 000 kroner fra DNB-kontoen til Spelts marginkonto hos First til dekning av marginkrav. Dette var penger Bø hadde stående på kontoen fra tidligere overføringer fra hovedtaltale.

Den 30. mai 2006 mottok Bø 2 500 000 kroner fra hovedtaltale til DNB-kontoen. Den 1. juni overførte Bø 2 500 000 kroner til Spelts marginkonto hos SEB til dekning av marginkrav.

Den 13. juni 2006 mottok Bø 4 500 000 kroner fra hovedtaltale til DNB-kontoen. Den 14. juni overførte Bø 1 500 000 kroner til Spelts marginkonto hos SEB til dekning av marginkrav og 1 000 000 kroner til Spelts marginkonto hos First. Den 19. juni overførte Bø ytterligere 625 000 kroner til Spelts marginkonto i First til dekning av marginkrav.

Den 21. juni 2006 overførte Bø 497 793 kroner fra DNB-kontoen til hovedtaltales konto i Scandiabanken Bilfinans. I Scandiabanken er overføringen merket avdrag og renter. Bø og hovedtaltale har forklart overføringen med at Bø administrerte gjennomføringen av et bilsalg for hovedtaltale. Den 14. juni og 23. juni ble overført henholdsvis 70 000 og 500 000 kroner fra en tredjemann til Bøs konto i DNB. Disse overføringene er de eneste overføringene knyttet opp mot Bøs konto hos DNB som ikke uten videre lar seg relatere til aksjehandel. Retten kan ikke se bort fra forklaringen om at pengene i det vesentlige angår en bilhandel.

Den 5. september 2006 solgte Spelt 400 000 aksjer på terminen hos SEB de påfølgende dager kjøpte Spelt seg opp igjen med 400 000 aksjer, som ble satt i terminen selskapet hadde hos SEB. Status 13. september var derfor at selskapet igjen hadde 800 000 aksjer på termin hos SEB, ved siden av 699 000 aksjer på termin hos First.

I perioden 30. september til 27. desember solgte Spelt seg ned i begge meglerhus, og ved årsskiftet stod det igjen rest av 110 000 Actaq-aksjer på termin hos SEB hvor 60 000 aksjer ble solgt 3. januar 2007.

Parallelt med nedsalget føres det penger over fra Spelt til Bø, som Bø benyttet til tilbakeføring til hovedtaltale. Den 23. august overføres 6 000 000 kroner til hovedtaltale, og den 28. november overføres det 10 500 000 direkte fra Spelt til hovedtaltale. Ved disse overføringene på samlet 16 500 000 har Bø forklart at han gjorde opp gjelden til hovedtaltale.

Retten antar i samsvar med Bøs forklaring at han etter avviklingen av aksjeporteføljene i eget navn og gjennom Spelt, og oppgjøret med hovedtaltale, direkte og indirekte satt igjen med et overskudd på ca 13 000 000 kroner, fordelt på aksjegevinst og utbytte på Acta-aksjer.

Retten kommer senere inn på Bøs forklaring om at han avsluttet aksjehandelen hovedsakelig fordi han ikke fikk formalisert gjeldsforholdet til hovedtaltale.

3.2.8.4 Disposisjoner i 2007 og 2008

Idet Bø gjennom Spelt AS solgte seg ned i Acta-aksjen, herunder at han solgte 60 000 aksjer fra en termin 3. januar 2007, rullerte han samme dag en termin på 50 000 Acta-aksjer som selskapet hadde gjennom SEB. Børsverdien på disse aksjene var ca. 1 675 000 kroner, mens kapitalen som ble bundet opp som sikkerhet på marginkonto var langt lavere. Ettersom det lå betydelige midler i Spelt etter tidligere nedsalg av Acta-aksjer, var det heller ikke behov for ekstern finansiering for å dekke opp for eventuelle tillegg til marginkontoen ved rulleringen. Denne terminen ble rullert flere ganger frem til den ble solgt med tap medio juni 2008.

Den 8. november 2007 kjøpte Bø gjennom Spelt AS ytterligere en terminkontrakt på 50 000 Acta-aksjer, til en tegningsverdi på 1 058 000 kroner. Heller ikke for denne terminkontrakten hadde selskapet behov for ekstern finansiering. Terminen ble rullert flere ganger frem til den ble solgt med tap medio juni 2008.

Det var ingen direkte overføringer mellom selskapet og hovedtaltale i denne perioden, eller senere.

Imidlertid foretok Bø i januar 2008 et låneopptak på 730 000 kroner i Handelsbanken, med hovedtaltale som kausjonist. Lånebeløpet ble benyttet til å refinansiere boliglånet til en felles bekjent av hovedtaltale og Bø, mot at Bø overtok panteretten i boligen. Det ble også opprettet et lånedokument mellom Bø som långiver og ektefellen til den felles bekjente, som låntaker. I perioden januar – juni 2008 er det registrert utbetalinger på samlet 40 000 kroner fra Spelt til Handelsbanken, til dekning av renter på lånet. Bøs gjeldsforhold til Handelsbanken er senere overtatt av hovedtaltales ektefelle, eller selskap som kontrolleres av henne. Retten legger i samsvar med Bøs og hovedtaltales forklaringer i retten, at den felles bekjente hadde henvendt seg til hovedtaltale med anmodning om økonomisk bistand, og at det var hovedtaltale som trakk Bø inn i arrangementet.

Retten legger i tråd med Bøs forklaring til grunn at selskapet for øvrig kjøpte aksjer i Orkla, som ble solgt med tap, og at det ble foretatt en rekke investeringer i spareprodukter som Acta-konsernet solgte, og som har hatt en svært uheldig verdiutvikling.

3.2.8.5 Oppsummering

I forhold til finansieringen av Bøs aksjehandel i eget navn og senere gjennom Spelt, finner retten det åpenbart at Bø ikke hadde fått handlet Acta-aksjer i det omfang han innledningsvis gjorde, om han ikke hadde blitt stilt til rådighet 9 000 000 kroner fra hovedtaltalte. Børsverdien av de 1 699 000 aksjene han opprinnelig inngikk termin på, var omtrent 44 000 000 kroner, og ca. 38 000 000 kroner for de 1 499 000 terminene som porteføljen etter kort tid stabiliserte seg på. Det vesentlige av midlene som Bø mottok fra hovedtaltalte gikk med som marginkrav for disse terminene, og Bø hadde i sin egen økonomi minimal finansiell styrke til å ta en nedtur i aksjekursen. Da Acta-kursen var nede i 19 kroner i juni 2006, var i realiteten hele det opprinnelige beløpet på marginkontoen tapt. Det eneste aktivum av betydning på Bøs hånd var gården, som etter hans egen vurdering hadde en omsetningsverdi på 7 millioner kroner. Retten antar at en bank ut fra Bøs samlede finansielle stilling ikke ville gitt ham ytterligere lån av betydning, selv med gården som sikkerhet. Selv om han hadde klart å reise penger på gården, ville det imidlertid ikke vært tilstrekkelig for å dekke opp for ubalansen på marginkontoen. Når Bø og senere Spelt likevel blir sittende med terminene gjennom nedturen skyldes dette ene og alene finansieringen fra hovedtaltalte.

3.3 RISIKO/ NEDSIDE

3.3.1 Generelle merknader

Retten vil i det følgende ta stilling til hvorvidt hovedtaltalte kan anses eksponert i de medtaltaltes porteføljer, basert på hvem som har tatt risikoen ved investeringene. Retten bemerker at det ikke er påberopt at risiko-elementet alene kan danne tilstrekkelig grunnlag for en slutning om meldeplikten er utløst, men at funnene må ses i sammenheng med de øvrige påberopte faktorer knyttet til hovedtaltaltes rolle.

Med begrepet *risiko* mener retten i den påfølgende drøftelsen ikke nødvendigvis bare hvem som bærer det endelige tapet ved investeringen, men også de situasjoner underveis hvor meklerhusenes marginkrav står udekket som følge av kurssvingninger. Investoren kan da tilføre ny sikkerhet, enten ved tilførsel av kapital eller forhøyet sikkerhetsstillelse og dermed øke eksponeringen; eller alternativt selge, men til en dårligere kurs og bli påført tap. Begge disse situasjonene er tatt i betraktning. I all hovedsak er det snakk om marginkrav for terminhandel og CFDer. Videre gjelder de omhandlede transaksjoner kun finansielle instrumenter knyttet til Acta-aksjer, med mindre annet er uttrykkelig nevnt.

Retten vil prinsipielt ta stilling til hvorvidt hovedtaltalte utover enhver rimelig tvil har dekket de medtaltaltes marginkrav eller deler av dem, og dernest hvorvidt disposisjonene innebærer at hele eller deler av risikoen ved investeringen ligger hos hovedtaltalte. I rettens nærmere bevisvurdering vektlegges for det første de *pengeoverføringer* fra hovedtaltalte som kan knyttes til dekning av marginkrav i hver av de seks medtaltaltes Acta-porteføljer. Generelt kan det bemerkes at pengeoverføringene stort sett har gått enten til de medtaltaltes kontoer direkte eller deres selskapskontoer, og derfra videre til meklerhusene. I noen tilfeller er hovedtaltaltes rolle synliggjort også vis-a-vis meklerhusene, ved at overføringene er gått direkte fra ham til de medtaltaltes finansieringskontoer i meklerhusene. I tillegg kommer *kausjonsavtaler* og *lån fra andre* som kan knyttes til dekning av marginkrav. Bevisbildet vil også inneholde komponenter som nærhet i tid, beløpnes størrelse og

kommunikasjon de tiltalte seg imellom, og mellom de tiltalte og meklerhusene. Videre må retten ta i betraktning *underliggende avtaler*, herunder hva de tiltalte selv har sagt om en slik risikofordeling, i meklersamtaler og i sine politiforklaringer og rettslige forklaringer, samt hva de har skrevet i de beslaglagte regnskaper og notater. Retten vil foreta en kronologisk gjennomgang av transaksjoner og relevante hendelser, for hver av de seks medtiltalte.

3.3.2 *Kåre Nilsen*

3.3.2.1 Innledning

Totalt i tiltaleperioden har hovedtiltalte direkte eller indirekte overført kr. 86 585 000,- til Kåre Nilsen, som har medgått til aksjehandel for Nilsen privat, hans selskaper JMT AS, Multi IN AS og Nemo AS, eller som har gått videre til andre medtiltalte. I en del tilfeller har Nilsen fremstått som en ren mellommann ved overføring av penger til dekning av Bondestads marginkrav.

Påtalemyndigheten hevder at det var en absolutt forutsetning for Nilsens investeringer i Acta-aksjer at hovedtiltalte dekket nedsiden og at det også skjedde. Forsvaret har anført at Nilsens handler var helt selvstendige og utført på egen risiko, og at også overføringene fra hovedtiltalte til dekning av marginkrav må ses i lys av velvillige lån i ren gavehensikt og raushet til et nært familiemedlem, for å hjelpe ham i gang med aksjehandel.

Retten vil foreta en kronologisk gjennomgang av de pengeoverføringer fra hovedtiltalte som kan knyttes til dekning av Nilsens marginkrav og de øvrige bevis som belyse plasseringen av risiko, herunder meklersamtaler og trafikkdata. I fokus er også Nilsens mulige rolle som mellommann i forhold til Bondestads marginkrav.

3.3.2.2 Pengeoverføringer

Fra august 2004 frem til april 2005 kjøpte Kåre Nilsen ca. 1,5 millioner Acta-aksjer på termin og 2,7 millioner Acta-CFD'er, alt finansiert av overføringer som stammer fra hovedtiltalte, enten direkte til Nilsen eller via hans kone Fia Ingebretsen. Ved kursnedgang i mai 2005 overførte hovedtiltalte den 20. mars 3, 5 millioner kroner, og den 27. mai 2 millioner kroner til Nilsens konto. Samme dag gikk det fra Nilsens konto ut 1,4 millioner kroner til dekning av marginkrav i Glitnir knyttet til Acta-CFD'er, og marginkrav i DnB på kr. 1 444 100,- og kr. 2 067 560,-, knyttet til Acta-aksjer på termin. Nilsen hadde selv ingen kapitalbuffer til å dekke opp kursfallet. Hovedtiltalte har erkjent at han på dette tidspunkt dekket marginkrav for Nilsen, i noe han kalte en "mentorfase", og har forklart at det var et gavelån, akkurat som den initiale startkapitalen, for å hjelpe Nilsen på rett spor i egen aksjehandel. Retten konstaterer at Nilsen på dette tidspunktet ikke hadde egenkapital nok til både å dekke marginkravet og beholde de finansielle instrumentene. Risikoen var dermed hovedtiltaltes.

Høsten 2005 overførte hovedtiltalte henholdsvis 2 millioner kroner den 21. oktober og 1 million kroner den 24. oktober til Nilsens konto. Samme dag gikk ut fra konto 3 millioner kroner til dekning av sikkerhet for Acta-CFDer i Glitnir. Den 30. november overførte hovedtiltalte fra sin nyopprettede kreditt i Handelsbanken 5 millioner kroner til Nilsens konto, hvorav kr. 2 millioner samme dag gikk ut til dekning av sikkerhet for JMT i Acta-CFDer i Glitnir. På dette tidspunkt hadde Nilsen hatt antakelig nok

likviditet til selv å dekke marginkravet. I desember 2005 tilbakeførte Nilsen totalt 18 millioner kroner til hovedtaltaltes kontoer via sin konto i JMT, ved salg av Acta-papirer i Glitnir, DnB og First. Salget innbrakte gevinster rundt 19,5 millioner kroner. En av transaksjonene er merket "*tilbakeføring*".

I 2006 mottok Nilsen ingen overføringer fra hovedtaltalte og tilbakeførte den 27.-28. desember 2006 via JMT totalt 18 millioner kroner, som stammet blant annet fra gevinst i Glitnir og DnB. I dette tidsrommet var Acta-aksjen på stigende kurs. Utover en rulling av 600 000 Acta-aksjer foretok Nilsen ingen aksjetransaksjoner av betydning. Retten vil senere behandle tilbakeføringen under punkt 3.4.2 om fordelingen av gevinst/utbytte.

I 2007 er det to kategorier overførsler som kan ha betydning for risikospørsmålet. For det første har hovedtaltalte overført beløp til dekning av Nilsens marginkrav. For det andre har Nilsen foretatt en rekke overføringer til Johnny Bondestad, hvorav deler av disse overføringene har gått til dekning av Bondestads marginkrav. Retten vil behandle overføringene kronologisk.

Den 13. februar 2007 overførte Nilsen 5 millioner kroner, som stammet fra JMT, til Bondestad, hvorav kr. 800.000 gikk til dekning av marginkrav i DnB. Den 16. februar 2007 overførte hovedtaltalte 5 millioner kroner til Nilsens konto, som ble overført til Bondestad, hvorfra det den 28. februar ble overført kr. 700 000 til dekning av marginkrav i DnB den 2. mars 2007 og kr. 1 050 000 i Glitnir den 6. mars 2007.

Ved kursfall i juli 2007 overførte hovedtaltalte totalt 8 millioner kroner til Nilsens konto, som blant annet gikk til dekning av Nilsens marginkrav i DnB på 2,5 millioner kroner den 2. august 2007. Et beløp på 4,9 millioner kroner gikk videre til Bondestads konto fra 25. juli til 2. august, og derfra til dekning av Bondestads marginkrav i Orion på 1,3 millioner kroner den 26. juli 2007, og i Glitnir på 3,5 millioner kroner 3. august 2007.

Kursfallet fortsatte høsten 2007. Den 5. november fikk Nilsen overført 4,1 millioner kroner fra Ragnhild Ingebrigtsens konto, hovedtaltaltes mor, som blant annet gikk til dekning av Nilsens marginkrav i DnB på 3,1 millioner kroner, samme dag. Den 6. november ble et beløp på 1,5 millioner kroner ført videre fra Nilsen til Oskar Andersens konto, til dekning av deler av Andersens marginkrav i SEB Enskilda, overført til meklerhuset 5.-6. november. Pengene blir tilbakeført fra Andersen den 21. desember 2007.

Nilsen realiserte også Acta-produkter og verdipapirer i november 2007, som ble overført via JMT til Nilsens konto og derfra den 16. november med kr. 475 000 og den 21. november med 2,1 millioner kroner inn på Bondestads konto, som gikk til å dekke marginkrav for Bondestad i Orion, ved overførsel den 16. november på kr. 475 000 og den 21. november med 1,82 millioner kroner.

Den 8. januar 2008 overførte hovedtaltalte 5,5 millioner kroner til Nilsens konto, som samme dag gikk ut av konto til dekning av sikkerhet for JMT i Pareto på 1,6 millioner kroner og for JMT i Glitnir 2,2 millioner kroner for sikkerhet i Acta / REC. Likvide midler hentet hovedtaltalte fra Spring Gruppen og Spring Holding.

Utover våren økte marginkravene fortsatt. Som en nødløsning fikk Nilsen finansiering fra *tredjeparter*, som hovedtaltalte hadde inngått låneavtaler med og hvor han

kausjonerte for lånene. Fra investoren Jan Nilsen ble det den 15. januar overført 2,5 millioner kroner til Nilsens konto og samme dag, fra Dino, 7 millioner kroner merket *Ovf JMT for kjøp av Acta*. Samme dag gikk det 3 millioner kroner ut av Nilsens konto til dekning av sikkerhet for JMT i DnB, mens 5 millioner den 5.-16. januar ble brukt til å kjøpe 675 000 Acta i ABG Sundal Collier. Den 21. januar overførte investor Jan Nilsen ytterligere 2,5 millioner kroner til Nilsens konto og samme dag kom det inn 7,5 millioner kroner fra Dino, merket *Ovf JMT for kjøp av Acta*. Samme dag gikk det ut av Nilsens konto 2 millioner kroner til dekning av sikkerhet for JMT i First Securities og 1 millioner kroner til dekning av sikkerhet for JMT i DnB NOR Markeds, samt 2 millioner kroner til dekning av sikkerhet for JMT i Acta/REC i Glitnir.

Midlene fra Jan Nilsen og Dino ble også kanalisert videre til dekning av Bondestad og Nordbotn marginkrav. Nilsen overførte den 15. januar 2008 1,5 millioner kroner til Bondestads konto, og samme beløp ble overført den 16. januar til dekning av sikkerhet i Orion for Bondestad. Videre overførte han den 21. januar 2 millioner kroner til Bondestads konto, hvorav 1,1 millioner kroner dagen etter gikk til dekning av sikkerhet i Orion og kr. 900 000 til Glitnir. Den 21. januar overførte Nilsen også 3 millioner kroner til Nordbotn til dekning av sikkerhet for Material Management AS i Handelsbanken. I en udatert og usignert avtale funnet ved beslag hos Nordbotn heter det:

"I forbindelse med Kåre Nilsens lån til Knut Helge Nordbotn og Material Management er partene enige om følgende:

Sikkerhet for lånet stort 3 millioner kroner (3.000.000,- NOK) er bundet opp i Acta aksjer. Må Knut Helge Nordbotn eller Material Management as selge med tap så skal det ikke dekkes inn/ betales tilbake til Kåre Nilsen noen beløp og det kan heller ikke gjøre regress/stille krav overfor Knut Helge Nordbotn eller Material Management AS på noen måte.

Dette innebærer at eventuelle utbetalinger som Kåre Nilsen har hatt eller vil ha privat eller gjennom sitt selskap i h h t angitte lån / Kausjoner ikke gir Kåre Nilsen rett til å kreve noe beløp hos låntaker, Knut Helge Nordbotn og Material Management AS. Det er Knut Helge Nordbotn / Material Management som alene bestemmer om dette lånet skal tilbakebetales!"

Ved senere utveksling av tekstmeldinger mellom dem den 29. mai skriver Nordbotn kl. 1316: *"Hei. Ja det er mitt konto nr. Der satte du inn 3 mill?...:-)*. Nilsen svarte kl. 1319 *"Ja, 3 mill"* og tilføyde kl. 1431 *"pengene ble overført til deg 21 januar :-)* Hils!"

Den 29. januar 2008 signerte hovedtaltale en *selvskyldnerkausjon* til Glitnir Securities for gjeld i Nilsens selskaper Nemo Invest AS, Multi In AS og JMT AS, på til sammen kr 73 337 554, 56:

"Undertegnede, Fred Ingebrigtsen, p.nr. 121064 41551, stiller seg herved som selvskyldnerkausjonist for de forpliktelser Nemo Invest AS, org.nr. 989746669, og Multi In AS, org.nr. 989746715 og JMT AS, org.nr.988355313, samlet kalt ("debitorene") har overfor Glitnir Securities ASA, org.nr. 942274238, ("kreditor")følge kontooversikt datert 29.01.2008. Kontooversikten er vedlagt denne kausjonserklæring. Samlet beløper de tre debitorers forpliktelser til kreditor seg til kr. 73.337.554,56 —

kronersyttitremillionertrehundreogtrettisyvtusenfemhundreogfemtifire 56/100.

Kausjonsansvaret består fullt og helt inntil debitorene har innfridd alle sine forpliktelser overfor kreditor. Betalingsutsettelse medfører ikke bortfall eller reduksjon av kausjonsansvaret. Renteendringer, fornyelser og betalingsutsettelse kan skje uten underretning til meg.

Jeg er innforstått med at ansvar kan gjøres gjeldende mot meg straks debitors forpliktelse er misligholdt. Fra den dag jeg mottar krav under kausjonen, påløper forsinkelsesrente av det samlede krav. Forsinkelsesrenten skal være lik den til enhver tid gjeldende forsinkelsesrente etter loven, f t 12,25%.

Mitt ansvar skal være begrenset til ovennevnte beløp, med tillegg av forsinkelsesrente som påløper etter at jeg har mottatt krav under kausjonen. Krav under denne kausjon må være rettet mot meg innen den 1. april 2008.

I perioden fra undertegning av denne kausjonserklæring og til og med 25. mars 2008 kan fordringen ikke ansees som misligholdt.

Ethvert salg av ACTA-aksjer i denne perioden skal være godkjent av meg.

Ved overdragelse av fordringen overføres rettighetene etter denne kausjonserklæring til den nye kreditor.

Kausjonen er ugjenkallelig og uten forbehold.

Fred Ingebrigtsen."

Den 20. februar 2008 overførte hovedtaltalte 1,5 millioner kroner til dekning av sikkerhet for JMT AS i DnB direkte til Nilsens finansieringskonto i meklerhuset, og samme dag, 2,1 millioner kroner for Nilsen til dekning av aksjekreditt og sikkerhet i First / Swedbank. Også her gikk beløpet direkte til finansieringskontoen. Begge overføringene er merket "Marginkrav. Kåre Nilsen".

Den 12. mars 2008 overførte hovedtaltalte 3,6 millioner kroner i refusjon til en ny kredittkonto for Nilsen, konto nummer 9685 28 16322 i Handelsbanken. Fra denne kontoen hadde det allerede mellom 6.-13. mars gått ut 1,2 millioner kroner til First/Swedbank til dekning av sikkerhet og nedbetaling av aksjekreditt, 2 millioner kroner til dekning av sikkerhet for JMT i DnB, og den 6. mars kr. 400.000 til dekning av sikkerhet for JMT i Pareto.

I april 2008 overførte hovedtaltalte den 28. april 1,3 millioner kroner til dekning av sikkerhet i Pareto for JMT til Nilsens finansieringskonto i Pareto, og samme dag, 1 million kroner til dekning av sikkerhet for JMT til finansieringskontoen i DnB og kr 425.000 til finansieringskonto i First / Swedbanks for nedbetaling av aksjekreditt og sikkerhet for Nilsen. Pengene kommer fra Spring gruppen. Overføringene er merket "marginkrav".

I mai 2008 via sin meklerkonto i DnB overførte hovedtaltalte den 20. mai kr. 450 000 til Nilsen, som ble brukt til å betale skatt. Videre, den 28. mai overførte hovedtaltalte fra sin ordinære konto 2,2 millioner kroner til dekning av sikkerhet for JMT til finansieringskonto i Pareto, 1 million kroner til dekning av sikkerhet i DnB for JMT, og samme dag, 1,1 millioner kroner til First/Swedbank til nedbetaling av aksjekreditt og sikkerhet, i de to sistnevnte tilfeller direkte til finansieringskontoen.

3.3.2.3 Trafikkdata

Trafikkdata utover våren 2008 viser et stort omfang av beskjeder fra Nilsen til hovedtilltalte vedrørende marginkrav. Retten har fått seg forelagt tekstmeldinger hvor Nilsen videreformidlet marginkravene til hovedtilltalte, eksempelvis fra meklerne Hans Petter Solberg og Arne Aarhus i Glitnir, samt Helge Aune i DnB. Det er hovedtilltalte som ble bedt om å rydde opp, ta møter, ringe rundt og snakke med *compliance*-avdelingene, samt skaffe tilveie ledig kapital. Her nevnes eksempler, idet en komplett gjengivelse i dommen ikke anses mulig eller hensiktsmessig. Retten bemerker dog at det ikke er fremlagt funn for retten som er uforenelige eller i konflikt med rettens konklusjon. Under gjengis en del av meldingene fra våren 2008:

Den 21. mai 2008 kl. 0927 skrev Nilsen til hovedtilltalte:

"Pareto er på med et marginkrav på 1, 3 mill"

Kl. 2256 svarte hovedtilltalte:

"Hei klarer du å holde de noen dager"

Den 22. mai kl. 0130 sendte Nilsen følgende melding til hovedtilltalte:

"Pareto godtar at vi sender en bekreftelse i løpet av dagen. De ringte meg fra oppgjør-"

Den 26. mai kl. 1341 fortsatte Nilsen slik:

"Hvis overførselen drøyer nå tror jeg det er smart at du ringer Endre Sande. De vil tvangsselge hvis de ikke får en bekreftelse"

Samme dag kl. 1958 skrev han:

"Hei Fred! Her er oversikten Jone fikk. Overfør 2,2 millioner til Pareto, kontonr....., bekrefte til fax....., overfør 1 mill til DnB kontonr... bekrfte til fax... Overfør 1, 1 mill til First, kontonr... bekrefte til fax....."

Pengene ble til slutt overført. Nilsen kvitterte til hovedtilltalte den 27. mai kl. 1215 med følgende:

"Godt at du kan puste ut, og at du har fått ordnet! Du er fantastisk flink! Jeg har ikke hørt noe fra Hans Petter. Er det overført noe, eller blir det senere?"

Den 29. mai 2008 kl. 1239 sendte hovedtilltalte ut en instruks til sine stråmenn: Nilsen, Lunde, og Nordbotn:

"Hei hvis Arne fra Glitnir ringer så ikke ta tlf før du har snakket med meg. Han kan ringe fra skjult nummer."

Et annet forhold som indikerer at hovedtilltalte bar risikoen er at Nilsen skilte mellom Acta-porteføljen og sin egen privatøkonomi. Den 16. mai 2008 kl. 2009 sendte Nilsen en tekstmelding til hovedtilltalte, der det het:

"Hei Fred! Det går mye bedre med oss. Vi snakker 'samme språk', og har hatt en god periode. Jeg trenger penger til Jmt pga skatt og noe utestående til Pareto. 600 000 kr. Jeg kan få overført fra DnB og First eller vil du at det skal stå?"

I svar samme dag kl. 2012 skrev hovedtaltale:

"Har du overdekning der?"

Nilsen svarte kl. 2024:

"Jeg har pga utbytte og siden kursen over 15 kr. Hvis du vil at det skal stå som sikkerhet, må jeg låne av deg!"

Den 19. mai ba Nilsen om lån likevel. I tekstmelding til hovedtaltale kl. 1113 skrev han:

"Er det mulig å låne 450.000 av deg? First vil helst ikke overføre pga sikkerhet på 15 kr. Hvis det er ok for deg, overfør til konto 8160.05.89024."

Senere samme dag kl. 1504 purret han hovedtaltale:

"Hei igjen! Fikk du meldingen, ang om muligheten for å låne 450.000 av deg? Jeg snakket med revisor og han sa at skatten må betales. I.o.m at jeg realiserte Acta aksjer i fjor vil skattebeløpet bli høyere."

Den 12. juni 2008 kl. 1133 klaget Nilsen på nytt over sin egen økonomi, helt adskilt fra hva som foregikk med Acta-aksjene:

"Det har vært tomt på Jmt-kontoen en stund nå. Har ikke tatt ut lønn på 4 mnd. Har fått krav fra Randaberg kommune ang skatt og arbeidsgiveravgift som ikke er kunnet bli trukket. (...) uten uttak av lønn sliter jeg med å betale huslån, bidrag og andre regninger.(..) Hva gjør vi?"

På dette tidspunktet var det en likviditetskrise i selskapet, noe Nilsen var fullt ut klar over. Nilsen skrev til hovedtaltale noen dager før, 10. juni kl. 0945.

"Arne (Glitnir, rettens anm.) vil ha konkret plan for utvalg. Jeg kan ikke gi han det, og han vil ha et raskt svar. Kan du ringe ham? Han mener at selskapene skylder 100 mill....."

Den 12. juni 12:52 purret han på nytt:

"Kan du ringe meg, eller sende meg en sms ang hva jeg skal gjøre overfor Hans Petter og Helge? Haster pga tidsfrist!"

Han fortsatte pågangen utover dagen, kl. 1416:

"Hei! Arne er nok en gang på, og truer med å tvangsselge. Han sier det haster! Han ringte14.10! Kan du ringe han? Jeg har ingenting å informere han.."

Samtidig beregnet Nilsen hva han selv trengte til sin egen økonomi, jf. melding av 13. juni kl. 0932:

"Hei igjen svoger! Fia og jeg har sett på regningsbunken og faste utgifter til august, og har behov for 900.000. Klarer du å overføre det?"

Nilsens rolle overfor Bondestad omfattet i følge forsvaret også å håndtere marginkrav. Men Nilsen overlot disse avgjørelsene til hovedtaltale. Den 23. april 2008 kl. 0832

fikk Bondestad en tekstmelding fra mekler Pål Grjotheim som han sendte videre til Nilsen:

"Hei Johnny! Dårligere tall enn først ventet fra ACTA, hvis jeg ikke hører noe fra deg angående penger, så må vi dessverre selge idag. Er jo uheldig å selge på en sånn dag, men jeg har ikke mulighet til å holde igjen lengre. Ring meg før børs hvis du får ordnet noen overføring! Håper formen er bedre idag !"

Kl. 0850 skrev Nilsen til Bondestads mobil:

"Ikke selg. Jeg prøver å få tak i F.A."

Og litt senere kl. 0900:

"hva er kravet hos deg?"

Kl. 0912 skrev han:

"Ring Fred",

Og rett etterpå,

"si at det er krise".

Bondestad sendte en tekstmelding til hovedtaltas mobil kl. 0914:

"RING MEG. D e krise."

Så, kl. 0927, skrev Nilsen til Bondestad:

Send Fred en txt med beløp, så overfører han iløpet av dagen".

Bondestad sendte da melding til hovedtaltale kl. 1000:

"Du må sende bekreftelse på fax 21002901 at d overføres kr 2,2 mill før kl 12 i dag til Orion. Kåre sender kntonr. Bekreftelse til DnB kr 300 tusen på konto 12011820725."

I tekstmelding fra Bondestad til Nilsen noen dager senere, den 28. april kl. 1301, het det:

"Glitnir spør om de skal rullere 250' aksjer. De trenger i så fall 400 tusen sikkerhtsm. Skal jeg hente d fra Orion? Der er d noe å gå på"

Nilsen svarte kl. 1314:

"Ja, gjør det!;-) går sikkert greit at du overfører fra Orion. Ble nok en uavgjort på Randaberg! Ligger litt bak skjemaet, men tidlig! Hvordan er det med deg?"

3.3.2.4 Oppsummering

Retten finner det bevist utover enhver rimelig tvil at Kåre Nilsen fikk overført betydelige beløp fra hovedtaltale gjennom hele tiltaleperioden, som gikk til dekning av marginkrav i hans Acta-portefølje, og at en slik ordning var nødvendig for å oppretteholde Nilsens Acta- portefølje, herunder å betjene de forpliktelser som ethvert kursfall kunne utløse. Fordi det i utstrakt grad var benyttet *gearing* og marginhandel var lånebeløpene langt høyere enn den innskutte egenkapital. Sommeren 2007 var

Nilsen eksponert for 220 millioner kroner i gearede produkter og fullstendig avhengig av en positiv kursutvikling. Volatiliteten og den lite likvide Acta-aksjen gjorde sårbarheten enda større.

Dette manifesterte seg fullt ut høsten 2007 og i 2008, da kursen falt betraktelig. En ting er at Nilsen ikke selv hadde økonomisk ryggrad til å bære tap i den størrelsesorden det her var tale om. Ved inngangen til tiltaleperioden hadde han en helt ordinær økonomi, og våren 2008, da kursen ble presset, tok han opp eget lån på 4 millioner med sikkerhet i hus og hytte. Annet hadde han ikke. Etter rettens syn kan det da heller ikke ha vært intensjonen mellom partene at Nilsen selv skulle ta denne formidable risikoen. Retten viser her til hovedtaltale i så fall ville ha "lånt" ut enorme summer uten noen som helst sikkerhet for å få dem tilbake, hvis Acta-kursen sank, hvilket var fullt ut påregnelig. Det fantes heller ingen skriftlig låneavtale. Dessuten fant overføringene sted uten at det er noen helst indikasjoner på at Nilsen ved hvert marginkrav ba om et nytt "lån". Tvert imot fremsto hovedtaltale som en permanent likviditetsreserve for Nilsen, ("pengebinge", i følge påtalemyndigheten) som varte i hele tiltaleperioden. Hovedtaltale har beskrevet dette som "de første svømmetak, holde i hånden, mentorrolle" e.l. Retten finner det svært lite troverdig at utlånet av mangfoldige millioner kroner uten sikkerhet kan forklares på denne måten. Retten anser det derimot høyst sannsynlig at deknningen av marginkrav var den logiske konsekvensen av at de finansielle instrumentene var fullfinansiert av hovedtaltale, og at Nilsen dermed "administrerte" en Acta-portefølje i sitt navn, mens han i realiteten ikke hadde verken kontroll over den, jf. styringselementet, eller risikoen for tapsutvikling.

Retten viser blant annet som støtte for sitt syn til omfattende trafikkdata fra 2008, der Nilsen la til grunn som en selvsagt forutsetning at den oppståtte krisen skulle håndteres av hovedtaltale, og at marginkravene var hans problem, og ikke Nilsens. Nilsen var for sin del mer opptatt av egen økonomi, dvs. huslån, skatt etc. og ba om lån til dette; i motsetning til marginkravene, hvor Nilsen aldri formulerte sine anmodninger som låneforespørsler.

Nilsens rolle som stråmann uten egen risiko bekreftes også i kontakten med de medtaltale. I det såkalte "veddemålet" fra oktober 2007 ført i pennen av Oskar Andersen, het det:

"Jeg tar han på ordet og skriver en avtale: at han vil betale hvis de går ned; Aksjene stuper og jeg ber han om penger. Noen av disse pengene får jeg fra hans svoger som jeg ikke kjenner, men det er Fred som har bedt han sende pengene til meg."

Også låneavtalen mellom Nilsen og Nordbotn/Material Management AS indikerer at risikoen var plassert hos hovedtaltale:

" (...) eventuelle utbetalinger som Kåre Nilsen har hatt eller vil ha privat eller gjennom sitt selskap i h h t angitte lån / Kausjoner ikke gir Kåre Nilsen rett til å kreve noe beløp hos lånetaker, Knut Helge Nordbotn og Material Management AS. Det er Knut Helge Nordbotn / Material Management som alene bestemmer om dette lånet skal tilbakebetales! "

Det fremstår som usannsynlig at Nilsen ville foretatt slike utbetalinger til personer han hevder ikke å kjenne særlig godt, dersom han pådro seg en usikret risiko for tap av sine egne midler.

I ennå sterkere grad fremkommer dette mellommanns-aspektet i forholdet til Bondestad. Her overfører Nilsen i 2007 og 2008 totalt rundt 25 millioner kroner til finansiering og dekning av marginkrav, fullstendig uten noen form for skriftlig avtale eller sikkerhet. Det er i følge hans forklaring i retten hovedtaltale som hadde bedt ham gjøre det, og angivelig skulle Nilsen selv ha ansett dette som en naturlig gjentjeneste mot sin svoger Bondestad, slik at han også skulle få være med og dele Acta-eventyret. Retten finner på sin side det svært lite troverdig at Nilsen påtok seg å sitte med risikoen for Bondestads aksjehandel, som en slags velgjører. Det er ingenting i kontakten mellom disse to som kan underbygge en slik påstand. Gjelden er heller ikke oppført i Nilsens selvangivelser for 2007 og 2008. Det kan også reises spørsmål om en del av overføringene var et ledd i en "oppside"-beregning, noe retten vil komme tilbake til senere. I tillegg må det legges betydelig vekt på Bondestads meklersamtaler, hvor styringselementet er fremtredende, se om dette i punkt 3.5.8. For retten fremstår den eneste fornuftige og rimelige forklaringen at det er tale om en flytting av ledig kapital i et stråmannskompleks.

Det forhold at risikoen ikke lå hos Nilsen forsterkes gjennom den selvskyldnerkausjonen som hovedtaltale signerte den 29. januar 2008. Også her knyttes risikoen, gjennom hovedtaltales selvskyldnerkausjon for Glitnirs krav mot Nilsen og hans selskaper, direkte til den som har den reelle kontrollen over Acta-porteføljen, nemlig hovedtaltale selv:

"Ethvert salg av ACTA-aksjer i denne perioden skal være godkjent av meg."

Nilsen kunne dermed ikke fritt foreta nedsalg av Acta-aksjer ved økt krav om sikkerhet, samtidig som hovedtaltale var ansvarlig for sikkerheten. Som ved en rekke øvrige disposisjoner er det hovedtaltales motiv om å holde på Acta-posisjonene for enhver pris, som fremstår som den dominerende begrunnelsen.

At Nilsen er blitt sittende som bærer av betydelige lån, skyldes etter rettens syn at hele stråmannskonstruksjonen falt fullstendig sammen ved pågripelsen den 16. juni 2008, og at gjeldsbyrden ble værende der den sist var plassert.

3.3.3 Lars Audun Lunde

3.3.3.1 Innledning

Lunde har tilsammen i årene 2007 og 2008 fått overført 12,5 millioner kroner fra hovedtaltale til dekning av marginkrav.

Påtalemyndigheten har anført at det foreligger en underliggende avtale om at hovedtaltale skulle dekke hele eller deler av nedsiden for Lundes handel i Acta-aksjer. Forsvaret har fremholdt at Lundes handler var selvstendige, og at alle overførslene i 2007/2008 til dekning av marginkrav må ses i sammenheng med at hovedtaltale skyldte ham mange penger og dessuten, det såkalte Rogalandsalternativet som hovedtaltale prøvde å få på plass, parallelt med Abba-prosessen.

3.3.3.2 Pengeoverføringer

Den første overførselen fra hovedtaltale, som kan knyttes til marginkrav, er datert 1. november 2007 og pålydende 5 millioner kroner, merket "*eiendom*", som går til Lundes konto. Den 6. november ble det overført 5 millioner kroner fra denne kontoen

til dekning av sikkerhet for Varhei Invest AS i Glitnir. Retten har fått dokumentert et brev fra *compliance*-avdelingen i SEB Enskilda ved Randi Nordstrøm til Varhei Invest AS om manglende sikkerhet, som indikerer at Lunde og Varhei-selskapene på dette tidspunkt hadde lav likviditet. Retten bemerker at likvidtetsunderskuddet blant annet skyldes store pengeoverføringer til hovedtaltale. Lunde hadde fra september 2004 til mai 2007 overført kr. 15 124 750 til hovedtaltale. I juni 2007 overførte Varhei Invest ca. 22,6 millioner kroner til hovedtaltale, merket forskudd for tomter i det såkalte *Las Chapas* prosjektet. Det samlede beløp, 36,6 millioner kroner utgjør ca. 50 % av netto gevinsten ved Lundes samlede aksjehandel i Acta i tiltaleperioden. Retten vil senere komme tilbake til disse overføringene som et ledd i en "oppside"-fordeling. Det som skjedde i 2007 var at likviditeten for Varhei Invest AS blir tømt, og marginkravene, som oppsto når kursen i Acta utover høsten 2007 falt, måtte dermed dekkes av annen finansieringskilde.

Ca. to måneder senere, den 15. januar 2008 fikk Lunde overført 3 millioner kroner til Varhei Invest AS sin konto fra Gunnar Kolnes etter avtale med hovedtaltale, som kausjonerte for lånet. Fra Varhei Invest gikk det den 17. januar 2 millioner kroner til dekning av sikkerhet i SEB Enskilda, den 21. januar kr. 400 000 som nedbetaling av aksjekreditt i First Securities, og 23. januar kr. 500 000 til sikkerhet i ABG Sundal Collier. Videre utbetalte hovedtaltale 19. februar direkte til Handelsbanken 2 millioner kroner til dekning av sikkerhet for Varhei Invest AS, og den 25. januar kr. 600 000.

3.3.3.3 Selvskyldnerkausjonen

Den 29. januar 2008 stilte hovedtaltale selvskyldnerkausjon for Varhei Invest AS og Varhei Eiendom for gjeld til Glitnir på kr 33 848 696, 98. Den lyder slik:

"Undertegnede, Fred Ingebrigtsen, p.nr. 121064 41551, stiller seg herved som selvskyldnerkausjonist for de forpliktelser Varhei Invest AS, org.nr. 980172635, og Varhei Eiendom AS, org.nr. 988738255, ("debitorene") har overfor Glitnir Securities AS, org.nr. 942274238, ("kreditor") i følge kontooversikt datert 29.01.2008.

Kontooversikten er vedlagt denne kausjonserklæring.

Samlet beløper de to debitors forpliktelser til kreditor seg seg til kr. 33.848.696,98 —kronertrettitremillioneråttehundreogførtiåttetusensekshundreogtittiseks 98/100. Kausjonsansvaret består fullt og helt inntil debitorene har innfridd alle sine forpliktelser overfor kreditor. Betalingsutsettelse medfører ikke bortfall eller reduksjon av kausjonsansvaret. Renteendringer, fornyelser og betalingsutsettelse kan skje uten underretning til meg.

Jeg er innforstått med at ansvar kan gjøres gjeldende mot meg straks debitors forpliktelse er misligholdt. Fra den dag jeg mottar krav under kausjonen, påløper forsinkelsesrente av det samlede krav. Forsinkelsesrenten skal være lik den til enhver tid gjeldende forsinkelsesrente etter loven, f t 12,25%. Mitt ansvar skal være begrenset til ovennevnte beløp, med tillegg av forsinkelsesrente som påløper etter at jeg har mottatt krav under kausjonen. Krav under denne kausjon må være rettet mot meg innen den 1. april 2008.

I perioden fra undertegning av denne kausjonserklæring og til og med den 25. mars 2008 kan fordringen av debitor ikke ansees som misligholdt.

Ethvert salg av ACTA-aksjer i denne perioden skal være godkjent av meg.

Ved overdragelse av fordringen overføres rettighetene etter denne kausjonserklæring til den nye kreditor.

Kausjonen er ugjenkallelig og uten forbehold."

Lunde sier i sin forklaring for retten følgende at da hovedtiltalte dro på tur i Glitnir, visste han ingenting før Århus forteller fortalte om det. Han hadde aldri sett den kausjonserklæringen. Han fikk heller aldri noen beskjed når aksjene var solgt. Han hadde ca. 1, 6 millioner ACTA aksjer i Glitnir, til kurs 20, og hang på hovedtiltalte som en "klegg" hver dag i februar og mars 2008 for å få inn penger, fordi de skulle betales tilbake. For ham betydde kausjonen ingenting, han kunne disponere over aksjene. De aksjene ble dessuten ikke solgt før etter ett år. Kausjonen var bare en hjelp, en slags betaling fra hovedtiltalte.

3.3.3.4 Marginkrav

I mai/juni 2008 gikk det ut fra hovedtaltals konto i SEB Enskilda kr. 500 000 den 21. mai, kr. 200 000, den 3. juni, kr. 200 000 den 10. juni og kr. 300 000 den 13. juni, til dekning av marginkrav for Varhei Invest AS. Tilknyttet disse overføringene foreligger det en del trafikkdata, fra beslag i hovedtaltals mobiltelefon 982 28 546 og enkelte meklersamtaler. Det bemerkes at parallelt hadde hovedtiltalte omfattende sms-kontakt med de øvrige medtaltale, i forhold til deres Acta-porteføljer og marginkravene utløst av kursfallet. Et gjennomgående fellestrekk er at de alle fem henvendte seg til hovedtiltalte for å få dekket marginkravene, og dermed kunne styres til å holde posisjonene, uavhengig av egen likviditet. Når hovedtiltalte derimot ikke overførte penger, ble aksjene tvangssolgt. Retten vil i det følgende se nærmere på Lundes marginkrav fra de ulike meklerhusene SEB Enskilda, Handelsbanken Markeds, Glitnir og DnB Markets.

3.3.3.5 SEB Enskilda

Den 16. mai 2008 kl. 15:21 er det registrert en meklersamtale mellom hovedtaltalt og mekler Thomas Poetsch i SEB Enskilda om marginkravene for både Lunde, Nordbotn og Nilsen. Her fremgår at hovedtiltalte jobbet med en løsning for alles underdekning, og at Lunde hadde en underdekning på 7,5 millioner kroner.

" (...)

TP: Og jeg tipper at vi har... Skal vi se. Det er sikkert ikke noe problem å overføre herfra... Vi tømte jo for en måned... Nei, for flere uker siden, så vi må jo ha tradet inn mer 1 mill kroner etter det, tror du ikke det? Jo, det tror jeg vi har gjort. Så det er liksom ikke noe problem å få inn Det må vi ha klart å tjene den siste tiden. Det er jeg ganske sikker på, Fred.

FAI: Nei, jeg forstår ikke hva du snakker om. Det er ikke det... Det er jo mange... Det er jo ingen... Det er jo aksjer, men det er jo ingen... Det er jo... Hele marginregiene, som skulle egentlig vært 20 % av totalbeløpet, er jo vekke.

TP: Ja, men det... Det jeg lurer på, da: For...

FAI: Jo, viss de... For dem holder det bare å få alt, bortsett fra de... Ja, ja, for dem holder det... mangler det bare de beløpene du sier - det er greit - men så vil jeg jo skylde... vil vi jo... Viss Enskilda skal ha dem, så sier jeg at jeg har jo ikke sjanse til å betale inn marginkravet på 20 % av det nye bruttobeløpet hos dere, men jeg kan

kausjonere for det, forstår du?

TP: Ja, jeg skjønner det, jeg skjønner det.

FAI: Ja.

TP: Men da skjønner jeg liksom ikke helt hvorfor vi ikke skal bare ta og overføre det de har overskytende på dagens kurs. Altså det som er minus der.

FAI: Jo, det kan de helt sikkert gjøre. De kan sikkert vente til mandag, så er han høyere også, så det kommer sikkert... Det blir vi sikkert enige om.

TP: Ja, men vi kan godt overføre mer, sånn at det er litt å gå på der.

FAI: Ja, ja. Ja, ja.

TP: For han siste har jo et kundeforhold her, så det er lettere for meg å begynne å jobbe med det. Og det er der pengene... Altså det er det som er det store beløpet.

FAI: Jaja, men begynn å jobbe med det, da, så begynner vi i den enden. Så tar vi det andre...

TP: Fordi de to minste, de klarer vi å fikse opp, sånn uansett.

FAI: Ja.

TP: Men det er den store som liksom er problemet.

FAI: Ja, hvor... Er det... Hvor stor er den? Og hva er den...

TP: Den er 7,... Ja, skal vi se her. På Lars eller på... er det et tap på 7,5 millioner.

FAI: Er det 7,5? Er det så mye? Da har jeg ikke sett det skikkelig, jeg da.

TP: Underbalanse på 7,5, ja.

FAI: Nei, da har han gjort feil. Da har han tatt med noen aksjer eller noe, et eller annet. Det stemmer faen ikke det, altså.

TP: Fordi den er det lettere for meg å jobbe i enn de to andre. Og dette er egentlig bare bra, da, fordi at da har jeg liksom én kunde å forhold meg til.

FAI: Ja, én kunde? Du har jo to kunder.

TP: Ja, Varhei Eiendom og Invest, tenker du på?

FAI: Hæ?

TP: Ja, Varhei... Altså viss vi kan la Knut og han andre ligge igjen i Glitnir og betaler de pengene som vi skal ha fordi det er underdekning nå...

FAI: Ja, men de ligger jo ikke... Det er det jeg prøver å fortelle til deg. De må jo ha mer inn for å dekke margin. Det er jo ikke under... Det er underdekning i forhold. Det er jo en margin også der, som de må ha i tillegg, forstår du ikke det?

TP: Nei, jeg ser faen meg ikke... Åja, et beløp som må innbetales, ja? Der ser jeg det.

FAI: Ja, dette er jo... Det er jo ingen margin... Altså det skulle jo vært betalt marginkrav for lenge siden, ikke sant? Og så har de ikke gjort det, så de er jo helt i null.

(..)

FAI: Viss du tenker deg at du kjøper 2 millioner aksjer for 50 millioner kroner, ikke sant? Så har du.. Så sparte du 10 millioner kroner på 25, ikke sant? Når den detter, så skal du inn med penger. Og til slutt så er jo alt det du har tatt inn vekke. Men så har du ikke dekning og så gikk jeg inn og garanterte, ikke sant? Så det er jo ingen ting verdi der.

TP: Nei, jeg ser det.

FAI: Det er jo der jeg skal inn å gjøre det. Det er det som er hele cluet. Å garantere, ikke sant?

TP: Ja.

FAI: Og så har jeg lyst å rydde opp, for å på en måte gjøre meg ferdig der, for ikke å liksom... Jeg har jo liksom sopt det ned til at jeg skal bruke et meglerhus på alt og det må jo du ta som en kompliment.

TP: Ja, ja, ja.

FAI: Og da gidder jeg ikke...

TP: Jeg liker det. Det klinger som musikk.

FAI: Ja. Ja, men jeg greier ikke å så... Ikke sant? Da må jeg ha hjelp her, for viss ikke så må jeg inn med mine penger. Eller det som er blir til overs hos dere - de 20 - og hive inn til Glitnir. Da må jeg jo få fornyet tillit, viss de får marginene inn, ikke sant?

TP: Ja, ja.

FAI: Ikke sant? Men det er jo ikke det jeg vil, ikke sant? Og det er det... (LER) Skjønner du?

TP: Mhm.

FAI: Da vil jeg heller at det... Sikkerheten i det som står inne som må over, på en eller annen måte, forstår du?

TP: Ja, jeg skjønner.

FAI: Ja, mhm.

TP: Jeg jobber med det!

FAI: Jeg må... Det hjelper ikke bare å løse en, for jeg må... Viss jeg må (utydelig ord) han andre, så må jeg inn med 7 1/2 million der, som du sier. Jeg må løse alle, ikke sant? Det er poenget her.

TP: Mhm.

FAI: Og da kan jeg heller være med og garantere ekstra for det de skal ha...

Eventuelt relatert tap på han Lunde. Så kan jeg være med og ta det også og garantere for, ikke sant? Som en ekstra gest.

TP: Mhm.

FAI: Skjønner du?

TP: Ja, jeg skjønner.

FAI: Han har 2 1/2 million ekstra, så kan jeg skrive at jeg tar det også, jeg. Det er greit, det, ikke sant?

TP:....

FAI: Er du med?

TP: Ja.

FAI: Så rydder jeg jo... hjelper jeg jo dere.

TP: Ja.

FAI: For jeg vet hva den kursen skal opp i senere. Fint. (...)"

Den 21. mai kl. 133 sendte hovedtaltale en tekstmelding til Lunde hvor det står "Ring". Samme dag gikk det ut kr. 500.000 fra hovedtaltales konto i SEB til Varhei Invest.

Samtidig innledet hovedtaltale en tilsvarende prosess for å få inn nye investorer, mot at han selv påtok seg å bære risikoen. I meklersamtale den 21.mai kl. 0856 med Thomas Poetsch om å få inn **Ugland AS** som ny aksjonær heter det:

" (...)

TP: Det virker som Kjell ikke kommer tilbake.

FAI: Ok? Jeg snakket med ham, jeg, og han skulle komme tilbake til... For en halvtime siden snakket jeg med ham. • TP: Ok, men jeg snakket med Helge og så sier han at selgeren vet ikke hva han skal gjøre.

FAI: Ok. Ok. Jeg sa jeg skulle ta nedsiden for ham, jeg, ser du.

TP: Ja, ok... Ja, det synes jeg er jævlig trist for ham!

FAI: Jeg sa jeg skulle gjøre det, men jeg kan ringe...

TP: Det er fire minutter til det åpner, vet du.

FAI: Ja, jeg ringer Helge, jeg ringer Helge."

I meklersamtale neste dag, den 22. mai kl. 09.01 mellom megler Thomas Poetsch i SEB Enskilda og Ingebrigtsen kl. 09:01 heter det:

" (...)Og så overfører jeg det til deg. Men, du, på han Lars, der er det bare... Det bare renner på der, altså."

FAI: Ja, men faen kursen går opp i dag! Kan du ikke vente til kursen er opp?! Ikke sant?

TP:....

FAI: Hvordan er siden nå?

TP: Han ligger 13,15 - 13,40 akkurat nå.

FAI: Ja, jeg ringer deg litt senere. Ok?

TP: Hei."

Litt senere samme dag kl. 1135 gikk det ut en tekstmelding fra Lunde til hovedtaltale: *Ringe du? Og kl. 1201: "ESO er desperate, til starte salg kl. 12, ringe du når du kan". Kl. 1210 videresendte Lunde en purremelding til hovedtaltale:*

"Til info. Ettersom vi ikke har fått tilbakemelding på siste rest av manglende sikkerhet som ble etterspurt i går må jeg beklageligvis selge noe ACTA idag. Jeg har blitt instruert at jeg skal selge 100 ACTA forsiktig over dagen idag. det vil fortsette fram til sikkerhetskravet er møtt, enten v aksjesalg, tilførsel av kapital eller at kursen stiger. Ring gjerne meg eller Randi Nordstrøm (21008546) dersom dere har spørsmål. mvh, Pål."

Neste dag, den 23. mai, sendte SEB Enskilda ved Randi Nordstrøm en melding direkte til hovedtaltale:

"Hei Vi er nødt til å få bekreftet din innbetaling knyttet Manglende sikkerhet for Varhei Invest. Dette produktet er slik at sikkerhet skal stilles den påfølgende dag og i motsatt fall vi kunne lukke posisjoner for kunden inn til kontoen er innenfor sikkerhetskravet. Som du er kjent stoppet vi salget i går, basert på at du skulle innbetale for denne kunden. Vi må derfor få bekreftet overførsel av NOK 400.000 som var kravet i går innen kl. 1200. I motsatt fall må vi starte salg. Vi ber også om status på hvilket tiltak du har iverksatt for Spring."

Fra hovedtaltales konto i DnB går det så kr 400.000 den 23. mai til SEB Enskilda. Kort tid etter forfaller et nytt marginkrav som følge av kursfallet, og ny melding sendes 26.mai kl. 1706 til hovedtaltale:

"Hei Jeg har forstått det slik at du skal innbetale sikkerhetskravet for Varhei Invest. Kravet er nå NOK 160.000 og som jeg må ha bekreftelse på innen kl. 10.00 i morgen. Mvh Randi Nordstrøm"

Hovedtaltale videresendte mailen til banksjef Jone Nielsen i Handelsbanken neste dag den 27. mai kl. 0839. Kl. 16 15 purret SEB Enskilda på nytt:

"Hei Viser til telefonsamtale med vår Simen Hofset. Knyttet til overførsel fra deg til Varhei Invest. Vi må ha dette skriftlig. Telefax:21008905 Att: Randi Nordstrøm Jeg ber herved SEB Enskilda AS overføre NOK 200.000 fra min konto tilhørende Fred Ingebrigtsen, konto nr 406992, til Varhei Invest AS sin konto nr. 406575, hos dere. Fred Ingebrigtsen Denne bekreftelsen må jeg ha i dag. Dersom du har noen spørsmål, hører jeg gjerne fra deg . Mvh Randi Nordstrøm."

Fra meglersamtale i SEB Enskilda mellom megler Thomas Poetsch og Ingebrigtsen 28. mai kl. 1234 hitsettes:

"(...)

FAI: Ja, altså bare si at det er et sterkt ønske om få flytt- ikke bruke de aksjene i markedet, ikke sant? Og så... Ja, skjønner du?

TP: Ja, jeg skjønner det.

FAI: Og jeg vil ha dem! Jeg vil ha gevinsten på dem, for jeg har kausjonert en annen plass for det, ikke sant?

I, TP: Ja. (...)"

Den 3. juni overførte hovedtaltale kr 200.000 til Varhei Invest.

I mail til Randi Nordstrøm fra Thomas Poetzsch den 10. juni kl. 1621 heter det:

"Overførsel mellom Varhei Invest og Fred Ingebrigtsen. Fred Ingebrigtsen bekreftet pr telefon kl. 16:18 at overførsel på NOK 200.000 til Varhei Invest ok. Thomas."

Den 12. juni fremsatte SEB Enskilda nytt marginkrav:

"Hei Vi har blitt opplyst av Varhei at du skal overføre manglende sikkerhet og som nå utgjør NOK 300.000. Kan du vennligst bekrefte at dette skal overføres fra din klientkonto på sms til Thomas. Hvis ikke er korrekt må jeg få beskjed umiddelbart og vi vil dermed starte salg av kundens posisjoner. Mvh Randi Nordstrøm."

I mail fra Thomas Poetzsch 13. juni kl. 0843 til Randi Nordstrøm heter det:

"Ok å overføre kr 300.000 fra Fred Ingebrigtsen sin klientkonto til Varhei Invest sin marginkonto, jfr. telefonsamtale kl.08:36 med kunden. Thomas."

3.3.3.6 Handelsbanken Markets.

Den 25. april gikk det ut kr. 600.000 fra hovedtaltales konto merket "marginkrav" til dekning av sikkerhetskrav for Varhei Invest AS i Handelsbanken.

Lunde fikk beskjed om nytt marginkrav fra mekler Tommy Seim i Handelsbanken Markets som han videresender til hovedtaltale den 26. mai kl. 1103:

"Marginkrav i dag på 200 000. Tommy"

Og den 28. mai kl. 0932 følgende nye melding:

"hei Lars, har du kontroll på marginkravet? 200 000. Tommy"

Den 9. juni sendte Lunde følgende melding til hovedtaltale:

"Tommy Seim må ha 350 tusen ellers selger de idag, har vi noen muligheter? Frist til 1030"

Lunde videresender ny purring til hovedtaltale den 11. juni kl. 0927:

"Hei. Kan ikke se at det er kommet penger på konto. Må selge idag. Tommy."

Det kom ikke inn penger fra hovedtaltale, og samme dag tvangssolgte Handelsbanken 50.000 aksjer for kr. 553 269. Hovedtaltale sendte Lunde en mail først den 12. juni kl. 1440

"Hei sitter i styremøte ring etterpå. "

3.3.3.7 Glitnir Securities.

Her hadde hovedtaltale tegnet selvskyldnerkausjon for gjelden til Lunde, og de to medtaltale Nordbotn og Nilsen. Opprinnelig var de fredet til utløpet av mars. I mai er det omfattende kontakt mellom hovedtaltale og leder for compliance-avdelingen i Glitnir, Arne Aarhus. Den 14. mai sendte hovedtaltale en tekstmelding til Arne Aarhus i Glitnir: *"Hei kan du ringe meg ca. kl. 20 i kveld. Kan du ha klart alle fakta på knut, lars og kåre og meg selv. Fred"*. Aarhus sendte den 16. mai en mail med beregning for Nilsen, Lunde, og Material Management AS, og senere samme dag et forslag om kryssing av aksjene på børs. Fra mailen hitsettes:

"Hei Fred

Se vedlagte samleoversikt som viser saldo i vår favør samt verdien av de tre aksjeporteføljene du evt. tar over beregnet ut fra kurs 15,00 + 2,55. I tillegg skylder du personlig kr. 18.882.139,39 på terminkonto og kr. 7.147.539,74 på ordinær konto. Vennligst ring med så snart du har fått sett på det slik at vi kan få avtalt oppgjør."

Mailen var vedlagt følgende oppstilling:

"Status ACTA - 16.05.08

Aksjeportefølge -ACTA

<i>Saldo</i>	<i>Antall</i>	<i>Verdi</i>	
<i>Lunde m/selskaper kr 34 374 061,26</i>	<i>1 675 600</i>	<i>29 406 780,00</i>	
<i>Nilsen m/selskaper kr 68 710 095,</i>	<i>29 3 899 500</i>	<i>68 444 122,50</i>	
<i>Nordbotn m/selskaper kr 12 882 090,03</i>	<i>700 000</i>	<i>12 285 000</i>	
<i>kr 115 966 246,58</i>	<i>6 275 100</i>	<i>110 135 902,50</i>	
<i>Samlet underbalanse på dagens kur 15.00 + 2,55</i>		<i>(5 830 344,08)</i>	

Lars Lunde med sine selskaper hadde således i følge oppstillingen 1 675 600 ACTA-aksjer. Den samlede gjeld var på kr. 34 374 061,26.

Aarhus skrev om kvelden følgende tekstmelding: *"Hallo Fred. Hvilken løsning går du for vedr. oppgjør av utestående for de tre? Arne."*, og videre, den 19. mai ny melding: *"Hei Fred. Får vi krysset postene til de tre i dag? Arne."*

Den 23. mai tok Lunde på nytt opp spørsmålet med hovedtaltale:

"Hei, har du kontroll på Arne glitnir"

Hovedtaltalte sendte den 29. mai felles beskjed til Kåre Nilsen, Knut Helge Nordbotn og Lunde:

"Hei hvis arne fra Glitnir ringer så ikke ta tlf før du har snakket med meg. Han kan ringe fra skjult nr."

Hovedtaltalte hadde løpende forhandlinger med Glitnir og Handelsbanken. I tekstmelding fra Arne Aarhus den 29. mai kl.22.23 heter det:

"Ok, overfør 10 mill i morgen så får vi sette oss sammen og finne en løsning for avvikling av resten av engasjementet som alle parter kan leve med. Imidlertid er det et faktum at det er et misforhold mellom innskutt egenkapital og eksponering og løsningen på dette er å redusere eksponeringen. Da er det kun igjen å finne kjøpere (på børs eller ved direkte avtale) samt timing på salg et som gjenstår, enig? Arne."

Denne meldingen ble videresendt til Handelsbanken ved Jone Nielsen og Roar Håland. Aksjene blir imidlertid ikke rullert. Den 4. juni hadde hovedtaltalte et møte og middag med Aarhus i Oslo. Frem til pågripelsen den 16. juni er det omfattende trafikkdata som viser at Glitnir krevde en konkret nedsalgsplan og at hver enkelt av de medtaltalte måtte selge sine porteføljer.

Det påpekes at Lunde fra høsten 2007 parallelt foretok et gradvis nedsalg av Acta-aksjene, med unntak av innsideperioden 23. april-12. mai 2008, hvor han kjøpte totalt gjennom Varhei Invest og Advice ca. 650 000 aksjer. Dette er nærmere omhandlet i dommens punkt 4. 4.

3.3.3.8 Dnb Markets

I henhold til utskrift fra meglersamtale i DnB Markets mellom megler Helge Aune og Ingebrigtsen 19. mai 2008 kl. 1712 var mekler bekymret over hvorvidt dekningen av marginkrav vil utløse meldeplikten for hovedtaltalte. I samtalen heter det bl. annet:

" (...) HA: Tar du en gang til hvordan du tenker deg...

FAI: De har aksjer, sant?

HA: (utydelig)

FAI: Viss du kjøper dem ut, tre stykker, sant? Viss du kjøper dem ut i dag, sant?

HA: Ja.

FAI: Si de har 5 millioner aksjer. Viss du kjøper dem ut i dag, så... Viss en kjøper dem ut, så går de i null, ikke sant?

HA: Ja, ja.

FAI: Og det er jo greit viss jeg får en kjøper som kan ta en så stor post, men det synes jeg er dumt for dem, for jeg vet hva som ligger i underliggende, sant? Når jeg ser hva som skjer i butikken, sant?

HA: Ja ja

FAI: Og da, da... Og når jeg vet at... Dette med beilere og alt der, sant? Og da... Men de har ikke margin og de må ut fra det meglerhuset, sant? Så sier jeg: "Jeg kan

overta dem", sant? "Men jeg vil ikke kjøpe dem selv. Jeg kan garantere for dem." Går inn og kausjonerer, sant?

HA: Ja...

FAI: Og viss de for eksempel innen en dato ikke er realisert eller har kommet tilbake og sånn, så må jeg kjøpe, sant?

HA: Ja...

FAI: Det er det jeg tenkte.

HA: Ja.

FAI: Så egentlig skulle du... Viss du skal kjøpe for 100 mill, så skulle du jo vært gått i 20 i margin, viss du tenker på en femmer, sant? Og de 20, de kan jeg godt ta fra Spring, men da har jeg så lite, at jeg tør faen ikke sitte og handle aksjer, sant?

HA: Skjønner.

FAI: Og viss jeg ikke gjør det, så må... Så kan jeg heller ikke handle aksjer, for da må jeg hive inn pengene til dem, på en måte, ikke sant? Så det beste for meg... sånn som for meg og alle, det er jo om jeg bare kunne garantert om det var mulig. Stilt en selvskyldnerkausjon, sant?

HA: Men da skal du ikke stå som eier?

FAI: Nei, de skal stå som eiere.

HA: Ja.

FAI: Jeg stiller selvskyldnerkausjon og... Ja, så enkelt.

HA: Hvordan har du tenkt å gjøre dette her overfor børs, da?

FAI: Nei, de flyttes jo bare! De er jo i markedet. De...

HA: Ja, men jeg tenkte overfor... Altså i forhold til rapporteringen, da.

FAI:.....

HA: Du ville jo stå som ansvarlig for de aksjene du.

FAI: Ja, det har jeg ikke tenkt på. Det gjør jeg ikke i dag. Jeg står jo som kausjonist i dag på de aksjene. Det er ikke rapportert i dag, i hvert fall.

HA: Ok... eh... Ja, det er jo... Kriteriene for å gjøre... Du har jo egentlig kontroll på de aksjene.

FAI: Jaa... det kan jo være at jeg skal kjøpe dem. Det kan godt være jeg vil kjøpe dem, men jeg har jo faen ikke... Da må jeg jo få finansiering... Altså, ikke sant? Det er det som blir utfordringen, ikke sant? Jeg låser kapital. Det er lettere det står på dem, da, ikke sant? Det er sånn jeg har tenkt, altså.

HA: Ja, tre forskjellige eiere?

FAI: Ja, tre forskjellige eiere.

HA: Kan du si navnene?

FAI: Ja, jeg kan godt det: Lars Lunde.

HA: Ja.

FAI: Kåre Nilsen og Knut Nordbotn.

HA: Ok. Eh... ja... Og det er totalt 5 mill aksjer.

FAI: Ja, tror han ene har 3 og de andre har 1 cirka. Jeg har... Jeg husker ikke så nøye.

HA: Er det Lunde som har 1, da? Nei, 3?

FAI: Kåre, tror jeg. I tre forskjellige selskaper.

HA: Ok, mhm... Jeg skal ta og så tenke på det litt, jeg.

FAI: Ja, ta og så tenk...

HA: Når er du ferdig på trening, da?

FAI: Nei, jeg er ferdig om en tre kvarter.

HA: Ok.

FAI: (utydelig) Så bare tenk litt, altså. Det må være en kreativ løsning her, altså. Det kan jo være at jeg kjøper og så har de opsjon på å kjøpe tilbake. Jeg har jo bare lyst at de skal... Jeg vet jo ikke hva som skjer... tallene og sånn...

HA: Jaja, men...

FAI: Det blir ikke oppkjøp nå, ikke sant? For nå er det liksom... Det som holder kursen nede, det er jo alle skriverier og sånne ting, ikke sant?

HA: Nei, men... Ja, jeg kommer tilbake på det.

FAI: Så... Men... Greit.

HA: Ja, fint.

FAI: Fint det. Og så skal... Ja, så skal jeg ikke opp... (SKURRING PÅ LINJEN)

HA: Jeg hører deg ikke, men vi snakkes."

Fra ny samtale om dekning av Lundes marginkrav den 28. mai kl. 1142 hitsettes:

" (...)FAI: Hei. Om du kan sjekke om... Overta 6,9 millioner aksjer, sant?

HA: Ja.

FAI: Fra Glitnir. Bare få et beløp som jeg må inn med, ikke sant?

HA: Ja.

FAI: *Men jeg må... Jeg har ikke tid til å så... Du må bare få overført og sånn, så putter jeg inn... Så kommer pengene, altså. Men jeg vil bare får gjort det, for jeg vil ikke ha de i markedet, sant.*

HA: Ja. Ja, jeg skjønner.

FAI: *Og du ser sikkert hva som skjer med kurs, og hva som kommer til å skje fremover, så... (...)"*

3.3.3.9 Oppsummering

Slik retten tolker disse bevisene er det overhodet ingen tvil om at Lunde var i løpende dialog med hovedtaltale om hvor store posisjoner i Acta de kunne klare å holde flytende tross forfalte marginkrav, ved overføring av kapital fra hovedtaltale. Retten viser her både til overføringene og de direkte formuleringene i tekstmeldingene mellom dem, som "klarar vi det", "har du kontroll", "overfør ellers salg". Et grunnleggende fundament for denne diskusjonen og transaksjonene mellom dem må etter rettens syn ha vært en avtale om at hovedtaltale var den som til syvende og sist satt med hovedansvaret for risikoen. Her vises til at hovedtaltales uttalte mål om å ikke selge, nær sagt for enhver pris, ikke nødvendigvis var Lundes agenda. Eksempelvis kunne Lundes store og svært risikofylte aksjepost i Glitnir bare holdes flytende ved hovedtaltales selvskyldnerkausjon. At Lunde som ellers var en ivrig *day trader* alene skulle stå for den massive og ensidige eksponeringen i den volatile og lite likvide Acta-aksjen virker lite sannsynlig. Retten vil også vise til at Lunde selv neppe var i noen likviditetskrise; det var likviditeten i Acta- porteføljen og dermed i Varhei Invest AS, som var bunnskrappt etter store overføringer til hovedtaltale.

Etter rettens syn stemmer dette mønsteret også godt overens med "fellesregnskapets" formål, og at Lunde reelt sett drev to virksomheter, en for hovedtaltale og en for seg selv. Retten viser her til de bevisvurderinger som er gjort under punkt 3.4.3 om fordeling av gevinst/avkastning, der bevisproblematikken rundt "fellesregnskapet" er nøye gjennomgått.

Noen annen troverdig forklaring foreligger det etter rettens syn ikke, verken på pengeoverføringene, selvskyldnerkausjonen, tekstmeldinger eller mailer. Lunde har riktignok selv anført at hovedtaltale skyldte ham betydelige beløp fra overføringer til eiendomsprosjekter i 2006 og 2007, og at betalingen av marginkravene var en nedbetaling av denne gjelden. Retten er av den oppfatning at disse overføringene til hovedtaltale var et ledd i en fordeling av gevinst/avkastning. Det er ingen indikasjoner på at Lunde på noe tidspunktet fremmet formelle krav om tilbakebetaling, eller "hang på ham som en klegg," slik han selv har forklart. Riktignok er det laget et eksigibelt gjeldsbrev mot hovedtaltale knyttet til *Las chapas*-prosjektet i Spania, men som retten vil komme tilbake til, bærer det hele sterkt preg av nok et "luftslott", som aldri har blitt realisert.

Retten finner det heller ikke troverdig at Lunde ikke kjente til selvskyldnerkausjonsavtalen. Kort tid i forveien hadde han fått overført 3 millioner fra Gunnar Kolnes til dekning av marginkrav, og 2, 6 millioner kroner fra hovedtaltale. Vedrørende gjelden knyttet til de ca. 1, 6 millioner Acta-aksjer han hadde i Glitnir, ga han aldri signaler om å ville håndtere selv. Tvert imot viser de overfor refererte meklersamtaler at hovedtaltale var i løpende forhandlinger på vegne av en informert

Lunde med alle fire involverte meklerhus, og at han i tillegg til selvskyldnerkausjonene prøvde å få SEB Enskilda til å overta Glitnir-postene ved å skyte inn mer egenkapital. Hovedtaltalte var også villig til å ta nedsiden for nye investorer.

I tillegg er det ingenting som tilsier at situasjonen stilte seg annerledes for Lunde enn for Nilsen, Andersen, Nordbotn og Bondestad. Riktignok foreligger det fra Nordbotn en full erkjennelse i politiforklaringen om risikofordeling, og for Andersens vedkommende, en "veddemålsavtale" og dessuten, for både Andersen og Bondestad, mange eksplisitt talende meldinger. Hva angår Lunde, har han etter rettens syn hatt en litt annen og mer overordnet posisjon, og antakelig, selv om dette ikke er avgjørende for rettens konklusjon, vært mer en likeverdig strateg enn de øvrige medtaltalte. Retten registrerer at Lunde er den som har forsøkt å hviske bort sporene av illegitime transaksjoner og lager alternative forklaringer, noe som vil bli nærmere drøftet i punkt 3.4.3 om fordeling av avkastning/gevinst. Samlet sett finner retten det bevist utover enhver rimelig tvil at hovedtaltalte i omfattende grad dekket risikoen ved Lundes handel i Acta-aksjer i tiltaleperioden.

3.3.4 Oskar Andersen

3.3.4.1 Innledning

Spørsmålet om risikofordeling for medtaltalte Oskar Andersens Acta -portefølje kan tidsmessig skiller i to perioder, før og etter avtalen om garanti av 24. oktober 2007.

Når det gjelder nedsiden i første tiltaleperiode, 17. september 2005 til 24. januar 2007, hevder påtalemyndigheten av spørsmålet om nedside må ses opp mot finansieringen. Hovedtaltalte overførte i dette tidsrommet i alt 4,1 millioner kroner, som gikk til finansiering og hovedsakelig, ca. 3 millioner til dekning av marginkrav. Dette skjedde til tross for at Andersen i hele tidsrommet var likvid og ikke trengte noe "lån". I dette tidsrommet var Acta-kursen positiv.

I andre tiltaleperiode, 11. juli 2007 til 23. mai 2008, begynte Acta-kursen å falle. Oskar Andersen mottok fra 26. oktober totalt 9 millioner kroner til dekning av marginkrav i denne perioden, hvorav 2,5 millioner kom fra Kåre Nilsen og resten direkte fra hovedtaltalte.

Påtalemyndigheten har anført at det foreligger en underliggende avtale mellom Andersen og hovedtaltalte om at hovedtaltalte skulle dekke nedsiden, en avtale som for Andersens vedkommende også har manifestert seg i en skriftlig avtale om garanti av 24.10.07, det såkalte "veddemålet", og dermed fra dette tidspunkt, en uomtvistelig kjensgjerning. Fra forsvarets side er det fremholdt at denne ordningen uansett ikke kan rammes av markedsmanipulasjonsbestemmelsen og dessuten ikke som sådan kan anses som en illegitim handling, men at alt som er bevist er et lovlig veddemål om kursen og eventuelt, en hjelpende hånd.

Retten vil i det følgende gjennomgå alle overføringene i kronologisk rekkefølge. Retten bemerker at bevisvurderingen, i tillegg til selve transaksjonene, vil knytte seg til omstendigheter rundt de enkelte overføringer, herunder omfattende trafikkdata, hvor Andersen ved en rekke anledninger har purret på ulike vis på innbetalinger fra hovedtaltalte. Det er også en del meklersamtaler som belyser spørsmålet. I tillegg vil retten fortløpende vurdere bevis knyttet til det underliggende forhold mellom dem.

3.3.4.2 Marginkrav

Marginspørsmålet materialiserte seg ikke lenge etter at Oskar Andersen den 5. oktober 2005 overførte kr. 4 705 000 til Knut Helge Nordbotns selskap Material Management AS etter anvisning fra hovedtaltale. Disse pengene ble brukt til å finansiere Nordbotns derivathandel i Acta-aksjer, og flyttet dermed mye tilgjengelig kapital ut av Andersens konto. Kort tid etter trengte imidlertid Andersen selv penger til dekning av marginkrav og ba derfor hovedtaltale om å få beløpet tilbakeført, jf. hans politiforklaringer. Aksjen hadde hatt en "dip" blant annet som følge av negativ omtale i Dagens Næringsliv. Den 21. oktober 2005 overførte hovedtaltale derfor 2 millioner kroner til Andersens konto, som samme dag gikk til dekning av sikkerhetskrav i SEB Enskilda. På dette tidspunktet var Andersen på sin side likvid og fullt ut i stand til selv å håndtere marginkravet. At hovedtaltale likevel ordnet opp i hans Acta-portefølje, indikerer etter retten syn at det allerede på dette tidspunkt forelå en overenskomst om nedsidedekning.

Den 9. juni 2006 overførte hovedtaltale 1 million kroner til Andersen, som ble brukt som sikkerhet i SEB Enskilda. Andersen hadde på dette tidspunkt selv likviditet til å dekke marginkravet.

I juli/august 2007 overførte hovedtaltale 4,705 millioner kroner til Andersen, dvs. samme beløp som var overført fra Andersen til Material Management AS. Pengene ble brukt til terminhandel av 550 000 Acta-aksjer tidsrommet 11. juli til 29. august og til sikkerhet. Det følger så av tekstmeldinger i perioden 14. september til 24. oktober at Andersen ønsket en formalisering av ansvarsforholdet. Andersen ville ut av aksjen, angivelig allerede sensommeren 2007, og han solgte seg da også helt ut i tidsrommet 26. september til 12. oktober 2007. I tekstmelding til hovedtaltale av 19. september 2007 heter det:

"Masekråka må dessverre ha penger i dag, ellers bli kvitt. Vennligst velg og bekreft."

Deretter sendte han flere purringer undertegnet masekråka, før han den 20. september ga beskjed om at han startet å selge seg ut. Så sendte han ny melding den 25. september: *"Hva nå?"*

3.3.4.3 Veddemålet

Kort tid etter stilte han krav om en skriftlig formalisering av en underliggende avtale før han igjen vil gå inn i aksjen på hovedtaltales vegne. Retten viser til at han den 11. oktober 2007 ba hovedtaltale ringe seg. Samtidig begynner han å kjøpe seg opp igjen, fra 12. oktober til 19. desember kjøpte han 600 000 Acta-aksjer hos SEB Enskilda. Fra 12. oktober av begynte han å purre hovedtaltale flere ganger de neste ti dagene, før han den 23. oktober skrev: *"God morgen! Vi du være vennlig å ordne din del av avtalen. Jeg skriver, da du er for opptatt"*. Denne avtalen er en nedsidegaranti, som Andersen og hovedtaltale har kalt veddemålet. Avtalen er formelt sett inngått den 24. oktober 2007 og lyder slik:

"AVTALE

Lysaker/Randaberg 24.10.07

Fred Ingebrigtsen, Endrestøvn.12A, 4070 Randaberg, er blitt skyldig Oskar Andersen,

Lysaker Brygge 36, 1366 Lysaker. Inntil kr. 8.400.000 åttemillionerfirehundretusen 00/100 dersom ikke Oskar Andersens tilgodehavende blir betalt på rett tid. Rett tid er 3 dager etter at Oskar Andersen har gitt beskjed om at beløpet forfaller.

Fred Ingebrigtsen

25.10.01"

Samme dag som avtalen ble datert, den 24. oktober, men dagen før hovedtiltalte signerte, sendte Andersen følgende melding:

"Du må sende meg penger i morgen som avtalt da kursen ikke er bedre. Urealisert tap er kr 400.000 konto 7032.14.47544 Oskar Andersen, Lysaker, Brygge 36, 1366 Lysaker. Dersom du holder din del av avtalen vil jeg prøve å få tak i aksjer etter at du har fakset meg underskrevet mailen jeg sender deg. Vennligst bekreft dette ved å sende meg din e mail adresse."

Deretter fulgte en overførsel av kr. 500 000 fra hovedtiltalte den 26. oktober 2007, som gikk til dekning av marginkrav i SEB Enskilda på kr 400 000 samme dag.

Den 31. oktober sendte Andersen ny melding:

"Nedoverbakke, skal vi sikre eller bli med ned? Haster"

Og deretter den 1. november:

"Når tror du markedet våkner? Foreløpig ikke bra. Skal vi sikre en liten gevinst for å slippe å sitte i risiko for Eventuelt gå inn når markedet er mer positivt."

Den 6. november overførte Kåre Nilsen 1 million kroner til dekning av marginkrav i SEB Enskilda. Andersen reagerte på at pengene kommer fra Nilsen. Han skrev i melding av 6. november:

"Jeg setter et stort spørsmåltegn at du overlater dette til andre. Du må i alle fall kontrollere at dette er utført.(...)"

3.3.4.4 Høsten 2007 / våren 2008

Kursen fortsatte å falle. Den 21. november skriver Andersen følgende:

"Du må sende minimum 600 nå uten at jeg må mase. Vennligst bekreft ellers salg. Etter avtale"

Og den 22. november:

"Beklager at det ble litt høylytt i ettermiddag. Jeg ønsker bare at du uten for mye mas fra min side uoppfordret holder avtalen. Jeg håper du skjønner dette. Jeg har nå tatt opp lån pluss gearet 5 ganger for på din oppfordring å kjøpe mest mulig slik at du først og fremst skal få tilbake ditt tap. Du har sogar bedt meg kjøpe mer som ville utgjort mer tap og større overførsel. Fikk du overført noe i dag? Jeg mener jeg gjør så godt jeg kan og forventer gjengjeld. Da er jeg glad i deg. Vennligst ring."

Samt dagen etter, den 23. november:

"Jeg regner ikke med at du vil avslutte, men jeg advarer mot ytterligere nedgang."

Samme dag overførte Kåre Nilsen ytterligere kr. 500 000, som gikk til dekning av sikkerhet i SEB Enskilda. Andersen avsluttet et lån han har tatt opp midlertidig i Handelsbanken, for å dekke sikkerheten.

Fra 17.-19. desember solgte Andersen 300 000 Acta-aksjer i SEB Enskilda. I melding til hovedtaltalte het det:

"I dag er det duket for en dårlig dag. Vi får håpe at det likevel går greit."

Av dette salget tilbakeførte Andersen 1,5 millioner til Kåre Nilsen den 21. desember.

Andersen hadde selv fremdeles likviditet. Blant annet finansierte han dette året en hytte.

Den 7. januar 2008 krevde Andersen på nytt overføring av penger fra hovedtaltalte:

"Vennligst overfør som avtalt 1 000 000 til kto. 7032.14.47544 Oskar Andersen, Lysaker Brygge 36, 1366 Lysaker. Vennligst gi meg en bekreftelse."

Og samme dag:

"Du må nå double overførselen, hvis du ikke allerede har overført. Jeg savner bekreftelse. Jeg forventer at jeg får den i løpet av 1 time".

Denne dagen overførte Kåre Nilsen ytterligere 1 million kroner til Andersen, som gikk til dekning av sikkerhet i SEB Enskilda.

Den 10. januar skrev Andersen:

"Du må i banken i dag som vi snakket om senest i dag. Jeg har ikke mer reserve."

Og så samme dag:

"Vennligst overfør i morgen tidlig som avtalt 1.000.000 til kto. 7032.14.47544 Oskar Andersen, Lysaker Brygge 36, 1366 Lysaker. Vennligst gi meg en bekreftelse."

Og dagen etter, den 11. januar:

"Jeg skulle minne deg på at du må i banken for å overføre minimum 1.000 kl. 13 Jeg foreslår 1,5 så slipper vi å ha det masete med en gang. Vennligst bekræft så fort det er utført. Jeg må så sende videre straks etterpå. Takk."

Etter en rekke ytterligere purringer overførte hovedtaltalte den 11. januar 2008 1,5 millioner kroner til Andersen, som går til dekning av sikkerhet i SEB Enskilda i tidsrommet 14.-16. januar.

Den 13. januar skrev Andersen:

"Hvis du ikke har lagt deg så kan vi jo ta en liten slagplan. Slå på tråden hvis aktuelt."

Og dagen etter:

"Du velger Om du tør å sitte lenger. Går det mer nedover må du i banken umiddelbart. Hvis ikke blir jeg tvunget til å selge. Har du tenkt på stoploss?"

Den 15. januar fortsatte han å presse på:

"Det ser ikke ut som noen ting hjelper. Som nevnt i går tidlig må du enten sende mer eller vi selger og gjør opp. Vennligst bekreft nå."

Og 10 minutter etterpå:

"Det er for deg jeg utsetter meg for denne belastningen så jeg forventer meg en rask bekreftelse."

Om kvelden skrev han:

"At du nesten alltid er opptatt når jeg må ha tak i deg synes jeg virker noe søkt. Jeg skjønner du er mye opptatt, men i slike tider må du forstå meg. Jeg har lånt penger i banken for din skyld for å prøve å vinne tilbake for deg. Jeg vil nok en gang minne om stoploss, men hviss du insisterer på å sitte må du sende 1.000 i morgen tidlig senest kl. 9.30 som avtalt og at jeg får en bekreftelse fra banken. Jeg sender kto i morgen tidlig."

Så, den 16. januar ber han hovedtaltalte sørge for nye rutiner:

"Jeg takker for din trøst og medfølelse, men hvis det er gått noe feil medovf. er det en mager trøst. Jeg forutsetter at jeg får en b. bekreftelse i morgen tidlig og at du i fremtiden sender uoppfordret med b. bekr. og har kto. skrevet ned på en liten lapp så slipper jeg å sende det hver bidige gang. Hvis du reiser bort og ikke får overført ved nedgang må du sørge for at banken kan gjøre det for deg. Jeg orker ikke mer uvisshet."

Den 17. januar 2008 overførte hovedtaltalte 1, 5 millioner kroner til Andersens konto, hvorav kr 900 000 gikk til dekning av marginkrav i SEB Enskilda den 22. januar 2008.

Om morgenen den 21. januar kl. 0616 ba Andersen på nytt om at hovedtaltalte ordner opp: *"Det beste du kan gjøre for meg etter en søvnløs natt er å ringe meg når du har stått opp"*, og noen timer senere: *"Du må ordne opp med en gang."*

Neste dag minnet han hovedtaltalte på avtalen:

"Du må ikke glemme å gå i banken ved 9 tiden som du sa, og få de til å bekrefte. Håper dette er siste gangen. Ring meg hvis det trengs. Good luck. OA"

Den 24. januar var pengene ennå ikke kommet, og Andersen skrev:

"Du må kunne ta deg tid til å gi meg et lite ja på at du ordner dette i morgen. I motsatt fall tvinger du meg til å selge. Er det det du vil?"

Neste dag, den 25. januar, heter det:

"Kameraten" (Ydstebø. Rettens merknad) har nok ødelagt for 3 – 4 kroner. Hva skjer når vi så får en rød dag? Skal vi gi oss eller er du på vei?"

Så forsetter purringen denne dagen: *"Jeg må få en tilbakemelding nå."*, *"Jeg forlanger et svar nå vær så grei"*, og *"7032 14 47544 min 200 og da er det ikke 10 øre å gå på. Du bør så ta 500 jeg vil ha bankbekr."*

Den 12. februar skrev Andersen:

"Dette er ikke bra selv om resultatet er meget bra. Utsiktene ser heller ikke bra ut. Du må overføre innen kl. 12.00 med bankbekreftelse kr 3.100.000 for å sitte videre som er tap og mitt utlegg pr. i dag. Min. 2 mill. Bare tap er 550.000 og gjør at jeg må selge."

Og senere samme dag: " *Send minimum 2 mill*".

Han fortsatte pågangen og skrev den 13. februar:

"Siden du er hjemme og bare passer barn håper jeg du kan ringe meg så vi får lagt en liten slagplan. Jeg må ut med penger jeg ikke har i dag."

Og noen timer senere:

"Greit, at du blir sur på meg synes jeg er forunderlig. Jeg mener jeg har prøvd å hjelpe deg og har sittet lengre enn avtalt. Slik situasjonen er nå har du til gode 180 minus renter og omk. Dette ved salg på 19.10 Jeg ba om en liten slagplan for at vi begge skulle kunne løse problemet til beste for begge to."

Tonen skjerpes ytterligere:

"Marginkravet har gått opp til 27 % fra opprinnelig 10% skjønner du det? Det er faen ikke jeg som er gal. Er det banksjefen som skal kjøpe aksjer."

Og kort tid etter, fortsatt samme dag, varslet han nedsalg:

"Du gir meg ingen tilbakemelding. Da må jeg begynne å selge kl. 13.30 Det er kanskje også det beste uansett. Jeg skal selge så forsiktig som mulig for ikke å skade kursen."

Deretter, den 13. februar 2008, solgte han 700 000 Acta-aksjer. Disse blir kjøpt av Varhei Invest AS til over børskurs. Denne kryssingen av aksjer er nærmere omhandlet under spørsmålet om styring, jf. punkt 3.5.6.2. Fra Andersens meklersamtale med Eirik Hagen i Handelsbanken den aktuelle dagen hitsettes:

"EH: Ja, det var snakk om å selge 700.000 Acta på kr 19,50.

OA: Ja.

EH: Ja. Det får jeg gjort her. Jeg må bare snakke med motpart. Og så er det bare, så bare krysser vi det.

OA: Ja.

EH: Mhm...

OA: Han bekreftet at det var solgt, sa han.

EH: Ja.

OA: Men skulle ringe en kar —det er deg da?

EH: Det er meg, vet du.

OA: Ringe —skulle tapes —det skjønner jeg.

EH: Ja.

OA: Sånn er det hos megleren min og.

EH: Ja. (LER)

OA: Dem står Enskilda banken, eller hva heter det for noe —SEB?

EH: Ja —SEB.

OA: SEB ja.

EH: Det jeg trenger for dette her, for å kunne gjøre det, er personnummeret ditt og VPS'en din og bankkontonummer. Har du det eller?

OA: Bankkontonummer? Går ikke dette her bare inn... Jeg har... disse her er kjøpt gjennom sånn... hva heter det for noe? Ehh... Jeg har belånt dem da.

EH: Ja. OK."

Den 13. mai 2008 krevet Andersen på nytt marginkrav dekket. Fra hans egen konto gikk det ut 1,9 millioner til dekning av sikkerhet i SEB Enskilda den 13. mai. Han skrev:

"Du lovet å få overført fra Handelsbanken i morgen. 14.5 Be banken bekrefte overførsel til meg på tlf. 90830137. Kto. 7032.14.47544 Beløp kr. 1.000.000,-"

Han sendte også en melding til hovedtaltas daværende kone:

"Forstår deg men hadde du tatt tlf og hørt på forklaringen så hadde du forstått at jeg gjør dette for at guttene skal ha en pappa som ikke må selge hus og hytter for at acta går dukken. Dette får du holde konfidensielt. Natta"

Den 14. mai 2008 overførte hovedtaltale 1 million kroner til Andersen, til dekning av sikkerhet i SEB Enskilda

I ny melding purret Andersen på restbeløpet:

"Hvis jeg ikke får bekreftelse snarest eller senest fkr kl 10.45 så begynner å jeg selge."

Så bekreftes overføring av ytterligere en million:

"Nå har Jone bekreftet. Bedre sent enn aldri. Over 3 timer. Fantastisk. For å begrense tapet for deg samtidig som vi har gjort avtale å være ferdig senest 1 dager fra i går, begynner jeg å selge forsiktig etter kl 14 da du har tatt stilling til alternativ 2 eller 3. Forrige gang fikk jeg begrenset tapet med over 2 mill."

Den 15. mai overførte hovedtaltale 1 million kroner til Andersen for marginkravet i SEB Enskilda.

Den 21. mai purret han på nye marginkrav: "Ikke svikt meg nå" og neste dag 22. mai kl. 1105: "Ikke skuff meg igjen ring nå". Han skrev videre en halv time senere:

"Du lovet meg å sette inn 1.000.000 i dag så fort du har landet. Ring Jone Nielsen og

send fax med underskrift. Be han bekrefte meg på 90830137.Kontonr: 7032.14.47544."

Den 23. mai minnet han hovedtiltalte om garantien han har stilt:

"Ok. Du har ikke tid til å ringe. Aksjen er litt opp, men langt fra bra. Jeg håper du vinner veddemålet med deg selv mot meg. Hvis ikke jeg får en bekrefteelse fra banken innen kl. 11 så begynner jeg å selge. Ring meg."

Han fortsatte å purre ved en rekke meldinger. I samtale samme dag med *compliance* i SEB Enskilda Randi Nordstrøm heter det:

"RN:Ja, god dag. Randi Nordstrøm fra SEB Enskilda som ringer.

OA:Ja.

RN:Du, jeg har vært i kontakt med Fred... Eller Fred Ingebrigtsen har ringt meg.

OA:Ja?

RN: Og han bare ba meg informere deg om at han vil ringe meg litt utpå dagen, og skulle da stille opp med sikkerhet for deg, etter avtale med meg på beløp, litt utpå dagen i dag.

OA: Ja, eh...

RN: Så viss det er tilstrekkelig for deg. Jeg vet ikke, jeg?

OA: Eh... det... Jaja, det...

RN: Jeg vet ikke hvilken avtale du har med ham, jeg?

OA: Neida, det er bare at han skulle overføre noen penger, for det var en litt lettere måte å gjøre det på, bare.

(...)

OA: Si 1 million, du, så er det på den sikre siden. Et...

RN: Ja.

OA: godt beløp.

RN: Ja, da skal jeg si...

OA: Det er mye greiere.

RN: Ja, men da skal jeg ta det med... Jeg sender ham en SMS igjen når jeg har fått lagt inn...

OA: Ja, si at det er for å... Sånn roughly 1 million.

RN: Roughly 1 million, ja.

OA: Ja.

RN: Ja, men da gjør jeg det.

(...)

OA: Det vil si at... Stilt garanti, eller blir det overført penger, var det det du sa?

RN: Han skal overføre penger."

Samme dag, den 23. mai 2008, overførte hovedtaltalte 1 million kroner til Andersen til dekning av marginkrav i SEB Enskilda. Dette er den siste overførselen før pågripelsen 17. juni. Ifølge politirevisors oppsett var Oskar Andersen på dette tidspunkt likvid, og overførselene til SEB Enskilda ville vært mulig uten de tre innbetalingene fra hovedtaltalte.

Kursen falt fortsatt, og Andersen sendte ny purring den 26. mai:

"Ok. Du har ikke tid til å ringe meg. Siden du ikke kan garantere at du kan få kjøpt mine i morgen så får jeg starte salget for å begrense tapet. Jeg orker ikke å måtte mase flere ganger. Ring eller send sms hvis du bryr deg."

I perioden 16. til 23. mai 2008 solgte Andersen restbeholdningen på 1,275 millioner Acta-aksjer og fikk inn kr. 1 124 708 den 2. juni.

Det er også enkelte øvrige skriftlige bevis knyttet til risikofordelingen. I et håndskrevet notat fra det såkalte containerbeviset heter det:

"Satt med mye Acta Aksjer. Hadde tenkt å selge, men Fred vedder på at de er så lave at det vil lønne seg å sitte: Han vedder på at disse vil gå opp igjen. Jeg tar han på ordet og skriver en avtale: at han vil betale hvis de går ned. Aksjene stuper og jeg ber han om pengene. Noen av disse pengene får jeg fra hans svoger som jeg ikke kjenner men det er Fred som har bedt han sende pengene til meg. 2

Ved databeslag hos Andersen i forbindelse med pågripelse ble det funnet spor etter 7 dokumenter merket marginrapport fra mai 2008, som imidlertid var slettet.

Oskar Andersen ble avhørt av politiet den 24, 24 og 26 juni 2008. Politiforklaringene hans ble lest opp for retten, idet han benyttet seg av retten til å nekte å forklare seg. Om nedsidefordeling sier Andersen blant annet i sine politiforklaringer at hovedtaltalte hadde garantert overfor ham mot et tap, begrenset oppad til 8,4 millioner kroner som et maksimum, og at hovedtaltalte alltid skaffet penger, selv om noe kom via hans svoger. Han benektet at det var tale om lån.

3.3.4.5 Oppsummering

Retten finner det bevist utover enhver rimelig tvil at Oskar Andersen i det alt vesentlige fikk dekket risikoen ved sin Acta-portefølje av hovedtaltalte i begge tiltaleperiodene, og at det forelå en underliggende avtale mellom dem om en slik ordning.

For det første er det foretatt en rekke pengeoverføringer, til sammen kr. 12 millioner, som kan knyttes direkte til marginkrav. For det andre har aktørene formalisert forholdet ved den garantien som ble gitt i oktober 2007. Retten legger imidlertid til grunn at det hele tiden var en forutsetning mellom dem om dekning av marginkrav, men at Andersen, som en ellers forsiktig regnskapsmann, følte det betryggende å få

det ellers helt uformelle forholdet formalisert i en skriftlig avtale. Retten legger dermed til grunn at det slett ikke var tale om, slik partene har beskrevet det, et "spontant gutteveddemål om kursen skulle opp eller ned", men en formalisering av en allerede eksisterende og grunnleggende forutsetning; at handlene ble gjort for hovedtaltets risiko. I sin ordlyd er avtalen en ren garanti. Avtalen manglet for øvrig et element for å kunne kalles et reelt veddemål, nemlig at hovedtaltede ved kursstigning skulle ha en større del. Andersen skulle fortsatt beholde sin del av avkastning/gevinst. Etter rettens syn kan formuleringen også henspille på at aksjene, sett i Andersens øyne, nettopp var eiet av hovedtaltede, og at det var veddemålets kjerne; ikke hva Andersen skulle ha dekket: "*Jeg håper du vinner veddemålet med deg selv mot meg*". At Andersen underveis brukte formuleringen "veddemål" er dermed etter rettens syn ikke uforenelig med avtalens reelle innhold: All risiko lå hos hovedtaltede.

Det forhold at Andersen i oktober 2007 ville begi seg inn på en ny runde etter å ha solgt seg helt ut, må etter rettens syn ses i sammenheng med at han allerede hadde fått overført meget store beløp til seg selv privat; og dessuten, den betydelige overføringen til en tredje part, Material Management AS, var sommeren 2007 blitt kanalisert tilbake til Andersen og brukt til ny aksjehandel i Acta. Han kunne vanskelig trekke seg helt ut av dansen, men han sørget for å gardere seg så langt det lot seg gjøre.

I tillegg til pengeoverføringene og selve avtalen er det også fra rettens side vektlagt i) de språklige formuleringene i en del av tekstmeldingene, og ii) det faktum at risikofordelingen ikke kan knyttes opp mot Andersens likviditet.

Når det gjelder språkbruken har Andersen mange henvisninger til at det er hovedtaltede som i hovedsak taper penger, ikke han, som for eksempel "*tør du sitte lenger*", og ikke minst, at oppgjør må finne sted i forkant, og ikke som et eventuelt etteroppgjør dem imellom. Det er dermed ikke Andersens egne midler som står på spill. Ved hver korsvei fremstår salg av aksjer som siste utvei for hovedtaltede, mens Andersen selger i de tilfellene hovedtaltede ikke får overført penger. Når det gjelder gevinst, er det derimot mange formuleringer fra Andersen om at denne skal deles – "*sikre oss en liten gevinst*", etc.

Hva angår likviditet påpekes at i perioden før veddemålsavtalen overførte hovedtaltede til sammen 3 millioner kroner til marginkrav, til tross for at Andersen selv var likvid. Etter rettens syn indikerer dette i sterk grad at det er tale om flytting av ledig kapital mellom hovedtaltede og de medtaltede, og at eiendomskonstruksjoner, uansett om de kan ha hatt et element av substans, også er brukt for å tilsløre kapitaltransaksjonene. Andersen hevder eksempelvis at overføringen til Material Management AS var en reell innbetaling til et spansk eiendomsprosjekt. Dette står i kontrast til hans politiforklaring, der det fremgår at han kort tid etterpå fremmet krav om tilbakeføring av 2 millioner fra hovedtaltede direkte til dekning av marginkrav, se nærmere om dette i punkt 3.4.5 om oppsiden.

Også garantiavtalen er helt løsrevet fra Andersens likviditet. Avtalen ble iverksatt parallelt med at Andersen på nytt gikk inn i Acta-aksjen høsten 2007, og åpenbart som en forutsetning for at Andersen skulle fortsette som stråmann. Hans egen likviditet var da meget god. Avtalen var dermed en garanti om at hovedtaltede skulle ta nedsiden, helt uavhengig av Andersens likviditet. Andersens pågang og omfattende

tekstmeldinger som "kreditor" underbygger en slik tolkning, det samme gjør hans politiforklaringer.

Det er dermed etter rettens syn tale om en ren stråmannskonstruksjon, hvor hovedtaltas forklaringer om raushet ikke har noen form for troverdighet. Spørsmålet om nedsiden må også ses i sammenheng med fordelingen av avkastning og gevinst, hvor det for Andersens vedkommende i det såkalte containerbeviset foreligger håndskrevne notater som underbygger en fast fordelingsnøkkel og et rent forretningsmessig forhold, og dessuten en rekke overføringer, se nærmere om dette i punkt 3.4.5.

Avtalen om at hovedtaltalte skulle innstå for risikoen, er ikke meddelt offentligheten, og retten må ta stilling til om forholdet, både alene og sammenholdt med den øvrige eksponeringen, er undergitt meldeplikt og må anses som markedsmanipulasjon, noe retten vil komme tilbake til under rettsanvendelsen i punktene 3.7 til 3.10.

3.3.5 *Knut Helge Nordbotn*

3.3.5.1 **Innledning**

Knut Helge Nordbotn har fra juli 2007 frem til april 2008 fått overført ca. 28 millioner kroner fra hovedtaltalte som kan knyttes helt eller delvis til dekning av marginkrav for terminhandel og CFDer i Acta. Videre har han for det samme formål fått overført 3 millioner via Kåre Nilsen i januar 2008. I tillegg omfattes Nordbotns gjeld til Glitnir knyttet til Acta-aksjer av hovedtaltaltas selvskyldnerkausjon fra januar 2008.

Påtalemyndigheten har i det vesentligste anført at det for Nordbotns vedkommende foreligger en avtale om finansiering, 80 % utbytte til hovedtaltalte og fullstendig nedsidedekning, basert på Nordbotns politiforklaringer av 16. og 17. juni 2008 og hans rettslige forklaring av 18. juni 2008, der han gjentar sin politiforklaring. Hans forklaringer understøttes blant annet av et håndskrevet mellomregnskap og et notat. Det anføres at pengetransaksjonene som sådan er en gjennomføring av avtalen om nedsidedekning. Fra forsvaret er det anført at Nordbotns handler var fullt ut selvstendige, og at hans notater og regnskap og tidligere forklaringer ikke kan legges til grunn for noe annet enn at det var tale om gunstige låneforhold. Videre er det anført at Nordbotn kan ha avgitt en "falsk" tilståelse grunnet egen livssituasjon og politiets avhørsteknikk.

Det er ubestridt at de nevnte pengeoverføringene hadde som formål helt eller delvis å dekke Nordbotns marginkrav for handler i Acta-aksjer. Til en viss grad har overføringene også et finansieringselement, men retten har som nevnt ikke ansett et strengt skille på dette punkt som avgjørende for bevisbedømmelsen. Mest karakteristisk for en nedside-avtale er likevel at overføringene kan knyttes direkte til fall i aksjekursen.

Retten vil i det følgende foreta en kronologisk gjennomgang av hver enkelt av de aktuelle pengeoverføringene, knyttet opp mot de øvrige bevis, herunder Nordbotns forklaringer, beslaglagte notater, aktuelle meklersamtaler og trafikkdata som kan kaste lys over transaksjonene.

Nordbotn har i sin politiforklaring av 17. juni 2008 uttrykkelig forklart seg om en avtale med hovedtaltalte om at hovedtaltalte skulle dekke marginkravene. Etter eget

utsagn hadde han selv ingen risiko: " (H)an garanterte meg ingen nedside, han, på disse pengene så jeg kunne bare kjøpe aksjer uten å.." "Risikofritt?" spurte etterforsker, og Nordbotn bekreftet dette og forklarte at han hadde en skriftlig avtale på at aksjene ikke heftet på ham privat. Han forklarte også litt senere i avhøret at i situasjoner hvor han hadde lyst til å selge, sa hovedtaltale til ham: "Nei. nei, bare sitt, jeg garanterer nedsidene."

Nordbotn har dermed fullt ut bekreftet at det var en nedsidegaranti. Retten vil likevel gjennomgå de øvrige bevis for å avklare hvorvidt disse er i overensstemmelse med hans forklaring.

3.3.5.2 Pengeoverføringene

Den 4. oktober 2005 i forbindelse med kursfall for Acta-aksjen fikk Nordbotn overført 5 millioner kroner fra hovedtaltale til dekning av økte marginkrav, som han tilbakebetalte i løpet av desember samme år.

Det var ingen marginoverføringer i 2006, som var et tidsrom hvor Acta-kursen gikk oppover.

Den 13. juli 2007 overførte hovedtaltale 2 millioner kroner til Material Management AS sin konto i Sandnes Sparebank. Deretter overførte han 4 millioner den 18. juli og 6 millioner den 21. august, til Nordbotns konto i SR-Bank. Fra Nordbotn gikk 2 millioner direkte til dekning av sikkerhet i SEB Enskilda, mens 6,5 millioner ble videreført Material Management AS. Av pengene som ble totalt overført Material Management AS, gikk 8,6 millioner til derivathandel av 100 000 Acta-aksjer i Glitnir og dekning av sikkerhet.

Den 7. januar 2008 overførte hovedtaltale 2,5 millioner kroner til Nordbotns konto. Beløpet ble videreført til Material Management AS og derfra til dekning av marginkrav i Glitnir. Den 14. januar overførte hovedtaltale 8 millioner til dekning av sikkerhet i Handelsbanken, ved en direkte overførsel. Deretter, den 21. januar, var det en overførsel fra Kåre Nilsen på 3 millioner kroner som gikk til dekning av sikkerhet i Handelsbanken for Material Management AS.

3.3.5.3 Låneavtalen

Hovedtaltale kausjonerte for tre lån som Nordbotn hadde tatt opp i Handelsbanken for å betjene marginkrav. Disse utgjøres av et lån på 5 millioner kroner opptatt den 23.12.05, med sikkerhet i hovedtaltales eget bankinnskudd i Handelsbanken på 5 millioner, samt et lån på 6,01 millioner av 16. oktober 2007 og et lån på 1 million kroner av 2. november 2007, begge med hovedtaltale som kausjonist. I denne forbindelse satte Nordbotn opp en låneavtale, hvoretter risikoen lå hos hovedtaltale. Avtalen, som ble funnet ved beslag i Nordbotns papirer og som er signert, men udatert, lyder slik:

"LÅNEKONTRAKT mellom FRED A. INGEBRIGTSEN og KNUT HELGE NORDBOTN IMATERIAL MANAGEMENT A.S

I forbindelse med Fred A. Ingebrigtsen lån og kausjoner i Handelsbanken til Knut Helge Nordbotn og Material Management er partene enige om følgende:

Dersom Fred A Ingebrigtsen betaler ut etter bankens krav ihht kausjonen kan Fred A Ingebrigtsen ikke gjøre regress / stille krav overfor Knut Helge Nordbotn eller

Material Management AS.

Dette innebærer at eventuelle utbetalinger som Fred A Ingebrigtsen foretar i h h t angitte lån / Kausjoner ikke gir Fred A Ingebrigtsen rett til å kreve noe beløp hos lånetaker, Knut Helge Nordbotn og Material Management AS.

Eneste sikkerhet Fred A. Ingebrigtsen har overfor lånebeløpene er aksjer som er kjøpt via Material Management AS hos Enskilda og Glitnir Securities. Og Handelsbanken

Knut Helge Nordbotn/Material Management

Fred A. Ingebrigtsen"

Nordbotn utarbeidet en tilsvarende låneavtale for beløpet på 3 millioner som ble overført via Kåre Nilsen. I en udatert og usignert avtale funnet ved beslag hos Nordbotn heter det:

"I forbindelse med Kåre Nilsens lån til Knut Helge Nordbotn og Material Management er partene enige om følgende:

Sikkerhet for lånet stort 3 millioner kroner (3.000.000,- NOK) er bundet opp i Acta aksjer. Må Knut Helge Nordbotn eller Material Management as selge med tap så skal det ikke dekkes inn/ betales tilbake til Kåre Nilsen noen beløp og det kan heller ikke gjøre regress/stille krav overfor Knut Helge Nordbotn eller Material Management AS på noen måte.

Dette innebærer at eventuelle utbetalinger som Kåre Nilsen har hatt eller vil ha privat eller gjennom sitt selskap i h h t angitte lån / Kausjoner ikke gir Kåre Nilsen rett til å kreve noe beløp hos lånetaker, Knut Helge Nordbotn og Material Management AS. Det er Knut Helge Nordbotn / Material Management som alene bestemmer om dette lånet skal tilbakebetales!"

Ved senere utveksling av tekstmelding mellom dem datert den 29. mai 2008 skriver Nordbotn kl. 13.16: "Hei. Ja det er mitt konto nr. Der satte du inn 3 mill?...-:). Nilsen svarte kl. 13.19 "Ja, 3 mill" og tilføyde kl. 14.31 "pengene ble overført til deg 21 januar ;-) Hils!"

3.3.5.4 Selvskyldnerkausjonen

Den 29. januar 2008 signerte hovedtiltalte en selvskyldnerkausjon for Material Management AS sin gjeld overfor Glitnir Securities knyttet til Acta-aksjer, på kr. 12 210 383, 95. Den lyder slik:

*"Undertegnede, Fred Ingebrigtsen, p.nr. 121064 41551, stiller seg herved som selvskyldnerkausjonist for de forpliktelser Material Management AS, org.nr. 971002743, ("debitor") har overfor Glitnir Securities ASA, org.nr. 942274238, ("kreditor") i følge kontooversikt datert 29.01.2008. Kontooversikten er vedlagt denne kausjonserklæring. Samlet beløper de tre debitorers forpliktelser til kreditor seg til **kr, 12.210.383,95** —kronertolvmillionertohundreogtitusentrehundreogåttitre 95/100.*

Kausjonsansvaret består fullt og helt inntil debitorene har innfridd alle sine forpliktelser overfor kreditor. Betalingsutsettelse medfører ikke bortfall eller reduksjon av kausjonsansvaret. Renteendringer, fornyelser og betalingsutsettelse kan skje uten underretning til meg.

Jeg er innforstått med at ansvar kan gjøres gjeldende mot meg straks debitors forpliktelse er misligholdt. Fra den dag jeg mottar krav under kausjonen, påløper forsinkelsesrente av det samlede krav. Forsinkelsesrenten skal være lik den til enhver tid gjeldende forsinkelsesrente etter loven, f t 12,25%.

Mitt ansvar skal være begrenset til ovennevnte beløp, med tillegg av forsinkelsesrente som påløper etter at jeg har mottatt krav under kausjonen. Krav under denne kausjon må være rettet mot meg innen den 1. april 2008.

I perioden fra undertegning av denne kausjonserklæring og til og med 25. mars 2008 kan fordringen ikke ansees som misligholdt."

Kausjonen forutsatte full kontroll over porteføljen for hovedtiltalte:

"Ethvert salg av ACTA-aksjer i denne perioden skal være godkjent av meg."

Den 25. april 2008 var det en overførsel fra hovedtiltalte til Material Management AS på kr 600 000 som gikk til dekning av sikkerhet i Handelsbanken.

3.3.5.5 Trafikkdata

Fra april/mai 2008 er det dokumentert et omfattende antall tekstmeldinger mellom Arne Aarhus i Glitnir, hovedtiltalte og de medtiltalte Nordbotn, Nilsen og Lunde, både om gjelden og selvskyldnerkausjonen, blant annet et forslag om kryssing av aksjene over børs for de tre.

Nordbotn sendte den 29. mai følgende tekstmelding til hovedtiltalte, etter at hovedtiltalte hadde bedt Nordbotn om ikke å ta telefoner fra Aarhus:

"Ok, Han har ringt meg flere gangersist uke, jeg ringte ham opp og la igjen beskjed. Han har ikke ringt i dag..."

Den 9. juni tekstet Aarhus til Nordbotn:

"Hei Knut, har du funnet ut hva du vil gjøre, sette inn penger eller selge? Viktig at du gir meg beskjed nå. Arne, Glitnir"

Nordbotn svarte samme dag:

"Hei Arne. Jobber med saken, ringer deg i morgen. Håper det er ok? Mvh Knut"

Så, den 11. juni, skrev Nordbotn:

"Hei Arne. Sitter opptatt. Forstod at alt var ok, snakket med Fred som igjen hadde snakket med deg ??? Mvh Knut"

Aarhus ba ham da ringe:

"Hei Knut, vil du ringe meg? Arne, Glitnir "

Senere samme dag sendte Aarhus en ny melding:

Har du fått avklart hvor mange aksjer du vil sitte på og hvor mange du må selge? Dette må jeg ha et svar på nå. Arne, Glitnir"

Nordbotn svarte samme kveld:

"Hei. Forstod på Fred at han hadde snakket med deg og at det var i orden nå, har jeg misforstått? Mvh Knut"

Aarhus meddelte da:

Fred kan ikke gjøre opp for deg og du må selv sørge for å innbetale det beløpet vi snakket om, ca 4,5 mill."

Nordbotn ga umiddelbart beskjed om salg:

"Hei. Ok, men da må vi bare selge litt. Ringer Mikael i morgen tidlig og starter å slippe ut. Ok? Mvh knut"

Aarhus svarte rett etterpå:

"Ok, men du har fremdeles en underbalanse på 2 mill som må innbetales nå."

3.3.5.6 Nordbotns politiforklaringer

Nordbotns politiforklaringer går i klartekst ut på en underliggende avtale mellom ham og hovedtaltale. Nordbotn avga politiforklaring den 16. og 17. juni 2008 i forbindelse med politiets aksjon. Han reiste frivillig hjem fra Spania til Stavanger for å forklare seg. Nordbotn forklarte i hovedsak at hovedtaltale hadde lånt ham penger til kjøp av Acta-aksjene, men at lånene i realiteten var hovedtaltales midler, at hovedtaltale skulle ha ca. 80% av gevinsten, og at hovedtaltale skulle dekke all nedside. Han dekket da også i følge Nordbotn alle marginkravene og ba som regel Nordbotn om å sitte på aksjene. Nordbotn fikk også hovedtaltale og Kåre Nilsen til å skrive under en låneavtale med garanti om å dekke nedsidene. Videre forklarte han at han hadde et håndskrevet regnskap om mellomværende med hovedtaltale, dvs. fordelingen av utbytte, i en blå perm.

Nordbotn gjentok sin forklaring i det rettslige avhøret av 18. juni.

Det er anført fra forsvaret at Nordbotn var i en slik sjokkartet forfatning at det kan ha påvirket hans forklaringer for politiet og retten, og at han bare ønsket å komme hjem til familien. Retten har fått avhøret avspilt. Det fremkommer at Nordbotn fikk forklare fritt og sammenhengende. Det ble tatt hyppige pauser, og han har anledning til å konferere med sin forsvarer. Det er likevel reist kritikk fra forsvaret mot avhørsmetoden og påpekt risikoen for "falske tilståelser". Retten vil komme tilbake til dette spørsmålet i oppsummeringen under.

3.3.5.7 Notatet

Ved beslag i tiltaltes dokumenter på bopel og kontor er det gjort funn som indikerer et mellomregnskap. Det gjelder for det første funnet et håndskrevet, udatert notat i en beslaglagt notatblokk. Notatet inneholder følgende påskrift:

" IKKE NEDSIDE - NY SKRIVER!

50-50

NORSE-HEIBERG

150000 AKSJER

SNITT

EK-

20% -5 gangen."

Notatet kan tidsmessig knyttes til oppstartstidpunktet for tiltaleperioden, grunnet meklersamtale den 7. oktober 2005 med mekler Halvor Heiberg, som da jobbet i Norse Securities. Fra samtalen hitsettes:

HH: Norse, det er Heiberg.

KHN: Ja, det er Knut Nordbotn.

HH: Ja, hei. Da ligger vi nå på... Hva ligger vi? 18,40 mot 18,50.

KHN: Ja?

HH: Vi har fått en del på 18,40. Og så ligger vi på 18,30 også. Nå har vi fått 65 000.

KHN: Og snittet er? Cirka?

HH: Cirka 18,46, tenker jeg. Og snittkursen omsatt her i dag er 18,53, så det er veldig bra egentlig.

KHN: Ja. Og da... da har vi... hvor mange?

HH: Det er 100 å gå på her.

KHN: Ja, men... ja... Hvor mye har vi nå?

HH: Nå har vi 75.

KHN: 45 000?

HH: 75.

KHN: 75, ja?!

HH: Ja.

KHN: Ja, ok.

HH: Så det blir 1,8 millioner, da.

KHN: Ja.

HH: Men altså jeg vet at vi får inn skriver på mandag. Altså, jeg er ikke bombesikker, men jeg...

KHN: Jaja, nei, men det ordner vi, vet du.

HH: Ja, nettopp, så derfor... Da tar vi 100, det er et greit og rundt tall også.

KHN: Ok? Det er godt!

HH: Ok, men jeg ringer deg med en gang jeg har fått alt og så gir jeg deg snittkursen da.

KHN: Fint det.

HH: Kjempefint! Hei."

Det legges til grunn at ordlyden "Ny skriver" i notatet kan leses nettopp i en slik meklerhuskontekst, som en ny motpart i en kommende terminhandel. Videre synes en rimelig ordforståelse å være at "20 %" er marginoppstilling for terminhandlene, og at det er gearingen som er den omtalte "5 gangen". Ikke nedside og 50/50 er i sin ordlyd naturlig å henregne til avtalen om at Nordbotn ikke skal ha nedsiden og en 50/50 fordeling av gevinsten. Retten kan ikke se at meklersamtalene med Heiberg fra 5. oktober 2005, som også er avspilt for retten etter anmodning fra forsvaret, endrer denne naturlige forståelsen av ordbruken.

3.3.5.8 Den blå permen

Også det beslagnagte håndskrevne mellomregnskapet, som ble funnet i en blå perm hos tiltalte, er basert på at hovedtiltalte tar nedsiden og sin del av oppsiden. Her motregner Nordbotn blant annet utgifter han har hatt ved tilsyn av hovedtaltets eiendommer på Eik på Finnøy og i Spania etc.

Nordbotn har i sine selvangivelser ikke oppgitt overførslene fra hovedtiltalte som lån før i 2008, og dermed etter pågripelsen, da han oppførte 31 millioner. Også for hovedtiltalte er denne fordringen på Nordbotn først oppført etter pågripelsen. Under hovedforhandlingen etterga riktignok hovedtiltalte gjelden, da under henvisning til at "Vi er jo kompiser.", en etter rettens syn lite troverdig forklaring.

3.3.5.9 En bekreftelse av låneavtalen

Samtidig er det den 20. september 2008 satt opp en bekreftelse av låneavtalen mellom hovedtiltalte og Material Management AS, som inneholder avtale om en betinget rentesats, uten noen form for tilbakebetalingsplikt.

" BEKREFTELSE AV (OPPRINNELIG)MUNTLLIG LÅNEAVTALE

På forespørsel fra revisor i Material Management AS bekrefter vi at Fred Ingebretsen 16.07.2007 iflg. muntlig avtale har lånt Material Management AS kr. 2,0 millioner. Renten var avtalt å skulle ligge mellom 10 og 20 %, avhengig av den eventuelle fortjenesten på MMs investeringer i aksjer og senere avklaring mellom partene, eller negativ rente lik tap på investeringene i dette tilfellet, dvs. ingen tilbakebetalingsplikt overhodet ved fullstendig tap av investert beløp.

Stavanger, 20. september 2008

Fred Ingebretsen

Knut Nordbotn

For Material

Management AS"

3.3.5.10 Oppsummering

Retten finner det bevist utover enhver rimelig og fornuftig tvil at det forelå en underliggende avtale mellom Knut Helge Nordbotn og hovedtaltale om dekning av risikoen ved aksjehandlene. Slik retten ser det, har Nordbotn i sine politiforklaringer erkjent et rent stråmannsarrangement, og at hovedtaltale er den som er reelt eksponert ved Nordbotns handel i Acta-aksjer i tiltaleperioden.

Nordbotns forklaring til politiet om at hovedtaltale skulle bære risikoen for hans handel i Acta, er etter rettens syn fullt ut forenelig med og styrkes av sakens øvrige bevis. Pengeoverføringene taler for så vidt for seg selv. I tillegg bemerkes at Nordbotn helt umiddelbart startet opp med terminhandel og bruk av CFDer, uten på noen som helst måte å ha den økonomiske ryggraden til å bære den høye risikoen forbundet med slik handel. I løpet av kort tid var han eksponert for store summer, noe som manifesterte seg allerede i november 2005, da han måtte få overført 5 millioner i forbindelse med fall i aksjekursen. Risikofordelingen må også ses i sammenheng med det faktum at Nordbotns aksjehandel var fullfinansiert av hovedtaltale, innledningsvis ved overføringen av 4,7 millioner via Oskar Andersen. Han hadde dermed ikke noen form for egenkapital involvert, og dessuten, de lånene han underveis opptok selv, var kausjonert for av hovedtaltale. Tross enorme tap er det i dag heller ikke noe avtalt mellomværende mellom Nordbotn og hovedtaltale.

Også de mer tekniske funn av mellomregnskap og notater er fullt ut forenelige med hans forklaringer og det bevisbildet som er skapt ved pengeoverføringene. Etter rettens syn er det dermed samlet sett *stor grad av overensstemmelse mellom de forklaringer Nordbotn har avgitt til politiet og de objektive bevisfunn.*

Retten har nøye vurdert påstandene som er fremkommet om fremskaffelse av en "falsk tilståelse", men har ikke funnet noe belegg for en slik påstand, verken ved gjennomhøring av avhørene, i vitneforklaringer fra etterforskerne eller ved vitneprov fra ekspertvitnet tidligere politietterforsker Finn Abrahamsen. I denne forbindelse bemerkes at ekspertvitnet ikke hadde noen formelle innsigelser mot avhøret, utover å nevne at det eventuelt kunne vært gjort bedre dersom etterforskerne hadde hatt høyere økonomifaglig kompetanse, og dessuten, å påpeke at det er risiko knyttet til en eventuell briefing eller såkalt oppvarming i forkant av det tapede avhøret, men uten at han visste om det har skjedd her. Han registrerte ikke noe galt utover det, ikke noe press og en ellers god tone. Etter rettens syn bærer avhøret ikke preg verken av inkompetanse, ledende spørsmål eller noe forhåndsarrangement, men derimot av en spontan og sammenhengende fri forklaring, hvor det tas behørig hensyn til tiltaltes helse og behov for hvile underveis. Det Nordbotn spontant forklarte seg om, nemlig forholdet mellom ham og hovedtaltale i forhold til finansering og risiko, hadde dessuten på dette tidspunkt relativt lite fokus. Spørsmålet om innsidehandel sto mer sentralt i etterforskningen. Etter rettens syn er det ikke fremkommet opplysninger som tilsier at måten avhøret ble gjennomført på, innebærer brudd på prosessuelle rettigheter, prinsippet om fair trial i EMK artikkel 6 eller for øvrig kan ha påvirket innholdet av Nordbotns forklaring.

Retten er på det rene med at Nordbotn i dag har en subjektiv opplevelse av å ha blitt presset, men etter rettens syn er det så vidt lite belegg for at det faktisk forholdt seg slik, at dette ikke kan rokke ved rettens konklusjon. Når det gjelder mulige feil i etterforskers spørsmål om nedsalg av hele eller bare deler av porteføljen høsten 2007, vil retten komme tilbake til dette forholdet senere i punkt 4 om innsidehandel.

Retten kan heller ikke se at oppføringene i Nordbotn og hovedtaltets selvangivelser etter pågripelsen og avtalen om betingede renter fra september 2008 kan medføre et endret syn på tiltaltes krystallklare beskrivelse til politiet av nedsidedekning, som i tillegg er gjennomført rent faktisk ved de angitte pengeoverføringene. Det hele fremstår som et forsøk på reparasjon i ettertid, men med liten grad av troverdighet.

3.3.6 *Odd Inge Bø*

3.3.6.1 **Innledning**

Innledningsvis bemerkes at tiltaleperioden for Odd Inge Bø er forholdsvis kort, fra 21. februar 2006 til 3. januar 2007, jf. tiltalebeslutningens post III g). I dette tidsrommet er det særlig tale om tre pengeoverføringer fra hovedtaltalte som kan relateres til dekning av sikkerhet for Bøs handel i Acta-aksjer. Dette gjelder overførsel fra hovedtaltalte den 30. mars 2006 på kr. 500 000 den 30. mai 2006 på 2,5 millioner kroner og den 13. juni 2006 på 4,5 millioner kroner.

Påtalemyndigheten har gjort gjeldende at overføringene speiler partenes underliggende avtale om en nedsidedekning. I tillegg er det vist til at Bøs handel var fullfinansiert av hovedtaltalte. Forsvaret har fremholdt at kapitaltilførselen var ren lånefinansiering fra hovedtaltalte, for å hjelpe Bø i gang med egen aksjehandel og mulighet til å tjene penger, samt at Bø trakk seg og på egen hånd solgte ut hele porteføljen da hovedtaltalte ikke ville formalisere låneforholdet eller motta renter.

I det følgende vil retten i en kronologisk gjennomgang se nærmere både på de spesifikke pengetransaksjonene som kan knyttes til marginkrav, og de øvrige bevis som kan kaste lys over eksistensen av en mulig underliggende avtale om at hovedtaltalte i realiteten skulle bære risikoen for Bøs aksjehandel. Bevisgjennomgangen vil omfatte meklersamtaler, vitneprov og tiltaltes egne forklaringer.

3.3.6.2 **Pengeoverføringer**

Det foreligger ingen skriftlighet knyttet til hovedtaltaltes overførsel av 9 millioner kroner i februar 2006. Pengene gikk direkte til terminhandel i Acta og bruk av gearing. Kr. 110 000 går til betaling av egenkapital for det nyopprettede Spelt AS den 30. mars 2006.

3.3.6.3 **Meklersamtaler**

Bø ble tidlig presentert av hovedtaltalte for meklerhuset SEB Enskilda ved mekler Jonas Heyerdahl og meklerhuset First Securities ved mekler Hans Petter Solberg, begge meklere som også har bistått hovedtaltalte. De innledende samtaler med disse meklere gir etter rettens syn viktig informasjon om hvordan Bø så på hvilken risiko han selv ble eksponert for. I utskrift fra meglersamtale i First Securities mellom megler Hans Petter Solberg og Odd Inge Bø den 20. februar 2006 kl. 0854 heter det blant annet:

"HPS: First, det er Hans Petter.

OIB: Ja, hei. Det var Odd Inge Bø her.

(...) HPS: Ja?

OIB: Er det Hans Petter Solberg?

HPS: Stemmer.

OIB: Ja. Jeg har snakket med Fred Ingebrigtsen.

HPS: Ja?

OIB: Om å kjøpe noen aksjer.

HPS: Ja?

OIB: Så...

HPS: Han ringte meg i går og sa at du antakelig tok kontakt, så.

OIB: Ja.

HPS: Ja.

OIB: Ja, du kjenner til det?

HPS: Mhm.

OIB: Det er godt. Han lurte på 200 000 Acta-aksjer, nå i første omgang?

HPS: Kjøpe 200 000 Acta-aksjer?

OIB: Ja.

HPS: Mhm.

OIB: Vi snakket om en sånn Forward, kan du si, en sånn 1/3.

HPS: Ja, riktig. Det er vel 40 % marginkrav, tror jeg, på Acta.

OIB: 40 % marginkrav?

HPS: Ja.

OIB: Mhm.

HPS: Det er at du må stille 40 % av det du handler på.

OIB: Ja, mhm.

HPS: Men for at jeg skal kunne få gjort det, så må jeg nesten sette deg opp på en sånn kunderegistrering, for det er litt sånn spesielle dokumenter som skal komme plass for at du skal kunne handle Forwarder. (...)

OIB: Ja, skal jeg skrive noe i den mailen? Skal jeg skrive at jeg ønsker de 200 000 eller...

HPS: Nei, det trenger du ikke å gjøre."

Videre, i utskrift fra meglersamtale i SEB Enskilda mellom megler Jonas Heyerdahl og Odd Inge Bøe 20. februar 2006, kl. 0928, hvor de snakket blant annet om marginkrav, tilkjennega Bø uttrykkelig at hovedtiltalte skal dekke sikkerheten, idet han sier "Men nå kommer jo... Disse lånene kommer jo fra... Kommer til å komme ifra Fred, da. Så han dekker opp den sikkerheten som er nødvendig." I tillegg kan det virke som Bø la for dagen overfor mekler at han har midler selv og bare skal låne en del. Videre ga han uttrykk for at hovedtiltalte "har gjort mange ganger før" og at han ikke ønsket "medieoppmerksomhet". De diskuterte også spørsmålet om innside.

Fra samtalen hitsettes:

"(...) OIB: Du, jeg har tenkt å handle noen aksjer.

JH: Ja, nå skal jeg bare finne i systemet her. Hvilket navn står det på?

OIB: Jeg har..., jeg er ny kunde.

JH: Åja?

OIB: Så...

JH: Ok? Ja?

OIB: Men det som... Jeg har blitt anbefalt dette av Fred Ingebrigtsen. Og det er litt i samarbeid med han jeg kjøper disse aksjene, da.

JH: Ja?

OIB: Så det er ganske betydelige beløp...

JH: Ja?

OIB: Antakelig.

JH: Ja?

OIB: Men det som han ville jeg skulle spørre om, det var Forwarden, altså hvor mange... Hvordan marginen er, hvor mye du går inn med.

JH: Ja, det kommer litt an på. Hvilken aksje er det?

OIB: Det blir nok mest Acta-aksjer.

JH: Det er Acta. Når det gjelder marginkravet - som det er det du spør om i Acta - så varierer den litte grann, det kommer an på volatiteten og volumet i aksjen. Men det ligger akkurat nå på 11 %.

OIB: 11 %?

JH: Ja, og så når den var skikkelig volatil her - når den datt i 14 og sånn - så gikk den opp til 15 - 16. Så det er jo ikke mye. De andre meglerhusene ligger på 30+.

OIB: Ja.

JH: Så pt. 11 % sikkerhetsmin...

OIB: Pt. 11 %.

JH: Men du er ikke registrert som kunde her?

OIB: Nei.

JH: Nei. Da kan vi få gjort det, vet du.

OIB: Ja.

JHM: Og jeg må få fylt ut noen skjemaer. Er det slik at du har lyst å handle så kjapt som mulig?

OIB: Ja, i løpet av ettermiddagen eller i morgen.

JHM: Mhm. Ok. Det jeg trenger... Nå skal jeg bare finne frem et skjema med en gang, så kan vi ta dette her nå med en gang, slik at dette går så fort som vi overhodet kan.

OIB: Ja, glimrende.

(...)

JHM: Og så trenger jeg en bankkonto.

OIB: Ja, den har jeg ikke fått ennå, for vi ble enige om at jeg skulle opprette en i DnB. For der har Fred konto selv, og i og med at jeg jobber for han privat, da - sånn liksom vaktmestertjenester og sånn - så...

JHM: Hvor mye har du tenkt å kjøpe for totalt?

OIB: Ja, vi snakket om en... en 800 000 aksjer.

JHM: Ja?

OIB: Maksimalt, da.

JHM: Ja. Hvem var det du jobbet for, sa du?

OIB: Fred Ingebrigtsen,

JHM: Ja, riktig.

OIB: Det er en av eierne, da.

JHM: Ja.

OIB: Og så bor jo vi i samme kommunen - vi er nesten naboer - og så har vi... Tenkte vi at det var litt uheldig å bruke den lokale banken.

JHM: Ja.

OIB: Det er så mange kjente som jobber der, og så ville de koble litt og litt misunnelse og så... Så derfor, så tror jeg at jeg oppretter en...

JHM: At du gjør noe litt annerledes, ja?

OIB: Ja, jeg oppretter en konto i DnB.

JHM: Mhm.

(...)

JHM: Ok. Det som er litt av poenget, det er at det er ikke slik at hvem som helst kan liksom putte inn... La oss si at en person, da, er god for 2 - 3 millioner og så bruker han alle de pengene han er god for i sikkerhetskrav. Skjønner du hva jeg mener? For å dekke opp de 11 %. Og så kjøper han maks, altså med da 90... 89 % giring, da.

OIB: Ja.

JHM: Med låning. Da vil ikke min Compliance-sjef ville kunne gi det. Altså, vi er nødt til å ha en viss... Kunden må ha noe mer midler i bakhånd.

OIB: Ja.

JHM: Fordi plutselig så skjer det et eller annet.

OIB: Mhm.

JHM: Uforutsett i markedet, det kan være hva som helst. Og da faller aksjen kraftig. Det så vi i oktober, ikke sant?

OIB: Mhm.

JHM: Og da må vi liksom ha en eller annen med litt større ryggrad enn akkurat det, fordi den egenkapitalen går jo fort bort. Eller viss du skjønner...

OIB: Ja.

JHM: Så han kommer til å måtte trenge litt informasjon, da, av, på en måte, formue og litt sånne ting, da.

OIB: Ja.

JHM: Så han kommer til å trenge noen økonomiske tall fra deg.

OIB: Mhm, mhm

JHM: Mhm. Fordi det er jo naturlig nok, da, ikke sant? Ettersom det er jo det samme som å låne penger i banken, ikke sant?

OIB: Ja.

JHM: Bortsett fra at vi bare låner mer og så putter det i sikkerhet.

OIB: Ja.

JHM: Så det er klart at vi trenger jo et eller annet."

Så bringer mekler inn spørsmålet om innside.

"OIB: Mhm. Men nå kommer jo... Disse lånene kommer jo fra... Kommer til å komme ifra Fred, da. Så han dekker opp den sikkerheten som er nødvendig.

JHM: Ja, men han er innsider.

OIB: Nja, ikke her, men om ei uke så er han... Han er... Han har lov til å gjøre dette nå i ei uke til, sa han, og så er han... Så er det lukket igjen. Det går sånn i perioder, sa han.

JHM: Ja, riktig, men han er jo ansatt i selskapet.

OIB: Nei, ikke nå lenger.

JHM: Han er ikke ansatt i selskapet lenger?

OIB: Nei, han gikk ut Ved årsskiftet.

JHM: Fred Ingebrigtsen?

OIB: Så han er fortsatt i styret.

JHM: Og kommer han til å sitte i styret fortsatt?

OIB: Ja, det tror jeg.

JHM: Ja, men da er han innsider.

OIB: Ja?

JHM: Og viss han står bak kjøpet, så må jo det flagges. Det må offentliggjøres.

OIB: Åja, sånn, ja?

JHM: Han kan jo ikke handle aksjer i Acta - et selskap han er innsider i - uten å fortelle børsen om dette her, for da bryter han loven.

OIB: Ja, ja, sånn, ja?

JHM: Ja.

OIB: Nei, nei, det var ikke det som var tanken. Nei, det er jeg som handler aksjene.

JHM:

OIB: Det skal jo opprettes på meg, dette her.

JHM: Ok?

OIB: Jada.

JHM: Men du låner penger av ham?

OIB: Ja. En del av dem låner jeg av ham.

JHM: Du låner bare av ham, ja?

OIB: Ja.

OIB: Men det er ikke noe i veien for det - er det det - at jeg låner en del av de

pengene av ham?

JHM: Jeg vet ikke. Jeg vet ikke.

OIB: Det der har han gjort mange ganger før tror jeg, så han vet det...

JHM: Han burde vite det, for å si det sånn.

OIB: Ja, nei, vi gjør ingen ting som kan...

JHM: Nei, det er det ikke verdt, altså!

OIB: Nei, det er for dumt, så det skal jeg ta en runde med han igjen for sikkerhets skyld, at det blir gjort...

JHM: Jeg må høre litt med Compliance-offiseren min, det er han som sitter og gjør disse tingene...

OIB: Ja.

JHM: Og holder disse tingene. Men jeg vet ikke helt, jeg altså, for å være helt hvordan..

OIB: Ja, for jeg...

OIB: Jeg har kapital jeg altså så jeg... Men ikke så store...så

JHM: Nei.

OIB: Så...

JHM: Og du kjøper 800 Acta. Mhm.

OIB: Ja, men det er maksimalt. Altså, det er det maksimale.

(...)

OIB: Vi skal ikke ha noe... Han er veldig redd for medieoppmerksomhet og.."

I neste samtale demonstrerer Bø tydelig at hans gårdseiendom ikke skal gå inn som sikkerhet for aksjehandelen. I utskrift fra meglersamtale i SEB Enskilda mellom megler Jonas Heyerdahl og Odd Inge Bøe 20. februar 2006 kl. 1301 følger det at:

"OIB: Jeg har fått den mailen din, men jeg lurer på det vedlegget...

JH: Ja?

OIB: Om det stemmer helt. Jeg er litt usikker på hva jeg skal fylle inn her...

JH: Skal vi se...

OIB: Jeg har fått det på et sånt et... Jeg har fått det på et regneark, jeg.

JH: Ja?

OIB: "Balance Sheet" står det oppå det.

JH: Ja, riktig. Der skal du bare skrive eiendomsverdi, øverst på "Property Market value". "Oppsparte midler", aksjer og sånt og alt annet.

(01.00)

OIB: Ja, som jeg har privat, ja?

JR: Ja. Og så sum, altså på en måte hvor mye du har i eiendeler, da. Og så på andre siden så er det hvordan du har finansiert det, hvor mye lån du har.

OIB: Ja?

JH: Akkurat det. For vi vil (utydelig), slik at vi på en måte, ut av det, kan gi en vurdering på hva slags rammer du kan få lov til å få og hvor mye du kan få lov til å handle for.

OIB: Ja?

JH: Ja.

OIB: Men det vil jo bli fra kontanter på en bankkonto.

JH: Ja.

OIB: For jeg har jo ikke lyst å ha en sånn sikkerhet i eiendommen min. (LER)

JH: Nei, det er ingen ting av dette som kommer som sikkerhet. Dette går...

OIB: Bare for å få en...

JH: Det er bare for å få en oversikt. Og så viss aksjen faller og du må inn med mer penger i sikkerhet, så må du enten selge aksjene eller så må du putte inn mer kontanter.

OIB: Ja.

JH: Det er de to tingene du har.

OIB: Ja.

JH: Ja.

OIB: Jeg er klar over det.

JH: Ja.

OIB: Så det blir jo den... Det er den kontoen i DnB som vil styre det ifra.

JH: Altså det er ikke noe sånn at vi har noe sikkerhet i dem nå, det må du signere på i så fall.

OIB: Ja?

JH: Altså det er ikke noe sånn at du setter sikkerhet i eiendommene dine, liksom.

OIB: Nei, nei...

JH: Vi må bare vite om hvordan din finansielle ryggrad... Bare et sekund.

(...)

JH: Det er egentlig bare hvor mye gjeld har du totalt og hvor mye eiendomsverdi har du, hvor mye cash har du, og hvor mye eventuelt da aksjer og andre ting man har eventuelt av verdier.

OIB: Mhm.

(...)

JH: Det er altså da dagens verdi av din eiendom, da.

OIB: Ja, det er en gård jeg har, så det .er jo en... Det er jo ikke... Jeg har jo ikke noen verdi på den, egentlig.

JH: Nei, jeg skjønner at det ikke er... Viss du ikke har noen takst og sånn på den, så skjønner jeg det, men viss du da gir en sånn cirka verdi, da.

OIB: Ja, men jeg har jo en sånn... De ligner meg jo ut ifra en verdi, da.

(...)

OIB: Ja, men det som... Her Det vil jo bli dekket opp på en konto, med de pengene som er nødvendig til enhver tid.

JH: Mhm?

OIB: Det er jo det som er...

JH: Det er det vi er på jakt etter.

OIB: Ja?

JH: Men det er bare det at vi er nødt til å se at du har noe utover det.

OIB: Ja, men hvordan er det... Jeg har aldri... Jeg har handla lite... Jeg har brukt... kjøpt 1 000 Statoil-aksjer en gang.

JH: Åja, riktig!

OIB: På nettet. (LER)

JH: Ja?

OIB: Vært lite inne i dette her.

JH: Ok?

OIB: Så jeg er nybegynner, det må jeg bare si. (...)"

3.3.6.4 Marginkrav

I juni 2006 forfaller store marginkrav. I utskrift fra meglersamtale i SEB mellom megler Jonas Heyerdal og Odd Inge Bø, datert 8. juni kl. 1254, gir Bø uttrykk for at

han ikke har noen problemer med å skaffe til veie ca. 2 millioner, og omtaler det han kaller for "mitt apparat":

OIB: Men det som —jeg hadde fått en mail fra han Knut Robberstad...

JH: Robertsens

OIB: Robertsens ja

JH: Ja ?

OIB: Om en varslet arbeidskonflikt i finanssektoren

JH: Ja

OIB: Og der han ber om å betale inn 10 % ekstra margin

JH: Ja

OIB: Ut i fra markedseksponering, og det..

JH: Det er for å på en måte kunne motstå svingningene når børs er stengt og markedet er oppe.

OIB: Ja, ja, i forhold til den konflikten"at en ikke ville kunne gjennomføre transaksjoner", står det her,

JH: Ja helt riktig

OIB: Men det var veldig kort tid å skaffe det, det blir jo 2 millioner på meg det. Blir ikke det rett at du bruker den... Blir ikke det rett at du bruker den kjøps.. altså inngangsverdien —10 % ?

JH: Ja, jeg vet ikke og jeg kan gjøre noe med det, men altså hvis du er helt nede...

OIB: Hva sier du ?

JH: Skal vi se... unnskyld meg jeg må bare legge inn en liten ordre... Men ligger du helt på kanten av hva du kan tåle?

OIB: Neida, det er bare det at det er altfor kort tid å skaffe 2 millioner, det er ikke noe annet. Jeg har ingen problemer med å skaffe de.

JH: Nei, Okay

OIB: men det er bare om jeg kan gjøre det til i morgen.. det klarer jeg ikke vet du. Du får de ikke inn på konto så raskt engang

JH: Nei, nå er det bankstreik og.

OIB: Ja, men pengene kommer, det er ingen problem

JH: Okay

OIB: Jeg har ikke lyst til å kvitte meg med noen aksjer jeg, jeg har tro på at den kommer opp igjen

JH: Ja

OIB: men (utydelige ord) ser nå, det er klart at det er ubehagelig, men det.... Jeg oppfatter det som mest psykologi da

JH: Det er mye psykologi, men det du også er nødt til å tenke nå, jeg har vært med på dette i mange år, og du skal aldri være., du skal alltid ha respekt for markedet og være forberedt på at ting kan falle mye lenger. Så det du er nødt til å gjøre, det er at du er nødt til å legge en liten strategi hvis de ikke skulle gå opp igjen. Jeg sier ikke at ikke det skjer, jeg synes at dette er en overreaksjon, og jeg tror kanskje at det er et kjøp. Om det er i dag eller i morgen det vet jeg ikke, men sånn i det korte bildet. Men hvis aksjen skulle falle ned og la oss si børsen skulle mye ned over lengre tid, så..

OIB: Jada, jeg tenker selvfølgelig alltid worst case jeg, så jeg

JH: Ja det er det jeg mener, jeg prøvde bare å få folk til å tenke litte grann den veien og, ikke bare liksom..

OIB: Nei, for all del, jeg er veldig forsiktig sånn

JH: Ja

OIB: Så, men jeg føler det blir feil å selge meg ned nå, jeg vil heller sikre meg med å betale inn margin

JH: Ja

OIB: det vil jeg heller gjøre

JH: Ja

OIB: men sånn er mitt apparat at jeg klarer det ikke til i morgen, det er umulig på så kort varsel(...)"

Bø ble også kontaktet av *compliance* i SEB Enskilda vedrørende marginkrav på ca. 4 millioner. Fra utskrift fra meglersamtale i SEB Enskilda mellom Gry Knutsen og Odd Inge Bø, av 8. juni 2006, kl. 15 hitsettes:

"GK: Hei! Du, jeg har sendt deg en litt mindre hyggelig mail i dag.

OIB: Ok?

GK: Vedrørende manglende sikkerhetskrav på Spelt.

OIB: Ja?

GK: Jeg tror du mottok en i går også, men nå er beløpet 4 millioner kroner!

OIB: Ok?

GK: Så jeg ville bare gi deg beskjed. Jeg vet ikke om du er på mail hele tiden, jeg?

OIB: Nei, jeg er ikke det, ser du. Jeg er nokså mye ute, så det er bare godt du ringte, for...

GK: Ja.

OIB: Jeg har akkurat..., jeg holder akkurat på å vurdere om jeg skal løse inn hele porteføljen, altså.

GK: Ja?

OIB: Og så... For å slippe disse her svingningene og...

GK: Ja, disse litt kjedelige mailene og telefonene?

OIB: Ja, ikke sant?

GK: Ja.

OIB: Og så... Så det holder jeg på å sjekke nå med litt finansiering, så... Rentebelastning hos dere, hva er... hva ligger den på? Er det rundt 4 1/2 eller 5?

GK: Ja, sånn roughly.

OIB: Ja?

GK: Ja.

OIB: Ja. For jeg har jo en del i First og det har jeg snakket med dem om, og de sa at viss jeg gjør det, så de vil ikke ta noen omkostninger med å... De vil ikke ta det som et kjøp og salg, for å si det sånn.

GK: Nei, de vil ikke ta noe kurtasje på aksjetransaksjonen?

OIB: Nei"

Kort tid etter opplyste han at det ikke var noe problem å dekke marginkravet. Det vises til utskrift fra meglersamtale i SEB Enskilda mellom Gry Knutsen og Odd Inge Bø 8.juni kl. 15:22, hvor det heter:

"GK: Enskilda, det er Gry Knutsen.i

OIB: Ja, hei, det var Odd Inge Bø her igjen.

(...)

OIB: Du, jeg ville bare gi beskjed om at jeg betaler inn i neste uke, jeg. Men jeg har ikke fått avklart ennå om jeg løser inn hele porteføljen, altså, men marginkravet, det løser... det ordner jeg i neste uke.

GK: Det ordner du neste uke?

OIB: Ja.

GK: Ja. Ja, nei, men det skal jeg gi beskjed om videre. Fint det.(...)"

Til mekler Heyerdahl ga Bø inntrykk av at han hadde "skrappt sammen" pengene. Dette følger av utskrift fra meglersamtale i SEB Enskilda mellom megler Jonas Heyerdahl og Odd Inge Bø 12.juni, kl. 14:39, som lyder slik:

"OIB: Hallo, det er Odd Inge, ja.

JH: Hei du, det er Jonas.

OIB: Ja, hei.

JH: Hei! Hvordan går det?

OIB: Jo, nå har jeg... Jeg begynner å få skrappt i sammen noe mer penger nå.

JH: Ja. Nå ble det jo ikke noe bankstreik.

OIB: Nei.

JH: Så de ekstra 10 % var ikke nødvendig.

OIB: Nei.

JH: Men har du fått noe brev fra oss om at du må inn med noe penger, eller?

OIB: Ja, jeg har det. Jeg fikk det der i forbindelse med den 10 %-en og er litt... Så har jeg fått to mailer som er litt sånn tvetydige, så jeg er litt usikker på hva beløpet er, så jeg ville gjerne snakket med hun Gry Knutsen.

JH: Mhm.

OIB: Men jeg har noen penger som jeg kan betale inn en av de første dagene.

JH: Ja? Så skal jeg gi beskjed at du overfører penger i dag?

OIB: Jeg kan ikke overføre i dag, for jeg har ikke... Nå er de satt på konto. De skal være overført til meg i dag.

JH: De er overført til deg i dag?

OIB: Ja.

JH: Ok, så de kommer i løpet av en dag eller to til deg?

OIB: Ja, det må de gjøre.

JH: Og så overfører du det videre?

OIB: Ja.

(...) JH: Det er veldig, veldig usikkert her.

OIB: Ja.

JH: Ja.

OIB: Jeg så det. Nei, men jeg synes... Jeg føler det blir veldig dumt å gjøre noe... Så lenge jeg greier å skaffe sikkerhet etter hvert, så føler jeg at det blir det rette å gjøre nå, altså.

JH: Ja. Ja, jeg skjønner det, jeg skjønner det."

Som det følger av disse meklersamtalene skaffet Bø raskt til veie de beløp som var nødvendige for å stille sikkerhet, og det skjedde vel og merke utelukkende ved hjelp av pengeoverføringer fra hovedtaltale. Den 30. mai fikk han overført 2,5 millioner kroner fra hovedtaltale, og den 13. juni 2006, 4,5 millioner kroner. Deretter ble det fra Bøs konto overført til dekning av sikkerhet i SEB Enskilda kr 1,5 millioner kroner den 14. juni, og kr. 2 506 345 den 26. juni, samt 1,625 millioner mellom den 14.-19. juni til First Securities.

3.3.6.5 Bøs forklaringer

Retten vil så gå over til å se nærmere på tiltaltes egne forklaringer. Bø har fastholdt i retten at han ble tilbudt lån fra hovedtaltale opptil 2 millioner Acta-aksjer, med marginkrav mellom 10 og 20 %, og at hovedtaltale skulle finansiere de aksjene han kjøpte samt marginkravene. Han forklarte at da det første marginkravet kom, vurderte han å selge og fikk låne marginkrav av hovedtaltale tre ganger for å holde posisjonen, til sammen 7,5 millioner, fordi det jo var stor tro på aksjen den gangen. Men han ville helst tilbakebetale lånet og bli ferdig. Han mente at han i verste fall hadde mulighet til å dekke marginkrav selv ved salg av gården, en verdi på rundt 8,5 mill. Tiltalte hadde ikke signalisert noen beløpsgrense. Han erkjenner likevel at sett i forhold til en eksponering på ca. 43 millioner ved gearede produkter, og mulige marginkrav, kunne han ikke gjort dette alene. Han mener at han spurte om handlene utløste meldeplikt, og at hovedtaltale sa nei. Han hevder også at han gjentatte ganger ba om en formell låneavtale og spurte blant annet sine venner til råds. Videre ba han hovedtaltale om å få betale renter. Til slutt solgte han ut alt, med en gevinst på rundt 3 millioner kroner. Retten vil komme tilbake til spørsmålet om oppside-fordeling senere i punkt 3.4.6.

3.3.6.6 Oppsummering

Retten finner det bevist utover enhver rimelig tvil at hovedtaltale overførte rundt 7,5 millioner kroner til dekning av sikkerhet for Bøs handel i Acta-aksjer i tiltaleperioden, noe Bø selv har erkjent og forklart seg inngående om for retten. Det sentrale spørsmål er om dette fulgte av en underliggende avtale med hovedtaltale om risikofordeling, eller om det var slik Bø selv hevder, et rent låneforhold. Det foreligger ingen skriftlig dokumentasjon av låneforholdet.

Bø hadde så godt som ingen erfaring med aksjespekulasjon, før han som hovedtaltaltes vaktmester og altnuligmann i tiltaleperioden fikk overført totalt 16,5 millioner til marginhandel, gearing og sikkerhet for finansielle instrumenter i Acta. Bøs egen økonomi besto av en relativt beskjeden lønn, investerte sparemidler for ca. kr. 300.000 og gården. I lys av at han umiddelbart etter overføringene i februar 2006 startet opp med gearing og marginhandel, var hans aksjehandel utvilsomt fra første stund forbundet med svært stor risiko. Etter rettens syn var det en absolutt forutsetning for at hovedtaltale skulle kunne få tilbake sine 16 "lånte" millioner at kursen holdt seg stabil, dette til tross for Acta-aksjens volatilitet og lave likviditet. Etersom Bø baserte all sin handel på fremmed "lånt" kapital, fantes det ingen andre alternativer. Et kursfall ville slukt all egenkapital, også den lånte. En slik ordning fremstår som lite troverdig.

Etter rettens syn må det legges avgjørende vekt på innholdet av meklersamtalene i forbindelse med oppstart av terminhandel og forfall av marginkrav. Her dannes et helt annet bilde, som etter rettens syn samsvarer med det som rent faktisk skjedde, nemlig at hovedtaltale dekket marginkravene for den handel han allerede hadde fullfinansiert.

I disse tapede samtalene tilkjennega ikke Bø noen som helst frykt for risikoen knyttet til den svært høye eksponeringen og faren for tap av mange millioner, til tross for at han var tilnærmet blank på kunnskap om aksjehandel, og som han selv sier, "en nybegynner". Riktignok ble han advart av mekler Heyerdahl om høy volatilitet i Acta-aksjen og konsekvensene av kursfall, men dette tok han med knusende ro. At han selv skulle hatt økonomi til å bære slike tap er etter rettens syn lite sannsynlig. Det essensielle er imidlertid ikke hva han kunne skaffet til veie av midler, men at han klart bekjentgjorde til meklerne at det nettopp ikke var han som skulle stå for denne sikkerheten, samt at gården ikke skulle beheftes. Han henviste til "*apparatet*", at det skulle skaffes til veie penger, og det var ingen signaler på at dekning av marginkrav ikke allerede lå implisitt i finansieringselementet. Dessuten ga han en etter rettens syn tilslørt versjon av sin egen rolle til mekler Heyerdahl, herunder at han sa at han bare skulle låne "*en del*", og at han hadde "*skrappt sammen penger*", mens i virkeligheten kom det hele fra hovedtaltale. Retten påpeker at Bø kjente til at hovedtaltale var primærinnsider, og at det kunne løpe en meldeplikt. Han har også i telefonsamtale av 12. juni 2008 med hovedtaltales kone Ingrid Ottesen trukket inn navnene Kåre, Lars og Knut og referert til "*de andre sine aksjer som ikke står i Fred sitt navn*". Hans forståelse av at risiko-elementet, og dermed den reelle eksponeringen lå hos hovedtaltale synes dermed tydeliggjort på mange vis. Hans påståtte ønske om å formalisere en låneavtale står ellers i sterk kontrast til det han faktisk gjorde, nemlig å satse enorme beløp uten sikkerhet. Retten finner det svært lite sannsynlig at han ville gått til et slikt skritt uten å ha en avtale i bunn om at hovedtaltale bar risikoen. Til sine nære venner Hestnes og Lenning sa han ingenting om de store lånene og marginkravene, og deres vitneforklaring om hans selvstendige rolle som aksjespekulant er dermed betydelig svekket.

Videre må det vektlegges at hovedtaltale på sin side, dersom det virkelig var tale om lån, i så fall sto uten noen form for sikkerhet for den betydelige risikoen ved disse investeringene, som heller ikke var hans egne. En slik ordning fremstår som uten noen bevismessig forankring. Også måten denne risikoen oppsto på, nemlig ved umiddelbar marginhandel og gearing, samt ensidig satsning på Acta-aksjer og på å holde posisjonen, er en lett gjenkjennelig modus som kan gjenfinnes i alle de medtaltales handlemønster. Etter rettens syn var også Bø en stråmann for hovedtaltales handler.

Samlet sett er det etter rettens syn ført tilstrekkelige bevis for at det utover enhver rimelig tvil eksisterte en underliggende avtale mellom Bø og hovedtaltale om dekning av nedsiden, og at det ikke foreligger slik tvil som kan komme tiltalte til gode.

3.3.7 Johnny Bondestad

3.3.7.1 Innledning

I tiltaleperioden som løper fra slutten av januar 2007 til juni 2008, mottok Johnny Bondestad til sammen 31,775 millioner kroner fra hovedtaltale og Kåre Nilsen, som i sin helhet gikk til investeringer i Acta-aksjer og etter hvert, til dekning av marginkrav for å beholde porteføljen. Da kursen falt dramatisk høsten 2007 og våren 2008, tiltok pengeoverførsler som utelukkende var knyttet til marginkrav.

Påtalemyndigheten har i det vesentligste anført at det for Bondestads vedkommende foreligger flere meklersamtaler med en helt åpen erkjennelse fra hans side om at

hovedtaltalte skulle dekke hans nedside. Det påpekes at disse uttalelsene styrkes av de øvrige bevis, herunder trafikkdata, tiltaltes egne forklaringer og ikke minst pengeoverføringene i seg selv.

Forsvaret har fremholdt at forholdet ikke nødvendigvis rammes direkte av lovverket og i tillegg, at det må hensyntas Bondestads helsemessige tilstand som alvorlig kreftsyk og under intensiv behandling i store deler av tiltaleperioden. Det vises til at både sykdommen og medisinene han fikk, kan ha påvirket hans dømmekraft, og at hans politiforklaring er innhentet mens han var i en kritisk fase av sykdommen. De sistnevnte forhold vil retten komme tilbake til senere i vurderingen av skyldkravet.

Retten vil knytte sin bevisvurdering særlig til tidsrommet fra juli 2007 til juli 2008. De transaksjoner som da er benyttet til å dekke marginkrav, vil bli gjennomgått kronologisk, sammen med de tilstøtende meklersamtaler og trafikkdata.

3.3.7.2 Oppstarten

Innledningsvis finner retten det hensiktsmessig å se nærmere på bevis knyttet til oppstarten av Bondestads aksjehandel og de underliggende forutsetninger man kan utlede av disse. Mellom 30. januar og 28. februar 2007 fikk Bondestad som nevnt overført 15 millioner fra Kåre Nilsen, for å drive derivathandel i Acta-aksjen. En del informasjon om Bondestads rolle kan etter rettens syn hentes fra den innledende samtale Bondestad hadde med mekler Pål Grjotheim i DnB NOR Markets den 24. januar 2007 kl. 18.55. Her fortalte han først mekler at han har en bror som vil utstyre ham med en kapital på rundt 10 millioner som han kunne disponere på aksjehandel, men mot at hovedtaltalte sto *"helst helt utenfor med sitt navn... gode navn og rykte"*. Mekler fortalte Bondestad at han i prinsippet ved å geare en 10-gang kunne handle for opp til 100 millioner i derivathandel, men advarte så om at det ville være *"veldig veldig risikabelt"*. Mekler sa også at i så fall måtte Bondestad vite litt om risikoen. Bondestad nevnte da, under stadig henvisning til broren som sto bak ham blant annet følgende:

"Men.. så han har.... Og han, kan du si, han dekker alltid undersiden for meg.

(..) Det vil med andre ord, viss det går feil vei, dekker han garantiene.

(..) Så jeg driver egentlig ikke med noe særlig risikosport her, jeg altså."

Det kan dermed ikke være tvilsomt at Bondestad på dette tidspunkt oppfattet situasjonen slik at hovedtaltalte skulle bære risikoen. Han innledet deretter derivathandel så godt som bare i Acta-aksjer. Noen uker senere, den 13. februar 2007, hadde han en ny samtale med Grjotheim. Her ga Bondestad uttrykk for at han fortsatt hadde en ubegrenset tilgang til kapital:

"MHM. Ja , la meg si det på den måten. At tilgangen min er... tilgangen min er... Jeg kan låne, for å si det på den måten, da- kall det for låning, da så kan jeg få så mye penger som jeg overhodet gidder å spørre om."

Bondestad anmodet om kjøp av opptil 1 million Acta-aksjer og bruk av giring; *"Men jeg vil ha samme giringen, vet du, Pål."* og henviste til nye 9-10 millioner kroner han hadde til rådighet.

3.3.7.3 Marginkrav

I juli 2007 påløp det store marginkrav. Bondestad forklarte seg nøye om sin rolle i meklersamtale med Grjotheim den 5. juli 2007. Grjotheim gjorde ham oppmerksom på en underdekning på kr. 600 000. Bondestad svarte blant annet under henvisning til bror og svoger:

"Når det gjelder tilgang på kapital så er ikke det noe problem, men problemet er at de er på ferie alle sammen. Sånn sett altså. Jaja: jeg får ikke tak i ...dem er i Marbella. Dem har hus der og greier og ting og tang. (...)"

Bondestad omtalte som en nødløsning å selge Revus-aksjer og det eneste han kunne gjøre på egenhånd, hvis han ikke fikk tak i de andre:

Så dem er der. Nei det eneste jeg kan gjøre sånn på egenhånd... det er kanskje litt dumt det å selge Revus, da, for å dekke marginkravene?"

Han frarådes slikt salg av mekler og sa så:

"Ja jeg skal se om jeg kan få tak i han svogeren min her. Svoger og bror, da vet du, som styrer(sukker). Så jeg skal se om jeg får tak i dem. (...)"

Ja jeg tar ikke lett på det akkurat det der altså. Det er jeg veldig nøye med jeg har sagt fra de andre guttene også: "Det her må vi være nøye med" det vet de, for de har holdt på så lenge selv med det her. Så det vet de. Men de sier til meg at det går rette veien, dette her, så det er ikke noe problem det her med Acta. Den vil ta seg opp igjen."

Mellom 13. juli og 1. august 2007 overførte hovedtaltale 8 millioner kroner til Kåre Nilsens konto i Fokus Bank. Fra Nilsens konto gikk det den 25. juli 2007 1,3 millioner kroner og den 2. august 3,6 millioner kroner til Johnny Bondestads aksjekonto. Ut av denne kontoen gikk det den 26. juli kr 1,3 millioner til sikkerhet i Orion Securities og 3,6 millioner til sikkerhet i Glitnir Securities den 3. august.

I meklersamtale med Grjotheim i DnB NOR Markets av 15. august 2007 forklarte Bondestad seg inngående om hva han kunne påregne av støtte:

"Vi er litt prisgitt... Husk jeg er jo ikke noen velbeslått mann. Jeg har jo kommet til og lånt de her pengene vederlagsfritt, ikke sant."

Mekleren sier "mm", og Bondestad forsetter å forklare om garantiene fra hovedtaltale:

"Med full oppbakking, viss det skulle være nødvendig,"

og legger så til:

"Så jeg sitter bare her og sier amen, jeg, vet du"

Han påpekte at han allerede har "kjøpt 1,7 millioner Acta aksjer". Samtidig ga han uttrykk for at han tjente ikke noe selv:

"Men jeg sitter altså her uten mulighet, fordi jeg ikke har. Men nå er.. Poenget er jo ikke... Viss du har nok penger, så er det jo ikke noe problem å tjene penger! Ikke sant."

I meklersamtale av 3. oktober 2007 mellom Bondestad og Geir Brekke i Glitnir Securities om nedsalg snakkes det også om risikoen. Bondestad uttalte da:

*"Men de var visst interessert i å få ut alt i dag. (..) **Han konge 1** som jeg kaller ham, han var litt nervøs. (..) Må begrense tapene som han sa. Jeg vet ikke hvor han har det fra, men jeg føler meg godt, jeg altså."*

Litt senere samme dag, i samtale med mekler Johan Gaupås i Orion Securities om nedsalg, sier han følgende:

"Ja gjør det. Se om du klarer å...For det hørtes ut som han var nervøs han nede i Spania da (latter)

(...) Begrense tapet, jeg vet ikke jeg hvordan han har det fra, men."

Retten vil for øvrig komme tilbake til flere av disse samtalene i forbindelse med tiltalens post II b om innsidehandel.

Deretter, den 5. oktober 2007 kl. 0924, etter at nedsalget er gjennomført, hadde Bondestad en lang samtale med Grjotheim i DnB Markets, som blant annet berører forholdet til hovedtaltale og skillet mellom hovedtaltales investeringer og Bondestads egne penger. Fra denne samtalen hitsettes:

"JB: Har sendt den videre, men har ikke hørt noe tilbake igjen, så jeg sitter og venter på instruks, jeg.

PG: Ja.

JB: På hva jeg skal... De sitter og venter på hvor mye cash vi har, før de forteller meg hva jeg skal gjøre.

PG: Ja.

JB: For det er litt viktig at jeg får tilbake pengene på min oppgjørskonto, helt tilbake.

PG: De står på den depotkontoen din nå.

JB: Ja, kan du få dem overført til den 151-kontoen min?

PG: Vet du hva? Det tror jeg faktisk du må ta direkte med Oppgjør, men jeg kan finne en person du kan ta det med.

JB: Ja.

PG: Nå har det seg sånn at det er vel rundt 1,5 million det står igjen.

JB: 1,5 million, ja det var lite. Herregud!

PG: Ja.

JB: Ja, men hva skal jeg si for noe? Marginpenger og sånn, det bare forsvant i et jafs, det.

PG: Ja, når det går feil vei og du sitter gira, så går det skikkelig gærent, men det er...

JB: Ja.

PG: Sånn er det dessverre, men går det riktig vei, så tjener du bra. Men det spiser veldig av egenkapitalen, det å gire seg så opp.

JB: Jada, nei, de blunker ikke konge 1 og konge 2, vet du. (LER)

PG: (LER)

JB: De blunker ikke.

PG: Nei?

JB: Jeg vet jo alt. Jeg har rene faen meg tapt 16 millioner..., jeg kommer til å ha tapt nesten 20 millioner på det her opplegget her.

PG: Å! Sånn, ja?

JB: (LER) Ja, det er jo helt vilt, vet du. Jeg er jo vandt til småtall.

PG: Ja.

JB: Sitter jo her og griner, vet du. (LER)

PG: Ja, altså det der er ikke noe hyggelig i det hele tatt.

JB: Nei. Nei da, men jeg er ikke vandt med det.

PG: Nei.

JB: Jeg er ikke vandt til å vinne og tape med sånne store beløp. Jeg har vært i liksom i 100 000-kronersklassen, jeg, vet du.

PG: Ja, nei, det blir noe helt annet.

JB: Men jeg er her for lære, altså, men...

(...)

PG: Jo, men hvordan er det? Altså de pengene der, det er penger du har til rådighet fra familie?

JB: Ja, på lån, ja.

PG: Ja, og det er de som også styrer hva du skal gå inn på, eller?

JB: Ja, akkurat nå så er det det.

PG: Jeg synes du nevnte noe om broren din?

JB: Ja, bror og svoger som styrer.

PG: Ja, ok?

JB: Ja, og det er de som sitter med opplegget.

PG: Ok, så de har også vært inne i Acta samtidig, eller?

JB: Jada.

PG: Ja.

JB: Acta, han letta vel kanskje ett par millioner, han ene.

PG: Ja? Så det er de som har vært inn gjennom Enskilda og.

JB: Det brukes jo veldig mye forskjellige meglere.

PG: Ja.

JB: Jeg vet at de har tre, fire, fem, seks, syv andre.

PG: ja?

JB: Så veldig mye forskjellig.

PG: Mhm.

JB: Så vi jobber som et team, da, men jeg har som sagt ikke hatt noe mer enn bare Acta, jeg, da.

PG: Nei.

JB: ??

PG: (LER) Men når det er din egen bror og svoger, så skulle man jo tro at det ikke ble så aktuelt, men det man ofte ser, er at selv gode kompanjonger - når de går inn og ut av aksjemarkedet - så når alt står til slutt, så tenker de først og fremst på seg selv.

JB: Mhm.

PG: Og at man er veldig kynisk der, sånn at...

JB: Det er bare det at det er én som sitter med pengene, da.

PG: Ja.

JB: Det er bare en av ?? Jeg bare låner, jeg.

PG: Ja.

JB: (LER) Jeg bare låner og skal betale tilbake én gang i året, men nå blir det ikke så veldig

mye å betale tilbake i år, da.

PG: (LER) Nei.

JB: (LER) Men det er ikke noe problem, skjønner du, da har de har en ordning på det også,

vet du.

PG: Ja. Ja, men det er bra.

JB: Fordi jeg... Det er ikke mine, men jeg har jo en egenkapital, da. Der har jeg fem – seks millioner av egne penger som jeg har satt inn der, så... (...)"

Ved ytterligere kursfall i november 2007 overførte Kåre Nilsen på nytt penger for å dekke Bondestads marginkrav. Den 16. november overførte han kr. 475 000 som blir overført til dekning av sikkerhet i Orion Securities den samme dag. Den 21. november overførte Nilsen 2,1 millioner kroner, hvorav 1,82 millioner gikk til Orion samme dag. Å holde på Acta-aksjene var noe Bondestad omfattet at "de andre" ville, selv kalte han det for å "pøse inn mer penger". I forutgående meklersamtale mellom Bondestad og mekler Johan Gaupås i Orion den 5. november heter det blant annet:

"JB: "Nei, men vi må bare prøve å holde finans. De kommer vel etter hvert, men det lar jo vente på seg!"

JG: Det gjør det, så det blir nok tunge dager. Det er det med timing, at ting kommer på de riktige dagene og sånn.

JB: Ja, jeg har ikke hørt noe fra de andre angående... Men skal se at de mener at vi skal holde på aksjene.

JG: Ja.

JB: Så da får de bare pøse inn mer penger, da."

I desember 2007 forfalt det nye marginkrav. Hovedtaltale overførte da den 27. desember 2,6 millioner kroner til Bondestad, hvorav 2,4 millioner mellom dagene 8. - 10. januar 2008 ble overført til dekning av sikkerhet i Orion Securities.

Den 15. januar 2008 ble det så overført 1,5 millioner fra Kåre Nilsen til Bondestad, som den 16. januar gikk til dekning av sikkerheten i Orion Securities.

I samtale med mekler Johan Gaupås den 21. januar kl. 12.17 forklarte Bondestad seg i detalj om at marginkravene fortsatt skulle dekkes av hovedtaltale og Nilsen, i form av å fortsette å "pøse ut". Han henviste også til den garantien som ligger i dette, ved at de som står bak ham står "fjellstøtt". Samtalen lyder blant annet slik:

"JB: Hei du. Ja, jeg snakket nettopp med dem jeg skal snakke med. Jo, vi skal beholde aksjene, så det blir snakk om mer penger, da.

JG: Ja.

JB: Men han skulle ringe meg tilbake når han visste nøyaktig hvor mye som skulle overføres.

(...)

JB: Jo... eh... (LER)... dem... I utgangspunktet, så etterlyste jeg jo dem, jeg da. Nå er jo de, holdt på å si, flere. Han som jeg bruker - eller han som jeg kontakter og snakker med - han skulle snakke videre med han hoved... Konge 1, som jeg kaller ham.

JG: Ok?

JB: Så det blir litt sånn å få tak i folk osv.

JG: Ja.

JB: Men i utgangspunktet, så skal vi beholde aksjene. Det... Og da må vi jo inn med mer penger.

JG: Ja.

JB: Det er klart. Og det er sånn som det er. Og det finnes nok av dem, så poenget er egentlig å overføre... Men de ligger.., de sitter jo på det som de skal... (LER) De gir ikke bare fra seg bare sånn... Pøser ut, vet du.

JG: Nei.

JB: Det går jo på... Det går jo i rykk og napp, så... Nei, men jeg skal gi dem beskjed, jeg, eller...

JG: Ja, gjør det. Og så bare få en bekreftelse i løpet av dagen. Det er jeg nødt til å ha, i og med at det har gått lite grann tid med de siste, ikke sant? Og så blir man jævla usikker, for nå er det ned...

JB: Ja, trenger ikke det. Det... De er såpass... Jeg holdt på å si grunn... fjellstøtt, de som er bak meg, at det er ikke noe problem."

Samme dag, dvs. 21. januar 2008, overførte Kåre Nilsen 2 millioner kroner til Bondestad, som dagen etter, den 22. januar gikk til dekning av sikkerhet i Orion Securities og Glitnir Securities.

Videre, den 13. mars 2008 overførte hovedtaltalte ytterligere 1 million kroner til Bondestad, som også gikk til dekning av sikkerhet i Orion Securities.

For de siste månedene april, mai og juni 2008, er det særlig to faktorer som er av betydning for bevisbedømmelsen av nedside-avtalen:

i) Det er for det første trafikkdata knyttet til hovedtaltaltes siste overføring til Bondestad, som fant sted i april. Dette var på et tidspunkt hvor hovedtaltalte selv befant seg i en likviditetskrise, og hvor Kåre Nilsen brukes som mellommann.

ii) Samtidig er det en rekke meklersamtaler fra denne fasen, som viser hvordan Bondestad skiller tydelig mellom sine egne penger og risiko knyttet til plasseringen av disse, og investeringene i Acta som han har gjort for hovedtaltalte.

Retten vil i det følgende først se på innfrielsen av marginkravet den 24. april 2008 og trafikkdata rundt denne overførselen.

Den 23. april kl. 0832 sendte mekler Pål Grjotheim en SMS til Bondestad:

"Hei Johnny! Dårligere tall enn først ventet fra ACTA, Hvis jeg ikke hører noe fra deg anngående penger, så må vi dessverre selge idag. Er jo uheldig å selge på en sånn dag, men jeg har ikke mulighet til å holde igjen lengre. Ring meg før børs hvis du får ordnet noen overføring! Håper formen er bedre idag !"

Noen minutter senere får Bondestad en ordre fra Kåre Nilsen om ikke å selge:

"Ikke selg. Jeg prøver å få tak i F.A."

Kort tid etter, kl. 0900, ba Nilsen om å få oppgitt kravets størrelse:

"Hva er kravet hos deg?"

Så, ca. et kvarter senere, anmodet Nilsen om at Bondestad ringer hovedtaltale:

"Ring Fred."

Og utdypte i samme minutt:

"Si at det er krise."

Deretter, kl. 0914 sendte Bondestad SMS til hovedtaltale der han sier: *Ring Meg. De krise.* Hovedtaltale tekstet tilbake: *"Ringer om 10 min."* Så, kl. 0927, sendte Nilsen en ny melding til Bondestad:

"Send Fred en txt med beløp, så overfører han i løpet av dagen."

Bondestad sendte da kl. 1000 ny melding til hovedtaltale:

"Du må sende bekreftelse på fax 21002901 at d overføres kr 2,2 mill før kl 121 dag til Orion. Kåre sender kntonr. Bekreftelse til Dnb kr 300 tusen på konto 12011820725."

Nilsen ba om å få oppgitt beløpet i ny melding kl. 1017:

"Kan du sende meg txt du sendte til Fred ang overførsler og beløp? Jeg trenger også faxnr. Jeg skal i banken for han."

Bondestad sendte da meldingen fra kl. 10.00 videre til Nilsen.

Deretter ble det den 24. april 2008 overført fra hovedtaltales konto 2, 2 millioner kroner direkte til Orion for dekning av Bondestads marginkrav.

I mai 2008 sendte hovedtaltale en melding til Bondestad med forespørsel om hans aksjebeholdning:

"Trodde du hadde nesten 2 mill.? Har du solgt?"

Bondestad bekreftet dette:

"Ja. d har blitt noen salg pga marginkrav."

Hovedtaltale repliserte da:

"Hvorfor har du ikke ringt da?;-)"

Bondestad svarte da:

"Har jo d, men noen ganger har jeg kanskje drenert/tøyd for langt ovenfor megler:-)"

Når det gjelder Bondestads egne investeringer, har han i denne perioden parallelt hatt samtaler med meklerne, der han tilkjennegir at det aldri var intensjonen at hans midler skulle utsettes for slik tapsrisiko som Acta-investeringene. Dette kommer tydelig til uttrykk i samtale mellom ham og mekler Johan Gaupås i Orion Securities den 15. mai

2008, der de først snakket om de forfalte marginkravene på Acta-aksjene. Så sa Bondestad:

"Ja, ja, alt tar litt tid her, vet du, vi får være tålmodige. Jeg har ikke noe annet valg jeg... Jeg tenkte litt egentlig litt sånn på egenhånd også jeg, hvordan ---går det an å få til noe... Jeg har jo litt penger på siden her, vet du... med den kontoen som er opprettet."

I ny meglersamtale mellom Gaupås i Orion og Johnny Bondestad den 18. juni 2008, kl. 1114, heter det:

"(...) JB: Men den andre posten min der nå, den vil ikke jeg at skal forkludre det hele. Da er jo jeg nede på null snart og da er det jo ingen ting!

JG: Ja, da er det ingen ting.

JB: Nei, men da vil jeg at... Jeg vil ha tilbake de pengene umiddelbart, altså!

JG: Ja, men...

JB: Da kan ikke dere... da kan ikke dere sitte med dem!

JG: Nei, men jeg må jo... Altså da blir du jo sittende i gjeld til oss.

JB: Ja, men herlighet, da! Hvordan skal dere drive det her, da?!

JG: Hvordan vi skal drive det her? Altså...

JB: Det er jo bare en... noen som har tjent penger her og det er dere, jo!

JG: Ja, men...

JB: Hva..., hva..., hva med den andre posten, da? Da begynner dere... Begynner dere å ta den også, da?!

JG: Altså jeg vet ikke hva... Jeg må bare se hvor mye... Jeg får beskjed fra Oppgjør hvor mye det er som...

JB: Det... Da begynner jeg å... Da blir det ikke noe... Da er ikke jeg noe game, lenger. Men, du, den der... den posten som jeg gikk inn med 600 000, som jeg lånte penger av et annet firma for å gå inn og tjene penger på, den må da ikke røres!

JG: Nei, han står der ennå, men jeg må vite hvor mye som er i tap på det greiene der

JB: Ja, det skulle jo ikke være noe ting. Det skulle være 50 - 60 000 aksjer...

(...)

JB: Ja, den andre posten, Johan, den plukker du ikke på, altså!

(...)

JG: Totalt sett har ikke vi tjent noe, totalt sett har vi tapt.

JB: På... på den posten på... Hvor jeg gikk inn og... Med 600 000 og...

(...)

JB: Kan du umiddelbart overføre de pengene... Kan du fikse dem tilbake på kontoen, de 600 000 kronene?

(...)

JB: Er det bare du som tjener kurtasje? Jeg har satset 600 000 minus 140 000 og du har tjent kurtasje!!"

En tilsvarende forståelse bekreftes i samtale mellom Bondestad og compliance-offiser Baste Larsen i Orion Securities den 18. juni 2008, kl. 1207. Der sier Bondestad blant annet om innskuddet på kr. 600.000, penger han har lånt fra konas firma, følgende:

"Det jeg ønsker... det jeg ønsker. Jeg vil ha tilbake pengene mine. Jeg vil ha tilbake eh de pengene jeg skjøt inn, inklusiv den fortjenesten jeg skal ha tjent pr data hos dere, på den posten jeg fikk innvilget sist, som skulles holdes bort fra -... den andre Acta-posten."

Han utdyper det slik:

"du må holde...du må holde. Det dere har gjort for meg på ..på.. på Acta, det må holdes utenfor. Det er to vidt forskjellige poster dette her! Det har jeg sagt fra tydelig om...eh ... på forhånd."

I samtale kl. 1409 med Karl Espen Vollebekk hos Orion, sa Bondestad:

"det er en egen konto som er opprettet, som da ikke skal sammenfalles med noen andre... andre kontoer som jeg har hos dere"

Og litt senere i samtalen:

"viss dere har blandet samme de kontoene her, som dere ikke skal gjøre... For det skulle ikke gå på noen samme sikkerhetsmarginkonto, det her. "

Når det så gjelder Bondestads selvangivelser, er det et faktum at overføringene fra hovedtaltale og Kåre Nilsen ikke er oppført i det hele tatt, heller ikke som lån. Angivelig skal det i følge de tiltaltes forklaringer i retten ikke være noe mellomværende mellom Bondestad og hovedtaltale/Nilsen i dag, selv om regnskapene viser en akkumulert gjeld til hovedtaltale/ Nilsen på kr. 31.775.000,-.

3.3.7.4 Oppsummering

Retten finner det bevist utover enhver rimelig tvil at hovedtaltale skulle bære risikoen for Bondestads investeringer i Acta-aksjer i hele tiltaleperioden. Det vises først og fremst til at Bondestad selv var overbevist om en slik ordning, noe som kommer klart og tydelig til uttrykk i en rekke meklersamtaler. For det første tilkjennegir Bondestad ordrett at hovedtaltale tar nedsiden. Det er da også det som skjer, rent faktisk, ved de pengeoverføringene som retten ovenfor har gjennomgått. Selv var Bondestad relativt ukjent med aksjehandel og hadde ikke finansiell styrke til å bære omfattende derivathandel med høy risiko. Det var han selv klar over, og som han sa, han skulle bare lære. Som det fremgår i flere meklersamtaler, hadde han ikke en gang adgang til på egen hånd å bestemme om marginkrav skulle innbetales eller salg skulle gjennomføres.

I tillegg demonstrerer Bondestad i flere meklersamtaler at han ikke anså Acta-investeringer som sine i egentlig forstand, og at hans egne midler ikke skulle brukes til å dekke marginkrav knyttet til Acta. Når det nettopp skjer, ved at Orion Securities trekker midlene fra hans aksjekonto til dekning av marginkrav i Acta, er Bondestads umiddelbare reaksjon at det ikke var i samsvar med realitetene og den risikoeksponeringen han etter avtalen med hovedtaltalte skulle ha.

Slik saken fremstår, finner retten ikke å legge noe avgjørende vekt på at de fleste marginoverføringene kommer via Kåre Nilsen. Etter rettens syn var Nilsen bare en mellommann som bidro til å flytte ledig kapital i det som må karakteriseres som stråmannsarrangement. Bondestad selv hadde for øvrig ingen motforestillinger mot en slik ordning, tvert imot omtalte han ofte både bror og svoger som *de som styrer*, og som kunne skaffe til veie den nødvendige kapital ved underdekning.

3.4 FORDELINGEN AV OPPSIDEN

3.4.1 *Generelle merknader*

I vurderingen av om handlene skal tilordnes hovedtaltalte som primærinnsider inngår spørsmålet om han var eksponert for endringer i kursen på den underliggende aksje ved at han tok del i oppsiden. Som "oppside" regnes naturlig den avkastning investeringen har gitt, dvs. gevinsten på en kapitalinvestering i aksjer over tid, som kan stamme både fra aksjeutbytte og kursgevinster. Avkastningen løper parallelt med risiko. Høy risiko gir høy avkastning, men også større risiko for tap. Som det fremgår av punktene 3.3 og 3.4 har retten allerede funnet det bevist at det forelå underliggende avtaler om finansiering og en nedsidegaranti for alle de medtaltalte, avtaler som rent faktisk er gjennomført i stor grad. En logisk konsekvens av slik eksponering er at hovedtaltalte også skulle ta del i oppsiden.

Retten vil i det følgende se nærmere på hvorvidt hovedtaltalte som primærinnsider reelt sett eller formelt sett har tatt del i oppsiden ved investeringene til de medtaltalte. Det retten i denne forbindelse må undersøke er om avkastningen for Acta-aksjene i tiltaleperioden for hver enkelt av de medtaltalte, rent faktisk er, eller søkt, tilbakeført til hovedtaltalte, helt eller delvis.

Som allerede konstatert for alle de medtaltalte er betydelige deler av kursgevinsten *reinvestert* i ny handel i Acta-aksjer. Denne delen av fordelingsproblematikken er allerede inngående behandlet i punkt 3.2 om finansiering og vil også bli behandlet i punkt 3.5 om styring. Derfor vil retten konsentrere bevisvurderingen av oppsidefordeling rundt de poster, hvor avkastningen er søkt overført til hovedtaltalte i en eller annen form, og ikke reinvestert direkte.

Sentrale bevis i denne forbindelse er pengeoverføringer direkte til hovedtaltalte eller mellom de medtaltalte. Også overføringer til eiendomsprosjekter hvor hovedtaltalte har hatt en eierposisjon vil omfattes. I tillegg må retten hensynta hva de medtaltalte har forklart om slike fordelingsavtaler, og hva de har skrevet, i regnskap og notater. Det vises også til hovedtaltaltas egne regnskap og spørsmålet om de medtaltaltas aksjer inngår her.

Retten vil følge samme systematikk som for vurderingen av risiko. Det gis en kronologisk fremstilling av hver enkelt at de medtaltalte.

3.4.2 Kåre Nilsen

3.4.2.1 Innledning

Retten bemerker innledningsvis at Nilsen etter rettens syn hadde en mellommannsrolle og ble styrt av hovedtaltale. Handelen som han drev, ville vært umulig uten de enorme overføringene fra hovedtaltale. Retten har også sett at han ikke selv bær risikoen for nedsiden.

Påtalemyndigheten har anført at selv om det ikke foreligger skrevne avtaler eller meklersamtaler for Nilsens vedkommende om deling av oppsiden, gir overføringene totalt sett et netto overskudd til hovedtaltale. I tillegg må det medregnes de overføringer fra Nilsen til Bondestad, Andersen og Nordbotn. Forsvaret har påpekt at Nilsens aksjehandel var selvstendig, og at avkastningen dermed var hans egen, og at han benyttet denne blant annet til kjøp av eiendommen i Sirdal, samt til reinvesteringer av aksjer. Nilsen hjalp frivillig Bondestad i gang med aksjehandel.

3.4.2.2 Pengeoverføringene til hovedtaltale

I desember 2005 er det tre overføringer fra Nilsen til hovedtaltale. Den 23. desember overførte Nilsen 5 millioner kroner. Fem dager senere, den 28. desember, overførte han 7 millioner og 6 millioner. Pengene skrev seg fra kursgevinster ved salg av aksjer i Glitnir; DnB og First i samme måned. Gevinstene ble først ført til konto i JMT og derfra til Nilsens konto i Fokusbank og videreført ved de nevnte tre overførsler til hovedtaltalt. Her bemerkes at det ble brukt tre ulike kontoer for hovedtaltale, den ene var ny og først tatt i bruk 23. desember 2005 (konto nummer 1644 32 74833).

Tilsvarende er det i 2006 fire overføringer i desember. Den 27. desember 2006 overførte Nilsen 4 millioner til to ulike kontoer hos hovedtaltale. Den 28. desember overførte han 2,5 millioner til to ulike kontoer. Tilsammen i 2006 overførte han dermed 13 millioner til hovedtaltale. Pengene skrev seg fra kursgevinst ved salg av aksjer i Glitnir og DnB i desember, som ble overført konto JMT, og derfra videreført til Nilsens konto i Fokus Bank. Fra denne kontoen ble de 13 millionene overført til fire ulike kontoer hos hovedtaltale. En av kontoene, kto 3290 52 61561 ble først tatt i bruk den 20. desember dette året.

Spørsmålet er om disse overføringene utgjorde noe mer enn oppgjør av et låne-mellomværende. I 2005 og 2006 overførte Nilsen totalt 31 millioner kroner til hovedtaltale, mens han fikk overført fra hovedtaltale 24 810 000 millioner kroner. Det er over 6 millioner kroner i favør av hovedtaltale.

I 2007 er det kun en overførsel. Den 16. februar overførte Nilsen 5 millioner til hovedtaltale. Overførselen er merket *Delbet.leil.SP* (Sinnes Panorama, rettens anm.). Her må det tilføyes at dagen før, den 15. februar har hovedtaltale overført 5 millioner kroner til Nilsen merket " *tilb. Forsk. Sinnes Panorama*". Samme beløp overføres fra hovedtaltale til Nilsen den samme dagen. Det innebærer at Nilsen tilsynelatende fikk inn et netto overskudd på 5 millioner. Imidlertid, dette overskuddet gikk rett ut igjen, til Bondestad. Den 28. februar overførte Nilsen fra sin konto i Fokus Bank kr. 5 millioner til Bondestads Acta- aksjer på termin i Orion.

3.4.2.3 Pengeoverføringene til de medtiltalte

Retten har tidligere særskilt i punkt 3. 3 redegjort for overføringer fra Nilsen til Bondestad for å finansiere hans aksjehandel og dekke hans marginkrav i 2007/ 2008. Totalt er disse på ca. 23 millioner kroner i 2007 og 3, 5 millioner kroner i 2008. Den økonomiske realiteten er dermed at Bondestads handel er fullfinansiert av Nilsen. Slik retten ser det skulle imidlertid Bondestads handel tilordnes hovedtiltalte. Bondestad har forklart seg inngående om at han selv ikke var eksponert, dvs hovedtiltalte og Nilsen, samt at han ikke hadde risiko og heller ikke fikk del i oppsiden. Bondestad avventet alltid ordre, idet han oppfattet de to, hovedtiltalte og Nilsen, som "*konge 1 og konge 2*", "*de store gutta*", og uten nærmere omsvøp, som "*svoger og bror som styrer*".

I 2007 overførte Nilsen videre 1, 5 millioner kroner til Oskar Andersen og i 2008, 1 million kroner. Han overførte også 3 millioner kroner til Nordbotn den 22. januar 2008. Som tidligere bemerket har transaksjonene preg av flytting av ledig likviditet, men de kan også se på som et ledd i fordeling av gevinst/utbytte med det formål å holde på Acta-posisjonen hos stråmennene Bondestad og Andersen. Belastingen av marginkravene til Bondestad og Nilsen skjedde dessuten etter kontakt mellom hovedtiltalte og de medtiltalte, der hovedtiltalte responderte på krav fra Andersen og Nordbotn med å hente likviditet fra Nilsen. Andersen ba aldri Nilsen om dekning av marginkrav, han fikk bare pengene derfra uten å kjenne "svogeren". Heller ikke Nordbotn var klar over at han skulle få penger overført fra Nilsen.

3.4.2.4 Oppsummering

Retten finner det bevist utover enhver rimelig tvil at det mellom Nilsen og hovedtiltalte inngikk en avtale om eksponering, som også ibefattet at hovedtiltalte hadde krav på å ta del i oppsiden av Nilsens aksjehandel. Retten viser til at det rent faktisk ble overført større beløp fra Nilsen enn hovedtiltaltes innskudd i 2005/ 2006, og dessuten at Nilsen i 2007/2008 overførte rundt 33 millioner til de øvrige stråmenn, herunder Andersen, Nordbotn og Bondestad.

Nilsen har ikke forklart seg om noen fordelingsnøkkel. Han har heller ikke nedskrevet avtaler, slik som Nordbotn og Andersen. Likevel har han konsekvent sluset tilgjengelig likviditetsoverskudd fra sin egne aksjehandler over til de medtiltalte og dermed eksponert seg i deres handler, under hovedtiltaltes styring og kontroll. Hovedformålet med alliansen Nilsen-Bondestad var etter rettens syn å kanalisere overskuddslikviditet over til en ny stråmann og skjule hovedtiltaltes eksponering som primærinnsider. Den økonomiske realiteten som ligger bak, er etter rettens syn at Nilsen har kunnet ta ut det han trengte av likvider til sitt eget og Fias (hovedtiltaltes søster) behov, og at resten av avkastningen i all hovedsak har fungert enten som en reservebank for primærinnsiderens nettverk av stråmenn for å holde posisjonene i Acta-investeringene.

3.4.3 Lars Audun Lunde

3.4.3.1 Innledning

For Lundes vedkommende er spørsmålet om hovedtiltaltes del i oppsiden sammensatt av ulike komponenter som dels beskriver en fordelsberegning, dels er penger overført til hovedtiltalte. For oversiktens skyld kan problemstillingen deles inn i to bevisemaer. Disse er i)posten "fellesinvesteringer" i regnskapet for Varhei Invest,

ført av Jan Thure Nilsson, og ii) eiendomsprosjekter i Norge som Lunde overførte penger til, herunder i Tvedestrand, Sinnes og Sirdal og Viste Strandhotell (Hamko), samt eiendomsprosjekter i Spania hvor Lunde overførte betydelige pengebeløp fra Varhei Invest AS til hovedtaltale, henholdsvis prosjektet "den lille tomten" og prosjektet *Las Chapas*.

Påtalemyndigheten har anført at "fellesinvesteringer" i regnskapet for Lundes selskap Varhei Invest AS gjelder forholdet mellom Lunde og hovedtaltale og beskriver opptjent gevinst i felles handel med Acta-aksjer. Videre bygger tiltalen på at pengeoverføringer til hovedtaltale er søkt bortforklart med eiendomsprosjekter, som for en stor del er rene "luftslott". Det er blant annet overført forskudd til prosjekter som ikke er blitt noe av, eller til prosjekter hvor Lundes reelle eierskap er forsvunnet. I realiteten er det tale om dekkoperasjoner for å skjule hvem pengene kommer fra.

Forsvaret hevder at posten "*fellesinvesteringer*" i regnskapet til Varhei Invest AS gjelder Lundes og kompanjong Jan Thure Nilsens felles virksomhet innen aksjehandel, og at regnskapsposten tjener som grunnlag for en *bonusavtale* for Nilsen. Videre hevdes at eiendomsprosjektene er reelle, og at forskuddsbetaling er et normalt fenomen innenfor investorbransjen. Utover det vises til hovedtaltales "uformelle" stil, og at penger ble overført fordi man stolte på hverandre.

Retten vil i det følgende ta stilling til de to hovedbevistemaer som er skissert ovenfor, og i denne forbindelse belyse de bakenforliggende realitetene slik disse er fremkommet i bevisgangen, både ved pengeoverføringene fra Lunde til hovedtaltale, de tiltaltes egne forklaringer, vitneforklaringer, særlig fra kompanjong Jan Thure Nilsson, selskapsrevisor Juul, investorene Gunnar Kolnes og Jan Inge Hamre, advokat Askvig i Vogt Accosiadós, banksjef Jone Nilsen og tidligere banksjef Terje Lind, begge i Handelsbanken, samt mailer med Nordbotn.

3.4.3.2 Fellesinvesteringene

Jan Thure Nilsson, som er utdannet revisor og finansanalytiker, har ført regnskapene for selskapene i Varhei-konsernet og har også deltatt i aksjehandelen til Varhei Invest AS. Politiet har tatt beslag i en bærbar pc tilhørende Nilsson. På pc-en ble det funnet en rekke oversikter over aksjetransaksjoner og aksjeholdninger vedrørende Varhei-konsernet og Lars Audun Lunde privat. Oversiktene viser all verdipapirhandel. I tillegg er det egne oversikter, der deler av verdipapirhandlene til Varhei Invest AS er skilt ut og kalt "*fellesinvesteringer*". I enkelte tilfeller er begrepet "*Acta-investeringer*" benyttet på de samme separate oversiktene.

Oversiktene viser at det for fellesinvesteringer er utarbeidet status over aksjeholdningene og opparbeidet gevinst/tap på ulike tidspunkter fra september 2004 til mai 2008. Oversiktene, herunder også dagsrapporter, er utformet slik at det på et hvilken som helst tidspunkt kan utarbeidet en beholdnings- og gevinststatus.

Tilsvarende oversikter over fellesinvesteringer for året 2007 finnes også i de dokumentbeslag som ble foretatt på Varhei-selskapenes lokaler. I tillegg ble en mappe dokumenter med tilsvarende oversikter for året 2008 innlevert til politiet av daglig leder i Favoritthytten Prosjekt AS, funnet på et avlåst kontor som ikke var i bruk.

Begrepet "*fellesinvesteringer*" ble benyttet første gang på kjøp av 900 000 Acta-aksjer i september 2004, finansiert av hovedtaltale via Lunde. Som hovedregel er begrepet benyttet i tilknytning til aksjer og derivater tilhørende Varhei Invest AS, men

det er enkelte unntak hvor aksjehandlene det refereres til er i de øvrige Lunde-
selskapene Sentro AS og Prometev AS. Verdipapirene består nesten utelukkende av
aksjer og derivater i Acta Holding AS. Unntak er kjøp og salg av 75 000 Tomra-aksjer
i 2005 og kjøp og salg av 159 000 ABG aksjer i 2004.

Samtlige CFDer med Acta som underliggende instrument tilhørende Varhei Invest AS
er gruppert som fellesinvesteringer. Deler av Varhei Invest AS sin handel med Acta-
aksjer er derimot holdt utenfor fellesinvesteringer i årene 2004-2008.

Påtalemyndigheten har dokumentert fellesinvesteringer for hver av årene 2004-2008,
som viser samtlige aksjetransaksjoner pr år samt status pr 31.12, for 204, 2005, 2006
og 2007 og for 2008 frem til 22. mai 2008.

Nedenfor vises til illustrasjon en utskrift fra Nilssons oppsett over fellesinvesteringer
for perioden 23. november 2004 til 10. juni 2005:

Ved drøftelsen er det lagt til grunn at det var Nilsson som hele tiden førte dette spesial-regnskapet og det øvrige regnskap, et forhold som er ubestridt.

Som nevnt er den første oppføringen i posten fellesinvesteringer kjøp av 900 000 Acta- aksjer i september 2004, finansiert ved en overføring på 4 millioner fra hovedtaltale. Et vesentlig poeng er dermed om Nilsson på dette tidspunkt kunne beregne seg bonus av aksjehandel i Varhei Invest.

I 2004 var Nilsson i karantene fra sin tidligere arbeidsgiver Nordea pga klagesak. Han søkte om støtte fra NAV og mottok dagpenger fra oktober 2004. Nilsson begynte i Advize AS i månedsskiftet februar/mars 2005, i følge sin rettslige forklaring og egne selvangivelser. Her utførte han regnskapstjenester. Han hadde tatt kontakt med Lundes kompanjong Henning Vik og ville være med dem i deres rådgivingselskap, men de var ikke sikre på om de kunne betale ham. Han utførte ikke noe arbeid i 2004. Det ble ikke inngått noen skriftlig arbeidsavtale, verken da eller senere. Dette er bekreftet av Lunde i hans forklaring i retten. Nilsson begynte først i Varhei Invest AS i januar 2006 i følge egne selvangivelser. Tidligst da fikk han lov til å handle aksjer på vegne av Varhei Invest AS og var tildelt egen selvstendig beslutningsmyndighet. Ikke før høsten 2006 fikk han handle Acta-aksjer. Dersom føringen av fellesinvesteringer er begrunnet i en bonusavtale for aksjehandel i Acta, gir det dermed, slik regnskapet er ført, bonus til Nilsson også for 2004, dvs. allerede før han hadde begynt å jobbe der. Lunde hevdet i retten at dette var ment som en støtte til Nilsson, "*et incitament for ham til å jobbe for seg*".

Retten slår imidlertid fast at tidfestingen av Nilssons ansettelsesforhold til 2005, og det faktum at han ikke tradet Acta-aksjer før i 2006, står i klar motsetning til forklaringen om at fellesinvesteringene, som ble ført allerede fra 2004, kan ha sin forklaring i en bonusavtale. Det betviles også at Nilsson, som var arbeidsledig og i karantene, trengte noe gratis incitament fra Lunde for å ta jobben; i form av en million bonus for handler han aldri hadde utført og ikke hadde noen myndighet til å ta stilling til å delta i.

3.4.3.3 Forklaringer på bonusavtalen

3.4.3.3.1 Innledning

Retten mener at det også er andre forhold som tilsier at bonusavtale-alternativet fremstår som en mindre sannsynlig forklaring. Det skyldes flere forhold, herunder i) måten den er formalisert på, ii) Nilssons mange ulike forklaringer både til politiet og i retten om begrunnelsen for at han har ført "fellesinvesteringer", og iii) selskapsrevisors vitneforklaring.

3.4.3.3.2 Formaliseringen:

Bonusavtalens innhold hevdes å være dokumentert ved to håndskrevne dokumenter, fremlagt for retten av Lundes forsvarer. Både Lunde og Nilsson er imidlertid usikre på innholdet av den endelige avtalen.

Det første håndskrevne dokumentet er på 3 sider og er datert 19/4-2005:

Lunde 18/2

Tilleggsavtale
mellan

Varhei Invest AS og Jan Thure Nilsson

Jan Thure Nilsson er ansatt i Advise Økonomi
og skal føre regnskapene for Varhei selskapene.
Han forbeholder seg retten til å komme fra dette
selskapet.

Detto er en tilleggsavtale som gir
Jan Thure Nilsson mulighet for å kombinere
investeringer og det daglige drift, og
fungere som en avlastning for Lars A. Lunde
i investeringsarbeidet.

Thure skal sammen med Lars, sette
opp en langsiktig portefolje bestående
av 1-3 aksjer. Dette er aksjer Varhei
skal sette med langsiktig. Varhei skal
gi og som skal gi grunnlag for en
kortsiktig bonus. Lars skal funde denne virksomheten

Bonus settes til 5% av overskuddet
på den langsiktige portefoljen, maksimalt
til kr 1.000.000.-

Bonus er gjenstand for en årlig
evaluering.

18/12/23

Line: 18/2

Før a begynde den likviditetsmessige
effekten av avtalen vil en prøve
å minimere utbetalinger.

Forslag til bonusutbetalinger utenom cash

- Bank av betaler til Spania
- Likviditetslån, når nødvendige til
egne investeringer
- Deltakelse på prosjekter igangsatt
i Varhei systemet
- Annet eller avtale

Avtalen bygger på et stort løpende
tillitsforhold mellom Lars A. Hauge og
Jan Thure Nelson og kan avbrytes
umiddelbart av begge parter, dersom
tillitten misbrukes.

Avtalen kan også endres eller avbrytes

18/12-2000 når en ser omfanget av investeringer
18/12-2005 i kjøpmakta og de markedsmessige
forhold som børsen gir

Lars A. Hauge
for Varhei selskapen

Jan Thure Nelson

DNO - CFD	=	305.415
Statoil - CFD	=	< 434.962 >
Seadrill - CFD	=	105.600
Ada - CFD	=	5.184.424
Totalt - Gjennly Bonus	=	5.160.512
Bonus	=	258.025
DNO - CFD	=	134.260
Noek Hydro - CFD	=	< 32.139 >
Statoil CFD	=	< 649.353 >
Seadrill - CFD	=	78.301
Ada Tenni Nome	=	853.294
Ada CFD	=	4.787.852
Ada Eurskilda	=	1.692.920
5% Bonus	=	6.815.135
	=	390.786

Det fremlagte notatet er undertegnet av Nilsson, i Lundes navn. Dette er ikke Lundes egen signatur men utført av Nilsson selv, i følge Nilssons rettslige forklaring. I følge notatet skal Nilsson ha en bonus på 5 % av overskuddet på den *langsiktige* porteføljen, maksimalt opp til kr 1.mill pr år. Det heter at bonus i tillegg til cash kan være bruk av leilighet i Spania og likviditetslån til egne investeringer. Etc. Denne avtalen var det Nilsson som hadde funnet, sa Lunde i retten. Det sa derimot ikke Nilsson i *sin* rettslige forklaring. Han ante ikke noe verken om når og hvor avtalen dukket opp, og anslo helt upresist at det var enten ham eller Lunde sammen eller alene som fant den. Avtalen var nedskrevet av Nilsson fordi han ønsket en ekstra sikkerhet og ville klargjøre forholdet. Det var imidlertid bare en kladd, og Nilsson trodde ikke

det holdt juridisk. Han antok at han kanskje hadde fått en slags aksept fra Lunde, men vet ikke helt hvorfor Lunde aldri signerte. Han kunne heller ikke gi noen forklaring på hvorfor han signerte for Lunde, annet at det var en kladd. Han visste heller ikke om det var den endelige avtalen eller hvor den var blitt av. Fysisk sett kan den ha befunnet seg i arkiver hos vitnet, Lunde eller Favoritthytten. Dessuten var det kun en stilltiende aksept. Vitnet benekter å ha hatt avtalen tilgjengelig senere. Han viste til at han etter hvert deltok fullt ut i investeringselskapet, hvor han selv fikk handle for milliarder for eget navn, og at avtalen ikke var så viktig underveis som tilbake i 2005. Derfor nevnte han den ikke i sin første politiforklaring. Han forklarte at han ikke vet hvor det håndskrevne utkastet stammer fra og hvordan det kan ha funnet veien til rettssalen. Han husket å ha bli spurt om avtalen i politiavhør og hvor den måtte befinne seg, men kan ikke huske om han etterkom forespørselen.

Det er også fremlagt et håndskrevet utkast på 2 sider, kalt "*forvaltnings og bonus avtale for Thure Nilsson*":

Forvaltnings og Bonus artikkel

for Thore Nilsson (TN)

I forbindelse med TN arbeidsforhold i virksomheten skal det legges opp en "felles portefølje" av aksjer ^{- som skal finansieres av TN} som skal kjøpes opp som en buffer ut fra vurderingen egne midler i satsen på ~~den største~~ som skal ~~den største~~ være opp til 60-70% av det totale forvaltede volum.

Denne felles porteføljen skal lurti er totalt inn til 70% av den kapital selskapet skal forvalte.

TN er ansvarlig for den daglige drift i ~~den~~ forvaltningen av aksje porteføljen og har fullmakt til å foreta all ~~handl~~ handel med kjøp og salg samt disponere selskapets konto til aksjehandel og ellers daglige drift. TN skal holde daglig kontakt med flere meglerhus minimum 3stk for i være oppdatert på de ~~og~~ analysen, anbefalinga og lufa marginer som finnes.

~~Notat~~

Som "BESTRA BONUS" utav lønn
skal TN ha en forvaltnings bonus
ifor resultatet i "felles porteføljen"
denn bonusen = kan gødtgjøres i form
av ~~reisen~~ ^{reisen}, private ytelser for lørs eller
at det kan stilles sikkerhet, eller
kontant til disposisjon for TN sin
private aksje handel og evt hjelp rundt
dette. Samt at TN skal ha 1 pr. pr
reisen, kvs, arrangementer som det inntaks til er
mestehjelp

Bonusen begrenses ^{ses} oppad til kr. 500.000
pr. år

Bonusen inntreffer når resultatet av
"felles porteføljen" pr. år overstiger kr. 5 mill

TN. har ansvar for all drift, forvaltning
regnskapsførel. ol. i selskapet.

Januar. 2005

Thure Nilsson

I følge Lunde funnet av ham selv i en kasse, dog etter at hovedforhandlingen var startet, ifb med Ture Nilssons forklaring, og dermed etter påsken 2012. Lunde oppga at han lette etter dokumentasjon for fellesinvesteringer. Bonus i "felles porteføljen" er oppad begrenset til kr 500.000 pr år og inntreffer først når resultatet av "felles porteføljen" pr år overstiger 5 mill. Notatet er datert januar 2005, men ikke signert. Det inneholder ingen begrensning om langsiktig portefølje. Lunde hevdet i sin rettslige tilleggsforklaring at utkastet lå blant regnskapsdokumentene for 2004, som ikke ble beslaglagt av politiet, men stuet vekk av Lunde på et lager i Østre Bydel. Utkastet som er skrevet for hånd av Thure Nilsson, lå i følge Lunde i andre permer, og den fant de derfor tidligere.

Ingen av utkastene har vært gjort kjent for selskapets revisor, noe retten vil komme tilbake til.

Lunde har vedrørende Nilssons fullmakter opplyst i retten at det ikke forelå noen formalisert avtale og at Lunde selv måtte godkjenne terminhandel. Nilsson fikk låne kredittrammer av ham, og han ga ham garantier og sikkerheter. Lunde påpekte at han flyttet penger og tok de sure terminene.

Av ovenstående fremkommer det at avtaleutkastene var fullstendig uten notoritet og dessuten ikke funnet under de ordinære beslag i selskapsdokumentene. Lunde og Nilsson har avgitt meget sprikende forklaringer om hvordan de er kommet til. Utvilsomt er innholdet av utkastene beleilige for Lunde og Nilssons forklaringer om at formålet med fellesinvesteringene er en bonusavtale. Det er imidlertid umulig å verifisere utkastene som autentiske. Etter rettens syn kan ikke disse utkastene tjene som en fullgod bekreftelse på at fellesinvesteringene representerer en bonusavtale.

3.4.3.3 Nilssons forklaringer.

Nilsson erkjente i retten at han aldri tok ut bonusbeløpene, som i henhold til avtaleutkastene ville vært på minst en million kroner. Han hevdet aldri å ha beregnet bonus, pga. aksjekjøp og kortsiktige lån fra Lunde, som tok mange tap for ham. Han oppga dessuten å ha fått låne leilighet i Spania. Ingenting av dette kan dokumenteres, er oppgitt til skattemyndighetene, til selskapsrevisor eller fremkommer i selskapets regnskap. Han medga at det ikke var helt regnskapsmessig, men anførte at jobben hadde utviklet seg dynamisk. Bonus var ikke tatt med i hans selvangivelse, heller ikke de kortsiktige lån frem og tilbake. Så lenge den ikke ble tatt ut, var det etter Nilssons syn ikke skattepliktig selv om den var opparbeidet. Ellers var det nok en ren forglemmelse. Vitnet vet ikke om revisor var kjent med avtalen om bonus. Han har fremdeles noe lønn til gode, men kan bruke leiligheten i Spania og ha billige ferier. Vitnet hevdet at han var komfortabel med denne ordningen helt frem til pågripelsen av Lunde i juni 2008.

I politiforklaringen ga han uttrykk for at de hadde et system, der de tjente penger, og at han ville heller la pengene yngle. 2006 var et godt år. Alt gikk veldig greit, og vitnet ville ha "potten" stående inne og delta i spillet om 100 mill. Han valgte å ha pengene der, fordi han trodde at det skulle vokse. Dessuten hadde han pengeoverføringer som var rene lån fra LAL, og hadde kanskje ikke krav på 1 million. Han brydde seg dessuten ikke om å skille på avkastningene. Varhei Invest AS hadde mye kapital og gearet opp porteføljen, og vitnet ville heller være i det systemet enn å ta ut bonusen.

Nilsen har også oppgitt andre funksjoner enn bonusberegning for føringen av fellesinvesteringer. I sin rettslige forklaring lanserte han ikke mindre enn fire ulike forklaringer.

Han hevdet først i *forklaring nr. 1* at det var av hensyn til FIFO-prinsippet (*first in, first out*). Det var derfor han hadde spesifiserte handlener for de enkelte meklerhus, juridisk enhet etc., slik at revisor kunne stille de nødvendige spørsmål.

Nilsson lanserte dernest *forklaring nr. 2* om at fellesinvesteringer og Acta-investeringer var det samme. På spørsmål om hvorfor det ble kalt fellesinvesteringer hvis det bare var en oppstilling over Acta-handel, hevdet han at det skyldes at

regneark-systemet ikke var oppdatert, og at det var for tidkrevende å ajourføre det til enhver tid. Derfor var det bare i begynnelsen at fellesinvesteringer og Acta-investeringer var det samme. At fellesinvesteringer bare gjaldt Acta ble forklart av Nilsson med at det var lite å administrere og lett å spesifisere. Acta-plasseringene var stabile.

Videre ga han *forklaring nr. 3*, nemlig at i oppstarten hadde de bare Acta-papirer, og føringen ble hengende etter. Det var dessuten en "*en lay out som fungerte*". Nilsson hadde ingen forklaring på hvorfor han opprettholdt et utdatert begrep uten meningsinnhold i regnskapet i hele tidsrommet fra 2004 frem til 2008.

I tillegg oppga han i *forklaring nr. 4* at fellesinvesteringer opprinnelig var ment som et skille mellom langsiktige og kortsiktige disposisjoner. Da han ble foreholdt at fellesinvesteringer i 2004 allerede inneholdt en rekke CFD-kontrakter, trakk han denne forklaringen tilbake. Han erkjente at de kortsiktige Acta-investeringene nok ikke skulle vært ført som langsiktige investeringer i 2004. Her antydte han at det måtte skyldes et pc-krasj. Han selv skulle i følge sin forklaring og det bonusavtale-utkastet som da forelå, dvs. før Lunde fant utkast nr. 2 i kassen etter påsken 2012, bare nyte godt av *langsiktige* investeringer. Nilsson ble spurt om hvilken oversikt han da i realiteten hadde over bonus-handel i posten fellesinvesteringer. Han hevdet da at han kunne gjenfinne sin bonus i oversiktene, til tross for at disse i stor grad også omfatter kortsiktig handel i form av CFD kontrakter.

Beholdningsoversikten hadde Nilsson laget "*siden tidenes morgen*", i følge han selv, den fremtvang seg pga. at de mistet oversikten over beholdningen.

3.4.3.3.4 Selskapsrevisors forklaring

I følge selskapsrevisor Juuls forklaring for retten var føringen av fellesinvesteringer ikke noe som han hadde benyttet seg av for å ivareta FIFO-prinsippet ifb med skatteoppgjør. Han var ikke kjent med dette begrepet. Juul hadde heller aldri blitt forelagt den delen av regnskapet som omfattet fellesinvesteringer.

Juul kjente heller ikke til at det forelå noen bonusavtale for Nilsson eller at slik bonus var utbetalt, slik Nilsson har beskrevet i form av dekning av lån i millionklassen. Han opplyste også at han ikke var kjent med at det skulle være gitt likviditetslån fra Varhei Invest AS til Nilsson.

3.4.3.3.5 Oppside-avtale med hovedtaltale?

Retten vil så se på om fellesregnskapet istedenfor er forenelig med en oppside-avtale med hovedtaltale.

Føringen av fellesinvesteringer startet parallelt med finansieringen fra hovedtaltale, dvs. september 2004. Fellesinvesteringen omfattet bare Acta-aksjer og ga en oversikt over opptjent gevinst. Posten *Aksjetransaksjoner- Lars Lunde* viser en oppstilling over:

*"Acta investeringer 2004 - 2005 Realisert 38 497 001,35 2 213 750,00 1 124 864,42
Likv. effekt 39 585 886,93*

*Acta investeringer 2006 - Realisert 33 536 794,72 10 311 900,09 1 484 258,16
Likv. effekt 42 363 536,56"*

stemmer overens med det dokumenterte regnskapet over fellesinvesteringer. At det fremsettes en rekke forskjellige versjoner bidrar til å svekke troverdigheten. De håndskrevne utkastene som ble funnet, har dukket opp på beleilige tidspunkter, og kan etter rettes syn være tilpasset. Her påpekes at omstendighetene rundt funnene av disse styrker en slik mistanke. I tillegg må det legges betydelig vekt på at fellesinvesteringene er holdt skjult for selskapsrevisor, i likhet med en mulig bonusavtale.

3.4.3.5 Eiendomsprosjekter

3.4.3.5.1 Innledning

En rekke av overføringene fra Lunde til hovedtaltale er forklart med eiendomsprosjekter. Påtalemyndigheten hevder at dette er dekkoperasjoner, der eiendomsprosjektene ikke finnes, eller er blitt noe av, og man heller ikke ser spor av Lundes eierskap. Forsvaret har anført at prosjektene er reelle.

Retten vil i det følgende se nærmere på følgende prosjekter: i) Tvedestrand prosjektet, ii) leilighet og tomt på Sinnes, iii) eiendom ved Viste Strandhotell (HAMKO), iv) den lille tomten i Spania, v) *Las Chapas*, og vi) tomt 95 i Sirdal.

3.4.3.5.2 Tvedestrand prosjektet

Lunde har i retten forklart at han henholdsvis den 27. januar og 2. januar 2005 lånte 1, 75 og 3, 025 millioner kroner av hovedtaltale, deretter 4 millioner, hvorav 8 millioner som skulle gå til en Husman Idsøe (død), som tenkt andel i et planlagt prosjekt på Sørlandet, som Favoritthytta bygget ut på Garta. Han forklarte at de trappet ned, prøvde å redusere, selge ferdig. Derfor kunne han og hovedtaltale ha "gjort en deal". Det ble for dyrt, og han hoppet av, betalte tilbake, men kjøpte likevel aksjer for pengene mens de sto på konto. Lunde betalte tilbake hele beløpet i november / desember 2005.

3.4.3.5.3 Leilighet og tomt på Sinnes

Den 29. desember 2005 overførte Lunde 2 x 2, 5 millioner kroner til to av hovedtaltales konti. Pengene skulle i følge Lunde gå til en planlagt investering i Sirdalen i form av leiligheter, tomter ved Slettekleven. Grunneier Tone Lerang hadde et stort prosjekt, der hovedtaltale hadde to andeler. Hovedtaltale betalte den 9. februar 2006 kr 100 000 i håndpenger til AB-senteret. Prosjektene lå lenge til salgs, men det ble for dyrt, og de ga opp. I tillegg var det snakk om to leiligheter i Sinnes Panorama. Pengene, 5 millioner, ble i følge Lunde tilbakeført halvannet år etterpå den 1. november 2007, fordi "*tidene forandret seg og planene ble ikke realisert*". Overføringen er merket "*Eiendom*". Pengene gikk imidlertid ut igjen den 6. november til dekning av Lundes marginkrav på 5 millioner i Glitnir Securities, for Acta og også for andre aksjer. Imellomtiden, lenge før denne "tilbakeføringen" er det gått adskilligere føringer frem og tilbake. I perioden 28.-29. desember 2005 overførte Lunde via Varhei Invest totalt 12, 7 millioner kroner til hovedtaltale.

I følge Lundes forklaringer for retten var slike forskudd som de 5 millionene viktige for å ha prosjektet på "hånden", og vise sin seriøsitet. Det forelå imidlertid ingen skriftlig avtale eller sikkerhet. Dermed hadde Lunde ingen garanti for hva pengene ville bli brukt til. Hovedtaltale beholdt pengene, uten noen etterfølgende reaksjon fra

Lunde. Den 21. og 24. februar 2006 gikk det imidlertid ut til sammen 9 millioner kroner til Odd Inge Bø, fra de samme konti.

Prosjektene ble aldri søkt realisert eller iverksatt i Lundes navn, det var kun i hovedtaltaltes navn.

3.4.3.5.4 Eiendom ved Viste Strandhotell (HAMKO AS)

Den 20.- 27. desember 2007 gikk det ut 8 millioner kroner fra Varhei AS via Varhei Invest AS videre til Lunde og derfra til hovedtaltalte. Overføringene er merket "*ifølge avtale Fr Ingebrigtsen*". I følge Lunde gjaldt denne overføringen utbygging av en eiendom ved Viste Strandhotell, eiet av selskapet Hamko AS. Han forklarte i retten at planen var å dele tomten i 7 eneboliger, hver på et halvt mål. Bestående hus skulle rives. Av hovedtaltalte fikk han masse papirer, tegninger etc. fra friluftsrådet. Problemet var at det måtte legges om vei / vann/ kloakk, en ballbinge måtte flyttes, og ny parkeringsplass anlegges. Derfor tok ting tid. Tanken var å fullfinansiere kjøpet i Handelsbanken, og at de skulle bruke hans penger til opparbeidelse, for å komme i gang med byggingen. Lunde og Favoritthyttene AS skulle selv forestå selve boligutbyggingen etter at alle formalitetene var på plass, og han foretok flere befaringer på tomten med sine samarbeidspartnere. Det ble arbeidet med kommune og friluftsråd. Men så vurderte hovedtaltalte istedenfor å bygge et svært hus selv. Han satt i gang med nye arkitekter i et nytt prospekt. Det hele stoppet opp. Da hevder Lunde at han ba om å få pengene tilbake.

Spring Holding AS kjøpte aksjene i investeringselskapet Hamko AS for ca. 16, 5 millioner kroner, slik det følger av kjøpekontrakt 19. desember 2006, angivelig fordi hovedtaltalte ville ha tomten selv. Avtalen er signert av hovedtaltalte og eierne av Hamko AS, Per Inge Hamre og Gunnar Kolnes. Hovedtaltalte lånte i denne forbindelse den 26. januar 2007 16 millioner kroner i Handelsbanken.

Ingen visste at Lunde var deleier. Han fikk heller aldri pengene sine igjen. Hans rolle i prosjektet er ikke på noe tidspunkt formalisert.

3.4.3.5.5 Den lille tomten i Spania

Den 19. oktober 2006 overførte Lunde 275 000 Euro (kr. 2 124 750) til spanske kontoer tilhørende hovedtaltalte. Dette gjaldt i følge han selv en liten eiendom som lå i enden av hovedtaltaltes eiendom på 6 mål. På den andre siden av gjerdet lå en flott enebolig. Planen var å kjøpe den lille tomten, bruke litt av tomtem fra eneboligen, og litt av tomten fra hovedtaltaltes eiendom, og så bygge, hvis tomten ble stor nok.

Prosjektet ble aldri noe av. Lunde hevdet i retten at dette beløpet ble tilbakebetalt ved overføring av 2 millioner kroner fra hovedtaltalte den 19. januar 2008.

3.4.3.5.6 Las Chapas

Den 6. og 8. juni 2007 overførte Varhei Invest AS ca. 23 millioner kroner til hovedtaltalte. I følge Lunde gjaldt overføringen fire tomter i det såkalte *Las Chapas* prosjektet. Overføringen tømte likviditetene i Varhei Invest AS. Ca. ett halvt år før hadde Lunde overført 8 millioner til Vistestranden-prosjektet uten å få sine penger igjen. Likevel var det ingen formalisering rundt overførslene.

Muligheten forelå for å kjøpe en mye større tomt på 4 mål i gaten bak hovedtaltaltes eiendom. Bilder, karter etc. viste 4 tomter på hver ca. ett mål, og det forelå angivelig

fire byggetillatelse. Hovedtaltale og Nordbotn eide selskapet Sunny Beach, som skulle kjøpe tomten. Sunny Beach var ellers et "tomt" selskap. Det var hovedtaltale som fortalte ham om dette prosjektet. Eiendommene skulle kjøpes for seks millioner kroner pr. stykk og bygges for ca. 5 millioner pr hus. Totalt var det snakk om 45 millioner, ca. 11 millioner pr. enhet i kostpris. Hovedtaltale ba ham om drahjelp. Handelsbanken hadde gitt lånetilsagn, og tilbudet var akseptert 21. juli 2007. Handelsbanken skulle gi finansiering, men de måtte ha pant før de kunne forestå transaksjonen. Hovedtaltale ba om lån fra Lunde til transaksjonen var på plass. Som takk for hjelpen skulle han kunne kjøpe en av tomtene til kostpris. I følge banksjef Terje Linds vitneforklaring hadde imidlertid hovedtaltale på dette tidspunkt selv nok trekkfasiliteter på sine kontoer i Handelsbanken.

I tillegg, den 30. november 2007 overførte Leif Roar Høiland 12 millioner til hovedtaltale "*Oppgjør i hh til avtale. Best Invest Tomt i Spania*" og mente seg etter avtalen dem imellom berettiget til 50 % av *Las Chapas*- tomten. Det var Sunny Beach som i følge Høiland eide tomten. Han overførte også samme dag 12 millioner til Nordbotn, også merket "*Oppgjør i hh til avtale. Best Invest Tomt i Spania*". Dette var i følge Høiland et kortsiktig lån til hovedtaltale, etter en forespørsel. På dette tidspunktet var det ingen formaliteter, kun "*shaked hands*". Høiland var ifølge sin vitneforklaring i retten blitt presentert for prosjektet av hovedtaltale og Nordbotn, som en svær eiendom med plass til minst tre eneboliger, og han fikk tilbud om å kjøpe halve tomten. Vitnet mener at de skulle dele halvparten av gevinst / tap. Han kjente ikke til Lundes rolle overhodet. Høiland fikk et gjeldsbrev for lånet, men har aldri fått oppgjør. Det var Nordbotn som skulle drive utbyggingsprosjektet via firmaet Sunny Beach. Den 11. mai 2008 fikk Høiland en mail fra Nordbotn med kopi til hovedtaltale:

"Emne: Bekreftelse

Hei Roar Sender deg som avtalt en bekreftelse på eierskap i Sunny Beach S.L. sin tomt i Las Chapas Playa, Marbella. Tomten er inndelt i følgende tomter:

Nr 107 størrelse 948,265 m2

Nr 208 størrelse 948,265 m2

Nr 109 størrelse 948,265 m2

Nr 110 størrelse 948,254 m2

TOTALT 3.793,06 m2

Se vedlagt bilde.

Det bekreftes videre at dere har utbetalt 12 millioner kroner til Fred A. Ingebrigtsen konti i Norge, og at dere da er eier av tomten(e), se over, med 50 %. Har du spørsmål, eller trenger noe mer utfyllende, så vennligst gi meg en

Mvh

For Fred Ingebrigtsen"

Lunde hevdet i retten at han først ringte til Handelsbanken ved Jone Nielsen for å sjekke at alt var i orden, og dette fikk han bekreftet. Tydeligvis anså Lunde det ikke nødvendig verken med annen form for formalia eller sikkerhet. Nielsen husker ikke denne samtalen. I mail fra Nielsen 6. juni, dvs. samme dag som pengene ble sendt bekreftes riktignok at Handelsbanken skal være med på finansieringen, men først skal det etableres pant for 5, 5 millioner euro. Handelsbanken startet deretter prosessen med å få godkjent pantet, men uten å lykkes. Lunde hevdet videre at i 2008 var ikke forholdet til Handelsbanken like godt. De betalte ikke ut lånet, og til slutt slettet de pantet. Det lånet som skulle være kortsiktig, ble dermed mer langsiktig. Så kom finanskrisen. Marbellas rådmann og styre ble tatt for korrupsjon, og de ble fengslet hele gjengen for å ha mottatt svarte penger for byggetillatelse. Byggetillatelse ble stoppet. Også denne tomten ble båndlagt, til en kommende park angivelig. Lunde hevder at hans selskap har betalt kommunale utgifter, skatter, fellesutgifter etc.

Da Lunde skulle avgi sitt regnskap for 2007, ba revisor Juul at de måtte lage noen papirer for dette lånet. Juel hadde oppfattet det dithen at Varhei Invest skulle investere i et utviklingsprosjekt. Han ble i følge sin vitneforklaring for retten aldri orientert om hovedtaltaltes andel i prosjektet eller andre dokumenter. Han fikk kun dokumentasjon på pengeoverføringen. Det var etter hans syn en ren pengefordring. Derfor ble utstedt et gjeldsbrev, hvor hovedtaltalte som låntaker erkjente å skyldte Varhei Invest AS ca. 22 millioner, datert den 19. mai 2008. Politiet fant det under ransakingen på hovedtaltaltes kontor.

Advokat Askvig opplyste til retten at han oppfattet det usikrede lånet fra Varhei Invest som en bro-finansiering, men uten tilstrekkelig og lemfeldig formalisering, og han ba mange ganger om få avklart rettsforholdet mellom Sunny Beach og Varhei Invest AS. Til slutt, i den 5. mai 2011 ble det inngått et addendum, uten pantesikkerhet for Varhei Invest. På spørsmål i retten om han hadde tatt stilling til om det i realiteten var *hvitvasking av midler*, benektet han at det kunne være tilfelle og viste til at den byggeklare tomten dessverre var blitt omregulert til parkanlegg, og at det er lite sannsynlig at den ville bli regulert til bolig igjen. Han kjente ikke til det eksigible gjeldsbrevet. Han visste heller ingenting om Høilands investering.

Lunde var dermed uten sikkerhet i selve tomten. Tomten eies fortsatt av Sunny Beach, hvor hovedtaltalte eier aksjene. Tomten er ifølge advokat Askvig uten heftelser.

Også i tilfelle *Las chapas* har dermed Lunde uten noen form for sikkerhet plassert store forskuddsbeløp hos hovedtaltalte, i et eiendomsprosjekt som ikke er blitt noe av, og hvor Lundes egen eierposisjon er ikke-eksisterende.

3.4.3.5.7 Tomt 95 i Sirdal

Den 20. juni 2007 overførte Lunde via Varhei Invest AS 1, 8 millioner kroner til hovedtaltalte. På dette tidspunktet hadde Varhei Invest AS redusert likviditet.

Lunde hevder at overføringen er knyttet til en eiendomstransaksjon. I følge Lunde gjaldt beløpet en tomt i Sirdal, nærmere bestemt i Ådneram Fjellgrend. Lunde forklarte at Høiland, Løge og han selv plukket ut tre tomter, tomt nr. 97, 92 og hans tomt nr. 95. Tomt 95 ble imidlertid ikke ferdig bygget ut før vinteren 2007. Pengene for denne tomten, 1, 8 millioner skulle overføres via hovedtaltalte, videre til Elin Høiland, som hadde fått tomten i gave fra sin far. Tomten ble bygget ut og våren 2008 skulle hovedtaltalte betale for hytta. Men han hadde angivelig ikke økonomi til det.

Han og Lunde ble da enige om at Favoritthytten skulle kjøpe hytteeiendommen "tilbake". Lunde hevdet i retten at siden han allerede hadde "lagt ut" for tomten i sin tid, tok han selv disse pengene. Favoritthytten dekket Lundes restskatt i mars 2008. Favoritthytten solgte hytta videre for 2,25 millioner kroner og tjente 1 mill.

I følge vitneforklaring for retten fra Jon Arne Dalen kjøpte kona Elin Høiland tomt av Favoritthytten for kr 300.000. Hun fikk kjøpe den, fordi eieren i favoritthytten skulle få kjøpe tomt. Faren hennes var en av eierne i Favoritthytten og hun fikk dermed farens rett. Hun fikk et tilbud om å selge den for 1, 8 millioner sommeren 2007. Det var hovedtaltale som kjøpte den og betalte på vanlig måte. Det spesielle var de kr. 300.000 som var den kjøpesummen som Elin fikk faktura på og betalte. Grunneier ville ikke ha pengene, han returnert dem på et senere tidspunkt. Han ville at beløpet skulle faktureres gjennom Favoritthytten, og det tok lang tid før denne regningen kom, rundt 2006.

Også denne eiendomshandelen bærer preg av lite formaliserte overføringer mellom de tiltalte. Noen forklaring på hvorfor Lunde hadde "lagt ut" for en tomt som hovedtaltale skulle kjøpe, har retten ikke fått.

3.4.3.6 Kryssingen av 700 000 Acta-aksjer den 13 februar 2008

Lunde krysset aksjer med Oskar Andersen i februar 2008. I utskrift fra meglersamtale i Handelsbanken mellom megler Eirik Hagen og Lunde 13.02.08, kl. 1412 heter det:

LL : Hei, det er Lars.

EH: Hallo ja, det er Eirik Hagen, Handelsbanken.

LL: Hei du.

EH: Hei du. Du, jeg snakket med Tommy Seim her, angående kjøp av 700.000 Acta aksjer.

LL: Stemmer.

EH: Ehh... Det er slik, men bare ha det på tape, så det er...

LL: Ja, men det...

EH: Få bekreftet det.

LL: Gode greier det.

EH: Ja.

LL: Ja. Hva kurs tar du de til?

EH: 19,50.

LL: Ja vel, OK.

EH: Ehh... var det Tommy sa til meg.

LL: Ja, ja, betyr ikke så mye.

EH: Ja.

LL: *Hvor ligger den nå da?*

EH: *Den ligger 19,30 mot 40 for øyeblikket da.*

LL: *OK.*

EH: *Så den er akkurat kommet et hakk tilbake. Men dette her er omtrent bunnen i dag da.*

LL: *Betyr ingen ting.*

EH: *Nei.*

LL: *Gi gass.*

EH: *Da kjøper jeg 700.000 Acta på 19,50 da.*

LL: *Fint det."*

Han kjøpte aksjene på termin 10 øre over kurs, etter hovedtaltas anmodning. I tillegg til styringselementet viser handelen at hovedtaltale anså Lundes aksjehandel som verdier han hadde tilgang til og kunne disponere over.

3.4.3.7 Oppsummering

Retten finner det bevist utover enhver rimelig tvil at det mellom hovedtaltale og Lars Lunde forelå en underliggende avtale om at hovedtaltale skulle ta del i oppsiden av Lundes handel i Acta-aksjer. Retten viser her særlig til føringen av fellesinvesteringer og de mer eller mindre fiktive eiendomsprosjekter, som medførte store likviditetsoverføringer til hovedtaltale.

3.4.4 Knut Helge Nordbotn

3.4.4.1 Innledning

Knut Helge Nordbotn har i sine politiforklaringer av 16. og 17. juni 2008, samt i sin rettslige forklaring av 18. juni 2008 opplyst at han hadde en avtale med hovedtaltale om at ca. 10 -20 % av gevinsten for den aksjehandel i Acta som ble finansiert av hovedtaltale i tiltaleperioden, skulle tilfalle ham, og resten hovedtaltale. Nordbotn har under hovedforhandlingen trukket forklaringen sin tilbake.

Påtalemyndigheten har gjort gjeldende at Nordbotns forklaringer om fordeling av gevinsten må legges til grunn, idet det ikke er belegg for å betvile forklaringenes riktighet, og at de dessuten samsvarer fullt ut med sakens øvrige bevis.

Fra forsvarers side er det i hovedsak påpekt at Nordbotn ble presset til å avgi en falsk tilståelse også på dette punkt. Det anføres at det i realiteten er tale om et kladderregnskap mellom Nordbotn og hovedtaltale, som kun knytter seg til tjenester og felles eiendomsprosjekter.

3.4.4.2 Nordbotns politiforklaringer.

Innledningsvis vil retten redegjøre for Nordbotns politiforklaringer av 16. og 17. juni 2008. Nordbotn ble spurt av politietterforsker om det forelå noen avtale om fordeling av gevinsten. Nordbotn besvarte dette bekreftende og opplyste at det var en avtale om at han selv i utgangspunktet skulle få 10-20 % av gevinsten, og at hovedtaltalte skulle ha resten. Avtalen mellom dem løp fra det tidspunkt Nordbotn startet opp aksjehandel gjennom Material Management AS, finansiert av hovedtaltalte, som kan tidfestes til mai 2005. Hovedsakelig gikk det i derivathandel i Acta-aksjer. Avtalen, som også omfattet dekning av nedsiden fra hovedtaltaltes side, ble av Nordbotn kalt en *Gentlemans Agreement* mellom dem, og var i utgangspunktet muntlig, men ble, som det følger i punkt 3.3.5, senere nedfelt skriftlig i forhold til nedside- garantien fra hovedtaltalte.

Nordbotn klargjorde videre i sin politiforklaring at han førte et regnskap over hva han selv la ut av penger for hovedtaltalte i *en blå ringperm* oppbevart på kontoret hans, merket *Fred*. Han motregnet utgifter som hovedtaltalte skulle dekke i det til enhver tid innstående på sin konto i SR-Bank, og beregnet implisitt at han selv skulle ha 10 %. I regnskapspermen oppbevarte han også bilagene på alle de tjenester og innkjøp han hadde utført for hovedtaltalte. Her inngikk blant annet materialutlegg og arbeid utført i tilknytning til hovedtaltaltes eiendommer i Spania, Eik og Sinnes. Nordbotn utdypet underveis i avhøret at han etter avtale med hovedtaltalte dermed ikke utbetalte ham rede penger, men betalte regninger for ham isteden. Nordbotn uttrykte også dersom aksjene gikk i pluss skulle hovedtaltalte hatt dem, og hvis de gikk i minus skulle hovedtaltalte ta tapet. Han påpekte også at det var hovedtaltalte som styrte handelen; eksempelvis ved si ting som "*vi bør selge*", eller "*nei vi selger ikke*", noe Nordbotn fant naturlig basert på fordelingsnøkkelen på 80/20 mellom dem:

"Ja, det blir jo litt oppfatningen når du har en sånn fordelingsnøkkel som vi snakket om og... Ikke sant?"

Videre informerte Nordbotn i avhøret om at han stort sett hele tiden reinvesterte avkastningen i nye Acta-aksjer, etter anføringer fra hovedtaltalte, og at hovedtaltalte kausjonerte for at han skulle holde posisjonene.

Politiforklaringene er opprettholdt i Nordbotns rettslige forklaring av 18. juni 2008.

Nordbotn har i retten forklart at regnskapet kun er ment som en håndskreven huskeliste, i notats form og dessuten bokføringsmessig ulogisk, samt at det kun speiler hva han har lagt ut for hovedtaltalte og lån han har hatt hos hovedtaltalte.

Hva angår spørsmålet om validiteten av de tidligere forklaringene til Nordbotn viser retten til sin tidligere vurdering av dette spørsmålet i punkt 3.3.5.10. Det innebærer at retten tar som utgangspunkt for sin bevisvurdering at Nordbotn har forklart seg inngående om fordeling av gevinsten mellom ham og hovedtaltalte på et tidlig stadium av etterforskningen, og etter rettens syn uten noen form for utilbørlig press fra etterforskerens side. Spørsmålet som retten må ta ytterligere stilling til, er om det er fremkommet andre bevis som er egnet til å skape rimelig tvil om hans opprinnelige forklaring.

3.4.4.3 Øvrige bevis

Retten vil se nærmere på de bevis som foreligger utover Nordbotns politiforklaringer.

3.4.4.3.1 Avtale Finnøy

Det legges til grunn som en del av den mer "formelle" relasjonen mellom dem at Nordbotn bisto hovedtaltale i eiendomsforvaltning både i Norge og i Spania, både som mekler og som altnuligmann for å koordinere diverse praktiske formål knyttet til eiendommene. Kort tid etter det håndskrevne notatet, hvor det blant annet sto "*ikke nedside*" og "*50/50*", og som er tidfestet til tidlig oktober 2005, er det inngått en avtale mellom Nordbotn og hovedtaltale knyttet til eiendommen på Eik på Finnøy, gnr. 67 bnr. 8. Avtalen er undertegnet den 21. oktober 2005. Avtalen gjaldt overdragelse av en halvdel av eiendommen til hovedtaltale fra Nordbotn, med det beskrevne formål at "*Nordbotn og Ingebrigtsen har planer om å utvikle Eiendommen.*" Som vederlag skulle Ingebrigtsen betale til Nordbotn kr. 750.000,- Av særlig interesse er avtalens punkter 5 og 6 om utvikling, finansiering og tilbakebetaling. De lyder slik:

"5 Utvikling av Eiendommen og finansiering

Partenes plan er å utvikle Eiendommen ved å bygge naust, garasje og boliger i tråd med vedtaket, som er inntatt som vedlegg 1. Partene kan, om enighet, videreutvikle eiendommen videre om en får tillatelse til for eksempel å bygge flere hus eller hytter på eiendommen. Nordbotn skal være prosjektansvarlig for utbyggingen, og utføre det arbeidet som er nødvendig for å utvikle Eiendommen i henhold til partenes planer. Dette innebærer at han blant annet skal ta seg av planlegging, innhenting av tilbud, oppfølging av arkitekt og andre oppdragstakere samt ha dialog med offentlige myndigheter.

Ingebrigtsen skal finansiere utbyggingen, og skal til en hver tid stille nødvendig kapital til rådighet. Nordbotn skal holde Ingebrigtsen løpende orientert om prosjektets økonomi samt dets kapitalbehov. Partene skal sammen ta avgjørelser vedrørende utbyggingen, så som valg av arkitekt og andre oppdragstakere samt utforming av bygninger og uteareal. Partenes plan p.t. er at partene selv skal benytte Eiendommen til bolig eventuelt fritids eiendom, når Eiendommen er ferdig utbygget. Det kan imidlertid tenkes at disse planene endres, og at partene bestemmer seg for å selge Eiendommen når, eller før, utbyggingen er ferdig utført.

6 Tilbakebetaling

Når Eiendommen er ferdig utbygget, skal det foretas fullt oppgjør overfor Ingebrigtsen. Det beløpet Ingebrigtsen har investert i byggeprosjektet skal tilbakebetales. Ingebrigtsen skal ikke ha betalt renter eller noen annen form for vederlag på bakgrunn av at han sørger for å finansiere utbyggingen. Partene er enige om at Nordbotns arbeid som prosjektansvarlig og Ingebrigtsens finansiering anses som like ytelser.

Opgjøret vil være avhengig av hva partene ønsker å gjøre med Eiendommen når den er ferdig utbygget.

Dersom Eiendommen selges, skal det beløpet Ingebrigtsen har skutt inn prosjektet tilbakebetales før eventuell netto fordels likt mellom partene. Hvis deler av Eiendommen blir solgt før prosjektet står ferdigstilt, skal det foretas deloppgjør overfor Ingebrigtsen.

Er partene enige om ikke å selge men selv benytte Eiendommen, skal Nordbotn i utgangspunktet betale til Ingebrigtsen halve beløpet sistnevnte har skutt inn i Eiendommen. Det kan tenkes en annen fordeling dersom det den ene parten overtar representerer en større verdi enn den andres.

Ingebrigtsen har forkjøps rett / opsjon på å overta hele eiendommen.

Eiendommen skal verditakseres, og oppgjør skal foretas på grunnlag av taksten.

Dersom realisasjon av Eiendommen medfører et underskudd, skal partene dekke halve underskuddet hver."

Eiendommen er beheftet med boplikt. Om dette avtalte partene:

"7 Boplikt

Det er boplikt på Eiendommen. Finnøy kommune har gitt fritak fra boplikten frem til 31.12 05. Partene er enige om at dersom Finnøy kommune krever at boplikten praktiseres er det Nordbotn sitt ansvar å oppfylle dette kravet."

Eiendommens verdi var dermed helt avhengig av boplikten. Av oversikten over banktransaksjoner følger det at Nordbotn fikk overført fra hovedtiltalte kr. 250.000 den 28. juni 2005 og kr. 750.000 den 27. september 2005. Han har forklart at det var der og da det startet, med kjøp av litt aksjer og kort tid etter, basert på en større pengeoverføring fra hovedtiltalte, med terminhandel og gearing etter råd fra hovedtiltalte. Det følger av banktransaksjonene at Nordbotn fikk overført ytterligere 1 million av hovedtiltalte den 21. oktober 2005. Her må skytes inn at overføringen fra Oskar Andersen på 4, 7 millioner kroner til Material Management AS fant sted allerede den 5. oktober 2005.

3.4.4.3.2 Det håndskrevne regnskapet i den blå ringpermen

Av det omtalte håndskrevne regnskapet i den blå ringpermen, som ble funnet av politiet på Nordbotns kontorpult, følger det at han i tråd med politiforklaringen har ført en beregning over sitt tilgodehavende for diverse tjenester, meklerhonorar, reiseregninger og materielle utlegg, som han har trukket fra utbyttekontoen. Regnskapet inneholder 42 bilag som kan relateres til disse fratrekks-postene. Det gjaldt både eiendommen på Eik, Sinnes Panorama og *Parcela Las Chapas*. Det er ikke omtvistet at Nordbotn har motregnet disse utgiftene i innstående på konto. Retten finner det ikke påkrevd for sakens opplysning i detalj å gjennomgå disse bilagene, som er inntatt i sakens dokumenter.

I henhold til årsregnskapet for Material Management AS for 2006 var det en nettogevinst på kr. 19 153 108, hvorav hovedtyngden stammet fra handel med Acta-aksjer. Fra Material Management AS sin konto ble det utbetalt et utbytte på kr 1, 35 millioner kroner den 16. februar 2007 og 4 millioner kroner den 7. mai 2007, totalt 5, 35 millioner kroner, som ble overført til Nordbotns konto i SR-Bank 3201 10 16161. Utbytte etter 28 % skatt ville vært 3,853 millioner kroner.

I det håndskrevne regnskapet side 1 er det først oppgitt at det før utbyttet er tatt ut "*4 millioner til leilighet i Spania*" den 4. mai 2007. Det følger av oversikten over banktransaksjonene at det den 7. mai 2007 gikk ut kr. 2 968 746 fra Nordbotns konto i SR bank med overførsel til utlandet til Vogt Associados. Her kan det tilføyes at

allerede den 12. mars 2007 hadde hovedtaltalte overført 4, 5 millioner kroner til Nordbotn konto i SR Bank merket "*depositum for eiendom i las Chapas Playa ref VI26.*" Disse pengene ble videreført til Material Management AS og derfra blant annet til aksjehandel. Retten vil legge til at Nordbotn tilskrev hovedtaltalte om dette eiendomsprosjektet, *Las Chapas*, også ved mail av 20. mars 2007, der han oversender bilder av prosjektet og skriver "*kan du ringe meg når du har sett denne....*"

I mail fra Nordbotn til hovedtaltalte merket "*overføring*" knyttet til *las Chapas* datert den 5. juni 2007 heter det:

"Hei Fred Her er bank detaljer til Advokats klientkonto for overføring til Spania. Beløp: 2 805 000,- euro

Merkes : "Parcela las Chapas"

Etter mye frem og tilbake er det nå planlagt signering på fredag. Vi snakkes. mvh Knut."

Som retten har beskrevet i punkt 3.4.3.3 om fordeling av gevinst/utbytte for Lundes aksjehandel ble det overført fra Varhei Invest AS ca. 22 millioner kroner til hovedtaltalte den 6. og 8. juni 2007 merket "*overf utland Vogt Asociados Parcela las Chapas.*"

Tilbake igjen til regnskapets innhold ser man at Nordbotn på samme side hadde beregnet seg et meklerhonorar i posten betegnet "*3 % av 2, 5 million, Tomt = 75000 Euro = ca 600 000/NOK*" og på side 3 i posten "*salg av tomt las Chapas, 600.000.*"

Deretter står det i en egen kolonne "*utbytte- 5 350 000 (skatt =1, 5 mill)*". Derneft følger en løpende oppstilling med over totalt 42 bilag med diverse mellomregninger underveis. Under posten *regnskap fra til ca. 21/11-07* heter det "*utbytte 5 350 000 minus skatt 1500 000 (ca.?) = 3 850 000*". Fra kr. 3 850 000 er det ført ut "*1, 5 millioner fra aksjer.*" Neste post er "*Finnøy II, Spania, Sinnes Panorama- 350 000*". For denne posten mangler det bilag. Deretter er det oppgitt "*diverse utlegg frem til bilag 23- 535 000*". Det er så oppgitt en "*rest= 1 465 000*". Fra dette beløpet er det trukket ytterligere materialbilag. Deretter er det fratrukket materialbilag 28 og 29, hvorpå Nordbotn går i pluss med "*Knut til gode 292 043,-*". Fratrukket bilagene 30-33 har Nordbotn "*til gode 874 448.*" Etter fradrag for postene i bilagene 34- 40, har Nordbotn i følge sin egen oppstilling "*til gode 29/4-08 kr 1 909 787, 64,-*".

Så tilføres kontoen ny kapital. Dette følger av posteringene "*Fra aksje salg 29/5-08 825.000*" og "*Fra aksje salg 29/5 -08 2 000.*" Det følger av bilag fra Handelsbanken at det denne dagen ble overført kr 825.000 og 2 millioner kroner fra Material Management AS til Nordbotns konto i SR-Bank.

Derneft er det oppgitt en "*saldo pr 11/5-08, 915 212,30.*" Den samme saldoen er i neste rubrikk oppgitt som "*Fred til gode pr 11/05 -08, 915 212,30.*"

Fra dette beløpet har Nordbotn trukket kr. 515 212, 30 som han kaller "*lønn for Knut for oppfølging av Freds "aktiva" i Spania samt oppfølging av uteområdet etc. etc.* Det gjenstår da i det håndskrevne regnskapet en siste post merket "*Rest til Fred =400 000.*"

Regnskapet er analysert av politirevisor Grønningen som i sin forklaring for retten opplyste at utgiftene fremstår som motregnet i hovedtaltales andel av gevinsten, og at regnestykkene som fremkommer kan samsvare med at ca. 10- 20 % del av gevinsten er tilfalt Nordbotn.

3.4.4.4 Oppsummering

Knut Helge Nordbotn har i sine politiforklaringer og rettslige forklaring opplyst om en fordelingsnøkkel på ca. 80 prosent til hovedtaltalte og 10/20 prosent til Nordbotn. Etter rettens oppfatning er det håndskrevne regnskapet og bilagene i den blå permen fullt ut forenelig med denne forklaringen. Retten vil understreke at regnskapet i seg selv ikke kan anse som et fellende bevis, men som et konkret indisium på at gevinst og utbytte som skriver seg fra handel i Acta-aksjer finansiert av hovedtaltalte er overført fra Material Management AS til Nordbotns egen konto, og dernest brukt nærmest som en mellomregningskonto for hovedtaltalte. Særlig påpekes det at det rent faktisk har funnet sted en motregning mellom innestående på kontoen og rene pengeutlegg og tjenesteytelser som Nordbotn hadde påtatt seg for hovedtaltalte. Istedenfor en ren pengeoverføring har hovedtaltalte fått dekket en rekke regninger og diverse utlegg gjennom denne kontoen.

Etter rettens syn har Nordbotn ikke kunnet gi noen annen eller mer troverdig forklaring på det håndskrevne regnskapet enn hans opprinnelige forklaring til politiet, som nettopp forteller om en fordelingsnøkkel mellom dem i forhold til gevinsten. At oppsettet ikke nødvendigvis er regnskapsmessig riktig eller konsekvent på alle punkter har etter rettens syn mindre betydning for bevisvurderingen, så lenge det for øvrig er fullt ut forenelig med forklaringen om en avtale om fordeling av avkastning/utbytte. For øvrig kan det her vises til at den samme ordningen også ble tilbudt Odd Inge Bø istedenfor å betale renter, men han avviste dette etter å ha rådført seg med andre. Også for Nilsen, Lunde og Andersen kan det ses tilsvarende grep, ved at gevinst/avkastning ved handel i deres navn tjener som en likviditetsreserve for hovedtaltalte og ofte er kanalisert og også kamuflert via eiendomsprosjekter.

Videre bemerkes at eiendomsavtalen av 21. oktober 2005, som er inngått *etter* flere betydelige pengeoverføringer fra hovedtaltalte til Nordbotn, står i kontrast til den ellers helt formløse avtalen partene hadde seg imellom relatert til finansering, risiko og fordeling av gevinst fra Nordbotns aksjehandel. Etter rettens syn er denne "formelle" avtalen forenelig med en tenkt hvitvasking av kommende utbytte for stråmannaktivitet, og godt egnet til å avregne utbyttefordeling i poster, hvor Nordbotn kunne stå som formell betaler.

Tilsvarende modell kan etter rettens syn gjenfinnes i overføringene knyttet til eiendommen i Spania betegnet som *las Chapas*. Prosjektets endelige realitet ble aldri avklart under hovedforhandlingen. Det er imidlertid ingen tvil om at dette prosjektet og også andre prosjekt i Spania ble brukt som begrunnelse og ga legitimitet for en rekke overføringer mellom hovedtaltalte og de medtaltalte, herunder både for pengeoverføringer til Nordbotn (depositum) og for tilbakeføring av utbytte. På denne måten kunne hovedtaltaltales eksponering holdes skjult for markedet.

Samlet sett finner retten det bevist utover enhver rimelig tvil at det forelå en avtale mellom Knut Helge Nordbotn og hovedtaltalte om fordeling av avkastning, gevinst og / eller utbytte knyttet til Nordbotns handel i Acta- aksjer i tiltaleperioden.

3.4.5 Oskar Andersen

3.4.5.1 Innledning

Spørsmålet om det forelå en underliggende avtale om at hovedtaltalte skulle ha del i oppsiden av Andersens aksjehandel i Acta er særlig knyttet til to pengetransaksjoner.

i) For det første fant det sted en overføring av 4, 705 millioner kroner til Material Management AS den 5. oktober 2005, som ble brukt til aksjehandel for Nordbotn.

ii) For det andre er det tale om en overføring på kr. 2 144 500 til hovedtaltalte den 5. desember 2006, som Andersen hevder er tilbakebetaling av lån og betaling for ulike ytelser fra hovedtaltalte, som leie av residens i Spania, båt og bil.

Påtalemyndigheten har gjort gjeldende at det forelå en underliggende avtale om at hovedtaltalte skulle ha sin andel av oppsiden i Andersens portefølje, og at det samlede bevisbildet stemmer godt overens med en gevinstfordeling på rundt 50/50. Hovedtaltalte brukte utvilsomt aksjegevinst fra Andersen til oppstartkapital for Nordbotn, den nye stråmannen. De mange ulike forklaringene fra Andersen på hva de kr. 2 144 500 ble benyttet til er kun tilsløring av en transaksjon som i det minste var en kombinasjon av gevinstutbetaling til hovedtaltalte. Fra forsvarets side er det anført at Andersens aksjehandel var selvstendig, og at overføringene til og fra hovedtaltalte må knyttes til oppgjør av tap fra Sunny Beach perioden (2003), lån, leieavtale, kjøp av båt og bil, og dessuten "veddemålet".

Retten vil det følgende ta stilling til om det er bevist utover enhver rimelig tvil at hovedtaltalte fikk ta del i Andersens oppside og dermed var eksponert i aksjen. Retten må her foreta en vurdering av et komplekst bevisbilde. I tillegg til de rene pengetransaksjonene er det tale om dokumenter fra det såkalte "containerbeslaget", som inneholder håndskrevne regnestykker fra våren 2006 til mai 2008. Videre har Andersen den 4. februar 2007 opprettet diverse dokumenter som ble funnet på hans PC, forsøkt slettet fra harddisken rett før pågripelsen. Det er også gjort funn knyttet til Andersen ved beslag på Spring Capitals kontorer og på Andersens bopel i Oslo. I tillegg kommer Andersens forklaringer til politiet og retten. Det er også noe trafikkdata som belyser spørsmålet.

Retten vil først drøfte overføringen til Material Management AS og deretter overføringen til hovedtaltalte, og i denne forbindelse de mange forklaringsvarianter tiltalte har gitt rundt denne transaksjonen.

3.4.5.2 Overføringen av 4, 705 millioner kroner til Material Management AS

Andersen overførte etter anvisning fra hovedtaltalte 4, 705 millioner til Nordbotn den 5. oktober 2005. Beløpet utgjorde ca. halvparten av Andersens aksjegevinst for 2004/2005. Beløpet gikk inn på en nyopprettet konto hos Nordbotn og var startkapitalen for Nordbotns handel med Acta-aksjer.

Andersen har avgitt motstridende forklaringer om hensikten med overførselen. Han er usikker på at han ga et lån til hovedtaltalte eller anbrakte midler i et leilighetskjøp til en antatt pris av 600 000 Euro. I politiforklaringen har han tilkjennegitt at det nok ikke var snakk om noen konkret leilighet. Pengene var et depositum, men han var ikke

kjent med om dette var til en konkret eiendom. Han hadde ikke sett noe prospekt vedrørende et slikt potensielt kjøp. Det var ikke noen formalisering rundt oppdraget og overførselen. Denne eiendomshandelen ble ikke noe av, og Andersen hevdet i retten at han etter hvert fikk pengene igjen. Det var da utelukkende hovedtaltale han henvendte seg til for å få pengene tilbake, ikke Nordbotn. Han var i sin rettslige forklaring usikker på om overføringen dermed kunne betegnes som et depositum eller i realiteten var et rent lån til hovedtaltale.

Den 21. oktober 2005 trengte han 2 millioner for å kunne betale Enskilda. Hovedtaltale sa da at siktede skulle få pengene fra ham. Siktede henvendte seg ikke til Nordbotn, siden disse pengene fortsatt skulle gå til kjøp av eiendom, inntil Nordbotn fant noe. I motsetning til situasjonen rundt "veddemålet", var Andersen langt fra den "masekråka" han ellers har betegnet seg selv som, til tross for det betydelige beløpet han angivelig hadde til gode.

3.4.5.3 Overføringen av kr. 2 144 500 til hovedtaltale

Andersen overførte kr. 2 144 500 til hovedtaltale den 5. desember 2006, en transaksjon som Andersen hevder er tilbakebetaling av lån og betaling for ulike ytelser fra hovedtaltale, herunder leie av residens i Spania, båt og bil og lån. Som et utgangspunkt for vurderingen legger retten til grunn at Andersen i retten har erkjent at det på dette tidspunkt fantes en avtale om en 50/50 deling av aksjegevinsten. På spørsmål fra retten opplyste Andersen at dette var en rimelig fordeling, blant annet fordi hovedtaltale i sin tid var blitt påført et tap i 2003 i tilknytning til Sunny Beach på rundt en million.

Retten skal se nærmere på hans forklaringsmodeller, både dem han selv har skrevet og det han har forklart.

3.4.5.3.1 Dokumentert funnet på Andersens PC hjemme.

Andersen disponerte i juni 2008 to stasjonære PC-er. Da hovedtaltale ble pågrepet leverte han disse PC-ene til naboen og vennen Lars Torstensen rundt 18-19 juni. PC-ene ble først oppbevart i Torstensens bil og så omplassert i Torstensens garasje/bod, der de ble funnet ved ransaking. Blant dokumentene funnet på PC-ene er flere avtaleutkast og notater opprettet den 4. februar 2007 og forsøkt slettet av Andersen den 17. juni 2008 om natten. I følge Andersen var dette kun kladder og lek med tall. Andersen ble i februar 2007 oppringt med beskyldinger om innsidehandel og følte behov for å skrive ting ned.

Også "veddemålsavtalen" opprettet 24. oktober 2007 og avtalen om US Opportunities opprettet 24. april 2008 ble slettet samme natt.

I fokus for begge de omtalte overføringene er dokumenter opprettet 4. februar 2007. For det første er det opprettet en antedatert leieavtale for Marbella, som har følgende ordlyd:

"AVTALE

Lysaker, 30/7.05

Det er mellom Fred Ingebrigtsen og Oskar Andersen gjort følgende avtale:

Oskar Andersen leier Fred Ingebrigtsens residens i Marbella, Spania 3 —4 uker på

høysesong i 2005 med rett til fornyelse av avtale for senere år.

Leien er kr. 55.000,- pr uke i tillegg til strøm og utvask.

I leieprisen medfølger bil til disposisjon.

I tillegg betaler Oskar Andersen et depositum til Material Management AS Stavanger som blir å tilbakebetale i sin helhet når leieforholdet sies opp.

Beløpet er kr. 4.705.000,- som skal betales medio oktober 2005.

Oskar Andersen får utlevert nøkler som skal tilbakeleveres når leieforholdet avsluttes og depositum er tilbakebetalt.

Leier holdes ansvarlig for at eiendom og bil er i samme forfatning ved avreise som ved ankomst og at eventuelle ødelagte ting blir å erstatte.

Denne avtale er utstedt i 2 eksemplarer hvorav utleier og leier beholder hvert sitt"

Det bemerkes her at denne leieavtalen er opprettet *etter* at leieforholdet skal ha funnet sted. Det påpekes videre at avtalen trekker inn overføringen til Nordbotn på 4, 7 millioner kroner, også den gjennomført lenge før avtalen ble opprettet, som en del av selve leieforholdet.

Samme dag er det også opprettet et dokument som skal forklare pengeoverføringen på kr. 2 144 500, utformet som en faktura fra hovedtaltale og som lyder slik:

"Leie av resident Marbella Spania

Randaberg 28.11.06

Leie av 8 uker a Kr. 55.000.- = Kr.440.000,-

Strøm og utvask» 24.500.-

Totalt Kr. 464.500,-

Beløpet kan innbetales til min bankkonto samme med oppgjør for båt Kr. 680.000,-og

Kr. 1 000 000,-i lån.

Totalt Kr, 2,144.500,-' "

Det foretas dermed et slags etteroppgjør. Det er ikke nevnt noe om en bil i denne fakturaen, men summen stemmer med banktransaksjonen.

I tillegg har Andersen samme dag opprettet en "transaksjonsoversikt":

"Transaksjonsoversikt:

5.10.05 Overført Kr. 4.705.000,- fra Oskar Andersen til Material Management Depositum for leie av residens

21.10.05 " 2.000.000,- fra Fred Ingebrigtsen til Oskar Andersen Lån (eller reduksjon av depositum i en periode.)

28.12.05 " " 2.000.000,- fra Oskar Andersen til Fred Ingebrigtsen Tilbakebet lån (eller depositum)

9.06.06 1.000.000,- fra Fred Ingebrigtsen til Oskar Andersen. Lån (eller reduksjon av depositum i en periode)

5.12.06 2.144.500,- fra Oskar Andersen til Fred Ingebrigtsen Kjøp av båt kr.680.000,- Tilbakebetaling av Lån (eller depositum) kr. 1000.000,- Samt leiebeløp residens kr. 464.500,-

5.02.07 " " 4.705.000,- Tilbakebetaling av depositum.

På denne måten blir alt så nær som kjøp av båt kr. 680.000,- og leie av residens i Spania kr. 464.500,- nullet ut."

Her har Andersen i tillegg til båt og leie av residens tatt med øvrige overføringer, som han nå kaller *lån eller depositum*. Bilen er ikke nevnt her heller.

3.4.5.3.2 Containerbeslaget

Kort tid etter pågripelsen av hovedtiltalte samlet Andersen sammen en bærepose med potensielt belastende dokumenter og leverte dem til naboen og vennen Lars Thorstensen, som da politiet kom på ransaking på hans bopel, sørget for at hans kone fikk bæreposen med dokumenter kastet i en container ved hans kones arbeidssted i Håvard Martinsens vei 19 i Oslo. Thorstensen, som hadde overført kr. 200 000 til Andersen til handel i Acta-aksjer den 2. mai 2008, og fikk beløpet tilbakeført den 30. mai 2008, forklarte i retten at han fikk panikk da politiet kom hjem til ham.

Blant dokumentene som ble kastet i containeren, ca. 280 dokumenter, er det en rekke kladder, blant annet notert på marginrapporter for Andersen i SEB Enskilda, inneholdende ulike gevinstberegninger. Kladdene viser beregninger av beløp merket "Fred". Etter rettens syn er disse kladdene fullt ut forenelige med Andersens forklaring i retten om en 50/ 50 deling av gevinsten med hovedtiltalte, etter fratrukket skatt. Retten er i denne forbindelse foreholdt en grundig analyse av kladdene fra containerbeslaget av politirevisor Grønningen under hans rettslige forklaring, som samsvarer fullt ut med slike gevinstfordelinger, basert på ulike kurser for Acta-aksjen.

Andersen ble spurt av retten om det var hovedtiltalte som ba ham foreta disse gevinstberegninger. Andersen svarte da at siden han hadde tjente så mye på aksjer, synes han at hovedtiltalte måtte får noe av det han måtte betalte ekstra for Sunny Beach tilbake. Han bekreftet uttrykkelig en 50/50 fordeling av aksjegevinsten. I følge Andersne sa hovedtiltalte riktignok senere at det hele var en spøk. Men Andersen fortsatte likevel med beregningene så lenge han handlet i Acta-aksjer, fordi uansett skulle jo hovedtiltalte "garantere nedsiden" for ham, i henhold til "veddemålet".

3.4.5.3.3 Håndskrevet notat funnet på Andersen bopel

Det er også funnet et håndskrevet notat på Andersens bopel, som lyder slik:

"Regnskap Fred Ingebrigtsen for depositum for kjøp av leilighet i Spania kjøp av Jaguar og Båt Askeladden.

5/10-05 Betalt UT kr 4.705.000 MM Depositum for kjøp av lei

21/10-05	Retur INN "	2.000.000
28/12-05	Betalt UT "	2.000.000
9/06-06	Retur INN "	1.000.000
5/12-06	UT 2 144.500 (1.000.000 D, 490.000 Båt, 654 500 Bil)	
31/7-07	Mottatt INN	2.5000.000 Retur Dep for kjøp av lei
2/8-07	« INN	<u>2.205.000</u> Retur Dep for kjøp av lei
	Diff	1.144.500 – Båt + Bil
26/10 – 07	INN	500.000,-
11/1-08	«	1,500.000
14/5-08	«	1.000.000
15/5-08	«	1.000.000
23/5-.08	«	<u>1.000.000</u>
	Mottatt	5.000.000,-
6/11-07	INN	1.000.000 –KN
23/11-07»		500.000 – KN
21.12.07 Ut	<u>1</u>	<u>.500.000</u> KN
		0,-
07.01.08		Inn 1 million KN"

Her er bilen kommet inn i regnestykket, mens leien for Marbella er borte.

Retten vil i det følgende vurdere inngående om de ulike postene som etter Andersens notater skal kunne forklare overføringen på kr 2 144 500 skaper rimelig tvil om det virkelig forelå en gevinstfordeling mellom ham og hovedtaltale.

3.4.5.3.4 Jaguaren?

Bankoverføringen av kr. 2 144 500 den 5. desember 2006 er merket "*Fred Anton Ingebrigtsen skyldig for lån og båt.*" Bilen er ikke nevnt her.

Andersen forklarte opprinnelig til politiet at han hadde en fjerde bil, en Jaguar, som sto i Spania. Den ble kjøpt for ca. tre år siden av hovedtaltale for ca. kr. 650 000. Han forklarte til politiet at det eksakte beløpet inngikk i hans regnestykker om hovedtaltales tilgodehavende. Han hadde vurdert å dra ned til Spania og selge bilen. Bilen skulle vært registrert i siktetes navn, av Knut Helge Nordbotn, via en advokat i Spania. Andersen trodde at han hadde skrevet under på registreringspapirene. Det er Nordbotn som senere fortalte til Andersen at bilen faktisk sto registrert på ham. Nordbotn sendte senere en mail til Andersen, der han tilbød seg å kjøpe bilen for ca.

30.000 Euro. Andersen bemerket den gangen til politiet at dette tilbudet var nærmest å betrakte som et prisanslag fra Nordbotns side, og ikke et bindende kjøpstilbud. I følge Andersen kom Nordbotn en gang med en Jaguar for å møte siktede og hovedtaltale på flyplassen i Malaga. Det er uklart etter bevisførselen om det er snakk om den samme bilen. Likevel har Andersen i følge sin egen politiforklaring aldri fått nøklene til bilen, selv om den sto registrert på ham. Det er fremlagt et vognkort på Andersen datert 7. mai 2007. I vognkortet er det oppgitt to andre datoer, 31. august 2004 og 4. juli 2005. Jaguarens nye eier er for øvrig nå Nordbotn, angivelig solgt fra Andersen til ham i 2009/2010.

I Andersens kladdepapirer er bilen nevnt i det håndskrevne notat funnet på hans bopel: "*654 500 Bil*". Jaguaren er også nevnt i kladdene fra containerbeslaget med "*500 Jaguar*". Bilen er imidlertid ikke nevnt i dokumentene fra PC-beslaget, verken i transaksjonsoversikten, leieavtalen eller fakturaen, til tross for at summen, kr. 2 144 500 er nøyaktig den samme. Her var beløpene sammensatt av båt kr. 680.000, tilbakebetaling av lån (eller depositum) kr. 1 000 000, samt leiebeløp residens kr. 464 500. Bilen er heller ikke nevnt i teksten for bankoverføringen; der står det "*båt og leie*". Andersen skulle slik han nå husker det, betale kr. 654.500 for jaguaren. Han har imidlertid ingen forklaring på de forskjellige beløpene på jaguaren, eller hvorfor den ikke er tatt med i alle regnestykkene. Ser man på Andersens kladder funnet på bopel er den angivelig "leien" for å benytte hovedtaltales residens i Marbella i 8 uker, til kr 55.000 pr uke, byttet ut med jaguaren. Retten legger til grunn at det kan ha blitt gjort fordi leieavtalen, i sin antedaterte form, var en langt mer konstruert løsning enn en bil.

Det fremkommer etter dette at Andersen tilsynelatende ikke har disponert bilen i nevneverdig grad, men hatt den stående i Spania, og at han heller ikke har hatt noen eksakt oversikt over den formelle eierstatusen, eller for den saks skyld over kjøpesummen. Det vises her til at han selv har presentert to ulike beløp, med et sprik på nesten kr. 150 000, en upresisitet som stemmer meget dårlig med Andersens ellers nøye beregninger av egen økonomi. Det finnes heller ingen kjøpekontrakt som angir overtakelsesdato og kjøpesum eller annen form for dokumentasjon over avtaleforholdet med hovedtaltale, i hvert fall ikke som retten har fått seg forelagt. Uansett om Andersen på et tidspunkt har vært formell eier av bilen i følge spanske myndigheter, slik forsvarer har lagt stor vekt på å dokumentere blant annet ved vitneprov fra en bilmekaniker i Spania, er dette etter retten syn likevel ikke et forhold som bidrar til å endre rettens samlede syn på at pengeoverføringen har hatt en annen bakenforliggende realitet. Det var tale om en omfattende pengeoverføring til hovedtaltale på et tidspunkt hvor det forelå en betydelig gevinst på Andersens handel i Acta-aksjer. Jaguaren er bare en av flere benyttede forklaringsmodeller.

3.4.5.3.5 Båten?

Andersen har forklart både til politiet og i retten at han også kjøpte en båt av hovedtaltale. Dette var ikke via Nordbotn, men han tror at Nordbotn kjente til båthandelen også. Dette var en Askeladden, som han betalte kr. 490.000 for. Han visste likevel ikke om denne båten ble formelt registrert på ham, fordi han solgte båten straks videre til Lars Thorstensen. Forsvarer har fremlagt en kjøpekontrakt mellom Andersen og Thorstensen datert 3. mai 2007, på kr. 510 000. Retten kan ikke se helt bort fra at et båtoppgjør kan være tatt inn i gevinstberegningen, slik bankbilaget den 5. desember 2006 indikerer. Imidlertid må det påpekes at siktedes kontoutskrift for juni 2006 vedrørende overføringen den 9. juni 2006 på 1 million

kroner fra hovedtaltalte er merket av Andersen selv med *DEP* båt. Om dette forklarte Andersen til politiet at hovedtaltalte på dette tidspunktet vurderte å kjøpe *hans* båt, og at dette er et depositum på et slikt kjøp. Det ble imidlertid ikke noe av dette kjøpet. Retten bemerker at disse pengene for øvrig gikk til dekning av marginkrav. Andersen hevder at han var fri til å disponere beløpet slik han ville. Dette hadde ikke noe med hans senere kjøp av hovedtaltaltes båt for kr. 490 000 å gjøre. Likevel skaper det en påfallende usikkerhet om bakgrunnen og tidspunktet for kjøp av hovedtaltaltes båt.

I tillegg mener retten at troverdigheten svekkes ytterligere ved at båtens pris opprinnelig i PC-beslaget fra 4. februar 2007 var oppført med kr. 680 000; og senere, etter at jaguaren kom inn, og leien for residensen i Marbella gikk ut, var summen istedenfor blitt til kr. 490 000.

Som en oppsummering er det etter rettens syn mye som taler for at både båt og bilhandel ble brukt for å kamuflere transaksjonenes egentlige realiteter.

Så vel depositumet for en eiendomshandel i Spania som aldri ble noe av, jaguaren som gikk inn og ut av regnestykkene og båten som aldri ble formelt registrert, er under enhver omstendighet *interne flyttinger av penger* innenfor en liten krets av personer, hvor selve gjenstandene er mindre identifiserbare og bare bytter eier, eller viser seg å være handler uten innhold, ved nærmere ettersyn.

3.4.5.3.6

En million som han hadde måttet låne for å betale SEB Enskilda?

Andersen hevder at han den 5. desember 2006, i tillegg til å betale bilen og båten, også betalte tilbake 1 million kroner som han hadde måttet låne for å dekke SEB Enskildas marginkrav. Det er for så vidt ubestridt at han fikk overført 1 million kroner den 9. juni 2006 til dekning av marginkrav. Siktede forklarte til politiet at aksjekursen gikk ned på dette tidspunktet. Han sa imidlertid i sin politiforklaring at han *ikke hadde sett på nettopp denne overføringen som et lån fra hovedtaltalte*, siden den var en *andel av depositumet* på kr. 4 705 000. På den annen side hevdet han at han senere fikk depositumet tilbake i sin helhet fra hovedtaltalte med to dagers mellomrom i juli/august 2007. Han fikk da overført kr. 4 705 000.

I den antedaterte *transaksjonsoversikten* fremkommer denne uklarheten tydelig. Først er overføringen på 1 million den 9. juni 2006 kalt "*lån eller reduksjon av depositum i en periode*:"

"9.06.06 1.000.000,- fra Fred Ingebrigtsen til Oskar Andersen. Lån (eller reduksjon av depositum i en periode)"

I føringen for 5. desember 2006 heter det tilsvarende at det er tale om "*tilbakebetaling av Lån (eller depositum)*:"

"5.12.06 2.144.500,- fra Oskar Andersen til Fred Ingebrigtsen Kjøp av båt kr.680.000,- Tilbakebetaling av Lån (eller depositum) kr. 1000.000,- Samt leiebeløp residens kr. 464.500,-"

Retten påpeker her at Andersen ikke hadde noen rasjonell grunn til å tilbakebetale de 1 million kronene i form av "reduksjon av depositum", som jo var penger som hovedtaltalte angivelig skyldte ham, og dermed risikere ikke få tilbake sine penger tilbake fra en tvilsom eiendomshandel, som på dette tidspunktet åpenbart var gått i vasken. Hans ellers nitidige kontroll av at hovedtaltalte ikke belastet hans private

økonomi rimer dårlig overens med denne midlertidige tilbakebetalingen av en reduksjon av et "tapt" depositum.

Først mye senere ble depositumet tilbakebetalt fullt ut:

"5.02.07 " " 4.705.000,- Tilbakebetaling av depositum."

3.4.5.3.7 Oppgjør for tapet etter Sunny Beach?

Et antatt tap fra 2003 for et prosjekt i Sunny Beach er oppgitt av Andersen i retten som begrunnelsen for gevinstfordelingen med hovedtiltalte. Denne forklaringen kan ikke gjenfinnes i noen av de beslaglagte dokumenter.

Ved beslag på Spring Capitals lokaler ble det funnet en faks fra Andersen antakelig datert 29. desember 2003:

"Oversikt over hva som er overført og tilbakeført til Spania-,

Lån fra Oskar til Sunny Beach NOK 3.102.292,29'

Renter NOK 631,742

Lån fra Fred til Sunny Beach NOK 3.102,292,29

NOK 6.836.326,5

Tilbakebetalt Oskar NOK 3. 234.034,29 '

Restgjeld til Oskar ca NOK 500.000,- (Handelsbanken)(x

Tilbakebetalt Fred NOK 2.005.191,20

Restbetaling til Fred ca NOK 500.000.- (x

NOK 6.239,225,58

Tap ca NOK 597.101,-

(x Tilnærmet det vi vil få etter at siste leilighet blir betalt etter avtale (Ole Møller)

I tillegg har både Fred og Oskar utlegg som kommer i tillegg til dette tap.

Mine utlegg pr. 31.12.03 Cf NOK 224.753,87 som er direkte utlegg som advokatutgifter, annonsering, porto og utlegg for leilighetene i Spania, samt 18 reiser til Spania og 2 reiser til Stavanger. Bilag forefinnes hos meg.

NB Det står i underkant av Euro 10.000,- i Sunny Beach konto i Spania som forhåpentlig vil dekke utgifter og skatter.

Dersom det viser seg at provisjonene er feilberegnet for høye ville dette stor grad kunne begrense tapet."

Andersen hevder at hovedtiltalte tok tapet på kr. 597.101 og renter på kr. 631.742, og at dette måtte gjøres opp med ham.

Etter rettens syn gir dette rest-oppgjøret liten mening som en troverdig forklaring på pengestrømmen mellom de to i de kommende 4 år. Retten bemerker her at Andersen allerede i desember 2004 mottok nye beløp fra hovedtiltalte, som kr. 900.000 den 1. desember 2004 som han ikke har kunnet redegjøre for, men som ble brukt til aksjehandel, og deretter den 5. januar 2005 1,1 millioner kroner som også ble brukt til aksjehandel. Han fikk dessuten dekket sine marginkrav fortløpende, både før og etter "veddemålet".

Han har eksempelvis heller ikke i noen av sine politiforklaringer knyttet et utsatt Sunny Beach-oppgjør til utbetalingen av 4, 7 millioner til Nordbotn.

Sunny Beach-modellen gir etter rettens syn heller ikke noen troverdig forklaring på den gevinstberegningen som pågikk fra våren 2006 til mai 2008, jf. kladdeberegningene fra containerbeslaget eller på nedsidegarantien.

3.4.5.4 Trafikkdata

I trafikkdata mellom Andersen og hovedtiltalte fremkommer eksplisitt at det skulle foretas en gevinstfordeling. Den 1. november 2007 skrev Andersen i en tekstmelding følgende:

"Når tror du markedet våkner? Foreløpig ikke bra. Skal vi sikre en liten gevinst for å slippe å sitte i risiko for eventuelt gå inn når markedet er mer positivt."

I ny tekstmelding av 30. november 2007 heter det:

"Bra, i dag har du tjent penger"

I melding fra 13. februar 2008 formidlet Andersen følgende til hovedtiltalte om hans tilgodehavende:

"Greit, at du blir sur på meg synes jeg er forunderlig. Jeg mener jeg har prøvd å hjelpe deg og har sittet lengre enn avtalt. Slik situasjonen er nå har du til gode 180 minus renter og omk. Dette ved salg på 19.10 Jeg ba om en liten slagplan for at vi begge skulle kunne løse problemet til beste for begge to."

3.4.5.5 Oppsummering

Retten finner det bevist utover enhver rimelig tvil at hovedtiltalte som primærinnsider var eksponert gjennom Andersens aksjehandel med Acta-papirer, ved at han fikk ta del i oppsiden. Retten har lagt avgjørende vekt på det helhetsinntrykk som dannes av Andersens forklaringer, hans føringer av diverse kladder og utkast funnet ved beslag på hans PC, hjemme og i containeren, og de betydelige likviditetsoverføringene som rent faktisk har funnet sted; uten at disse etter rettens syn forklares på noen konsistent måte fra Andersens side. Det må legges til grunn at Andersen *de facto* har skrevet om og forklart seg om, både en nedside-garanti, og en gevinstfordeling på 50/50. At begrunnelsen i følge ham selv bare er et "spontant veddemål", at hovedtiltalte "tullet", og gamle tap fra 2003, er etter rettens syn lite sannsynlig forklaringer som overhodet ikke stemmer med det som faktisk skjedde.

Kr. 4 705 000 er et betydelig beløp innbetalt til en person/firma Andersen hevder at han ikke kjente særlig til, og et beløp han ikke fikk tilbake før i juli 2007. Under enhver omstendighet hadde han da i ca. 2 år lånt ut ledig likviditet til hovedtiltalte uten noen form for sikkerhet eller renter, et beløp som hovedtiltalte sto fritt til å

disponere til Nordbotns aksjehandel. Før pengene ble tilbakeført, dvs. i februar 2007, var han blitt beskyldt for innsidehandel og hadde startet opp med å konstruere avtaler rundt det ellers svært uformelle forholdet til hovedtaltalte og fylle inn betegnelsen "*lån og båt*" fra banktransaksjonen fra den 5. desember året før med mer detaljer. Samtidig besluttet Andersen fra høsten 2007, da kursen falt og handelen fremsto som risikabel mer enn innbringende, at han ville ha en skriftlig garanti mot nedsiden.

Retten er således ikke enig med forsvaret i at Andersens handler fremsto som selvstendige, tvert imot fremsto de som bestillingsverk hvor Andersen fikk sin del av avkastningen mot å flytte kapital og kjøpe/selge Acta-papirer når hovedtaltalte ba om det, men hvor risikoen for kurssvingningene lå hos hovedtaltalte. I punkt 3.5.6 om styring vil retten komme tilbake til "rulleringen" med Lunde/Varhei Invest AS og US Opportunities.

3.4.6 *Odd Inge Bø*

3.4.6.1 Innledning

Påtalemyndigheten har gjort gjeldende at det fra hovedtaltalte forelå en klar forventning om fordeling av oppside av Bøs handel, som var fullfinansiert av hovedtaltalte, men at de to aldri ble helt enige om hvordan det skulle gjøres opp. Forsvaret har fremholdt at Bø var selvstendig i sine handler, og at det ikke ble gjort utbetalinger som kan knyttes til en oppsidekonstruksjon.

Det foreligger ingen dokumenterte utbetalinger som kan knyttes til en overføring av gevinst, det er bare selve innskuddet som er tilbakebetalt. Det er videre et faktum at Bø fikk en betydelig gevinst på handelen i Acta-aksjer, rundt 3 millioner kroner som ble skattlagt privat, og et utbytte i Spelt på rundt 10 millioner kroner.

Retten vil gå nærmere inn på fire temaer knyttet til oppside som er gjort til gjenstand for bevisførsel i retten. Det er i) rentediskusjonen, ii) andre former for tilbakebetaling, iii) lån til Terje Bårdsen, og iv) utbytte i Spelt.

3.4.6.2 Fire temaer

3.4.6.2.1 Rentediskusjonen

Det er fremkommet i retten at Bø ba hovedtaltalte om å få betale renter på de pengeoverføringene hovedtaltalte hadde gitt, totalt 16, 5 millioner kroner, som gikk ut fra hovedtaltalt våren 2006 og ble tilbakebetalt i løpet av høsten 2006. Avtalen mellom dem var i utgangspunktet formløs. Hovedtaltalte neket imidlertid å motta renter, han skal i følge Bø ha sagt at han tok ikke renter fra venner og bekjente.

3.4.6.2.2 Andre oppgjørsformer

Den gjentatte forespørselen å få betale renter må ses i lys av at det var fremmet andre forslag fra hovedtaltalt side om å gjøre opp, som Bø fryktet ville være ren skatteunndragelse. Hovedtaltalte hadde kommet med flere forslag. Ett var at Bø skulle kjøpe en leilighet av ham i Spania til overpris. Han foreslo også at Bø skulle betale for grus til en ballbinge i Randaberg fotballklubb og for en støttemur til en av hovedtaltalt eiendommer i Sirdal. Videre er det et faktum av Bø i perioder jobbet som vaktmester uten betaling, idet det ikke var noe avbrudd i tjenesteforholdet.

Bø har forklart at han nektet å gå inn på slike betalingsformer, idet han mente det kunne være en form for skattesnyteri. Han forble midlertid i stillingen som vaktmester også i 2008, selv om den siste overføringen av lønn er den 27. november 2007.

3.4.6.2.3 Utbytte i Spelt AS

Selskapet Spelt AS ble opprettet samtidig som Bø gikk inn i aksjehandel i Acta finansiert av hovedtaltale. Bø hadde som allerede fastslått i punkt 3.2.8 ikke selv tilstrekkelig egenkapital. Retten har tidligere konkludert med at det selskapet hadde som funksjon å adskille aksjehandelen fra Bøs privatøkonomi. Aksjekapitalen skrev seg fra innskudd fra hovedtaltale. Det er i dette selskapet at mesteparten av utbytte fra handelen i Acta ble værende, etter at Bø har trukket seg ut og solgt seg ut av terminhandelen. Han tok ut ubetydelig til seg selv. Overskuddet ble brukt til ny aksjehandel og kjøp av Acta-produkter. Angivelig skal det meste være tapt. Etter rettens syn kan man ikke se bort fra Bø ikke har ansett disse midlene som sine egne.

3.4.6.2.4 Lån Bårdsen

Einar Bårdsen var en felles bekjent og fotballtrener, som befant seg i en pengekrise. Hovedtaltale ville hjelpe ham og hans familie. Bårdsen trengte et lån på kr. 730.000 for å unngå tvangssalg av bolig. Hovedtaltale ville ikke at dette lånet skulle stå i hans navn. Det ville i følge Bø ikke Handelsbanken heller. Lånet sto derfor i Bøs navn, men med hovedtaltale som kausjonist. Det ble opprettet et lånedokument mellom Bø og Dagny Bårdsen. Bø betalte gjennom selskapet Spelt AS i perioden 8. januar 2008 til 12. juni 2008 totalt kr. 40 000 i renter på dette lånet.

3.4.6.3 Oppsummering

Retten viser her til at oppside-fordeling utvilsomt var et tilbakevendende tema mellom hovedtaltale og Bø, selv om det ikke ble foretatt noen rene pengeutbetalinger mellom dem. På det tidspunktet en slik fordeling kunne materialisert seg, hadde Bø allerede begynt å trekke seg ut av arrangementet.

3.4.7 Johnny Bondestad

Fra påtalemyndigheten er det anført at Bondestad selv i liten grad fikk del i gevinsten for handelen i Acta-aksjer, og at han dermed bare var en mellomledd som skulle ha litt betalt, men som ikke hadde noen av de rettighetene som følger av en eierposisjon. Fra forsvaret er det anført at Bondestad anså sine handler som selvstendige og at hans dømmekraft var preget av sykdommen.

Retten vil i det følgende ta stilling til om det lå en avtale om oppside-fordeling i bunn av arrangementet mellom Bondestad og hovedtaltale.

Bondestad beskriver seg selv om "*et fordyrende mellomledd*". Fra meklersamtale av 20. april 2007 med Pål Grjøtheim i DnB Nor Markets refereres:

"JB: De har kontroll på meg (LER).

PG: Ja.

JB: Jeg er bare sånn mellomledd jeg, vet du.

PG: Ja.

JB: Fordyrende mellomledd (LER)."

Retten bemerker at oppside-spørsmålet kommer enda klarere frem i meklersamtale mellom Bondestad og Pål Grjøtheim den 15. august 2007. Fra samtalen hitsettes:

"JB: Jeg maser om å få mer penger, men jeg får ikke noe mer penger.

PG: Nei.

JB: De sier: da må du være dyktig nok til å få maksimalt ut av det du har Johnny, sier de til meg.

(...)

JB: Ja, det er mange ting som er mye.. Spør du meg.. Egentlig.. Jeg har jo fulgt med på aksjer i 15 år snart. Spør du meg, så er det jo mange andre ting som er mye... Kan være mer interessant, men nå har jeg litt spesielt forhold til Acta.

PG: Mm.

JB: Konfidensielt. Så det er bare der det står foreløpig. Men med en gang jeg kan frigjøre noe som jeg har tjent selv, så kan jeg benytte meg av det.

(...)

JB: Vi er litt prisgitt... Husk jeg er jo ikke noen velbeslått mann. Jeg har jo fått komme til og lånt de her pengene vederlagsfritt, ikke sant?

PG: Mm.

JB: Med full oppbakking viss det skulle være nødvendig.

(...)

JB: Men det blir noe annet hvis jeg klarer å tjene litt. Men hvis for eksempel jeg kunne ha fått kapital satt ned fra 30 til 10 så hadde jeg hatt plutselig litt mer. Og da kunne spørsmålet mitt vært: skal jeg sette det i andre ting, eller må jeg utvide Acta-porteføljen?

PG: Mm.

JB: Så det kunne vært noe der. Men selvstendig sett, så får jeg ikke gjort noe før året er omme. For da må jeg se hva jeg har tjent på det, for jeg skal jo ha noen grunker for å sitte å jobbe for... med det her også.

(...)

JB: Men jeg sitter altså her uten mulighet, fordi jeg at jeg ikke har ... men nå er .... Poenget er jo ikke... Viss du har nok penger så er det jo ikke noe problem å tjene penger! ikke sant ? "

Oppsummering. Etter rettens syn viser denne samtalen med all mulig tydelighet at Bondestad ikke anså seg berettiget til selv å ta direkte del i gevinst ved kjøp og salg

av Acta-aksjer som var styrt fra hovedtaltale. Bondestad kom for øvrig inn i aksjehandelen på et tidspunkt hvor kursen på Acta-aksjene var fallende, og det ble ikke generert gevinster som ble tatt ut.

3.5 STYRING AV DE MEDTILTALTES ACTA-PORTEFØLJER FRA HOVEDTILTALTES SIDE

3.5.1 *Generelle merknader*

3.5.1.1 **Problemstillinger**

Retten skal i dette punktet ta stilling til i hvilken grad hovedtaltale kan sies å ha styrt de medtaltales handler i Acta-aksjer i tiltaleperioden. Det er tale om å se nærmere på de bevis som foreligger omkring samspillet mellom hovedtaltale og de medtaltale, herunder mønster og utviklingsløp i stråmannsvirksomheten. Stikkord her er oppbygningen av stråmennes handel fra de rene amatører til tunge aktører, "kamufasje" rundt transaksjonene, den nærmest ubegrensede likviditetstilgangen, ensidig kjøp av Acta-papirer og det å holde posisjonen i Acta som den absolutte kjøperregel, samt en del detaljstyring i forhold til kjøp og salg.

3.5.1.2 **Oppbygningen av stråmannsarrangementet**

De medtaltale gikk rett på terminhandel og gearing, til tross for at ingen av dem hadde de økonomiske forutsetningene for slik handel og for enkelte av dem, ingen erfaring overhodet med aksjehandelen. Med unntak av Lunde må de alle kunne betegnes som amatører. Det lå således et betydelig styringsmoment i den finansiering hovedtaltale iverksatte som muliggjorde terminhandel og gearing på et tidlig tidspunkt. Det var også hovedtaltale som sluset de medtaltale inn i en rekke forskjellige meglerhus. Rundt seg fikk de dermed et system bestående av mer eller mindre grundig informerte meglerhus og håndplukkede meglere, og ikke minst et finansieringsregime bygget rundt hovedtaltale som garantist og "pengebinge". På denne måten kunne de medtaltale gå rett inn i en markedshandel bygget på gearing og ble hurtig eksponert for enorme summer.

3.5.1.3 **Kamuflasje-effekten**

Konstruksjonen ved å handle via stråmenn, bruke en rekke meklerhus, og ikke minst å handle på termin og ved CFDer bidro til at det var mulig å skjule hovedtaltales eksponering for markedet. Her kan nevnes meglersamtale mellom megler Pål Grjøtheim i DnB NOR Markets og Johnny Bondestad den 13. februar 2007 kl. 1256 hvor Bondestad uttalte:

"JB: Det er jo flere grunner til gearing-systemet, og forward-systemet for at jeg blir ikke stående som kjøper. Ikke sant?"

TG: Nei.

JB: Det blir jo DnB Markets som står som kjøper.

TG: Ja.

JB: Og den er grei. Det liker vi (ler).

TG: Ja skjønner.

JB: Ja så det er derfor vi mest av alt bruker det"

I tillegg ble det ofte brukt oppsamlingskontoer utover den ordinære tidsramme meklerhusene har for slik bruk. Det gjelder i særlig grad Lunde. Også slike oppsamlingskontoer kunne ha en kamuflerende effekt.

Et annet gjennomgående trekk er mangel på formelle beslutninger og skriftlighet. Retten har ved en rekke anledninger fått høre om hovedtaltets totale mangel på struktur og uformelle stil. Etter rettens syn tjente denne fremgangsmåten også som en kamuflasje for den rolle hovedtaltalte i virkeligheten spilte i forhold til de medtaltets handler.

Også pengeoverføringene til de medtaltalte ble i stor utstrekning søkt kamuflert, eksempelvis ble pengeoverføringene knyttet opp til eiendomstransaksjoner og andre kjøp og salg som tjente som en legitimering. Lånene ble i liten grad ført på de medtaltets selvangivelser. Riktignok er det hevdet at det forelå en muntlig og formløs avtale om tilbakebetaling innen utgangen av året. Denne ordningen ble imidlertid praktisert med atskillig fleksibilitet, og på denne måten unngikk dessuten man å føre pengeoverføringene opp på selvangivelsen. Slik kunne Ingebrigtsen i så mange år unngå å være synlig i stråmenneskes porteføljer.

3.5.1.4 Handelsmønster

Ser man videre på handel og handelsmønster er det et gjennomgående trekk ved alle de medtaltets handler at de synes å ha hatt ubegrensede midler til rådighet fra hovedtaltalte, og at de til enhver tid har forsøkt å holde Acta-posisjonene, men likevel foretok en del trading ved hjelp av kjøp og salg. Et godt eksempel her er igjen Bondestads uttalelse i samtale med megler Grjøtheim den 13. februar 2006 kl. 1230 hvor han sier følgende:

"Mhm la meg si det på den måten at tilgangen min er...tilgangen min er jeg kan låne for å si det på den måten da – kall det for låning da – så kan jeg få så mye penger som jeg overhodet gidder å spørre om."

Ved en gjennomgang av grafene som følger vedlagt dommen vil en se at handelsmønstrene har så høy grad av likhet at det umulig kan være en tilfældighet, i følge eksempelvis det sakkyndige vitnet Kristian Kjøde ved Oslo Børs.

Det er også et gjennomgående mønster at tilgjengelig likviditet styres tilbake til Acta-aksjen. Retten har gjennomgått mange eksempler på slike overføringer underveis i de foregående kapitler.

3.5.1.5 Nedside og oppside

Kombinasjonen av ubegrenset tilgang på midler som styres mot Acta-aksjen kan vi også gjenfinne i nedside-mønsteret. Hovedtaltets modus var å ta nedsidene, ikke bare ovenfor de medtaltalte men også ovenfor andre som han forsøkte å rekruttere gjennom å stille garantier for investeringer i Acta-papirer. Et gjennomgående trekk er at han alltid dekker de medtaltets marginkrav og at dette for så vidt blir gjort uten noen nærmere diskusjon. Et annet viktig element i styringsprosessen er selvskyldnerkausjonene som hovedtaltalte stilte for de medtaltalte i januar 2008. Ved å dekke marginkravene unngår man tvangssalg av Acta-aksjene. Når det da først gjennomføres salg av aksjer høsten 2007, viser Bondestads samtaler at det er et organisert nedsalg som foregår. Bondestad uttaler i meglersamtale av 26. september 2007 kl. 12:20 "noen av mine venner og vi som råder de her greiene i dag."

Tilsvarende uttaler han i meglersamtale med Pål Grjotheim 5. oktober 2007 kl. 11:56: "*Glitnir kjøper her også men det er ikke fra min side, men det kan være vårt system.*" Senere i samme samtale sier han: "*Vi snakket om at hvis det gikk brukbart skulle vi også gå litt mer ut av aksjene og så få igjen og så være litt med på berg og dalbane da.*"

Her nevner altså Bondestad både sine "venner" og "vårt system" på et tidspunkt hvor det ble foretatt et betydelig nedsalg av aksjer fra de medtaltets side.

Oppsidefordelingen innebærer at hovedtaltalte har kontroll på avkastning og gevinst ved handel. Retten har gjennomgått fordelingen av oppside tidligere, men vil bare kort nevne at Nordbotn har forklart seg til politiet om en 80/20 prosent deling for å gjøre jobben. Bondestad har i meglersamtaler forklart seg om at han kun får et vederlag og ikke selv har noen muligheter for å tjene penger på de transaksjonene han gjør på vegne av hovedtaltalte, Odd Inge Bø har hatt diskusjoner med hovedtaltalte om renter og betaling av regninger og kanalisert overskuddet over i selskapet Spelt, Oskar Andersen har forklart seg om en 50/50 gevinstberegning. Hovedtaltaltes revisor har operert med posteringen "aksjer hos andre".

3.5.1.6 Kort oppsummering

Det er rettens oppfatning at alle de ovenfor nevnte elementer vil inngå i det som er hovedtaltaltes styringsmekanismer.

3.5.2 Hovedtaltaltes rolle i forhold til styring

Under henvendelser til de drøftelser retten tidligere har vært igjennom, kan det ikke være tvil om at det har vært hovedtaltalte som har satt de reelle premisene for den aksjehandel som de medtaltalte har foretatt. Det er han som har vært "banken", det er han som har sørget for garantier, han har også gitt sentral informasjon og han har stått for risiko og oppside-arrangementer i hans favør. Det innebærer at hovedtaltalte har hatt de økonomiske midlene, den økonomiske innsikten og informasjonstilgangen som etter rettens syn har vært helt nødvendig for å gjennomføre den aksjehandel de medtaltalte rent faktisk har foretatt i tiltaleperioden.

Hovedtaltalte er beskrevet som "Actas hjerte". Gjennom omfattende vitneførsel har retten fått beskrevet hovedtaltalte som en person som hadde ekstrem tro på Acta-aksjen, som til enhver tid var "bull" i forhold til aksjen, og som i stor grad var opptatt av å kjøpe for enhver pris. Han er beskrevet også som "innenriksministeren" i Acta-systemet. Han hadde underveis i tiltaleperioden en svært sentral posisjon i Acta-systemet, både som grunder og en av de største eierne, gjennom sine ansettelsesforhold og verv i selskapet, og han var også en meget synlig person i Acta. Etter fusjonen med Ydstebø styrte han i stor grad hva investeringsselskapet til Acta, Spring, foretok seg. Av dette følger også at han hadde en kontinuerlig tilgang til nær sagt all informasjon som konsernledelsen satt på, gjennom å være en høyt profilert og sentral skikkelse i selskapet.

I sine forklaringer for retten har han i liten grad tatt ansvaret for den usikkerhet og de mange anklager som er oppstått omkring hans "selskap" i selskapet og hans bruk av bekjente og familie i et stråmannsystem. Han har fremstilt seg selv som en ustrukturert person, magestyrt og impulsiv. I liten grad har han husket detaljer omkring overføringene av betydelige midler til de medtaltalte. Når retten nå skal se

nærmere på den konkrete styringen vil man kunne danne seg et mer presist inntrykk av hvilken "dag til dag"- kontroll hovedtaltalte faktisk hadde over de medtaltaltes handler, som kommer i tillegg til de styringsmekanismer som lå i finansiering, oppside og nedsidearrangementer.

Retten vil i det følgende gå nærmere inn på den spesifikke styring som fant sted i tilknytning til den enkelte medtaltaltes aksjehandler.

3.5.3 Kåre Nilsen

3.5.3.1 Innledning

Fra påtalemyndighetens side er det anført at hovedtaltalte har hatt stor grad av beslutningsmyndighet også i forhold til Kåre Nilsens aksjeportefølje i Acta. Primært er det anført at hovedtaltalte har styrt porteføljen først gjennom en mentorrolle og informasjonsflyt mellom hovedtaltalte og meglerne, samt at styringen ble tydeligere utover i 2008 når kursen falt. Da hovedtaltalte tegnet selvskyldnerkausjon forsterket han denne kontrollen over aksjene og også kravet på gevinsten. Påtalemyndigheten har for øvrig vist til de ulike kodenavn Nilsen brukte på hovedtaltalte som tilsier at han hadde en styrende rolle. Forsvaret på sin side har gjort gjeldende at Nilsens handler var selvstendige, og at hovedtaltaltes rolle begrenset seg til en ren mentorfunksjon.

Også i tilfellet Kåre Nilsen har styringselementet allerede manifestert seg i form av den omfattende finansiering Nilsen mottok fra hovedtaltalte. Det vises også til nedside- og oppsidekonstruksjoner. Disse forhold er allerede grundig drøftet fra rettens side, men inngår også som et element i vurderingen av i hvilken grad hovedtaltalte styrte porteføljen og Nilsen i realiteten kun var en stråmann som forvaltet porteføljen for hovedtaltalte.

Bevismaterialet omfatter i tillegg en del meglersamtaler som belyser hovedtaltaltes rolle. Det er også en del trafikkdata. I tillegg kommer selvskyldnerkausjonene og konsekvensene av disse.

3.5.3.2 Meglersamtaler og trafikkdata

Retten vil i det følgende gå kronologisk igjennom et utvalg av meklersamtaler og trafikkdata fra august 2004 til januar 2008 som belyser forholdet mellom hovedtaltalte og Nilsen.

I meglersamtalene mellom hovedtaltalte og megler Hans Petter Solberg i First Securities, den 23. august 2004 kl. 1107, nevnte Solberg en ny kjøper. Han sa: *"Jeg tenkte jeg skal kjøpe noe Sunndal Collier for en annen her også. Det er bare 75000 aksjer han skal ha, men han betaler opp til 4 kroner og 30 øre."* "Ok", svarte hovedtaltalte. Og litt senere sa Solberg:

"Så jeg føler liksom at det må være hvis det var en god pris og sånn, så jeg kommer nok sannsynligvis til å gjøre noe, men det var bare hvis..."

Hovedtaltalte svarte: *"Nei, bare kjøp for ham og så venter du."* "Ja", svarer Solberg. Hovedtaltalte fortsetter:

"Men jeg skal gi beskjed om den fordelingen senere i dag når du har fått handlet litt til."

I ny meglersamtale samme dag med Solberg kl. 1236, kommer selve navnet Kåre Nilsen på banen. Det siteres fra samtalen:

"FAI: Og så har du en som heter Kåre Nilsen, tror jeg.

HPS: Ja, er det en familie av deg, det også?

FAI: Ja, det er svogeren.

HPS: Å ja.

FAI: Ja, så han skal ha 200 til.

HPS: Ja, riktig.

FAI: Ingrid har hundre og så skal moren min ha 125.

HPS: Ja, riktig.

FAI: Da har de tatt alt de har greit å samle sammen (ler)

HPS: Ja. Nei, men da er det bare moren din, da, som ikke er registrert.

FAI: Jada, så...

HPS: Var det 200 på Kåre, var det det du sa?

FAI: Ja, og hundre på Ingrid og så skulle moren min ha 125.

HPS: 125 på moren din?

FAI: Ja.

HPS: Mm.

FAI: Så har de handlet.

HPS: Ja.

FAI: Så legger vi det bak oss."

Her ser man at hovedtaltale la inn salgsordrer for Nilsen, sin kone Ingrid Ottesen og sin mor Ragnhild Ingebrigtsen. Dette skjedde til tross for at Nilsen jo hadde, i følge egen forklaring, hadde "lånt penger av Fred" for å investere. Det vises her til at hovedtaltale overførte kr 810 000 til Nilsens kone og hovedtaltales søster Fia Ingebrigtsen, den 23. august 2004 og ytterligere 1,2 millioner kroner til Fia den 30. august 2004.

I ny meglersamtale 1. november 2004, mellom Solberg og hovedtaltale nevnes Nilsen på nytt:

"FAI: Han...vår venn...eh.

HPS: Kåre?

FAI: (ler) Kåre, ja.

HPS: Ja.

FAI: Han har jo midler hos dere hvis han får noe lån.

HPS: Ja.

FAI: Ja.

HPS: Jeg vil jo tro at han fikk det.

FAI: Hæ?

HPS: Jeg vil jo tro at han fikk det.

FAI: Ja, ja, ja???

HPS: Men jeg skal dobbeltsjekke og høre om...

FAI: Ja, for det han kunne sikkert kjøpt hundre eller to hundre hvis han var på disse nivåene altså. Jeg tror ikke det er for hans feil...

HPS: Nei?

FAI: Jeg tror ikke det er feil, for å si det sånn.

HPS: Nei, men vil du jeg skal sjekke først, eller skal vi bare ta inn aksjer og legge dem på oppsamling?

FAI: Nei, bare ta inn, du. Det må jo gå greit det. Han kan jo selge dem om noen dager hvis det skulle...

HPS: Mm.

FAI: Ja, ja, bare gjør det. Se hva du greier å plukke!"

Så, i ny samtale kl. 1545 sa hovedtaltale blant annet:

FAI: Men Kåre har jo hatt litt planer – alt dette tall og sånne ting – men han har jo pt. Ikke noen penger, for han har jo ikke fått dette jævla lånet hos dere som vi holdt på med for halvannen uke siden, ikke sant?

HPS: Nei.

FAI: Det er jo litt dumt, da, for da, hvis kursen går, så..."

Og litt senere i samme samtale:

"HPS: Så han var liksom litt sånn. .Jeg kikket litt på ligningen og sånn, og sa at "han har jo Acta-aksjer for 3,5 million, og det må jo være sikkerhet bedre enn noen ting", sa jeg.

FAI: Ja.

HPS: Så jeg regner med at det ikke er noe problem for ham å få. Det er ikke sikkert

han får full pakke på...

FAI: Neida! Nei, nei, vi snakker jo bare om et par...Jeg har jo aldri tenkt at han skulle handle for så mye, heller. Det var liksom bare for å ha en...

HPS: Ja.

FAI: Hvis ting utvikler seg, og Acta og sånn og sånn går og det stiger, så var det bare sånn at hvis rammen var 5 år før det måtte, liksom...så var det jo bare det et symbolsk beløp, da. Han hadde ikke tenkt det, ikke sant? Men du kan jo få en kunde der som kan..som..."

I ny samtale med Solberg den 2. november 2004, er det klart at det var hovedtaltale som la inn salgsordren:

"HPS: Vil du jeg skal ringe Kåre, eller? Hvis du..."

FAI : Ja, nei, jeg kommer tilbake til deg, gi meg et halvt minutt, hei hei."

I ny samtale 4. november kl. 1919 mellom Solberg og hovedtaltale heter det:

"FAI: Ja, det var det som var det viktige og han...og på han Kåre der, så vil jeg også kjøpe mer Sundal hvis han detter, altså."

HPS: Ja.

FAI: Men han er helt ute, er han ikke det? Jo.

HPS: Ja, han har hundre Acta, da.

FAI: ...ja det var den, ja (ler).

HPS: (ler)

FAI: Ja, vi får se om den går over, da.

HPS: Den stengte på seks tjue i går, så det var i hvert fall riktig å sitte, for hadde vi måttet solgt dagen før, så hadde han jo gått på...

FAI: Men du må vel selge i dag uansett, er det ikke tredje dagen, var det ikke det du sa?

HPS: Nja, han ligger på oppsamlingskostnaden min, og i teorien kan han ligge der...

FAI: Jeg ringer deg senere, jeg."

Så, klokken 1103, heter det:

HPS: Acta går 6,51, skal vi cashe inn litt for Kåre, eller?

FAI: Det var det jeg satt og tenkte litt på, om vi skulle bare beholde de der, men da er han jo avhengig av den kreditten (ler).

Og så, i ny samtale kl. 11:09:

"FAI: Nei, jeg tror bare...jeg tenkte bare...tror bare han skal sitte på det der, jeg, på

de der hundre..."

Og litt senere:

"FAI: Men du...men det er jo...liksom med den andre biten, så er det jo litt sånn, føler jeg...den der kreditten, altså. Det er nesten du som må styre det, ikke sant.

HPS: Ja, nei, men jeg pusher på dem så godt jeg kan, Fred. Her så...

FAI: Ja, men jeg kan ikke...han Kåre kan jo ikke sitte med noen aksjer hvis han ikke har penger til å betale dem, ikke sant?

HPS: Nei. Neida, men vi får kjapt svar på det. Jeg snakket jo med Kåre i går, og han skulle sende inn en sånn ligningsattest, og da tipper jeg det går i posten ganske kjapt, jeg."

Neste dag, 5. november 2004, kl. 1246, i samtale mellom Solberg og hovedtaltale, sies det blant annet:

"FAI: Hei, Fred her. Jeg bare lurer på: Hvor lenge kan du holde de der til han Kåre på den kontoen?"

HPS: Nei, ikke så alt for lenge, men...

FAI: Nei."

Og litt senere:

"HPS: Ja, skal jeg prøve å selge dem på 6,50, da?"

FAI: ...tja...

HPS: (utydelig gevinst)...

FAI: Ja, det gjør det jo. Det er jo kjekt og så (ler) kjenne litt på det også.

HPS: Ja.

FAI: Men...nei, la dem være."

Så, klokken 1352, ringte hovedtaltale opp Solberg på nytt og meddelte:

"FAI: Hei, ja, bare selg de der for han Kåre, du."

Deretter, i samtale kl. 1516, heter det:

"HPS: Jeg solgte ut Actaene på 6,50 for Kåre. Skal vi se hvor mye han tjente der. Da tjente han en 23 tusen etter kurtasje.

FAI: Ja, kjekt det."

Så, i samtale den 10. november kl. 1242, mellom Solberg og hovedtaltale er Nilsen på nytt tema:

"HPS: Skulle jeg prøvd å tatt inn 20 på..."

FAI: Kåre?

HPS: Ja.

FAI: Ja, kan godt det."

Og litt senere i samtalen:

"HPS: Vil du jeg skal ringe...Jeg kan jo ringe til ham, jeg også, og høre.

FAI: Ja, nei da, bare...Jeg kan spørre ham jeg, kan bare...

HPS: Tror ikke det skal være veldig mye nedside her, men det er klart at det har ikke gått all verdens aksjer her i dag heller. 640 tusen bare.

FAI: Ja.

JB: Mm.

FAI: Ser det, men...Ja, men bare, det er greit det, bare ta tyve på ham på det."!

Den 19. november 2004 inngikk Nilsen en rammeavtale med First Securities på 4,75 millioner kroner.

I meglersamtale av 24. januar 2005, mellom Solberg og hovedtaltale kl. 1654, var Nilsen på nytt diskusjonstema. Her diskuteres både Ingrid og Nilsens aksjeinvesteringer. Blant annet sies det:

"HPS: Skulle kanskje bare gjort det på henne, da? (Ingrid) Kåre er litt sånn akkurat på limit, så.

FAI: Ja, ja, bare gjør det på henne, da! Men du kan jo ta for hans del også, der da, i tilfelle."

Og litt senere i samtalen:

"FAI: Men helt kort...du har gjerne travelt? Skal vi...skal jeg..Kåre spurte meg om noen greier med noe..eh..forward.

HPS: Ja...

FAI: Jeg tror ikke han skjønnte det. Det måtte innom noen annen først. Han skjønnte det ikke helt, det der, tror jeg.

HPS: Nei, han lurte litt på om han skulle på en måte..og jeg har bedt dem sende ut sånne papirer så han kan både kjøpe opsjoner og kjøpe forward-kontrakter og...

De diskuterte så frem og tilbake innholdet i en forward-kontrakt. Hovedtaltale sier blant annet:

"Ja, men det er First som på en måte sitter på dem, da? Det står på konto på First? Hvis det er Tomra, så står det First som aksjonær på Tomra, da, ikke sant?"

Og litt senere:

"FAI: Jeg ser den. Ok. Så det vil ikke stå på aksjonærlista på Tomra, at Kåre Nilsen

eier 100.000 Tomra?

HPS: Nei.

FAI: Eller First eier 100.000? Det kan stå en helt annen person også i tilfelle?

HPS: Ja.

FAI: Ok, javel.

HPS: Mm.

FAI: Men når de kjøpes tilbake igjen, da, og selges samme dagen, vil det gå innom...vil det stå på ham i det hele tatt da?

HPS: Du vil på en måte aldri komme inn i aksjonærregisteret så lenge du bare har forwarden.

FAI: Eller når du selger også, altså?

HPS: Ja."

I ny samtale med Solberg den 31. januar 2005 kl. 1118, heter det:

"FAI: Nei, jeg synes den er kjempeinteressant, jeg.

HPS: Ja.

FAI: For Kåre eller noe sånn. Jeg skal snakke litt med ham.

HPS: Mm.

FAI: Hvis han går inn med en million der for eksempel, så er han eksponert mot 7,5 eller 8 og 10 prosent oppå, det blir jo litt.

HPS: Skal se hva han kan mulighet for rapporten sin...sikkerhet for 370 så har han.

FAI: Men har jo søkt, så han kan jo få...det kan jo være han får godkjent den der søknaden også, så har han jo noen rammer der.

HPS: Ja, den er ikke behandlet enda, den var 4,6. Hvis han får den opp til 7, så er det jo 2,4.

FAI: Ja.

HPS: Så da er han jo...

FAI: Så kunne han brukt en million på en sånn en case."

Så begynte Solberg i større grad å ha kontakt med Nilsen direkte. I meglersamtale den 9. februar 2005, kl. 1306, heter det:

"HPS: Hei, jeg har fått utvidet kreditten til 7 her.

KN: Du har fått utvidet den til 7, ja."

Og litt senere i samtalen:

"KN: Ja, jeg forsto du hadde snakket litt med Fred i går.

HPS: Ja, så jeg tenker litt på og på en måte å kline ordentlig til i Acta, da, når tallene kommer.

KN: Ja, det er på fredag, er det ikke?

HPS: Ja.

KN: Vi gjør det som er det beste, vi.

HPS: Ja, vi får prøve å ha en plan klar i hvert fall, så.

KN: Ja, ja, mm, men det høres veldig bra ut."

Så, i ny samtale kl. 1313, der Nilsen tydelig nedtoner sin egen rolle, heter det:

"HPS: Så har du på en måte muligheten til å selge hundre her nå på 6,95. Det er den sist omsatt for.

KN: Tja...

HPS: Jeg tenkte bare jeg ville høre med deg, altså.

"KN: Jeg er vel egentlig bare med, jeg, for å si det sånn."

I samtale mellom Solberg og hovedtaltale samme dag kl. 1521, heter det:

"HPS: Og så har Kåre solgt hundre Sundal for å ha litt mer krutt i hendene på Acta, da.

FAI: Har han solgt hundre Sundal?

HPS: Ja.

FAI: Hvorfor det?

HPS: Det var litt sånn det jeg egentlig snakket om: For å ha litt mer krutt å gå på på Acta, sånn at han ikke skulle bli tvunget eller hva skal jeg si? Hvis han får marginkrav og må selge når markedet er dårlig.

FAI: Jo, men han skulle jo selge etter vårt resultat, vet du.

HPS: Ja.

FAI: Ja, ikke før, han skulle selge på fredag.

HPS: Jeg kjøper fredag.

FAI: Ja men han skulle selge ABG og, da, vet du på fredag mandag.

HPS: Ja. Ok?

FAI: Det var det som var poenget altså.

HPS: Ja?

FAI: Det var jo...

HPS: Jeg tror han skal sitte med ABG over tallene, jeg.

FAI: Jammen...jo, jo, men...ja det kan godt være, men i hvert fall ikke selge før! nå. For jeg mener den Acta-terminen kan han jo sitte på et par dager hvis han vil."

Dagen etter, i samtale mellom Nilsen og megler Hans Petter Solberg, kl. 0926, snakket de rett ut om en uregelmessig bruk av oppsamlingskonto og at "øvrigheta" ikke skal eksponeres:

"KN: Men er det mulig å handle på forward?

HPS: Det kan vi gjøre så det jeg på en måte handler i den aksjen, og så legger jeg den på min oppsamlingskonto. Og så, når vi på en måte har bestemt oss for hvor mye vi skal ha, så kan vi på en måte legge det på forwarder etterpå, da.

KN: Ja, for jeg tror nok at øvrigheten ikke vil eksponere alt for mye i mitt navn ovenfor han andre kompanjongen der.

HPS: Ser det.

KN: Det går litt på følelsen der også."

I samtale den 10. februar kl. 1555 fremkommer det at det pågikk en løpende dobbelkontakt med hovedtaltale, som omtales som "en annen en" :

"KN: Jeg snakker akkurat med en annen en.

HPS: Å ja?

KN: Så han var overraska at du hadde ringt meg i mellomtiden.

HPS: Ja.

KN: Han vil gjerne ha litt til.

HPS: Greit det."

Samtalene viser at Nilsen hadde liten egen handlefrihet over investeringene, og at beslutningene lå hos hovedtaltale. Videre ble Nilsen enig med megler Hans Petter Solberg den 10. februar 2005 om at kjøpet av nærmere en million aksjer skal legges på en oppsamlingskonto i First i påvente av at en forwardkontrakt kunne skrives ut. De ble liggende på oppsamlingskontoen fram til 2. og 3. mars, noe som i henhold til meglerhusenes vanlige regelverk for bruk av oppsamlingskonto, er et ekstraordinært langt tidsrom.

Retten vil også bemerke vedrørende handelen som fant sted tidlig i februar at dette var i en innsideperiode. Dette er nærmere behandlet i dommens del 4. Megler Solberg som har forklart seg for retten, har ikke kunnet angi noen som helst gyldig grunn for denne irregulære bruk av oppsamlingskonto. For retten fremstår det som åpenbart at det var for å skjule transaksjonen for markedet.

I ny meglersamtale mellom hovedtaltale og Solberg den 1. mars 2005, kom de inn på "Kåres" investering. Her uttalte hovedtaltale om slag av Nilsens aksjer:

"FAI: Lurer på om du om det hadde vært vanskelig for deg å få solgt...om det er noen triks i Ludo sånn at du kunne solgt de derre Kåre sine, den millionen. Det er jo...for å lette ut og sånn. Hadde det vært mulig?"

HPS: Ja.

FAI: Og kjøpt dem tilbake igjen eller noe sånn, hvis kursen går, nå holdt jeg på å si.

HPS: Mm.

FAI: Eller har du for mye. Har du nok for salg."

Denne meglersamtalen illustrerer at Nilsen på dette tidspunktet ikke hadde noen reell innflytelse på porteføljen han var satt til "i navnet" å forvalte. Samme dag kl. 1427 understrekes dette:

"FAI: Ja, et spørsmål til deg.

HPS: Ja.

FAI: Gjør...gjorde du noe med Acta nå, med han Kåre eller hva ble vi enige om?"

HPS: Nei, jeg gjør ikke noe foreløpig."

Og litt senere i samtalen:

"FAI: Hive den ut der, ja. Og så heller ta den inn igjen..."

I samtale mellom Solberg og Nilsen den 2. mars 2005 kl. 0905, heter det om hva hovedtaltale har bestemt:

"KN: Jeg har snakket med Fred.

HPS: Ja.

KN: Han vil lette ned litt grann på det som var oppsamlet.

HPS: Ja.

KN: Cirka halvparten for han syns den var litt høy akkurat nå.

HPS: Mm.

KN: Så hvis vi klarer å få lettet oss til et sted mellom 11 og 11:50.

HPS: Ja.

KN: Så lette ut cirka halvparten og heller kjøpe tilbake igjen hvis det går ned. Han mente han var litt høy akkurat nå."

Her fremkommer det at Nilsen selv var fullstendig innforstått med at han ble at han ble instruert av hovedtaltale. Det samme følger av samtalen om "øvrigheta" samme dag kl. 1142:

HPS: Mm. Så kan vi se litt an hva som skjer.

KN: Ja, jeg skal høre litt med ham...

HPS: Ja.

KN: Øvrigheta også.

HPS: Ja.

KN: Og så se hva vi finner på."

Så, neste dag, 3. mars kl. 0950, sies det noe mer om å høre med hovedtaltale:

"KN: Ja, jeg..jeg skal høre med...ham rett og slett på grunn av...eh..eh visste ikke om han ville avvente i forbindelse med det med forward og sånne ting også.

HPS: Ja.

KN: Har du hørt noe mer der?

HPS: Jeg fikk ikke noe svar. Jeg snakket med den sist ved halv tre tiden i går."

Videre kl. 1409 samme dag fortsatte Nilsen å referere til beskjeder han har fått av hovedtaltale:

"KN: Ja, jeg fikk egentlig beskjed om at vi burde ikke gå lavere enn det.

HPS: Nei.

KN: Så da må vi bare avvente."

Den 7. mars 2005 overførte hovedtaltale 5 millioner til Fia Ingebrigtsens konto.

I meglersamtale mellom Solberg og Nilsen den 29. mars kl. 1328, snakket Nilsen om "øverste hold":

KN: Du, jeg fikk en telefon fra øverste hold.

HPS: Ja.

KN: Han gikk inn i noen lister på Acta, og der sto det at jeg hadde 474000 aksjer, ikke 600.

HPS: Det var merkelig.

KN: Ja, for de har sånne aksjonærlistene på..etter mengde.

Og litt senere i samtalen:

KN: Fordi han lurte på, for det er jo helt klart at.

HPS: *Ja, han har vel ikke lyst til at det skal være så synlig, kanskje?*

KN: *Nei, men...nei kom han nettopp, og da er det vel klart at de 600 er jo synlig for de har jo stått der hele tiden".*

I perioden 11. april til 27. mai 2005 overførte hovedtaltale til sammen 9,5 millioner kroner til Nilsen.

I meglersamtale som fant sted mellom Solberg og hovedtaltale den 6. september 2005, kl. 1121, fremgår det av all mulig tydelighet at det fortsatt er hovedtaltale som styrer Nilsens portefølje, i tråd med de betydelige pengeoverføringene. Fra samtalen hitsettes:

"HPS: Ja, nå har jeg i og for seg nevnt for Kåre også at jeg har kjøpt noen. Jeg har på en måte ikke sagt noe om antall.

FAI: *Nei det...*

HPS: *Jeg sa at jeg måtte gjøre det fordi...jeg liksom synes det er vanskelig på en måte å komme etterpå, i hvert fall hvis kursen har falt, ikke sant? Du vet jo aldri...*

FAI: Ja, ja, ja, men kan du ikke...Det betyr ikke noe det, for det er jeg som har styrt det. Kan du ikke sette ti på Kåre da, og så tredivet på henne. Nei, hvor mange var det du hadde kjøpt, da? Var det hundre du hadde kjøpt?

HPS: *To hundre.*

FAI: *To hundre, mener jeg. Kan du ikke sette femti på ham og hundre og femti på Ingrid, da?*

HPS: *Jo.*

FAI: *Nei, det er helt...det synes jeg er helt greit, altså.*

HPS: *Ja, ja, nei altså...*

FAI: *Han får så mye sånn hjelp til ting, så jeg tror ikke han tenker på det.*

HPS: *Nei.*

FAI: *Så bare får du lettet litt...får du lettet det du må lette da, ikke sant?*

HPS: *Ja. Nei, men hvis vi får solgt de APL-ene, så er jo det litt også, så...*

FAI: *Ja, selg de APL-ene, da."*

Det bemerkes for ordens skyld at denne handelen gjaldt andre aksjer.

I oktober, november og desember 2005 fant det for øvrig sted en rekke transaksjoner og pengetilbakeføringer mellom hovedtaltale og Nilsen, som er grundig gjennomgått i punktet om finansiering.

Den 6. september 2006 sendte Hans Petter Solberg en mail til hovedtaltale, hvor emnet var Kåre og Ingrid. Det fremgår her at Solberg har opprettet en egen fil for Ingrid og Kåres aksjeporteføljer. Vedlagt mailen følger en oppstilling over Portfolio

for Yellow Apple AS, som var Ingrid Ottosens selskap og JMT AS som var Kåre Nilsens selskap.

I desember 2006 er det også en del overføringer fra Nilsen til hovedtaltale, som retten har gjennomgått tidligere.

I januar 2007 startet Nilsen sine likviditetsoverføringer til Johnny Bondestad. Parallelt mottok han selv betydelige overføringer fra hovedtaltale. Retten har tidligere redegjort for disse.

Den 5. juli 2007 har Johnny Bondestad en lenger samtale med megler Pål Grjotheim i DnB NOR Markets kl. 0941. Her fremgår det tydelig at han oppfattet det dithen at det var Nilsen og hovedtaltale som styrte hans portefølje. Han sa blant annet:

"Ja, jeg skal se om jeg kan få tak i han svogeren min her. Svoger og bror, da vet du, som styrer (sukker). Så jeg skal se om jeg kan få tak i dem."

Som retten tidligere har notert, var overføringene fra Nilsen til Bondestad i prinsippet ren flytting av likviditet innenfor stråmannssystemet. I juli og august 2007 er det nye overføringer mellom hovedtaltale Nilsen og Bondestad.

I slutten av september 2007, som for øvrig også er omhandlet i rettens behandling av innsidepost 2 i dommens del 4, er det samtaler mellom Nilsen og megler Helge Aune i DnB Markets som indikerte at Nilsen hadde fått instruks om å selge. Betegnende er det at han i denne forbindelse begrunnet salget med at han, slik han formulerte det,

"og så får jeg heller se om jeg finner annen sektor."

Det er nøyaktig samme betegnelse som Bondestad har i forhold til megler Geir Brekke i Glitnir Securities den 7. september 2007 kl. 10:09:

"Vi skal skifte sektor, og ja, finans er ikke noe for oss lenger. Jo da! I Acta blir vi jo, vet du, men...Jeg har jo mulighet til å komme tilbake igjen, men jeg har fått lov til å skifte sektor."

Den 27. september ga for øvrig Nilsen beskjed til mekler Mikael Pappos i Glitnir om å lette opp til en million Acta-aksjer. Spørsmål om dette nedsalget var innsidehandel er som nevnt nærmere behandlet i dommens del 4. Kort tid etter nedsalget er det tydelig at Nilsen får instruks om å kjøpe seg inn igjen til tross for sin dårlige likviditet. I meglersamtale med Mikael Pappos i Glitnir av 5. oktober 2007 kl. 08:45, heter det:

KN: Ja, ja, hvis vi skulle gått inn igjen nå, hvor mye er det vi har mulighet for å handle for?

Og litt senere:

MP: Skal vi se her, men det er liksom ikke helt krise altså! Tre millioner der, altså seks, så har vi fem her, altså tror du at du kunne hoste opp med en tre-fire millioner da, Kåre?

KN: Ja, det kunne jeg sikkert skaffet.

MP: Og så...

KN: Det kunne jeg sikkert fikset."

Samme dag ga Bondestad en lengre utgreiing av stråmannsystemet i meglersamtale med Grjotheim av 5. oktober 2007 kl. 09:24. Denne samtalen er i detalj redegjort for under punktet om styring av Bondestad. Her skal bare nevnes at Bondestad eksplisitt nevner "bror og svoger som styrer". Han nevnte også at

"det er bare det at det er en som sitter med pengene da".

Hovedtaltalte hadde selv en meglersamtale denne dagen med Michael Pappers kl. 1537. Her sa han blant annet:

"Åh, satan! Hvem..hva...11 millioner aksjer. Hvem...hva er det som er største selger og største kjøper da?"

Den 5. november 2007 overføres det fra hovedtaltaltes mor, Ragnhild Ingebrigtsens konto, 4,1 millioner kroner til Nilsen. I månedene november 2007 til og med januar 2008 er det en rekke overføringer mellom Nilsen, Johnny Bondestad, Oskar Andersen, hovedtaltalte og investorer som hovedtaltalte har brakt inn, herunder Dino og Jan Høyland i Best Invest. Retten har i detalj redegjort for pengeoverføringene i tidligere punkter.

Av særlig interesse for styringsspørsmålet er selvskyldnerkausjonen som ble signert den 29. januar 2008. Her stilte hovedtaltalte seg som garantist ovenfor Nilsens selskaper i forhold til Glitnir Securities for et beløp på kr 73.337.554,56. På denne måten fikk hovedtaltalte kontroll over Nilsens portefølje. Det fremgår av selvskyldnerkausjonens vilkår at alle hangler i Acta-aksjene fra dette tidspunkt kun kan besluttes av hovedtaltalte.

I april, mai og juni 2008 er det en omfattende mengde trafikkdata mellom Nilsens mobiltelefon, Bondestads mobiltelefon og hovedtaltaltes. Det er også en rekke kryssende mailer og telefonsamtaler i forbindelse med Glitnir sin pågang i forhold til selvskyldnerkausjonen. Retten har i store trekk gjennomgått mange av disse SMS-ene, telefonsamtalene og meglersamtale i tidligere poster. Det samme gjelder pengeoverføringene som finner sted våren 2008 til og fra Kåre Nilsen. Retten har ikke funnet det nødvendig å repetere denne bevisgjennomgangen. Det kan imidlertid, i forhold til styringsaspektet, særlig påpekes at når Bondestads marginkrav sank i slutten av april 2008, og han henvendte seg til Nilsen, opptrådte Nilsen som en ren mellommann. Han videreformidlet kun Bondestads krise videre til hovedtaltalte. Tilsvarende gjorde Nilsen i forhold til kravene fra Glitnir og fra andre meglerhus i forhold til sikkerhet og selvskyldnerkausjon.

Det er, som retten tidligere har beskrevet det, hovedtaltalte som må på banen og ordne opp i Nilsens aksjeposter i Acta. Nilsen overlot fullt ut de vanskelige beslutningene om å holde posisjoner og putte inn flere penger, til hovedtaltalte.

Samtidig skilte Nilsen nøye mellom Acta-porteføljen og egne midler. Dette illustreres kanskje aller best i en tekstmelding som Nilsen sendte til hovedtaltalte den 12. juni 2008. Denne lyder slik:

"Det har vært tomt på JMT-kontoen en stund nå. Har ikke tatt ut lønn på 4 måneder. Har fått krav fra Randaberg kommune angående skatt og arbeidsgiveravgift som ikke er kunnet bli trukket. Fia har også fått en straffeskatt, en solid regning fra Astrid som

har forfalt. Uten uttak av lønn sliter jeg med å betale huslån, bidrag og andre regninger. Har Fia på nakken! Hva gjør vi?"

Det kan også nevnes en meglersamtale som fant sted 11. januar 2008 mellom megler Hans Petter Solberg i First Securities og Kåre Nilsen kl. 1224, hvor Nilsen klart ga uttrykk for at han ble fortsatt styrt:

"HPS: Jeg vet ikke hva du syns jeg, men jeg tror jeg er nødt til å anbefale deg til å så på en måte bare prøve å lirke ut 50 i dag også

KN: Ja, men gjør det, så får vi heller se om vi får plukket tilbake...

HPS: På ett eller annet tidspunkt, men det viktigste er på en måte å ha muligheten til å kjøpe aksjer når prisene går opp igjen.

KN: Ja, nettopp, nettopp. Da tar jeg den avgjørelsen at jeg gjør det, og hvis du har noen dialog med han andre...

HPS: Ja.

KN: Så får du bare...ikke si noe for han vil helst holde han.

HPS: Ja.

KN: Men du får ta det mellom meg og deg.

HPS: Jada. Nei, men jeg snakker jo med ham om hans ting, og så snakker jeg med deg om dine ting, så.

KN: Jaja."

3.5.3.3 Oppsummering.

Etter en samlet vurdering finner retten det bevist ut over enhver rimelig tvil, at hovedtaltalte hadde en styrende rolle i forhold til Kåre Nilsens portefølje. Det er snakk om en innflytelse som langt overskrider en innledende mentor-rolle eller familiær raushet. Symptomatisk er Nilsens egen bruk av kodenavn som "*han andre*", "*øvrigheta*", "*øverste hold*", "*en annen en*" etc. Det vises også til hans referanser til skifte av sektor. I de tidlige meglersamtalene er det åpenbart at Nilsen har så godt som ingen innflytelse på investeringene. Imidlertid, også i senere meglersamtaler, som samtalen fra 11. januar 2008 med Solberg, viser at hovedtaltalte fortsatt traff beslutningene. Da gullalderen i 2006/2007 var over, og kursen falt dramatisk utover høsten 2007 og våren 2008, ble styringsaspektet igjen svært tydelig. Hovedtaltaltes kapitaltilførsel var helt avgjørende for i det hele tatt å holde aksjeseksjonene, og det ble hovedtaltalte som måtte ordne opp for å få kontroll over Nilsens portefølje. Retten viser videre til selvskyldnerkausjonene, hvor hovedtaltalte formelt sett tok kontroll på aksjene og dermed krav på gevinsten, og i tillegg hadde den formelle kompetanse til å flytte aksjene.

I forhold til Bondestad har retten lagt til grunn at Nilsen opptrådte i en ren mellommanns-rolle, og at det var tale om likviditetsoverføringer til en ny person i stråmannssystemet.

Samlet sett finner retten derfor at styringsaspektet underbygger at det var hovedtaltalte som var eksponert i Nilsens handel, at Nilsens portefølje skulle tilordnes Ingebrigtsen, og at han selv kun var en stråmann.

3.5.4 Knut Helge Nordbotn

3.5.4.1 Innledning

Innledningsvis vil retten også her bemerke at styringselementet gjenfinnes i finansieringen av Acta-porteføljen til Nordbotn og i nedside- og oppsidekonstruksjonen. Gjennom disse anordningene hadde hovedtaltalte i realiteten full kontroll over når Nordbotn kunne selge og kjøpe, når han kunne dekke inn marginkrav og hvorledes risiko og gevinst skulle fordeles mellom dem. Det vises her til det som er beskrevet ovenfor, for så vidt gjelder Nordbotn i kapitlene om finansiering, oppside og nedside.

Det er heller ikke bestridt at Nordbotn mottok store summer til aksjehandel og marginkrav fra de øvrige medtaltalte som Andersen og Nilsen. Retten vil påpeke at Nordbotn for eksempel overhodet ikke stilte spørsmålsteget ved overføringen på 4,7 millioner kroner fra Andersen og 3 millioner kroner fra Kåre Nilsen.

3.5.4.2 Bevisbildet

Når det gjelder styring spesifikt, vil retten først og fremst vise til Nordbotns politiforklaringer, der han helt klart tilkjenner at han fulgte de investeringsstrategier som hovedtaltalte har lagt opp til. Det var hans oppfatning at hovedtaltalte bare ville kjøpe for enhver pris. Det var for så vidt Nordbotn uvedkommende idet han hadde, til enhver tid, full nedsidedekning fra hovedtaltalte. Når det gjelder selve pengeoverføringene, har retten i detalj redegjort for disse tidligere.

Tilsvarende fremkommer styringsaspektet i innsideperioden omhandlet i tiltalebeslutningens post II b, det vil si fra 24. september til 5. oktober 2007. Denne er i detalj gjennomgått i dommens del 4, og retten finner det ikke hensiktsmessig å gjenta innholdet i de aktuelle meglersamtalene her.

For så vidt gjelder perioden våren 2008 er det en rekke trafikkdata som viser tekstmeldinger sendt mellom Nordbotn, Arne Århus i Glitnir og hovedtaltalte, knyttet til innfrielse av marginkrav, nedslag og dessuten krav under selvskyldnerkausjonen. 29. januar 2008 signerte hovedtaltalte selvskyldnerkausjon overfor Material Management i forhold til Glitnir Securities på 12.210.383,95. Ved selvskyldnerkausjonen tok hovedtaltalte formelt sett styringen over Nordbotns aksjepost i Acta. Dette er på tilsvarende måte som i forhold til Kåre Nilsen og Lars Audun Lunde.

I de kritiske fasene utover mai og juni 2008 hvor marginkravene øker, er det en tredelt utveksling av SMS-er mellom Nordbotn, hovedtaltalte og Arne Århus i Glitnir om hvordan de skal dekkes opp. I det retten har ansett Nordbotns politiforklaringer som troverdige, jf. tidligere drøftelser, har retten ikke funnet behov for i detalj å referere innholdet i disse tekstmeldingene. Disse meldingenes innhold er da heller ikke bestridt. Det er heller ikke bestridt fra hovedtaltaltes side at han ved den rekke anledninger bisto Nordbotn med å dekke betydelige marginkrav.

3.5.4.3 Nærmere om Nordbotns politiforklaring

I Nordbotns politiforklaring opplyste han innledningsvis at han i forbindelse med aksjehandel som han startet opp i 2005, rådførte seg med Fred. Han snakket med ham om gearing. Blant annet skal hovedtaltalte ha anbefalt at hvis han skulle tjene penger på børs, så burde han gire, for da ble det mye inntekter. Fred skal ha gitt uttrykk for at gearing var bra. Han forklarte også at han reinvesterte i aksjer hele tiden, og på denne måten fikk han mye penger inn på konto og kunne lettere kjøpe flere aksjer.

Videre påpekte han at Fred garanterte ham "ingen nedside" på pengene han lånte, så han kunne bare kjøpe aksjer risikofritt. Han utdypet det med å forklare at Fred garanterte for aksjene han kjøpte, slik at de ikke skulle hefte på ham privat. Han fikk også et konkret råd: *"Hvis du skal kjøpe, hvis du skal tjene ordentlige penger, så må du kjøpe opsjoner, ikke bare i en aksje, en krone mot en aksje men du må geare dem opp."* Videre utdypet han i forhold til når kursutviklingen var negativ: *"Og det begynte jeg å gjøre, og det gikk jo veldig godt, ikke sant, og så sier jeg nå føler jeg vi bør selge, for jeg har tjent mye penger på dette her, ikke sant. (...) Nei, nei, nei, sier han. Du må bare sitte, fordi jeg tror at kursen skal gå mye mer"*. Man måtte bare sitte. Så begynte jo kravet å komme Og da måtte hovedtaltalte *"funde med mer penger for å holde posisjonene"* Han fortsatte å forklare seg om den skriftlige nedsidegarantien. *"Og det gikk jo lenger og lenger ned. Og.. det begynte jo å bli mye penger som han måtte inn med, og jeg ville jo ikke stå til ansvar for alle disse pengene. Så da fikk jeg til en skriftlig avtale med ham, at han skulle garantere..eh..ingen risiko for meg, men at han hadde pant i alle mine aksjer. Og det har vi en skriftlig avtale på, og det er det hele."*

I følge Nordbotn uttalte hovedtaltalte seg også ofte om kursen. Han kunne gi uttrykk for at kursen skulle opp eller at kursen skulle snu. Så lenge hovedtaltalte garanterte, fant ikke Nordbotn det problematisk å forholde seg til at han da skulle holde posisjonene.

Nordbotn ble spurt av politietterforsker gjentatte ganger om det var han eller hovedtaltalte som kjøpte aksjene. Nordbotns utbytte var begrenset til 10 til 20 prosent av gevinst ved aksjekjøpene. Nordbotn sa da at det var jo han som fysisk kjøpte aksjene, men etter lang nøling, hvor han ble oppfordret til å si det som det var, sa han følgende:

"Ja, altså han styrte jo mye av det, da. Så jeg bare er helt ærlig med situasjonen, det er sånn det har skjedd."

Han ble bedt om å forklare nærmere hva han mente med "styrte mye av det". Han utdypet da at det var litt på eget initiativ, litt via megler, men også at hovedtaltalte hadde så stor tro på selskapet at uansett hvor langt kursen skulle ned, så ville den alltid komme opp igjen, fordi det hadde hovedtaltalte vært gjennom før. På denne bakgrunn valgte Nordbotn å sitte. Men når aksjekursen gikk lengre og lengre ned, forlangte han som nevnt en skriftlig garanti.

Han forklarte videre at han i begynnelsen informerte hovedtaltalte stort sett om alle transaksjoner, men på slutten, i forbindelse med at kursen sank, hendte det at han ikke spurte om han skulle selge, fordi at han visste at hovedtaltalte da ville svart nei. Men han solgte likevel. Han informerte imidlertid hovedtaltalte når det passet sånn, men gjentar at han alltid fikk beskjeden *"nei, må aldri selge uansett om aksjen går opp"*

eller ned, du må aldri selge." Likevel hadde de en viss dialog på at salg likevel forekom.

Han forklarte også om situasjoner hvor han har kjøpt aksjer på et bestemt tidspunkt. Da kan hovedtaltalte gjerne ha sagt i forkant at. *"nei, nå synes jeg du skal kjøpe, for jeg har tro på selskapet"*.

Han forklarte seg også nærmere om selve kjøpsprosessen. Han forklarte da at de gjerne hadde snakket sammen i forkant, enten på telefonen eller at de hadde møtt hverandre. Han hadde da fått beskjed om at de skulle kjøpe så og så mye, uten noen nærmere begrunnelse. I situasjoner hvor Nordbotn syntes de burde selge, fikk han stort sett beskjed om at de ikke skulle selge, og at kursen ville gå opp igjen. Nordbotn omtalte ofte i politiforklaringen kjøp og salg av aksjer som noe "vi" gjorde. Han utdypet dette med å vise til fordelingsnøkkelen mellom dem på 10-20/80. I forbindelse med nedsalget i september/oktober 2007, uttrykte han at han hadde nok vært enig med hovedtaltalte om at han skulle selge ut, og at de hadde en løpende dialog om kjøp og salg, det vil si helst kjøp, da. Men han er kjent med at det i denne forbindelse var mye salg. For øvrig hevder han om denne nedsalgsperioden som retten også drøfter under i dommens del 4, under innsidepost 2, at han handlet på magefølelse og et ønske om å komme seg ut av aksjen. Han erkjente at han kanskje kan ha fått beskjed om å selge, men benekter at han har hatt innsideinformasjon. Retten viser her til senere drøftelser i dommen.

3.5.4.4 Oppsummering.

Retten finner det bevist ut over enhver rimelig tvil, at det i hele tiltaleperioden for så vidt gjelder Nordbotns aksjehandel, forelå en styring fra hovedtaltaltes side. I tillegg til at hovedtaltalte finansierte Nordbotns aksjehandel, garanterte nedsiden og dessuten hadde krav på 80 prosent av oppsiden, var det også han som satt med de avgjørende beslutninger for så vidt gjelder aksjekjøpene. Det er enkelte nyanser i forhold til marginkrav, hvor Nordbotn på egen hånd solgte. Han informerte imidlertid alltid hovedtaltalte om dette, og det er rettens oppfatning at Nordbotn her rent faktisk opptrådte i strid med de instruksjoner han vanligvis fikk fra hovedtaltalte. I sin politiforklaring tegner Nordbotn et tydelig bilde av et forhold mellom dem, hvor hovedtaltalte styrte investeringene, men hvor Nordbotn opptrådte som en forvalter med krav opp mot 20 prosent av gevinsten, og uten egen økonomisk risiko.

3.5.5 Lars Audun Lunde.

3.5.5.1 Innledning

For så vidt gjelder Lars Audun Lunde er situasjonen noe annerledes enn for de øvrige medtaltalte. Dette skyldes at Lunde selv ved inngangen til stråmannsarrangementet innehadde betydelig markedskompetanse. Dette gjenspeiler seg i at hovedtaltalte dermed ikke detaljstyrte hans aksjehandel. Fra påtalemyndighetens side hevdes at det likevel er fremkommet bevis på at det forelå en overordnet styring fra hovedtaltalte av Lundes portefølje. Fra forsvarrets side er det anført at Lunde har handlet på selvstendig grunnlag.

Retten vil i det følgende særlig vurdere kryssingen av 700.000 Acta-aksjer den 13. februar 2008 mellom Lars Audun Lunde og Oscar Andersen. For øvrig vil det for Lundes vedkommende som for de øvrige medtaltalte ligge et styringselement i det

forhold at det var hovedtaltale som finansierte Lundes oppstart, samt at det etter rettens syn også forelå en nedside og oppsideavtale.

3.5.5.2 Kryssing av 700.000 Acta-aksjer den 13. februar 2008.

Innledningsvis bemerkes at retten også har vurdert denne kryssingen separat for Oskar Andersens vedkommende i punkt 3.5.6.2 Her er nøye redegjort for kontakten mellom Andersen og hovedtaltale i form av diverse tekstmeldinger, Andersens håndskrevne notater og bruken av hovedtaltales megler i Handelsbanken, Tommy Seim. I følge vitneforklaring fra bankdirektør Terje Lind, tok hovedtaltale kontakt med megler Tommy Seim. Tommy Seim gjennomførte som megler transaksjonen. Gjennom denne transaksjonen kjøpte Lunde Andersens aksjer til 10 øre over børskurs. I meglersamtale mellom megler Eirik Hagen i Handelsbanken og Lunde den 13. februar 2008 kl. 1412, heter det:

"EH: Hei du. Du, jeg har snakket med Tommy Seim her, angående kjøp av 700.000 Acta-aksjer.

LL: Stemmer.

EH: Eh...det er slik, men bare ha det på tape, så det er..

LL: Ja, men det..

EH: Få bekreftet det.

LL: Gode greier det.

EH: Ja.

LL: Ja, hva kurs tar du de til?

EH: 19,50.

LL: Ja vel, OK.

EH: Eh..var det Tommy sa til meg.

LL: Ja, ja, betyr ikke så mye.

EH: Ja.

LL: Hvor ligger den nå, da?

EH: Den ligger 19,3 mot 40 for øyeblikket, da.

LL: Ok.

EH: Så den er akkurat kommet ett hakk tilbake. Men dette her er omtrent bunnen i dag da.

LL: Betyr ingen ting.

EH: Nei.

LL: Gi gass.

EH: Da kjøper jeg 700.000 Acta på 19,5 da.

LL: Fint det."

Lunde hadde ikke midler til selv å gjennomføre denne handelen. Han fikk overført 2 millioner kroner fra hovedtaltale den 19. februar 2008, som gikk til å stille sikkerhet for aksjehandelen i Handelsbanken. Etter rettens syn har Lunde ikke kunnet gi noen troverdig forklaring i retten på hvorfor han gjennomførte denne handelen ti øre over

børskurs. Denne hendelsen viser etter rettens skjønn at denne handelen var instruert fra hovedtaltals side, og at hovedtaltals involvering indikerte en overordnet styring i to porteføljer, herunder Andersens og Lundes.

3.5.5.3 Øvrige styringselementer

Som det fremkommer av bevisvurderingen i forhold til finansiering, oppside og nedside, er det mange elementer som indikerer at hovedtaltale i betydelig grad var involvert i Lundes portefølje. Retten vil her minne om de betydelige pengeoverføringene frem og tilbake mellom Lunde og hovedtaltale, føringen av fellesinvesteringer i 2006 og 2007, overføringene til hovedtaltale for så vidt angikk den spanske eiendommen Parcella las Chapas på 1,8 millioner Euro den 6. juni 2007. I tillegg vil retten vise til den kontakten som er mellom hovedtaltale og Lunde i forbindelse med tiltalebeslutningens post 2, a, b og c.

Retten vil videre vise til enkelte meglersamtaler som i særlig grad belyser hvordan Lunde var svært opptatt av å skjule hovedtaltals rolle. I meglersamtale den 3. februar 2005 i First Securities, mellom megler Tormod Lundegård og Lars Audun Lunde, kl. 14:08, heter det blant annet:

LL: Hvor mye Acta kan jeg handle hos deg nå og ha stående hos deg i 14 dager?"

Og videre:

LL: Så er spørsmålet: Hvor mye våger du å kjøpe for meg med den sikkerheten?

TL: Eh..

LL: På 14 dagers varsel liksom."

Og litt senere i samtalen:

LL: Men hvis du har noe på konto eller noe..altså jeg vil helst at du ikke skal veksle det over til meg, at du bare har det på utregningskonto i 14 dager, er du med?

TL: Ja.

LL: Så står det en million på kontoen. Er du med?

TL: Ja, ja.

LL: Går det greit for deg, det, de 14 dagene?

TL: Ja, at du ikke..på en måte at vi har det på oppsamlingen, tenker du?

LL: Ja, du kan si...det vi gjør: Jeg tar en gambling. Jeg kjøper 250.000 aksjer.

TL: Ja.

LL: Og så står det en million på kontoen der, ikke sant?

TL: Ja.

LL: Og da skal jo du egentlig ha 2,5 million av meg, ikke sant?

TL: Eh, ja.

LL: Ja. Ja, ikke sant, vel?

TL: Jo.

LL: Og så sier vi det at "OK, den millionen står der som sikkerhet i tilfelle kaos her", sant?"

Og deretter i samme samtale:

"LL: Ja, jeg hadde ikke lyst..nei jeg hadde ikke så lyst til at de skulle vise, for da, da...

TL: Gjorde han, gjorde ikke han noe tidligere, så vi eventuelt kunne greie å skjule det? Så det kan jo jeg se om vi kan...

LL: Ja, men da hadde han det ut. Da hadde han det på din konto da, vet du. Du hadde det bare på..du..for i dag står det vel at First eier de 600.000 aksjene mine, ikke sant vel?

TL: Jo, sånn har det fremstått nå, ja"

Videre i ny samtale med Lundegård den 8. februar kl. 1030, diskuteres fortsatt bruk av oppsamlingskonto:

TL: Så ikke noen kritiserer det at vi har satt dem mot oppsamling og sånn her, og at vi har på en måte de pengene i bakhånd. Så slipper vi å bli kritisert for det.

LL: Ja, nei, men det må vi få til, vet du."

Det vises også til samtale mellom megler Hans Petter Solberg i First Securities og hovedtaltale den 11. februar 2005 kl. 1445, der Lunde er tema. Her heter det:

FAI: Så, jeg vet ikke hva..ja vi..ja men bare sånn: Jeg har snakket med han Lars også i dag. Jeg sa bare det at jeg..sånn og sånn og sånn så...

HPS: Å ja?

FAI: Så det kan godt være han..men..ja han...jeg bare gjorde det på en sånn fin måte. Jeg sa bare: "Jeg forsto bare at det var noen aksjer på deg og sånn og sånn, for jeg hørte litt, for de hadde jo snakket litt.." Ja, jeg kan ikke si det til deg hva jeg sa, men liksom jeg sa det på en fin måte.

HPS: Ja.

FAI: Kan godt være han ringer Tormod og sier, men det..sånn får det jo bare være, det gjør jo ikke noe det.

HPS: Nei.

FAI: Ja, det der går bra!

HPS: Ja.

FAI: Jeg ville bare informere deg om det."

Retten viser også til at det er funnet i regnskapet for Varhei Invest et vedlegg med overskrift "Avstemming Lars/Fred", datert 30. mars 2005. Dette er tidligere redegjort for i punktet om finansiering.

For øvrig viser retten til den selvskyldnerkausjonen som hovedtaltale stilte for Varhei Invest AS og som trådte i kraft 27. mars 2008, for et beløp stort kr 33, 8 millioner. Gjennom selvskyldnerkausjonen fikk hovedtaltale også formell kontroll over porteføljen i Varhei Invest AS.

I forbindelse med kursfallet våren 2008, og med de betydelige marginkravene som forfalt, var det tett kontakt mellom hovedtaltale og alle de medtaltale, samt med meglerhusene. Retten har i detalj redegjort for de marginkrav som ble dekket og trafikkdata i denne forbindelse i tidligere poster, jf. særlig post 3.3 om risiko/nedside. Også disse bevisfaktaene underbygger etter rettens syn, det betydelige styringselement som forelå.

3.5.5.4 Oppsummering

Etter en samlet vurdering finner retten at det også i forhold til Lundes portefølje, er det tale om en involvering fra hovedtaltale som innebærer en overordnet styring over Lundes portefølje. Selv om det ikke var tale om noen dag til dag-oppfølging, og selv om det var lange perioder hvor Lunde nok styrte "butikken" selv, viser blant annet de betydelige overføringene av likviditet til hovedtaltale i 2006 og 2007 og kryssingen av aksjer i februar 2008, at det var hovedtaltale som hadde den overordnede styringen med porteføljen. Tilsvarende var det hovedtaltale som måtte følge opp marginkravene som forfalt våren 2008. Det var også hovedtaltale som sørget for å holde aksjeposten flytende ved å stille selvskyldnerkausjon våren 2008. Ved denne kausjonen fikk han som nevnt en formell kontroll over porteføljen i Varhei Invest AS. Retten finner det usannsynlig at Lunde, dersom porteføljen hadde vært hans egen, ville akseptert at enhver aksjehandel fra dette tidspunktet skulle godkjennes spesifikt av hovedtaltale. Lundes forklaring om at han ikke kjente til selvskyldnerkausjonen har retten vurdert tidligere, jf. punkt 3.3.3.9 og ikke funnet troverdig.

Som konklusjon finner retten derfor at også styringselementet underbygger at hovedtaltale var eksponert i markedet gjennom handlene gjort i Varhei Invest AS.

3.5.6 Oskar Andersen

3.5.6.1 Innledning

Fra påtalemyndighetens side er det anført at hovedtaltalt i stor grad har hatt beslutningsmyndighet i forhold til Oskar Andersen sin aksjeportefølje. Dette bygger man primært på styringen som fant sted ved kapitaltilførsel og pålegget om å handle bare i Acta. Rulleringen/kryssingen av 700 000 Acta-aksjer med Lunde/ Varhei Invest AS den 13. februar 2008 viser at hovedtaltale hadde kontroll over begge porteføljene. I tillegg anføres det at US Opportunities-avtalen fra 2008 etter påtalemyndighetens syn var en ren stråmannsavtale. Et utall tekstmeldinger bekrefter dessuten styringselementet. Forsvaret har på sin side gjort gjeldende at Andersen handler var selvstendige.

Retten viser først til at gjennomgangen av kapitaltilførselen og veddemålet etter rettens syn i seg selv innebærer et vesentlig element av styring, både i forhold til kjøp, salg og for å holde posisjonen ved å innfri marginkravene.

Retten vil i det følgende se nærmere på i) kryssingen av aksjer med Lunde og ii) avtalen om US Opportunities. I tillegg gis det iii) en oversikt over trafikkdata som er representative for den tette kontakten det var mellom Andersen og hovedtaltale, og som i det vesentlige dreier seg om at Andersen, for å holde posisjonene, purret hyppig på hovedtaltales aktivitet inntil han overførte penger.

3.5.6.2 Kryssingen av 700 000 Acta-aksjer mellom Oskar Andersen og Varhei Invest AS den 13. februar 2008

Allerede dagen før, den 12. februar 2008, varslet Andersen om at enten han måtte selge eller få overført penger for å kunne holde på Acta-porteføljen. I kladd fra hans mobil til hovedtaltale den 12. februar kl. 0945 heter det:

"Dette er ikke bra selv om resultatet er meget bra. Utsiktene ser heller ikke bra ut. Du må overføre innen kl. 12.00 med bankbekreftelse kr 3.100.000 for å sitte videre som er tap og mitt utlegg pr. i dag. Min.2 mill. Bare tap er 550.000 og gjør at jeg må selge."

Kl. 1016 kladdet han ny melding:

"Send minimum 2 mill"

Hovedtaltale gjorde samme dag iallfall tre forsøk på å få tak i sin mekler i Handelsbanken Tommy Seim. Dette er den mekleren som skal komme til å stå for handelen, selv om han var hjemme med sykt barn/sykdom. Fra meklersamtale mellom megler Kenneth Iversen i Handelsbanken og hovedtaltale den 12. februar hitsettes:

"KI: Handelsbanken, det er Kenneth"

FAI: Hei, ja

KI: Hei

FAI: Hvordan går det, hva tror du skjer

KI: Videre på børsen her nå?

FAI: Er ikke Tommy Seim der?

KI: (LER)Du det er ikke det, men vet du hva, jeg skal, sånn at du noterer deg det på telefonen din så får du nummeret hans i stedet for, men han sitter opptatt igjen altså, men jeg skal få han til å ringe på deg med en gang han er ledig altså.

FAI: Bare be ham ringe meg, han er sikkert så jævlig travelt opptatt med Acta, så be han ringe meg."

Tidlig neste dag, den 13. februar 2008, fortsatte Andersen å forhøre seg med hovedtaltale om hva som skal gjøres med Acta- porteføljen. Kl. 0553 skrev han:

"Er du våken?"

Og kl. 0634:

"Kan du være snill å ringe meg nå"

Kl. 0910 fortsatte han:

"Siden du er hjemme og bare passer barn håper jeg du kan ringe meg så vi får lagt en liten slagplan. Jeg må ut med penger jeg ikke har i dag."

Og kl. 0938:

"Greit, at du blir sur på meg synes jeg er forundelig. Jeg mener jeg har prøvd å hjelpe deg og har sittet lengre enn avtalt. Slik situasjonen er nå har du tilgode 180 minus renter og omk. Dette ved salg på 19.10 Jeg ba om en liten slagplan for at vi begge skulle kunne løse problemet til beste for begge to."

Så, kl. 1056 tok Andersen kontakt med mekler Jonas Heyerdal i SEB Enskilda, som forvalter porteføljen på 800 000 Acta – aksjer. I utskrift fra meglersamtale kl. 1056 heter det følgende:

OA: Og det er noen som vil satse på den aksjen selvfølgelig, siden det er noen som kjøper den.

JH: Mhm.

OA: Siden han omsettes.

JH: Mhm.

OA: Men ikke så mye heller, ser du.

JH: Mhm.

OA: 463 000 på en halv dag, det er veldig lite. Det er ikke så mange som vil ha aksjen.

JH: Mhm, ja.

OA: Jeg sitter med 800 000 aksjer. Hadde ikke... eh... I dag så er det altså da ikke mine..., halvparten av mine aksjer en gang som er omsatt. ....

(...)

OA: Men når de skal ha 4 millioner i sikkerhet på de aksjene som allerede har falt, da begynner det å bli litt tøft for meg, ikke sant?

JH: Ja.

OA: Da blir jeg sur.

JH: Ja, det skjønner jeg.

OA: Jeg føler meg nesten presset til å selge! Jeg kan ordne det, men jeg gidder ikke det. Det gidder jeg ikke, da selger jeg heller.

JH: Mhm.

OA: Og jeg har ikke noen tro på aksjen heller. Hadde jeg hatt tro på aksjen, så hadde jeg... Men jeg har ikke noen tro på den heller.

(...)

OA: Ja. Klokket 12, tenker jeg, eller noe rundt der, så vurderer jeg om jeg begynner å lette meg.

JH: Ja, ok!"

Parallelt sendte han meldinger til hovedtaltale om aksjekursen, kl. 1104:

"Marginkravet har gått opp til 27 % fra opprinnelig 10% skjønner du det? Det er faen ikke jeg som er gal. Er det banksjefen som skal kjøpe aksjer?"

I utskrift fra ny meglersamtale mellom megler Jonas Heyerdal og Andersen 13. februar 2008, kl. 1150 heter det:

"OA: I hvert fall, så har jeg i hvert fall snakket med ham og fått sagt..."

JH: Bra!

OA: at "jeg ordner opp i forhold til 24 nå."

JH: Ja.

OA: "Og så får jeg bare Om en liten stund, når jeg får områdd meg og sånn..."

JH: Mhm.

OA: "Så får jeg enten redusere beholdningen i aksjer..."

JH: Mhm.

OA: "Eller selge helt ut."

JH: Mhm.

OA: "Eller holde meg til det som maskinen deres sier."

JH: Mhm.

OA: "Men da må jeg gå inn i meg selv og så må jeg tenke: "Skal jeg bruke et selskap som hopper og spretter sånn?"

OA: Det er litt dumt å høre for meg, for at da er jeg i litt dilemma, "skal jeg liksom få dem vekk nå og ta det tapet der?"

Andersen sendte ny melding til hovedtaltale kl. 1200, og samtalen henspilte antakelig på banksjef Terje Lind i Handelsbanken:

"Vet du når Banksjefen kommer og må du snakke med han?"

Et kvarter senere het det:

"Du gir meg ingen tilbakemelding. Da må jeg begynne å selge kl. 13.30 Det er kanskje også det beste uansett. Jeg skal selge så forsiktig som mulig for ikke å skade kursen."

I utskrift fra meglersamtale i Handelsbanken mellom megler Eirik Hagen og Andersen kl. 1357 fremgår det:

"OA: Andersen.

EH: Ja, hei Andersen, det er Eirik Hagen, Handelsbanken.

OA: God dag!

EH: God dag du! Du jeg snakket med en Tommy Seim her, en kollega av meg.

OA: Stemmer, han ringte meg.

EH: Ja, det var snakk om å selge 700.000 Acta på kr 19,50.

OA: Ja.

EH: Ja. Det får jeg gjort her. Jeg må bare snakke med motpart. Og så er det bare, så bare

krysser vi det.

OA: Ja.

EH: Mhm...

OA: Han bekreftet at det var solgt, sa han.

EH: Ja.

OA: Men skulle ringe en kar - det er deg da?

EH: Det er meg, vet du.

OA: Ringe —skulle tapes —det skjønner jeg.

EH: Ja.

OA: Sånn er det hos megleren min og.

EH: Ja. (LER)

OA: Dem står Enskilda banken, eller hva heter det for noe —SEB?

EH: Ja —SEB.

OA: SEB ja.

OA: Bankkontonummer? Går ikke dette her bare inn... Jeg har... disse her er kjøpt gjennom sånn... hva heter det for noe? Ehh... Jeg har belånt dem da.

(....)

OA: Har tapt mye på dem, jeg.

EH: På Acta?

OA: Ja —nå siste —men tjent før da. Men det er gått dårlig nå, vet du. Har jo hørt dem sier at den skal oppover igjen, men jeg tror ikke noe snart mer på det jeg.

(....)

OA: Du har sikkert ikke lov til å si hvem som har kjøpt de aksjene, men...

EH: Nei, det kan jeg ikke.

OA: Nei, det skjønner jeg. Men er det en investor som kjøper så mye på en sving, altså? Og to millioner før i dag og.

EH: Ja, nei. Det er ikke samme personene her. Det tror jeg ikke det er. Men...

OA: Nei.

EH: Det er jo flere... altså vi jobber jo da for å finne noen kjøpere til de aksjene.

OA: Ja. Ja. Ja.

EH: Så for alt jeg vet, så...

OA: Greier du... greier dere å finne tak i en sånn kjøper på liksom så mye med en gang. Bare jeg liksom letter litt på sløret?

EH: Gjør tydeligvis det, altså.

OA: (LER)

EH: Nå er det ikke jeg som har sittet og jobbet med det da.

OA: Nei, nei, nei. Det er bra. Men nå har du bekreftet at dem er solgt, er det så?

EH: Ja. Da selger vi 700.000 aksjer på 19,50.

OA: Når vil den vises på skjermen min?

EH: Da skal jeg bare ringe og krysse det, så det vil jeg tippe tar fem minutter.

OA: OK."

Kort tid etter hadde Hagen en samtale med Lunde. I utskrift fra meglersamtale i Handelsbanken mellom megler Eirik Hagen og Lunde 13.02.08, kl. 1412 heter det:

"LL : Hei, det er Lars.

EH: Hallo ja, det er Eirik Hagen, Handelsbanken.

LL: Hei du.

EH: Hei du. Du, jeg snakket med Tommy Seim her, angående kjøp av 700.000 Acta aksjer.

LL: Stemmer.

EH: Ehh... Det er slik, men bare ha det på tape, så det er...

LL: Ja, men det...

EH: Få bekreftet det.

LL: Gode greier det.

EH: Ja.

LL: Ja. Hva kurs tar du de til?

EH: 19,50.

LL: Ja vel, OK.

EH: Ehh... var det Tommy sa til meg.

LL: Ja, ja, betyr ikke så mye.

EH: Ja.

LL: Hvor ligger den nå da?

EH: Den ligger 19,30 mot 40 for øyeblikket da.

LL: OK.

EH: Så den er akkurat kommet et hakk tilbake. Men dette her er omtrent bunnen i dag da.

LL: Betyr ingen ting.

EH: Nei.

LL: Gi gass.

EH: Da kjøper jeg 700.000 Acta på 19,50 da.

LL: Fint det.

EH: Fint, hei!

LL: Hei!"

Mekler i Handelsbanken Tommy Seim, som er hovedtaltets mekler, har i sin vitneforklaring opplyst at han var hjemme den 13. februar 2008 pga sykdom, og at han snakket med hovedtaltet samme dag, men husker ikke spesifikt om de snakket om salget fra Andersen til Lunde. Han hadde ikke PC-en på, så han ringte til mekler for å få dagskursen. Han hadde hyppig kontakt med Oskar Andersen på telefonen, som ville forsikre seg om at faxen til SEB Enskilda om at pengene var gått inn på hans konto var blitt sendt. Seim slo av telefonen til slutt. Han mente at kursen var markedskurs, omtrent 19,50. Aksjene ble kjøpt av Varhei Invest AS og satt på termin. Han erkjente at dersom hans navn fremkommer på sluttseddelen, da var det han som har fått ordren, og den kunne ikke være generert via nettet.

Banksjef Terje Lind bekreftet i retten at Andersen solgte 700 00 Acta-aksjer på termin gjennom Handelsbanken, og at det var Tommy Seim som sto som mekler på sluttseddelen. Lind opplyste i retten at hovedtaltet hadde tatt kontakt med Tommy Seim pr telefon, som var hjemme pga sykt barn. Problemstillingen skal ha vært at Andersen var i marginbrudd. Seim sørget for at Andersen ble opprettet som kunde i

Handelsbanken og overførte aksjene til Lunde ved en rullering. Rulleringen skjedde i følge Lind 10 øre over børskursen.

Det samme følger av Lundes samtale med mekler Hagen:

LL: Ja. Hva kurs tar du de til?

EH: 19,50.

LL: Ja vel, OK.

EH: Ehh... var det Tommy sa til meg.

LL: Ja, ja, betyr ikke så mye.

EH: Ja.

LL: Hvor ligger den nå da?

EH: Den ligger 19,30 mot 40 for øyeblikket da."

Lunde hadde midlertid ikke penger til å gjennomføre denne handelen alene. Han fikk 2 millioner kroner fra hovedtaltalte den 19. februar 2008, som gikk til å stille sikkerhet i Handelsbanken. Pengene stammet fra overføringer fra Spring Gruppen til hovedtaltaltes konto.

Oppsummering vedrørende kryssingen: Etter rettens syn er det bevist utover enhver rimelig tvil at hovedtaltalte spilte en sentral og avgjørende rolle i kryssingen av aksjer mellom Andersen og Lunde den 13. februar 2008. Det var hovedtaltaltes mekler som fikk salget i stand og det sågar uten å gå via tapen på meglerkontoret. Hovedtaltalte hadde på den ene siden Andersen som krevde at han enten fikk overført penger eller kunne selge, og på den andre siden, Lunde som han kunne tilføre ny kapital og overdra aksjene til. Hovedtaltalte ønsket ikke at porteføljen skulle gå ut av hans kontroll, og dermed ble de 700 000 aksjene på termin solgt til Varhei Invest AS 10 øre over markedskursen, finansiert av hovedtaltalte selv. Hvorvidt Andersen visste om alt dette er noe uklart, men i samtalen som han stadig påpekte at var tapet, ga han til kjenne at han ikke kunne forstå hvem det var som ville kjøpe en så stor post:

OA: Greier du... greier dere å finne tak i en sånn kjøper på liksom så mye med en gang. Bare jeg liksom letter litt på sløret?

EH: Gjør tydeligvis det, altså.

OA: (LER)"

Det fremstår her som Andersen slett ikke er overbevist om at dette var en tilfeldighet, men Andersen var en nokså motvillig stråmann å styre og sannsynligvis ikke betrodd alle bakenforliggende omstendigheter. Alternativt snakket han mekleren etter munnen, på tape. Etter rettens syn taler imidlertid tidspunktene og den tette kontakten for seg selv. Andersen avventet hovedtaltaltes "ordrer" og solgte når han fikk klarsignal. Han kunne like godt fått ny kapital til å innfri marginkravene. Etter rettens syn opptrådte han ikke nevneverdig selvstendig.

Retten legger dermed til grunn at en omfattende portefølje ble flyttet fra en stråmann til en annen, basert på hovedtaltals styring. Andersen laget ikke ubetydelig med støy rundt risikoen ved å sitte med Acta-aksjene, og retten antar at hovedtaltalte ville dempe "masekråka" men beholde aksjene innenfor sitt stråmannssystem.

3.5.6.3 US Opportunities.

I avtale med hovedtaltalte datert den 24. april 2008 tegner Oskar Andersen seg for inntil 30 millioner i US Opportunities, som et Acta-produkt. Fra avtalen hitsettes:

"AVTALE

Lysaker /Randaberg 24.04,08

Det er i dag inngått følgende avtale:

Oskar Andersen invester (skriver kontrakt)på inntil Kr. 30.000.000,- i differensierte/mest i 2 produkter i ACTA inklusive US Opportunities og kanskje bare dette. Disse (denne) kontrakten(e)vil Fred Ingebrigtsen overta før de skal betales som er 22.06..08.

Skulle Fred Ingebrigtsen ikke ville overta disse etter 07; overstreket, erstattet med 14, .05 08 som er avtalt, vil det bli gitt annullasjonsinstruks til Acta, og Fred Ingebrigtsen må øyeblikkelig betale eventuelle annullasjonsomkostninger og eventuelle andre omkostninger Oskar Andersen har blitt påført i forbindelse med tegningen av kontrakten(e). Dette fordi Fred Ingebrigtsen ikke kan kjøpe disse produktene selv på det nåværende tidspunkt,

Fred Ingebrigtsen er også inneforstått med at Oskar Andersen ikke har midler til å innløse kontraktene."

Dette dokumentet, opprettet den 24. april 2008 med navnet *Fred*, på Andersens PC, er det første dokumentet som ble slettet på Andersens PC natt til 17. juni 2008, kl. 01.45, og deretter slettet Andersen den såkalte "veddemålet" kl. 0150.

Avtalen om US Opportunities ble inngått på et tidspunkt hvor oppkjøpsplanene for TPG II (Abba) var på sitt mest intense. Denne avtalen var et av de to dokumentene Andersen hentet tilbake fra plastposen med dokumenter som var overlevert Thorstensen.

Det finnes også en tegningsavtale. I investeringsforslaget heter det på side 1 dato for rådslaging 24/4-08, hvor 25 så er overstrøket og erstattet med 25. Her er det oppført 25 millioner i investert beløp. På side 2 fremgår: "*Ønske om verdistiging i US eiendom. Kunne kan kansellere avtale innen 15. juni 08. Uten noen form for kostnader.*" Den er signert av Andersen den 25. april 2008.

På hovedtaltals bopel ble det funnet en kladd på baksiden av regning fra Radisson SAS Plaza Hotel i Oslo for hovedtaltals opphold den 22. -23. april 2008. Der står det:

"1 MIDDAG

1 MØTER

2

STØRST

SALG

253

OSKAR 10 MILL

MONS 20 MILL

LARS – 8 MILL

K...R- 12-

ROAR_ ... PER"

Kladden viser at hovedtiltalte befant seg i Oslo på det aktuelle tidspunkt, og at han trakk inn sine stråmenn i beregninger knyttet til TPG II.

Ordren på US Opportunities var av en slik størrelse at den ville påvirke ukesomsetningen i Acta Kapitalforvaltning, som igjen kunne påvirke prisingen av aksjen og oppkjøpspremien for TPG II. Fra Andersens politiforklaring fra juni 2008 hitsettes:

"De avtalene det var snakk om her er to som er dokumentert tidligere. Det er avtalen knyttet til US opportunities som er dokumentert tidligere, og så er det veddemålet som også er tatt.

Siktede ble bedt om å redegjøre for bakgrunnen for avtalen i vedlegg 4. Siktede forklarer at han tror at Fred Ingebrigtsen ønsket å få opp kursen på Acta-aksjen, noe som kunne oppnås ved å ha gode salg i Acta-produkter. Siktede forklarer at Acta har vært på ham for å få ham til å kjøpe produktene deres. Til slutt ga siktede etter for en Edland som drev med innsalg for Acta på Lysaker brygge. Siktede ble anbefalt å kjøpe for 25 millioner kroner. Siktede hadde ikke så mye penger, men sa til Fred om at han ble bedt om å kjøpe så mye. Siktede gikk ned til Actas kontor på Lysaker brygge og snakket med Nilsen (sjefen) som sa at dette var veldig bra produkter som siktede ikke gadd å lese. Siktede dro hjem og ble purret på av disse selgerne, og sa i et nytt møte med Nilsen og Edland at han var villig til å skrive under kontrakten, men at han selv ville kunne ta avgjørelsen om å trekke seg. Siktede vil tro disse møtene var rett etter påske, altså tidlig i april. Det var etter dette at siktede hadde kontakt med Fred, som ledet opp til avtalen i vedlegg 4. Det er siktede som har skrevet avtalen på PC-en sin som ble oppbevart av Torstensen, og som er ansvarlig for innholdet i teksten som så ble fakset til Fred for underskrift. Siktede vil tro at avtalen er laget den dagen den er datert. Den er undertegnet før siktede inngikk avtalen med Acta, ellers ville ikke siktede ha turt å undertegne avtalen med Acta. Denne avtale betyr at siktede ikke skulle kjøpe så mye fordi han ikke hadde så mye penger. Siktede forklarer at avtalen sier at Fred skal investere og ikke siktede selv. Bakgrunnen for at det ble gjort på denne måten var antakelig at Fred selv ikke hadde lov til å investere her på dette tidspunktet, mens det i realiteten ville være slik at siktede kjøpte disse produktene på vegne av Fred. Siktede tror at Fred gjorde det på denne måten for å få opp aksjekursen, og at han ikke hadde lov til å investere i egne produkter. Til siktede sa ikke Fred noe annet enn at hans motivasjon var at dette var et bra produkt. Siktede satt på Acta-aksjer på dette tidspunktet, og vil anslå sin beholdning til å ha vært rundt 600.000 på dette tidspunktet. Siktede undertegnet avtale for kjøp av 25 millioner hos Acta, men bestemte seg for ikke å gå videre med kjøpet på grunn av alt det negative som ble skrevet om Acta. Siktede kunne trekke seg så lenge tegningsbeløpet ikke var betalt, uten at dette fikk noen konsekvenser for siktede, siden

angrefristen løp helt til beløpet skulle betales. Siktete diskuterte aldri dette med Fred, før han besluttet å ikke gå videre med avtalen med Acta. Siktete svarer på spørsmål at han aldri ved andre anledninger har tegnet andeler eller handlet på vegne av Fred Ingebrigtsen."

I retten opplyste Andersen videre at han tenkte at US Opportunities og syndikering var kjempesmart. Hovedtaltalte kunne ikke kjøpe selv, han visste ikke riktig hvorfor. Han var derfor kunden, mens hovedtaltalte skulle overta etterpå. Dette mente Andersen var fullt lovlig. Men avtalen ble annullert, fordi Andersen jo hadde ingen penger. Andersen benekter å ha vært stråmann. Han hevder å ha vært "litt fascinert", og "presset til å skrive under". Herunder forklarte han at *hovedtaltalte var hjemme hos ham*. Han ba Andersen å sette beløpet såpass høyt, fordi det kunne bli sterkt overtegnet. Andersen ble foreholdt sin politiforklaring om at hovedtaltaltes ønsket å få opp aksjekursen, ved å selge mye Acta-produkter. Han fastholdt sin forklaring for retten.

Oppsummering. Etter rettens syn er US Opportunities-avtalen en ren stråmannsavtale, hvor Andersen ble instruert av hovedtaltalte om å inngi en stor fiktiv handel i Acta-produkter for å skape en kunstig pågang. For så vidt er dette forholdet allerede dekket av Andersens forklaring til politiet og i retten, men også i høy grad underbygget av sakens dokumenter. Det har den betydning for saken at det illustrerer og underbygger aktoratets påstand om at det var hovedtaltalte som satt med beslutningsmyndigheten over Andersens portefølje, og at hovedtaltalte forventet at Andersen skulle opptre nettopp som en stråmann.

3.5.6.4 Trafikkdata Andersen:

3.5.6.4.1 Innledning

Retten har allerede i punkt 3.3.4 om nedsidegarantier gitt en inngående beskrivelse av telekommunikasjonen mellom Andersen og hovedtaltalte. Et gjennomgående trekk er at Andersen avventer salg av Acta-aksjer inntil han får overføringer fra hovedtaltalte. Han agerer således som han har en stående instruks om å holde posisjonen, med mindre han får annen beskjed eller pågangen fra meklerhusene blir så vidt intens og han dessuten frykter for å selv hefte, at han selger likevel. Denne adferden kan eksemplifiseres med meklersamtaler. Andersen går inn og ut av markedet, og fremstår som en stråmann som hovedtaltalte kan aktivere, i gitte situasjoner.

Det foreligger en betydelig mengde trafikkdata og meklersamtaler som viser relasjonen mellom hovedtaltalte og Andersen. Retten vil her gjennomgå relativt summarisk en del av disse, men for ordens skyld bemerke at de øvrige samtaler som er dokumentert, men som ikke alle kan gjengis i dommen av praktiske hensyn, er fullt ut forenelig med de som gjennomgås direkte i dommen.

3.5.6.4.2 Kronologisk utsnitt av 2007- tekstmeldinger mellom Andersen og hovedtaltalte

25. oktober 2007:

"Det er kanskje nå det er kjøps anledning. Børsen opp 1 % Acta ned 6 % Jeg venter på at du ringer. Korrigerer til 600 000."

31. oktober 2007:

"Nedoverbakke, skal vi sikre eller bli med ned? Haster."

1 november 2007:

"Når tror du markedet våkner? foreløpig ikke bra. Skal vi sikre en liten gevinst for å slippe å sitte i risiko for eventuelt gå inn når markedet er mer positivt."

4. november 2007:

"Som avtalt sender du i morgen tidlig en mill til konto: 7032.1447544 Oskar Andersen(..) Håper dette går veien(...)"

6. november 2007:

"Jeg setter et stort spørsmålstegn ved at du overlater dette til andre. Du må i alle fall kontrollere at dette er utført. Jeg sitter og venter. Jeg må i banken og har masse å ordne med i forbindelse min mors begravelse i morgen."

6 november 2007:

"Jeg fikk den nå. Han var hyggelig og var i banken først nå. Jo flere kokker jo mere søl. Jeg skulle få en faksbekreftelse som jeg venter på i skrivende stund."

16 november 2007:

"Hvis det ikke bedrer seg i kveld må du overføre på mandag uten tull og mas fra meg."

22.november 2007:

"La meg slippe å purre flere ganger. Jeg blir altfor sliten av dette. Bjørg det samme. Jeg må følge mine avtaler og forventer det samme. Ha fin dag"

Samme dag:

"Beklager at det ble litt høylytt i ettermiddag. Jeg ønsker bare at du uten for mye mas fra min side uoppfordret holder avtalen. Jeg håper du skjønner dette. Jeg har nå tatt opp lån pluss gearet 5 ganger for på din oppfordring å kjøpe mest mulig slik at du først og fremst skal få tilbake ditt tap. Du har sogar bedt meg kjøpe mer som ville utgjort mer tap og større overførsel. Fikk du overført noe i dag? Jeg mener jeg gjør så godt jeg kan og forventer gjengjeld. Da er jeg glad i deg. Vennligst ring."

Og videre:

"Takk, kan du forklare hvorfor Acta går ned mens børsen går opp?"

23 november 2007:

"Jeg regner ikke med at du vil avslutte men jeg advarer mot ytterligere nedgang."

26 november 2007:

"Hvorfor kjøper ikke de store nå? Bare jeg. Børsen opp over 2 % Acta uforandret. Bare opp når jeg tro til. "

8. november 2007:

"Megler ringer meg og forteller at Terra har mistet kons. Og konk. Børsen opp og Acta ned i dag også. Megler anbefaler salg. Hva mener du? Kontakt meg snarest."

30 november 2007:

"Hvor blir det av de store kjøperene?"

Samme dag:

" Bra, i dag har du "tjent penger"

3. desember 2007:

"Hvilken dag var det det skulle komme nyheter?"

Og samme dag:

"Når ble dette solgt? Er det reg. på børsen i Frankfurt? Tror du det vil bli disse høyder for ACTA? I tilfelle når?"

Og til slutt:

"God natt. Sov Godt! Du har i vært fall gjort det bra de to siste dagene."

6 desember 2007:

"Dette er ikke bra. Hva nå? Vennligst trøst meg."

3.5.6.4.3 Kronologisk utsnitt av 2008: tekstmeldinger mellom Andersen og hovedtiltalte

7 januar 2008:

"Nå ser det ut som alt er spådd nord og ned. Skal vi kaste kortene? "

Samme dag:

"Du må nå doble overførselen, hvis du ikke allerede har overført. Jeg savner bekreftelse. Jeg forventer at jeg får den i løpet av 1 time"

10 januar 2008:

"Ok. Du bestemmer. I midten av feb er vi ferdige uansett som avtalt".

11 januar 2008:

"Jeg skulle minne deg på at du må i banken for å overføre minimum 1.000 kl. 13 Jeg foreslår 1,5 så slipper vi å ha det maset e med en gang. Vennligst bekreft så fort det er utført. Jeg må så sende videre straks etterpå. Takk"

14 januar 2008:

"Du velger om du tør å sitte lenger. Går det mer nedover må du i banken umiddelbart. Hvis ikke blir jeg tvunget til å selge. Har du tenkt på stoploss?"

15 januar 2008:

"Det ser ikke ut som noen ting hjelper. Som nevnt i går tidlig må du enten sende mer eller vi selger og gjør opp. Vennligst bekreft nå."

Samme dag:

"Det er for deg jeg utsetter meg for denne belastningen så jeg forventer meg en rask bekreftelse."

21 januar 2008:

"Du må ordne opp med en gang"

22 januar 2008:

"Du må ikke glemme å gå i banken ved 9 tiden som du sa, og få de til å bekrefte. Håper dette er siste gangen. Ring meg hvis det trengs. Good luck."

25 januar 2008:

"Man trenger vel litt penger når man kjøper meglerhus i USA. Kan det rette opp noe eller det motsatte? Håper du fikk ordnet det du skulle i går, men at jeg Blir prioritert i morgentimene."

Samme dag:

"Kameraten " har nok ødelagt for 3 - 4 kroner. Hva Skjer når vi så får en rød dag? Skal vi gi oss eller."

Samme dag:

"Ok. Jeg får tydeligvis ingen bekreftelse. Den som tier samtykker heter det."

Samme dag:

"7032 14 47544 min 200 og da er det ikke 10 øre å gå på. Du bør så ta 500 jeg vil ha bankbekr."

6 februar 2008:

"Det ser stygt ut i dag med USA ned 3%, Japan 4% og Kina 6% Hvor meget blir det ned i dag mon tro. Nå er det bare 5 børsdager igjen før jeg gir meg dersom trenden ikke er på oppover trend. Er det lurt å prøve å få mest mulig ut i dag for å redde noe?"

12 februar 2008:

"Dette er ikke bra selv om resultatet er meget bra. Utsiktene ser heller ikke bra ut. Du må overføre innen kl. 12.00 med bankbekreftelse kr 3 100 000 for å sitte videre som er tap og mitt utlegg pr. i dag. Min. 2 mill. Bare tap er 550 000 og gjør at jeg må selge."

3.5.6.4.4 Meklersamtaler april/mai 2008

Nedenfor følger et utvalg av meglersamtaler i SEB Enskilda mellom megler Jonas Heyerdal og Oskar Andersen i perioden april mai 2008. Samtalene har også betydning for innsidepost II c.

24. april 2008:

JH: Hei!

OA: Ja. Ja, sittet og lurket litt grann og sett litt mer nå. Fikk litt roen på meg nå. Ser ut som han kanskje skal gå litt grann. Sånn er jeg liksom litt opptatt av. Gikk inn og så på skjermen, nå er den 10 øre opp, som du sa.

JH: Mhm

OA: Eh... 16,40. Viss jeg skal begynne å kjøpe litt grann nå, kjøpe 50 av gangen...

JH: Mhm.

OA: Så sier du fra til meg. Prøver å få 50 000 nå på billigst mulig, men du må jo få tak i på en times tid, da. Du har en time på deg.

JH: Mhm.

OA: Er det en fin ordre? Grei nok...

25 april 2008:

OA: Ja, og så bare kjører du på. Viss han går oppover, så stikker du oppover.

JH: Ja, så blir jeg med oppover.

OA: Ja, bli med oppover, viss det er andre som driver og... Men jeg byr ikke alene. Driver ikke og byr alene.

(...)

OA: Ja, men jeg må ha mye mer enn 100 000 til, så...

JH: Ja, og så får vi 100 til...

OA: Ja, kommer på ny runde... da må vi på en ny runde når vi er ferdige med det."

Samme dag:

"OA: Men selvfølgelig, så skulle jeg gjort sånn litt før i dag, men det visste jeg ikke!

JH: Nei.

OA: For jeg tør jo ikke det. Jeg er jo sånn som du sier, jeg elsker å... Jeg må se at det går først. Jeg har litt gevinst i andre, for jeg har jo dem tross alt eh... Dem har jeg vpå under 15, jeg.

JH: Ja. Ja, og derfor så er du nå i en fantastisk posisjon."

Samme dag:

OA: Eh... kan du stoppe han der lille grann og så tar vi det litt utover dagen?

JH: Hva da?

OA: De siste der, på de 100.

JH: Siste 23 500?

OA: Ja.

JH: Skal vi...

OA: Vil det se dumt ut? Vi skal ta dem da?

JH: Ja, ja, ja, men du tror den kommer ned igjen?

11, OA: Ja, jeg er litt redd, jeg, at han går litt for fort nå og at vi får en rekyl.

JH: Det er mulig. Det er godt mulig.

OA: Ikke sant?

JH: Ja.

OA: Kan jeg få lov Jeg har jo sagt fram til og med onsdag eller torsdag, altså i neste uke.

JH: Ja, ja, ja.

OA: 1 million. Det er mulig jeg skal opp i 1 1/2 også.

JH: Ja?

OA: Men jeg må... Jeg har lyst til å la han f lov til å - rekylen. Jeg vil ikke ha den rekylen med en gang.

JH: Nei. Men da...

OA: På så mye. Jeg vil ha mye krutt igjen."

Samme dag:

"OA: Vi skal jo ikke... Vi skal jo ta resten. Vi skal jo ha mer uansett, liksom, så det... Vi avslutter... Det gjør jo ikke noe om vi ikke har et rundt tall akkurat nå."

Samme dag:

"OA: Får du det, da selger jeg... Da kan jeg godt tenke meg å selge... Jeg kommer tilbake på hvor mye, men nesten alt. Ikke alt. Jeg skal ha lille grann bare for moro skyld. Jeg kan... Var det 276? Jeg kan ta og selge 100 og...

JH: Ta 176 500, da?

OA: Nei, vent litt nå. Jeg må tenke litt. Ja, men...

JH: Så har du 100 igjen av dem og så har du 100 fra før.

OA: Du, jeg kommer tilbake på det, for jeg vil ha lite grann (utydelig) Jeg kommer tilbake i løpet av et kvarter.

JH: Ja, ok. Greit det.

OA: Men viss han går på 17,90, da må du ringe meg!"

28 april 2008:

"OA: Du får en telefon ganske snart av meg igjen. Jeg skal bare... Jeg bare ser det litt an. Nå stikker han... nå stikker børsen lite grann ned.

JH: Ja.

OA: Så må bare få konsolidere lite grann.(...)

JH: Det er ikke utenkelig, det.

OA: La meg komme...

JH: Det er jo tross alt 300 000.

OA: Ja. La meg komme forholdsvis fort tilbake, da."

Samme dag:

"JH: Da har du en 1/2 million.

OA: Jada, så da er vi i rute til å kjøpe mer i morgen.

JH: Ja.

OA: Jeg skal ha i hvert fall 1 million."

29 april 2008:

"JH: JH: Og så kommer det på 18, så kan vi gjeme slippe litt, for jeg tror at fort hvis vi kan på 18... kan vi ta dem igjen på 17,50.

OA: Jeg ønsker meg 1 100 000 i tillegg til de 100 000 jeg hadde fra før av.

JH: Ja.

OA: Cirka.

JH: 1,1 vil du ha i denne runden her?

OA: Ja, det er mye, det, på det meste, men..., jeg prøver det."

Den 30. april 2008:

"OA: Strategien for å ha lite grann sånn... Litt sånn på grunn dårlig erfaring

tidligere, så tar jeg et par - tre hundretusen nå på halve dagen. Jeg tar halvparten, 250 000...

JH: Ja, vi kjøper 2...

OA: på halve dagen og så må jeg ta en konsolidering."

Samme dag:

"JH. Også kan vi risikere, når de kommer ned mot slutten, at vi far litt på 18,10.

OA: Ja. Begge deler kan skje. Jeg har nesten ikke lyst å selge mer, jeg. Jeg har nesten ikke. Ja, bare tenk..., tenk deg selv. Jeg lurte på 1million, ikke sant?

JH: Mhm.

OA: Og nå har jeg 750minus 25 000.

JH: Sånn. Ok, nå har du gjort 25 000. Det har jo ingen ting å si.

OA: Nei.

JH: Ok, ok, ok, ok.

OA: Det er 725... Nei 55... Nei, 725. Som ikke er gjort opp for.

JH: Ja.

OA: Ja, det må vi slutføre i dag, det skjønner jeg.

JH: Ja.

OA: Så jeg må gjøre opp på fredagen."

Samme dag:

"OA: Ja, eh... for at 40... Nå begynner det å gå på tampen... Altså vi skal i hvert fall ha inn 150. Og vi solgte på 17,60, gjorde vi ikke det?"

5 mai 2008:

"OA: Ja, jeg ser litt pos... eh... aksjen ser jeg positivt på. Jeg skal bare vente til han kommer litt opp der nå igjen, jeg, så... eh... Har du hørt noe om... Nå stod det jo negativt i Aftenposten i dag igjen, da. JH: Jeg hører bare at det går jævla mye rykter om disse opp... Om dette budet på selskapet igjen, men...

JH: Det har jo gått en stund og...

OA: Begynner å bli utvannet.

JH: Ja, jeg føler liksom at det er ikke noe nytt i det, så...

OA: Jeg har litt på følelsen at kanskje det kan... kunne skjedd etter utbyttet, vet du, for da er de jo... da er de billigere å kjøpe.

JH: Jada."

7 mai 2008:

"JH: Nei, men jeg har selger av 20 000 aksjer!

OA:

JH: De kan du få på 40.

OA: På 30?

JH: Nei, altså han sier 40, han, men...

OA: På 40?

JH: Bare hold ett sekund. Hold ett sekund bare. (JH snakker med kunden som vil selge) Nei, han sier at du kan få det på 16,40,men du kan jo by ham 16,30.

OA: Ja, jeg kommer tilbake om ett minutt.

JH:

OA: Halvt minutt."

Samme dag:

"OA: Hvor mye ligger det på 16,40, sa du?

JH: Der ligger det ingen nå.

OA: Nei, der ligger det bare 16,30 og 16,50?

JH: Ja. Og så ligger det 47 000...

OA: Ja, men da venter jeg litte grann. Da venter jeg litt, jeg.

JH: Ja, gjør det!

OA: Kan ta han på 30, viss han vil."

Samme dag:

"OA: Ja, jeg tar litt mer, jeg, men bare begynn å måke inn, du, bare prøv og ikke trekke kursen oppover.

JH: Ja, ok. Jeg begynner med de 30 og så tar jeg derfra.

OA: Ja, jeg har 680 000 i tillegg, så det er 200 i hvert fall.

JH:

OA: Men prøv og ikke trekke han opp, da, så ikke vis for mye.

JH: Nei, nei, nei, nei. Nei, er du gæren?! Det gjør jeg ikke. Men da går vi 16,20. Ok."

3.5.6.5 Oppsummering

Etter en samlet vurdering finner retten at det foreligger en rekke sterke indisier på at hovedtaltalte styrte Andersens Acta-portefølje, ikke bare gjennom pengeoverføringer, nedsidegarantien og fordeling av utbytte, men også helt konkret forsterket ved involvering i enkeltstående handler.

Retten finner det således bevist utover enhver rimelige tvil at hovedtaltalte gjennom sin involvering styrte Andersens beholdning av Acta-aksjer og dermed hadde kontroll over sin eksponering gjennom Andersens handel.

3.5.7 Odd Inge Bø

3.5.7.1 Innledning

Påtalemyndigheten har anført at hovedtaltaltes involvering i Odd Inge Bøs aksjeportefølje i Acta-aksjer viser en overordnet styring. Forsvaret på sin side har anført at Odd Inge Bøs aksjehandel var selvstendig. Retten vil i det følgende se nærmere på ulike styringsaspekter.

3.5.7.2 Styringselementer i Odd Inge Bøs aksjeportefølje i Acta.

Tidlige meklersamtaler viser at det var hovedtaltalte som bestemte størrelsen på de investeringene Odd Inge Bø skulle foreta. I meglersamtale i First Securities mellom megler Hans Petter Solberg og Odd Inge Bø den 20. februar 2006 kl. 0808 heter det blant annet:

OIB: Ja, jeg har snakket med Fred Ingebrigtsen.

HPS: Ja?

OIB: Om å kjøpe noen aksjer.

HPS: Ja?

OIB: Så..

HPS: Han ringte meg i går og sa at du antagelig tok kontakt så.

OIB: Ja.

HPS: Ja.

OIB: Ja, du kjenner til det ?

HPS: Mm.

OIB: Det er godt. Han lurte på to hundre tusen Acta-aksjer, nå i første omgang?

HPS: Kjøpe tu hundre tusen Acta-aksjer?

OIB: Ja.

HPS: Mm.

OIB: Vi snakket om en sånn forward, kan du si, en sånn 1/3.

HPS: Ja, riktig, det er vel 40 prosent marginkrav tror jeg på Acta.

OIB: 40 prosent marginkrav?"

Det fremkommer i denne samtalen at Bø er instruert om å kjøpe 200.000 Acta-aksjer på termin.

I meglersamtale i SEB Enskilda mellom megler Jonas Heyerdahl og Odd Inge Bø den 20. februar 2006 kl. 0928, heter det:

OIB: Jeg har...jeg er ny kunde.

JH: Å ja.

OIB: Så...

JH: Ok. Ja?

OIB: Men det som...jeg har blitt anbefalt dette av Fred Ingebrigtsen. Og det er litt samarbeid med ham jeg kjøper disse aksjene da.

JH: Ja?

OIB: Så det er ganske betydelige beløp...

JH: Ja?

OIB: Antagelig

JH: Ja?

OIB: Men det er han som ville jeg skulle spørre om, det er forwarden, altså hvor mange..hvordan marginene er, hvor mye du går inn med."

Litt senere i samtalen sies det:

"JH: Ja og så trenger jeg en bankkonto.

OIB: Ja, den har jeg ikke fått ennå, for vi ble enige om at jeg skal opprette en i DnB. For der har Fred konto selv, og i og med at jeg jobber for ham privat, da, sånn liksom vaktmestertjenester og sånn så...

JH: Hvor mye har du tenkt å kjøpe for totalt?

OIB: Ja, vi snakket om en...en åtte hundre tusen aksjer.

JH: Ja?

OIB: Maksimalt da.

JH: Ja. Hvem var det du jobbet for, sa du?

OIB: Fred Ingebrigtsen.

JH: Ja, riktig.

OIB: Det er en av eierne da.

JH: Ja.

OIB: Og så bor vi i samme kommunen, vi er nesten naboer og så har vi...tenkte vi at det var litt uheldig å bruke den lokale banken.

I ny samtale med Heyerdahl samme dag kl. 1301 fremkommer det at det ikke er snakk om å bruke Bøs egne verdier som sikkerhet, men kontanter fra hovedtiltalte:

"OIB: Men det vil jo bli fra kontanter på en bankkonto?

JH: Ja.

OIB: For jeg har jo ikke lyst til å ha en sånn sikkerhet i eiendommen min (ler)

JH: Nei, det er ingen ting av dette som kommer som sikkerhet, det går...

OIB: Bare for å få en.

JH: Det er bare for å få en oversikt. Og så, hvis aksjen faller og du må inn med mere penger i sikkerhet så må du enten selge aksjer eller så må du putte inn mer kontanter.

OIB: Ja.

JH: Det er de to tingene du har.

OIB: Ja.

JH: Ja.

OIB: Jeg er klar over det.

JH: Ja.

OIB: Så det blir jo den...det er den kontoen i DnB som vil styre det i fra."

At Odd Inge Bø har en salgsordre som er styrt av hovedtaltale følger videre i samtale den 21. februar mellom megler Jonas Heyerdal og Bø kl. 1448:

"JH: Kommer du til ...har du lyst eventuelt til å kjøpe 800.000 med en gang?

OIB: Ja, det kan jeg.

JH: Ja, ok, for vi sliter littegrann med den sikkerheten du har. Vi synes det er litt lite til at du skal kjøpe så mye aksjer etter som alle midlene dine er belånt og du har...

OIB: Ja, men de er sikre.

JH: Ja, de er sikre, men de er tross alt belånt, og ut over det, da, så hvis vi skulle ryke på grunn av at aksjemarkedet plutselig kommer ned, så har du lite sikkerhet i ryggen.

OIB: Jeg kan godt putte inn mer.

JH: Hva sier du?

OIB: Jeg kan godt putte inn mer enn de fem millionene.

JH: Du kan det?

OIB: Ja, ja, det er ikke noe problem."

Samme dag fikk Bø overført 5 millioner fra hovedtaltale, og den 24. februar fikk han overført ytterligere 4 millioner fra hovedtaltale. Deretter, den 30. mars, fikk han overført 500.000, den 30. mai, 2,5 million og den 13. juni, 4,5 millioner. De siste overføringene er knyttet til marginkrav. Det var hovedtaltale som da besluttet at posisjonene skulle holdes ved at Bø fikk overført ytterligere midler.

Retten vil også vise til lånet i Handelsbanken på Einar Bårdsen, som etter avtale med hovedtaltale ble overført til Odd Inge Bø den 7. september 2006. Hovedtaltale sto som kausjonist på lånet.

3.5.7.3 Oppsummering

Etter rettens syn gjenspeiler styringselementet for så vidt gjelder Odd Inge Bø seg først og fremst gjennom at det er hovedtaltale som fullfinansierer hans investeringer, og som gir ham instruksjoner om hvilke kjøp han skal foreta og under hvilke premisser, det vil si som terminhandel. Odd Inge Bø ble i løpet av meget kort tid "gjeldsslave" for hovedtaltale. Han ble kastet ut i en aksjespekulasjon som han overhodet ikke har forutsetninger for å se konsekvensene av. Hovedtaltale var tungt involvert i disse disposisjonene, både ved at han har tatt den finansielle risikoen i

form av likviditetsoverførsel, men også ved at han har besluttet at Odd Inge Bø skulle gå i gang med terminhandel umiddelbart. At Bø var klar over at han ble styrt, og at det også fantes andre mulige stråmenn, bekreftes gjennom den samtalen han har med Ingrid Ottesen, våren 2008, som retten tidligere har vist til.

Styringselementet underbygger det faktum at hovedtiltalte var eksponert i markedet også gjennom de handler som ble foretatt av Odd Inge Bø.

3.5.8 Johnny Bondestad

3.5.8.1 Innledning

Johnny Bondestad er den av de medtiltalte som har beskrevet seg selv som en porteføljeforvalter og fordyrende mellomledd. Han har i en rekke meglersamtaler redegjort for overfor megler at han ikke rådde over porteføljen, at det var bror og svoger som styrte eller konge 1 og konge 2. Selv var han bare konge 9 og tjente ingenting på de enorme transaksjonene han faktisk forvaltet. Retten har allerede gjennomgått en del av disse meglersamtalene, men skal likevel redegjøre for enkelte.

3.5.8.2 Meklersamtaler

I meklersamtale den 24. januar 2007 mellom Bondestad og megler Pål Grjotheim i DnB NOR Markets, heter det blant annet:

"JB: Det her er sånn et samarbeid mellom meg og noen..en annen kar (ler)

PG: Ok.

JB: En bror. Så han ville at vi skulle det her sammen, så jeg har fått i oppdrag å skaffe til veie en megler.

PG: Ja.

JB: På det her. Men han...han er forholdsvis profesjonell da.

PG: Ja.

JB: Men han ville like at jeg skulle gjøre meste jobben det meste av jobben og lære litt da.

(...)

Så jeg er veldig avhengig av gode råd og skulle si fra dem men også da støtte meg til megler da.

PG: Ja.

JB: Som sagt da. Men det er i utgangspunktet en kapital på ti millioner som jeg kunne få disponere da.

PG: Ja skjønner. Men er han registrert her i...for at jeg...

JB: Nei. Jeg vet ikke. Han vil helst stå helt utenfor med sitt navn. Gode navn og rykte holdt jeg på å si (ler).

PG: Å ja såpass ja?

Og litt senere i samtalen uttaler han:

"JB: Han har sitt eget analyse...han har egne analytikere og alt sånn.

PG: Ja.

JB: Så sitter og jobber heltid for ham.

PG: Jeg skjønner.

JB: Men...så han har...og han, kan du si han dekker alltid undersiden for meg.

PG: Ja.

JB: Det vil si med andre ord, hvis det går feil vei så dekker han garantiene.

PG: Ja.

JB: Så jeg driver egentlig ikke med noe særlig risikosport her, jeg altså.

I en senere samtale fra 13. februar 2007 kl. 08:54 fortsatt med megler Pål Grotheim uttalte Bondestad blant annet om risikoen:

"PG: Men altså det er jo et stort tap her på papiret allerede.

JB: Ja.

PG: Bare så du er klar over det for det må vi hele tiden huske det er jo at vi har jo faktisk kjøpt aksjer nå for en atten nitten millioner kroner.

JB: Mm.

PG: Så det er utgangspunktet nå. Du sa jo du ville kjøpe mer aksjer. I går så bare så jeg på ordreboken hele ordreboken mens du lå og kjøpte.

JB: Ja.

PG: Og da lå det på kjøpersiden da...det er bare et tankeeksperiment. Hvis vi skulle komme oss ut av den aksjen – selge oss ut – så er det rett og slett ikke nok aksjer i boken til å kunne solgt oss ut.

JB: Nei.

PG: Selv om vi ville bare solgt den ned til...selvfølgelig kjøperne hadde kommet på men...så synes jeg jo det er veldig risikabelt gå så tungt inn i en aksje da.

JB: Mm.

PG: Det må jeg bare få si.

JB: Ja men hva var snittkursen på de 159 sa du?

(...)

PG: Å jeg vil jo ikke at du skal tape penger her heller så sånt sett og.

JB: Ja, jeg forstår deg helt greit det der altså. Jeg forstår deg, jeg. Og du vet at jeg er en amatør innen det her, så jeg sier takk for det, altså (ler) Men ikke bekymre deg for dette her. Det går greit (ler)"

Her viser Bondestad med all tydelighet at han ikke anser risikoen om handel som en risiko han har påtatt seg på egne vegne. Han hadde nettopp den 30. januar 2007 mottatt 5 millioner kroner fra Kåre Nilsen. Det var dette beløpet som ble gearet til en investering som megler åpenbart fant svært risikabel. I neste samtale med Grjotheim er megler ytterligere bekymret. I samtalen som finner sted den 13. februar heter det blant annet:

"PG: Det som er da det er at jeg synes det er såpass risikabelt å gjøre det at jeg skjønner ikke helt at det kan være lurt altså.

JB: Nei?

PG: Jeg synes det er nesten litt sånn galskap å ta så mye.

JB: Ja?

PG: Vi har også noen sånne retningslinjer her over hvor mye man kan ta ustandariserte i og med at de ofte er så mye mindre likvide.

JB: Ja. Ta for en million, da blir det oppe på ikke tyve største aksjonærer men du er innenfor 25 største aksjonærer eller 30 største aksjonærer i Acta.

JB: Mm.

PG: Og da blir du en stor aktør i Acta.

JB: Mm.

PG: Og en stor driver av kursen hvis man skal ut eller inn, eller...

JB: Ja jeg forstår.

(...)

JB: Men men, jeg vil gjerne vite om det er noe problemer at vi kjøper oss opp dit. Om det er noen reservasjoner for da må jeg skaffe meg et nytt meglerfirma.

PG: Ja skjønner nei altså jeg skal sjekke det opp.

JB: Ja.

JB: For jeg ga beskjed om at du skal bare fortsette å kjøpe og helst kjøpe 150000 til i dag.

PG: Ja ja gi meg 5 minutter så skal jeg...

JB: Ja det må du gjøre"

Her viser megler til en uhyre risikabel aksjetransaksjon hvor Bondestad på sin side refererer til hva han har fått beskjed om å gjøre. Tilsvarende samme dag i samtale med Grjotheim kl. 12:30 prøvde Bondestad å forklare litt nærmere hva han holdt på med:

"JB: Jeg vet ikke hva som kommer inn i dag, men hvis det kommer inn det jeg tror så står det vel en ny ti millioner der nå.

PG: Ni ti millioner?

JB: Ja. Pluss at vi da har trukket allerede...?

JB: Fem og en halv.

PG: Fem og en halv million? Ja.

JB: Mm.

PG: Altså det er jo helt galskap i form av at vi må jo la deg få kjøpe for det.

JB: Mm. La meg si det på den måten at tilgangen min er... tilgangen min er... Jeg kan låne for å si det på den måten.

JB: Mm ja la meg si det på den måten, at tilgangen min er...tilgangen min er...jeg kan låne, for å si det på den måten da – kall det for låning, da – så kan jeg få låne så mye penger som jeg overhodet gidder å spørre om.

PG: (ler) Ja det er jo en fin sak.

JB: Fin sak ja? (ler) Er ikke denn herlig da".

Så hadde de en lang diskusjon om høylikviditetsaksjer, terminkjøp og risikoen ved giring. Til slutt sa Bondestad: "Men hvis du løser det for meg så har vi slått flere fluer i ett smekk. Dere får en bra kunde og jeg slipper å snakke med så jækli mye folk." Så i meglersamtale samme dag kl. 1256, fortsatt med megler Grjotheim nevnte Bondestad hvorfor giring har sine fordeler:

"JB: Det er jo flere grunner til giringsystemet og forwardsystemet for at jeg blir ikke stående som kjøper. Ikke sant?"

PG: Nei.

JB: Det blir jo DNB Markets som står som kjøper.

PG:

Ja.

JB: Den er grei. Den liker vi (ler).

PG: Ja jeg skjønner.

JB: Ja så det er derfor vi mest av alt bruker det."

Den samme dagen fikk Bondestad overført 5 millioner kroner fra Kåre Nilsen. Videre den 28. februar fikk Bondestad overført ytterligere 5 millioner kroner fra Kåre Nilsen.

I meglersamtale som fant sted den 20. april 2007 mellom Grjotheim og Bondestad heter det blant annet:

"JB: Jeg sa vi hadde to terminer men de var nok klar over det, så det var nå greit.

PG: Ja.

JB: De har kontroll på meg (ler)

PG: Ja (ler).

JB: Jeg er bare sånn mellomledd jeg vet du.

PG: Ja (ler).

JB: Fordyrende mellomledd (ler).

PG: Ja fordyrende blir det vel ikke.

JB: Nei.

PG: Men det blir iallfall et mellomledd. Nei men altså det som forundrer meg litt med Acta, da, det er det at nå er den jo hentet inn hele utbyttet og litt til.

JB: Og litt til ja."

Litt senere, i juli 2007, er det ny samtale mellom megler Pål Grjotheim i DnB NOR Markets og Johnny Bondestad som varer i ca. 10 minutter. Her beskrev Bondestad relativt detaljert i hvilken grad han blir styrt av hovedtaltale og Nilsen. Retten skal gå gjennom noe av det han her sier:

"JB: Mm. Nå har jo ikke jeg snakket med de andre guttene. Jeg vet at dem også er på ferie.

PG: Ja?

JB: Når det gjelder tilgang på kapital så er ikke det noe problem, men problemet er at de er på ferie alle sammen (ler). Sånt sett altså.

PG: Å ja sånn ja?

JB: Ja ja jeg får ikke tak i...dem er i Mabella. Dem har hus der og greier og ting og tang.

PG: Ja.

JB: Så dem er der så det eneste jeg kan gjøre sånn på egen hånd...det er kanskje litt dumt det, og selge..., det er for å dekke opp marginkravene.

PG: Ja.

JB: Det kan jeg gjøre på egen hånd men ellers så kan jeg ikke få gjort noen ting.

PG: Nei.

JB: Før over helgen.

PG: Jeg synes det er veldig dumt å selge....

JB: Ja det spørs hva dere. Hvis dere holder beinhardt på de marginkravene hele veien så er det klart at...

PG: Ja.

JB: Så når jeg ikke får overført penger.

PG: Mm. Jeg skal ta og sjekke det opp.

JB: Ja jeg skal se om jeg kan få tak i han svogeren min her. Svoger og bror, da, vet du, som styrer (sukker). Så jeg skal se om jeg kan få tak i dem.

PG: Jo men jeg skal sjekke opp om vi kan få prøvet...for nå er det jo torsdag i dag.

JB: Ja.

PG: Men som det er da – og det er litt synd og som kan ødelegge på litt sikt da – er at det er den derivat ...følge litt med på, hvordan innbetalingen går og...

JB: Ja ja ja det der er helt klart.

(...)

JB: Ja jeg tar ikke lett på det akkurat det der også. Det er jeg veldig nøye med. Jeg har sagt fra de andre guttene også: "Det her må vi være nøye med!" Det vet de for de har holdt på så lenge selv med det her. (ler) Så de vet det men de sier til meg at det går rette veien dette her, så det er ikke noe problem det her med Acta. Den vil ta seg opp igjen.

PG: Ja?

JB: Men du vet at det er jo bare noe man sier. Altså det gjelder jo ikke. Altså når det gjelder marginkravene så er det ikke godt nok (ler). Da må man bare holde seg til reglene.

PG: Ja.

JB: Så den forstår jeg også Pål."

Den 25. juli fikk Bondestad overført 1,3 millioner kroner fra Kåre Nilsen. Deretter, den 2. august 2007, fikk Bondestad overført ytterligere 3,6 millioner kroner fra Nilsen.

I meglersamtale med Grjøtheim den 26. september 2007 diskuterte de igjen hvordan salgene tar seg ut i markedet. På dette tidspunktet pågikk det et betydelig nedsalg fra de medtaltalte. Bondestad sa her blant annet: "Det er bare en del av opplegget mitt da men det er jo klart at det blir jo litt spesielt å legge ut." Og litt senere:

"JB: Dem solgte noe voldsomt i går dem.

P: Hva sa du?

JB: Dem solgte noe voldsomt i går da.

P: Men ikke for deg?

JB: Nei.

P: Nei.

JB: For kameraten min.

JB: Ler.

P: Såpass ja (ler) nei det.

JB: Vi ble enige om at da måtte vi bremse (utydelig).

P: Ja det er en liten likvid aksje så det er kjedelig å presse den igjennom liksom ned på det laveste som har vært på lenge og da syns jeg det er synd å drive på å selge litt mye. Da foreslår jeg at du sier til han i Orion at han må...at han ikke må drive på å legge seg sånn å legge seg ut på alle nivåene. Det ser helt – kan presse ned i boken og at han sjekke og at han må skjerpe seg med det, og så skal jeg si fra til børsmegleren min at vi bare skal ta hundre istedenfor.

JB: Ja.

P: Prøv å få ut hundre i dag og heller ta hundre i morgen okei?

JB: Ja jeg får trekke det ut over noen flere dager da så...

P: Ja jeg tror det er bedre, men...

JB: Skal ut med den posten allikevel vi så... Om det stiger eller synker det spiller egentlig ingen rolle bare vi får inn noe cash."

I ny samtale den samme dagen kl. 12:20 med Grjotheim refererte Bondestad som tidligere nevnt til nedsalget som pågår fra noen han kaller "mine venner". I samtale mellom Bondestad og megler Johan Gaupås i Orion Securities av 26. september 2007 kl. 1349 beskrev Bondestad på nytt hvordan han blir styrt.

"J: Nei men jeg bare ser på hvem som har solgt i dag da. Det er Enskilda som selger mye Acta.

JB: Ja jeg jeg vet om det. Det er inni vårt system det skjønner du. Det er derfor vi står i køen.

J: Ja ok.

JB: Så dem driver å selger på fire og tyve.

J: Ja ok.

JB: Og og DnB NOR og Glitnir og hele pakken.

J: Ja ok. Så de solgte i går og da?

JB: Ja. Så det er liksom det. Jeg sitter, jeg står sist i køen vet du.

J: Ja.

JB: Jeg er førstereisgutt jeg vet du. Jeg er skårunge som det heter.

J: Ja. Da får vi bare vente litt da.

JB: Vi må bare vente Johan. Vi får bare men heldigvis så er det jo hvis vi må bare være med så må vi jo bare spytte i mer penger hvis det skulle være nødvendig."

I samtale fra den 27. september 2007 mellom Bondestad og megler Geir Brekke i Glitnir Securities kl. 10:09 heter det:

"JB: Vi skal skifte sektor.

G: Javel?

JB: Ja finans er ikke noe for oss lenger. Jo da i Acta blir vi jo vet du men... Jeg har jo mulighet til å komme tilbake igjen men jeg har fått lov til å skifte sektor.

G: Mm.

JB: Aller nådigst! Og derfor skal vi begynne å selge ut litt.

(...)

JB: Minimum sånn cirka. Det er ikke jeg som har funnet på det vet du.

G: Nei nei.

JB: Men du hører...

G: Ja ja jeg skjønner.

JB: Det høres ut som et diktat vet du så de lurere jo på om vi får gjort det da vet du.

G: Ja selge hundre."

Og videre senere i samtalen sier han:

"JB: Ja vi må bare se. Vi får bare jenne oss, hvis vi må.

G: Mm.

JB: Jeg vet jo det er blitt solgt en del på 24 fra oss – fra min gjeng da.

G: Å ja?

JB: For å si det sånn da.

G: Nettopp nettopp!

JB: Det er vel Enskilda som har solgt der og Glitnir også.

G: Ja det har vært noen selgere her har jeg sett da.

JB: Ja. Jeg kjenner dem vet du!

Og litt senere:

JB: Vi er diskret.

G: Ja ikke sant?"

Tilsvarende i ny samtale med mekler Gaupås den 27. september kl. 10:53 sa Bondestad:

"JB: Nei dem eh dem eh dem satser på å skifte sektor.

J: Ja.

JB: Det vil si...Men dem har gitt...sagt til meg at ok hvis du klarer å få ut alle aksjene i løpet av ei uke. Seks dager.

Tilsvarende gir han i meglersamtale samme dag med Geir Brekke følgende uttalelser:

JB: Så det er noen av mine venner som også holder på, både gjennom Enskilda og vet jeg og så Glitnir da.

GB: De gjør det ja?

JB: Ja.

GB: Mm.

JB: Så sånn er det vet du.

GB: Ja sånn er det.

JB: Men det er bare jeg og han kameraten min som trenger å forandre sektor (ler)

GB: Ja sektor litt skifte fokus.

JB: Han andre er fastlåst.

GB: Ja nettopp (ler)

JB: (ler) Så den er grei. Vi får lov til å gjøre det."

I ny samtale med Gaupås samme dag kl. 1141 ga Bondestad inntrykk av at han har fått ordre om å shorte:

"JB: Ja jeg har fått beskjed om en million aksjer skal shortes jeg så...

I samtale samme dag kl. 1300 med Pål Grjotheim i DnB NOR Markets skilte Bondestad tydelig mellom porteføljen av forvalter for hovedtaltale og sin egen. Blant annet uttalte han:

"JB: Ja ja for det her skal ikke gå på å shorte i den porteføljen jeg har. Det går på ekstra det jeg har utenom altså tenkte jeg på.

Litt senere sier han:

JB: Men poenget er at vi får ordnet opp i den porteføljen vi har nå.

PG: Mm.

JB: Ikke sant? Vi får heller shorte ut fra det da.

PG: Ja.

JB: Hvis du tror at markedet skal falle for Acta da.

PG: Ja. Det høres ut som dem tror det da men ok."

I ny samtale med Grjotheim den 1. oktober 2007 kl. 1027 forklarer Bondestad om rangordningen i stråmannsordningen:

"JB: Men vi har jo litt å gå på enda da. Nei det han konge 1 som bare lurer på...(ler)

PG: (ler)

JB: Han er i Spania vet du den gærningen.

PG: Å ja.

JB: Ja ja ja! Ligger og vaker nedi der han.

PG: Mens du må sitte hjemme og jobbe.

JB: Jeg må sitte hjemme og jobbe ja og passe.

PG: (ler)

JB: Jeg bare kom inn ny jeg tror jeg.

PB: (ler)

JB: Jeg er langt nedi rekka langt nede på rangstigen.

PG: Ja.

JB: Neida det går bra. Neida det går bra jeg sier det som det er jeg.

PG: Javel.

JB: Men da får jeg se hvordan det er så får jeg sende det videre for det er sikkert noe i den – liksom – plan videre det da, vet du."

I ny samtale med megler Geir Brekke i Glitnir Securities den 3. oktober 2007 kl. 1346 uttalte Bondestad blant annet:

"JB: Men de er visst interessert i å få ut alt i dag.

G: Ja nettopp.

JB: Han konge 1 som jeg kaller ham han var litt nervøs.

G: Ja jeg skjønner.

JB: Må begrense tapene som han sa jeg vet ikke hvor han har det fra men jeg føler meg godt jeg altså.

G: Ja ja ja men jeg bare fortsetter jeg vet du."

Så i ny samtale med Gaupås i Orion Securities den 3. oktober kl. 1437 refererte Bondestad på nytt til dem:

"JB: Ja det er fint, dem er fornøyd med helt ned til 24,60.

J: 24,60 ja.

JB: Mm dem vil gjerne at du skal prøve å få det til å bli ferdig i dag."

I ny samtale med Gaupås kl. 1631 samme dag heter det:

"JB: Ja han føler seg ikke trygg han sjefskonge 1 (utydelig latter)

Og videre i samtalen:

JB: Så jeg vet ikke om det er interessant å shorte eller hva det er for noe jeg. Men jeg får iallfall beskjed om hva det dreier seg om.

J: I morgen ja.

JB: Så merkelig manøver her altså med å selge ut så voldsomt da. Det synes jeg men eh den er grei jeg er bare med jeg.

J: Vi får bare stole på de da.

JB: Ja men det (latter) så lenge det ikke bare er mine penger (latter) Så går det greit så går det greit.

J: Jeg er med på den.

JB: Så det er jo en en bra å ta av men vi får se hva vi gjør da. Men det var snakk om noen andre ting også tror jeg.

J: Ok.

JB: Men jeg har sagt fra til dem at jeg må begynne å få litt mer frie tøyler til å gjøre det jeg har lyst til å gjøre selv sammens med meglerne.

J: Ja.

JB: For jeg syns det er liksom bundet opp til å bare drive med sånn som vi gjorde med Acta nå. Dere har jo dere hadde det er jo en spesiell case og en spesiell sak men eh når vi kommer tilbake der det er vi bare pent nødt til.

J: Ja.

JB: Men eh utover det utover det så har jeg lyst til å operere litt fortere.

J: Ja.

JB: Eh med litt m variasjon, mer variasjon."

I en ny samtale med megler Gaupås i Orion Securitas den 4. oktober kl. 0927 fortsetter Bondestad å referere til "vi":

"JB: Hei du ja nei vi vi venter i alt som har med short og hele pakken vi.

J: Du tar det litt rolig.

JB: Ja.

J: Ja.

JB: Ja vi eh – altså jeg kommer tilbake igjen...(utydelig) som skjer men jeg vet ikke når.

J: Nei.

JB: Eh vet jo at det er høstferie nå så dem ligger å soler seg nå men.

J: Utydelig

JB: Men må må jo komme tilbake en dag.

J: Ja for nå er det utydelig sånn.

JB: Du vi bare, vi bare rydder opp i alt som er nå. Og så ser hva vi sitter igjen med cash og så får vi ta det utgangspunktet derfra."

Også i meglersamtale av 15. oktober 2007 med megler Pål Grjøtheim er det mange elementer av at Bondestad blir styrt. Eksempelvis sa han følgende: "Vi sitter og venter på hvor mye cash vi har før de forteller meg hva jeg skal gjøre." Og litt senere i samtalen:

"JB: Det er jo en positiv klan jeg er sammen med.

PG: Ja.

JB: Så det er veldig vanskelig liksom å...men de vet jo at de shorter jo de driver med masse forskjellig.

PG: Mm.

JB: Jeg er jo bare en liten jeg vet jo ikke helt hva som foregår (ler)

PG: Nei for å si det mildt jeg sa da jeg snakket med ham? At jeg måtte finne på litt å gjøre selv men på min egen?? Sammen med megler sånn at jeg kan ta dagens case og sånne ting og kanskje gå inn og ut i løpet av en dag i en god aksje

PG: Mm.

JB: For å si det sånn?

PG: Ja

JB: Men det fikk jeg ikke lov til (ler)

PG: Nei

JB: Ikke enda

PG: Ja men hvordan er det altså de pengene der det er penger du har til rådighet fra familie

JB: Ja på lån ja

PG: Ja og det er de som også styrer hva du skal inn på eller

JB: Ja akkurat nå så er det det

PG: Jeg synes du nevnte noe om broren din?

JB: Ja bror og svoger som styrer

PG: Å ja okei?

JB: Ja og det er de som sitter med opplegget

PG: Okei så de har også vært inne i Acta samtidig eller?

JB: Jada

PG: Ja

JB: Acta. Han letta vel kanskje et par millioner han ene

PG: Å ja så det er de som har vært innom Enskilda og

JB: Det brukes jo veldig forskjellige meglere

PG: Ja

JB: Jeg vet at jeg har fire fem seks syv andre

PG: Å ja

JB: Så veldig mye forskjellig

PG: Mm

JB: Så vi jobber som et team da men jeg har som sagt ikke hatt noe mer enn bare Acta jeg da"

Litt senere sa Bondestad:

"JB: Jeg bare låner og skal betale tilbake en gang i året, men nå blir det ikke så veldig mye å betale tilbake i år da.

PG: Nei

JB: (ler) Men det er ikke noe problem skjønner du da har de en ordning på det også vet du

PG: Ja ja men det er bra

JB: Fordi jeg...det er ikke mine men jeg har jo en egenkapital da den har jeg fem seks millioner av egne penger som jeg satte inn der så."#

I samtale med megler Pål Grjotheim i DnB Markets den 5. oktober kl. 1156 sier Bondestad blant annet:

"JB: Vi tenkte den kanskje ville komme ned på 22 eller kanskje litt under

PG: Ja

JB: Vi trodde det

PG: Mm

JB: Og vi fikk litt rett i det

PG: Ja fikk jo...

JB: Det var derfor vi solgte ut

PG: Ja nei men det var jo veldig veldig bra

JB: Bra timing

PG: Ja

JB: Der var vi kjempeflinke og (ler) men det kan godt hende den faller ned ikke sant men kanskje ikke så mye."

Når hovedtaltale omtalte disse handlene i meglersamtale med Mikael Pappos i Glitnir den 5. oktober kl. 1537 sa han på forespørsel om salg av 11 millioner aksjer:

"Å satan! Hvem...hva...11 millioner aksjer hvem...hva er det som er største selger og største kjøper da?"

Og litt senere i samtalen sa han:

Det er utlendinger som selger? Og: Men 11 millioner aksjer vet du det er jo så voldsomt sant og at vi sitter jo på...vi sitter jo på 100 millioner vi ikke sant?"

I ny samtale mellom Bondestad og Gaupås den 15. november 2007 kl. 1116 forklarte Bondestad ytterligere noe om hva "de" gjør:

"JB: Tok jo inn både utbytte og gevinst på en del ting bort imot 5 millioner men det forsvant jo i at de kjøpte jo bare aksjer vet du

JG: Ja

JB: Så det er kanskje dumt av han å gjøre det at man heller burde kunne...kan bare sette det til sides.

JG: Ja

JB: I tilfelle dårlige tider

JG: Mm

JB: Men men men de vil jo at jeg skal ha mer aksjer og de vil jo at jeg skal opp på en ganske anselig sum nå da altså!

JG: Hva for noe

JB: Ja de vil at jeg skal kjøpe...ja de vil...de vil jo ha inn på fire millioner aksjer

JG: De vil det ja

JB: Ja"

Den 16. november 2007 overførte Kåre Nilsen 475000 til Bondestads konto. Videre den 21. november ble det overført ytterligere 2,1 millioner kroner fra Nilsen til Bondestad. Den 27. desember overførte hovedtaltale 2,6 millioner kroner til Bondestad.

I meglersamtalen den 4. januar 2008 mellom megler Pål Grjotheim og Bondestad kl. 1338 nevnte Bondestad mer om sin egen rolle:

"JB: For den var jo kjempefin. Nei men jeg kjøpte jo Acta i stedet, og det skulle jeg ikke ha gjort da (ler)

PG: (ler)

JB: På 24,60. Nei jeg er helt elendig å drive på selv altså jeg passer ikke til å drive...Jeg trenger profesjonell hjelp jeg

Og videre senere i samtalen:

JB: Jeg tapte mer men hvis jeg slenger meg ut nå men det er dumt å slenge meg ut av Acta i dag da

PG: Nei

JB: Det er kanskje dumt å slenge seg ut av Acta i dag."

Og litt senere i samtalen:

"PG: Men Acta derimot der er det du som styrer showet

JB: Ja det ser sånn ut ja (ler) Ja det ser jo sånn ut. Det går feil vei det og

PG: (ler) Ja

JB: Nei da det er jo en langsiktig affære det der og jeg forstår det men men vi får se om jeg får løst noen penger i løpet av året nå så skal jeg få gjort litt selv også.

PG: Mm

JB: Ved hjelp av deg for eksempel så kan vi kanskje trene litt

PG: Mm

JB: Istedenfor å bare sitte med aksjer for det er dønn kjedelig altså. Det må jeg si

Og litt senere:

JB: Er ikke det en kynisk forretningsmann jeg vet du egentlig

Og litt senere:

JB: Nei da jeg får se hva vi finner på. Det kan bli litt mer penger inn da vet du og da kan det jo være greit å ha flere. Men jeg skal ta meg en runde på telefonen med de gutta og så høre hva de mener."

Videre sa han følgende:

"JB: Dem har jo sine planer

PG: Ja nei men akkurat det der styrer du

JB: Ellers er det bare Acta da. Men jeg vet altså at det er mer penger på vei inn og at porteføljen skal vesentlig opp

PG: Mm

JB: Dem har jo et mål på jeg skal opp på en fire millioner aksjer

PG: Mm

JB: Og jeg har bare en og en halv nå så det er ganske mye mer å kjøpe inn

PG: Ja

JB: Jeg vet ikke om dem skal prøve å få til det litt før utbyttebetaling. Det kunne jo vært veldig bra utbytte det da

Og litt senere:

JB: Enskilda var enda verre dem skulle absolutt vite finansieringskilden min det holdt ikke med at jeg har lånt fra familie

PG: Nei

JB: Dem skulle vite enda mer dem

PG: Ja

JB: Og siden de ikke fikk vite det så fikk ikke jeg kjøpe der."

Og litt senere:

"JB: Det kom jo via vanlig bankforbindelse ikke sant? Det er jo kommer fra familien altså."

Den 15. januar 2008 overførte Kåre Nilsen 1, 5 millioner kroner til Johnny Bondestads konto. I meglersamtale av 21. januar mellom megler Johan Gaupås i Orion Securities og Bondestad kl. 1217 fortalte Bondestad:

JB: Jo E (ler)...dem...I utgangspunktet så etterlyste jeg jo dem, jeg da nå er jo de holdt på å si flere. Han som jeg bruker – eller han som jeg kontakter og snakker med – han skulle snakke videre med han hoved...konge 1 som jeg kaller ham

JG: Okei

JB: Så det blir litt sånn å få tak i folk og så videre

JG: Ja

JB: Men i utgangspunktet så skal de beholde aksjene det...og da må vi jo inn med mer penger.

JG: Ja

JB: Det er klart og det er sånn som det er. Og det finnes nok av dem så poenget er egentlig å overføre...men de ligger...de sitter jo på det som de skal...(ler) gir ikke bare fra seg bare sånn...pøser ut vet du

JG: Nei

JB: Det går jo på...det går jo i rykk og napp så...men jeg skal gi deg en beskjed jeg eller...

JG: Ja gjør det å så bare få en bekreftelse i løpet av dagen det er jeg nødt til å ha i og med at det har gått littegranne tid med de siste ikke sant? Og så blir man jævla usikker for nå er det ned...

JB: Ja trenger ikke det. Det...de er såpass...jeg holdt på å si grunn...fjellstøtt de som er bak meg så det er ikke noe problem.

Samme dag ble det overført 2 millioner kroner fra Kåre Nilsen til Bondestad.

Den 13. mars 2008 overførte hovedtaltale 1 million kroner til Bondestad. I meglersamtale av 28. mars mellom megler Johan Gaupås i Orion Securities og Johnny Bondestad kl. 09:14 snakket de om overføring av dekning til marginkrav:

"JG: Heisann det som er er at det er noe som er overført direkte til den derre marginkontoen og så er det noe som er overført her til konto så vi kan ikke se det i systemet."

Og litt senere:

"JG: Ja da for det er en og en halv million. Få en bekreftelse på det i da så kan vi få..."

JB: Ja jeg har snakket med dem så jeg er klar over opplegget men de forventer en...det høres ut som de forventer en liten...et lite hopp her så jeg vet ikke hvorfor de sitter på gjerdet og drøyer det

JG: Nei

JB: Jeg vet ikke! Men de har vel sine grunner! Men den...og det gjelder jo ikke deg og meg vi må jo holde på med det som

JG: Ja det blir dyrt når dere betaler sikkerhetsmargin av alt de her greiene."

I den kommende måned april 2008 var det også en del tekstmeldinger mellom Bondestad og Kåre Nilsen, og mellom Bondestad og hovedtiltalte, vedrørende betaling av marginkrav.

I meglersamtale den 23.april 2008 mellom megler Johan Gaupås fra Orion Securities og Johnny Bondestad kl. 1836 het det blant annet at megler er nødt til å iverksette det han kaller å "lette oss".

Kort tid etterpå kl. 0921 tilkjennega Bondestad følgende:

"JB: Du du skal få det, det er helt klart. Uansett så har vi dekning for det, så det er ikke noe problem.

Johan Gaupås: Ja men bare så

JB: Men jeg bare sitter og venter på om vi skal hva skal penger og alt sånn, det er det jeg sitter og venter på nå.

JG: Ja

JB: Jeg fikk bare beskjed ti minutter, men det var for fem minutter siden

JG: Okei men da bare snakkes vi om litt da

JB: Med mer jeg ringer med en gang"

På samme tidspunkt går det tekstmeldinger mellom Bondestad og Ingebrigtsen hvor Bondestad blant annet skrev: "Ring meg. Det e krise". Så i meglersamtale fortsatt med Gaupås kl. 10:00 samme dag, sa Bondestad:

"JB: Skal vi se. Nå er det skal vi se på konto da direkte på konto, fikk ikke jeg et kontonummer av deg?

Og litt senere:

JB: Men hvis du hadde hatt kontonummer så kunne jeg ha fått tatt direkte inne på et kontonummer. Det hadde vært liksågreit. Jeg har fått på de andre

JB: Gjentar jeg sender det jeg så går det litt kjappere vet du

JG: Ja gjør det. Og du har fått penger nå?

JB: Ja det bekrefter jeg da at det skal overføres og da må vi bare (utydelig ord) det.

JG: Ja skal vi se

JB: Jeg har sagt at det må bekreftes før tolv og da får jeg ikke gjort noe med (utydelig ord)

JG: For da kan vi bare se dagens marginkrav. Skal vi se hvordan det er"

Og litt senere:

"JB: Ja men jeg må purre på videre, jeg må bare"

Den 24. april overførte hovedtaltalte 2,2 millioner kroner til Bondestads konto. I meglersamtale med Gaupås den 30. april kl. 10:06 sa Gaupås:

" Heisann du fikk disse pengene sant?" Videre spør han om han vil at de skal sitte videre. Da sier Bondestad: "Ja det kan vi...Da må jeg nesten spørre om jeg altså." Og litt senere: "Jeg skal stille spørsmålet videre, så hører du fra meg ganske fort." Og til slutt: "Riktig riktig, okei, nei, men det hørtes, jeg kan høre med dem."

I meglersamtale av 15. mai 2008 med Gaupås tilkjennega han at det ikke har handlet om hans egen økonomi:

"Ja, ja alt tar litt tid her da vet du. Vi får være tålmodige. Jeg har ikke hatt noe annet valg, jeg...Jeg tenkte litt egentlig sånn på egen hånd også jeg hvordan...Går det an å få til noe...Jeg har jo litt penger på siden her, vet du. Med den kontoen som jeg har opprettet."

I tekstmelding til hovedtaltalte skrev Bondestad den 16. mai:

"Hei bror, har du det bra? Jeg har ikke vært i helt form i det siste. Skal vi begynne å kjøpe noe mer Acta snart?:-D" Hovedtaltalte svarer på denne tekstmeldingen: "Hei, har du ikke nok, hvor mye har du? Jeg kommer til Trondheim på fredag en liten tur. Er du i form til å treffe meg? Fred"

Bondestad svarer samme dag kl. 09:04:

"Mer enn nok! Jeg prøver bare å vise litt interesse:-D Og kanskje være med på en opptur av verdiøkning av aksjen. På fredag starter jeg en ny kur, men du kan besøke meg på sykehuset ☺"

Hovedtaltalte spurte umiddelbart hvor mye, og Bondestad svarer 1.540.000. Ingebrigtsen svarer da tilbake: *"Trodde du hadde nesten to millioner? Har du solgt?"* Bondestad svarte da: *"Ja, det har blitt noen salg på grunn av margkrav."* Han fikk da følgende beskjed fra hovedtaltalte: *"Hvorfor har du ikke ringt da? ☺"*. Bondestad svarte *"Har jo det, men noen ganger har jeg kanskje drenert – tøynd det for langt overfor megler ☺"* Han sendte en ny tekstmelding kl. 20:05: *"Porteføljen var i jan. 1.875.000. DnB har vært den hissigste selgeren."* Her slutter tekstmeldingssekvensen mellom dem.

Etter rettens syn illustrerer denne kommunikasjonen med all mulig tydelighet at det er hovedtaltalte som styrer Bondestads handel. Den viser også at Bondestad har oppfattet sin egen økonomi som separat fra aksjehandelen i Acta iverksatt av hovedtaltalte. Dette viser seg også i meglersamtaler som finner sted den 18. juni 2008 mellom megler Johan Gaupås i Pareto? og Bondestad kl. 1114:

"JB: Men den andre posten der nå, den vil jeg ikke at skal forkludre det hele. Da er jo jeg nede på null snart, og da er det jo ingen ting!"

JG: Ja, da er det ingen ting.

JB: Nei, men da vil jeg at... Jeg vil ha tilbake de pengene umiddelbart, altså!

JG: ...Ja, men...

JB: Da kan ikke dere...da kan ikke dere sitte med dem!

JG: Nei, men jeg må jo..altså da blir jo du sittende i gjeld til oss.

JB: ...Men herlighet da! Hvordan skal dere drive der her da?!

JG: Hvordan vi skal drive det her altså.

JB: Det er bare en...noen som har tjent penger her, og det er dere jo!

Bondestad fortsatte å diskutere om hans egen post og egne midler skal kunne gå med i marginkravet til Pareto. Han sa videre: "Ja, ja, nei, jeg forstår det. Ja, jeg forstår alt det der! Det er ikke noe...det er jo ikke noe medlidenhet å få noen plass, men" Og videre: "det, det, det, jeg synes ikke...jeg har..slitt ræva av meg for å tjene penger! Du kan ikke tro, faen..den jævla bror..nå er jeg sur!" Han stilte seg også uforstående til kurtasje: "Men før det, før det...alle...alle de transaksjoner du gjør på en dag vil du komme til meg å si at det er dere som bare har tjent penger igjen!?"

Her fremgår det tydelig at de øvrige investeringer regnet ikke Bondestad som sine.

I en ny samtale mellom Bondestad og Compliance offiser Bastøy Larsen i Orion Securities fortsatt 18. juni 2008 kl. 11:50 sa Bondestad blant annet:

"Ja, det...ja, men..(ler) ja, ok, men det andre er jo det at 1. juni så setter jeg inn 600.000 som skulle gå inn ved siden av på en ny kreditt som han skulle handle for...eh på derivathandel, på terminhandel på forskjellige aksjer, daglig hos dere, for meg, og det han gjør nå, det...han..jeg har fulgt med, og vi har jo sett på...eh, på sluttsedlene, at det har vært plusser og minuser, og totalt så skulle det være kanskje en pluss på en seksti – sytti – åtti...eh...på den handelen han har gjort hittil. Det er dato, så kommer han og sier til meg at det er minus 140.000, hvordan kan det gå an?"

Og litt senere:

"Det jeg ønsker...det jeg ønsker...jeg vil ha tilbake pengene mine! Jeg vil ha tilbake de pengene som jeg skjøt inn inklusiv den fortjenesten jeg skal ha tjent per dato hos dere, på den posten som jeg fikk innvilget sist som skulle holdes bort fra...fra den andre Acta-posten."

Og videre:

"Den skulle jo vært bort...det skulle vært to adskilte poster. Det er penger som jeg har lånt, eh, som jeg gjorde sist her også. De skal jeg ha tilbake igjen. Pluss den gevinsten som jeg førte opp i juni. Og den vil jeg ha med...En time får du til å regne ut på det! En time! Til klokka ett skal jeg ha svaret fra deg."

Han sa videre: "Det er to vidt forskjellige poster dette her. Det har jeg sagt fra tydelig om, eh...på forhånd."

Videre i samtale med Karl Espen Vollebekk i Orion Securities, samme dag kl. 1409, sa Bondestad: "Det er en egen konto som er opprettet, som da ikke skal sammenfalles med noen andre kontoer som jeg har hos dere." Han kom også med trusler om å dra Orion Securities ned. Han sa følgende:

"JB: Nei, men da drar jeg dere med

KEV: Ja, men jeg vet ikke...

JB: For jeg...jeg...jeg kommer til å...

KEV: Altså, jeg vet jo ikke hva...

JB: Jeg kommer til å...

KEV: Altså, jeg vet jo ikke hva du legger i den uttalelsen...

JB: Jo, jo, jo

KEV: Å dra oss ned, men altså...

JB: Jo, jeg kommer til å nevne dere i negativ sammenheng...Alt som har noe med det som jeg gjennomgår nå hvis dere ønsker det, og jeg kommer til å trekke navn i bildet uansett, det spiller ingen rolle for meg hvis ikke jeg får de pengene. Det er penger som jeg har lånt ekstra for å opprette en ny konto for å tjene penger, og dere bare skraper til dere hvert øre i kurtasje og bryr dere katta. Og jeg kommer til å slå det opp ganske så kraftig hvis ikke de pengene er på min konto umiddelbart."

3.5.8.3 Oppsummering

Samlet sett finner retten det bevist ut over enhver rimelig tvil at for Johnny Bondestads vedkommende dreide det seg om å forvalte en portefølje, et oppdrag han fikk av hovedtaltale. Han var helt avhengig av tilbakemeldinger fra hovedtaltale for å manøvrere porteføljen, og han la da heller ikke skjul på det i en rekke meglersamtaler. Retten bemerker her i parentes at det synes ubegripelig at ingen av de involverte meglerne på noe tidspunkt grep inn mot det som åpenbart var en stråmannsaktivitet, hvor det også fremkom at det var snakk om familiære bånd til en person som utvilsomt måtte befinne seg høyt oppe i Acta-systemet. Den ensidige eksponeringen i Acta-aksjene og situasjonen når aksjekursen falt, illustrerer hvordan det var hovedtaltale som måtte avgjøre hvor vidt aksjen skulle selges, eller hvorvidt posisjonen skulle holdes. Retten har også lagt betydelig vekt på at Bondestad ikke hadde noen form for forutsetninger for å betjene porteføljen han var satt til å forvalte. Han hadde i svært liten grad, noen personlig økonomi som kunne bære de enorme potensielle tapene som aksjespekulasjonen førte med seg. Hvor lite han forsto av dette viser også hans desperate kamp for å beholde sparepengene når det går opp for ham at også disse er dratt inn i marginsluket.

Retten konkluderer dermed med at det i forhold til Bondestad foreligger en sterk manifestasjon av en styrende posisjon for hovedtaltale, hvor handelen nok er skjedd i Bondestads regning og navn, men hvor dette reelt sett kun har vært en kamouflasje for å skjule hovedtaltales eksponering. Også hele stråmannsnettsverket kommer tydelig til syne gjennom Bondestads uttalelser. Når det gjelder størrelsen på aksjehandelen, viser retten til tidligere drøftelser.

3.6 SLUTNINGER

3.6.1 Realiteten i rettsforholdet mellom hovedtaltale og hver enkelt av de medtaltale

Gjennomgangen som retten har hatt av de medtaltales handler i eller opp mot Acta-aksjen, i form av rene aksjekjøp, eller gjennom derivathandel med Acta-aksjen som underliggende aksje, innebærer at retten ikke fester noen lit til hovedtaltales eller de medtaltales forklaringer om at de medtaltale enten selv eller gjennom sine aksjeselskaper har handlet for egen regning og risiko.

Retten har funnet det bevist ut over enhver rimelig tvil at den underliggende realitet i rettsforholdet mellom hovedtaltale og hver enkelt av de medtaltale, har vært at de

medtaltalte har bestyrt aksjeinvesteringer som ikke var deres egne, men hovedtaltalte. For å la seg bruke som stråmenn på denne måten, har hver enkelt av dem vært stilt i utsikt vederlag knyttet opp til avkastningen på aksjeporteføljen de bestyrte. Risikoen de løp som stråmenn for hovedtaltalte, var at hovedtaltalte ikke hadde økonomisk evne til å innfri de forpliktelser de i eget navn påtok seg overfor meglerhusene, og overfor långivere som ikke var kjent med de underliggende forhold.

De slutninger som retten har trukket om rettsforholdet mellom hovedtaltalte og hver enkelt av de medtaltalte, går et stykke lenger enn det påtalemyndigheten prosederte på opp mot hovedtaltaltas forpliktelser etter meldepliktbestemmelsen i verdipapirhandelloven. Retten har oppfattet påtalemyndigheten slik at den – ut fra sin forståelse av meldepliktbestemmelsen – fant det tilstrekkelig å prosedere på at hovedtaltalte hadde en så vidt sterk tilknytning til virkningene av kursutviklingen på de medtaltaltas investeringer i Acta-aksjen og -derivater av denne, at han ut fra rent ytre kjensgjerninger skulle anses så eksponert i aksjen at de medtaltaltas handler utløste meldeplikt for ham.

Retten har for sin del, basert på den samlede bevisførsel som det er redegjort for i det foregående, trukket slutninger om at de medtaltalte, etter forutgående avtaler med hovedtaltalte, handlet for hovedtaltaltas regning og risiko, med vederlag for de medtaltalte dersom investeringene gikk med overskudd, og med en overordnet styring fra hovedtaltaltas side. Disse slutninger bygger som nevnt på en samlet bevisførsel, hvor retten også har vurdert troverdigheten av de tiltaltas forklaringer opp mot det bevismateriale som ellers foreligger i saken, og hvor retten har konkludert med at de tiltalte ikke forteller sannheten om innholdet og omfanget av de avtaler som har vært mellom hovedtaltalte og hver enkelt medtaltalt. Retten har således, ut fra den samlede bevisførsel funnet grunnlag for å kunne trekke slutninger fra de rent ytre forhold, til den subjektivt felles forståelsen av arrangementet som har vært mellom hovedtaltalte og hver enkelt av de medtaltalte. Hovedinnholdet i rettsforholdet mellom hovedtaltalte og hver enkelt av de medtaltalte var således at de ikke handlet aksjer og derivater som sine egne, eller tilhørende ektefeller eller aksjeselskaper som de kontrollerte, men som hovedtaltaltas aksjer og derivater.

3.6.2 Nærmere om varigheten og omfanget av hovedtaltaltas aksje- og derivathandel opp mot Acta-aksjen gjennom de medtaltalte

3.6.2.1 Innledning

At de medtaltalte har vært stråmenn opp mot Acta-aksjen for hovedtaltalte, er ikke ensbetydende med at all handel som har gått i den enkelte medtaltaltas navn i tiltaleperioden, eller i navnet ektefeller eller selskaper de kontrollerer, har vært gjennomført som stråmann for hovedtaltalte. Også for varigheten og omfanget av stråmannsvirksomheten gjelder dessuten det alminnelige strafferettslige beviskravet om at retten ikke kan legge et for den tiltalte belastende faktum til grunn for avgjørelsen, med mindre det anses bevist utover enhver rimelig og forstandig tvil.

Disse spørsmålene har retten i det vesentlige tatt stilling til i det foregående, slik at gjennomgangen i det følgende innebærer en oppsummering av rettens slutninger om varigheten og omfanget for hver enkelt medtaltalt. Avslutningsvis oppsummeres den samlede omsetning på hovedtaltaltas hånd.

3.6.2.2 Medtiltalte Kåre Nilsens stråmannsvirksomhet

Rettens slutninger vedrørende omfanget av medtiltalte Kåre Nilsens stråmannsvirksomhet for hovedtaltale i Acta-aksjen, direkte eller indirekte gjennom derivathandel (terminer eller CFDer), innebærer at all handel i eller opp mot aksjen som Nilsen selv og aksjeselskapene JMT AS, Multi Inn AS, og Nemo AS gjennomførte i tiltaleperioden, som for ham er angitt å være i tidsrommet 23. august 2004 til 13. juni 2008, er gjennomført som stråmann for hovedtaltale.

Verken Nilsen eller noen av selskapene han kontrollerte, hadde i perioden handler i eller opp mot Acta-aksjen som lå utenfor stråmannsvirksomheten.

I løpet av de 4 årene stråmannsvirksomheten varte, omsatte Nilsen for hovedtaltale for samlet ca. 970 000 000 kroner, gjennom 195 handelsdager.

3.6.2.3 Medtiltalte Lars Audun Lundes stråmannsvirksomhet

Rettens slutninger vedrørende omfanget av medtiltalte Lars Audun Lundes stråmannsvirksomhet for hovedtaltale i Acta-aksjen, direkte eller indirekte gjennom derivathandel (terminer eller CFDer), innebærer at all handel i eller opp mot aksjen som er omhandles i oversiktene over "Fellesinvesteringer" eller "Acta-investeringer" i tiltaleperioden, som for Lunde er angitt å være i tidsrommet 6. september 2004 til 13. juni 2008, er gjennomført som stråmann for hovedtaltale. Dette innebærer at samtlige handler i eller opp mot Acta-aksjen som er gjennomført gjennom Varhei Invest AS omfattes av stråmannsvirksomheten. Det samme gjelder 452 000 Acta aksjer som Lunde handlet i eget navn 6.-8. september 2004, og som han overførte til Varhei Invest den 13. september 2004.

Retten har ikke funnet grunnlag for å slutte at Lundes senere handler i eget navn, eller handler som har blitt gjennomført av Lunde gjennom aksjeselskapene Prometev AS, Sentro AS, Varhei Eiendom AS eller gjennom Advize AS, omfattes av stråmannsvirksomheten på vegne av hovedtaltale. Retten er kjent med at hovedtaltales garantistillelse overfor Glitnir i januar 2008 også omfattet kundeforholdet til Varhei Eiendom. Selskapets posisjoner kan imidlertid ikke sees å omfattes i Fellesregnskapet. Selskapets hadde på det tidspunktet bare en mindre termin Acta-aksjer, som var ervervet i november, og retten kan ikke utelukke at hovedtaltale overfor Glitnir var nødt til å garantere for hele Lundes engasjement innenfor Acta for å oppnå en avtale.

I løpet av de nær 4 årene stråmannsvirksomheten varte, omsatte Lunde for hovedtaltale for samlet ca. 1 100 000 000 kroner, gjennom 426 handler.

3.6.2.4 Medtiltalte Knut Helge Nordbotns stråmannsvirksomhet

Rettens slutninger vedrørende omfanget av medtiltalte Knut Helge Nordbotns stråmannsvirksomhet for hovedtaltale i Acta-aksjen, direkte eller indirekte gjennom terminhandel, innebærer at all handel i eller opp mot aksjen som ble gjennomført i Material Management AS i tiltaleperioden, som for Nordbotn er angitt å være i tidsrommet 7. oktober 2005 til 13. juni 2008, er gjennomført som stråmann for hovedtaltale.

Nordbotn har ikke handlet aksjer i eget navn eller gjennom andre selskaper han kontrollerer.

I løpet av de 2 ½ årene stråmannsvirksomheten varte, omsatte Nordbotn for hovedtaltale for samlet ca. 639 000 000 kroner, gjennom 147 handelsdager.

3.6.2.5 Medtaltale Oskar Andersens stråmannsvirksomhet

Retten sluttninger vedrørende omfanget av medtaltale Oskar Andersens stråmannsvirksomhet for hovedtaltale i Acta-aksjen, direkte eller indirekte gjennom terminkontrakter, innebærer at all handel i eller opp mot aksjen som Andersen i eget navn og i navnet til ektefellen gjennomførte fra og med 30. november 2004 i den første tiltaleperioden, og i den andre tiltaleperioden, er gjennomført som stråmann for hovedtaltale.

Tiltaleperiodene er for Andersen angitt som tidsrommet 17. september 2004 til 24. januar 2007, og i tidsrommet 11. juli 2007 til 27. mai 2008,

Når retten ikke finner grunnlag for å innbefatte Andersens kjøp av 460 000 Acta aksjer den 17. september 2004 som del av stråmannsvirksomheten for hovedtaltale. Heller ikke finner retten grunnlag for å innbefatte kjøpet av 300 000 Acta-aksjer han 12. november 2004 foretok i navnet til ektefellen. Aksjene ble fullt ut finansiert gjennom låneopptak i bank i Andersens og ektefellens navn, og med sikkerhet i Andersens fritidsbolig. Retten finner heller ikke reelle spor av hovedtaltale opp mot disse handlende.

I løpet av det totale tidsrom på ca. 3 år som stråmannsvirksomheten varte, omsatte Andersen for hovedtaltale for samlet ca. 450 000 000 kroner, gjennom 114 handelsdager. Dette er 7 færre handelsdager og 5 000 000 kroner mindre enn anført av påtalemyndigheten.

3.6.2.6 Medtaltale Johnny Bondestads stråmannsvirksomhet

Retten sluttninger vedrørende omfanget av medtaltale Johnny Bondestads stråmannsvirksomhet for hovedtaltale i Acta-aksjen, direkte eller indirekte gjennom terminkontrakter, innebærer at all handel i eller opp mot aksjen som Bondestad i eget navn gjennomførte i tiltaleperioden, som for ham er angitt å være i tidsrommet 2. februar 2007 til 13. juni 2008, er gjennomført som stråmann for hovedtaltale.

Retten har ikke funnet grunnlag for å knytte handel i Acta-aksjen som ble gjennomført i navnet til ektefellen opp mot Bondestads stråmannsvirksomhet for hovedtaltale.

I løpet av det totale tidsrom på ca. 1 1/2 år som stråmannsvirksomheten varte, omsatte Bondestad for hovedtaltale for samlet ca. 252 000 000 kroner, gjennom 53 handelsdager.

3.6.2.7 Medtaltale Odd Inge Bøs stråmannsvirksomhet

Retten sluttninger vedrørende omfanget av medtaltale Odd Inge Bøs stråmannsvirksomhet for hovedtaltale i Acta-aksjen, direkte eller indirekte gjennom terminkontrakter, innebærer at all handel i eller opp mot aksjen som Bø og aksjeselskapet Spelt AS, gjennomførte i den første tiltaleperioden, som for ham er angitt å være i tidsrommet 21. februar 2006 til 7. januar 2007, er gjennomført som stråmann for hovedtaltale.

Hva særlig gjelder omsetningen gjennom Spelt AS i den andre tiltaleperioden mot Bø, som var fra 8. november 2007 til 13. juni 2008, har retten ikke funnet grunnlag for at kjøpet posisjonen på 50 000 Acta-aksjer på termin som Spelt fortsatt satt med etter 3. januar 2007, eller kjøpet av ytterligere 50 000 Acta-aksjer på termin 8. november 2007 ble gjennomført i samsvar med noen underliggende avtale med hovedtaltale, eller etter initiativ eller styring fra denne. Tilsvarende gjelder nedsalg av disse aksjene i juni 2008. Retten har for avgjørelsen lagt til grunn at Bø ensidig gikk ut av stråmannsavtalen ved nedsalget av Acta-aksjer høsten 2006 og salget av 60 000 aksjer i januar 2007 markerte en opprydding av Bøs stråmannsforpliktelser overfor hovedtaltale med hensyn til aksjeposisjonene.

Retten bemerker at den er kommet til at en vesentlig del av overskuddet nedsalgene av Acta-aksjer i Spelt i den første tiltaleperioden etter det underliggende forhold tilkom hovedtaltale. Det er derfor fullt mulig å si at Bø benyttet hovedtaltales penger idet han høsten 2007 gjennom Spelt igjen handlet Acta-aksjer. Men noen stråmannsavtale, eller styring av Bøs handler fra hovedtaltales side i denne perioden, har retten ikke funnet tilstrekkelige holdepunkter for.

I løpet av det knappe året stråmannsvirksomheten pågikk, omsatte Bø for hovedtaltale for samlet ca. 125 000 000 kroner, gjennom 23 handelsdager.

3.6.3 Det samlede omfang av de medtaltales stråmannsvirksomhet for hovedtaltale

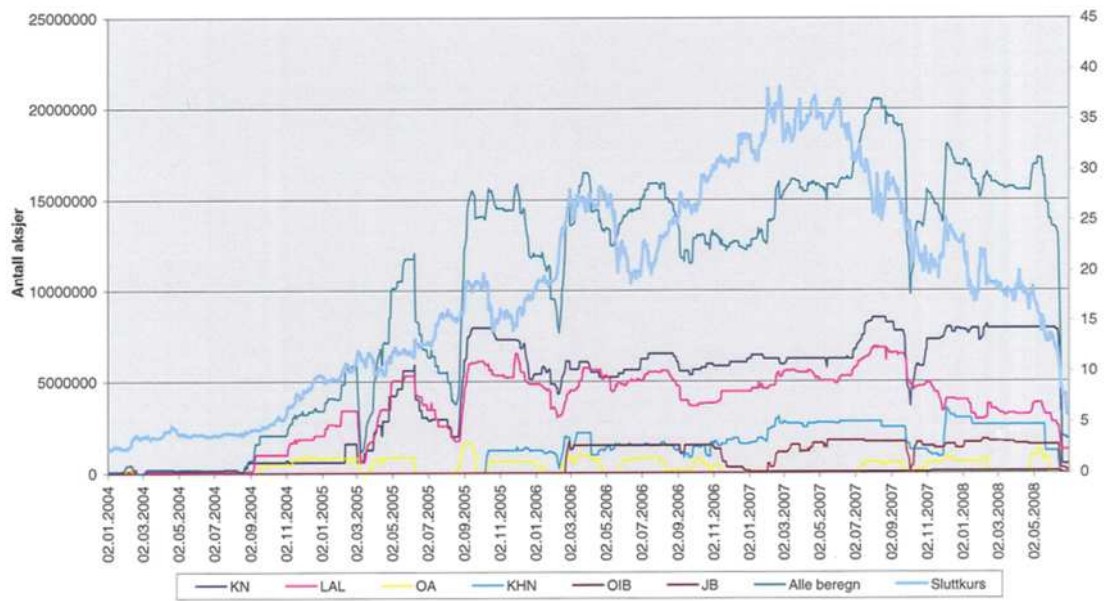
De handler i eller opp mot Acta-aksjer som retten i det foregående har oppsummert som hovedtaltales, utgjør ca. 3 535 000 000 kroner, (vel 3,5 milliarder kroner), fordelt over 604 av 960 mulige børsdager over en samlet tidsperiode på 4 år.

Beholdningen av Acta-aksjer og -derivater som hovedtaltale over disse årene hadde på de medtaltales hender, er av påtalemyndigheten illustrert for retten gjennom en rekke grafer.

Nedenfor vises først en graf som viser dette for hele perioden, med porteføljene for hver enkelt medtaltale, i egne linjer, de den samlede porteføljen gjennom de medtaltale i en egen linje, og børskursen for aksjen satt inn i en i en tykkere linje:

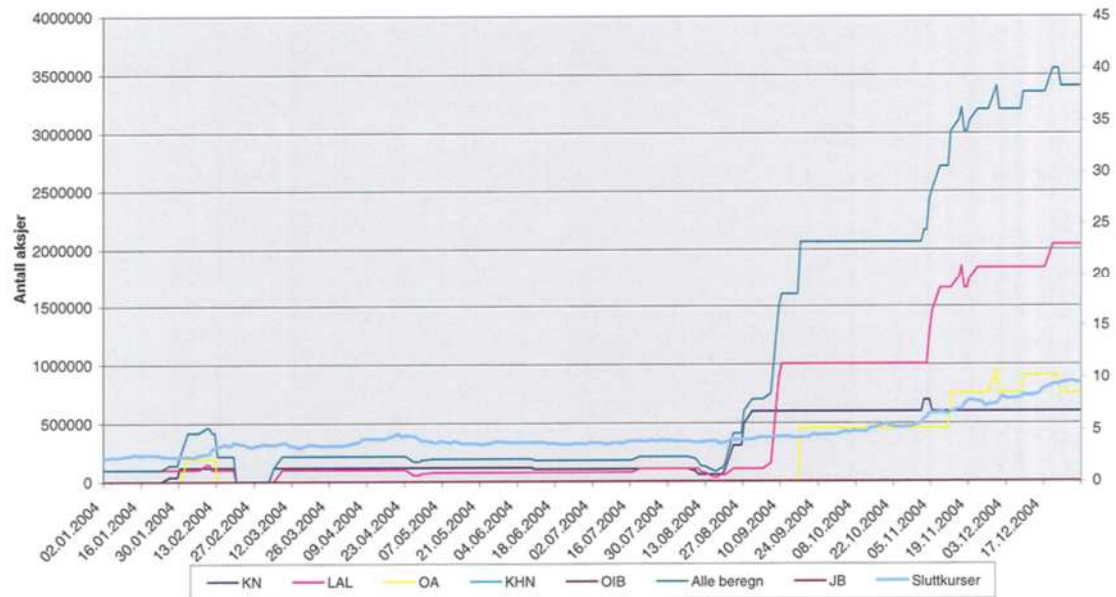
2004 - 1. halvår 2008

Idet retten finner det tjenlig for fremstillingen av volum og endringer i porteføljene som hovedtaltalte hadde gjennom de medtaltalte, vises den samme grafen brutt ned på kalenderår.

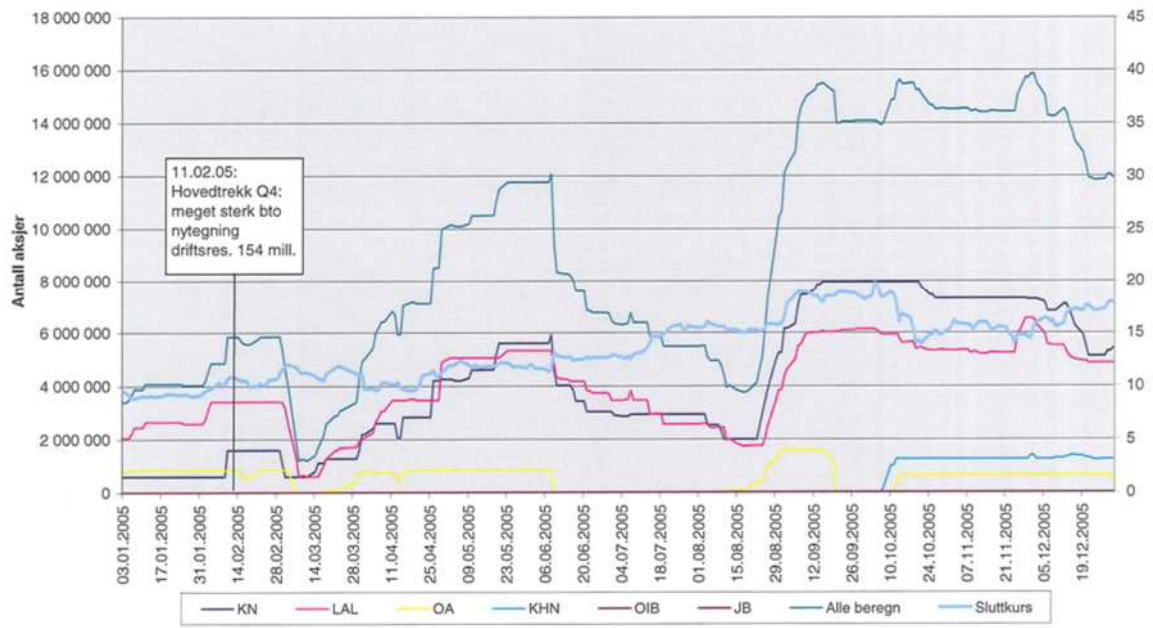
2004:

2004

2005:

2005

2006:

2006

2007:

2007

2008, første halvår:

2008 - 1. halvår

Mens fremstillingen i det foregående har vært fokusert på størrelsen på hovedtaltals beholdning Acta-aksjer og Acta-derivater gjennom de medtaltalte, kan eksponeringen også fremstilles gjennom posisjonenes bruttoverdier basert på den til enhver tid gjeldende børskursen for aksjen:

01.01.04 - 30.06.08

3.6.4 Hovedtaltale og hans nærstående's samlede eksponering i Acta-aksjen i tiltaleperioden, inkludert posisjonene hovedtaltale hadde gjennom de medtaltale.

Under investeringssamarbeidet med Ydstebø, lå som nevnt deres Acta-aksjer frem til medio 2006, dels i Spring Capital og dels i Spring Active, og fra medio 2006 alene i Spring Capital. Ved inngangen til tiltaleperioden eide Spring-selskapene ca. 70 millioner Acta-aksjer. Denne posisjonen øket jevnt til ca. 82 millioner aksjer, frem til investeringssamarbeidet ble avvirket høsten 2007 og aksjene ble fordelt i to like deler på hovedtaltales og Ydstebøs egne investeringsselskaper.

Ved delingen tilkom det Spring Gruppen AS, 41 268 547 Acta-aksjer. Det var deretter ingen bevegelse i Spring Gruppens Acta-beholdning frem til tvangsmessig nedslag gjennom panthaverne etter at hovedtaltale ble pågrepet i juni 2008.

Som retten tidligere har vært inne på, eide hovedtaltale under tiltaleperioden ikke Acta-aksjer eller Acta-derivater i eget navn, før etter at investeringssamarbeidet med Alfred Ydstebø var formelt avsluttet 22. november 2007. Da kjøpte han 1 000 000 Acta aksjer i eget navn. Idet investeringssamarbeidet var under avvikling kjøpte han i august og september 2007 dessuten samlet 8 000 000 Acta-aksjer på termin gjennom Spring Holding. Hovedtaltales ektefelle kjøpte dessuten samlet 2 000 000 Acta aksjer, fordel på 600 000 aksjer som ble kjøpt i 2006 og 2007, og 1 400 000 aksjer på termin som ble kjøpt 23. november 2007. Det var etter disse ervervene ingen bevegelser i hovedtaltales eller hans nærstående's Acta-porteføljer ut over rullinger av terminer, før hovedtaltale og Spring Holding ble utsatt for tvangsmessig nedslag gjennom panthaverne etter pågripelsen i juni 2008.

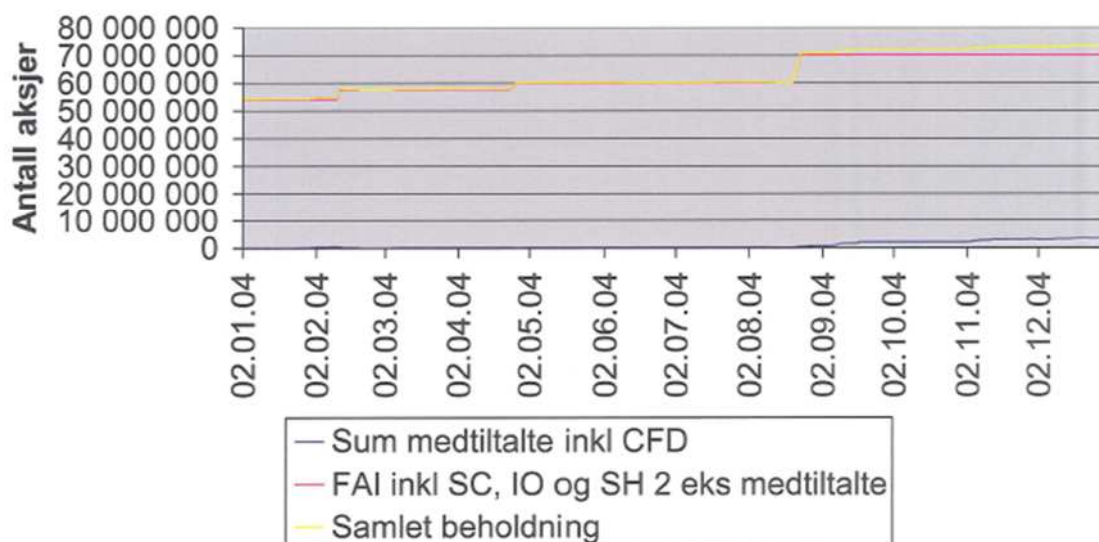
Fra den 23. november og ut tiltaleperioden var hovedtaltales allment kjente eksponering i Acta-aksjen gjennom personlig eide, indirekte eide og gjennom ektefellens posisjoner, samlet på 52 268 547 aksjer.

Legges de posisjoner i Acta aksjen som hovedtaltalte hadde gjennom de medtaltalte, og som ikke var allment kjent, var eksponeringen betydelig høyere, slik det fremgår av grafene retten har presentert foran. Justeres det for trading-pregede svingninger i porteføljene som de hovedtaltalte hadde gjennom de medtaltalte, innebar det over vil det si at tiltalte over tid, og iallfall fra høsten 2005, hadde en Acta-eksponering som i lange perioder lå over 15 millioner aksjer høyere enn hva markedet var kjent med.

Hovedtaltaltes samlede eksponering opp mot Acta-aksjen i hele tiltaleperioden, er av påtalemyndigheten anskueliggjort gjennom fremleggelse av grafiske fremstillinger som dekker hvert enkelt kalenderår. Retten finner det tjenlig ta disse inn som illustrasjon i domsgrunnene:

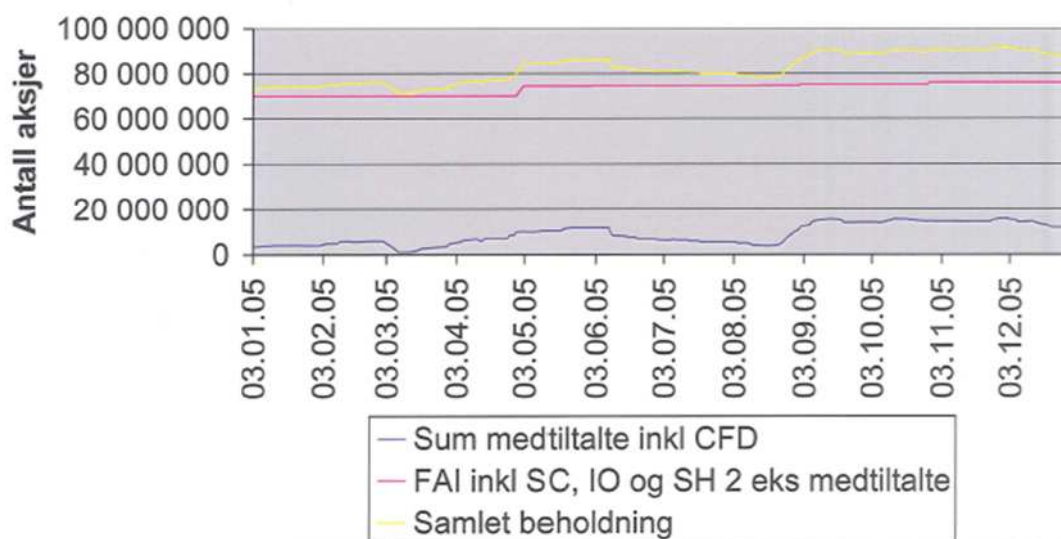
For 2004:

Oversikt aksjebeholdninger inkl CFD samtlige inkl SC 2004

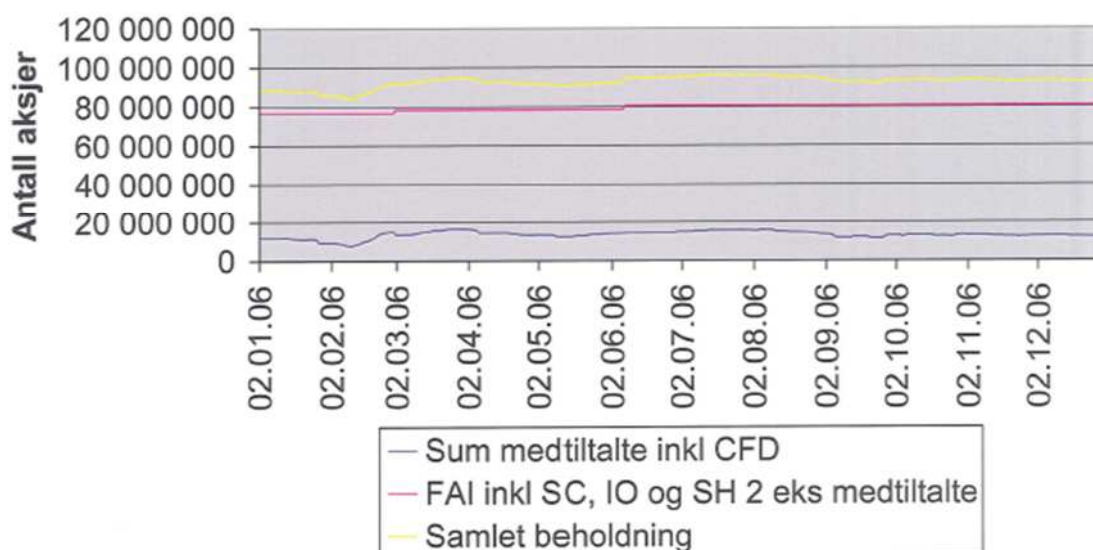
For 2005:

Oversikt aksjebeholdninger inkl CFD samtlige inkl SC 2005

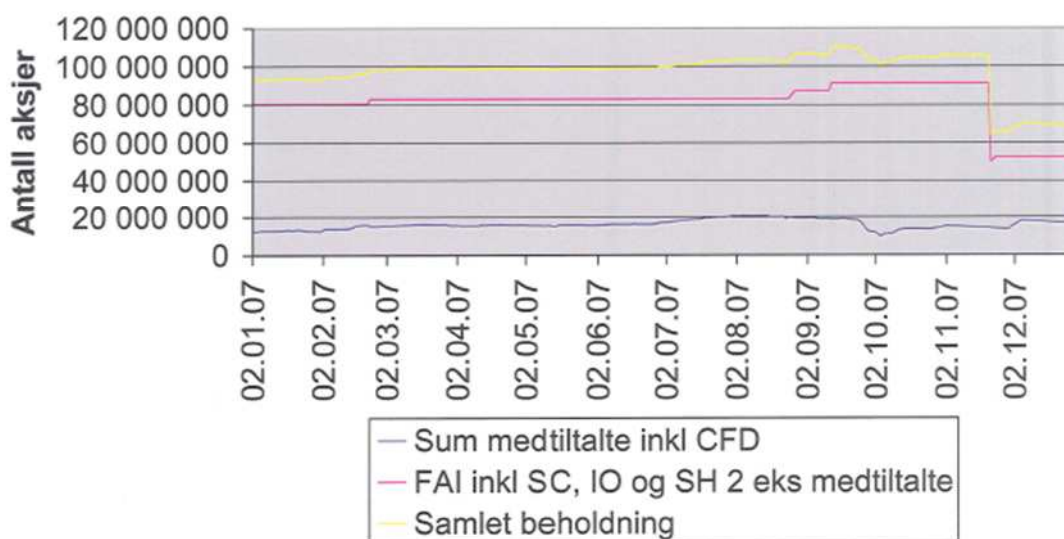
For 2006:

Oversikt aksjebeholdninger inkl CFD samtlige inkl SC 2006

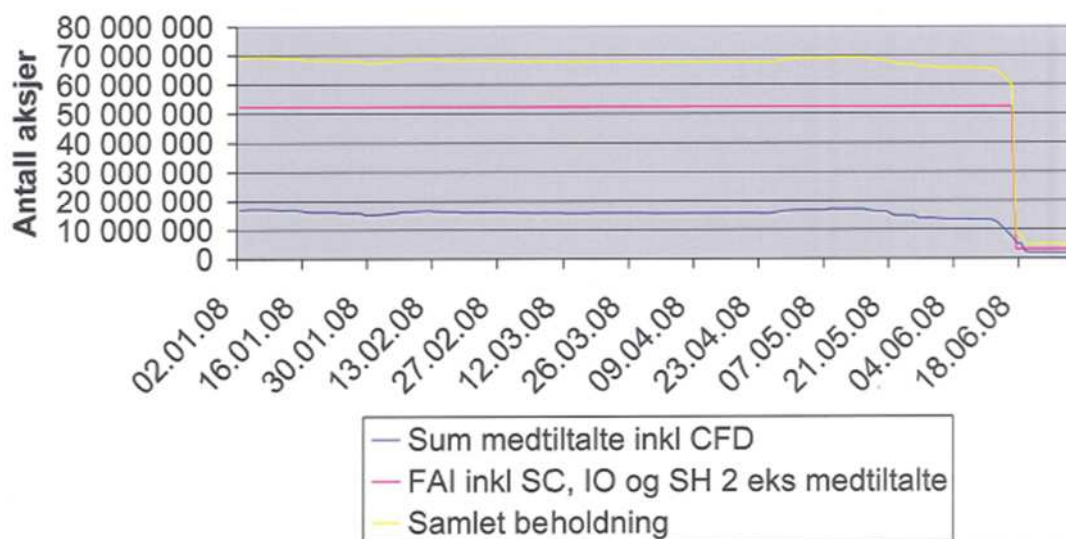
For 2007:

Oversikt aksjebeholdninger inkl CFD samtlige inkl SC 2007

For 2008:

Oversikt aksjebeholdninger inkl CFD samtlige inkl SC første halvår 2008

Foranlediget av påtalemyndighetens prosedyre, bemerker retten at dersom man høsten 2007, før gjennomføringen av den formelle delingen av Spring Capital som ble gjennomført 21. november 2007, konsoliderer hovedtiltalte med stråmennenes Acta-aksjer og Acta-terminer innenfor stråmannskonstruksjonene, ektefellens aksjer, terminene som lå i Spring Holding, og samtlige Acta-aksjer som lå i Spring Capital, ville hovedtiltalte gjennom de medtiltattes ved to perioder kommet over 40 % av stemmene i Acta. CFDer er da ikke medregnet, idet disse ikke gir rett eller plikt til overtakelse av aksjer. 40 % grensen har betydning i forhold til verdipapirhandellovens

daværende regler om tilbudsplikt på samtlige aksjer i et børsnotert selskap fra en aksjonær som selv eller konsolidert kommer over 40 % av stemmene på generalforsamlingen.

Rent faktisk, under påtalemyndighetens forutsetninger, brytes imidlertid 40 % grensen den 27. august 2007, idet Spring Holding da tegnet seg for den første terminen på 4 millioner Acta-aksjer. Hovedtaltalte hadde da også 16 088 800 Acta-aksjer og terminer gjennom de medtaltalte, unntatt Bø. Hovedtaltalte var da gjennom de medtaltaltes og de konsolidertes aksjer, oppe i 40,9 % av aksjene i Acta. Posisjonen økte til 42,5 %, idet Spring Holding den 12. september 2007 ervervet ytterligere en termin på 4 millioner Acta-aksjer. Idet stråmennene særlig fra ca. 20. september solgte seg ned i aksjen, var 2. oktober 2007 siste dagen i denne perioden hvor hovedtaltalte i tilfelle lå over 40 %, idet han da lå på 40,3 %.

Deretter lå han under 40 % den 3.-9. oktober 2007.

Fra 10. oktober var hovedtaltalte igjen over 40 % som følge av at han gjennom de medtaltalte stråmenn igjen kjøpte seg opp i Acta-aksjen. Han lå da på 40,1 % av aksjene. Posten krysser 41 % den 30. oktober, i takt med oppkjøpene gjennom de medtaltalte, hvor 20. oktober er den siste dagen i denne perioden, med 41,1 % av aksjene. Den 21. oktober ble Acta-aksjene som lå i Spring Capital fordelt mellom hovedtaltaltes og Ydstebøs investeringselskaper, og hovedtaltaltes konsoliderte posisjon i Acta-aksjen, falt da straks til 24,6 % av Acta-aksjene.

3.6.5 Hovedtaltaltes motiver bak bruken av stråmenn

Ettersom hovedtaltalte ikke har erkjent å ha handlet aksjer gjennom stråmenn, og derfor heller ikke har innviet retten i sin motivasjon bak å investere på denne måten, gir likevel hans handlinger over tid, og de forklaringer retten har mottatt fra blant andre Ydstebø og FUSDahl, gode holdepunkter for å slutte hva som var hovedtaltaltes hovedsakelige motiv for å opptre som han gjorde.

Hovedtaltaltes *hovedsakelige motiv* med å handle i Acta-aksjen gjennom stråmenn finnes å ha vært å ville skaffe seg så stor posisjon i Acta-aksjen som han kunne, men som han av ulike grunner var avskåret fra å gjøre på annen måte.

En første faktor for at hovedtaltalte fant det tjenlig å benytte seg av stråmenn opp mot Acta-aksjen, ligger i de begrensninger for hovedtaltaltes handlefrihet som lå i investeringssamarbeidet med Alfred Ydstebø.

Retten viser til at frem til høsten 2007 var hovedtaltalte bundet opp i et likeverdig investeringssamarbeid med Alfred Ydstebø, som la alle deres investeringer i Spring Capital. Retten legger til grunn at aksjonæravtalen innebar at de måtte være enige dersom selskapet skulle foreta større eller strategiske investeringer, som enhver investering i Acta-aksjen anses å ha vært. Bevisførselen har vist at en av årsakene til at investeringssamarbeidet raknet og ble avsluttet sommeren og høsten 2007, var at hovedtaltalte og Ydstebø hadde forskjellig syn på hvilken plass eierskapet i Acta skulle ha for Spring Capital fremover. Ydstebø arbeidet for at investeringsselskapet fortsatt skulle ha en større post i Acta i bunn som et utbytteselskap, men at man utenom Acta skulle engasjere seg i andre forretningsområder og selskaper innenlands og utenlands. Det var et slikt perspektiv som lå til grunn for selskapets arbeid opp mot investeringer i USA, og ansettelsen av FUSDahl som investeringsdirektør i mai 2007.

Samtidig ser en at det første hovedtaltalte gjorde idet investeringssamarbeidet ble avsluttet høsten 2007, var å kjøpe 8 millioner Acta-aksjer på termin gjennom Spring Holding, og deretter 1 million aksjer personlig. Vitneforklaringene fra Fusdahl og Gyland gir klart inntrykk av at den forretningsmodellen de hadde jobbet med i Spring Capital, ikke hadde livets rett i hovedtaltaltes nye Spring-konsern, blant annet på grunn av at terminkontraktene i Spring Holding bandt opp det som var av ledig kapital i konsernet.

En ytterligere faktor for at hovedtaltalte så det som tjenlig å operere med stråmenn opp mot Acta-aksjen, lå hovedsakelig på det økonomiske planet, idet verdipapirhandelloven og Acta-konsernets handelsregler for ansatte og tillitsmenn satte rammer for hovedtaltaltes muligheter for derivathandel, trading og tidspunktene han kunne handle på. Som salgsdirektør i Acta ASA (senere hetende Acta Kapitalforvaltning ASA) var hovedtaltalte frem til og med 8. april 2005 i henhold til verdipapirhandellovens egenhandelregler avskåret fra drive derivathandel, og han pliktet videre å eie alle Acta-aksjer i 12 måneder før salg. Retten viser om dette til behandlingen av tiltalen post IV og V, senere i dommen. Videre var han i hele tiltaleperioden, først som del av arbeidsavtalen, og senere som del av rammeverket som styremedlem, undergitt Actas interne egenhandelregime, hvor man måtte ha samtykke fra konsernlederen, eventuelt fra finansdirektøren, før man investerte i eller opp mot Acta-aksjen, og hvor slikt samtykke regelmessig ble nektet når det lå informasjon av innsidekarakter i konsernet. Hovedtaltalte hadde i 2004 og i første halvdel av 2005 ikke tilstrekkelig økonomi til å bygge opp større posisjoner i Acta-aksjen utenfor investeringssamarbeidet med Ydstebø, uten å trade i aksjen og uten etter hvert å trade gjennom girede posisjoner gjennom derivathandel. Selv etter at han gikk ut av rammeverket for egenhandelreglene våren 2005, var han fortsatt underlagt verdipapirhandellovens innsideregulering og Actas eget handelsreglement, hvilket medførte klare begrensninger i de muligheter hovedtaltalte hadde til åpent å trade i eller opp mot Acta-aksjen.

Endelig vil retten peke på at hovedtaltalte opplagt har vært oppmerksom på at kursutviklingen på Acta-aksjen var svært følsom for hvordan hans selv utad opptrådte i aksjen. Som betydelig aksjonær i Acta, som selskapets gründer og selskapets sentrale ansikt utad ved siden av Ydstebø, og som primærinnsider i selskapet, var hans opptreden i Acta-aksjen noe som investorer som satt i aksjen eller investorer som vurderte å gå inn i aksjen, fulgte særlig med på. Hovedtaltalte var kort og godt en bjellesau for investorene. Bevisførselen har vist at aksjen har fått seg et løft idet hovedtaltalte og Ydstebø har kjøpt aksjer i Acta, og at kursen gikk markant ned idet Ydstebø i januar 2008 for første gang solgte Acta-aksjer. Hovedtaltaltes offisielle holdning var som nevnt at han selv var "Bull" – altså langsiktig - i Acta-aksjen.

Retten legger for avgjørelsen til grunn som sikkert at dersom markedet hadde blitt kjent med at hovedtaltalte tradet i Acta-aksjen, ville dette hatt betydelig negativ effekt på kursutviklingen på Acta-aksjen.

Retten bygger denne vurderingen også på forklaringen fra det sakkyndige vitnet Christian Fredrik Falkenberg Kjøde, som leder overvåkningsteamet ved Oslo Børs, og som arbeider med oppfølging av regelbrudd i tilknytning til handelen som foregår ved børsen. I sin forklaring gikk han inn på flere forhold som er av betydning for kursutviklingen på børsnoterte aksjer, herunder investorenes forventninger til handlemønsteret til primærinnsidere som har en sentral rolle i et børsnotert selskap.

En av disse investorforventningene er at primærinnsideren ikke trader i egen aksje. Det vanlige handlemønsteret for en primærinnsider er i følge Kjødes forklaring at han kjøper i 80% av tilfellene, og da vil de fleste som følger primærinnsideren kunne ta del i avkastningen. Foreholdt kurvene over de medtiltaltes handler som stråmenn for hovedtiltalte, uttalte Kjøde at han aldri hadde sett en primærinnsider som handler på denne måten, idet grafene viste et handlemønster som bar preg av trading. Idet markedet antar at de aldri vil kunne slå primærinnsideren, ville investorer som ikke liker risiko med stor sannsynlighet holdt seg borte fra Acta-aksjen, dersom de hadde hatt kunnskap om hovedtiltaltes handlemønster gjennom de medtiltalte.

Retten viser som illustrasjon til Kjødes forklaring til en intern mail fra en kundebehandler til konserndirektøren i Acta 30. mai 2008, etter at Ydstebø hadde solgt seg ned i Acta for andre gang, hvor kundebehandleren videreformidler en større kundes reaksjoner opp mot Ydstebøs nedsalg. I mailen heter det blant annet:

"[...] Mitt sitat er i mer forsiktige ordelag enn slik han uttalte seg.

"Hva er det som feiler den Sjefen i Acta. Kredittilsynet vil aldri tåle dette. Først gearer han opp aksjene sine for så å dumpe dem".

Han har ødelagt all tro om selskapet og hans intensjoner om det. Jeg er så sint på hele Acta, det går ikke an å behandle aksjonærene sine slik. Jeg ligger an til et tap på 1 mill. Først sier det ting lover og forteller hvor fantastisk alt er for deretter å snu seg helt om og selv gjøre noe annet".

Selv om retten er trygg på hva som har vært hovedtiltaltes overordnede målsetning og middel for å oppnå denne, er den likevel oppmerksom på at hovedtiltalte når han fra november 2007 igjen var eksponert for over 15 millioner Acta aksjer gjennom de medtiltalte stråmenn, også hadde øye for å holde disse aksjene borte fra markedet i en situasjon der alternativet var et tvangsmessig nedsalg. Selv ved kontrollert nedsalg gjennom meglerhusene for å komme i balanse i forhold til marginkravene, ville det etter rettens vurdering forsterke kursnedgangen som aksjen var inne i. En slik nedgang ville forsterke presset på likviditeten i Springselskapene gjennom ytterligere økning på marginkravene på de 8 millioner Acta-aksjer som Spring Holding hadde på terminkontrakter, og for øvrig medføre fare for tvangssalg av Acta-aksjer i Spring Gruppen, idet gjeldsgraden i selskapet var svært høy og likviditet på kassakreditten, og for så vidt også hele låneforholdet, også var beroende på kursutviklingen på Acta-aksjen som var pantsatt som sikkerhet for gjelden.

3.6.6 Stråmannsvirksomhetens betydning for kursutviklingen på Acta-aksjen, og de tiltaltes kunnskap om dette

3.6.6.1 Betydningen av at markedet ikke var kjent med at handlende var hovedtiltaltes – handlemønsteret

Retten finner det klart at den mest iøynefallende og opplagte betydning stråmannsvirksomheten hadde for kursutviklingen, var at denne typen handel, med regelmessig kjøp og salg av Acta-aksjen (trading), var helt uforenlig med den forutsigbarhet som investormarkedet forventer av en tung primærinnsider i et børsnotert selskap. Retten viser om dette til det som retten foran har gjengitt fra forklaringen fra det sakkyndige vitnet Kjøde, og som retten har bygget på. At en rekke investorer med høy grad av sannsynlighet ville ha skydd aksjen dersom hovedtiltaltes

stråmannshandler hadde blitt kjent, ville etter rettens vurdering også ha ledet til en langt lavere likviditet i aksjen, og lavere børskurs over tid.

Retten finner det opplagt at hovedtaltalte innså dette på gjerningstiden. Retten finner det tilsvarende innlysende at hver enkelt av de medtaltalte på gjerningstiden innså at ethvert salg og ethvert kjøp opp mot Acta-aksjen, som de gjennomførte som stråmenn, ville ha betydning for kursutviklingen på aksjen dersom det hadde blitt kjent for markedet at det var hovedtaltalte som primærinnsider i Acta som stod for handlene. De medtaltalte var alle kjent med markedets sensitivitet i forhold til primærinnsidernes opptreden i aksjen, og at hovedtaltalte utad utelukkende kjøpte Acta-aksjer.

3.6.6.2 Betydningen av volumet i de medtaltaltes handler opp mot Acta-aksjen som stråmenn for hovedtaltalte

En annen side av hovedtaltaltes kjøp og salg i og opp mot Acta-aksjen gjennom de medtaltalte, er den likviditet summen av stråmennes handel medførte for aksjen.

En aksjes likviditet er gradert ut fra hvor lett eller vanskelig det er for en investor å bli kvitt aksjen i markedet, uten at tilbudet medfører at det blir kjøpers marked og reduserte priser. En aksje som regelmessig selges og kjøpes i store volum, vil fra et investorståsted fremstå som attraktiv. En likvid aksje vil derfor regelmessig ha et bedre grunnlag for en gunstig kursutvikling enn en mindre likvid aksje. Acta-aksjen ble ikke vurdert som en særlig likvid aksje, heller ikke når en innbefatter summen av de handler som hovedtaltalte gjennomførte med de medtaltalte som stråmenn.

Retten har gjennom politirevisorenes forklaring blitt forelagt bearbeidet statistikk fra handelsoversiktene for de 960 børsdagene som tiltaleperioden for hovedtaltalte omfatter, og hvor de medtaltalte samlet var aktive med kjøp og salg av Acta-aksjen i 604 dager. Brutt ned på kalenderår viser oversiktene at kjøp og salg i de medtaltaltes samlede stråmannsporteføljer, fra og med 2005 utgjorde en betydelig del av omsetningen av denne aksjen over Oslo Børs. I 2005 stod de medtaltalte Nilsen, Lunde, Nordbotn og Andersens stråmannsvirksomhet for vel 11 % av den samlede omsetning av Acta-aksjen over Oslo børs, med en omsetningsverdi basert på sluttkurs med over 750 millioner kroner. Regnes snittet av de børsdagene i 2005 disse medtaltalte var handlet, blir prosentandelen av omsetningen langt høyere, og oversiktene viser at det er enkeltdager der disse medtaltaltes stråmannsomsetning ligger over 70 % av omsetningen av aksjen. Tendensen er den samme, men sterkere i 2006 og 2007. I 2006 utgjorde Nilsen, Lunde, Nordbotn, Andersen og Bøs stråmannsvirksomhet over 14 % av den samlede omsetningen av aksjen på Oslo børs, med en omsetningsverdi basert på sluttkurs på vel 1 milliard kroner. I 2007 utgjorde de medtaltaltes stråmannsvirksomhet over 10 % av den samlede omsetningen i aksjen på Oslo Børs, men en omsetningsverdi på over 1,2 milliarder kroner. I 2008 frem til pågripelsene 13. juni var omsetningsaktiviteten fra de medtaltalte langt mindre enn tidligere år. De dagene stråmannsporteføljene genererte handel, fremgår det av oversiktene at de gjennomgående utgjorde en betydelig del av omsetningen av aksjen. Av beregningene følger det at omsetning i stråmannsporteføljene i hele perioden tilsvarte over 10 % av den samlede omsetning i Acta-aksjen over Oslo Børs.

Retten finner at den betydelige omsetningen som hovedtaltalte over tid genererte i Acta-aksjen gjennom de medtaltalte, betydning for markedets vurdering av aksjens likviditet og attraktivitet, med varig betydning for prisingen av aksjen. Hovedtaltalte har gjennom de medtaltaltes handler etter rettens vurdering opptrådt som "market

maker" i Acta-aksjen. Dette var effekter som hovedtaltalte, ut fra sin kunnskap om aksjemarkedet og Acta-aksjen, og om det vedvarende volum i aksjen den samlede stråmannsvirksomheten genererte, på gjerningstiden innså som en konsekvens av handlene han gjennomførte gjennom de medtaltalte. Retten har likevel ikke noen klar formening av hvor stor betydning dette har hatt for kursutviklingen på aksjen på sikt. Retten viker tilbake for å slutte at hver enkelt av de medtaltalte på gjerningstiden innså slike utslag den enkeltes stråmannshandler på denne måten hadde på kursutviklingen over tid.

Retten er imidlertid ikke i tvil om at hovedtaltalte og hver enkelt av de medtaltalte, på gjerningstiden innså at det volum de introduserte gjennom de enkelte oppkjøp, eller nedsalg, i tiden rundt handlene påvirket kursutviklingen på Acta-aksjen i på kortere sikt. Slike effekter, som er grunnleggende faktorer knyttet til prisutviklingen ved tilbud og etterspørsel, var på handlingstiden kjent for samtlige tiltalte. Retten viser om dette også til at salgs- og kjøpsstrategiene for samtlige medtaltalte, slik det fremgår av meglersamtalene, var at megleren gjennom flere mindre kjøp eller salg, gjerne over flere dager, gjennomførte det samlede kjøps eller salgsoppdraget, for på denne måten å redusere sitt eget fotavtrykk i markedet.

3.7 TILTALEBESLUTNINGEN POST III A) – ANKLAGEN MOT HOVEDTILTALTE FOR BRUDD PÅ MELDEPLIKTEN

3.7.1 Innledning

Retten vil nå ta stilling til om hovedtaltalte ved det faktum som er funnet bevist, har overtrådt verdipapirhandelens regler om meldeplikt for primærinnsidere. Det er på det rene at hovedtaltalte ikke har meldt noen av de handler som er omfattet av tiltalen som sine.

Straffsanksjonerte handlingsregler som pålegger primærinnsidere meldeplikt har foreligget i verdipapirhandelloven i hele tiltaleperioden, som for hovedtaltalte strekker seg fra 23. august 2004 til 13. juni 2008. Under 1997-loven lå meldepliktbestemmelsen i § 3-1, og i 2007 loven ligger bestemmelsen i § 4-1.

Overtredelse av meldepliktreglene er straffesanksjonert etter § 14-3 annet ledd i 1997 loven og etter § 17-3 annet ledd i 2007-loven, med en strafferamme på bøter og inntil 1 års fengsel. Skyldkravet er forsett eller uaktsomhet, som innebærer at det er tilstrekkelig for fellelse at gjerningspersonen uaktsomt har overtrådt bestemmelsen.

I tiltalebeslutningen post III a) er gjerningsbeskrivelsen for hovedtaltalte angitt slik:

"I tidsrommet mandag 23. august 2004 til fredag 13. juni 2008, i Stavanger og/eller andre steder, i egenskap av direktør og/eller styremedlem for det børsnoterte selskapet ACTA, unnlot han å gi melding til Oslo Børs om en rekke handler med finansielle instrumenter tilknyttet ACTA."

Tiltalen bygger for denne posten på at handler som er foretatt av de medtaltalte eller deres nærstående, og som er angitt som medvirkningshandlinger for disse under postene III b) til i) har så nær tilknytning til hovedtaltalte at de etter loven utløste meldeplikt for ham. Det vises eksempel til tiltalen mot Kåre Nilsen under post III b) hvor gjerningsbeskrivelsen lyder.

"I tidsrommet mandag 23. august 2004 til fredag 13. juni 2008, i Randaberg og/eller

andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Kåre Nilsen, JMT AS, Multi In AS og /eller Nemo Invest AS, samt at han tilrettela for at en rekke handler ble gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Johnny Bondestad."

Tilsvarende er tiltalen bygget opp i relasjon til de øvrige medtiltalte. Retten vil komme tilbake til relasjonen mellom hovedtiltalte og hver enkelt av de medtiltalte under subsumsjonen, dels i tilknytning til hovedtaltates forhold og dels i tilknytning til hver enkelt av de medtaltates forhold.

Som handlingsregler reiser bestemmelsene tre hovedspørsmål; For det første om hovedtiltalte i tiltaleperioden innehadde en slik posisjon i forhold til Acta Holding ASA eller dets konsernselskaper at han omfattes av reglene. Derneft om handel i de finansielle instrumenter som omfattes av tiltalen faller inn under meldepliktbestemmelsen. Endelig blir spørsmålet om hovedtiltalte kan tilordnes de handler som er gjennomført av de medtiltalte.

Retten gjennomgår i det følgende disse spørsmålene og tar avslutningsvis stilling til om hovedtiltalte har utvist nødvendig skyld. De medtaltates forhold drøftes særskilt under punkt 3.8 og 3.10.

3.7.2 Hvorvidt hovedtiltalte var omfattet av meldepliktreglene

Retten tar først stilling til om hovedtiltalte gjennom sine posisjoner i Acta-konsernet var underlagt meldepliktbestemmelsene i tiltaleperioden.

Meldepliktbestemmelsen i 1997-loven § 3-1 første og siste punktum hadde slik ordlyd:

"Personer som nevnt i § 2-6 første ledd skal straks gi norsk børs og autorisert markeds plass hvor aksjene er notert, melding om kjøp, salg, bytte eller tegning av aksjer utstedt av selskapet eller av selskaper i samme konsern. [...] Meldingen skal sendes senest innen åpningen av børsen eller markeds plassen dagen etter at kjøp, salg, bytte eller tegning har funnet sted."

Personkretsen meldeplikten omfattet var ved henvisningen til § 2-6 knyttet til de som hadde særskilt undersøkelsesplikt opp mot insiderreglene basert på sin tilknytning til utstederselskapet, og omfattet blant andre "styremedlem og ledende ansatt" i utstederselskapet. Det er i bestemmelsen også presisert at styremedlemmer og ledende ansatte i konsernselskaper omfattes av undersøkelsesplikten – og dermed også av meldeplikten – dersom de "normalt kan antas å få tilgang til innsideinformasjon." Personer som falt inn under personkretsen angitt i § 2-6 blir i loven også omtalt som primærinnsidere.

For perioden før 1. september 2005 lå bestemmelsen om primærinnsidernes undersøkelsesplikt i § 2-1 og senere i § 2-3, og § 3-1 viste da til disse. Retten kan ikke se at endringene har betydning for de spørsmål som knytter seg til hvem som er adressaten for meldeplikten.

Meldepliktbestemmelsen i 2007-loven § 4-1 første og siste punktum har slik ordlyd:

"Personer som nevnt i § 3-6 første ledd skal straks gi norsk regulert marked hvor aksjene er notert, melding om kjøp, salg, bytte eller tegning av aksjer utstedt av

selskapet eller av selskaper i samme konsern. [...] Meldingen skal sendes senest innen åpningen av regulert marked dagen etter at kjøp, salg, bytte eller tegning har funnet sted."

På samme måte som i den tidligere lov er også her personkretsen som meldeplikten påhviler knyttet opp mot angivelsen av de som etter innsidebestemmelsene påhviler en særskilt undersøkelsesplikt før de selv handler verdipapirer eller derivater knyttet til aksjen i utstederforetaket.

For rettens formål er det nok å konstatere at styremedlemmer og ledende ansatte i utstederselskapet og i konsernselskaper omfattes av undersøkelsesplikten – og dermed også av meldepliktreglene i 2007-loven, på samme måte som i 1997-loven.

Hovedtiltalte var salgsdirektør i Acta ASA (senere hetende Acta Kapitalforvaltning ASA), et datterselskap av Acta Holding ASA, fra januar 2003 til 8. april 2005. Den 9. april 2005 tiltrådte han styreverv i Acta Holding ASA, et verv han hadde frem til 16. juni 2008.

Som styremedlem i Acta Holding ASA fra 9 april 2005 var hovedtiltalte primærinnsider i Acta. Retten finner det videre utvilsomt at hovedtiltalte som salgsdirektør i Acta ASA frem til 8. april 2005, regelmessig hadde tilgang til informasjon om tegnings- og salgstill som var vitale for kursutviklingen på Acta-aksjen. Retten finner således at hovedtiltalte i hele tiltaleperioden var underlagt meldepliktreglene i verdipapirhandelloven som primærinnsider. At han var underlagt disse reglene i hele tiltaleperioden, er heller ikke bestridt av hovedtiltalte.

3.7.3 Hvorvidt aksjer, terminkontrakter og CFDer omfattes av meldepliktreglene

Retten tar så stilling om handel i de finansielle instrumenter som omfattes av tiltalen er underlagt meldeplikt.

Handler opp mot Acta-aksjen i de medtiltaltes navn som omfattes av tiltalen angår dels rene kjøp og salg av Acta-aksjer, dels kjøp av aksjer på terminer, altså kjøp av aksjer mot fremtidig overlevering og oppgjør, samt rullering av slike terminer. Endelig omfatter tiltalen inngåelse av derivatkontrakter med utelukkende finansielt oppgjør, knyttet opp mot kursutviklingen på Acta-aksjen – kalt CFD ("Contract for Difference").

Som det fremgår av det som er gjengitt fra meldepliktbestemmelsene foran er utgangspunktet at primærinnsiderens "kjøp, salg, bytte eller tegning" av aksjer i utstederselskapet, dvs. Acta Holding ASA, omfattes av meldeplikten.

Hva særlig gjelder handel med ulike former for derivater knyttet til aksjen i selskapet hvor vedkommende er primærinnsider, fulgte det av 1997-loven § 3-1 annet ledd og 2007-loven § 4-1 annet ledd at også handel i slike kunne være omfattet av meldeplikten.

I 1997-loven § 3-1 annet ledd, og senere 2007-loven § 4-1 annet ledd hadde samme ordlyd:

"Meldeplikten gjelder også lån som nevnt i aksjeloven § 11-1 og allmennaksjeloven § 11-1, inngåelse, bytte, kjøp, eller salg av tegningsretter, opsjoner og tilsvarende

rettigheter knyttet til aksjer som nevnt i første ledd."

Det er etter rettens vurdering ikke tvilsomt at dersom primærinnsideren kjøper aksjer på termin, omfattes slik handel av meldeplikten som derivathandel etter bestemmelsenes annet ledd. Retten bemerker at derivater i økonomisk teori og i lovgrunnlaget for ovennevnte bestemmelser er omtalt som opsjoner eller likt med slike. Dette er heller ikke bestridt av de tiltalte.

Det springende punktet er etter dette om primærinnsiderens handler med CFDer – som altså er derivater med utelukkende finansielt oppgjør – omfattes av meldeplikten etter 1997-loven og/eller etter 2007-loven. Av de medtiltalte er det Nilsen og Lunde som i perioder har hatt et betydelig volum med CFDer med Acta-aksjen som underliggende aksje.

De tiltalte har gjort gjeldende at meldepliktbestemmelsene helt frem til ikrafttredelsen av en lovendring vedtatt i 2010 – etter tiltaleperioden – ikke omfattet finansielle instrumenter som ikke forutsatte fysisk overtakelse av vedkommende aksje, herunder blant annet CFDer. Verdipapirhandeloven 2007 § 4-1 annet ledd fikk da tilføyd et nytt annet punktum:

"Meldeplikten gjelder uavhengig av om det finansielle instrumentet gir rett til fysisk eller finansielt oppgjør".

Påtalemyndigheten har gjort gjeldende at handel med CFDer i hele tiltaleperioden har vært omfattet av meldepliktbestemmelsene som tilsvarende en opsjon *"knyttet til"* Acta-aksjen, og at tilføyelsen som kom i 2010 ikke hadde annet formål enn å rydde av veien tolkningstvil som ulike aktører ugrunnet hadde reist opp gjennom årene.

Om hva som menes med derivater med fysisk oppgjør, eksempelvis terminkontrakter, og derivater med finansielt oppgjør, eksempelvis CFD (Contract for Difference) viser retten til gjennomgangen foran under punkt 2.3.

Det følger av grunnloven § 96 at ingen kan dømmes til straff uten lovhjemmel, hvilket også er kjernen i legalitetsprinsippet. Det følger videre av statens forpliktelser etter Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen at de lovhjemler som benyttes skal være tilstrekkelig tydelige, slik at enkeltindividet har rimelig mulighet til å kunne forutse sin rettsstilling.

Det alminnelige utgangspunktet ved lovtolkningen er at den rettsnorm man utleder av en lov er i rimelig samsvar med hva som etter alminnelig språkbruk på vedkommende livsområde kan slutte som en naturlig forståelse av lovbestemmelsens ordlyd. På legalitetsprinsippetets område utledes dette gjerne slik at man er avskåret fra å bygge på analogislutninger, og at man for øvrig skal vise varsomhet med å bygge rettsregelen på slutninger som beveger seg i randsonen av en naturlig språklig forståelse av lovens ordlyd. Retten bygger lovtolkningen på disse grunnleggende utgangspunktene.

Den sentrale formuleringen i § 3-1 annet ledd i 1997-loven og § 4-1 annet ledd i 2007-loven, er at den tegningsrettighet, opsjon eller tilsvarende rettighet som omfattes av meldeplikten skal være *"knyttet til"* aksjer. Språklig antar retten at det da er grunnlag for en annen forståelse av koblingen mellom rettigheten og aksjen, enn dersom det bare hadde stått *"til"*. Ved de koblingsord som er benyttet i lovteksten, antar retten at det etter ordlyden ikke kan sluttes at de finansielle instrumenter som det

handles i, medfører rett eller plikt til fysisk overtakelse av vedkommende aksjer. Uttrykket ”knyttet til” innebærer etter rettens vurdering at det etter ordlyden er tilstrekkelig at verdsettelsen av det aktuelle finansielle instrumentet er relatert til verdien av den underliggende aksje.

For retten blir spørsmålet i fortsettelsen om det ut fra andre rettkildefaktorer er grunnlag for en regelforståelse som innebærer en innskrenkende fortolkning i forhold til hva som kan utledes av lovens ordlyd alene.

Under den konkrete drøftelsen av meldepliktbestemmelsene i Ot.prp. 29 (1996-97), bygget departementet i stor utstrekning på arbeidet til Verdipapirhandellovutvalget, NOU 1996:2.

De eksempler på derivater som er benyttet i motivene til § 3-1, er de tradisjonelle terminkontraktene. Det er også enkeltuttalelser i forarbeidene som kan tas til inntekt for at det alene er derivater med rett eller plikt til fysisk overtakelse av aksjer som omfattes av meldeplikten. Retten viser til verdipapirhandellovutvalgets utredning på side 74, som også er gjengitt i Ot.prp. 29 på side 313, hvor det blant annet heter:

”Det er verdipapirhandellovutvalgets syn at hensynet bak bestemmelsene om åpenhet rundt primærinnsideres interesser i selskapet, i utgangspunktet tilsier at alle transaksjoner vedrørende alle verdipapirer utstedt av selskapet samt avtaler om eller rettigheter til slike papirer bør omfattes av meldeplikten. På den annen side bør et meldepliktsystem som pålegger primærinnsidere plikter ikke gå lenger det som er helt nødvendig. Utvalget legger til grunn at det i første rekke er egenkapitalinstrumenter og rettigheter knyttet til slike instrumenter som bør omfattes av meldeplikten. Egenkapitalinstrumenter vil være aksjer, grunnfondsbevis og konvertible obligasjoner. Rettigheter til slike papirer kan være tegningsrettigheter, opsjoner eller andre kjøpsrettigheter” (rettens understrekinger).

Det som her er gjengitt fra verdipapirhandellovutvalget viser i første omgang en ikke helt stringent språkbruk, idet utvalget i samme drøftelse benytter forskjellige relasjonsord, som hver for seg kan antas å ha forskjellig språklig innhold.

Retten finner imidlertid at det som er gjengitt ikke uten videre kan tas til inntekt for at det har vært lovgiverens intensjon at derivater med utelukkende finansielt oppgjør ikke skal være en del av meldepliktbestemmelsene. Formålet bak å videreføre meldepliktbestemmelsene er i forarbeidene angitt særlig å skulle gi investorer mest mulig informasjon om primærinnsidernes opptreden opp mot selskapets aksje. Hvor langt man skulle gå i å pålegge meldeplikt, berodde på en nødvendighetsavgrensning opp mot bestemmelsens formål.

I lys av dette fant departementet, i likhet med utvalget, at det ikke var nødvendig å la meldeplikten omfatte primærinnsiderens handel i obligasjoner, idet slik handel ble antatt å ha liten informasjonsverdi for markedet. Dette var særlig begrunnet med at ”kursen på obligasjoner i mindre grad enn for aksjer er avhengig av selskapsspesifikke forhold, og at avkastningen på obligasjoner ikke avhenger av selskapets resultat”.

Avkastningen på en CFD vil på den annen side, på samme måte som en terminkontrakt som rulleres, være direkte relatert til selskapets aksjekurs og dermed selskapsspesifikke forhold. Retten finner det åpenbart at den interesse en mulig investor har i å følge med på primærinnsiderens handler i terminer i selskapets aksjer,

i minst like stor utstrekning gjør seg gjeldende i forhold til vedkommendes handler i CFDer opp mot aksjen. Konsekvensen av at derivater med utelukkende finansielt oppgjør ikke skulle omfattes av meldepliktreglene, ville etter rettens vurdering lede til en regel som ikke er i samsvar med de grunnleggende hensyn meldepliktbestemmelsen hviler på.

Retten finner også støtte for tolkningen ved det forhold at forbudet mot misbruk av innsideinformasjon også omfatter derivathandel med utelukkende finansielt oppgjør, og at det forholdt seg slik under 1997-loven, også før revisjonen i 2005, da lovgiver i ordlyden presiserte dette med et ordvalg som tilsvarte det som er benyttet om det samme i meldepliktreglene, jf. § 2-1 første ledd siste punktum:

"Tilsvarende gjelder inngåelse, kjøp, salg eller bytte av opsjon- eller terminkontrakt eller tilsvarende rettigheter knyttet til slike finansielle instrumenter eller tilskyndelse til slike disposisjoner."

Tilsvarende fulgte det av § 2-1 tredje ledd en lik formulering som utvidet primærinnsiderens undersøkelsesplikt til også å omfatte handel med slike instrumenter.

I NOU 1996:2 heter det på side 58 om presiseringen opp mot forbudet mot innsidehandel:

"Idag omfattes verdipapirer som nevnt i vphl. §1 bokstav a) -g) dersom de er gjenstand for organisert omsetning, dvs. børsnoterte. Inngåelse av ikke-standardiserte terminer knyttet til noterte verdipapirer, må antas å være omfattet idet disse må anses som kjøp og salg av de underliggende verdipapirer, se punkt 4.2.2.1. Utvalget legger imidlertid til grunn at dette bør fremgå uttrykkelig av bestemmelsen. Inngåelse og/eller overdragelse av ikke-standardiserte opsjoner faller i dag utenfor forbudet. Etter utvalgets syn må dette karakteriseres som en betydelig svakhet ved gjeldende bestemmelse. Reelle hensyn taler for at også inngåelse og/eller overdragelse av ikke-standardiserte opsjoner med børsnoterte verdipapirer som underliggende, bør være omfattet. Videre vises det til forslaget til ny definisjon av finansielle instrumenter. Det foreslås derfor at forbudet gjøres gjeldende for børsnoterte finansielle instrumenter, og for inngåelse og overdragelse av opsjoner og terminer med slike finansielle instrumenter som er underliggende, uavhengig av om disse er standardiserte. Bestemmelsen omfatter opsjoner og terminer selv om det er avtalt differanseavregning og ikke naturaloppfyllelse."

I Ot. Prp 29 (1996-97) fremgår det på side 30 at departementet sluttet seg til forslaget om at også derivatkontrakter skulle medtas. Retten antar at den tilsvarende forståelse av disse bestemmelsene må gjelde også etter revisjonen i 2005, og slik de senere er ført over i 2007-loven.

Om praktiseringen av meldepliktbestemmelsen i relasjon til derivater med utelukkende finansielt oppgjør, viser retten til at Oslo Børs allerede i januar 2003, i børssirkulære 1/2003, entydig la til at også handel i slike finansielle instrumenter omfattes av meldepliktreglene.

I børssirkulæret heter det innledningsvis blant annet:

"I praksis er det oppstått enkelte tolkningsproblemer knyttet til derivater som kun har finansielt oppgjør. Spørsmålet er gjerne om disse i ulike relasjoner skal behandles på samme måte som derivater som gir rett til fysisk overlevering underliggende

instrument eller ikke.

Oslo Børs ønsker med dette børssirkulæret å avklare rekkevidden av reglene om innsideregulering, primærinnsidernes meldeplikt, flaggeplikt, tilbudsplikt og verdipapirforetakenes meldeplikt for derivatkontrakter med finansielt oppgjør inngått i det regulerte og ikke-regulerte markedet.

(...)

I dette sirkulæret gjøres det rede for Oslo Børs' tolkning av de ulike reglenes anvendelse på finansielle derivater. Kredittilsynet er tilsynsmyndighet for verdipapirhandelloven ("vphl"), mens Oslo Børs har oppgaver knyttet til både tilsyn og selve håndhevelsen. Dette sirkulæret er oversendt Kredittilsynet, som ikke hadde noen innvendinger til de tolkninger som er lagt til grunn."

Konkret i omtalen av meldepliktreglene uttales det videre i børssirkulæret:

"I henhold vphl § 3-1 første ledd første punktum skal visse personer, de såkalte primærinnsidene i et børsnert aksjeselskap, gi melding til børsen om nærmere angitte transaksjoner i selskapets aksjer. I henhold til bestemmelsens første ledd annet punktum gjelder regelen også selskapets erverv av egne aksjer.

Videre heter det i vphl § 3-1 annet ledd:

"Meldeplikten gjelder også lån som nevnt i aksjeloven § 11-1 og allmennaksjeloven § 11-1, inngåelse, kjøp, eller salg av tegningsretter, opsjoner og tilsvarende rettigheter knyttet til aksjer som nevnt i første ledd."

I henhold til økonomisk teori og alminnelig språkbruk omfatter normalt begrepet "opsjoner" derivatkontrakter med finansielt oppgjør. Det finnes ingen definisjon av begrepet i verdipapirhandelloven og ordlyden i vphl § 3-1 gir heller ingen avgrensning mot finansielle derivater.

Hovedhensynet bak meldeplikten i § 3-1 er å gi markedet og tilsynsmyndighetene informasjon om primærinnsidernes handler. Primærinnsidene har normalt bedre kjennskap til det børsnerte selskap enn øvrige markedsaktører. Deres vurdering av de aktuelle aksjer er derfor svært interessant for prisfastsettelsen. I den sammenheng er det ikke av betydning om primærinnsiderens handel skjer ved en derivatkontrakt med rett til fysisk overlevering eller en derivatkontrakt med rett til kontantoppgjør. Begge avtaler forteller markedet om primærinnsiderens vurdering av den underliggende børsnerte aksje. Med samme begrunnelse er det heller ikke grunn til å skille mellom standardiserte og ikke-standardiserte finansielle derivatkontrakter. Tilknytningen til det underliggende noterte instrument og begrunnelsen for reglene og reelle hensyn tilsier dermed også at finansielle derivater, børsnerte og ikke-børsnerte skal omfattes av meldeplikten i vphl § 3-1.

Dersom en termin gjøres finansiell, dvs uten rett til underliggende aksje, må også den være omfattet av vphl § 3-1 annet ledd. Tilknytningen til det underliggende finansielle instrument, og ovennevnte begrunnelse for øvrig gjør seg i like stor grad gjeldende ved handel i terminer med børsnert underliggende, som for øvrige finansielle derivatkontrakter.

Melding fra primærinnsidere i henhold til vphl § 3-1 skal sendes straks og senest innen børsåpning dagen etter at den meldepliktige transaksjonen har funnet sted."

Retten viser videre til at spørsmål om særskilt presisering av verdipapirhandelloven 1997 § 3-1 i denne retningen kom opp i tilknytning til at Finansdepartementet i 2006 arbeidet med enkelte justeringer av loven. I tilknytning til dette arbeidet foreslo Økokrim at det til meldepliktbestemmelsen i § 3-1 annet ledd burde føyes til at meldeplikten også omfattet derivater med finansielt oppgjør. Økokrim bygget forslaget på en rettsoppfatning om at slike derivater ikke var omfattet av meldepliktreglene. Finansdepartementet fant ikke grunnlag for å foreslå en slik tilføyelse for lovgiveren, idet departementet antok at forslaget fra Økokrim bygget på en uriktig forståelse av gjeldende rett.

I Ot. prp. 12 (2004-2005), som direkte var foranlediget av implementeringen av EUs markedsmissbruksdirektiv, omtales forslaget fra Økokrim under hovedavsnitt 16, hvor det blant annet gjengis fra Økokrims høringsuttalelse:

”På basis av vårt erfaringsgrunnlag foreslår vi en tilføyelse i § 3-1 annet ledd. Annet ledd viser bla til ”... opsjoner og tilsvarende rettigheter knyttet til aksjer som nevnt i første ledd”. Vi foreslår tilføyelse av ” dette gjelder uavhengig av om slike rettigheter gir rett til finansielt oppgjør eller rett til underliggende finansielt instrument ved oppgjør”. Slik tilføyelse fremgår av Børssirkulære 1/2003 og anses etter vårt syn hensiktsmessig. Uten den foreslåtte tilføyelse, gjelder meldeplikten kun opsjoner eller tilsvarende rettigheter som faktisk gir rett til å få aksjer ved oppgjør, dvs at finansielle opsjoner ikke er omfattet. Dagens løsning anses ikke ønskelig fordi de samme hensyn gjør seg gjeldende ved finansielt oppgjør som ved oppgjør i aksjer. De samme regler burde derfor gjelde i begge tilfeller.”

I departementets vurdering ble det bemerket til forslaget fra Økokrim:

”... Etter departementets vurdering omfattes allerede opsjoner med finansielt oppgjør av meldeplikten, jf. vphl. § 3-1 annet ledd. Departementet slutter seg ikke til ØKOKRIMs forslag om å presisere dette.”

Verdipapirhandelloven av 2007 var i hovedsak foranlediget av andre spørsmål enn meldepliktbestemmelsene, hvor tidligere § 3-1 ble videreført som § 4-1, med ubetydelige språklige endringer. Så vidt retten kan se, forekommer det ingen uttalelser i forarbeidene til 2007-loven av konkret betydning for det tolkningsspørsmål vi er står overfor.

Foranlediget av at Økokrim i 2007 henla en anmeldelse fra Kredittilsynet for brudd på meldeplikt med grunnlag i at handel med derivater med finansielt oppgjør ikke ble omfattet av meldeplikten, foreslo tilsynet i 2008 for Finansdepartementet den tilføyelse som kom inn i § 4-1 annet ledd ved lovvedtaket i 2010.

I Lovproposisjon 84 (2009-2010) avsnitt 4 behandles spørsmålet og hvor forslaget fra Kredittilsynet gjengis:

”Med bakgrunn i Kredittilsynets politianmeldelse av Seadrill Ltd for brudd på bestemmelsen om meldepliktig verdipapirhandel 01.02.07 og ØKOKRIMs påfølgende henleggelse av saken 05.07.07, har det oppstått usikkerhet om hvorvidt finansielle derivater omfattes av vphl § 4-1.

Oslo Børs har - med Kredittilsynets tilslutning - i børssirkulære 01/2003 lagt til grunn at finansielle derivater er omfattet av meldepliktsbestemmelsen. Børsen uttalte der at i henhold til økonomisk teori og alminnelig språkbruk omfatter begrepet 'opsjoner' også derivatkontrakter med finansielt oppgjør. Det finnes ingen definisjon

av begrepet i verdipapirhandelloven og ordlyden i bestemmelsen gir heller ingen avgrensning mot finansielle derivater. Børsen argumenterer med at hensynet bak bestemmelsen også støtter en slik tilnærming. Med hensyn til å informere markedet om primærinnsideres disposisjoner, er det ingen forskjell om handlene skjer ved en derivatkontrakt med rett til underliggende eller en derivat kontrakt med rett til finansielt oppgjør, da det er avtalens økonomiske realitet som er av betydning.

Kredittilsynet har i sitt kontrollarbeid lagt ovennevnte forståelse til grunn.

I ØKOKRIMs høringsuttalelse i forbindelse med gjennomføringen av Markedsmisbruksdirektivet, inntatt i Ot.prp. nr. 12 (2004-2005) s. 96, ble det gitt uttrykk for at meldeplikten ikke omfatter finansielle opsjoner. Imidlertid var ØKOKRIM enige i at hensynene bak bestemmelsen også gjør seg gjeldende for opsjoner med finansielt oppgjør. ØKOKRIM foreslo derfor endringer i bestemmelsens ordlyd. Finansdepartementet var av den oppfatning (s. 98 i prp.) at opsjoner med finansielt oppgjør allerede var omfattet av ordlyden. Departementet sluttet seg derfor ikke til ØKOKRIMs forslag.

Hos kontrollorganene er det bred enighet om at hensynene bak meldepliktsbestemmelsen gjør seg gjeldende så vel for finansielle derivater som for finansielle instrumenter som gir rett på det underliggende instrument.

For å klargjøre at avtaler om finansielle derivater også er omfattet av denne bestemmelsen, foreslår Kredittilsynet at dette presiseres i vphl § 4-1 annet ledd."

I departementets merknader til forslaget fremgår:

"I Ot.prp. nr. 12 (2004-2005) pkt. 16.5 uttalte departementet at opsjoner med finansielt oppgjør etter departementets oppfatning allerede var omfattet av meldeplikten. Dette er også lagt til grunn i praksis fra Kredittilsynet og Oslo Børs.

Økokrim har imidlertid lagt enn annen forståelse til grunn, jf. høringsmerknad inntatt i Ot.prp. nr. 12 (2004-2005) pkt. 16.4. Der uttalte Økokrim at meldeplikten etter deres syn kun gjelder derivatkontrakter som faktisk gir rett til å få aksjer ved oppgjør (fysisk oppgjør), og ikke finansielle opsjoner. Økokrim har lagt denne forståelsen til grunn i sin praksis, jf. også omtale i Kredittilsynets høringsnotat, som er gjengitt ovenfor.

På bakgrunn av den tvil som har oppstått i praksis om hvorvidt derivater med finansielt oppgjør omfattes av meldeplikten, mener departementet det er grunn til å presisere i verdipapirhandelloven at slike derivater omfattes av reglene om meldeplikt. Et av formålene bak reglene om meldeplikt er å gi markedet og tilsynsmyndighetene informasjon om primærinnsidernes handler, siden primærinnsidernes normalt vil ha bedre kjennskap til det noterte selskapet enn markedet for øvrig. I den forbindelse er det ikke av betydning om primærinnsiderens handel skjer ved en derivatkontrakt med rett til fysisk overlevering eller en derivatkontrakt med rett til kontantoppgjør, siden begge typer handel gir uttrykk for primærinnsiderens vurdering av den underliggende noterte aksje. De hensyn som ligger bak reglene om meldeplikt gjør seg derfor gjeldende i like sterk grad uavhengig av om derivatet gir rett til det underliggende finansielle instrument eller finansielt oppgjør.

Når det gjelder den nærmere utformingen av lovteksten, mener departementet at forslaget i høringsmerknaden til Oslo Børs er hensiktsmessig. Forslaget innebærer at det presiseres i verdipapirhandelloven § 4-1 annet ledd nytt annet punktum at

meldeplikten i henhold til bestemmelsens første punktum gjelder uavhengig av om det finansielle instrumentet gir rett til finansielt eller fysisk oppgjør. Ved en slik utforming av lovteksten vil man etter departementets syn unngå usikkerhet om bestemmelsens rekkevidde som Næringslivets Hovedorganisasjon peker på i sin høringsmerknad”.

Retten har som nevnt funnet at derivater med utelukkende finansielt oppgjør, herunder CFDer, omfattes av ordlyden til meldepliktbestemmelsen slik den lød i verdipapirhandelloven 1997 § 3-1 og slik den ble videreført som § 4-1 i 2007-loven, og at det verken ut fra bestemmelsens formål eller uttalelser i forarbeidene ved vedtakelsen i 1997 eller senere, er grunnlag for å gi bestemmelsen en mer avgrenset rekkevidde enn hva som følger av ordlyden. At bestemmelsen ble presisert i 2010 synes således i det vesentlige å ha sin årsak i at påtalemyndigheten, som ikke kan instrueres av forvaltningen i sin lovforståelse, i enkeltsaker har holdt fast ved en uriktig forståelse av verdipapirhandellovens meldepliktregel. Sett hen til tydeligheten i de rettskildefaktorer som ligger til grunn for rettens lovforståelse, herunder at børsen og Finanstilsynet konsekvent har holdt fast ved den samme lovforståelsen i kontroll- og veiledningsarbeid overfor markedet, kan retten ikke se at Økokrims praksis i enkeltsaker skal tillegges vekt ved lovtolkningen.

Retten er kommet til verdipapirhandelloven 1997 § 3-1 og verdipapirhandelloven 2007 § 4-1, skal forstås slik at også primærinnsiderens handel i derivater med utelukkende finansielt oppgjør – herunder CFDer – omfattes av meldeplikten, så lenge avkastningen eller verdien av handelen beror på kursutviklingen på selskapsaksjen.

3.7.4 Hvorvidt de medtiltaltes handler kan tilordnes hovedtiltalte

3.7.4.1 Lovgrunnlaget

Samtlige av de handler i Acta-aksjen, eller derivater av denne, som omfattes av tiltalen post III, er inngått av de medtiltalte, enten i eget navn eller i navnet til ektefellen eller i selskaper de kontrollerer.

Hvorvidt hovedtiltalte likevel skal tilordnes disse handlende som meldepliktig for seg, vil i hovedsak måtte bero på en tolkning og anvendelse av meldepliktbestemmelsene i verdipapirhandelloven 1997 § 3-1, senere verdipapirhandelloven 2007 § 4-1.

Verdipapirhandelloven 1997 § 3-1 første ledd første punktum lød:

"Personer som nevnt i § 2-6 første ledd skal straks gi norsk børs og autorisert markeds plass hvor aksjene er notert, melding om kjøp, salg, bytte eller tegning av aksjer utstedt av selskapet eller av selskaper i samme konsern."

Verdipapirhandelloven 2007 § 4-1 første ledd første punktum har samme ordlyd og innhold, men med en annen henvisning til gruppen av primærinnsidere. Retten minner for ordens skyld om at også meldepliktbestemmelsen i 1997-loven frem til 1. september 2005, hadde en annen henvisning til gruppen av primærinnsidere, idet disse da var angitt i § 2-3. Endringene antas ikke å ha betydning for de tolknings spørsmål retten nå behandler.

Meldepliktbestemmelsene har både i 1997-loven og i 2007-loven angitt at primærinnsiderens meldeplikt også omhandler handler foretatt av subjekter adskilt fra denne, men som etter loven angis som vedkommendes nærstående.

I verdipapirhandelloven 1997 § 1-4 var gruppen av nærstående angitt slik:

Som noens nærstående menes

- 1. ektefelle eller en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapslignende forhold,*
- 2. mindreårige barn til vedkommende selv, samt mindreårige barn til en person som nevnt i nr. 1 som vedkommende bor sammen med,*
- 3. selskap innen samme konsern som vedkommende,*
- 4. selskap hvor vedkommende selv eller noen som er nevnt i nr. 1, 2 eller 5, har slik innflytelse som nevnt i aksjeloven og allmennaksjeloven § 1–3 annet ledd eller selskapsloven § 1–2 annet ledd,*
- 5. noen som det må antas at vedkommende har forpliktende samarbeid med når det gjelder å gjøre bruk av rettighetene som eier av et finansielt instrument.*

Denne avgrensningen er videreført som § 2-5 i verdipapirhandelloven 2007, med en mindre tilføyelse i nr. 5, som retten ikke finner grunn til å gå inn på.

Både 1997-loven § 3-1 tredje ledd og 2007-loven § 4-1 tredje ledd utvider primærinnsiderens meldeplikt til å angå subjekter angitt innenfor nr. 1, 2 og 4 i henholdsvis § 1-4 og § 2-5.

3.7.4.2 Lovforståelsen

Meldepliktreglene etter de to lovene bygger på en lest hvor meldeplikten enten knytter seg til handler inngått av den meldepliktige selv, eller handler inngått av en avgrenset gruppe av nærstående tredjemenn som han etter loven konsolideres med.

Spørsmålet er om bestemmelsen likevel skal forstås slik at det er de økonomiske realiteter som er avgjørende for meldeplikten, og at primærinnsideren av den grunn kan komme i en situasjon at han etter loven er pålagt meldeplikt for handler inngått i navnet til andre tredjemenn enn de han etter loven skal konsolideres med.

Under prosedyren for retten har påtalemyndigheten fremhevet at man ved forståelsen og anvendelsen av meldepliktbestemmelsen ikke utelukkende må se hen til hvem transaksjonene etter de rent ytre privatrettslige former er knyttet opp til. Det er anført at meldepliktbestemmelsene må tolkes i lys av sitt formål, slik at primærinnsideren får meldeplikt for handler inngått også av andre tredjemenn enn de nærstående han etter loven skal identifiseres med, dersom det ut fra en samlet vurdering av faktum finnes bevist at slike tredjemenn er rene redskaper – stråmenn – for primærinnsideren. Ved denne helhetlige vurderingen har påtalemyndigheten fremhevet at man må se hen til i hvilken grad primærinnsideren i sin relasjon til vedkommende tredjemann selv blir eksponert for kursvariasjoner i aksjen, og i hvilken grad primærinnsideren har styring eller kontroll over vedkommende tredjemanns disposisjoner opp mot aksjen eller de overskudd investeringen genererer.

Forsvarerne bestrider at loven skal forstås på denne måten, idet det gjøres gjeldende at det ikke er grunnlag for å gå ut over de privatrettslige former ved anvendelsen av meldepliktreglene, eventuelt at det i høyden kan være grunnlag for det i de rene proformatifellene. Det er herunder gjort gjeldende at legalitetsprinsippet og

klarhetskravet etter EMK artikkel 7 står i veien for den regelforståelse som tiltalebeslutningen hviler på.

Som retten har vært inne på, er det det alminnelige utgangspunktet ved lovtolkningen at den rettsnorm man kan utlede av en lov, er i rimelig samsvar med hva som følger av en naturlig forståelse av lovbestemmelsen ordlyd, etter alminnelig språkbruk på vedkommende livsområde. På legalitetsprinsippets utledes dette gjerne slik at man er avskåret fra å bygge på analogislutninger, og at man for øvrig skal vise særlig varsomhet med å bygge rettsregelen på med slutninger fra andre rettskildedefaktorer enn lovteksten dersom dette leder til en rettsregel som beveger seg utover randsonen av en naturlig språklig forståelse av lovens ordlyd. Disse begrensningene bygger på to grunnleggende hensyn, dels det demokratiske hensyn som ligger i at det er Stortinget som gir lover, og dels hensynet til at borgeren gjennom å forholde seg til lovens ordlyd skal kunne forutse sin rettsstilling.

Det følger også av statens forpliktelser etter Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen artikkel 7, slik bestemmelsen er utlagt i praksis, at de lovhjemler som benyttes må være tilstrekkelig tydelige, slik at enkeltindividet skal kunne forutse sin rettsstilling.

Retten viser om dette blant annet til avgjørelsen inntatt i Rt. 2009 side 780, hvor det i avsnitt 21 heter:

"Etter EMDs praksis inneholder artikkel 7 ikke bare et forbud mot tilbakevirkende straffelovgivning, men bestemmelsen stiller også krav om at lovbrudd må være klart definert ved rettsregler som er tilgjengelige for allmennheten, og forbyr at straffebestemmelser blir tolket utvidende eller analogisk til skade for tiltalte, se Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention - for praktikere, 2. utgave, København 2007, s. 503 ff. med nærmere henvisninger til praksis. For at det hjemmelskrav som følger av EMK artikkel 7, skal være tilfredsstillt, må det fremgå av straffebestemmelsens ordlyd, eventuelt supplert med de presiseringer som måtte følge av rettspraksis, hvilke handlinger eller unnlatelser som rammes, se for eksempel dom 25. mai 1993 i saken Kokkinakis mot Hellas (EMD-1988-14307) avsnitt 52, dom 22. november 1995 i saken S.W. mot Storbritannia (EMD-1992-20166) avsnitt 34-36, dom 22. november 1995 i saken C.R. mot Storbritannia (EMD-1992-20190) avsnitt 32-34 og storkammerdom 15. november 1996 i saken Cantoni mot Frankrike (EMD-1991-17862) avsnitt 29. I EMDs praksis er det fremholdt at generelle lovbestemmelser ikke alltid kan være like presise, og at det - for at rettsreglene skal kunne tilpasses samfunnsutviklingen - ofte også er nødvendig å benytte formuleringer som i større eller mindre grad er vage, og hvor det vil oppstå grensespørsmål. For at hjemmelskravet etter EMK artikkel 7 skal være oppfylt, må imidlertid beskrivelsen være så klar at det i de fleste tilfeller ikke er tvil om hvorvidt handlingen omfattes av bestemmelsen, se storkammerdom 15. november 1996 i saken Cantoni mot Frankrike avsnitt 32."

Retten viser videre til hva som er uttalt av Den europeiske menneskerettighetsdomstolen i storkammeravgjørelse 17. mai 2010, i saken Kononov mot Latvia, hvor det i avsnitt 185 blant annet heter:

"185. The guarantee enshrined in Article 7, an essential element of the rule of law, occupies a prominent place in the Convention system of protection, as is underlined by the fact that no derogation from it is permissible under Article 15 in time of war or other public emergency. It should be construed and applied, as follows from its object and purpose, so as to provide effective safeguards against arbitrary prosecution,

conviction and punishment. Accordingly, Article 7 is not confined to prohibiting the retrospective application of the criminal law to an accused's disadvantage: it also embodies, more generally, the principle that only the law can define a crime and prescribe a penalty (nullum crimen, nulla poena sine lege) and the principle that the criminal law must not be extensively construed to an accused's detriment, for instance by analogy. It follows that an offence must be clearly defined in law. This requirement is satisfied where the individual can know from the wording of the relevant provision – and, if need be, with the assistance of the courts' interpretation of it and with informed legal advice – what acts and omissions will make him criminally liable."

Som det fremgår av ovennevnte, vil det også ligge innenfor legalitetsprinsippet og klarhetskravet etter EMK artikkel 7, at en rettsregel først vil kunne oppstilles etter en tolkning av et sammensatt rettskildegrunnlag. Videre må den som handlingsreglene retter seg mot, etter omstendighetene måtte forventes å skaffe seg kunnskap om regelens nærmere innhold gjennom bistand fra juridisk ekspertise. Retten antar at det særlig vil være aktuelt der vedkommende beveger seg inn på spesialiserte livsområder, så som på verdipapirhandelområdet.

Etter ordlyden i aktuelle bestemmelsene i verdipapirhandelloven, utløses meldeplikten av "kjøp", "salg" eller "bytte" av aksjer eller derivater av slike, og som underforstått knyttes til primærinnsideren som kjøper eller selger. Verdipapirloven inneholder ingen nærmere definisjoner av når kjøp, salg eller bytte skal anses å foreligge, eller av når primærinnsideren skal tilordnes slike handler som sine. Kjøpsloven, som antas å være det fravelige lovgrunnlaget ved omsetning av aksjer og derivater med fysisk oppgjør, inneholder heller ingen definisjon av når det foreligger et kjøp, eller hvem som forpliktes ellers gis rettigheter ved kjøpet. Ser man utelukkende på de uttrykk som er benyttet i loven, vil det være nærliggende å slutte at begrepsbruken knytter seg an til rettsregler og prinsipper utenfor loven, mest naturlig alminnelige avtalerettslige og obligasjonsrettslige regler og prinsipper. Allerede ved dette antar retten at også hvem en transaksjon skal tilordnes, vil kunne være gjenstand for en nærmere tolkning basert på et sammensatt faktum.

Idet uttrykkene "kjøp", "salg" og "bytte" er tatt inn i en lovtekst som regulerer et bestemt livsområde og en bestemt handleplikt, vil man ved lovtolkningen ikke fullt ut være bundet til hvordan begreper benyttes i andre relasjoner. At man i regelverk som også bygger på grunnleggende samfunnshensyn kan ha variasjon i forhold til hvilke slutninger som ellers utledes av begrepene mellom private parter, eller i lovtekster som utelukkende regulerer forholdet mellom slike, er ikke enestående. Retten viser eksempelvis til hvordan Høyesterett forholdt seg til skatteloven 1911 § 32 i avgjørelsen inntatt i Rt. 1999 side 946 ABB, hvor det på side 957 heter:

"Neste hovedspørsmål er om ABB med hjemmel i skatteloven § 32 kan gjøres ansvarlig for den skatten som ble ilignet BASE AS med fradrag for senere innbetalinger. For visse tilfeller statuerer bestemmelsen et subsidiært betalingsansvar for skatt som er ilignet et annet rettssubjekt.

Grunnvilkåret er at NEBB ble "opløst" ved aksjesalget. Etter min mening forutsetter ikke skatteloven § 32 at det har skjedd en selskapsrettslig oppløsning. Spørsmålet er - slik jeg ser det - om selskapet ble oppløst i skatterettslig forstand. Bestemmelsen er en skatterettslig regel, og det sentrale formålet er å hindre at skatteinnkrevningen blir gjort illusorisk."

Forarbeidene til meldepliktbestemmelsen gir også holdepunkter for at det er ment å skulle skje en realitetsvurdering av om handler som i navnet knyttes til andre likevel skal tilordnes primærinnsideren. I Verdipapirhandellovutvalgets utredning, NOU 1996:2, heter det på side 74 blant annet:

"Kjøp og salg for egen regning omfattes selv om handelen skjer i fremmed navn, f. eks. gjennom en megler. Videre bør også handel i eget navn omfattes selv om det foretas i fremmed regning. Utvalget legger imidlertid til grunn at handel i fremmed navn og for fremmed regning, eksempelvis de et styremedlem styrer investeringsporteføljen i det foretaket han representerer, ikke bør omfattes."

I Bechmann, Bergo, Bjørnsen, Sæhle og Trøbråthens kommentarutgave til 1997-loven, kommer forfatterne inn på tilordningsspørsmål, hvor det på side 212 heter:

"Meldeplikten gjelder for alle kjøp, salg eller tegninger som primærinnsiderne foretar for egen regning, selv om de skjer i fremmed navn, f.eks. gjennom et verdipapirforetak. Videre vil transaksjoner i eget navn omfattes, selv om de skjer for fremmed regning. Meldeplikten vil imidlertid ikke omfatte handler foretatt i fremmed navn og fremmed regning, f. eks. på vegne av arbeidsgiver."

Tilsvarende uttalelser fremkommer også i senere utgaver av Bergos bok Børs og verdipapirett, eksempelvis på side 273 i andre utgave fra 2004, i tilknytning til 1997-loven, og på side 260 i tredje utgave fra 2008 i tilknytning til 2007-loven.

Eksempelbruken i uttalelsene synes å være knyttet opp mot den praktiske ordningen som følger av verdipapirhandelloven 1997 § 11-1 og av 2007-loven § 12-1, hvor det forutsettes at meglerforetaket inngår avtaler om kjøp eller salg av aksjer for investoren i eget navn, og at meglerforetaket er ansvarlig for oppgjøret både overfor oppdragsgiveren og den det slutter avtale med.

Men konsekvensen av forbeholdene som tas i forarbeidene og i litteraturen, er likevel at primærinnsideren gjennom direkte anvendelse av loven tilordnes meldeplikt for transaksjoner som i navnet er foretatt av andre, basert på en realitetsvurdering.

Retten viser for øvrig til uttalelser i Christiansen og Bjørlands kommentarutgave til verdipapirhandelloven av 1985, hvor forfatterne i tilknytning til den plikt primærinnsideren etter § 8 hadde til å melde visse handler tilknyttet selskapets aksjer til selskapets styre, uttaler om tilordningsspørsmål:

"Avgjørende for meldeplikten vil være enten at det handles i den meldepliktiges navn eller for dennes regning. Meldeplikten skal ikke kunne unngåes ved at den meldepliktige lar noen handle i eget navn, men for den meldepliktiges regning."

Spørsmålene synes ikke å være uttrykkelig drøftet i lovproposisjonene som lå til grunn for 1997-loven, slik meldepliktbestemmelsen opprinnelig lød. Retten antar likevel at det ved vurderingen av lovgiverviljen er av særlig betydning å se hen til de formål meldepliktbestemmelsen skal i vareta, og som er kommunisert enten gjennom lovteksten eller i forarbeidene.

Meldepliktbestemmelsen har, sammen med blant annet forbudet mot innsidehandel og forbudet mot markedsmanipulasjon, som målsetning å søke å ivareta tilliten til børsen som markeds plass for finansielle instrumenter. Denne målsetningen er i det vesentlige begrunnet i overordnede samfunnshensyn. Det vises om dette blant annet til de

innledende angivelser av verdipapirmarkedets samfunnsmessige rolle i Ot. Prp 29 (1996-97), Om ny verdipapirlov, hvor det på side 1 heter:

"Regjeringen fremmer i denne proposisjonen forslag til ny lov om verdipapirhandel. Regjeringen har som mål å legge forholdene til rette for en stabil økonomisk utvikling for å styrke sysselsettingen og øke velferden. Dette forutsetter at næringslivet får rammebetingelser som kan bidra til best mulig utnyttelse av landets ressurser. Reglene for finansnæringen skal bidra til gode vilkår for sparing og til god forvaltning av kapital.

For sparing og investering spiller verdipapirmarkedet en viktig rolle. I verdipapirmarkedet utstedes og omsettes standardiserte andeler i lån (obligasjoner) og eierandeler (aksjer). Dermed kan prosjekter finansieres med kapital fra mange uavhengige sparere. Den enkelte sparer eller investor kan ha en annen tidshorisont på sparingen enn prosjektets levetid, ettersom verdipapiret kan omsettes til andre. På denne måten bidrar verdipapirmarkedet til å skille spare - og investeringsbeslutninger, noe som er en forutsetning for en velfungerende økonomi.

Verdipapirmarkedet kan bare virke etter hensikten hvis deltakerne har tillit til måten det fungerer på. Derfor må markedet virke innenfor et sett av kjente og formålstjenlige regler som etterleves av deltakerne. Reglene må utformes slik at også ikke-profesjonelle investorer kan være markedsdeltakere. Det er viktig at også enkeltpersoner bidrar med kapital til norsk næringsliv, og at de gis samme mulighet til å vurdere sine investeringer som profesjonelle investorer, f.eks. kredittinstitusjoner og forsikringsselskaper. I denne forbindelse er det først og fremst viktig at alle markedsdeltakerne gis den samme informasjonen om verdipapirene, og at de har tillit til prisfastsettelsen i markedet. Det er videre viktig at verdipapirforetakene har tilstrekkelig integritet og uavhengighet slik at kundens interesser ivaretas på en betryggende måte. Det er viktig å unngå at informasjon eller markedsrett blir misbrukt. Slikt misbruk kan undergrave verdipapirmarkedet og føre til urimelig og vilkårlig fordeling av inntekter og gevinster. Forslaget til ny verdipapirhandellov må ses på bakgrunn av disse hensyn."

Tilsvarende heter det i forarbeidene til verdipapirhandelloven 2007, Ot. Prp. 34 (2006-2007), på side 12:

"Verdipapirmarkedets hovedoppgave er å formidle kreditt og egenkapital. Dette bidrar til kapitaloppbyggingen i samfunnet, og til at kapitalen kanaliseres dit den kaster mest av seg. Et effektivt verdipapirmarked bidrar til økt effektivitet i fordelingen av samfunnets ressurser. Verdipapirmarkedet kan bare virke etter hensikten hvis deltakerne har tillit til måten det fungerer på. Dette har betydning i flere retninger. For det første er det viktig med generelle handelsregler som skaper tillit til prisfastsettelsen i markedet og hensiktsmessige virksomhetsregler som innebærer at verdipapirforetak (mellommenn) har tilstrekkelig integritet og uavhengighet slik at kundenes interesser ivaretas på en betryggende måte. Slike handels- og virksomhetsregler finnes i verdipapirhandelloven. Det er også viktig med regler som legger til rette for at det skapes tillit til organiseringen av markedsplasser for finansielle instrumenter (dvs. børser og andre markedsplasser). Slike regler er gitt i børsløven."

Disse overordnede lovhensyn tilsier at det ikke bør være opp til primærinnsideren selv å avgjøre om meldeplikten kommer til anvendelse, ved at en transaksjon gjøres i fremmed navn, dersom de økonomiske virkninger for ham i relasjon til

kursutviklingen på den underliggende aksjen langt på vei er de samme som om han hadde inngått handelen selv.

Dessuten finner retten grunn til å fremheve at statens EØS-forpliktelser, som ledet til at også meldepliktbestemmelsene ble noe endret med virkning fra 1. september 2005, sier noe om minstevilkåret for når meldeplikten utløses. I Ot. prp. 12 (2004-05) heter det på side 97 under departementets merknader:

"Regulering av primærinnsideres meldeplikt er nytt i EØS-rettslig sammenheng. Departementet legger i likhet med Kredittilsynet til grunn at direktivforpliktelsene i all hovedsak er oppfylt i norsk rett på dette punktet. Det vises bl.a. til at kretsen meldepliktige etter norsk rett er videre enn etter direktivets regler. Departementet slutter seg i hovedsak til Kredittilsynets forslag om å videreføre gjeldende bestemmelser om meldeplikt i vphl. §§ 3-1 og 3-3, med enkelte endringer.

Når det gjelder hvilke transaksjoner som er meldepliktige, viser departementet i likhet med Kredittilsynet til at direktivets krav er utformet som minstekrav, jf "at least" i art. 6 nr. 4. Etter direktivet skal meldeplikten minst gjelde transaksjoner som utføres for egen regning, og som angår finansielle instrumenter fra den aktuelle utsteder eller derivater eller andre finansielle instrumenter. I tredje kommisjonsdirektiv presiseres dette utgangspunktet til å gjelde alle transaksjoner knyttet til aksjer eller derivater eller andre finansielle instrumenter knyttet til dem, jf. art. 6 nr. 1."

Retten finner etter dette at reglene i 1997-loven § 3-1 og 2007-loven § 4-1 begge må forstås slik at primærinnsiderens meldeplikt også omfatter transaksjoner som i navnet forplikter eller berettiger andre, så lenge innholdet av rettsforholdet mellom primærinnsideren og vedkommende tredjemann innebærer at primærinnsideren selv i vesentlig grad blir eksponert for endringer i kursen på den underliggende aksjen.

Hvorvidt det i den enkelte sak er grunnlag for å tilordne primærinnsideren handler som i navnet er fortatt av andre, må i prinsippet bero på en helhetsvurdering av de faktiske forhold i hver enkelt sak. Sentrale momenter i denne helhetsvurderingen blir om tredjemanns handel i finansielle instrumenter helt eller delvis er finansiert av primærinnsideren, hvorvidt primærinnsideren formelt, eller reelt ut fra tredjemanns økonomiske stilling, har del i nedsiden ved investeringen, og i hvilken grad primærinnsideren tar del i oppsiden. Primærinnsiderens eventuelle styring av investeringsbeslutninger i verdipapirer, eller annen disponeringen av likvider opparbeidet gjennom gevinster på porteføljen, vil også være momenter i en slik helhetsvurdering.

Retten understreker at den ikke kan se at denne regelforståelsen kommer i strid med legalitetsprinsippet på strafferettens område. Retten kan heller ikke se at klarhetskravet etter EMK artikkel 7 ved dette er trådt for nær. Det vises herunder til tilgjengeligheten og retningen av de rettskilder som retten har bygget på ved tolkningen av meldepliktbestemmelsen. Det kan for øvrig vanskelig tenkes at en primærinnsider, ved tilfeldighetenes spill, uforvarende kommer opp i situasjoner som retten er kommet til at omfattes av loven. Det bemerkes endelig at med det bevisresultat retten er kommet til med hensyn til relasjonen mellom hovedtaltale og hver enkelt av de medtaltale, aktualiserer den foreliggende sak ikke behov for noen finsiktet grensegang vedrørende regelens nedre grense.

3.7.4.3 Lovanvendelsen

Med det faktum retten har lagt til grunn under bevisbedømmelsen under hovedpunkt 2, herunder de avgrensninger som er gitt i avsnitt 3.6, er retten kommet til at hver enkelt av de medtiltalte, med grunnlag i forutgående avtaler med hovedtiltalte, mot vederlag opptrådte i og opp mot Acta-aksjen for hovedtaltaltes regning og risiko. De underliggende avtaler var således at Acta-porteføljene som stod i deres navn, eventuelt også i navnet til ektefeller eller i navnet til selskaper de kontrollerte, var hovedtaltaltes verdipapirer.

Retten finner således at hovedtiltalte ved samtlige av de handler som knytter seg til de medtaltaltes handler i eller opp mot Acta-aksjen som stråmenn for ham, slik angitt under punkt 3.6 etter loven hadde plikt til å melde hver enkelt av disse handlende til Oslo Børs i samsvar med verdipapirhandelloven 1997 § 3-1, og etter verdipapirhandelloven 2007 ikrafttredelse, i samsvar med dens § 4-1. Retten finner det imidlertid ikke riktig å gjøre som påtalemyndigheten, å summere her av de medtaltaltes handelsdager som stråmenn og legge til grunn at det er 960 brudd på meldeplikten. Retten bemerker at meldepliktige handler etter loven skal meldes børsen senest innen børsens åpning den påfølgende handelsdag. Dette innebærer at dersom flere av de medtaltalte har handlet for hovedtiltalte på samme børsdagen, vil meldeplikten være overholdt dersom hovedtiltalte melder summen av dagens salg eller kjøp innen børsen åpner. Retten antar det korrekte vil være å se meldepliktbruddene som samsvarende med antallet dager de medtaltalte samlet har handlet for hovedtiltalte, som er 604 børsdager. Hovedtaltaltes unnlattelse av å gjøre dette representerer således også en overtredelse av lovens bestemmelser ved hvert enkelt tilfelle.

Hva særlig gjelder de handler som etter tiltalen post III h) var gjennomført av Bø, har retten kommet til at disse ligger utenfor stråmannsavtalen. Retten kan heller ikke se at hovedtiltalte skal sees som så vidt eksponert gjennom disse de utløste meldeplikt. Retten viser om rettsanvendelsen på dette punktet til den særskilte drøftelse av denne posten i tilknytning til straffansvaret for Bø, nedenfor. Disse handlende er heller ikke inntatt i summeringen i avsnittet over.

Retten er kommet til at overtredelsen av meldepliktreglene, i prosessuell og materiell henseende, representerer én sammenhengende overtredelse. Retten viser om dette til den særskilte drøftelsen av disse spørsmålene nedenfor, under punkt 3.11.

3.7.5 *Subjektiv skyld*

Retten har i det foregående kommet til at hovedtiltalte i objektivt henseende var undergitt reglene om meldeplikt i hele tiltaleperioden, at meldeplikten omhandlet samtlige av handler de medtaltalte hadde gjort i eller opp mot Acta-aksjen som stråmenn for ham, at hovedtiltalte ikke ved noen av disse handlende hadde etterlevet meldeplikten etter de nevnte bestemmelser i verdipapirhandelloven. Retten er således kommet til at hovedtiltalte, i objektivt henseende har overtrådt meldepliktbestemmelsen og i det omfang som er anført av påtalemyndigheten.

Etter verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 annet ledd og verdipapirhandelloven 2007 § 17-3 annet ledd er skyldkravet for straff for overtredelse av henholdsvis § 3-1 og § 4-1, "*forsett eller uaktsomhet*". I lys av det bevisresultat retten er kommet til, er det klart at hovedtiltalte, idet han satte hver enkelt av de medtaltalte i gang med å handle aksjer

for sin regning og risiko, og deretter ikke meldte fra om noen av handlene disse gjennomførte til Oslo Børs, forsettlig overtrådte påbudet om å melde fra om egne handler til Oslo Børs.

Hovedtiltalte blir å domfelles for én sammenhengende overtredelse av meldepliktreglene, jf. tiltalen post III a).

3.8 TILTALEBESLUTNINGEN POST III B)-I): ANKLAGEN MOT DE MEDTILTALTE FOR MEDVIRKNING TIL BRUDD PÅ MELDEPLIKTEN

3.8.1 Medtiltalte Kåre Nilsen

Etter tiltalen post III b) lyder anklagen mot Nilsen:

"b)

Gjelder tiltalte nr. 2 (Kåre Nilsen):

I tidsrommet mandag 23. august 2004 til fredag 13. juni 2008, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Kåre Nilsen, JMT AS, Multi In AS og /eller Nemo Invest AS, samt at han tilrettela for at en rekke handler ble gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Johnny Bondestad. "

Idet Kåre Nilsen, i eget navn og i navnet til selskapene JMT AS, Nemo AS, og Multi Inn AS, ved 195 anledninger gjennomførte handler i eller opp mot Acta-aksjen, slik angitt under punkt 3.6, med grunnlag i en underliggende avtale med hovedtiltalte om at de finansielle instrumentene tilkom hovedtiltalte, overtrådte Nilsen ved hver av disse handlene verdipapirhandelens meldepliktregler som medvirker for hovedtiltalte, idet handlende ikke ble meldt til Oslo børs av hovedtiltalte. Det samme gjelder for medtiltalte Bondestads handler, hvor Nilsen etter forutgående avtale med hovedtiltalte, opptrådte som mellommann og tilrettelegger for hovedtiltalte opp mot Bondestads virksomhet som stråmann for hovedtiltalte.

Nilsens overtredelser av meldepliktreglene anses, i prosessuell og materiell henseende, å innebære én sammenhengende overtredelse. Retten viser om dette til den særskilte drøftelsen av dette spørsmålet nedenfor, under punkt 3.11.

Nilsen kan bare straffes for medvirkningsovertredelse av verdipapirhandelens meldepliktregler dersom han har utvist den skyld som etter loven er nødvendig for fellelse. Etter verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 annet ledd og fjerde ledd, og etter verdipapirhandelloven 2007 § 17-3 annet ledd og fjerde ledd er skyldkravet for straff for medvirkningsovertredelse av henholdsvis § 3-1 og § 4-1, "*forsett eller uaktsomhet*". I dette ligger at Nilsen er straffskyldig dersom han på gjerningstiden enten innså eller burde ha innsett at handlene han selv foresto og ellers bistod Bondestad med, tilkom hovedtiltalte, og at han samtidig forstod eller burde ha forstått at hovedtiltalte ikke kom til å melde fra om handlene som sine egne.

Med grunnlag i det faktum som retten har funnet bevist, opptrådte Nilsen i og opp mot Acta-aksjen ut fra en underliggende avtale med hovedtiltalte, som innebar at de hadde en felles subjektiv forståelse om at verdipapirene var hovedtaltaltes, og at han også visste at dette var tilfellet for Bondestads handler. Nilsen innså på gjerningstiden også

at stråmannsarrangementet var valgt for at det skulle forbli skjult for omverden at handlene var hovedtiltaltes. Retten er etter dette kommet til at medtiltalte Kåre Nilsen i hele tiltaleperioden opptrådte med et medvirkningsforsett som omfattet hele det objektive gjerningsinnholdet i de bestemmelsene som han har overtrådt.

Medtiltalte Kåre Nilsen blir å domfelles for én sammenhengende medvirkningsovertredelse av meldepliktreglene, jf. tiltalen post III b).

3.8.2 Medtiltalte Lars Audun Lunde

Etter tiltalen post III c) lyder anklagen mot Lunde:

"c)

Gjelder tiltalte nr. 3 (Lars Audun Lunde):

I tidsrommet mandag 6. september 2004 til fredag 13. juni 2008, i Stavanger og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Lars Audun Lunde, Advize AS, Varhei Eiendom AS, Sentro AS, og/eller Varhei Invest AS. "

Idet Lars Audun Lunde, i eget navn frem til 13. september 2004, og for øvrig gjennom Varhei Invest AS, ved 426 anledninger gjennomførte handler i eller opp mot Acta-aksjen, med grunnlag i en underliggende avtale med hovedtiltalte om at de finansielle instrumentene tilkom hovedtiltalte, overtrådte Lunde ved hver av disse handlene verdipapirhandelens meldepliktregler som medvirker for hovedtiltalte, idet handlende ikke ble meldt til Oslo børs av hovedtiltalte.

Lundes overtredelser av meldepliktreglene anses, i prosessuell og materiell henseende, å innebære én sammenhengende overtredelse. Retten viser om dette til den særskilte drøftelsen av dette spørsmålet nedenfor, under punkt 3.11.

Lunde kan bare straffes for medvirkningsovertredelse av verdipapirhandelens meldepliktregler dersom han har utvist den skyld som etter loven er nødvendig for fellelse. Etter verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 annet ledd og fjerde ledd, og etter verdipapirhandelloven 2007 § 17-3 annet ledd og fjerde ledd er skyldkravet for straff for medvirkningsovertredelse av henholdsvis § 3-1 og § 4-1, "*forsett eller uaktsomhet*". I dette ligger at Lunde er straffskyldig dersom han på gjerningstiden enten innså eller burde ha innsett at handlene han foresto tilkom hovedtiltalte, og at han samtidig forstod eller burde ha forstått at hovedtiltalte ikke kom til å melde fra om handlene som sine egne.

Med grunnlag i det faktum som retten har funnet bevist, opptrådte Lunde i og opp mot Acta-aksjen ut fra en underliggende avtale med hovedtiltalte, som innebar at de hadde en felles subjektiv forståelse om at verdipapirene var hovedtiltaltes. Lunde innså på gjerningstiden også at stråmannsarrangementet var valgt for at det skulle forbli skjult for omverden at handlene var hovedtiltaltes. Retten er etter dette kommet til at medtiltalte Kåre Nilsen i hele tiltaleperioden opptrådte med et medvirkningsforsett som omfattet hele det objektive gjerningsinnholdet i de bestemmelsene som han har overtrådt.

Medtiltalte Lars Audun Lunde blir å domfelles for én sammenhengende medvirkningsovertredelse av meldepliktreglene, jf. tiltalen post III c).

3.8.3 Medtiltalte Oskar Andersen

Etter tiltalen post III d) og e) lyder anklagen mot Oskar Andersen:

"d)

Gjelder tiltalte nr. 4 (Oskar Andersen):

I tidsrommet fredag 17. september 2004 til onsdag 24. januar 2007, i Oslo og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Oskar Andersen og/eller Bjørg Andersen.

e)

Gjelder tiltalte nr. 4 (Oskar Andersen):

I tidsrommet onsdag 11. juli 2007 til tirsdag 27. mai 2008, i Oslo og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Oskar Andersen og/eller Bjørg Andersen."

Idet Oskar Andersen, i eget navn, og i ektefellens navn frem til 9. juni 2005, ved 114 anledninger i de to tiltaleperiodene gjennomførte handler i eller opp mot Acta-aksjen, med grunnlag i underliggende avtaler med hovedtiltalte om at de finansielle instrumentene tilkom hovedtiltalte, overtrådte Andersen ved hver av disse handlens verdipapirhandellovens meldepliktregler som medvirker for hovedtiltalte, idet handlende ikke ble meldt til Oslo børs av hovedtiltalte.

Andersens overtredelser av meldepliktreglene anses, i prosessuell og materiell henseende, å innebære én sammenhengende overtredelse innenfor hver av de to tiltaleperiodene. Retten viser om dette til den særskilte drøftelsen av dette spørsmålet nedenfor, under punkt 3.11.

Andersen kan bare straffes for medvirkningsovertredelse av verdipapirhandellovens meldepliktregler dersom han ved overtredelsene i hver enkelt av de to tiltaleperiodene, utviste den skyld som etter loven er nødvendig for fellelse. Etter verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 annet ledd og fjerde ledd, og etter verdipapirhandelloven 2007 § 17-3 annet ledd og fjerde ledd er skyldkravet for straff for medvirkningsovertredelse av henholdsvis § 3-1 og § 4-1, "*forsett eller uaktsomhet*". I dette ligger at Andersen er straffskyldig dersom han på gjerningstiden enten innså eller burde ha innsett at handlens han foresto tilkom hovedtiltalte, og at han samtidig forstod eller burde ha forstått at hovedtiltalte ikke kom til å melde fra om handlens som sine egne.

Med grunnlag i det faktum som retten har funnet bevist, opptrådte Andersen i begge periodene i og opp mot Acta-aksjen ut fra en underliggende avtale med hovedtiltalte, som innebar at de hadde en felles subjektiv forståelse om at verdipapirene var hovedtaltaltes. Andersen innså på gjerningstiden også at stråmannsarrangementet var valgt for at det skulle forbli skjult for omverden at handlens var hovedtaltaltes. Retten

er etter dette kommet til at medtiltalte Oskar Andersen gjennom de to tiltaleperiodene opptrådte med et medvirkningsforsett som omfattet hele det objektive gjerningsinnholdet i de bestemmelsene som han har overtrådt.

Medtiltalte Oskar Andersen blir å domfelles for én sammenhengende medvirkningsovertredelse av meldepliktreglene etter tiltalen post III d), og for én sammenhengende medvirkningsovertredelse av meldepliktreglene etter tiltalen post III e).

3.8.4 Medtiltalte Knut Helge Nordbotn

Etter tiltalen post III f) lyder anklagen mot Nordbotn:

"f)

Gjelder tiltalte nr. 5 (Knut Helge Nordbotn):

I tidsrommet fredag 7. oktober 2005 til fredag 13. juni 2008, i Stavanger og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Knut Helge Nordbotn og/eller Material Management AS."

Idet Knut Helge Nordbotn, i navnet til Material Management AS, ved 147 anledninger i de to tiltaleperiodene gjennomførte handlet i eller opp mot Acta-aksjen, med grunnlag i underliggende avtaler med hovedtiltalte om at de finansielle instrumentene tilkom hovedtiltalte, overtrådte Nordbotn ved hver av disse handlene verdipapirhandelens meldepliktregler som medvirker for hovedtiltalte, idet handlende ikke ble meldt til Oslo børs av hovedtiltalte.

Nordbotns overtredelser av meldepliktreglene anses; i prosessuell og materiell henseende, å innebære én sammenhengende overtredelse av de aktuelle straffeбудene. Retten viser om dette til den særskilte drøftelsen av dette spørsmålet nedenfor, under punkt 3.11.

Nordbotn kan bare straffes for medvirkningsovertredelse av verdipapirhandelens meldepliktregler dersom han ved overtredelsen utviste den skyld som etter loven er nødvendig for fellelse. Etter verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 annet ledd og fjerde ledd, og etter verdipapirhandelloven 2007 § 17-3 annet ledd og fjerde ledd er skyldkravet for straff for medvirkningsovertredelse av henholdsvis § 3-1 og § 4-1, "forsett eller uaktsomhet". I dette ligger at Nordbotn er straffskyldig dersom han på gjerningstiden enten innså eller burde ha innsett at handlende han foresto tilkom hovedtiltalte, og at han samtidig forstod eller burde ha forstått at hovedtiltalte ikke kom til å melde fra om handlende som sine egne.

Med grunnlag i det faktum som retten har funnet bevist, opptrådte Nordbotn gjennom Material Management AS opp mot Acta-aksjen ut fra en underliggende avtale med hovedtiltalte, som innebar at de hadde en felles subjektiv forståelse om at verdipapirene var hovedtiltaltes. Nordbotn innså på gjerningstiden også at stråmannsarrangementet var valgt for at det skulle forbli skjult for omverden at handlende var hovedtiltaltes. Retten er etter dette kommet til at medtiltalte Knut Helge Nordbotn gjennom hele tiltaleperioden opptrådte med et medvirkningsforsett som

omfattet hele det objektive gjerningsinnholdet i de bestemmelsene som han har overtrådt.

Medtiltalte Knut Helge Nordbotn blir å domfelles for én sammenhengende medvirkningsovertredelse av meldepliktreglene, jf. tiltalen post III f).

3.8.5 Medtiltalte Odd Inge Bø

Etter tiltalen post III g) og h) lyder anklagen mot Bø:

"g)

Gjelder tiltalte nr. 6 (Odd Inge Bø):

I tidsrommet tirsdag 21. februar 2006 til onsdag 3. januar 2007, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Odd Inge Bø og/eller Spelt AS.

h)

Gjelder tiltalte nr. 6 (Odd Inge Bø):

I tidsrommet torsdag 8. november 2007 til fredag 13. juni 2008, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Odd Inge Bø og/eller Spelt AS."

3.8.5.1 Nærmere om tiltalen post III g)

Idet Odd Inge Bø, i eget navn og i navnet til Spelt AS, ved 23 anledninger i den første tiltaleperioden omhandlet i tiltalen post III g), handlet terminer opp mot Acta-aksjen med grunnlag i underliggende avtale med hovedtiltalte om at de terminkontraktene tilkom hovedtiltalte, overtrådte Bø ved hver av disse handlingene verdipapirhandellovens meldepliktregler som medvirker for hovedtiltalte, idet handlende ikke ble meldt til Oslo børs av hovedtiltalte.

Bøs overtredelser av meldepliktreglene under post III g) anses, i prosessuell og materiell henseende, å innebære én sammenhengende overtredelse av de aktuelle straffebudene. Retten viser om dette til den særskilte drøftelsen av dette spørsmålet nedenfor, under punkt 3.11.

Bø kan bare straffes for medvirkningsovertredelse av verdipapirhandellovens meldepliktregler dersom han ved overtredelsen utviste den skyld som etter loven er nødvendig for fellelse. Etter verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 annet ledd og fjerde ledd, er skyldkravet for straff for medvirkningsovertredelse av § 3-1, "*forsett eller uaktsomhet*". I dette ligger at Bø er straffskyldig dersom han på gjerningstiden enten innså eller burde ha innsett at handlingene han foresto tilkom hovedtiltalte, og at han samtidig forstod eller burde ha forstått at hovedtiltalte ikke kom til å melde fra om handlingene som sine egne.

Med grunnlag i det faktum som retten har funnet bevist, opptrådte Bø i eget navn og gjennom Spelt AS opp mot Acta-aksjen ut fra en underliggende avtale med hovedtiltalte, som innebar at de hadde en felles subjektiv forståelse om at

verdipapirene var hovedtiltaltes. Bø innså på gjerningstiden også at stråmannsarrangementet var valgt for at det skulle forbli skjult for omverden at handlene var hovedtiltaltes. Retten er etter dette kommet til at medtiltalte Odd Inge Bø gjennom hele tiltaleperioden omhandlet i post III g) opptrådte med et medvirkningsforsett som omfattet hele det objektive gjerningsinnholdet i de bestemmelsene som han har overtrådt.

Medtiltalte Odd Inge Bø blir å domfelles for én sammenhengende medvirkningsovertredelse av meldepliktreglene etter tiltalen post III g).

3.8.5.2 Nærmere om tiltalen post III h)

Denne tiltaleposten omhandler medvirkning til meldepliktbrudd ved 3 anledninger, idet Bø gjennom spelt kjøpte 50 000 Acta-aksjer på termin 8. november 2007, og så ved to anledninger i juni 2008 solgte disse aksjene og ytterligere 50 000 aksjer på termin som selskapet hadde i fra tidligere.

Retten har ikke funnet det bevist at Bø ved disse handlene opptrådte som stråmann for hovedtiltalte. Retten har for avgjørelsen lagt til grunn at Bø av eget tiltak avsluttet stråmannsvirksomheten for hovedtiltalte høsten 2006, og at nedsalgene inntil 3. januar 2007 var avvikling av dette avtaleforholdet.

Selv om hovedtiltalte og Bø hadde et utestående oppgjør for avkastning og gevinster som Bø hadde hatt i tiden som stråmann for hovedtiltalte, og at dette oppgjøret også omfattet formuesmassen i som lå i Spelt, og som alene var generert av avkastning på aksjer som lå i stråmannavtalen, kan retten ikke se at dette uoppgjorte oppgjøret skal medføre at hovedtiltalte anses eksponert i de handlene opp mot Acta-aksjen som Bø gjennomførte gjennom Spelt i perioden for tiltalen post III h). Retten har ved avveiningen særlig vektlagt plasseringens relative størrelse i forhold til de posisjoner Bø tidligere hadde som stråmann for hovedtiltalte, og fraværet av ethvert spor etter hovedtiltalte for øvrig opp mot handlene. Retten kan for øvrig ikke se bort fra at plasseringene er foretatt med midler som i sum lå innenfor det som skulle tilkomme Bø som stråmann for hovedtiltalte.

Ettersom det ikke foreligger noen objektiv overtredelse av meldepliktbestemmelsen for disse handlene, blir Bø å frifinne for tiltalebeslutningen post III h).

3.8.6 Medtiltalte Johnny Bondestad

Etter tiltalen post III i) lyder anklagen mot Bondestad:

"i)

Gjelder tiltalte nr. 7 (Johnny Bondestad):

I tidsrommet fredag 2. februar 2007 til fredag 13. juni 2008, i Trondheim og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post III a), blant annet ved at han gjennomførte eller lot en rekke av de der nevnte handler bli gjennomført ved bruk av VPS- og bankkonti registrert på Johnny Bondestad."

Idet Oskar Andersen i eget navn ved 53 anledninger i tiltaleperioden gjennomførte handler i eller opp mot Acta-aksjen med grunnlag i underliggende avtaler med hovedtiltalte om at de finansielle instrumentene tilkom hovedtiltalte, overtrådte Bondestad ved hver av disse handlene verdipapirhandellovens meldepliktregler som

medvirker for hovedtiltalte, idet handlende ikke ble meldt til Oslo børs av hovedtiltalte.

Bondestads overtredelser av meldepliktreglene anses, i prosessuell og materiell henseende, å innebære én sammenhengende overtredelse innenfor tiltaleperioden. Retten viser om dette til den særskilte drøftelsen av dette spørsmålet nedenfor, under punkt 3.11.

Bondestad kan bare straffes for medvirkningsovertredelse av verdipapirhandellovens meldepliktregler dersom han på gjerningstiden, utviste den skyld som etter loven er nødvendig for fellelse. Etter verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 annet ledd og fjerde ledd, og etter verdipapirhandelloven 2007 § 17-3 annet ledd og fjerde ledd er skyldkravet for straff for medvirkningsovertredelse av henholdsvis § 3-1 og § 4-1, "forsett eller uaktsomhet". I dette ligger at Bondestad er straffskyldig dersom han på gjerningstiden enten innså eller burde ha innsett at handlende han foresto tilkom hovedtiltalte, og at han samtidig forstod eller burde ha forstått at hovedtiltalte ikke kom til å melde fra om handlende som sine egne.

Med grunnlag i det faktum som retten har funnet bevist, opptrådte Bondestad i begge periodene i og opp mot Acta-aksjen ut fra en underliggende avtale med hovedtiltalte, som innebar at de hadde en felles subjektiv forståelse om at verdipapirene var hovedtiltaltes. Bondestad innså på gjerningstiden også at stråmannsarrangementet var valgt for at det skulle forbli skjult for omverden at handlende var hovedtiltaltes. Retten er etter dette kommet til at medtiltalte Johnny Bondestad gjennom tiltaleperioden opptrådte med et medvirkningsforsett som omfattet hele det objektive gjerningsinnholdet i de bestemmelsene som han har overtrådt.

Medtiltalte Johnny Bondestad blir etter dette, å straffe for én sammenhengende medvirkningsovertredelse av meldepliktreglene etter tiltalen post III i).

3.9 TILTALEBESLUTNINGEN POST I A): ANKLAGEN MOT HOVEDTILTALTE FRED ANTON INGEBRIGTSEN OM MARKEDSMANIPULASJON

3.9.1 Innledning

Retten går så over til å ta stilling til om hovedtiltalte ved det faktum som er funnet bevist, har overtrådt verdipapirlovgivningens regler om kurs- og markedsmanipulasjon, jf. tiltalebeslutningen post I.

Tiltaleperioden omhandler for hovedtiltalte tidsrommet mandag 23. august 2004 til fredag 13. juni 2008, og angår handler han i perioden er anklaget for å ha gjennomført gjennom de medtiltalte og holdt sin egen befatning med disse skjult for markedet. I gjerningsbeskrivelsen heter det:

"I tidsrommet mandag 23. august 2004 til fredag 13. juni 2008, i Stavanger og/eller andre steder, i egenskap av aksjonær, direktør og/eller styremedlem i Acta Holding ASA (ACTA), ga han feilaktige, mangelfulle og/eller misvisende opplysninger om sine handler med og beholdning av finansielle instrumenter i ACTA, blant annet ved at han holdt skjult en rekke aksjehandler, handler med terminkontrakter og annen spekulasjon i kursbevegelser, herunder at han ga uriktige opplysninger om sin aksjeholdning i meldinger til Oslo Børs om meldepliktig handel, unnlot å melde handler som beskrevet i post III, ga uriktige opplysninger i flaggemelding til Oslo

Børs, unnlot å flagge at hans andel i aksjer og rettigheter til aksjer ved ulike anledninger passerte grensene på 1/5 og 1/3 av aksjekapitalen i ACTA og unnlot å fremme tilbud på samtlige aksjer i selskapet til tross for at grensen for tilbudsplikt var passert, og/eller ved at han unnlot å gi opplysninger om sin rolle i handlene gjort med, og interesser i beholdningene av, de finansielle instrumenter nevnt over."

Omfanget av de handler som anføres å være gjennomført gjennom de medtaltalte, er i tiltalen mot disse for medvirkning til markedsmanipulasjon, direkte knyttet opp til gjerningsbeskrivelsen under post III, om medvirkning til hovedtaltaltes brudd på meldeplikten. Det vises eksempelvis til gjerningsbeskrivelsen under post I b) vedrørende medtaltalte Kåre Nilsen, hvor det heter:

"I tidsrommet mandag 23. august 2004 til fredag 13. juni 2008, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III b)."

De handlingsregler tiltalen bygger på har i tiltaleperioden vært gjennom flere endringer, hvor den største kom ved inkorporeringen av EUs markedsmanipulasjonsdirektiv fra 1. september 2005.

Frem til da hadde verdipapirhandelloven 1997 § 2-6 en bestemmelse som regulerte kursmanipulasjon:

"§ 2-6. Forbud mot kursmanipulering

Ingen må søke uredelig å påvirke kursen på et finansielt instrument som er notert på norsk børs eller norsk autorisert markeds plass.

Som uredelig påvirkning regnes for eksempel å spre uriktige eller villedende opplysninger, eller inngå fiktive avtaler med det formål å:

- 1. få noen til å tegne, kjøpe eller selge finansielle instrumenter eller rettigheter til finansielle instrumenter, eller å avstå fra dette,*
- 2. påvirke tegningskurs, eller*
- 3. påvirke bytteforholdet ved sammenslåing eller deling av selskaper.*

Med virkning fra 1. september 2005 ble bestemmelsen om kursmanipulering erstattet av § 2-8, omhandlende markedsmanipulasjon:

"§ 2-8. Markedsmanipulasjon

Ingen må foreta markedsmanipulasjon i tilknytning til finansielle instrumenter.

Med markedsmanipulasjon menes:

- 1. transaksjoner eller handelsordre som gir eller er egnet til å gi falske, uriktige eller villedende signaler om tilbudet, etterspørselen eller prisen på finansielle instrumenter, eller som sikrer at kursen på et eller flere finansielle instrumenter ligger på et unormalt eller kunstig nivå, med mindre den eller de personer som har inngått transaksjonene eller inngitt handelsordrene, godtgjør at begrunnelsen er å regne som legitim og at transaksjonen eller handelsordren er i overensstemmelse med atferd som Kredittilsynet har akseptert som markedspraksis på det aktuelle markedet, eller*

2. *transaksjoner som inngås eller handelsordre som inngis i tilknytning til enhver form for villedende atferd, eller*
3. *utbredelse av opplysninger gjennom media, herunder via Internett, eller ved enhver annen metode, når opplysningene gir eller er egnet til å gi falske, uriktige eller villedende signaler om finansielle instrumenter, herunder utbredelse av rykter og nyheter, når personen som har utbredt opplysningene visste eller burde ha visst at opplysningene var falske, uriktige eller villedende. Når en journalist i sin yrkesmessige aktivitet utbrer slike opplysninger, skal forholdet vurderes under hensyn til de regler som gjelder for deres yrkesgruppe, med mindre personen direkte eller indirekte oppnår fordeler eller fortjeneste av utbredelsen.*

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om markedsmanipulasjon og akseptert markedspraksis."

Ved verdipapirhandelloven 2007 ble reglene om markedsmanipulasjon uten endringer tatt inn som § 3-8.

Reglene om kursmanipulasjon etter 1997-loven § 2-6, og senere markedsmanipulasjon etter § 2-8 og etter 2007-loven § 3-8, er straffesanksjonert etter henholdsvis § 14-3 første ledd i 1997-loven og § 17-3 første ledd i 2007-loven. Skyldkravet er uaktsomhet, og strafferammen er inntil 6 års fengsel.

En grunnleggende premis for anklagen mot hovedtiltalte om kursmanipulasjon og markedsmanipulasjon, er at han har overtrådt meldepliktbestemmelsen som angitt i tiltalen post III. Ved at hovedtiltalte har holdt sin rolle i disse handlingene skjult for børsen og markedet, ligger det i anklagen at han også har gitt misvisende opplysninger i børsmeldinger om omfanget av sin samlede eksponering i Acta-aksjen når han for øvrig har handlet i eget navn eller gjennom nærstående.

Videre bygger tiltalen om markedsmanipulasjon på at hovedtiltalte ikke har flagget for børsen og markedet når hans samlede erverv i Acta-aksjen har krysset flaggegrensene. Videre at han heller ikke har fremsatt tilbud på overtakelse av samtlige aksjer i Acta Holding ASA når de medtiltaltes handler har medført at hans samlede beholdning aksjer blitt så stor at ervervene har utløst plikt for ham til å tilby øvrige aksjonærer innløsning.

Bestemmelsen om flaggeplikt har som formål å gjøre markedet særlig oppmerksom på vesentlige endringer i eiersammensetningen til børsnoterte selskaper, og gjelder i motsetning til meldepliktreglene for alle som erverver rettigheter til aksjer i et børsnotert selskap. Tilbudsreglene har til formål å sikre andre aksjeeiere i selskaper med en eller få dominerende eiere, en mulighet for å gå ut av aksjen med grunnlag i en beregnet kurs basert på tidligere omsetning av aksjen.

Overtredelsene av flaggepliktreglene og tilbudspliktreglene er av påtalemyndigheten i prosedyren anført som støtteargumenter under tiltalen om kurs- og markedsmanipulasjon.

Reglene om flagging var i 1997-loven regulert i § 3-2:

"§ 3-2. Flagging av erverv av større aksjeposter og rettigheter til aksjer

Fører et erverv til at erververens andel av aksjer og/eller rettigheter til aksjer som er notert på norsk børs når opp til eller passerer 1/20, 1/10, 1/5, 1/3, 1/2, 2/3 eller 9/10

av aksjekapitalen eller en tilsvarende andel av stemmene i selskapet, skal erververen melde ervervet til børsen.

Første ledd gjelder tilsvarende for den som ved avhendelse endrer sin andel av aksjer slik at andelen reduseres til eller passerer de fastsatte grensene.

Som rettighet til aksjer regnes i denne paragraf lån som nevnt i aksjeloven § 11-1 og allmennaksjeloven § 11-1, tegningsretter, opsjoner på kjøp av aksjer og tilsvarende rettigheter.

Innlån av aksjer og tilbakelevering av aksjer til utlåner skal regnes som erverv og avhendelse i forhold til denne bestemmelse.

Melding etter denne bestemmelse skal gis straks avtale om erverv eller avhendelse er inngått.

Like med erververens eller avhenderens egne aksjer eller rettigheter til aksjer, regnes aksjer eller rettigheter til aksjer som eies eller i tilfelle erverves eller avhendes av nærstående som nevnt i § 1-4.

Første til sjette ledd gjelder tilsvarende for grunnfondsbevis."

Bestemmelsen ble, med noen endringer, videreført som § 4-2 ved verdipapirhandelloven av 2007. Overtredelse av flaggereglene er straffesanksjonert med bøtestraff både i 1997-loven og i 2007-loven. Påtalemyndigheten har i prosedyren opplyst at man har valgt ikke å reise særskilt tiltale for dette forholdet, men at det er tatt med i saken som del av grunnlaget for tiltalen om markedsmanipulasjon.

Reglene om tilbudsplikt var i 1997-loven gitt i § 4-1, som lød:

" § 4-1. Tilbudsplikt ved aksjeerverv

Den som gjennom erverv blir eier av aksjer som representerer mer enn 40 prosent av stemmene i et norsk selskap hvis aksjer er notert på norsk børs (børsnoterte selskap), plikter å gi tilbud om kjøp av de øvrige aksjene i selskapet. Tilbudsplikten bortfaller dersom det foretas salg i samsvar med § 4-8 jf. 4-9.

Som erverv etter første ledd regnes også erverv av

- 1. aksjer som representerer mer enn 50 prosent av stemmene i et selskap hvis vesentligste virksomhet består i å eie aksjer i et selskap som nevnt i første ledd,*
- 2. andel i ansvarlig selskap som eier aksjer i selskap som nevnt i første ledd, der andelshaverne bare er nærstående som nevnt i § 1-4.*

§ 4-5 gjelder tilsvarende ved erverv som nevnt i annet ledd nr. 1.

Dersom erverv av rett til å bli eier av aksjer må anses som reelt erverv av aksjene, kan børsen pålegge tilbudsplikt for den som gjennom slikt erverv får rett til å bli eier av aksjer som sammen med vedkommendes øvrige aksjer representerer mer enn 40 prosent av stemmene i et børsnotert selskap.

Denne bestemmelsen gjelder også når erververen tidligere har fremsatt frivillig tilbud, med mindre det frivillige tilbudet var fremsatt i samsvar med reglene om

pliktige tilbud og dette var opplyst i tilbudsokumentet."

Det fulgte av § 4-5 at ved beregningen av stemmetallene skal vedkommende konsolideres med aksjeportefølje tilhørende nærstående etter § 1-4. Bestemmelsen ble videreført som § 6-1 i verdipapirhandelloven 2007, men slik at tilbudsplikten inntreer når vedkommende erverver aksjer som representerer mer enn 1/3 av stemmene på generalforsamlingen.

Overtredelse av tilbudsreglene er isolert sett ikke straffesanksjonert, men aktoratet har anført overtredelse av denne handlingsregelen som del av skjønnsgrunnlaget under tiltalen om markedsmanipulasjon.

3.9.2 Nærmere om lovforståelsen.

3.9.2.1 Innledning

Hvorvidt hovedtaltale har overtrådt bestemmelsen om kursmanipulasjon og de etterfølgende bestemmelsene om markedsmanipulasjon, vil etter § 2-6 i det vesentlige bero på om han på "uredelig" vis kan anses å ha søkt ("søke") "å påvirke kursen" på aksjene i Acta Holding ASA, og etter § 2-8, og senere etter § 3-8, om han har foretatt ("foreta") "markedsmanipulasjon" i tilknytning til aksjen i Acta Holding ASA.

Endringen av reglene fra kursmanipulasjon til markedsmanipulasjon i 2005 hadde sin vesentlige årsak i Norges forpliktelser etter EØS avtalen, idet de nye reglene var en implementasjon av EUs markedsmisbrukdirektiv. I Ot. prp.12 (2005-06) uttalte departementet på side 64 om forholdet mellom den nye og den gamle bestemmelsen:

"De tilfeller som anses som kursmanipulering etter gjeldende §2-6, vil etter departementets vurdering også omfattes av bestemmelsen om markedsmanipulasjon i forslaget §2-8. "

Etter begge regelsett kreves det for overtredelse at gjerningspersonen har opptrådt på en måte som er egnet til å påvirke kursutviklingen på et finansielt instrument som omsettes over børs – typisk en aksje – på en måte som etter en samlet vurdering fremstår som illegitim.

I bestemmelsen om kursmanipulasjon fremgår denne rettsstridsreservasjonen direkte av lovteksten, idet det kreves at den kurspåvirkende adferd fremstår som "uredelig", samtidig som det gis veiledning til vurderingen gjennom eksemplene i bestemmelsens annet ledd. I de etterfølgende regler om markedsmanipulasjon er det i ordlyden ikke eksplisitt tatt inn noen generell rettstridsreservasjon, verken i første ledd eller i eksemplifiseringen i annet ledd, men slik at det for ett tema er angitt en slik reservasjon direkte i annet ledd nr. 1. Det er imidlertid på det rene at man ved vurderingen av hvorvidt det i det konkrete tilfellet foreligger markedsmanipulasjon, må vurdere om bestemmelsen skal tolkes innskrenkende ut fra en alminnelig rettsstridsreservasjon. Dette fremgår blant annet av avgjørelsen inntatt i Rt. 2012 side 686, hvor det heter i avsnitt (69):

"Det samlede rettskildet bildet viser at det må oppstilles en rettsstridsreservasjon som medfører at man unngår uheldige utslag av de vidtrekkende reglene. Ut fra formålet med markedsmisbrukreglene mener jeg at særlig sentrale momenter i vurderingen av om handlingen er over terskelen for det ulovlige må være hvordan handlingen blir vurdert i markedet og om handlingen har påført - eller har hatt potensial til å påføre

- markedet skade. Men - som jeg skal komme tilbake til - vil også andre momenter ha betydning."

Den foreliggende sak foranlediger for øvrig at retten behandler også enkelte andre tolknings spørsmål knyttet til disse bestemmelsene.

Forsvarerne har anført at hovedtaltas overtredelse av disse handlingsreglene i tilfelle har skjedd ved passivitet, dvs. at han verken har meldt om aksjekjøp, flagget kryssing av flaggegrensen eller gitt tilbud på samtlige av selskapets aksjer ved kryssing av tilbudsplikten. Det gjøres gjeldende at bestemmelsene om kursmanipulasjon og markedsmanipulasjon alene retter seg mot aktive handlinger som kan henføres hovedtaltale, og at rene unnlatesehandlinger ikke omfattes. I innsigelsene ligger at selv om retten skulle felle hovedtaltale for overtredelse av meldeplikten etter tiltalebeslutningen post III, vil brudd på meldeplikten aldri innebære overtredelse av reglene om kurs- og markedsmanipulasjon.

Påtalemyndigheten har gjort gjeldende at også unnlatesehandlinger, i form av overtredelse av handlingsregler ellers i loven, er relevant å vurdere opp mot bestemmelsen om kursmanipulering og bestemmelsen om markedsmanipulasjon. I den foreliggende sak foreligger det, etter påtalemyndighetens syn, uansett kombinasjon av aktive handlinger og unnlatesehandlinger, som i sum leder til at et eventuelt aktivitetskrav etter bestemmelsene er innfridd. Med aktive handlinger er dels angitt hovedtaltas handler opp mot Acta-aksjen i de medtaltas navn, og dels hovedtaltas ufullstendige opplysninger om egen og nærståendes aksjebeholdning i meldinger og flaggemeldinger til børsen.

For begge regelsettene kan det dessuten reises spørsmål ved om man ved avgjørelsen av om bestemmelsene er overtrådt, også er forpliktet å bygge på om gjerningsmannen hadde kurspåvirkningsforsett, herunder hensiktsforsett, og som kommer i tillegg til det strafferettslige skyldkravet som er uaktsomhet. I forhold til bestemmelsen om kursmanipulasjon reiser slike spørsmål seg ved tolkningen av kvalifikasjonskriteriet "*uredelig*", og i forhold til uttrykket "*søke*". For det siste uttrykket er spørsmålet særlig om det man ved dette har ment noe mer enn fremskutt fullbyrdelse.

Om lovtolkningen viser retten generelt til det som tidligere er gjennomgått om legalitetsprinsippet og klarhetskravet etter EMK artikkel 7, slik disse rettsnormene er utlagt i praksis fra Høyesterett og fra Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg.

3.9.2.2 Hvorvidt bestemmelsene rammer passivitet fra gjerningspersonens side

Retten tar først stilling til om overtredelse av pliktregler vedrørende meldeplikt, flaggeplikt og tilbudsplikt etter omstendighetene kan være relevant å hensynta ved anvendelsen av det opprinnelige forbudet mot kursmanipulering, og de etterfølgende forbudene mot markedsmanipulasjon.

Utgangspunktet for forbudet mot kursmanipulering i § 2-6 er etter bestemmelsens første ledd at "*Ingen må søke uredelig å påvirke kursen på et finansielt instrument som er notert på norsk børs eller norsk autorisert markeds plass*", mens utgangspunktet for forbudet mot markedsmanipulasjon etter § 2-8 første ledd og etter 2007-loven § 3-8 første ledd er at "*Ingen må foreta markedsmanipulasjon i tilknytning til finansielle instrumenter*".

Retten kan ikke se at det foreligger rettspraksis fra Høyesterett som direkte behandler vårt tolkningsspørsmål opp mot disse bestemmelsene. Som rettslig tema er det imidlertid velkjent, og det foreligger rikholdig generell teori om emnet.

Selv om bestemmelsene gjennom uttrykkene "*påvirke*" og "*foreta*" umiddelbart indikerer aktiv handling fra gjerningspersonens side, antar retten at det følger av alminnelig norsk språkbruk at unnlater eller tilstander ikke nødvendigvis faller utenfor. Man må se ordene i sin kontekst for at man skal kunne slutte noe bestemt ut fra ordlyden alene. Slik angivelsen av adferdsnormene i de nevnte bestemmelsene er bygget opp, kan retten ikke se at man av disse kan slutte noe bestemt om at unnlater ikke skal omfattes. Retten antar at det er mer nærliggende å slutte fra ordlyden i de to lovstedene at uttrykkene "*påvirke*" og "*foreta*" i sin kontekst er benyttet for å binde sammen konsekvensen av en uredelig eller manipulativ adferd fra gjerningspersonens side, med kursutviklingen på de aktuelle finansielle instrument, fremfor å si noe spesielt om hvordan gjerningspersonen har bevirket dette.

Retten finner også støtte for denne slutningen fra ordlyden i markedsmanipulasjonsbestemmelsen annet ledd nr. 2, hvor det både i 1997-loven og 2007-loven fremgår at man med markedsmanipulasjon blant annet mener "*transaksjoner som inngås eller handelsordre som inngis i tilknytning til enhver form for villedende adferd*". Av ordlyden her er det nærliggende å slutte at når ordrer inngis gjennom stråmenn, uten at hovedmannen følger opp de påbud som etter loven utløses av transaksjonen, kan det etter omstendighetene etableres en "*tilknytning*" mellom handelen og den "*villedende adferd*" som kan ligge i at markedet ikke holdes informert om de reelle forhold.

Retten viser for øvrig til omtalen av denne delen av bestemmelsen i Ot.prp. 12 (2004-05), hvor departementet uttaler på side 66:

"Sammenhengen mellom direktivet art. 1 nr. 2 bokstav a og b taler etter departementets syn for at bokstav b må omfatte noe mer enn bokstav a. Bokstav a omfatter transaksjoner og ordrer som er egnet til å gi villedende signaler om tilbud, etterspørsel eller pris, eller som holder kursen på et kunstig eller unormalt nivå. Departementet har vanskelig for å se at transaksjoner eller ordrer i seg selv kan utgjøre markedsmanipulasjon på andre måter enn dette, noe som tilsier at meningsinnholdet må være annerledes i bokstav b. Etter departementets mening må bokstav b forstås slik at det samlet sett kan utgjøre markedsmanipulasjon dersom transaksjoner er inngått eller ordrer inngitt i tilknytning til falske eller uriktige forespeilinger eller enhver annen form for villedende atferd. Vurderingen av om det foreligger markedsmanipulasjon i slike tilfeller må nødvendigvis baseres på sammenhengen mellom transaksjonene eller ordrene, og den atferd som har funnet sted i forkant eller etterkant av disse. Oppfatningen om at dette er den riktige forståelsen forsterkes ved å se hen til første kommisjonsdirektiv art. 5, som gir veiledning ved anvendelsen av direktivet art. 1 nr. 2 bokstav b. Departementet finner det mest hensiktsmessig å foreslå en regel som ligger nærmere opp til direktivet på dette punktet."

Hva særlig gjelder momentlisten fra direktivet, som er tatt inn i verdipapirlovforskriften § 3-2 annet ledd, følger det av avgjørelsen inntatt i Rt. 2012 side 686 at denne ikke er uttømmende. Førstevoterende, som representerte flertallet, uttalte om dette i avsnitt (53):

"Som nevnt er momentlistene i forskriften § 3-2 ikke uttømmende, og den er derfor

ikke avgjørende til hinder for at lovens § 3-8 annet ledd nr. 2 forstås etter sin ordlyd. Men for at nr. 1 skal få selvstendig betydning er det naturlig å forstå bestemmelsene slik at nr. 1 rammer tilfeller hvor det bare er transaksjoner eller handelsordre som gir eller er egnet til å gi falske, uriktige eller villedende signaler, mens nr. 2 rammer alle andre tilfeller som faller inn under ordlyden, blant annet der hvor transaksjoner og handelsordre kommer i kombinasjon med annen villedende adferd."

En tilsvarende nyansering kan man ikke uten videre lese ut av ordlyden i eksemplene til kursmanipulasjon 1997-loven § 2-6. Retten antar imidlertid at man ikke uten videre kan trekke motsetningslutninger fra bestemmelsens annet ledd, idet loven selv angir at det som omhandles i annet ledd er eksempler på kursmanipulasjon.

Ser en på forarbeidene, er den konkrete omtalen av bestemmelsen om kursmanipulasjon i store trekk knyttet til en rekke angitte praktiske typetilfeller, hvor den umiddelbart krenkende handlingen i det vesentlige er en aktiv opptreden fra gjerningspersonens side. Samtidig er departementet tydelig på at de typetilfellene som angis i bestemmelsens annet ledd ikke er uttømmende, jf. Ot. prp. 29 (1996-97) side 54. Om bestemmelsens overordnede formål er det i proposisjonen på side 52-54 gjengitt uttalelser fra NOU 1996:2 og som departementet sluttet seg til:

"Utvalget har bl.a følgende generelle uttalelse om kursmanipulasjon (NOU 1996:2 s. 84):

" Kursmanipulasjon vil kunne forekomme i alle markeder og verdipapirer. Generelt er det imidlertid vanskeligere å manipulere kursene i et marked som er likvid og har et stort antall aktører enn det er i et tynt marked. Det norske markedet er relativt sett et lite marked slik at det også er relativt sett lettere å påvirke kursene i dette markedet enn i større markeder, selv om verdipapirene er likvide. I dag dominerer de institusjonelle investorene, som trolig kan påvirke kursene på verdipapirene til også de største selskapene. Enkelte vil derfor hevde at det norske verdipapirmarkedet ikke fungerer like godt som de store utenlandske verdipapirmarkedene. En vesentlig faktor for hvor godt markedet vil fungere er graden av åpenhet i informasjonstilgangen. Bedret informasjonstilgang og informasjonsspredning øker effisiensen i markedet. I effisiente markeder gjenspeiles kun relevant informasjon og det vil derfor være vanskeligere å manipulere prisene. Opplysningspliktregler er viktige fordi slike regler bidrar til å redusere muligheten for kursmanipulasjon. Det vises forøvrig til kap. 2 når det gjelder relevante forhold for kursfastsettelsen i verdipapirmarkedet og betydningen av riktige priser. [...]"

Den sterke betoningen i forarbeidene av informasjonstilgang for markedsaktørene og opplysningspliktregler som virkemidler mot kursmanipulering, tilsier etter rettens vurdering at man ikke utelukkende har ment å ramme den aktive handling. Dette lovhensynet fremstår enda tydeligere når man velger å forholde seg passiv der man etter lovens øvrige bestemmelser har plikt til å handle.

Som retten har pekt på foran, uttalte departementet i forarbeidene til den nye regelen om markedsmanipulasjon at man antok at de tilfeller som falt inn under den da gjeldende bestemmelsen om kursmanipulasjon, også ville falle inn under bestemmelsen om markedsmanipulasjon.

Også i forarbeidene til § 2-8 er det i hovedsak gjerningspersonens aktive handlinger som omtales. I departementets gjennomgang fremkommer imidlertid betraktninger av

generell karakter, som i betydelig grad gir støtte for at slik adferd som tiltalen bygger på var ment å skulle omfattes av bestemmelsen. I proposisjonen heter det på side 63:

"Markedsmanipulasjon kjennetegnes blant annet av at det ikke er snakk om en homogen forbrytelse i samme forstand som for eksempel et alminnelig tyveri. Det lar seg ikke gjøre innenfor fornuftige rammer å angi nøyaktig den forbudte gjerning fordi den kan bestå av så mange forskjellige objektive og subjektive elementer, og variasjoner og sammensetninger av slike. Derfor er lovgiver, det være seg på fellesskapsplan eller nasjonalt plan, primært henvist til å oppstille rettslige standarder og eventuelt understandarder om hva som kjennetegner den gjerning som forbys. Det vil kunne forekomme tilfeller som klart faller innenfor standardene, og andre tilfeller som ikke så klart faller innenfor. Med tanke på de mindre klare tilfellene kan det gis anvisning på momenter som er relevante for løsningen i konkrete saker. For å skape større forutberegnelighet kan det også utarbeides eksempler på konkrete tilfeller som man ønsker å forby. Og for å unngå uheldige utslag av de rettslige standardene og de vurderinger som foretas i tilknytning til disse, kan det dessuten opereres med uttalte eller ikke-uttalte rettsstridsreservasjoner (det vil si unntak for det som likevel ikke bør rammes). Rettsstridsreservasjonene kan i sin tur få sitt innhold på samme måte som nevnt ovenfor, gjennom standarder, vurderingskriterier og eksempler. Direktivet og kommisjonsrettsaktene forsøker i store trekk å angi markedsmanipulasjon slik det er beskrevet ovenfor.

Det er klart at direktivet pålegger medlemsstatene en forpliktelse til å forby markedsmanipulasjon som nevnt i art. 5. Det kan likevel tenkes at atferd som er tillatt i andre EØS-land, i konkrete tilfeller kan være forbudt i Norge etter både direktivet og gjennomføringsloven. Dette har sammenheng med det som er sagt ovenfor om at definisjonen er en rettslig standard som må tilpasses sitt « miljø »."

Videre uttaler departementet på side 67 i proposisjonen:

"Av direktivet art. 1 nr. 2 tredje ledd fremgår det at definisjonen av markedsmanipulasjon skal tilpasses slik at nye former for manipulasjon også kan omfattes. Dette kan synes å være en presisering av at definisjonen er en rettslig standard, og at atferd som ingen ennå har « kommet på » dermed kan rammes etter en konkret vurdering. Departementet antar at lovforslaget oppfyller dette kravet. "

Retten er etter dette blitt stående ved at både bestemmelsen om kursmanipulasjon – 1997-loven § 2-6 og de etterfølgende bestemmelsene om markedsmanipulasjon – 1997-loven § 2-8 og 2007-loven § 3-8 – etter omstendighetene vil kunne ramme virkningene av unnlåtelseshandlinger.

Det er for retten ikke nødvendig å ta stilling til om andre handlinger enn brudd på meldeplikt, flaggeplikt eller tilbudsplikt kan omfattes av bestemmelsene. Når retten er kommet til at disse unnlåtelsene etter omstendighetene kan innebære kursmanipulasjon eller markedsmanipulasjon, bygger retten på at man ved disse forholdene står overfor en kombinasjon av en aktiv og i prinsippet lovlig handling, og rettsstridige unnlåtelsesovertridelser av regler i verdipapirhandelloven som nettopp har til formål å sikre at markedet mottar informasjon av betydning for investeringsbeslutninger i finansielle instrumenter.

3.9.2.3 Nærmere om bestemmelsene etter sitt innhold krever kurspåvirkningsforsett eller -hensikt fra gjerningspersonens side

I straffesaker sondres det normalt mellom det objektive, som er hvorvidt gjerningspersonen gjennom sin opptreden har overtrådt gjerningsbeskrivelsen i vedkommende straffebud, og det subjektive, som er hvorvidt gjerningspersonen kan lastes for overtredelsen med den etter lovgivningen nødvendige skyld. Etter straffehjemlene i verdipapirhandelloven 1997 og 2007 er det tilstrekkelig for fellelse for overtredelse av reglene om kurs- eller markedsmanipulasjon at gjerningspersonen har utvist uaktsomhet, idet skyldkravet er forsett *eller* uaktsomhet.

Når det likevel er reist spørsmål om det i tilknytning til bestemmelsene kreves forsett, endog hensiktsforsett, har dette sitt grunnlag dels i ordbruken i de adferdsregler som tiltalen angår og dels i uttalelser i forarbeidene om disse. Spørsmålet retten må ta stilling til er om det i de adferdsregler som utledes av kursmanipuleringsbestemmelsen eller de etterfølgende bestemmelser om markedsmanipulasjon, ligger kvalifiserte subjektive vilkår som må være innfridd før det kan konstateres at det objektivt sett foreligger en lovovertrødelse.

Etter 1997-loven § 2-6, som etter overskriften angår "*Forbud mot kursmanipulering*", knytter forbudet seg mot å "*søke uredelig å påvirke kursen på et finansielt instrument*". Uttrykkene "*søke*" og "*uredelig*" kan tilsynelatende være egnet å gi inntrykk av at det kreves forsett eller hensikt fra gjerningspersonens side.

Hvorvidt en adferd som har eller kunne ha ledet til kurspåvirkning skal anses "*uredelig*", vil vanligvis kunne avgjøres ut fra de hensyn bestemmelsen skal ivareta, og i lys av normer som ligger utenfor bestemmelsen selv. Hvorvidt noe anses som uredelig vil da i det vesentlige bero på en bedømmelse av handlingen og virkningen av denne, uten at gjerningspersonens motiv med handlingen behøver å være avgjørende ved vurderingen. Tilsvarende antar retten det vil være der det brukes uttrykk som "*manipulasjon*", så som i "*markedsmanipulasjon*", som er benyttet i de senere lovbestemmelsene.

Videre er det vanlig lovgivningsteknikk å bruke uttrykket "*søke*" for å markere at bestemmelsen er overtrådt, selv om virkningen ikke har inntrådt (fremskutt fullbyrdelse). Eksempel på dette kan være at kurspåvirkning, som følge av uredelig forhold fra gjerningspersonens side, likevel ikke inntreffer, fordi handelen ble stanset av børsen.

Forsøksstraff etter straffeloven § 49, krever fullbyrdelsesforsett (men ikke hensiktsforsett) fra gjerningspersonens side, jf. bl.a. Rt. 1999 side 874. Det er ikke uten videre gitt at det samme vil gjelde der også forsøkshandlingen er tatt inn som del av lovens gjerningsbeskrivelse. Retten antar at løsningen på slike spørsmål i prinsippet beror på en tolkning av den enkelte lovbestemmelse. Avgjørelsen inntatt i Rt. 1966 side 500, som angår forsøk på promillekjøring, antas å være et eksempel på at fullbyrdelsesforsett kreves for forsøkshandlingen, mens alminnelig uaktsomhet er tilstrekkelig for det som ellers regnes som en fullbyrdet promillekjøring.

Ettersom regelen om kursmanipulasjon fortsetter en kvalitativ vurdering av gjerningspersonens opptreden ("*uredelig*"), opp mot en konkret virkning av denne på kursen av et finansielt instrument, tilsier det at det ikke behøver å være noen egentlig kvantitativ eller kvalitativ forskjell mellom forsøkshandlingen og den fullbyrdede

handling, når en ser på tiltaltes forhold. Den tilsvarende situasjon har man etter markedsmisbruksbestemmelsene, idet disse forutsetter at det skal gjelde en alminnelig rettsstridsreservasjon. Disse forhold tilsier at det ikke kreves fullbyrdelsesforsett ved forsøkshandlinger etter disse bestemmelsene.

I forarbeidene til 1997-loven § 2-6 om kursmanipulasjon fremgår det at Økokrim fant Verdipapirlovutvalgets drøftelsen av enkelte spørsmål av strafferettslig karakter uheldig, idet det i Ot. Prp.29 (1996-97) på side 55 heter:

"Ingen av høringsinstansene har gått direkte mot utvalgets forslag. Økokrim uttaler imidlertid følgende:

«I utkastet §2-4 foreslås en ny bestemmelse om forbud mot kursmanipulasjon. Utvalget er klar over at bestemmelsen er delvis overlappende både med strl. §§ 273 og 274. Dette er uheldig lovteknikk.

Det er også utilfredsstillende at utvalget er taust når det gjelder enkelte spørsmål som er nærliggende å drøfte i tilknytning til forslaget. Dette gjelder bl.a spørsmålet om idealkonkurrens i forhold til overlappende bestemmelser og en nærmere begrunnelse for at også uaktsom overtredelse av § 2-4 er straffbar, jf utkastet §13-3 første ledd andre punktum. »"

I sine særlige merknader opp mot straffesanksjonen, kommer departementet på side 56 i proposisjonen inn på Økokrims spørsmål knyttet til skyldkravet:

"Forbudet vil gjelde det å «søke å uredelig påvirke kursen». Det følger av bestemmelsen at forsøk på å uredelig påvirke kursen, omfattes av forbudet. På bakgrunn av bestemmelsens formulering antar departementet forøvrig at det i første rekke vil være forsettlig overtredelse av forbudet mot markedsmanipulering som kan anses praktisk. Også uaktsom overtredelse vil imidlertid kunne straffes."

Så vidt retten kan se av departementets merknader, har man uttrykkelig angitt at § 2-6 også rammer forsøkshandlingene. Dette tilsier bruken av uttrykket "søke", nettopp er benyttet for å markere fremskutt fullbyrdelse, uten at det er lagt noen spesielle subjektive elementer inn i dette eller andre uttrykk som er benyttet i lovteksten. Retten viser til at departementet uttrykkelig forutsatte at også de uaktsomme overtredelsene skal kunne lede til straffansvar.

I forarbeidene til markedsmisbruksregelen i § 2-8, I Ot.prp. 12 (2004-05), kommer departementet på side 69 med uttalelser som klart forutsetter at det ikke kreves noe spesielt motiv fra gjerningspersonens side:

"Kredittilsynet har når det gjelder skyldkravet presisert at det ikke kan oppstilles noe krav om kurspåvirkningshensikt. Det foreslås at kravet til skyld skal fremkomme av vphl. §14-3, og være alminnelig forsett eller uaktsomhet.

Departementet slutter opp om Kredittilsynets utgangspunkt om at det er tilstrekkelig for å straffes at det foreligger såkalt simpel uaktsomhet med hensyn til alle deler av den objektive gjerningsbeskrivelsen. Det betyr for eksempel at en person som har kjøpt og solgt finansielle instrumenter til seg selv, kan straffes selv om han ikke visste (eventuelt så det som sannsynlig eller hadde til hensikt) at han faktisk kjøpte og solgte til seg selv og at dette var egnet til å gi villedende signaler om tilbud, etterspørsel eller pris. Det er tilstrekkelig at han burde ha visst dette.

Departementet ser det ikke som unaturlig å straffe uaktsom markedsmanipulasjon, selv om uttrykket «manipulasjon» kan føre tankene hen mot en person (manipulatoren) og hans hensikt om å manipulere, jf Nord Pools uttalelse om dette. Det sentrale er effekten av handlingen og det forhold at den kan forstyrre markedsmekanismene på en måte som ikke er i samsvar med målsetningen om et fungerende verdipapirmarked. Det er uansett reglens innhold og ikke begrepsbruken som er rettesnoren. "

Når departementet i proposisjonen til 1997-loven uttalte at ordlyden i § 2-6 om kursmanipulasjon tilsa at de mest praktiske tilfellene for lovens anvendelse vil være de forsettlig overtredelsene, antar retten at uttalelsen peker hen til at graden av skyld kan ha betydning ved den skjønnsmessige vurdering av om det i det konkrete tilfelle foreligger uredelighet. Dette perspektivet er tydeligere fremme ved drøftelsen av skyldkravet ved innføringen av markedsmanipulasjonsregelen i § 2-8. I Ot.prp. 12 (2004-05) drøftes skyldkravet som ovenfor gjengitt på side 68, og hvor departementet for øvrig bemerket:

"I forlengelsen av det som er sagt ovenfor om skyldkravet påpekes at graden av skyld likevel kan få betydning for vurderingen av om det objektivt sett foreligger markedsmanipulasjon i det konkrete tilfelle, altså for vurderingen av om gjerningsbeskrivelsen er oppfylt. Graden av skyld har i denne forbindelse ingen sammenheng med det som i strafferettslig terminologi omtales som skyldkravet. Det kan for eksempel tenkes atferd som objektivt sett ikke anses som markedsmanipulasjon dersom gjerningspersonen kun har opptrådt uaktsomt, men som vil være markedsmanipulasjon dersom det foreligger mer kvalifiserte grader av skyld knyttet til ett eller flere objektive elementer.

Direktivet art. 1 nr. 2 annet ledd første strekpunkt er et eksempel på atferd som anses som markedsmanipulasjon blant annet som følge av subjektive forhold. Det følger (blant annet) av bestemmelsen at atferd med den hensikt å oppnå en dominerende posisjon vedrørende tilbud eller etterspørsel i et finansielt instrument for å påvirke kursen, vil være markedsmanipulasjon. Dersom en person kjøper en stor aksjepost i et børsnotert selskap uten en slik hensikt, vil det ikke nødvendigvis foreligge markedsmanipulasjon selv om han visste eller burde ha visst at oppkjøpet ville gi han en dominerende posisjon i markedet og at dette ville påvirke kursen. Reglene om markedsmanipulasjon skal ikke forhindre alminnelige fusjoner og oppkjøp mv. "

Retten finner etter dette at verken regelen om kursmanipulering eller de etterfølgende bestemmelser om markedsmanipulasjon krever at gjerningspersonen på gjerningstiden hadde kurspåvirkningshensikt eller -forsett. I den grad det legges til grunn at vedkommende hadde slikt forsett eller hensikt, vil det inngå som et moment i vurderingen av om lovens vilkår for øvrig er til stede, da særlig ved anvendelsen av rettsstridsreservasjonen.

Hva særlig angår forsøkshandlinger, antar retten at de beste grunner taler for at det ikke kreves gjennomføringsforsett. Sett hen til det faktum retten har funnet bevist, kommer dette spørsmålet imidlertid ikke på spissen, verken for hovedtiltalte eller for noen av de medtiltalte.

3.9.2.4 Identifikasjonsgrunnlaget i forhold til flaggeplikt og tilbudsplikt

Slik saken ligger an, i lys av rettens konklusjoner opp mot tiltalen post III om meldepliktbrudd, har retten ikke foranledning til å behandle tiltalen post I under andre

forutsetninger enn at hovedtaltale må svare for omfattende overtredelse av meldepliktreglene.

Ut over dette bemerkes det for orden skyld at verken påtalemyndigheten eller forsvarerne har tatt opp som særlig tema om det skulle gjelde en annen identifikasjonsterskel mellom den hovedtaltale og de medtaltales handler etter flaggebestemmelsen og bestemmelsen om tilbudsplikt, enn etter meldepliktbestemmelsen.

Etter ordlyden aktualiserer bestemmelsene flaggeplikt og tilbudsplikt for den som gjennom "erverv" av aksjer eller rettigheter til slike blir "erverver" eller "eier" av disse finansielle instrumenter. Retten ser ikke bort fra at de hensyn som bærer de ulike bestemmelsene i enkelte tilfeller kan lede til ulikheter i tilordningen.

Sett hen til innholdet av det stråmannarrangement som retten har funnet bevist å foreligge mellom hovedtaltale og hver enkelt av de medtaltale, finner retten uansett at hovedtaltale må sees som "erverver", også etter disse bestemmelsene.

3.9.3 *Lovanvendelsen*

Hovedtaltale – Fred Anton Ingebrigtsen – er under post III a) funnet skyldig i brudd på meldeplikten som primærinnsider i Acta, idet han over en periode på ca. 4 år gjennom 6 stråmenn i stor skala kjøpte og solgte Acta-aksjer, og derivater med Acta-aksjen som underliggende aksje, uten å inngi melding til Oslo børs om noen av disse handlene. Samtidig har han gjentatte ganger gjennom flaggemeldinger og børsmeldinger til Oslo børs gitt misvisende opplysninger om størrelsen på sin egen aksje- og derivatportefølje i Acta Holding ASA, idet aksjene og derivatene han hadde gjennom stråmennene ikke ble tatt med. Retten har etter bevisførselen funnet at hovedtaltale med kunnskap om meldepliktreglene, bevisst unnlot å melde fra om handlene gjennom de medtaltale, og det reelle omfanget av sin egen eksponering i Acta-aksjen.

Retten finner det klart at hovedtaltale gjennom sine unnlater om å melde fra til Oslo børs om sine handler gjennom de medtaltale, og ved de misvisende opplysninger om størrelsen på sin egen aksjeportefølje han ga i meldinger til Oslo børs, utførte slik *manipulativ* virksomhet som omfattes av det 1997-lovens regel i § 2-7 om kursmanipulasjon, den og de etterfølgende regler om markedsmanipulasjon, 1997-loven § 2-8, og 2007-loven § 3-8. Til bestemmelsene om markedsmanipulasjon viser retten særlig til definisjonen i annet ledd, hvor nr. 2 rammer "*transaksjoner som inngås eller handelsordre som inngis i tilknytning til enhver form for villedende adferd*".

Det er etter bestemmelsene ytterligere vilkår om at den manipulative handlingen har påvirket eller har vært egnet til å påvirke kursen eller etterspørselen etter vedkommende finansielle instrument. Dette ligger etter rettens syn innbakt i bestemmelsenes grunnleggende krav om at det som forbyes er manipulasjon av "*kursen*" eller "*markedet*" i forhold til vedkommende aksje. Retten finner det ikke nødvendig for avgjørelsen å gå nærmere inn på alle sider av dette kravet.

Retten viser til følgende:

Hovedtaltets eksponering i Acta aksjen gjennom de aksjer og derivater han eide gjennom de medtaltede, innebar at han ved 604 av 960 børsdager over nær 4 år, overtrådte plikten til å gi melding om handlene. Den samlede omsetning hovedtaltede hadde gjennom stråmennene utgjorde over 3 milliarder kroner, og utgjorde i perioden over 10 % av den samlede omsetning i Acta-aksjen på Oslo børs.

Som gründer av Acta, en av selskapets to store aksjonærer, og aktiv primærinnsider i selskapet i hele tiltaleperioden, var hovedtaltets bevegelser opp mot Acta-aksjen av vesentlig interesse for aktuelle og potensielle investorer aksjen. Retten viser om dette til det som retten, blant annet med grunnlag i forklaringen fra det sakkyndige vitnet Kjode, har lagt til grunn om investoradferd; At aktørene i markedet gjennomgående antar at det ikke kan slå primærinnsideren, men at de kan få del i gevinster ved å følge dennes handler. Faktum viser også at når hovedtaltede og/eller Ydstebø kjøpte, fikk aksjen et løft, og når Ydstebø, som den eneste av de to solgte, fikk gikk kursen en merkbar knekk. Disse effektene av markedets forventninger har hovedtaltede for en periode av 4 år effektivt tilsidesatt, idet han med kjøp og salg av millioner av Acta-aksjer eller -derivater i 604 av 960 børsdager, unnlot å følge sine forpliktelser etter loven om å informere markedet om sine handler.

Hovedtaltede har derfor utnyttet muligheten til å kunne kjøpe seg opp i aksjen uten at markedet visste at det var han som kjøpte, og på denne måten kunne komme billigere til posisjonene. Han har dessuten kunnet selge seg ned i aksjen, uten at markedet visste at det var han som solgte, og på denne måten kunne selge seg ned uten annen påvirkning på salgskursene enn det utbudene i seg selv skapte.

Allerede ved dette står en etter rettens vurdering overfor en fullbyrdet overtredelse av kurs- og markedsmanipulasjonsforbudet i verdipapirhandellovgivningen.

Retten vil ytterligere vise til den forstyrrelse av kursutviklingen på Acta-aksjen som lå i det jevne omsetningsvolum innen aksjen som hovedtaltets handler gjennom de medtaltede tilførte markedet, og som hovedtaltede ikke kunne ha gjennomført i åpent lende. Retten viser til at hovedtaltets omsetning gjennom de medtaltede over en 4-årsperiode representerte over 10 % av omsetningen i aksjen på Oslo børs. Idet de hovedtaltets omsetning i aksjen gjennom de medtaltede krysset i store deler av perioden innebar både kjøp og salg, har hovedtaltede på falske premisser gitt villedende signaler til markedet om tilbudet og etterspørselen opp mot Acta-aksjen. Dette har etter rettens vurdering – ut fra volumet i handlene de handelsdager de medtaltede handlet for hovedtaltede - klart også vært med på å påvirke kursen på aksjen over tid, uten at retten har grunnlag for å si hvor stor og hvor varig kurspåvirkningen har vært.

Retten finner det for avgjørelsen av skyldspørsmålet ikke nødvendig å gå inn på forholdet til tilbudsplikten, idet hovedtaltede ved to perioder i høsten 2007, eksponering i aksjen han hadde gjennom de medtaltede og de aksjer han etter loven skulle konsolideres med, kom over den daværende grensen på 40 % for tilbudsplikt på samtlige aksjer i selskapet. Retten finner det heller ikke nødvendig for avgjørelsen å gå inn på overtredelser av flaggeregler.

Retten finner at hovedtaltets kurs og markedsmanipulasjon klart fremstod som "uredelig", slik kravet var etter verdipapirhandelloven 1997 § 2-6, og at det heller ikke er grunnlag for å anvende noen rettsstridsreservasjon etter de etterfølgende bestemmelser om markedsmanipulasjon. Retten viser til at hovedtaltede i det skjulte

og på lovstridig vis satte seg ut over grunnleggende bestemmelser i verdipapirhandelloven som er satt til å verne om markedets integritet. Dette gjorde hovedtaltalte utelukkende ut fra hensynet til egen personlig vinning. Saken er intet grensetilfelle.

Ettersom retten behandlingen av tiltalen post III h), er kommet at medtaltalte Bø skal frifinnes for medvirkning til brudd på meldeplikten hva angår denne posten, og at Bø av samme grunn blir frifunnet for tiltalen post I h), bemerkes for ordens skyld at hovedtaltaltes forhold er vurdert uten hensyn til disse to postene.

Retten er etter dette kommet at hovedtaltalte objektivt sett har overtrådt kurs og markedsmanipulasjonforbudene i verdipapirhandellovgivningen, slik angitt i tiltalen post I a, med den begrensning som ovenfor er angitt med hensyn til omsetning gjennom medtaltalte Bø.

Retten er for øvrig kommet til at hovedtaltaltes forhold innebærer en sammenhengene fortsatt forbrytelse. Om det nærmere grunnlaget for det standpunktet, viser retten til drøftelsen nedenfor, under punkt 3.11.

3.9.4 Subjektiv skyld

Skyldkravet for overtredelse av kurs- og markedsmanipulasjonforbudene er i henhold til verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 første ledd og verdipapirhandelloven 2007 § 17-3 første ledd, forsett eller uaktsomhet. Stråmannsvirksomheten og omfanget av denne var forsettlig fra hovedtaltaltes side. Retten viser om dette til de det faktum retten har lagt til grunn for avgjørelsen, og vurderingen av hovedtaltaltes forsett i tilknytning til tiltalen post I a). Retten finner også at hovedtaltalte på gjerningstiden innså at handlene han gjennomførte gjennom stråmennene hadde slike kurspåvirkningseffekter som ligger til grunn for overtredelsen av de adferdsnormer som han her er tiltalt for, og at han også var kjent med alle de forhold som medfører at hans opptreden finnes utilbørlig og rettsstridig.

Hovedtaltalte – Fred Anton Ingebrigtsen – domfelles for overtredelse av verdipapirhandellovens forbud mot kurs- og markedsmanipulasjon, jf. tiltalen post I a).

3.10 TILTALBESLUTNINGEN POST I B)-I ANKLAGEN MOT DE MEDTILTALTE OM MEDVIRKNING TIL MARKEDSMANIPULASJON

3.10.1 Medtaltalte Kåre Nilsen

Etter tiltalebeslutningen post I b) lyder anklagen mot Nilsen:

"b)

Gjelder tiltalte nr. 2 (Kåre Nilsen):

I tidsrommet mandag 23. august 2004 til fredag 13. juni 2008, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III b)."Retten viser innledningsvis til de konklusjoner som retten i det foregående, under drøftelsen av post I a) har trukket i forhold til anklagen mot hovedtaltalte, i forhold til lovforståelsen, lovanvendelsen og skyldspørsmålet for denne.

Om forholdet til post III b), som tiltalen mot Nilsen inneholder henvisning til, viser retten til drøftelsen og konklusjonene ved behandlingen av Nilsens forhold der. Nilsen opptrådte over en årrekke som stråmann for hovedtiltalte opp mot Acta-aksjen, vitende om at arrangementet ble gjort fordi hovedtaltaltes reelle eierskap til de aktuelle aksjer og derivater skulle forbli ukjent for markedet. Han satt med Acta-aksjer og Acta-derivater som stråmann for hovedtiltalte i en periode på ca. 4 år, hvor han handlet som stråmann i 195 børsdager. Den samlede omsetningen som Nilsen foresto for hovedtiltalte på disse 195 dagene var 970 000 000 kroner.

Retten finner det klart at Nilsens bidrag til hovedtiltalte i objektivt henseende innebærer fullbyrdet medvirkningsovertredelse av de adferdsregler som tiltalen gjelder.

Skyldkravet for overtredelse av kurs- og markedsmanipulasjonforbudene er i henhold til verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 første ledd og verdipapirhandelloven 2007 § 17-3 første ledd, forsett eller uaktsomhet. Nilsens virksomhet som stråmann for hovedtiltalte var forsettlig. Han innså på gjerningstiden også at de kurser han som stråmann for hovedtiltalte oppnådde ved handel i Acta-aksjer eller -derivater ville ha blitt annerledes dersom markedet hadde vært kjent med at handlene ble utført for hovedtiltalte. Retten finner således at Nilsens forsett som medvirker til hovedtaltaltes markedsmanipulasjon omfatter det objektive gjerningsinnholdet i straffebudene.

Medtiltalte – Kåre Nilsen – domfelles for medvirkningsovertredelse til hovedtaltaltes overtredelse av verdipapirhandellovens forbud mot kurs- og markedsmanipulasjon, jf. tiltalen post I b).

3.10.2 Medtiltalte Lars Audun Lunde

Etter tiltalebeslutningen post I c) lyder anklagen mot Lunde:

"c)

Gjelder tiltalte nr. 3 (Lars Audun Lunde):

I tidsrommet mandag 6. september 2004 til fredag 13. juni 2008, i Stavanger og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III c)."

Retten viser innledningsvis til de konklusjoner som retten i det foregående, under drøftelsen av post I a) har trukket i forhold til anklagen mot hovedtiltalte, i forhold til lovforståelsen, lovanvendelsen og skyldspørsmålet for denne.

Om forholdet til post III c), som tiltalen mot Lunde inneholder henvisning til, viser retten til drøftelsen og konklusjonene ved behandlingen av Lundes forhold der. Lunde opptrådte over en årrekke som stråmann for hovedtiltalte opp mot Acta-aksjen, vitende om at arrangementet ble gjort fordi hovedtaltaltes reelle eierskap til de aktuelle aksjer og derivater skulle forbli ukjent for markedet. Han satt med Acta-aksjer og Acta-derivater som stråmann for hovedtiltalte i en periode på ca. 4 år, hvor han handlet som stråmann i 426 børsdager. Den samlede omsetningen som Lunde foresto for hovedtiltalte på disse 426 dagene var 1,1 milliarder kroner.

Retten finner det klart at Lundes bidrag til hovedtiltalte i objektivt henseende innebærer fullbyrdet medvirkningsovertredelse av de adferdsregler som tiltalen gjelder.

Skyldkravet for overtredelse av kurs- og markedsmanipulasjonforbudene er i henhold til verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 første ledd og verdipapirhandelloven 2007 § 17-3 første ledd, forsett eller uaktsomhet. Lundes virksomhet som stråmann for hovedtiltalte var forsettlig. Han innså på gjerningstiden også at de kurser han som stråmann for hovedtiltalte oppnådde ved handel i Acta-aksjer eller -derivater ville ha blitt annerledes dersom markedet hadde vært kjent med at handlene ble utført for hovedtiltalte. Retten finner således at Lundes forsett som medvirker til hovedtaltates markedsmanipulasjon omfatter det objektive gjerningsinnholdet i straffebudene.

Medtiltalte – Lars Audun Lunde – domfelles for medvirkningsovertredelse til hovedtaltates overtredelse av verdipapirhandellovens forbud mot kurs- og markedsmanipulasjon, jf. tiltalen post I c).

3.10.3 Medtiltalte Oskar Andersen

Etter tiltalebeslutningen post I d og e) lyder anklagen mot Andersen:

"d)

Gjelder tiltalte nr. 4 (Oskar Andersen):

I tidsrommet fredag 17. september 2004 til onsdag 24. januar 2007, i Oslo og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III d) og III e).

e)

Gjelder tiltalte nr. 4 (Oskar Andersen):

I tidsrommet onsdag 11. juli 2007 til tirsdag 27. mai 2008, i Oslo og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III d) og III e)."

Retten viser innledningsvis til de konklusjoner som retten i det foregående, under drøftelsen av post I a) har trukket i forhold til anklagen mot hovedtiltalte, i forhold til lovforståelsen, lovanvendelsen og skyldspørsmålet for denne.

Om forholdet til post III d) og e), som tiltalen mot Andersen inneholder henvisning til, viser retten til drøftelsen og konklusjonene ved behandlingen av Andersens forhold der. Andersen opptrådte over en årrekke som stråmann for hovedtiltalte opp mot Acta-aksjen, vitende om at arrangementet ble gjort fordi hovedtaltates reelle eierskap til de aktuelle aksjer og derivater skulle forbli ukjent for markedet. Han satt med Acta-aksjer og Acta-derivater som stråmann for hovedtiltalte i to perioder på samlet ca. 3 år, hvor han handlet som stråmann i 114 børsdager. Den samlede omsetningen som Andersen foresto for hovedtiltalte på disse 114 børsdagene var 450 000 000 kroner.

Retten finner det klart at Andersen bidrag til hovedtiltalte i begge tiltaleperiodene i objektivt henseende innebærer fullbyrdet medvirkningsovertredelse av de adferdsregler som tiltalen gjelder.

Skyldkravet for overtredelse av kurs- og markedsmanipulasjonforbudene er i henhold til verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 første ledd og verdipapirhandelloven 2007 § 17-3 første ledd, forsett eller uaktsomhet. Andersens virksomhet som stråmann for hovedtiltalte var forsettlig. Han innså på gjerningstiden også at de kurser han som stråmann for hovedtiltalte oppnådde ved handel i Acta-aksjer eller -derivater ville ha blitt annerledes dersom markedet hadde vært kjent med at handlene ble utført for hovedtiltalte. Retten finner således at Andersens forsett som medvirker til hovedtaltaltes markedsmanipulasjon omfatter det objektive gjerningsinnholdet i straffeбудene i begge tiltaleperiodene.

Medtiltalte – Oskar Andersen– domfelles for to medvirkningsovertredelser til hovedtaltaltes overtredelse av verdipapirhandellovens forbud mot kurs- og markedsmanipulasjon, jf. tiltalen post I d) og e).

3.10.4 Medtiltalte Knut Helge Nordbotn

Etter tiltalebeslutningen post I f) lyder anklagen mot Nordbotn:

"f)

Gjelder tiltalte nr. 5 (Knut Helge Nordbotn):

I tidsrommet fredag 7. oktober 2005 til fredag 13. juni 2008, i Stavanger og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III e)."

Retten viser innledningsvis til de konklusjoner som retten i det foregående, under drøftelsen av post I a) har trukket i forhold til anklagen mot hovedtiltalte, i forhold til lovforståelsen, lovanvendelsen og skyldspørsmålet for denne.

Om forholdet til post III e), som tiltalen mot Nordbotn inneholder henvisning til, viser retten til drøftelsen og konklusjonene ved behandlingen av Nordbotns forhold der. Nordbotn opptrådte over lang tid som stråmann for hovedtiltalte opp mot Acta-aksjen, vitende om at arrangementet ble gjort fordi hovedtaltaltes reelle eierskap til de aktuelle aksjer og derivater skulle forbli ukjent for markedet. Han satt med Acta-aksjer og Acta-derivater som stråmann for hovedtiltalte i en periode på ca. 2 ½ år, hvor han handlet som stråmann i 147 børsdager. Den samlede omsetningen som Nordbotn foresto for hovedtiltalte på disse 147 børsdagene dagene var 639 000 000 kroner.

Retten finner det klart at Nordbotns bidrag til hovedtiltalte i objektivt henseende innebærer fullbyrdet medvirkningsovertredelse av de adferdsregler som tiltalen gjelder.

Skyldkravet for overtredelse av kurs- og markedsmanipulasjonforbudene er i henhold til verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 første ledd og verdipapirhandelloven 2007 § 17-3 første ledd, forsett eller uaktsomhet. Nordbotns virksomhet som stråmann for hovedtiltalte var forsettlig. Han innså på gjerningstiden også at de kurser han som stråmann for hovedtiltalte oppnådde ved handel i Acta-aksjer eller -derivater ville ha blitt annerledes dersom markedet hadde vært kjent med at handlene ble utført for

hovedtiltalte. Retten finner således at Nordbotns forsett som medvirker til hovedtaltaltes markedsmanipulasjon omfatter det objektive gjerningsinnholdet i straffebudene.

Medtiltalte – Knut Helge Nordbotn – domfelles for medvirkningsovertredelse til hovedtaltaltes overtredelse av verdipapirhandellovens forbud mot kurs- og markedsmanipulasjon, jf. tiltalen post I f).

3.10.5 Medtiltalte Odd Inge Bø

Etter tiltalebeslutningen post I g) og h) lyder anklagen mot Bø:

"g)

Gjelder tiltalte nr. 6 (Odd Inge Bø):

I tidsrommet tirsdag 21. februar 2006 til onsdag 3. januar 2007, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III g) og III h).

h)

Gjelder tiltalte nr 6 (Odd Inge Bø):

I tidsrommet torsdag 8. november 2007 til fredag 13. juni 2008, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III g) og III h)."

Retten viser innledningsvis til de konklusjoner som retten i det foregående, under drøftelsen av post I a) har trukket i forhold til anklagen mot hovedtiltalte, i forhold til lovforståelsen, lovanvendelsen og skyldspørsmålet for denne.

Om forholdet til post III g) og h), som de to postene i tiltalen mot Bø inneholder henvisning til, viser retten til drøftelsen og konklusjonene ved behandlingen av Bøs forhold der.

Hva særlig gjelder post I h), korresponderer den vesentlig med post III h), hvor Bø frifinnes fordi han i det tidsrommet ikke opptrådte som stråmann for hovedtiltalte, og det for øvrig ikke er grunnlag for se hovedtiltalte som eksponert i Bøs disposisjoner gjennom Spelt AS. Det samme gjør seg gjeldende i relasjon til tiltalen post I h), hvor retten vil avsi dom for at Bø frifinnes.

Drøftelsen i det følgende angår derfor alene post I g), med henvisning til post III g).

Bø opptrådte som stråmann for hovedtiltalte opp mot Acta-aksjen, vitende om at arrangementet ble gjort fordi hovedtaltaltes reelle eierskap til de aktuelle aksjer og derivater skulle forbli ukjent for markedet. Han satt med Acta-derivater som stråmann for hovedtiltalte i et knapt år, hvor han handlet som stråmann i 23 børsdager. Den samlede omsetningen som Bø foresto for hovedtiltalte på disse 23 børsdagene var 125 000 000 kroner.

Retten finner det klart at Bøs bidrag til hovedtaltale i denne tiltaleperioden i objektivt henseende innebærer fullbyrdet medvirkningsovertredelse av de adferdsregler som tiltalen gjelder.

Skyldkravet for overtredelse av kurs- og markedsmanipulasjonforbudene er i henhold til verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 første ledd og verdipapirhandelloven 2007 § 17-3 første ledd, forsett eller uaktsomhet. Bøs virksomhet som stråmann for hovedtaltale var forsettlig. Han innså på gjerningstiden også at de kurser han som stråmann for hovedtaltale oppnådde ved handel i Acta-aksjer eller -derivater ville ha blitt annerledes dersom markedet hadde vært kjent med at handlene ble utført for hovedtaltale. Retten finner således at Bøs forsett som medvirker til hovedtaltales markedsmanipulasjon omfatter det objektive gjerningsinnholdet i straffebudene i begge tiltaleperiodene.

Medtaltale – Odd Inge Bø – domfelles for én medvirkningsovertredelse til hovedtaltales overtredelse av verdipapirhandellovens forbud mot kurs- og markedsmanipulasjon, jf. tiltalen post I g). Han frifinnes for tiltalebeslutningen post I h).

3.10.6 Medtaltale Johnny Bondestad

Etter tiltalebeslutningen post I i) lyder anklagen mot Bondestad:

"i)

Gjelder tiltalte nr. 7 (Johnny Bondestad):

I tidsrommet fredag 2. februar 2007 til fredag 13. juni 2008, i Trondheim og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post I a) ved at han bidro til å holde Ingebrigtsens rolle skjult, blant annet ved å gjøre som beskrevet i post III i)."

Retten viser innledningsvis til de konklusjoner som retten i det foregående, under drøftelsen av post I a) har trukket i forhold til anklagen mot hovedtaltale, i forhold til lovforståelsen, lovanvendelsen og skyldspørsmålet for denne.

Om forholdet til post III i), som tiltalen mot Bondestad inneholder henvisning til, viser retten til drøftelsen og konklusjonene ved behandlingen av Bondestads forhold der. Bondestad opptrådte som stråmann for hovedtaltale opp mot Acta-aksjen, vitende om at arrangementet ble gjort fordi hovedtaltales reelle eierskap til de aktuelle aksjer og derivater skulle forbli ukjent for markedet. Han satt med Acta-aksjer og Acta-derivater som stråmann for hovedtaltale i en periode på ca. 1 ½ år, hvor han handlet som stråmann i 53 børsdager. Den samlede omsetningen som Nordbotn foresto for hovedtaltale på disse 53 børsdagene dagene var 252 000 000 kroner.

Retten finner det klart at Bondestads bidrag til hovedtaltale i objektivt henseende innebærer fullbyrdet medvirkningsovertredelse av de adferdsregler som tiltalen gjelder.

Skyldkravet for overtredelse av kurs- og markedsmanipulasjonforbudene er i henhold til verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 første ledd og verdipapirhandelloven 2007 § 17-3 første ledd, forsett eller uaktsomhet. Bondestads virksomhet som stråmann for hovedtaltale var forsettlig. Han innså på gjerningstiden også at de kurser han som stråmann for hovedtaltale oppnådde ved handel i Acta-aksjer eller -derivater ville ha

blitt annerledes dersom markedet hadde vært kjent med at handlene ble utført for hovedtiltalte. Retten finner således at Bondestads forsett som medvirker til hovedtaltaltes markedsmanipulasjon omfatter det objektive gjerningsinnholdet i straffebudene.

Medtiltalte – Johnny Bondestad – domfelles for medvirkningsovertredelse til hovedtaltaltes overtredelse av verdipapirhandelens forbud mot kurs- og markedsmanipulasjon, jf. tiltalen post I i).

3.11 FORTSATT FORBRYTELSE

Retten må ta stilling til hvorvidt tiltalens poster I, III, IV og V kan være å anse som fortsatte straffbare forhold. Spørsmålet har betydning for beregning av utgangspunktet for foreldelse. Siden straffebudene har ulike strafferamme foreldes de forskjellig. Foreldelsesfristen løper fra den dagen det straffbare forhold er opphørt, jf. straffeloven § 68. Dersom lovovertredselsene er å anse som en fortsatt forbrytelse, begynner det derfor ikke å løpe noen foreldelse før det samlede forholdet er avsluttet. I vår sak har markedsmanipulasjon en strafferamme på inntil 6 år og foreldelsesfristen er da 10 år, mens brudd på meldeplikten har en strafferamme på 1 år og dermed 2 års foreldelsesfrist, jf. straffeloven § 67 første ledd. Problemstillingen har kun direkte aktualitet for medtiltalte Odd Inge Bø, som avsluttet sin handel i 2006.

Retningslinjene for hvorvidt det foreligger en fortsatt forbrytelse, er blant annet gjengitt i Rt. 1994 s. 203, og da slik:

"Spørsmålet om en står ovenfor et fortsatt straffbart forhold eller enkeltstående lovovertridelser, beror på en helhetsvurdering der sammenheng i tid, tilknytning til samme sted og et eventuelt felles forsett er momenter av betydning."

Dersom det er lengre avstand og kun en løs sammenheng mellom de enkelte handlinger, vil de bli betraktet som særskilte forbrytelser. Selv om handlingene består av forskjellige straffebud, kan de likevel være en fortsatt forbrytelse. Straffansvaret foreldes da først når ansvaret etter samtlige bestemmelser er foreldet. Retten viser her til fast høyesterettspraksis, blant annet Rt. 1994 s. 786 og Rt. 1996 s. 60. I Rt. 2008 s.118 er rettstilstanden oppsummert slik:

"(12) Som sammenhengende forbrytelse anses ikke bare lovovertridelser hvor loven gjennom sin beskrivelse tar sikte på en varig eller sammensatt virksomhet (« sammensatte forbrytelser » eller « kollektivforbrytelser »), men også straffbare handlinger som det av andre grunner er naturlig å se i sammenheng, se Johs. Andenæs, Alminnelig strafferett, 5. utgave 2004, side 366 med nærmere gjennomgang av rettspraksis. Spørsmålet avhenger av en helhetsvurdering, der de viktigste momentene er om det foreligger sammenheng i tid, tilknytning til samme sted og om det foreligger felles forsett, se Rt-1998-1416 med henvisninger til tidligere rettspraksis."

Bedømmelsen bør dermed bero på en helhetsvurdering. I Høyesteretts dom Rt. 2009 s. 98, premissene 21-28 er det foretatt en slik konkret vurdering, som antas å ha en viss overføringsverdi til vår sak.

24. I den foreliggende sak dreier det seg om svært likartede forhold, både objektivt og subjektivt sett – å oppgi uriktige navn i søknader ovenfor norske myndigheter for å sikre – en stadig sterkere – tilknytning til Norge. Dette taler klart for at det dreier seg

for et fortsatt forhold.

25. De tidligere instansene har lagt til grunn at det dreier seg om 11 overtredelser i løpet av 8 år. Med den siste og nest siste gang A benyttet uriktig navn, gikk det noe over to år. De øvrige ganger gikk det ikke mer enn maksimalt rundt ett år mellom hver gang. Forsvareren har anført at tidsforløpet tilsier at det ikke foreligger et fortsatt forhold.

26. Ved vurderingen av sammenheng i tid, må lovbruddets art etter mitt syn stå sentralt. A har oppgitt uriktig identitet i alle de tilfeller han har hatt kontakt med utlendingsmyndighetene. Søknaden det her dreier seg om, er av slik art at det vanligvis vil kunne gå måneder, og ikke sjelden ett eller to år, mellom hver gang de inngis. Forholdet kan imidlertid nærmest betraktes som en vedvarende tilstand – han har hele tiden operert under uriktig identitet. Jeg kan derfor ikke se at tidsforløpet i et tilfelle som dette, taler mot at det dreier seg om et fortsatt forhold.

27. Ved alle overtredelser er det den samme fornærmede, nemlig det offentlige. Alle søknadene ble dessuten rettet til samme offentlige myndighet(...)

28. Derimot dreier det seg om overtredelser av ulike straffebud. 32. Når det dreier seg om et fortsatt forhold, vil det som regel gjelde flere overtredelser av samme straffebud. Sammenhengen mellom de aktuelle straffebud vil unntaksvis kunne tilsi at det foreligger et fortsatt forhold, selv om to eller flere straffebud er krenket."

Høyesterett foretar så en vurdering av sammenhengen mellom utlendingsloven § 47 og straffeloven § 166. Det vektlegges i denne forbindelse at utlendingsloven § 47 første ledd bokstav b må anses som en spesialkategori under falsk forklaringstilfelle. Det heter videre:

"37. Når det dreier seg om bestemmelse med så nær sammenheng som det her er tale om, kan etter mitt syn ikke den omstendighet alene at det dreier seg om ulike straffebud, medføre at forhold ikke kan anses som et fortsatt forhold."

Etter rettens oppfatning vil samme vurderingstema gjøre seg gjeldende i vår sak. Slik retten ser det, er det tale om løpende og likeartede aksjetransaksjoner, som har pågått uten nevneverdig opphold i de fire år tiltalebeslutningen omfatter. Kjernen i overtredelsene er den samme, nemlig at hovedtiltalte har holdt sin eksponering gjennom stråmenn skjult for markedet. De straffebud som er utløst, gjelder for det første markedsmanipulasjon jf. verdipapirhandelloven av 1997 § 14 (3) første og fjerde ledd og verdipapirhandelloven av 2007 § 17 (3) første og fjerde ledd, jf. § 3-8 første ledd. Dette er omhandlet i tiltalens post I. Videre gjelder tiltalens post III brudd på meldeplikten i verdipapirhandelloven av 1997 § 3-1 og verdipapirhandelloven av 2007 § 4-1. Tiltalens post IV gjelder forbudet mot egenhandel jf. verdipapirhandelloven av 1997 § 2 a)-2 første ledd første og tredje punktum. Tiltalens post V gjelder 12 måneders-fristen i verdipapirhandelloven av 1997 § 2 a)-2 første ledd første og tredje punktum.

Disse bestemmelsene er riktignok ikke fullt ut sammenfallende. Straffebudene som forbyr markedsmanipulasjon og ilegger primærinnsideren meldeplikt beskytter imidlertid den samme samfunnsmessige interessen, nemlig å beskytte tilliten til verdipapirmarkedet. Tilsvarende må etter rettens syn gjelde også for egenhandelsreglene og reglene om 12 måneders-fristen. De fire bestemmelsene har etter rettens syn en så nær og innbyrdes sammenheng at den omstendighet at det

dreier seg om ulike straffebud, ikke bør føre til at forholdene ikke kan anses som elementer i en fortsatt forbrytelse.

Rettens konklusjon er dermed at det foreligger et fortsatt forhold, og dette forholdet først er opphørt i juni 2008, i forbindelse med at politiets aksjon stanset stråmannsvirksomheten. Det fortsatte forhold var dermed ikke foreldet for noen av postene da tiltalen ble uttatt.

Når det gjelder tiltalen mot Oskar Andersen er denne delt i to perioder, men ingen av disse kan anses foreldet. Hva angår tiltalen mot Odd Inge Bø, vil heller ikke tiltalen for ham være foreldet, selv om bruddene på meldeplikten alene ville vært det. Det vises her til at han er tiltalt for medvirkning også til markedsmanipulasjon.

3.12 SPØRSMÅLET OM IDEALKONKURRENS

Etter straffelovens § 67, fjerde ledd gjelder ved pådømmelse av flere lovovertridelser i samme handling den lengste foreldelsesfristen. Fra forsvarets side, særlig vedrørende mulig foreldelse i forhold til medtiltalte Odd Inge Bø, er det anført at straffebudene om meldeplikt og markedsmanipulasjon ikke kan anvendes i idealkonkurrens, hvilket innebærer at foreldelsesfristen for brudd på meldeplikten på 2 år likevel vil tre i kraft. Advokat Lorentzen har blant annet fremholdt at de straffbare forhold som utløser brudd på meldeplikt og markedsmanipulasjon må anses som handlinger av ulik art, og ikke en og samme, og dermed uansett skal behandles som flere forbrytelser i realkonkurrens.

Retten bemerker innledningsvis at det nettopp er bruddene på meldeplikten sett i sammenheng med den skjulte stråmannsaktiviteten, som utgjør kjernen i tiltalen for markedsmanipulasjon. Strafferettslig sett er det liten grunn til å anse dette handlingskomplekset som flere ulike forbrytelser, når det nettopp er det å holde skjult hovedtiltaltes reelle posisjoner som er den aktualiserte villedende adferd overfor markedet. Retten ser det slik at denne virksomheten- dvs. stråmannsaktiviteten, den reelle eksponeringen eller tilordningen, hvor hovedtiltaltes rolle ikke er gjort kjent for markedet - naturlig må anses som *samme* straffbare handling, men som i utgangspunktet kan rammes av flere straffebud i idealkonkurrens.

Det neste spørsmålet er om begge de påberopte straffebud skal anvendes i vår sak. Dersom de regulerer *ulike sider* ved det straffbare forhold eller forsvarer ulike interesser, kan de som et utgangspunkt anvendes i idealkonkurrens. Det er etter rettens syn mye som taler for at disse to straffebudene regulerer slike ulike sider av aktørenes plikter overfor markedet. Mens meldepliktbestemmelsen er rettet inn mot primærinnsiders plikt til straks å informere markedet om sine handler i selskapet, er markedsmanipulasjon et forbud, som rammer alle aktører, som på en eller annen måte foretar en handling egnet til å villedde markedet. Imidlertid, dersom det ene straffebudet tar opp i seg alle sider ved det straffbare forhold, anvendes etter gjeldende rett bare denne bestemmelsen, jf. blant annet Rt. 2000 s.40 og Andenæs s. 371. En forutsetning for slik *konsumering* er at gjerningsinnholdet i den bredere bestemmelsen fullt ut dekker gjerningsbeskrivelsen for begge. Det kan neppe bli utfallet her. Retten vil i det følgende nærmere utdype sitt syn, og bygger i denne forbindelse på at det ikke er noen vesentlige materielle forskjeller i verdipapirhandeloven av 1997, 2005 og 2007 hva angår de aktuelle straffebudene,

slik at analysen får anvendelse for alle tiltaleposter som omhandler markedsmanipulasjon og meldeplikt.

Meldeplikten retter seg mot en informasjonsplikt for én særskilt gruppe, og inneholder med det en bestemt handlingsnorm, som pålegger selskapets sentrale aktører å gi hurtig og korrekt informasjon om sine handler overfor markedet. Primærinnsidere antas regelmessig å inneha mer informasjon enn andre om utviklingen av selskapet og spesielt god bransjekunnskap, og det skapes dermed en informasjons-asymmetri. Primærinnsidere er derfor som følge av sin rolle, pålagt en særlig informasjonsplikt og full åpenhet om sine transaksjoner, fordi primærinnsiders egenhandel alltid regnes som kurssensitiv informasjon, dvs. informasjon som markedsaktørene ofte vil følge. Uten forventning om korrekt prising av aksjen, vil tilliten i markedet svekkes, og deltagelsen på børsmarkedet rammes. Meldeplikten har dermed en kontrollfunksjon, skaper gjennomsiktige forhold og gir en selvstendig trygghet for markedet om at primærinnsider ikke kan utnytte sin posisjon og innsidekunnskap til egen berikelse. Meldeplikten bidrar til at investorene har lik tilgang til kursrelevant informasjon, jf. det bærende prinsipp om markedseffisiens. Retten anser meldeplikten som en viktig faktor både i forhold til å forhindre innsidehandel og markedsmanipulasjon. Retten legger til grunn at det i saken er nærmere 700 potensielle brudd på meldeplikten, forutsatt at handlingene skal tilordnes hovedtiltalte.

Påstanden om markedsmanipulasjon er basert på at hovedtiltaltes posisjoner har vært holdt skjult for markedet gjennom etableringen av stråmannsaktivitet og handel i andres navn, og ved å sette til side meldeplikten for primærinnsider, og på denne måten forstyrret de markedsmekanismene som skal sikre riktig kurs. Også markedsmanipulasjon vil i enhver form være egnet til å svekke markedets tillit og dermed true et effektivt verdipapirmarked. Men selv om begge bestemmelsene har det samme overordnede formål, retter de seg likevel mot *ulike sider* ved den straffbare handling. Markedsmanipulasjonsreglene er i motsetning til meldeplikten knyttet opp mot visse særegne konsekvenser: Det er effekten av handlingene og det forhold at de kan forstyrre *de legitime markedsmekanismene* som er avgjørende. Slike markedsmekanismer er særlig inntrykket av *reell kjøps- og salgsinteresse*, som er en type informasjon av stor betydning for investorene og dermed for prising av verdipapirene.

Det vil ikke være tale om å anvende markedsmanipulasjonsbestemmelsen i konkurrans i *alle tilfeller* av brudd på meldeplikten, det kreves noe mer og annet, se også Rt. 2012 s. 313, note 21 og 22. Handlingen må være egnet til å gi villedende signaler. Ikke ethvert brudd på meldeplikten vil kvalifisere til det. I vurderingen må det hensyntas hvilken informasjon en fornuftig investor vil vektlegge. Det er her tale om en rettslig standard, som i hovedsak knytter seg til den antatte effekten av adferden på markedet. Ved konkrete tilfeller av brudd på meldeplikten må det antas at eksempelvis *hvilke handler* som ikke meldes, om det er *kjøp eller salg*, *hvilken primærinnsider* det er tale om, *ordredybdene* og *handlemønstre*, er faktorer som gir ulik innflytelse på de legitime markedsmekanismene og investorenes vurdering av prisbildet. Det vil dermed være en meget stor variasjon av ulike subjektive og objektive momenter, og ulike kombinasjoner, som det er for all annen adferd som kan anses som markedsmanipulasjon, jf. blant annet lovforarbeidene til implementering av MAD-direktivet, Ot.prp.nr. 12, (2004-2005), side 68. I denne forbindelse bemerkes fra rettens side at lovgivers benyttelse av en vid rettslig standard i loven, for å kjennetegne den straffbare manipulasjonshandlingen, neppe har hatt som intensjon at

bestemmelsen samtidig skulle konsumere andre primærbrudd i verdipapirhandelloven. Lovgivningsteknikken speiler det faktum at markedsmanipulasjon kan anta mange ulike former, og at en helt presis angivelse derfor ikke er mulig eller ønskelig. At bestemmelsene har en felles kjerne har heller ingen avgjørende betydning, så lenge det både i forhold til straffverdighet og behovet for å ramme ulike sider ved det straffbare forhold, er nødvendig å anvende begge straffebudene, for å markere lovens innhold og ulike funksjoner. Man kan begå markedsmanipulasjon uten å ha brutt meldeplikten, og omvendt. I tillegg påpekes at mens markedsmanipulasjon forutsetter en viss rettstridsreservasjon eller illegitimitet, så er meldeplikten absolutt og av en objektiv natur. I vår sak, hvor det er omfanget, mønsteret og kurspåvirkningspotensialet ved meldepliktsbruddene som danner grunnlaget for tiltalen for markedsmanipulasjon, og dermed noe mer, i form av en manipulasjonsstrategi, kommer de ulike sider ved straffebudene på spissen, noe som nettopp taler for at det bør benyttes idealkonkurrens.

Samlet sett er retten av den oppfatning at selv om både meldeplikten og forbudet mot markedsmanipulasjon innbefatter adferdsnormer som skal beskytte markedet mot at verdipapirhandler sluttet på feilaktig eller sviktende grunnlag, har de så vidt ulike funksjoner at lovens sentrale formål best ivaretas ved anvendelse av bestemmelsene i idealkonkurrens.

3.13 KRAV OM INDIVIDUALISERING AV DE STRAFFBARE FORHOLD

Fra forsvarets side er det anført at de straffbare forhold ikke er tilstrekkelig individualisert i tiltalebeslutningen og dermed ikke kan komme til pådømmelse. Det er vist til straffeprosessloven § 252 første ledd nr. 3 og 4 og EMK art. 6 nr. 3 bokstav a. Saken er på dette grunnlag begjært avvist.

Retten har ovenfor konkluderte med at det foreligger et *fortsatt straffbart forhold*. De samme hensyn og avveininger vil gjøre seg gjeldende for så vidt angår kravet til individualisering av de straffbare forhold i tiltalebeslutningen. Det vises her til rådende høyesterettspraksis og teori, herunder gjennomgangen av gjeldende rett i Bjerke, Keiserud og Sæther, Kommentartutgave til straffeprosessloven, 4 utgave s. 945-946.

I Rt. 2008 s. 118 påpekes at det ikke kan stilles samme krav til individualisering for straffbare forhold som blir ansett som en sammenhengende forbrytelse, og at det avgjørende må være at de tiltalte har fått tilstrekkelig anledning til å forberede sitt forsvar. Fra dommen gjengis:

11. Det er i rettspraksis lagt til grunn at det for straffbare handlinger som blir ansett som en sammenhengende forbrytelse, ikke stilles de samme krav til individualisering av de enkelte handlinger i gjerningsbeskrivelsen i tiltalebeslutningen som når de behandles som separate lovovertrædelser, se Rt-1998-1416 og Rt-2001-38 (dommer Lunds votum). Jeg behandler derfor først om overtrædelser av § 132a skal anses som en sammenhengende forbrytelse."

I dommen gis deretter en beskrivelse av kravet til individualisering og forholdet til EMK art. 6:

"17 Etter straffeprosessloven § 252 skal tiltalebeslutningen blant annet inneholde « en kort, men så vidt mulig nøyaktig beskrivelse av det forhold

*tiltalen gjelder, med opplysning om tid og sted ». Bestemmelsen må tolkes i lys av Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 6 nr. 3 bokstav a, som bestemmer at den som blir siktet for en straffbar handling, snarest og i et språk han forstår, har krav på å bli underrettet « i enkeltheter, om innholdet i og grunnen til siktelsen mot ham ». Både i norsk rettspraksis og i praksis fra Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) har det vært lagt til grunn at hvor strenge individualiseringskrav som stilles, avhenger av omstendighetene, og at det avgjørende må være om siktede har fått et tilstrekkelig grunnlag for å forberede sitt forsvar, se EMDs dom 25. juli 2000 i saken *Mattoccia mot Italia* avsnittene 59 og 60 (EMD-1994-23969) og Rt-2001-38 og Rt-1998-1416 med videre henvisninger. Dette innebærer at den handlingsbeskrivelse som er gitt i tiltalebeslutningen, blant annet må suppleres med påtalemyndighetens bevisoppgave og innholdet av de forklaringer som påtalemyndigheten påberoper.*

I dommen legges også vekt på at det er tale om en sammenhengende "tilstand":

"20) Det hadde etter min mening vært ønskelig om tiltalebeslutningen i alle fall hadde inneholdt en noe mer nøyaktig tidsangivelse av enkelte av de trusler som er fremsatt. Siden truslene knytter seg til overtredelsen av § 219, som har karakter av en sammensatt forbrytelse, og har bestått av en mer eller mindre sammenhengende trusseltilstand, finner jeg imidlertid gjerningsbeskrivelsen for tiltalen for overtredelse av § 132a tilstrekkelig spesifikk. "

Det forhold at tid, sted og antall handling ikke har kunnet individualiseres punkt for punkt i vår sak har etter rettens syn nøye sammenheng med denne type økonomisk kriminalitet, der omfanget og utbredelsen er så vidt uhåndterlig at et for strengt individualiseringskrav vil vesentlig innskrenke muligheten til å pådømme slike saker. Gjenstanden for transaksjonen er imidlertid spesifisert til de finansielle instrumenter i Acta, og angitt med datoer og år. Videre er hovedmannens posisjon i forhold til de straffesanksjonerte reglene angitt, i tillegg til konkrete situasjoner som kan sies å ha foranlediget transaksjonene. Her bemerkes for øvrig også forbeholdet i første ledd nr. 4, der vilkåret er "*en så vidt mulig nøyaktig beskrivelse av det forhold tiltalen gjelder*".

Disse omstendigheter er imidlertid ikke avgjørende for rettens standpunkt. I nærværende sak må det etter denne rettens syn legges det til grunn at saken på tross av sin kompleksitet og ekstraordinære omfang er svært bredt og grundig opplyst, og at alle de tiltalte har gjennom sine forsvarere og medforsvarere hatt rikelig anledning under saksforberedelsen til å gjøre seg kjent med alle detaljer i saken som har hatt eller kunne hatt betydning i forhold til anklagene og grunnlaget for disse. I tillegg til tiltalebeslutningen datert 15. august 2011 har forsvarerne hatt tilgjengelig påtalemyndighetens bevisoppgave på 66 sider datert samme dag. Retten viser også til den omfattende *redegjørelse* påtalemyndigheten innga for retten i medhold av straffeprosessloven § 262, datert den 30. september 2011. Redegjørelsen gir en grundig gjennomgang og dypere innblikk i oppbygningen av alle punkter i tiltalen og den varslede bevisførselen. Her presiseres i avsnitt 4.1 at ytterrammen for de anførte straffbare forhold er beholdningen av Acta – aksjer i hvert enkelt medtiltalts eller nærstående navn i tiltaleperioden, og at rammen er lik for hovedmannens forhold. Forsvaret har dermed hatt anledning til å gjøre seg kjent med påtalemyndighetens syn på hvordan anklagene er å forstå, og har kunnet forberede sitt forsvar utifra disse

presiseringer. Prinsippene om fair trial som konkretisert i EMK art. 6. nr. 3 bokstav a antas dermed tilstrekkelig ivaretatt.

Retten vil videre vise til at retten har truffet en saksforberedende kjennelse om samme tema allerede den 24. november 2011. Retten fant her at begjæringen fra medtiltalte Oskar Andersen om avvisning på dette grunnlaget ikke kunne tas til følge. Det er påpekt i kjennelsen at forsvarer, dersom han eller hun mener at saken bør tilføres ytterligere bevis, kan anmode politiet om å innhente og fremlegge dette eller selv tilby dette i sin bevisoppgave til retten, etter straffeprosessloven § 265. Kjennelsen ble ikke påanket. Samtlige forsvarere har fremlagt omfattende egne faktiske utdrag til bruk for retten.

Etter rettens samlede syn vil det dermed være anledning i denne sak til å pådømme i tråd med de alminnelige beviskrav også de deler av det fortsatte straffbare forholdet som ikke isolert sett er nevnt direkte i tiltalebeslutningen. Retten finner derfor ikke grunnlag for å ta begjæringen om avvisning til følge.

4 INNSIDEHANDEL: TILTALEBESLUTNINGEN POST II

4.1 INNSIDEREKELVERKET

4.1.1 Innledning

Verdipapirhandelloven av 1997 § 2-2 inneholder en legaldefinisjon av begrepet "*innsideinformasjon*", som er et sentralt koblingsbegrep for anvendelsen av reglene om innsidehandel. Bestemmelsen fikk ved lovendring den 4. mars 2005 nr. 11 følgende ordlyd:

"§ 2-2 Definisjon av innsideinformasjon

Med innsideinformasjon menes presise opplysninger om de finansielle instrumentene, utstederen av disse eller andre forhold som er egnet til å påvirke kursen på de finansielle instrumentene eller tilknyttede instrumenter merkbart, og som ikke er offentlig tilgjengelig eller allment kjent i markedet.

Med presise opplysninger menes opplysninger som indikerer at en eller flere omstendigheter eller begivenheter har inntruffet eller med rimelig grunn kan ventes å ville inntreffe og som er tilstrekkelig spesifikke for å trekke en slutning om den mulige påvirkningen av disse omstendighetene eller begivenhetene på kursen til de finansielle instrumentene eller de tilknyttede finansielle instrumentene.

Med opplysninger som er egnet til å påvirke kursen til finansielle instrumenter eller tilknyttede finansielle instrumenter merkbart, menes opplysninger som en fornuftig investor sannsynligvis vil benytte som en del av grunnlaget for sin investeringsbeslutning."

Legaldefinisjonen i § 2-2 er bygget opp trinnvis og forklarer de sentrale begrepene "*innsideinformasjon*", "*presise opplysninger*" og "*egnet til å påvirke kursen merkbart*" i henholdsvis første, annet og tredje ledd. Definisjonen må ses i en indre sammenheng. Kriteriet "*merkbart*" er forklart i tredje ledd, hvorefter "*opplysninger som er egnet til å påvirke kursen merkbart*" er synonymt med "*opplysninger som en fornuftig investor sannsynligvis vil benytte som en del av grunnlaget for sin*

investeringsbeslutning". De to setningene har samme tolkningsmessige meningsinnhold og utgjør til sammen en del av legaldefinisjonen.

Den "*fornuftige investor*"-testen gir uttrykk for en anerkjent norm og en objektivisert rettslig standard allerede gjeldende i norsk rett før lovendringen. Det følger for øvrig av ordlyden at en sannsynlighetsovervekt er tilstrekkelig. Den *fornuftige investor*-testen er tatt inn i første kommisjonsdirektiv artikkel 1 nr. 2. Det er ingen holdepunkter for at denne definisjonen fraviker markedsmisbruksdirektivet (MAD). Norsk rett må for øvrig anses å samsvare med EU-retten.

4.1.2 *Definisjonen i verdipapirhandelloven 1997 § 2-2 er uttømmende.*

Rettstridsreservasjonen i verdipapirhandelloven § 3-3 er ikke aktuell for vår sak. "Egnet til å påvirke kursen merkbart"- § 2-2 første og tredje ledd

Det følger av lovforarbeidene til § 2-2 tredje ledd at det ikke var ment å oppstille et vesentlighetskrav i tillegg til at opplysningen må være av en slik karakter at en fornuftig investor sannsynligvis vil benytte den som del av grunnlaget for sin investeringsbeslutning. Betegnelsen "*merkbart*" har dermed ingen selvstendig betydning.

Retsspørsmålet er nylig avklart ved Høyesteretts dom i Nettavis-saken, Rt. 2012 side 629, pkt. 31.

"Jeg kan ikke se at loven kan forstås på denne måten. Begrepet "innsideinformasjon" er definert i første ledd, og definisjonen av "presise opplysninger" og "egnet til å påvirke kursen merkbart", er utdypet i henholdsvis annet og tredje ledd. Etter tredje ledd er altså det avgjørende om en fornuftig investor sannsynligvis vil benytte opplysningene som en del av grunnlaget for sin investeringsbeslutning. Dette omtales gjerne som « den fornuftige investor-testen ». Det kan kanskje hevdes at bestemmelsen har fått en noe uheldig utforming, men lest i sammenheng må den etter mitt syn mest naturlig forstås slik at det ikke skal foretas en merbarhetsvurdering som ledd i eller i tillegg til den fornuftige investor-testen."

Videre påpekes i avsnitt 35:

"Verdipapirhandelloven ble endret i 2005 som ledd i gjennomføringen av markedsmisbruksdirektivet i norsk rett, jf. Ot.prp.nr.12 (2004-2005). Ved denne lovendringen ble kravet om merkbart kurspåvirkningseffekt innført i § 2-2 første ledd. Det fremgår imidlertid klart av forarbeidene at det ikke var tilsiktet noen realitetsendring, og at norsk rett etter departementets oppfatning før lovendringen « i all hovedsak » var i samsvar med markedsmisbruksdirektivets materielle krav om merkbart kurspåvirkning, jf. Ot.prp.nr.12 (2004-2005) side 27-28."

Høyesteretts førstvoterende konkluderte slik i avsnitt 39:

"På bakgrunn av lovens ordlyd, dens forhistorie og forarbeider finner jeg det klart at det avgjørende kriterium for om en opplysning er egnet til å påvirke kursen, blir om « en fornuftig investor sannsynligvis vil benytte [den] som en del av grunnlaget for sin investeringsbeslutning », jf. verdipapirhandelloven 1997 § 2-2 tredje ledd. Det kan ikke innfortolkes et særlig kvantitetskrav i tillegg til denne testen."

Også EU-domstolen har oppfattet definisjonen i første kommisjonsdirektiv artikkel 1 nr. 2 som en definisjon av begrepet innsideinformasjon i markedsmisbruksdirektivet artikkel 1 nr. 1. Det vises her til følgende uttalelse i EU-domstolens dom 23. desember 2009 i Sectorsaken (sak C-45/08) avsnitt 68:

"As stated in paragraph 51 above, the expression 'inside information' as defined of Article 1 (1) of Directive 2003/6, is characterised, in particular, by the fact that, if that information were made public, it 'would be likely to have a significant effect on the price of [the] financial instruments [concerned] or on the price of related derivative financial instruments', that concept having itself been defined in Article 1 (2) of Directive 2003/124 as being 'information which a reasonable investor would be likely to use as part of the basis of his investment decisions'."

4.1.3 Nærmere om "den fornuftige investor"-testen.

Kravet om at det må være tale om "opplysninger som en fornuftig investor sannsynligvis vil benytte som en del av grunnlaget for sin investeringsbeslutning" utgjør som nevnt en objektivisert rettslig standard. Etter sin ordlyd er det tilstrekkelig med en sannsynlighetsovervekt. Videre er det tilstrekkelig at opplysningen bare utgjør en del av beslutningsgrunnlaget for å handle. Hvilken *virkning* opplysningen faktisk får når innsideopplysningen blir offentlig kjent, er ikke i seg selv avgjørende, selv om dette kan gi en veiledende indikasjon i en samlet vurdering. Det er det kurspåvirkende potensiale som er utslagsgivende.

Vurderingen fra retten vil måtte baseres på innholdet i de opplysningene som er funnet bevist i den enkelte sak. Det vil si at retten skal foreta en prøving av om en gitt og presis innsideopplysning er egnet til å påvirke kursen i den forstand til at den får den alminnelige fornuftige investor til å reagere på den og ville bruke opplysningene som en rasjonell del av sitt beslutningsgrunnlag for investeringen. Standarden må tolkes i sin rette kontekst, der det alminnelige markedsmessige rasjonale for en investor er hvorvidt man kan oppnå en økonomisk fortjeneste ved en forhåndsposisjon.

Det er imidlertid ikke noe krav om årsakssammenheng, jf. Ot.prp.nr.12 (2004-2005) side 29. Det bør likevel legges inn en viss nedre grense for at ikke forbudet skal hemme fornuftige transaksjoner, idet et for strengt forbud vil kunne svekke den nødvendige effektivitet i de finansielle markeder.

4.1.4 Presise opplysninger.

Innsideforbudet rammer den investoren som vet noe før resten av markedet. En forutsetning er at investoren innehar "presise opplysninger". I følge legaldefinisjonen i § 2-2 menes med "presise opplysninger":

"opplysninger som indikerer at en eller flere omstendigheter eller begivenheter har inntruffet eller med rimelig grunn kan ventes å ville inntreffe og som er tilstrekkelig spesifikke for å trekke en slutning om den mulige påvirkningen av disse omstendighetene eller begivenhetene på kursen til de finansielle instrumentene eller de tilknyttede finansielle instrumentene."

Lovens vilkår er dermed at det er tale om i) opplysninger som indikerer at en eller flere omstendigheter eller begivenheter har inntruffet eller med rimelig grunn kan forventes å inntre, og ii) opplysninger som er tilstrekkelig spesifikke til å kunne trekke

en slutning om mulig kurspåvirkning. Loven stiller ikke opp noe nærmere presisjonskrav. Det kan heller ikke innfortolkes et vesentlighetskrav, jf. Ot.prp. nr. 12 (2004-2005), s. 28. I tillegg er det antatt at det ikke stilles noe krav om at opplysningene må være fullstendige, nøyaktige eller ubetingede, så lenge de er tilstrekkelig spesifikke til å trekke en slutning om den påvirkningen opplysningene vil ha på kursen, jf. blant annet Finanstilsynets rundskriv nr. 09/2009. Bestemmelsen må således tolkes i sin riktige kontekst, som er investorens informasjonsbehov. Det kan heller ikke innfortolkes i ordlyden noe krav om at det er fattet formelle selskapsbeslutninger for at informasjonen skal anses som relevant.

Som i tidligere lov avgrenses mot løse rykter og spekulasjoner, som ikke kan regnes som opplysninger i lovens forstand, jf. Ot.prp.nr.12 (2004-2005) s. 27. Det innebærer at dersom investoren baserer sin disposisjon på rykter, skal han frifinnes, fordi han da ikke innehar presise opplysninger før markedet.

4.1.5 Ikke offentlig tilgjengelig eller allment kjent i markedet.

Som et tredje vilkår følger det av definisjonen av innsideinformasjon i § 2-2 første ledd at informasjonen ikke må være "*offentlig tilgjengelig eller allment kjent i markedet*". Vurderingen vil måtte knyttes til opp i hvilken grad opplysninger reelt sett er allment kjent eller tilgjengelig, uavhengig av *hvordan* opplysningene er blitt kjent, jf. tilsvarende i Ot.prp.nr.29 (1996-1997) s. 26.

Rykter og spekulasjoner vil likevel ikke ibefattes, i det de faller utenfor definisjonen av innsideinformasjon. Klare rettshåndhevelsessyns taler for at det avgrenses også mot illegitime lekkasjer, og rykter basert på slike lekkasjer. En investor i innsideposisjon bør ikke kunne legalisere egen innsidehandel basert på at det samtidig florerer rykter og lekkasjer. En streng fortolkning her er nødvendig for ikke å bane adgang til å undergrave bestemmelsens formål.

4.1.6 Reelle hensyn

Formålet med innsidereguleringen er å skape et rettferdig marked, der aktørene har like forutsetninger, og dessuten å forhindre at aktører som har mulighet til å vite noe, gis anledning til en kunstig gevinst ved å basere seg på informasjon som ikke er tilgjengelig for markedet. En slik bruk er misbruk og straffesanksjonert. Et effektivt vern mot innsidehandel og dermed mot brudd på prinsippet om lik og samtidig informasjonstilgang er helt sentralt for å bevare tillitten til finansmarkedenes integritet.

4.1.7 Betydningen av at de tre innsidepostene hviler på formelt forskjellige lovgrunnlag

Lovgrunnlaget som retten nå har redegjort for, dvs. verdipapirhandelloven 1997 §§ 2-2 og 2-3, slik regelen lød fra 1. september 2005, har direkte anvendelse for handlinger som omfattes av tiltalen post II b). Ettersom bestemmelsene uten materielle endringer ble overført til verdipapirhandelloven 2007 §§ 3-2 og 3-3, vil den lovfortolkning retten her har redegjort for også komme til anvendelse for tiltalens post II c).

Hva særlig gjelder tiltalen post II a) er de handlinger som anklagen bygger på foretatt før lovendringene fra 2005. På det tidspunktet var innsidereglene regulert i § 2-1, som ikke inneholdt noen egen bestemmelse som definerte innsideopplysninger, slik loven

senere fikk. Retten antar imidlertid at rettsregelen i det vesentlige hadde det samme rettslige innhold som det er redegjort for i det foregående, og at eventuelle materielle avvik ikke har betydning for lovanvendelsen i den foreliggende sak.

4.2 OFFENTLIGGJØRINGEN AV RESULTATET FOR 4. KVARTAL 2004, DEN 11. FEBRUAR 2005: TILTALEBESLUTNINGENS POST II A

4.2.1 Innledning

4.2.1.1 Anklagen og lovgrunnlaget

Det straffbare forhold er i tiltalebeslutningen post II a) angitt slik:

a) Gjelder tiltalte nr. 1 (Fred Anton Ingebrigtsen), nr. 2 (Kåre Nilsen) og nr. 3 (Lars Audun Lunde)

Senest fredag 28. januar 2005, i Stavanger og/eller andre steder, fikk Fred Anton Ingebrigtsen opplysninger relatert til delårsresultatet for ACTA for 4. kvartal 2004 og styrets forslag til utbytte for 2004.

Til tross for at han hadde nevnte opplysninger kjøpte han via Kåre Nilsen og Lars Audun Lunde og/eller Varhei Invest AS, og/eller oppfordret, eller på annet vis ansporet han dem til kjøp av finansielle instrumenter i ACTA i perioden onsdag 2. februar 2005 til torsdag 10. februar 2005.

Til tross for ovennevnte gjennomførte Nilsen og Lunde og/eller Varhei Invest AS kjøp av finansielle instrumenter i ACTA.

Ved børsmelding fredag 11. februar 2005 kl. 08:35 offentliggjorde Acta Holding ASA kvartalsresultat for 4. kvartal 2004 og styrets forslag til utbytte for 2004.

For denne tiltaleposten er lovgrunnlaget verdipapirhandelloven 1997 § 2-2, slik bestemmelsen lød på gjerningstiden:

§ 2-1. Misbruk av innsideopplysninger

Tegning, kjøp, salg eller bytte av finansielle instrumenter som er eller søkes notert på norsk børs eller norsk autorisert markeds plass eller tilskyndelse til slike disposisjoner, må ikke foretas av noen som har opplysninger om de finansielle instrumentene, utstederen av disse eller andre forhold som er egnet til å påvirke kursen og som ikke er offentlig tilgjengelig eller allment kjent i markedet. Tilsvarende gjelder inngåelse, kjøp, salg eller bytte av opsjon- eller terminkontrakt eller tilsvarende rettigheter knyttet til slike finansielle instrumenter eller tilskyndelse til slike disposisjoner.

Første ledd gjelder bare ved misbruk av opplysninger som nevnt i første ledd. Første ledd er ikke til hinder for normal utøvelse av tidligere inngått opsjon- eller terminkontrakt ved kontraktens utløp.

Første ledd gjelder ikke disposisjoner som foretas på vegne av en stat, når disposisjonen er et ledd i vedkommende stats penge- og valutapolitikk.

Straffehjemmelen og skyldkravet fremgår av § 14-3 første ledd, hvor det heter:

"Med bøter eller fengsel inntil seks år, straffes den som forsettlig eller uaktsomt

overtrer § 2-1 første ledd eller § 2-6 første eller annet ledd"

Verdipapirhandelloven § 2-3 første ledd, slik den lød på gjerningstiden, fastsatte taushetsplikt for de som i kraft av sin eierposisjon, eller gjennom arbeid eller verv for utstederforetaket fikk kunnskap om opplysninger som omhandles i § 2-1. Bestemmelsens annet ledd fastsatte forbud for personer med innsideinformasjon å gi råd om handel i vedkommende aksje, samtidig som utstederforetaket etter tredje ledd pliktet å listeføre oversikt over personer utenom de ansatte som hadde fått innsideinformasjon.

Personer som stod tett på utstederforetaket som følge av verv eller ansettelsesforhold hadde etter § 2-3 dessuten en særlig undersøkelsesplikt opp mot selskapet før de selv handlet eller tilskyndet andre til å handle i finansielle instrumenter opp mot utstederforetakets aksjer.

Retten vil i det følgende gå inn på det faktum som er funnet bevist opp mot denne tiltaleposten, og deretter føre dette inn under lovgrunnlaget i forhold til hovedtiltalte og hver enkelt av de to medtiltalte, både hva angår spørsmålet om det foreligger overtredelse av straffebudet og om den enkelte har utvist den skyld som kreves for fellelse.

4.2.1.2 Handlene som omfattes av tiltalebeslutningen

Anklagen om innsidehandel knytter seg til de kjøp som ble gjennomført opp mot Acta-aksjen av medtiltalte Kåre Nilsen i eget navn, og av medtiltalte Lars Audun Lunde gjennom Varhei Invest AS i perioden onsdag 2. februar 2005 til torsdag 10. februar 2005.

Nilsen kjøpte 10. februar 1 000 000 Acta-aksjer, til en samlet verdi av 10 550 000 kroner. Ved innledningen til tiltaleperioden var Nilsen registrert med 600 000 Acta-aksjer. Hans siste handler i Acta-aksjen før tiltaleperioden var 2. og 5. november 2004, hvor han først kjøpte 100 000 aksjer og deretter solgte 100 000 aksjer.

Den 10. februar 2005 innga Nilsen kjøpsordre til megler i First på 500 000 Acta-aksjer, og senere samme dag innga han kjøpsordre på ytterligere 500 000 Acta-aksjer. Megleren effektuerte ordrene samme dag og la aksjene på oppsamlingskonto. Kursen ved begge kjøpene var 10 kroner og 55 øre aksjen. Sluttsedler ble først utferdiget da aksjene ble solgt med gevinst 2. og 3. mars 2005. Aksjene hadde inntil da ligget på meglerens oppsamlingskonto.

Lunde kjøpte i denne perioden 869 000 Acta-aksjer gjennom Varhei Invest, til en samlet verdi av vel 8 440 000 kroner. Ved innledningen til tiltaleperioden var selskapet registrert med 2 590 000 Acta-aksjer, hvorav det meste lå på terminkontrakter. Selskapets siste handler i Acta-aksjen var kjøp av 600 000 Acta-aksjer gjennom First tidlig i januar. Dette var aksjer som selskapet ikke hadde gjort opp for, og som ved inngangen til tiltaleperioden fortsatt lå på meglerens oppsamlingskonto.

Den 2. februar 2005 solgte Lunde først gjennom Varhei Invest 50 000 Acta-aksjer gjennom First, til kurs 9 kroner og 57 øre. Deretter kjøpte han gjennom selskapet 250 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets, til kurs 9 kroner og 47 øre. Den 3. februar kjøpte Lunde gjennom selskapet 150 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets, til kurs 9 kroner og 68 øre, og 200 000 aksjer gjennom First, til kurs 9 kroner og 77 øre.

Den 4. februar ble det kjøpt ytterligere 271 000 aksjer gjennom First, til kurs 9 kroner og 83 øre. Aksjene som ble kjøpt gjennom Frist, ble lagt på oppsamlingskonto og sluttseddel ble først utferdiget 15. februar 2005. Den 9. februar ble de 600 000 Acta-aksjer som selskapet kjøpte tidlig i januar gjennom First, flyttet til Nordea og lagt på termin der.

I perioden 2.-9. mars solgte Lunde ut betydelige deler av Acta-porteføljen som lå i Varhei Invest med gevinst. Etter nedsalget hadde selskapet den 9. mars igjen 600 000 Acta-aksjer i beholdningen. Fra 16. mars begynte selskapet å kjøpe seg opp igjen, og tidlig i april hadde selskapet igjen en portefølje Acta-aksjer på nivå med hva det hadde før oppkjøpet opp mot resultatfremleggelsen.

Ovennevnte faktum har ikke vært omstridt under hovedforhandlingen. Dette er handler som er dokumentert gjennom transaksjonsoversikter som politiets revisorer har satt opp med grunnlag i sluttsedler som er utarbeidet av meglerhusene i tilknytning til hver handel, eventuelt også justert for hva som kommer frem i lydopptak fra de tiltaltes samtaler med meglerne på handelsdato. Hva særlig gjelder Nilsens og Lundes bruk av oppsamlingskonto, har det vært særskilt bevisførsel om dette, og lydbandopptak fra selve handlene har vært avspilt i retten.

4.2.1.3 Særlige bevistema ved fastleggelsen av faktum for øvrig

Retten er tidligere, i tilknytning til post I og III, kommet til at begge de medtiltalte også under de handler som omhandles av tiltalen post II a) om innsidehandel var stråmenn for hovedtiltalte. Om det nærmere grunnlaget for dette, viser retten til bevisbedømmelse og bevisresultatet i tilknytning disse postene. At de medtiltalte har vært stråmenn for hovedtiltalte, kan rettslig innebære at reglene om innsidehandel skal anvendes på en noe annen måte, både i forhold til hovedtiltalte og i forhold til de medtiltalte. Det vil retten komme tilbake til under subsumsjonen.

Ved fastleggelsen av faktum vil retten likevel holde fokus på de vanlige spørsmål under innside, og som kort kan angis slik: 1) Forelå det i tiltaleperioden innsideinformasjon i Acta Holding opp mot presentasjonen av resultatet fra 4. kvartal 2004. 2) Hvilken kunnskap hadde hovedtiltalte om innsideinformasjon under tiltaleperioden. 3) Handlet de medtiltalte med grunnlag i innsideinformasjon fra hovedtiltalte?

Hovedtiltalte har i sin forklaring i retten bestridt at han direkte eller indirekte lot tilflyte Nilsen eller Lunde informasjon om innholdet i kvartalsresultatet for Q4. Nilsen og Lunde har i sine forklaringer i retten også bestridt at de handler som de gjennomførte i denne perioden var instruert av hovedtiltalte eller at han på noen måte hadde latt dem tilflyte informasjon om innholdet i den forestående kvartalsrapporteringen til Oslo børs.

Hva disse tiltalte selv har opplyst om disse forhold har i seg selv liten bevisverdi. Retten viser til at alle tre har sett retten i øynene og forklart seg bevisst uriktig om hovedtiltaltes underliggende rettighetsforhold til aksjeporteføljene han lot dem bestyre. Men retten kan av den grunn likevel ikke med nødvendighet slutte at hovedtiltalte instruerte eller på annen måte ansporet Nilsen og Lunde til å gjennomføre aksjehandlene med innsideinformasjon. Retten finner det derfor nødvendig å gå inn på enkelte av de meglersamtaler som er sikret fra de tiltaltes handler i aksjen i denne perioden.

4.2.2 Hva skjedde i Acta?

Som børsnotert selskap var Acta Holding ASA pålagt å underkaste seg finansiell rapportering til Oslo Børs. Slik rapportering omfattet, ved siden av selskapets vedtatte årsresultat, også resultatfremleggelse for hvert av kalenderårets fire kvartaler. Det vil si at resultatet for Acta Holding ASAs 4. kvartal 2004 (Q4), omfattet oktober, november og desember 2004. Idet selskapene har behov for noen tid etter utløpet av et kvartal til å bearbeide regnskapsmaterialet, vil det regelmessig gå noen uker inn i neste kvartal før kvartalstallene meldes børsen gjennom børsmelding. Tidspunktet for selskapenes kvartalsrapportering er kjent for aktuelle og potensielle investorer lang tid i forveien, og publiseres typisk i en egen "Finanskalender" fra hvert enkelt børsnotert foretak. For Acta Holding ASA var det således kjent i markedet lang tid i forveien at selskapet ville offentliggjøre tall fra 4. kvartal 2004 før børsen åpnet den 11. februar 2005.

Retten legger etter bevisførselen til grunn at det er vanlig at det skjer øket omsetning av aksjer i dagene forut for utstederselskapets offentliggjøring av kvartalstall, idet det spekuleres i hvilken betydning resultatfremleggelsen vil ha for kursen på aksjene. Omsetningstall innhentet fra Oslo børs viser at det også var tilfellet i forkant av Actas presentasjon av kvartalstall, også når en ser bort fra omsetning som kan tilbakeføres til Nilsen og Lunde:

Den 1. februar ble det omsatt 345 000 Acta-aksjer, og sluttkursen var 9,39 kroner. Av omsetningen denne dagen, kan 50 000 aksjer henføres Varhei Invest som selger og 250 000 aksjer som kjøper. Den 3. februar ble det omsatt 1 928 230 aksjer, og sluttkursen var 9,60 kroner. Av omsetningen denne dagen, kan 250 000 aksjer henføres Varhei Invest som kjøper. Den 4. februar ble det omsatt 2 538 000 aksjer, og sluttkursen var 9,80 kroner. Av omsetningen denne dagen, kan kjøp av 271 000 aksjer henføres Varhei Invest. Den 7. februar ble det omsatt 2 087 300 aksjer, og sluttkursen var 10,40 kroner. Den 8. februar ble det omsatt 1 792 145 aksjer, og sluttkursen var 9,98 kroner. Den 9. februar ble det omsatt 1 966 822 aksjer, og sluttkursen var 10,20 kroner. Den 10. februar ble det omsatt 4 042 092 aksjer, og sluttkursen 10,70 var. Av omsetningen denne dagen, kan kjøp av 1 000 000 aksjer henføres Nilsen.

Kvartalsresultatet ble offentliggjort gjennom en børsmelding fra Acta 11. februar 2005 kl. 08.35. I meldingen fra Acta Holding ved finansdirektør Jan Rune Steinsland, som fulgte regnskapstallene het det:

"* Meget sterk brutto nytegningsresultat på 3 705 millioner kroner – økning på 188 %.

* Inntekter på 291 millioner kroner – økning på 160 % og vesentlig bedre enn alle tidligere kvartaler

* Driftsresultat på 154 millioner kroner – økning fra 25 millioner kroner

* Kundemidler under forvaltning øker i 4. kvartal fra 25 til 30 milliarder kroner

* Styret foreslår utbytte for 2004 på 1,25 NOK/aksje."

Idet Oslo Børs åpnet den 11. februar 2005 var børsmeldingen kjent. Åpningskursen på Acta-aksjen var 11,30, dvs. 60 øre høyere enn sluttkursen dagen i forveien. Høyeste omsatte kurs den dagen var 11,50. Sluttkursen ble 10,90 kroner. Det ble den dagen omsatt 7 090 696 Acta-aksjer. Den 14. februar ble det omsatt 2 639 280 aksjer. Sluttkursen ble 10,90 kroner. Den 15. februar ble det omsatt 2 403 770 aksjer. Sluttkursen ble 10,50 kroner. Resten av februar lå sluttkursene over 10 kroner, og mars lå sluttkursene med ett unntak over 11 kroner.

Retten legger etter bevisførselen til grunn at innad i Acta-konsernet ble tallene knyttet til Q4 resultatet sett på som innsideinformasjon.

Retten viser om dette blant annet til forklaringen fra Jan Rune Steinsland, som var finansdirektør i Acta Holding fra 2000 til 2006. Det var også Steinsland som i denne perioden førte innsiderlisten i Acta, og som i henhold til selskapets interne regler skulle godkjenne de ansattes anmodning om å få handle i Acta-aksjen. Han opplyste at selv om det var allment kjent blant de ansatte at Acta gikk godt, var det ikke allment kjent hvor godt resultatet for Q4 tegnet å bli. Det ble derfor besluttet at det ikke ville bli gitt samtykke til noen handel opp mot Acta-aksjen før tallene fra Q4 var meddelt børsen 11. februar.

Retten viser videre til at styret i Acta Holding ASA 16. desember 2004 ble orientert om foreløpige tall for Q4 av Alfred Ydstebø. Av styreprotokollen fremgår under sak 40/04:

"Alfred Ydstebø presenterte november månedsrapport og resultatprognose for 4. kvartal 2004. Det forventes et meget godt resultat for 4. kvartal og styret ba administrasjonen om å vurdere behovet for å sende "positiv profit warning" når resultatet kan estimeres og om å holde styret orientert om denne prosessen."

I samme styremøtet ble selskapets finansielle kalender for 2005 vedtatt, herunder tidspunktet for publisering av tallene fra 4. kvartal 2004.

Alfred Ydstebø, som på det tidspunktet var administrerende direktør i Acta Holding, forklarte i retten at 2004 var året de driftsmessig "snudde" Acta, men at Q4 likevel var spesielt godt som følge av høy tegning på eiendomssyndikater. Ydstebø hadde ikke noen spesiell erindring over hvorfor det ikke ble sendt ut en positiv "profit warning" før fremleggelsen av kvartalsresultatet. Ydstebø viste til at selskapet hadde en intern retningslinje om at det skulle sendes "profit warning" dersom resultatet forventet å ville avvike +/- 30 % i forhold til hva som var en vektet forventning i markedet. Han var likevel usikker på om denne normen var fullt utviklet på det tidspunktet. Heller ikke Steinsland kunne i retten konkret huske hvorfor det ikke ble sendt resultatvarsel til Oslo børs den gangen.

Retten finner det imidlertid, ut fra de bevisfakta som er gjennomgått i det foregående, bevist ut over enhver rimelig tvil at det, helt frem til resultatet for Q4 var offentlig gjennom selskapets melding til Oslo børs den 11. februar 2005, forelå asymmetri mellom den informasjon om Acta som lå i resultatet for Q4, og markedets forventninger til resultatet. I dette ligger også at informasjonen som lå i resultatet var egnet til å påvirke kursen på Acta-aksjen. Retten bemerker for øvrig at det i forhold til investeringsbeslutninger er en reell forskjell mellom det å ha kunnskap om selskapsinterne forhold, og det å ha en tro eller forventning om hva som kan ligge der.

4.2.3 Hva visste hovedtaltalte?

Hovedtaltalte var, ved siden av indirekte å være en dominerende aksjonær i Acta Holding, i perioden januar 2003 til 8. april 2005, salgsdirektør i Acta Kapitalforvaltning ASA, et datterselskap av Acta Holding ASA. Han var også del av konsernets ledergruppe. Konsernlederen var i denne perioden Alfred Ydstebø, som hovedtaltalte hadde et omfattende investerings samarbeid med. Hovedtaltalte hadde kommet til denne stillingen i 2003, fra stillingen som leder for salgskontoret i Stavanger. Hovedtaltalte har i retten selv forklart at han hadde en særlig interesse i utviklingen av salgsorganisasjonen, og retten har mottatt tallrike forklaringer fra hans tidligere kollegaer om at hovedtaltalte gjennomgående var svært opptatt av salg, og om hvordan butikken gikk til enhver tid, og at han også hadde inngående forståelse av hvilken betydning salgs- og tegningstall hadde for resultatutviklingen i konsernet. Ut fra hovedtaltaltes plass i Actas organisasjon var det heller ingen skranker for hvilken informasjon om resultatutviklingen i konsernet han kunne bli meddelt. Retten viser for øvrig til at Alfred Ydstebø i retten forklarte at han og hovedtaltalte, både som kompanjonger på eiersiden og som kollegaer i organisasjonen i Acta, på denne tiden hadde et godt og tett samarbeid, hvor de delte gode og dårlige nyheter med hverandre. Disse forhold tilsier etter rettens vurdering at hovedtaltalte hadde inngående kjennskap til resultatet for Q4 på et svært tidlig tidspunkt, og iallfall på det tidspunktet Ydstebø orienterte styret om de foreløpige tallene for Q4 den 16. desember 2004.

Retten viser for øvrig til at hovedtaltalte 28. januar 2005, som medlem av konsernledergruppen, fikk oversendt e-post inneholdende månedsrapporten for desember 2005, som finansdirektør Steinsland samme dag hadde sendt til styret i Acta Holding, og hvor driftsresultatet for desember med 122 millioner kroner fremgikk og det gunstige forholdet til budsjettet for den måneden også fremgikk.

Hovedtaltalte tok den 26. januar opp 3 500 000 kroner i lån i Handelsbanken med sikkerhet i hus og hytter, som han trakk på den 28. januar. Han sendte den 31. januar stråmannen Lunde 3 000 000 kroner av den likviditeten som lånet frigjorde, i den hensikt at Lunde skulle benytte pengene til kjøp av Acta-aksjer. Dette peker for så vidt også sterkt i retning av at hovedtaltalte både hadde kunnskap om resultatet, og at han var villig til å nyttiggjøre seg denne kunnskapen i strid med loven.

Retten finner, ut fra det bevisgrunnlag som det i det foregående er redegjort for, at hovedtaltalte over lang tid før den 2. februar hadde detaljert kunnskap om de faktorer som var sentrale for selskapets Q4 resultat, slik det ble fremlagt for markedet gjennom børsmeldingen 11. februar 2005. Han forstod også at den kunnskapen han satt med om selskapets resultat ikke var alminnelig kjent i markedet, og således hadde evne til å påvirke kursen på Acta-aksjen. Idet tiltaleperioden for tiltalen post II a) innledes så sent som 2. februar 2005, er det ikke nødvendig for retten å gå inn på en nærmere avgrensning av når hovedtaltalte oppnådde slik kunnskap.

4.2.4 Nærmere om medtaltalte Kåre Nilsens handler

Det er ingen tidsnær kobling mellom Nilsens aksjehandler i denne perioden og pengeoverføringer fra hovedtaltalte. Nilsen fikk imidlertid ingen umiddelbar

økonomisk belastning ved aksjehandlene, idet aksjene han handlet ble liggende på meglerens oppsamlingskonto frem til sluttssedel, med påfølgende tredagersfrist for oppgjør, ble utferdiget samtidig med at aksjene ble solgt 2. og 3. mars. For Nilsen har denne høyst irregulære bruken av oppsamlingskonto, som også i første omgang er egnet til å kamuflere tidspunktet for reell handelsdato, særlig interesse opp mot spørsmålet om hovedtaltalte konkret har instruert Nilsen i å gjennomføres handlene, eventuelt at han har latt tilflyte Nilsen opplysninger om den forestående resultatfremleggelsen. Som retten vil komme nærmere inn på under gjennomgangen i det følgende, utviste hovedtaltalte i kontakten med hans og Nilsens felles megler i First, betydelig omsorg for Nilsens muligheter for å kunne finansiere aksjehandel med direkte kreditt fra meglerhuset og gjennom likviditetssparende terminhandel.

Nilsen hadde før handlene den 10. februar 2005, hatt kundeforhold til meglerhuset First i ca. 1 år, og hadde også en finansieringsordning der innenfor en ramme på 4 750 000 kroner. I februar hadde Nilsen inne søknad hos First om økning av lånerammen til 7 000 000 kroner. Denne økede lånerammen hos First forklarte Nilsen at ble tilgjengelig for ham den 9. februar, og han relaterte sine oppkjøp den 10. februar med at han da nettopp hadde fått innvilget øket låneramme hos meglerhuset. Som retten kommer tilbake til, har denne forklaringen på oppkjøpet ingen troverdighet, idet Nilsen, selv ikke med dette lånet, hadde likviditet til å gjøre opp for 1 000 000 aksjer, og heller ikke hadde det formelle på plass i forhold til å handle på terminkontrakter gjennom First, iallfall ikke med grunnlag i meglerkreditten. Nilsen handlet først Acta-aksjer på terminkontrakter fra medio mars 2005.

Idet Nilsen i samtalene med megleren i denne perioden fremstod som relativt lite informert om terminkontraktens forskjellige implikasjoner, finner retten grunn til å fremheve en meglersamtale mellom hovedtaltalte og deres felles megler Hans Petter Solberg i Frist den 24. januar 2005, hvor hovedtaltalte gjør undersøkelser opp mot megleren med henblikk på muligheten for å få tegnet terminkontrakter på Nilsen, og hvor terminkontraktens betydning i forhold til aksjonærregisteret synes å ha spesiell interesse for hovedtaltalte:

FAI: Men helt kort... Du har gjerne travelt? Skal vi... skal jeg... Kåre spurte meg om noen greier med noe... eh... Forward.

HPS: Ja...

FAI: Jeg tror ikke han skjønnte det. Det måtte innoen annen enn First? Han skjønnte ikke helt det der, tror jeg.

HPS: Nei, han lurte litt på om han skulle på en måte... Og jeg har bedt dem sende ut sånne papirer så han kan både kjøpe opsjoner og kjøpe forward-kontrakter og...

FAI: Ja vel?

HPS: Og shortsalg, og sånt og ha mulighet til alt, da.

FAI: Ja

HPS: Men forward-er er jo på en måte en annen form for kredittfinansiering. Jeg tenkte bare litt på bare å avtale og kjøpe aksjene frem i tid.

FAI: Ja. Ja, ja.

HPS: Bare renteelementet på kursen, ikke sant? Og så betaler du...

FAI: Ja, det som han skulle gjøre i desember, ikke sant?

HPS: Mhm.

FAI: Ja, ja, det er jo greit, men trenger... Det er jo dere han gjør det med? Det er dere som sitter på aksjene, ikke sant?

HPS: Jada.

FAI: Det var det jeg trodde, men han...

HPS: Man sitter egentlig bare med en forward-kontrakt, da. Aksjene blir på en måte... Holdt på å si...

FAI: Ja, han går inn med en sikkerhet for dem, ikke sant vel?

HPS: Ja, men han eier på en måte bare en plikt til å kjøpe aksjene.

FAI: Ja, ja, ja, ja.

HPS: Helt til forfall. Og så kjøper du aksjene da eller selger...

FAI: Ja, men det er First som på en måte sitter på dem, da? Det står på konto på First? Viss det er Tomra, så står det First som aksjonær på Tomra, da, ikke sant?

HPS: Nei. Det er på en måte... Holdt på å si, det kan være hvem som helst. De aksjene er på en måte ikke... Du kan si, det blir på en måte clearet ut i NOS, da, men det vil jo være en som selger de Forward-kontraktene.

FAI: Det vil være en som...?

HPS: Det vil jo på en måte være en som selger den Forward-kontrakten.

FAI: Ja.

HPS: Og han vil jo være short aksjene, med mindre han på en måte har... skal vi si... har aksjene selv, da. Ofte er det sånne Market Makers som på en måte driver litt renteforretning, da, og litt trading, som på en måte vil ha aksjene på sin egen konto. Så da kan motparten bli egentlig hvem som helst.

FAI: Åja, ok?

HPS: Mhm.

FAI: Jeg ser den. Ok, så det vil ikke stå på aksjonærlista på Tomra at Kåre Nilsen eier 100 000 Tomra?

HPS: Nei.

FAI: Eller First eier 100 000? Det kan stå en helt annen person også, i tilfelle?

HPS: Ja.

FAI: Ok. Ja vel.

HPS: Mhm.

FAI: Men når de kjøpes tilbake igjen, da, og selges samme dagen, vil det gå innom... Vil det stå på ham i det hele tatt, da?

HPS: Nei, du vil på en måte aldri komme inn i aksjonærregisteret så lenge du bare har forward-en.

FAI: ... Eller når du selger også, altså?

HPS: Ja.

FAI: Ok.

HPS: Mhm.

FAI: Ja, jeg skjønner ikke alle de reglene, jeg. Det er litt vanskelig å forstå for menigmann. (LER)

HPS: (LER)

Også i senere meglersamtaler med hovedtaltale og Nilsens felles meglerkontakt i First, Hans Petter Solberg, la hovedtaltale for dagen interesse for hvordan det gikk med behandlingen av Nilsens søknad opp mot terminhandel. Retten viser bl.a. til meglersamtale 7. februar 2005:

FAI: Hei

HPS: Hei

FAI: Jeg fikk bare spørsmål om du fikk...du fikk.... Kåre. Om du fikk søkt på de der lånegreiene?

HPS: Ja, han har søkt, ja.

FAI: Ja.

HPS: Det har ikke vært møte i den komiteen enda.

FAI: Nei. Og så var det med Forward-greiene, ikke sant?

HPS: Ja.

FAI: Vurderer å lage til på noe, og hvordan ligger det i bildet? Nå hørte jeg deg litt dårlig.

FAI: ?? (00.35) Forward, ikke sant? Hvordan det virker.

HPS: Ja. Nå har han jo kjøpt litt opsjoner i Tomra, da.

FAI: Ja, ja, det ser jeg jo.

HPS: Og da fikk vi flyttet over, for i utgangspunktet finansierer vi jo ikke opsjoner på kredit.

FAI: Nei.

HPS: Men han fikk flyttet over litt realiserte gevinster fra de andre, sånn at vi fikk...

FAI: Jo, jeg ser det.

HPS: Ja.

FAI: Men du skal ikke gjøre for mye der nå, for det er jo det som jeg sa...hvis.. Men... ja, jeg vil bare at han skal ha litt krutt, jeg, ikke sant vel?

HPS: Nei, men jeg regner jo med at den lånesøknaden går i gjennom og da vil han jo...

FAI: Men kan ikke du sitte litt på den, sånn at han har litt krutt til fredagen?

HPS: Ja.

FAI: Kan ikke du jobbe litt, og gi meg et hint? Kan du ikke ringe meg i ettermiddag? Sjekke litt rundt det?

HPS: Hm, Jeg skal gjøre det.

Fredag, som hovedtaltale i samtalen med megleren sa at han ønsket at Nilsen hadde litt krutt til, var etter kalenderen fredag 11. februar, altså etter resultatfremleggelsen. I sin første meglersamtale med megleren Hans Petter Solberg den 9. februar kl. 13:06, sa Nilsen at han ville handle Acta på fredagen, etter at tallene var kommet:

KN: Ja. Jeg forsto du hadde snakket litt med Fred i går.

HPS: Ja. Så jeg tenker litt på og på en måte å kline ordentlig til i Acta, da, når tallene kommer.

KN: Ja, det er på fredag, er det ikke det?

HPS: Ja.

KN: Vi gjør det som er det beste, vi.

HPS: Ja, vi får prøve å ha en plan klar, i hvert fall så.

KN: Ja, ja, hmm, men det høres veldig bra ut.

HPS: Ja, det blir spennende. Og så skal jeg ringe deg viss det skjer noe annet her, jeg.

KN: Gjør det, du. Det er jo mye tall som blir lagt frem nå.

I en samtale mellom Nilsen og megleren noen minutter senere, der megleren hadde ringt opp Nilsen, er Nilsen mer avdempet med hensyn Acta-engasjementet, til tross for at han på det tidspunktet hadde 714 000 aksjer, og hadde signalisert overfor megleren at han ønsket å kjøpe mer etter resultatfremleggelsen så sant han hadde likviditet til det:

KN: Hei Hans Petter.

HPS: Jeg fikk akkurat inn en kjøper av 100 000 Sundal her.

KN: Ja?

HPS: Så viss du på en måte vil ha mer krutt med tanke på Acta.

KN: Mhm.

HPS: Så har du på en måte muligheten til å selge 100 her nå, på 6,95. Det er den sist omsatt for.

KN: Tja...

HPS: Jeg tenkte bare jeg ville høre med deg, altså.

KN: Jeg er vel egentlig bare med, jeg, for å si det sånn.

HPS: Jaha? Nei, du har jo 714 000. Og jeg er jo positiv til aksjen, jeg, det er derfor jeg har kjøpt for en annen kunde.

KN: Ja?

HPS: På den annen side, så er det litt sånn at viss man på en måte kliner til i Acta, så plutselig får markedet en dårlig uke. Det hjelper liksom ingen ting. Det er jo på en måte kjedelig viss man må begynne å selge på dårlige kurser.

KN: Ja, ja.

HPS: (utydelig).. har litt muskler, for det gir jo muligheten til å kjøpe en 50 - 100 000 Acta, det.

KN: Ja, ja, men...

HPS: Ja, du har vel gått lavere snittkurs hos oss også.

KN: Ja, jeg har vel en 6,26 eller noe sånt noe, er det ikke det, da?

HPS: Ja.

KN: 6,21 til 26 - 27.

HPS: Jada.

KN: Ja. Nei, men det er greit, det.

HPS: Ja. Nei, men da krysser jeg 100, jeg, så får du solgt 100 på 6,95.

KN: Kjempebra

HPS: Ok, hei!

Nilsens umiddelbart avventende holdning til forslaget om å selge aksjer i ABG Sunndal for å skaffe likvider – "krutt" – til å kjøpe seg opp i Acta fredagen, står i tydelig kontrast til hans egen holdning i samtalen med megleren noen minutter i forveien. Den avventende holdningen fra Nilsen side, sammen med utsagnet "*Jeg er vel egentlig bare med, jeg, for å si det sånn.*," understreker på den ene siden at han ikke er selvstendig i forvaltningen av aksjeporteføljen som står i hans navn, men trekker også klart i retning av at han var styrt av hovedtaltale også konkret i forhold til det forestående oppkjøpet i Acta.

I en meglersamtale mellom hovedtaltale og megler Hans Petter Solberg samme dag kl. 15.21, kom de inn på Nilsens salg av Sunndal for å finansiere oppkjøp av Acta:

HPS: *Og så har Kåre solgt 100 Sundal for å ha litt mer krutt i hendene på Acta, da.*

FAI: *Har han solgt 100 Sundal?*

HPS: *Ja.*

FAI: *Hvorfor det?*

HPS: *Det var litt sånn det jeg egentlig snakket om; for å ha litt mer krutt å gå på på Acta, sånn at han ikke skulle bli tvunget eller – hva skal jeg si? – viss han får marginkrav og må selge når markedet er dårlig.*

FAI: *Jo, men han skulle jo selge etter vårt resultat, vet du.*

HPS: *Ja.*

FAI: *Ja, ikke før. Han skulle selge på fredagen.*

HPS: *Jeg kjøper fredag.*

FAI: *Ja, men han skulle selge ABG og da, vet du, på fredag og mandag.*

HPS: *Ja, ok?*

FAI: *Det var det som var poenget, altså.*

HPS: *Ja?*

FAI: *Det var jo...*

HPS: *Jeg tror han skal sitte med ABG over tallene, jeg.*

FAI: *Jammen... Jo, jo, men... Ja, det kan godt være, men i hvert fall ikke selge før! Nå. For jeg mener den Acta-terminen kan han jo sitte på ett par dager, viss han vil.*

HPS: *Ja, men det jeg på en måte er litt redd for, er at alltid når ting går feil, så kommer alt på en gang.*

FAI: *Tja...*

HPS: *Nå fikk han selge på en måte Sunndal på en relativt grei kurs, da.*

FAI: *Nei, jeg er ikke enig i det. Den der er jeg ikke enig i, altså!*

HPS: *Nei?*

FAI: *Det var ikke det jeg sa i går.*

HPS: *Nei.*

FAI: *Nei, der har du gjort... Eller... Jeg har en strategi, jeg.*

HPS: *Jo da, men det er på en måte snakk om å ha mest mulig krutt når Acta-tallene*

kommer.

FAI: Jo, du har krutt, vet du. Men jeg snakker med deg senere.

Samtalen viser igjen at Nilsen hadde svært liten egen handlefrihet ved forvaltningen av de aksjeverdier han forvaltet som stråmann for hovedtaltale, og at investeringsbeslutninger, også opp mot det forestående oppkjøpet av Acta-aksjer, lå til hovedtaltale.

Den 10. februar la Nilsen inn handelsordre hos megleren Hans Petter Solberg, og hvor de blir enige om å legge det som kjøpes på oppsamlingskonto i påvente av at volumet blir endelig bestemt og at Forward kunne skrives ut. I samtalen vises det ikke til hvor mange aksjer som skal kjøpes, samtidig som det vises tilbake til en samtale mellom Nilsen og megleren dagen i forveien. Noen slik samtale finnes ikke på tape, hvilket er et avvik fra rutiner i meglerselskapet, og som indikerer at samtalen har gått over meglerens mobiltelefon som ikke tapes.

Retten bemerker særskilt at både Nilsen og hovedtaltale i tapede meglersamtaler med nettopp denne megleren, var inne på at de skulle kontaktes på telefon til tidspunkter som ligger utenfor ordinær arbeidstid, og som derfor indikerer at mobiltelefon skulle benyttes. I enkelte samtaler ble det vist til mobiltelefon på en måte som klart peker tilbake på at de hadde drøftet, eller ville drøfte, handelsrelevante forhold på meglerens mobiltelefon, som ikke tapes. Retten understreker at den ikke har noe grunnlag for å slå fast at vedkommende megler har vært del i noe avtalt spill opp mot noen av de poster som tiltalen angår. Han har etter det opplyste heller ikke vært siktet for noe straffbart forhold opp mot dette sakskomplekset. Retten vil likevel bemerke at det, alene ut fra de meglersamtaler som gjengis i dommen, fremstår som høyst besynderlig at meglerhuset First vinteren 2005 ikke rapporterte hovedtaltales opptreden i Nilsens portefølje til Kredittilsynet.

Nilsens uttalelser i den tapede meglersamtalen gir likevel klare holdepunkter for at hovedtaltale hadde vært delaktig i beslutningen om å kjøpe seg opp i Acta dagen før resultatfremleggelsen:

KN: Jeg skulle til Varhaug, jeg, så jeg har noen timer i bilen. Eller jeg har en halvtime i bilen.

HPS: Ja?

KN: Hva tenkte jeg på? Jo, vi slår til med det vi snakket om i går. Ja?

KN: Men er det mulig å handle det på Forward?

HPS: Det kan vi gjøre, så det jeg på en måte handle i den aksjen og så legger jeg den på min oppsamlingskonto. Og så når vi på en måte har bestemt oss for hvor mye vi skal ha, så kan vi på en måte legge det på Forwarder etterpå, da.

KN: Ja, fordi jeg tror nok at øvrigheten ikke vil eksponere alt for mye i mitt navn ovenfor han andre kompanjongen der.

HPS: Ser det

KN: Det går litt på følelsen der også.

HPS: *Ja.*

KN: *Sånn helt på slutten at det ble litt feil.*

HPS: *Det skjønner jeg, så det skal vi få til.*

KN: *Så hvis ikke så slår vi til vi.*

HPS: *Mhm.*

HPS: *Nå går jeg faktisk i et møte klokken ti, da, så jeg får ikke akkurat med meg den første handletimen.*

KN: *Nei.*

HPS: *Og han stengte jo 10,20.*

KN: *Den stengte 10,20 i går, ja.*

HPS: *Ja, så jeg skal prøve å ta inn ett par hundre og så kan jeg på en måte bare instruere hun børsmeqleren hos oss da*

KN: *Ja, ja.*

HPS: *På en måte å være litte grann med i flyten.*

KN: *Mhm, mhm.*

HPS: *Så får vi på en måte la markedet bestemme litte grann hvor den havner. Så viss vi sier at den går over 10,40, så på en måte lar vi det ligge på hold.*

KN: *Ja, ja, det er greit.*

HPS: *Ja.*

KN: *Så bare ring meg opp igjen når du har fått litt oversikt og når du er tilbake igjen på pulten din.*

HPS: *Det skal jeg gjøre.*

KN: *Eller hvor du enn sitter i dag.*

HPS: *Ja, jeg er i Oslo i dag. Jeg bodde faktisk på samme hotell som Fred så..*

KN: *Ja, nettopp! Han ringte meg 1/2 8.*

HPS: *Jaha?*

KN: *Dårlig forbindelse i heisen og...*

HPS: *Ja, da var jeg på møte allerede, da går slag i slag her.. frokost... så løper jeg av gårde*

KN: *Men ta og ring meg etterpå så snakkes vi da. Fint det, hei*

HPS: *Hei.*

Samtalen viser at det var Nilsen som introduserte alternativet med å legge aksjene på Forward, og at Nilsen forklarer dette med at handelen ikke skulle vises utad. Samtidig viser uttalelsen om at " *Ja, fordi jeg tror nok at øvrigheten ikke vil eksponere alt for mye i mitt navn ovenfor han andre kompanjongen der*", at hovedtaltalte hadde vært involvert i beslutningen. Nilsen bekreftet i sin forklaring i retten at " *øvrigheten*" var hovedtaltalte og at " *han andre kompanjongen*" var Ydstebø. Det fremgår dertil av meglersamtalen at Nilsen hadde snakket med hovedtaltalte samme morgen.

I en meglersamtale mellom hovedtaltalte og megleren Hans Petter Solberg kl. 11:42 samme dag, blir hovedtaltalte orientert om status for Nilsens oppkjøp i Acta denne dagen:

FAI: Ja, koss går det?

HPS: 10,40 – 10,50.

FAI: Åja.

HPS: Acta. Fått inn en... Ja, 76 for han kompisen ser jeg, vi har flere kjøpere også. Så jeg prøver å lure inn litt.

FAI: JA

Meglertalalen viser tydelig at hovedtaltalte på forhånd var kjent med at Nilsen hadde begynt å kjøpe seg opp i Acta dagen før resultatfremleggelse. Det fremgår heller ingen misbilligelse fra hovedtaltalte om tidspunktet for oppkjøpet, selv om han dagen i forveien overfor megleren hadde vært helt klar på at Nilsen først skulle kjøpe seg opp i Acta etter resultatfremleggelsen, dvs den 11. februar.

I meglertalalen mellom Kåre Nilsen og megleren Hans Petter Solberg kl. 12:19, gir megleren status på oppkjøpene i Acta så langt. Det snakkes om praktiske spørsmål om å legge aksjene på forward, samtidig som Nilsen igjen antydningvis er inne på tidligere samtale dem i mellom om volumet, men som ikke gjenfinnes på noen tape:

KN: Hei Hans Petter

HPS: Hei!

KN: Har du fått litt oversikt?

HPS: Jada, har fått tak Jeg har kjøpt en 274 000 aksjer.

KN: 274 000 aksjer, ja.

HPS: På snitt 10,5084.

KN: 5084, så det har vært en fin stigning i dag med andre ord?

HPS: Ja, han ligger 10,50 - 10,60.

KN: 10,50 - 10,60, ja.

HPS: Ja, så det er bra med selgere oppover, så at vi bruker litt... Nå har vi i hvert fall fått inn noe her, da, så kan vi se litte grann.

KN: Ja. Da har vi kjøpt for ca. 2,7, med andre ord? Ca. 3 millioner? Ja.

HPS: Ja.

KN: Det her går som Forward i forhold til Kreditten (utydelige ord) eller hvordan gjør vi det? Og så tar vi i så fall mer i så fall... det vi snakka om tidligere.

HPS: Ja.

KN: Angående viss vi skal selge til uka, med det vi har.

HPS: Ja, så viss du på en måte skal sitte litt i Acta videre, så kan det være greit. Da kan du på en måte enten legge de nye aksjene på en Forward, eller eventuelt bare legge alle på en Forward, da, som en teoretisk mulighet.

KN: Ja.

HPS: Ja.

KN: Neida, men da har vi en liten oversikt.

HPS: Ja.

KN: Ja.

HPS: Ja, men det er klart at vi blir jo på en måte litt overvektige, selv om... Nå solgte vi jo 100 Sundal i går, da. Det hjelper jo litt.

KN: Ja.

I en meglersamtale mellom Nilsen og megler Hans Petter Solberg kl. 15.30 fremkommer det at det underliggende oppdraget er å ta inn 1 million aksjer den dagen, og at megleren på det tidspunktet hadde tatt inn 500 000 aksjer. Klokken 15:46 ringte megleren igjen og opplyste at han hadde tatt inn ytterligere 150 000 aksjer.

Deretter, kl. 15.55, var det en ny samtale mellom Nilsen og megler Hans Petter Solberg, hvor Nilsen presset på for at megleren skal forsøke å skaffe de resterende 350 000 aksjene før børsen stengte. I samtalen kommer Nilsen med uttalelser som klart peker i retning av at det er hovedtiltalte som tar beslutningene vedrørende handlene:

"KN: Hei Hans Petter

HPS: Hei

KN: Det er ikke så mange minuttene igjen.

HPS: Nei.

KN: Men klarer du å få til mer?

HPS: Jada.

KN: Ja? 350 til?

HPS: 350 til, ja?

KN: Ja.

HPS: Ja, nei, men...

KN: Se hva du får til og så ring meg opp etterpå, du.

HPS: Jeg skal gjøre det.

KN: Jeg snakket akkurat med en annen en.

HPS: ja?

KN: Så var han overraska at du hadde ringt meg i mellomtiden

HPS: Ja?

KN: Han ville gjerne ha litt til.

HPS: Greit det.

KN: Kjempefint, hei

HPS: Hadet.."

I meglersamtale mellom Nilsen og megler Hans Petter Solberg fremgår det at de siste 350 000 Acta-aksjene var kjøpt, og at han denne dagen hadde kjøpt 1 000 000 Acta-aksjer for Nilsen. At hovedtaltale var direkte involvert også i disse handlene i Nilsens portefølje, fremkommer også i meglersamtale mellom hovedtaltale og megler Hans Petter Solberg 1. mars 2005 kl. 14:19, hvor hovedtaltale og megleren drøfter hvordan man skal løse ut de 1 000 000 Acta-aksjene som fortsatt lå på meglerens oppsamlingskonto, og som med en overeksponering på 10 millioner kroner var et latent problem i forhold til meglerhusets Compliance avdeling:

"FAI: Lurer på om du... Om det hadde vært vanskelig for deg å få solgt... Om det er noen triks i ludo sånn at du kunne solgt de der Kåre sine, den millionen. Det er jo... lette ut og sånn. Hadde det vært mulig?

HPS: Ja...

FAI: Og kjøpt dem tilbake igjen eller noe sånn, viss kursen går nå, holdt jeg på å si.

HPS: Mhm.

FAI: Eller har du for mye... Har du nok for salg?

HPS: Ja, det blir på en måte litt sånn tungt for meg å begynne å selge så mye kanskje. Nå har jeg fått ut en del på salg, men...

FAI: Ja. Jeg ser det. Nei, men ikke stress, da. Det var bare en tanke jeg hadde. Jeg kom bare på det. Jeg kan ikke skjønne hvorfor han går nå, så du kan si, jeg tipper vel han går nå til 11,30 - 40 - 50 og så detter han igjen, det tipper jeg.

HPS: Ja. Nei, det går jo an å se på det, for det er klart at jeg kan jo bare trade, og så kjører jeg bare samme volumet kjøp og salg sånn Intradag. Eventuelt at man - viss

man selger ned halvparten - legger resten på han og så...

FAI: ...

HPS: Skulle ikke være noe sånn... At man gjør (utydelig) endringer i volumet. Vet ikke hvordan du ser på det? Eller du har kanskje ikke lyst til det?

FAI: Hva da? Hva tenker du på nå?

HPS: Nei, viss du selger en halv en og så legger en halv en til på ham som aksjer, i stedet for å gjøre det på Forward.

FAI: ...Nei, det har jeg ikke lyst til. Jeg har lyst å ha den Forward-en, altså.

HPS: Ja.

FAI: Jeg synes det.

HPS: Mhm.

FAI: Da har en liksom eksponeringen og giringen. Jeg synes det... Det har jeg ikke lyst til!

HPS: Nei.

FAI: Nei. Poenget, det var eventuelt om vi skulle bare løst ut den og så kjøpt tilbake igjen Forward-en om...

HPS: Ja, nei, det går godt an å trade også og det er klart, får du den over 11 1/2 her nå, så begynner det jo å bli 1 million i kurven.

FAI: Ja, det var noe sånn jeg tenkte på.

HPS: Mhm.

FAI: For å liksom... Og så kan det jo hende han går videre til 12 og sånn, så... Det vet vi jo ikke.

HPS: Klart at det var jo kanontall, sant? Og så på en måte markedet antakelig gikk litt med en gang, men så at man på en måte kjøpte seg litt ferdig, ikke sant? Det er litt sånn at man skal ta gevinst etter tallene og så roer det seg og så far det satt seg, og så ser man på en måte at det her er bra, sant så?

FAI: Mhm

HPS: Nei, men det er jo en tanke å ha.

FAI: Ja, men det var jo derfor... Det var det jeg ringte og spurte om.

HPS: Ja.

FAI: Om det er mulig for liksom bare å rydde boka, få den lille gevinsten og bruke den gevinsten til å kjøpe igjen på 10,50 eventuelt, sant?

HPS: Ja.

FAI: Og så lage Forward da liksom, ikke sant?

HPS: Ja.

FAI: Og ikke gå innom noen bøker eller... Viss det bare blir så enkelt, ikke sant?

HPS: Ja.

FAI: Sånn nominee-kontoer, hva er det er for noe?

HPS: Jaa...

FAI: Sånn utenlandske kjøpere som kjøper aksjer hvor det ikke står... Det står bare på forskjellige... Det står ikke... Er det... Det står ikke på eieren. Hva er det det er for noe?

HPS: Nei, jeg ville tro på en måte at sånn som når vi handler... At det er liksom det samme som vi kaller depotkonto. Viss du kjøper aksjer i utlandet, så... Heng på litt her. Jeg må bare gjøre noe i Statoil, jeg. Skal vi se... Og så har på en måte ikke hver enkelt kunde hos oss, de har ikke... De har på en måte ikke utenlandske VPS-kontoer, slik at det blir liggende på en sånn depotkonto hos oss og da blir det på en måte First... Eller faktisk hos DnB, til og med.

FAI: Ja, ok.

HPS: Mhm.

FAI: ... Nei, så det er klart... Men du har jo andre du skal selge, så... Nei, nei, det var nå bare en tanke jeg satt med."

At Nilsen for disse aksjene bare var et redskap for hovedtaltalte fremgår også av en meglersamtale mellom Nilsen og megler Hans Petter Solberg 2. mars 2005 hvor det blant annet fremgår:

"KN: Jeg snakket med Fred.

HPS: Ja.

KN: Han ville lette ned litte grann på det som var oppsamlet.

HPS: Ja.

KN: Cirka halvparten, for han syntes at den var litt høy akkurat nå.

HPS: Mhm.

KN: Så viss vi klarer å få lettet oss til et sted mellom 11 og 11,50.

HPS: Ja.

KN: Så lette ut cirka halvparten og heller kjøpe tilbake igjen, viss det går ned. Han mente at han var litt høy akkurat nå.

HPS: Ja. Får se mellom 11 og 11 1/2 krone, da, hvor markedet ligger.

KN: Ja.

HPS: Mhm.

KN: Mhm.

HPS: Bra, det.

KN: Så halvparten av det som er på oppsamling.

HPS: Ja, mhm

KN: Kjempebra!

HPS: Flott. Snakkes, da."

I en meglersamtale mellom Nilsen og megler Hans Petter Solberg senere samme dag, bekreftet Solberg at han hadde solgt ut 500 000 Acta aksjer, hvilket var halvparten av det som lå på oppsamlingskontoen etter oppkjøpet 10. februar. I samtalen kom Solberg inn på at det lå en kjøper i markedet, og hvor Nilsens uttalelser opp mot dette peker i retning av at det er hovedtiltalt som har det avgjørende ordet med hensyn til disponeringen av de siste 500 000 aksjene som lå på oppsamlingskontoen:

"HPS: Nå har jeg gjort meg ferdig, sånn at 500 er solgt på snitt 11,3666.

KN: Vent, da. 11,3666.

HPS: Ja. Og så ligger det en liten kjøper på 11,40 nå, så jeg solgte 67 her akkurat på 11,40.

KN: Ja.

HPS: Mhm. Så kan vi se litt an hva som skjer.

KN: Ja, jeg skal høre litt med han...

HPS: Ja.

KN: Øvrigheta også.

HPS: Ja.

KN: Og så se hva vi finner på.

HPS: Ja, mhm.

KN: Kjempefint!

HPS: Flott, det."

To timer senere ringte Nilsen megleren og hvor Nilsen i forhold til ytterligere salg uttalte:

"Vi bare avventer lille grann med de resterende, foreløpig."

Den påfølgende dag, 3. mars 2005, ble de siste 500 000 Acta-aksjene på oppsamlingskontoen solgt. I meglersamtale mellom Nilsen og megler Hans Petter

Solberg kl. 09.50 den dagen fremkommer det igjen at det er hovedtaltale som har det avgjørende ord om disponeringen av aksjene:

HPS: Litt mer hes i dag, jeg, så jeg kom akkurat inn her.

KN: Ja?

HPS: Uff, ja. Acta ser jo ut til å åpne litt videre, 11,70 her nå.

KN: 11,70, ja?

HPS: Mhm.

KN: Ja?

HPS: Vil du selge noe oppover de nivåene der, eller?

KN: Ja, jeg... Jeg skal høre med... han, rett og slett på grunn av... eh... Jeg visste ikke om han ville avvente i forbindelse med det med Forward og sånne ting også.

HPS: Ja."

Selv om Nilsen den 9. februar kan ha fått øket kredittrammen hos First fra 4 750 000 kroner til 7 000 000 kroner, hadde han ikke fått samtykke til inngå terminkontrakter gjennom meglerhuset. En slik søknad måtte godkjennes av meglerhusets kredittkomite, og i flere av meglersamtalene mellom Nilsen og megler Hans Petter Solberg etterlyser Nilsen status på denne behandlingen. I meglersamtalen den 3. mars, som det er gjengitt deler av i det foregående, reiser Nilsen også spørsmål om status på denne søknaden, og som Solberg skulle forfølge videre. Uttalelsen som er gjengitt i det foregående om at hovedtaltale ville avvente "*i forbindelse med Forward og sånne ting også*", synes ut fra sammenhengen å angå nettopp Nilsens muligheten for å inngå terminkontrakter gjennom First. Nilsen inngikk sin første terminavtale gjennom First den 14. mars 2005.

I det retten har gjennomgått, ligger også at det der og da ikke var et reelt alternativ for Nilsen å legge de 1 000 000 Acta-aksjer han kjøpte 10. februar på terminkontrakt, idet han på det tidspunktet ikke hadde åpning for dette. Dette forklarer for så vidt også meglerens omtale av forward som en "*teoretisk mulighet*" i en av meglersamtalene den 10. februar. At aksjene ble lagt på meglerens oppsamlingskonto inntil videre – som en form for skjult meglerkreditt – var på det tidspunktet Nilsens eneste finansieringsmulighet for kjøpet, om han da ikke skulle få tilført mer penger fra hovedtaltale. Retten viser til et rent kjøp av aksjene med tre dagers oppgjørsfrist ville ha innebåret et utlegg på over 10 millioner kroner fra Nilsen, som var penger han ikke hadde. Retten legger til at en slik langvarig bruk av oppsamlingskonto var og er i strid med de interne retningslinjer i meglerhuset First for meglernes bruk av slik konto. Slik dette var arrangert mellom Nilsen og megleren, finner retten at også megleren var innforstått med at bruken av oppsamlingskonto ventelig ville kunne ha lengre varighet.

Den faktiske bruken av oppsamlingskontoen innebar også at sluttseddeldatoen ble forskjøvet med nesten en måned, og som medførte at det ble vanskeligere for kontrollmyndighetene i etterhånd å oppdage at Nilsen rent faktisk hadde handlet aksjene like opp mot resultatfremleggelsen. Avviket ble oppdaget idet revisorene ved

gjennomgangen av sluttseklene over Nilsens handler fant så store avvik mellom handelskursen på sluttseklene og kursene i dagene før sluttseklendato, at det foranlediget gjennomgang av en større mengde lydopptak fra meglersamtaler før man fant de samtaleene som retten nå har vært igjennom. Sett i lys av den faktiske meglerkreditt som lå i bruken av oppsamlingskonto, og Nilsens finansielle situasjon, finner ikke retten grunnlag for å trekke noen slutninger i retning av at oppsamlingskonto der og da ble brukt for å skjule sporene i forhold til kontrollmyndigheten.

Verken hovedtiltalte eller Nilsen har i sine forklaringer i retten erkjent at Nilsen opererte opp mot Acta-aksjen som stråmann for hovedtiltalte, enn si at de handler som omfattes av tiltalen post II a) for Nilsens vedkommende konkret ble styrt av hovedtiltalte. At de begge har løyet i retten om stråmannsarrangementet har retten tidligere lagt til grunn. Retten har også med grunnlag i de meglersamtaler og de handler som er gjennomgått i det foregående, funnet at det er bevist ut over enhver rimelig tvil at det var hovedtiltalte som konkret instruerte Nilsen i å kjøpe 1 000 000 Acta-aksjer dagen før resultatfremleggelsen. Retten har imidlertid ikke funnet det tilstrekkelig bevist at hovedtiltalte før resultatfremleggelsen hadde sagt noe konkret til Nilsen om innholdet i resultatet. Hva som konkret ble opplyst fra hovedtiltalte til Nilsen idet denne ble instruert til å kjøpe aksjer i Acta før resultatfremleggelsen vet ikke retten. Retten finner det imidlertid bevist ut over enhver rimelig tvil at Nilsen, idet han fikk instruks fra hovedtiltalte om å kjøpe aksjer før resultatfremleggelsen, innså at hovedtiltalte, ut fra dennes tilknytning til Acta, hadde kunnskap om innholdet i den forestående resultatfremleggelsen, og at dette var informasjon som ikke var alminnelig kjent i markedet.

4.2.5 Nærmere om medtiltalte Lars Audun Lundes aksjehandler gjennom Varhei Invest

Som retten har vært gjennom i tilknytning til disse tiltalepostene var den direkte foranledningen til Lundes aksjekjøp overføringen av 3 250 000 kroner fra hovedtiltalte til ham den 2. februar 2005, som straks ble overført til Varhei Invests meglerkonti hos Nordea Markets og hos First til finansiering av aksjehandel. Retten minner også om at den sammenheng som lå i tid og pengestrøm mellom hovedtaltaltes lånopptak av 3 000 000 kroner i Handelsbanken 28. januar, og overføringen av penger til Lunde få dager senere. Overføringen fra hovedtiltalte til Lunde er også en av de få overføringene som Lunde i sin forklaring i retten uttrykkelig har oppgitt som lån til aksjehandel, og ikke knyttet til anførte eiendomsprosjekter. Verken Lunde eller hovedtiltalte har i retten vært tydelige på hva som konkret foranlediget overføringen. Lunde har imidlertid forklart at han som trader hadde et handlemønster som innebar at han gjerne gamblet opp mot resultatfremleggelser i børsnoterte selskaper.

Retten er ikke tilbudt beviser i form av meglersamtaler opp mot de handler i Acta-aksjen Lunde via Varhei Invest foretok gjennom Nordea Markets i den aktuelle perioden.

Varhei Invest hadde som nevnt 2. februar solgt 50 000 Acta-aksjer gjennom First, og selskapets konto i meglerhuset ble da godskrevet med ca. 450 000 kroner. Lunde overførte 3. februar også 2 900 000 kroner av pengene han hadde mottatt fra hovedtiltalte til sin konto i First, slik at han på det tidspunktet hadde ca. 2 350 000 kroner å handle for i First.

I en meglersamtale 3. februar 2005 med megler Tormod Lundegård i First, drøftet Lunde og megleren inngående hvor mye likviditet Varhei Invest hadde tilgjengelig til terminhandel eller lånefinansiert handel i Acta-aksjen, opp mot sikkerhetskrav på 60 % som First på det tidspunktet opererte med. Under samtalen introduserte Lunde forslag om å la 250 000 Acta-aksjer, som han hadde til hensikt å kjøpe gjennom First, bli stående på meglerens oppsamlingskonto i inntil 14 dager, mot at 1 000 000 kroner av selskapets innestående på konto hos meglerhuset skulle stå som uformell sikkerhet for handelen. En slik ordning hadde Lunde fått megleren med på i tilknytning til kjøp av 600 000 Acta-aksjer måneden i forveien, og som det ble laget sluttседler på den samme dagen. Det pussige er at Lunde argumenterer heftig for en slik ordning, selv om megleren tilkjennegir at finansieringen enkelt kunne løses ved å øke selskapets kredittramme hos First. Retten finner i den anledning at Lundes begrunnelse for å gå veien om oppsamlingskonto har interesse for saken:

TL: Eh... det tror jeg går greit, altså, i alle fall...

LAL: Så selger vi dem uansett. Altså det er jo ikke to uker, det er...

TL: Men jeg sier "tror", jeg har jo ikke klarert noe her sånn, Lars, det har jeg ikke. Men du kan si i alle fall, så, så...

LAL: Jeg kan allerede begynne å selge neste fredag.

(SNAKKER I MUNNEN PÅ HVERANDRE)

TL: Jeg tror denne satsen kanskje komme ned her og da... Men du vil ikke... Gjør det noe om vi lager sluttседdel på det første?

LAL: Ja, jeg hadde ikke lyst... Nei, jeg hadde ikke så lyst at de skulle vise, for da, da...

TL: Gjorde han ikke noe tidligere, så vi eventuelt kunne greie å skjule det? Så kan jeg jo se om vi kan...

LAL: Ja, men da hadde han det ut. Da hadde han det på kontoen din da, vet du. Du hadde det bare på... Du... For i dag står det vel at First egentlig eier de 600 000 aksjene mine, ikke sant vel?

TL: ... Jo, sånn har det fremstått nå, ja.

LAL: Ja, og det er det jeg mener, at nå forsvinner de 600 hos deg, ikke sant?

TL: Ja, de gjør det, for nå lager jeg...

LAL: Sluttседdel på dem, ikke sant?

TL: Sluttседdel...

LAL: Ja, så forsvinner de.

TL: Så forsvinner de ut av...

LAL: Systemet.

TL: Systemet her.

LAL: Ja. Og så viss vi...

TL: Så blir de umiddelbart satt over, derfor skulle det ikke gjøre noe å lage sluttseddel mot Nordea nå, for du ...

LAL: Nei, nei.

TL: Får dem mot Nordea. Du selger dem til Nordea igjen her.

LAL: Ikke sant?

TL: Ja.

LAL: Og så kunne jeg tenkt meg at vi tok og kjøpte 250 000 til, ikke sant?

TL: Ja, ja, ja.

LAL: Den millionen har jo du på konto. Den får jo du, for den blir jo frigitt, den, kan du si. Det blir stående 1 million..., en god million igjen der.

TL: Ja, ja, ja.

LAL: Og så kjøper vi 250 000 aksjer.

TL: Ja.

LAL: Og så satser jeg på at enten så selger jeg dem før neste fredag, eller så selger jeg dem neste fredag, eller så selger jeg dem uka etterpå.

TL: Ja, stemmer, stemmer. Altså det vil jeg tro...

LAL: Vi får til det!

TL: At det bør gå greit, altså."

Deretter var det litt frem og tilbake mellom Lunde og megleren, hvor enden på det hele var at de 200 000 aksjer som Varhei Invest kjøpte gjennom First den 3. februar og de 271000 aksjer som ble kjøpt gjennom First den 4. februar ble lagt på oppsamlingskonto frem til det ble utferdiget sluttsedler for disse den 15. februar.

Lunde har i retten forklart bruken av oppsamlingskonto som et middel til å unngå publisitet om sin aksjehandel, idet han ønsket å holde en lav profil som aksjehandler. Han så det som negativt å komme høyt opp på eksempelvis Actas aksjonærliste, som var et offentlig tilgjengelig dokument. Dette dels som følge av folkesnakket og pågang fra selgere av finansielle tjenester som fant potensielle kunder i slike lister. Videre var Lunde inne på at han ville holde en lav profil overfor kompanjongene i Favoritthytten, hvor han var daglig leder, med hensyn til hvor mye tid han brukte på handel i aksjer.

Retten finner at Lundes forklaring om bruken av oppsamlingskonto isolert sett kunne ha fremstått som plausibel. Men sett i lys av at han her under forvaltningen av fellesinvesteringene også opptrådte som stråmann for hovedtaltale, finner retten liten

troverdighet i Lundes forklaring. Det Lunde egentlig ville skjerme ved å unngå å komme høyt på aksjonærlisten i Acta, var etter rettens syn stråmannskonstruksjonen mellom ham og hovedtaltale. Retten har ved vurderingen av Lundes forhold, også sett hen til uttalelser medtaltale Nilsen hadde opp mot en annen megler i First den 10. februar, og hvor Nilsen begrunnet ønsket om å legge aksjer på oppsamlingskonto slik: *"Ja, fordi jeg tror nok at øvrigheten ikke vil eksponere alt for mye i mitt navn ovenfor han andre kompanjongen der"*. Retten viser om dette til gjennomgangen av Nilsens handler og meglersamtaler i det foregående. Det er således ikke innlysende at Lundes bruk av meglerens oppsamlingskonto var motivert av å skulle skjule sporene etter en innsidehandel.

Ved det finansieringsarrangementet som Lunde fikk megleren i First med på, frigjorde Lunde likviditet, og hvor han 3. februar flyttet 600 000 kroner over til Nordea Markets, hvor han kunne inngå terminkontrakter opp mot Acta-aksjen med langt lavere marginkrav enn hva First på det tidspunktet tilbød. Retten viser om dette blant annet til meglersamtale Lunde og megler Tormod Lundegård den 3. februar 2005 kl. 14:29, som den ikke finner det nødvendig å gjengi.

Påtalemyndigheten har for øvrig dokumentert meglersamtaler mellom Lunde og megler Tormod Lundegård, hvor de i dagene frem mot resultatfremleggelsen diskuterer hva resultatet og foreslått utbytte i selskapet ventelig vil bli. Så vidt retten forstår påtalemyndighetens prosedyre, lå Lundes estimerer så tett opp mot det resultatet slik det ble offentliggjort, at det er bevis for at hovedtaltale hadde lekket slike opplysninger til Lunde. Det dreier seg om uttalelser fra Lunde til Lundegård den 8. og 9. februar.

I meglersamtalen mellom Lunde og megler Tormod Lundegård den 8. februar kl. 10:13, fremgår det blant annet om det forestående resultatet:

LAL: Har du tippet noe kurs noe, du, eller?

TL: Eh...

LAL: Nei, eller noe regnskap... eh... resultat for 4. kvartal?

TL: Ja, altså jeg... Ja, jeg tror vel egentlig at de... Viss jeg skulle tippe noe... Altså vi ligger jo med et estimat på 106, men jeg tror kanskje de kan komme nærmere 150.

LAL: Mhm.

TL: Viss jeg skulle tippe.

LAL: Ja, hva vil da skje, liksom, viss estimatene er på 106 og det blir på 150?

TL: Ja, altså da skulle jeg tro egentlig at det skulle slå positivt ut, altså. Det er jo stort sett bare... Det er ikke så mange som følger Acta.

LAL: Nei.

TL: Så ja, kommer det inn der, så vil jeg tro at kursen skulle noe opp, altså.

LAL: Hva tror du om utbyttet, da?

TL: Eh...

LAL: Dere hadde jo 1 krone, dere, på estimatet.

TL: Ja, ja, vi hadde det, vi hadde det.

LAL: Mhm...

TL: Du tror det kan bli høyere?

LAL: Jeg lurte på det, om det gjerne vil det, ja.

TL: Ja, det kan være du får 1,50, vet du, kanskje!

LAL: Nei, 1,50 er jo jævla mye! Da skal du ha et vanvittig resultat.

TL: Ja, du skal det, altså, du skal det. Jeg har ikke akkurat utbyttet. Jeg har ikke filosofert så veldig mye over det, men...

LAL: Men hvis det skulle bli 1 krone, sant? Så er jo det...

TL: Ja, det...

LAL: ... er jo det... Hvilken kurs... Altså hvilken kurs... Ja, det er jo det. Hvilken kurs bør vi tåle? Viss det skulle bli 1,50, for å si det sånn.

TL: Ja.

LAL: Og gjerne 1,20 eller 1,25, liksom.

TL: Ja.

LAL: Hva vil du tro at vi skulle havne på da?

TL: Eh... det er vanskelig å si, altså. Det blir litt sånn at jeg... Ja.

TL: ... må stikke fingeren litte grann i været her, Lars.

LAL: Ja.

TL: For å si det sånn, altså.

LAL: Mhm.

TL: I og med at det ikke er så mange som følger det, men jeg ser ikke vekk fra at du så 11-tallet da i alle fall.

LAL: Det er positivt, for å si det sånn, ja.

TL: Ja, det bør det. Men det er utrolig vanskelig å estimere, spesielt sett i lys av at det er så få som følger dem, egentlig.

LAL: (SUKKER) Stemmer det. Jeg ser det."

I meglersamtalen mellom Lunde og megler Tormod Lundegård den 9. februar kl. 16:13 sies det videre om resultatet:

"TL: Ehh... skal vi se... hvis vi ser på... skal vi se... på Acta... hva tid var dette...?"

Det var tidlig i dag morges den kom ut her. Ehh... Hva synes du? Så du litt på det eller?

LAL: Ja, jeg så på det. For dere er veldig., jeg vet ikke om det var 108 millioner og 95 øre, eller en krone dere var ute med?

TL: Ja, 108 millioner er vel det vi har spådd her.

LAL: Ja.

TL: Og 95 øre i utbytte.

LAL: Ja, hvis det... ja. Jeg tror jo det blir mye bedre enn det.

TL: Ja, jeg tror det kan jeg tror det kan at vi ligger kanskje litt lavt på det. Jeg tror også det. Jeg tror faktisk det.

LAL: Men spørsmålet er hvor trangt det blir i døren, kan du si. For nå er det jævlig mange som laster —spørsmålet er hvem som kjøper disse aksjene som Sundal selger ut. Det er ganske smart av de og så selge —de skal ut med store volumer.

LAL: Og selge ut før (uleselig ord) —for det er mange som vil inn, ikke sant?

TL: Jo. Det er det. Det er det.

LAL: Spørsmålet er gjerne om at hvis disse som kjøper nå, skal ut gjennom den samme døren – dagen – den dag på fredag, liksom. Da blir det jævlig trangt i den døren.

TL: Ja, det gjør det. For det er klart —gode tall forventes selvfølgelig her. Det gjør det. Så det må på en måte være egnet til å overraske en god del altså. Mange ganger sånn så ser du, på en måte, i forhold til et resultatframleggelse, at (uleselig ord) ofte kan være litt sånt negativt på...

LAL: Ja.

TL: Kommer det inn omtrent som ventet, så går kursen ned. Og kommer det svake —så blir det skikkelig straff. Du vil ikke få tilsvarende positiv reaksjon hvis de leverer bedre altså, av og til.

LAL: Nei.

TL: Så det er litt sånn på en måte ikke helt jevnt —jevne utslag —i forhold til hvor det faktisk havner der altså.

LAL: Nei.

TL: Synes jeg av og til at du ser.

LAL: Hvis du hadde fått 150 —du tippet jo 150 millioner selv, sant?

TL: Ja.

LAL: Hvis du får 150 millioner —hva tror du som skjer da? 1,25 gjerne, kan vi si, i utbytte da... Da er det plass til det kan du si.

TL: Ja. Da vil jeg jo tro at vi kanskje skulle gå kanskje noe ytterligere opp i forhold til der vi ligger i dag.

LAL: Ja. Jævlig vanskelig å vite det der.

TL: Ja, det er fryktelig vanskelig. Det er derfor, som du skjønner, jeg tør ikke å være veldig sånn kategorisk her, for å si det sånn.

LAL: Nei.

TL: Ehh... En... en... selvfølgelig angrepsvinkel kan jo være hvis du vil på en måte —ta ut noe i forkant —men samtidig —jeg tror det blir OK tall altså. Tror det.

LAL: Du kan si, hvis det skulle bli en krone eller 1,25 i utbytte og, så er det jo faen meg mye penger det og.

TL: Ja, det er det. Det er det.

LAL: God avka... hvis du tenker på det... en avkastning på 1,25 – det er tingen på den. Altså burde kursen vært i 12 kroner i vertfall, for å si det sånn, ikke sant.

TL: Ja da, ja da. Det er sant det, så det kan godt være vi ser 11-tallet her altså, skal ikke se vekk i fra det."

Så vidt retten kan se, innebar Lundes estimer med hensyn til foreslått utbytte et svært godt treff, og som kan sees som påfallende i lys av at meglerhusets analyse lå på et lavere estimat.

På den andre siden var det megleren Lundegård som introduserte 150 millioner kroner som resultat og som i det ytre var basis for Lundes analyse. Retten kan således ikke slutte av ovennevnte alene at Lunde hadde fått tilgang til resultatopplysninger innad i Acta før resultatfremleggelsen.

Påtalemyndigheten har for øvrig vist til at Lunde i andre meglersamtaler har ordlagt seg slik at han forventet å bli informert av andre om begivenheter i Acta før de var kjent i markedet, og at det skal ha betydning også for vurderingen av den foreliggende sak. I en meglersamtale mellom Lunde og megler Tormod Lundegård 28. august 2004, gjorde megleren Lunde kjent med at hovedtaltale og Ydstebø hadde kjøpt 10 millioner Acta-aksjer gjennom Spring Active AS og at kursen i selskapet hadde fått et løft idet nyheten ble kjent. Lunde kjøpte deretter noen aksjer og dialogen om emnet rundes i samtalen av slik:

"LAL: Ta dem på Varhei.

TL: Ta de på Varhei. Kjøper av 15 000 på 4.15 og de er på Varhei. Skal vi se. Ja, det er jo et godt signal at de kjøper tungt her, den synes jeg jo.

LAL: Ja, faen, men det burde jeg ha visst! Han burde ha sagt det til meg, men jeg er jo ikke hjemme, jeg er i Spania for tida."

Etter rettens vurdering viser denne samtalen at hovedtaltale ikke nødvendigvis delte kurssensitiv informasjon med Lunde, selv om Lunde opererte som stråmann for ham. At hovedtaltale i rikt monn var svært løsmunnet om sensitive selskapsopplysninger idet likviditeten raknet for ham vinteren 2008, slik retten vil komme nærmere inn på i

tilknytning til tiltalen post II c), er heller ensbetydende med at han var like løsmunnet i 2005, da han ikke hadde det samme behovet for snakke opp kursen på Acta-aksjen.

Retten finner med grunnlag i de bevis som er gjennomgått i det foregående, det bevist utover enhver rimelig tvil at de aksjehandler som Lunde her gjennomførte som stråmann for hovedtaltale, også var konkret styrt av denne. Dette innebærer at retten er kommet til at hovedtaltale, med kunnskap om hovedinnholdet i Acta Holding Q4-resultat, overførte 3 025 000 kroner til Lunde, nettopp i den hensikt at Lunde som stråmann for ham skulle gjøre oppkjøp i Acta aksjen før resultatfremleggelsen, og at Lunde også kjøpte seg opp i Acta-aksjen før resultatfremleggelsen etter instruks fra hovedtaltale. Retten har ved bevisbedømmelsen også lagt vekt på den åpenbare styring som hovedtaltale etter meglersamtalene gjorde i forhold til den Nilsen, som også var stråmann for hovedtaltale, men som på det tidspunktet var langt mindre kyndig på aksjemarkedet enn Lunde.

Hva som konkret ble opplyst fra hovedtaltale til Lunde i det denne ble instruert til å kjøpe aksjer i Acta før resultatfremleggelsen, er ikke klarlagt for retten. Retten finner det imidlertid bevist ut over enhver rimelig tvil at Lunde, idet han var utstyrt med penger og instruks om å kjøpe aksjer før resultatfremleggelsen, innså at hovedtaltale, ut fra sin tilknytning til Acta, hadde kunnskap om resultatet i selskapet som ikke var allment kjent i markedet.

4.2.6 Skyldpørsmålet – hovedtaltale Fred Anton Ingebrigtsen

Med grunnlag i det bevisresultat retten er kommet til i det foregående, finner retten det ikke tvilsomt at hovedtaltale objektivt forbrøt seg mot forbudet mot innsidehandel i verdipapirhandelloven 1997 § 2-1, idet han gjennom Nilsen og Lunde (via Varhei Invest) kjøpte til sammen 1 869 000 aksjer i Acta i dagene før selskapet 11. februar 2004 offentliggjorde resultatet fra 4. kvartal 2004.

Dette var aksjer som de to medtaltale Nilsen og Lunde, i henhold til den underliggende stråmannsavtale retten har redegjort for under postene III og II, handlet for hovedtaltale mot godtgjørelse.

Handlene ble styrt av hovedtaltale for å ta ut gevinstpotensialet som lå i informasjonen som lå i Actas resultat for fjerde kvartal og som ikke fullt ut var kjent i markedet. Hovedtaltale satt således på konkret innsideinformasjon idet handlene ble forberedt og gjennomført for hans regning og risiko. Retten viser om dette blant annet til kursutviklingen og volumøkningen omsetningen av Acta-aksjen i dagene umiddelbart etter resultatet ble offentliggjort. I forhold til investortesten, finner retten det åpenbart at en investor ville ha vektlagt kunnskap om Actas Q4 resultat ved en investeringsbeslutning like før offentliggjørelsen av disse tallene. Hovedtaltale innfrir ved sin handling således gjerningsbeskrivelsen i innsidebestemmelsen i verdipapirhandelloven § 2-1, slik den lød på gjerningstiden.

Etter verdipapirhandelloven § 14-3 første ledd er skyldkravet for straff for overtredelse av lovens § 2-1 "*forsett eller uaktsomhet*". I lys av det bevisresultat retten har kommet til i det foregående, er det klart hovedtaltale forsettlig overtrådte bestemmelsen, idet han med kunnskap til hovedpunktene i resultatet for Q4 instruerte de medtaltale til å kjøpe aksjer for ham før resultatfremleggelsen.

Hovedtaltale – Fred Anton Ingebrigtsen – blir etter dette å domfelle for innsidehandel i samsvar med tiltalebeslutningen post II a).

4.2.7 Skyldspørsmålet – medtaltale Kåre Nilsen

Idet medtaltale Nilsen gjennomførte de aksjehandler som hovedtaltale domfelles for, som stråmann for denne, overtrådte Nilsen objektivt gjerningsbeskrivelsen i verdipapirhandelloven § 2-1, slik den da lød, som medvirker til hovedtaltale.

Nilsen kan likevel bare straffes for medvirkningsovertredelsen dersom han på gjerningstiden utviste den skyld som etter loven er nødvendig for fellelse. Etter verdipapirhandelloven 1997 § 4-3 er skyldkravet uaktsomhet eller forsett. Dette innebærer at Nilsen skal domfelles for medvirkning til innsidehandel dersom han burde ha innsett at han medvirket til hovedtaltales innsidehandel, og hans bidrag til gjennomføringen av handelen av den grunn samlet sett fremstod som uaktsom. Det kreves således ikke etter loven at medvirkeren hadde positiv kunnskap om at hovedmannen handlet med grunnlag i innsideinformasjon.

Nilsen handlet som nevnt som stråmann for hovedtaltale med grunnlag i et avtalearrangement med hovedtaltale som innebar økonomisk vinning for Nilsen, og slik at handlene ble gjennomført for hovedtaltales regning og risiko. Det var også med grunnlag i dette stråmannsarrangementet at Nilsen handlet aksjer for hovedtaltale i eget navn den 10. februar. Nilsen var ut fra sin kunnskap om aksjemarkedet vel kjent med den spenning og den latente betydning fremleggelsen av et kvartalsresultat hadde for et børsnotert selskap, og at resultatet for Q4 skulle legges frem den 11. februar. Nilsen var endelig vel kjent med at hovedtaltale formelt og reelt som del av selskapets konsernledelse hadde informasjon om selskapets Q4 resultat i det han - etter instruks fra hovedtaltale - i eget navn handlet aksjer i Acta Holding ASA for denne dagen før resultatfremleggelsen. Med grunnlag i disse forhold finner retten at Nilsen, idet han handlet aksjene for hovedtaltale, innså at hovedtaltale handlet gjennom ham på grunnlag av innsideopplysninger. Retten er således kommet til at Nilsen er skyldig i forsettlig medvirkning til hovedtaltales innsidehandel.

Medtaltale Kåre Nilsen blir etter dette å domfelle i samsvar med tiltalebeslutningen post II a) for medvirkning til hovedtaltales innsidehandel.

4.2.8 Skyldspørsmålet – medtaltale Lars Audun Lunde

Idet medtaltale Lunde gjennomførte de aksjehandler som hovedtaltale domfelles for, som stråmann for denne gjennom Varhei Invest AS, overtrådte Lunde objektivt gjerningsbeskrivelsen i verdipapirhandelloven § 2-1, slik den da lød, som medvirker til hovedtaltale.

Lunde kan likevel bare straffes for medvirkningsovertredelsen dersom han på gjerningstiden utviste den skyld som etter loven er nødvendig for fellelse. Etter verdipapirhandelloven 1997 § 4-3 er skyldkravet som nevnt uaktsomhet eller forsett. Dette innebærer at Lunde skal domfelles for medvirkning til innsidehandel dersom han burde ha innsett at han medvirket til hovedtaltales innsidehandel, og hans bidrag til gjennomføringen av handelen av den grunn samlet sett fremstod som uaktsom. Det kreves således ikke etter loven at medvirkeren hadde positiv kunnskap om at hovedmannen handlet med grunnlag i innsideinformasjon.

Lunde handlet som nevnt som stråmann for hovedtaltale med grunnlag i et avtalearrangement med hovedtaltale som innebar økonomisk vinning for Lunde, og slik at handlene ble gjennomført for hovedtaltales regning og risiko. Det var også med grunnlag i dette stråmannsarrangementet at Nilsen handlet aksjer for hovedtaltale i eget navn den 2., 3., og 4. februar 2005. Lunde var ut fra sin kunnskap om aksjemarkedet vel kjent med den spenning og den latente betydning fremleggelsen av et kvartalsresultat hadde for et børsnotert selskap, og at resultatet for Q4 skulle legges frem den 11. februar. Lunde var videre vel kjent med at hovedtaltale formelt og reelt som del av selskapets konsernledelse hadde informasjon om selskapets Q4 resultat i det han - etter instruks fra hovedtaltale - i Varhei Invests navn handlet aksjer i Acta Holding ASA for hovedtaltale dagen før resultatfremleggelsen. Med grunnlag i disse forhold finner retten at Lunde, idet han på vegne av Varhei Invest handlet aksjene for hovedtaltale, innså at hovedtaltale handlet gjennom ham på grunnlag av innsideopplysninger. Retten er således kommet til at Lunde er skyldig i forsettlig medvirkning til hovedtaltales innsidehandel.

Medtaltale Lars Audun Lunde blir etter dette å domfelle i samsvar med tiltalebeslutningen post II a), for medvirkning til hovedtaltales innsidehandel.

4.3 NEGATIVT RESULTATVARSEL HØSTEN 2007: TILTALBESLUTNINGENS POST II B

4.3.1 Innledning: Det straffbare forhold og lovgrunnlaget

Det straffbare forhold er slik beskrevet i tiltalens post II b:

"Gjelder tiltalte nr. 1 (Fred Anton Ingebrigtsen), nr. 2 (Kåre Nilsen), nr. 3 (Lars Audun Lunde), nr. 4 (Oskar Andersen), nr. 5 (Knut Helge Nordbotn) og nr. 7 (Johnny Bondestad)

Senest tirsdag 25. september 2007, før børsen stengte, i Stavanger og/eller andre steder, fikk Fred Anton Ingebrigtsen opplysninger relatert til at delårsresultatet for ACTA for 3. kvartal 2007 ville bli dårligere enn markedet hadde grunn til å forvente.

Til tross for at han hadde nevnte opplysninger solgte han via Kåre Nilsen, Lars Audun Lunde, Oskar Andersen, Knut Helge Nordbotn og Johnny Bondestad og/eller deres respektive aksjeselskaper, og/eller oppfordret eller på annet vis ansporet han dem til salg av finansielle instrumenter i ACTA i perioden torsdag 20. september 2007 til torsdag 4. oktober 2007.

Til tross for ovennevnte gjennomførte Nilsen, Lunde, Andersen, Nordbotn og Bondestad og/eller deres respektive aksjeselskaper salg av finansielle instrumenter i ACTA. Ved børsmelding fredag 5. oktober 2007 kl. 08:37 offentliggjorde Acta Holding ASA resultatvarsel for 3. kvartal 2007."

For denne innsideposten er lovgrunnlaget verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79, med lovendringen som gjelder for perioden fra 1. september 2005 til og med 31. oktober 2007. Det følger av lovens § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-3 første ledd, jf. § 2-1 første ledd, at straffansvar påhviler den som med innsideinformasjon har kjøpt og solgt og/eller tilskyndet til kjøp og salg av finansielle instrumenter notert på norsk børs, og den som har medvirket til dette. Reglene er tilpasset EUs markedsmanipulasjonsdirektiv.

Verdipapirhandelloven 1997 § 2-2 første til tredje ledd fikk ved lovendringen av 4. mars 2005 nr. 11 følgende ordlyd:

”§ 2-2 Definisjon av innsideinformasjon

Med innsideinformasjon menes presise opplysninger om de finansielle instrumentene utstederen av disse eller andre forhold som er egnet til å påvirke kursen på de finansielle instrumentene eller tilknyttede instrumenter merkbart, og som ikke er offentlig tilgjengelig eller allment kjent i markedet.

Med presise opplysninger menes opplysninger som indikerer at en eller flere omstendigheter eller begivenheter har inntruffet eller med rimelig grunn kan ventes å ville inntreffe og som er tilstrekkelig spesifikke for å trekke en slutning om den mulige påvirkningen av disse omstendighetene eller begivenhetene på kursen til de finansielle instrumentene eller de tilknyttede finansielle instrumentene.

Med opplysninger som er egnet til å påvirke kursen til finansielle instrumenter eller tilknyttede finansielle instrumenter merkbart, menes opplysninger som en fornuftig investor sannsynligvis vil benytte som en del av grunnlaget for sin investeringsbeslutning.”

Sentralt i bedømmelsen av om det er begått straffbar innsidehandel er for det første at det objektivt sett forelå en ikke offentlig tilgjengelig kurssensitiv hendelse som kunne påvirke kursen *merkbart*, og som dermed består den fornuftige investor-testen, samt at en person i en innsideposisjon som innehadde *presise opplysninger* om denne hendelsen har foretatt handel. Retten vil først i punkt 4.3.3 til 4.3.6 ta stilling til bevisene i saken, og dernest i punkt 4.3.7 gå nøyere inn på rettsanvendelsen. Til slutt vil skyldspørsmålet bli vurdert separat for hovedtaltale og de fem medtaltale.

4.3.2 Innledende merknader til bevisbedømmelsen

Den sentrale problemstilling er hvorvidt det negative resultatet i Acta-konsernet for tredje kvartal 2007 var en selskaphendelse egnet til å påvirke kursen merkbart, og dernest hvorvidt hovedtaltale som primærinnsider innehadde presis informasjon om denne hendelsen og derfor var ilagt et absolutt handelsforbud. Det er på det rene at fem av de medtaltale startet omfattende nedslag av sine Acta-posisjoner fra den 20. september 2007, og at de alle fem fortsatte å selge seg ned, helt eller delvis, frem til og med 4. oktober. Opplysningene om negativt kvartalsresultat ble gjort tilgjengelig for markedet ved selskapets børsnotering den 5. oktober.

Påtalemyndigheten har anført at hovedtaltale gjennom sin eierposisjon, samt styredeltakelse i driften av Acta-konsernet og Spring-selskapene innehadde denne informasjonen senest før børsåpning den 24. september, og at det objektivt sett var tale om innside-informasjon i lovens forstand. Nedslagene skjedde for hovedtaltales regning og risiko, subsidiært ved at han tilskyndet handlende. Fra forsvarers side er det i hovedsak gjort gjeldende at hovedtaltale ikke var kjent med detaljene før tidligst den 3. oktober, dessuten at det ikke var nødvendig å sende ut noe børsvarsel og tvil om denne fremgangsmåten innad i konsernledelsen, og at kursfallet skyldes andre ting, som finansmarkedet, og var tatt ut i markedet ved kursfall før den 5. oktober. Videre er det påpekt at salgene skyldes press fra meklerhusene om å foreta tvangssalg som følge av marginbrudd.

Retten vil i sin bevisvurdering først ta stilling til *hendelsen i Acta*, herunder i) hva som utløste det negative resultatvarselet den 5. oktober, og ii) når disse faktiske opplysningene var gjort kjent for konsernledelsen og styret. I denne forbindelse vil retten vil se nærmere på iii) hendelsens karakter, herunder hvordan den er beskrevet av de ulike aktørene i selskapets ledelse, og iv) hvilke konsekvenser man tillå informasjonen og tiltak man på denne bakgrunn foretok.

Deretter vil retten vurdere *hovedtiltaltes kunnskap* om hendelsen, herunder i) på hvilket tidspunkt hovedtiltalte innehadde informasjonen, enten i følge påtalemyndigheten senest 24. september før børsåpning eller i følge hans egen forklaring først den 3. oktober, og ii) graden av informasjonstilgang.

Retten vil dernest redegjøre for de *nedsalgene som fant sted hos de medtiltalte*. I denne forbindelse vil retten i et eget punkt drøfte spørsmålet om eventuell befriende virkning av såkalte "press-samtaler" fra meklerhusene om tvangssalg.

4.3.3 Hva skjedde i Acta?

Om morgenen den 5. oktober 2007 sendte styret i Acta Holding ut børsmelding med varsel om negativt resultat i tredje kvartal. Meldingen resulterte i en kursfall på 15 % samme dag. Retten vil nå gjennomgå forhistorien. Situasjonen for selskapet er grundig belyst gjennom mailer, notater og vitneforklaringer knyttet til opptakten til den negative børsmeldingen, herunder konsernledermøte den 17. september, påfølgende "krigsmøter", beslutninger og tiltak.

En forløper var gitt i Spring Ukesrapport uke 37, der det het i mail fra mekler Ole Njærheim i Spring Capital datert den 13. september:

"Acta-Investorene og analytikerne som Acta traff i London og USA var mest opptatt av hvordan rentene og de økte kredittspreadene påvirket Acta. Jeg forstod det slik at de ikke var meget opptatt av forretningsmodell eller resultater, det hadde visst nok vært et meget sterkt fokus på dette med rente og kreditt. I følge Christian så hadde denne problemstillingen også påvirket Acta i en viss grad ved at en så at bankene ikke var like villige som før til å låne ut penger til nye eiendomsinvesteringer, og i såfall kun til en høyere rente og med dertilhørende større krav til egenkapital. Dette kan bety at nivået på eiendomsinvesteringer i Q3 vil bli lavere enn man hittil har antatt. Sjekket dette opp med Jarle i ABG og han sa at kredittspreaden for dem hadde gått opp med 50 punkter, men de lange rentene hadde samtidig falt noe. Bankene er mye mindre enn før villige til å gi høy gearing, og coventants er blitt strengere. De hadde et nylig eksempel hvor en bank hadde trukket et term sheet som var styrebehandlet, som de nå ville saksøke banken for. For øyeblikket satt selgerne på gjerdet og betingelsene for kjøperne var forverret og det medførte at få avtaler ble inngått. Volumet generelt fremover ville nok bli lavere fordi de fondene som opererte med 90% finansiering ikke ville få det, men det kunne på den annen side bli bedre muligheter for Acta som brukte lavere gearing. Konklusjonen var at markedet var tørt akkurat nå, men dette kunne bli en fordel for Acta på litt sikt."

Finansdirektør i Acta Holding Christian Tunge ble orientert og brukte Njærheims modeller i sine beregninger i de kommende dager. Njærheim mailet den 14. september til ham *Acta kvartalsresultat predictor*, som blant annet viste periodeslag, salgsinntekter, kostnader og aktiva:

ingen emisjoner i shipping eller PE i q3

Vedlegger også en prognose for indeksobligasjoner, som jeg ba Christer M lage. Den ser heldigvis mer positiv ut (relativt sett—ingen gjenkjøp denne gang) "

Konsernsjef Mørdre svarte samme dag og var enig i at det var verre enn først antatt. Han varslet uttrykkelig i mail av 20. september om at selskapet kunne bli nødt til å sende ut et negativt resultatvarsel til børsen. Han ba også om at informasjonsflyten ble begrenset. Mailen lyder slik:

"Hei Geir, enig at dette ikke er lystig lesning og verre enn først antatt. Vi får håpe at salg av fond/UL og 2.hånds omsetning av eiendom vil bidra til å rette opp noe av bildet samt gi oss bedre forklaring på avviket mellom registrert og kontrollert salg. Hyggelig at IO salget er såpass bra.

Forøvrig kan dette være såpass dårlig at vi kan bli nødt til å sende ut et negativt resultatvarsel for Q3.

Dette vet vi først når Morten har laget ferdig estimatene for Q3 og Christian har et klart bilde av snitt estimat i markedet for Q3. Disse 2 oppgavene bør prioriteres høyt.

Når det gjelder innsatsen resten av året og en plan for dette, ønsker jeg som nevnt at vi kaller sammen til et møte mellom Janne, Robert, deg og meg hvor vi lager en ekstraordinær handlingsplan for resten av høsten. Formålet med dette bør være både å sikre et godt Q 4 og å ha klar kommunikasjon med markedet på Q3 presentasjonen. Jeg tar initiativet til dette.

Når det gjelder Alfred, synes jeg det er viktig at han får disse rapportene da han er veldig involvert i dette arbeidet.

Synes også Janne og Robert bør se dette men ikke dele informasjonen med andre.

Simen"

Den 21. september skrev Mørdre til de kommersielle lederne Aakre; Karlson og Solberg og innkalte til "krigsråd" om Q3:

"Hei alle tre.

Basert på dårlige finansielle Q3 tall, lav tegning i eiendom og utfordringer i finansieringsmarkedet for våre prosjekter, ønsker jeg at vi har et krigsråd for høsten på hvordan vi legger taktikken. Relativt åpen agenda men vi har behov for noen konkrete beslutninger. Jeg kan innlede. Ber Ellen sette opp møtet."

Den 25. og 26. september ble det så avholdt interne møter om Q3. I notat ført i pennen av Tunge er møtene kalt "krigsmøter" om Q3 og temaet " hva gjør vi". Tilstede var blant annet Solberg, Mørdre og Tunge. I notatet fremgår det blant annet at der var tale om

"Dårligste kvartal på 3 år-må antakelig kommunisere med markedet".

Deretter ble det foretatt en innkalling til styremøte fra Tunge datert den 1. oktober 2007 som lød slik:

"Emne: Innkalling til ekstraordinært styremøte per telefon torsdag 4.10 kl. 16:30 - 17:30

Kjære styremedlemmer, torsdag 4.10 kl. 16:30 —17:30. Vi ringer dere opp på e. vanlige numrene dersom vi ikke får beskjed om noe annet."

Styremedlem Petter Berge etterspurte begrunnelsen for styremøtet:

"Subject: SV: Innkalling til ekstraordinært styremøte per telefon torsdag 4.10 kl. 16:30 - 17:30 Kan noen indikere hvorfor det er behov for et ekstraordinært møte?"

Mvh Petter"

I mail av 2. oktober forklarte Tunge at det ble innkalt til ekstraordinært styremøte pga det svake resultatet for tredje kvartal. Mailen lød slik:

"Subject: RE: Innkalling til ekstraordinært styremøte per telefon torsdag 4.10 kl. 16:30 - 17:30

Jeg beklager at jeg ikke var tydeligere. 3. kvartalstallene ser ut til å bli en del svakere enn det markedet forventer. Jeg sender dere tall som er 95-99 % sikre i morgen kveld i tillegg til en anbefaling.

Mvh Christian"

Tunge påpekte i retten at det for ham var tale om en uventet utvikling, og at han først ble klart over alvoret da han fikk mailen om "katastrofale" tall fra Solberg, som var en ellers nøktern person, og som kjente emisjonstallene godt.

I forberedelsene til styremøtet laget Tunge et notat med mulige forklaringer som han sendte på mail den 3. oktober til blant annet Ydstebø:

"Subject: Q3

Attachments: Konsensus 3Q og YE 07_031007.xis

Melding vs ikke melding

Forecast 3Q07 vs 3Q06(...)

Delårstallene for Acta Holding ASA i tredje kvartal er preget av flere faktorer som har påvirket inntjeningen negativt. Tredje kvartal hadde i år effektivt kun seks uker med kundeaktiviteter, noe som er xx (uker?) kortere enn normalt. Acta Holding ASA endret i tredje kvartal på belønningssystemet for rådgivere, hvor målsettingen for forandringen er å gi sterkere insentiver for nyrekruttering av kunder fremfor transaksjoner med eksisterende kunder. Dette er et tiltak som vi mener er en god investering for fremtidig inntjening. Erfaringene hittil viser at nye kunder plasserer like mye AUM som eksisterende kunder.

Implementeringen av nytt belønningssystem har dog hatt negative inntjenings effekter på kort sikt. Acta Holding ASA har i løpet av 2007 rekruttert (100?) rådgivere. Integreringen av nye rådgivere har kostet tid og ressurser, men erfaringene hittil viser at den går som forventet. Ansettelsen av nye rådgivere er en investering i fremtidig vekst.

Lav inntjening for Acta Holding ASA på eksisterende investeringer.

Vi bør dessuten si noe om følgende:

(...)Den makroøkonomiske situasjonen, med sterkt redusert likviditet og økte risikopremier, har skapt en del usikkerhet i de globale finansmarkedene(...)"

Fra forsvarrets side er det argumentert med at mailens tekst "melding v ikke melding" indikerte at det forelå tvil hos administrasjonen om forholdet skulle børsanmeldes. Retten kan imidlertid ikke se at Tunge i sin forklaring for retten tilkjennega noen slik tvil om at melding skulle sendes, men at det var en diskusjon om hva som skulle stå i meldingen. Under enhver omstendighet er den mailen han så sendte 4. oktober kl.

0121 krystallklar. I denne mailen som ble sendt til styret bare noen timer før styremøtet, skrev Tunge følgende:

"Subject: Mer informasjon om 3. kvartalsresultatet

Attachments: Konsensus 30 og YE 07_031007.xls

Kjære styremedlemmer,

Administrasjonen forventer at tredjekvartalstallene kommer til å bli betydelig lavere enn det markedet forventer. Det vil fortsatt bli jobbet med tallene utover i morgen, men usikkerheten er nå på et slikt nivå at vi vil anbefale at det sendes ut en børsmelding etter vedtak i styret. Hvis styret er enig i denne vurderingen, foreslår vi at dette sendes fredag morgen. (...)

Vi holder på å jobbe med innholdet i børsmeldingen, men foreslår at meldingen tar utgangspunkt i følgende punkter(...)"

Fra protokoll fra ekstraordinært styremøte i Acta Holding ASA den 4 oktober 2007 hitsettes:

"Børsmelding om 3. kvartalsresultatet

Christian Tunge orienterte om bakgrunnen for administrasjonens anbefaling om å sende børsmelding og innholdet i denne. Styret gav sin tilslutning til å sende børsmelding og administrasjonen ble bedt om å ferdigstille denne og sende den i henhold til børsens regelverk."

Melding ble sendt børsen den 5. oktober 2007. Fra denne siteres:

"Actas satsing på fremtidig vekst og en avventende investeringsaktivitet gir negativ inntektseffekt i 3. kvartal.

Acta Holding ASA gjennomfører tiltak som øker fremtidig inntjening. De viktigste veksttiltakene er en sterk rekruttering av ansatte i kundeposisjon og rekruttering av nye kunder. Kombinert med en avventende investeringsaktivitet innen eiendom, gir dette på kort sikt en negativ inntektseffekt. Brutto tegning og driftsresultat i 3. kvartal blir på henholdsvis cirka 3,1 milliarder kroner og om lag 122 millioner kroner. Selskapet opprettholder imidlertid målet om 2,7 milliarder kroner i driftsresultat i perioden 2005-2007. Dette betyr en ambisjon om et driftsresultat på rundt 1 milliard kroner for regnskapsåret 2007. Videre har selskapet en ambisjon om at utbyttet for regnskapsåret 2007 blir minimum på samme nivå som for regnskapsåret 2006."

I vitneforklaringene i retten fra Mødre, Flørenæss, Tunge, Solberg og Aakre bekreftes det overraskende dårlige resultatet, og at konsernledelsen var fullt innforstått med dette allerede den 17. september 2007. Finansdirektør Tunge opplyste i retten at resultatet i forhold til hva markedet forventet, var så vidt svakere at de i administrasjonen valgte å anbefale styret å sende en slik melding og det gjorde de. Det var ikke tidligere sendt en slik negativ profit warning. Det var tale om vesentlig avvik, dvs 20, 30, 40 % avvik.

Konsernsjef Simen Mødre bekreftet dette i sin forklaring for retten og opplyste at selskapet i henhold til børsreglement var *tvunget til å varsle* når resultatet var såpass negativt i forhold til eget kvartalsresultat og estimatene, uansett om 4. kvartal ville bli bedre.

Alfred Ydstebø, daværende styreformann både i Acta Holding og i Spring Kapital ble orientert senest 24. september 2007 og har i retten forklart at han anså disse

opplysningene om et negativt resultat å være helt klart meldepliktig og dessuten sensitiv innsideinformasjon. Han tilkjenner også at han anså det sannsynlig at hovedtaltale var informert om det samme.

Også styremedlem Petter Berge var enig at børsmelding var nødvendig, jf. hans mail til styret den 4. oktober:

"Jeg slutter meg til vurderingen om at vi bør sende varsel - vi har valgt å gjøre det ved positive overraskelser, og da bør vi være konsistente og også varsle med et såpass stort negativt avvik.

Tatt i betraktning at analytikere ser ut til å samles om en opplevelse av at høyere rente (uten å si noe om hva en "høy rente" er) er negativt for Acta, er det dog svært viktig at vi ikke heller mer bensin på det bålet. Hvis det meste av avviket kan forklares med noe uheldig timing for avslutning av prosjekter synes jeg vi bør fokusere på det - og understreke at etterspørselen ikke har endret seg. Det er vel heller ikke noe poeng å overkommunisere evt. utfordringer noen av bankene måtte ha hvis vi likevel er komfortable med at vi faktisk får finansiert det vi ønsker - jeg tror at dette punktet er ekstremt følsomt akkurat nå, og vi bør ikke "varsle" noe her mer mindre det er svært vesentlig."

I sin vitneforklaring sa Berge blant annet at hans refleksjon i forhold til innholdet i børsmeldingen var at de måtte sende børsmelding, men også tenke seg grundig vedrørende innholdet for ikke å skape en unødvendig krise. Han reagerte på at direktøren i Spring Kapital Peter FUSDahl hadde fått informasjonen, som han betegnet som "*grusomt sensitiv*".

Retten legger dermed til grunn som bevist utover enhver rimelig tvil at selskapets ledelse og styret anså informasjonen av en slik viktighet at det var helt nødvendig å kommunisere den til markedet. Det var dermed høyst påregnelig for de som var informert om situasjonen at det ville gå ut et negativt resultatvarsel til børsen med et sannsynlig påfølgende kursfall. Samlet sett fremstår det for retten som åpenbart at selskapets øverste ledelse og styre selv oppfattet opplysningen som kurssensitiv, uansett hvilke ulike forklaringer som måtte foreligge om *hvorfor* tallene var så dårlige. Dessuten falt børsen med hele 15,2 prosent den dagen børsmeldingen ble sendt. Markedet reflekterte dermed at opplysningen var kurssensitiv og egnet til å påvirke kursen. Det må også legges til grunn at informasjonen ble behandlet som sensitiv fra selskapets side i den forstand at det var tale om innsideopplysninger omfattet av taushetsplikten.

Fra forsvarers side er det anført at det egentlig ikke var et så svakt resultat, eller noen kontrast til det guidede totalresultat for hele året, medtatt fjerde kvartal, og det derfor ikke hadde vært nødvendig å gå ut med en børsmelding. Etter rettens syn kan dette argumentet ikke være avgjørende, når selskapets ledelse og styre på det avgjørende tidspunkt var av en helt annen oppfatning. Muligheten for et negativt resultatvarsel til børsen var som nevnt på agendaen allerede fra 20. september, jf. konsernsjef Mørdres mail denne dagen.

4.3.4 Hva visste hovedtaltale?

4.3.4.1 Innledning

Den neste problemstillingen er *hvorvidt* hovedtaltale hadde presise opplysninger om det forventede dårlige resultat for tredje kvartal, og i så fall *når*. På det aktuelle

tidspunktet, dvs. september 2007, hadde hovedtiltalte gjennom Spring Holding 2 ASA ca. 8 millioner Acta-aksjer på termin. Spring Holding 2 ASA var 100 prosent eid av hovedtiltalte og hans nærstående. Gjennom Spring Holding 2 kjøpte hovedtiltalte den 12. september for 4 millioner i forwardkontrakter. Spring Holding 2 eide også 50 prosent av Spring Capital AS, som eide over 82 millioner aksjer i Acta. Kursutviklingen var dermed av stor betydning for ham. En rekke vitner har beskrevet ham som å ha vært til enhver tid opptatt av "farten i butikken". Hans særlige styrke var nettopp salgssiden av organisasjonen, noe han selv for så vidt har forklart seg inngående om. Hans formelle roller var styremedlem i ACTA-konsernet og styreformann i Spring Kapital. Fra 1. januar 2006 til 6. juni 2008 hadde han videre en konsulentavtale med Acta Holding ASA.

Av vesentlig betydning for bedømmelsen er at hovedtiltalte var i en slik posisjon at han utvilsomt hadde mulighet til å vite noe, *før* markedet. Hovedtiltalte var på det aktuelle tidspunkt primærinnsider og dermed undergitt handelsforbud og taushetsplikt, undersøkelsesplikt i forkant av en handel og rådgivingsforbud, jf. VPHL §§ 2-3, 2-4, og 2-7. Videre bemerkes at han som primærinnsider etter VPHL § 2-6 hadde en særskilt undersøkelsesplikt opp mot innsidereglene basert på sin tilknytning til utstederselskapet, som "*styremedlem og ledende ansatt*" i utstederselskapet. Det er i bestemmelsen presisert at styremedlemmer og ledende ansatte i konsernselskaper omfattes av undersøkelsesplikten dersom de "*normalt kan antas å få tilgang til innsideinformasjon.*"

I tillegg må det hensyntas at tidsperioden *rett før kvartalsvarsel* nettopp er en fase hvor forhåndsopplysninger om resultatet må håndteres som innside-informasjon.

Nedsalgene begynte som nevnt 24. september, og for Oskar Andersen allerede den 20. september. Hovedtiltalte hevder at han for sin del først fikk vite om det dårlige resultatet og børsmelding på plenen på eiendommen sin i Marbella, Spania den 3. oktober, der han tilbrakte sin høstferie. Han fikk da se referatet fra styremøtet. Det er ubestridt at han reiste til Spania den 28. september i privatleid jettfly sammen med Nordbotn.

Retten vil i det følgende gå igjennom den informasjon som forelå og hovedtaltaltes kunnskap om den.

4.3.4.2 Informasjon fra selskapet

4.3.4.2.1 Månedrapport Acta for august 2007

Alle i konsernledelsen og styret mottok månedrapport for Acta Holding for august 2007, som viste lavere tegningstall enn budsjettert og lavere inntekter fra investeringer i eiendomsprosjekter:

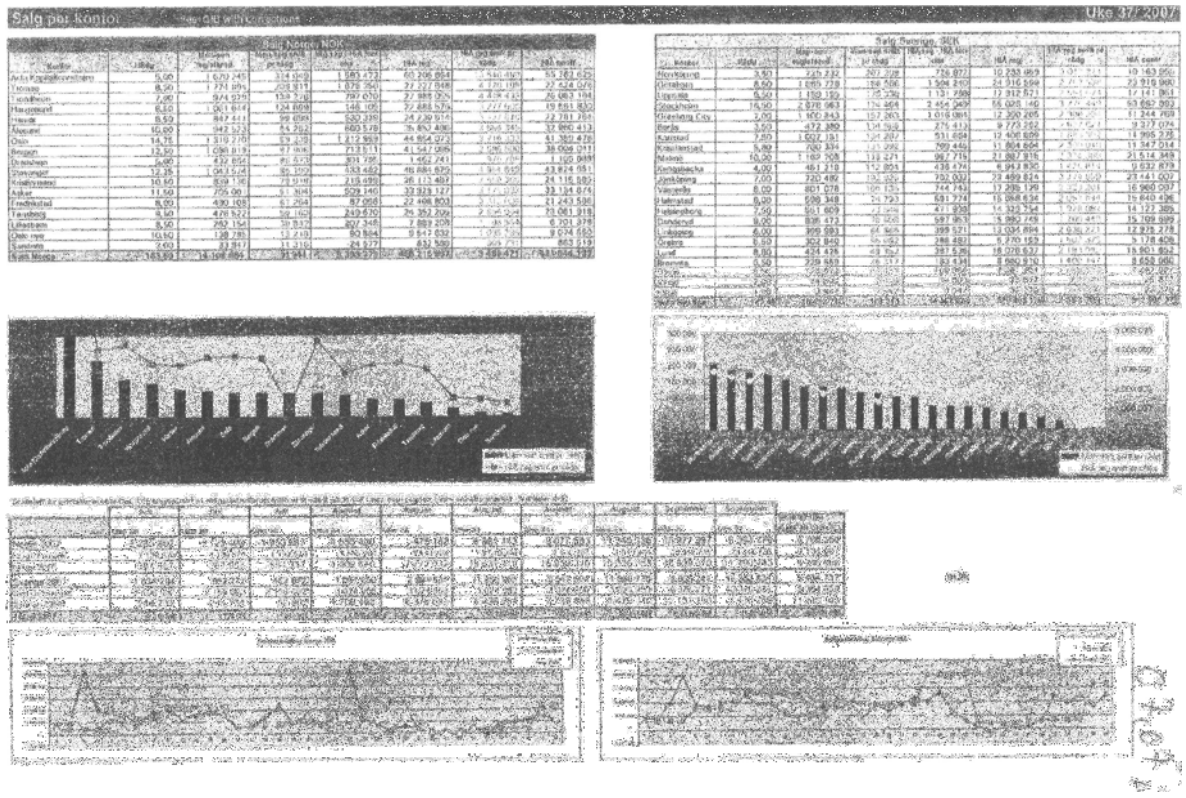

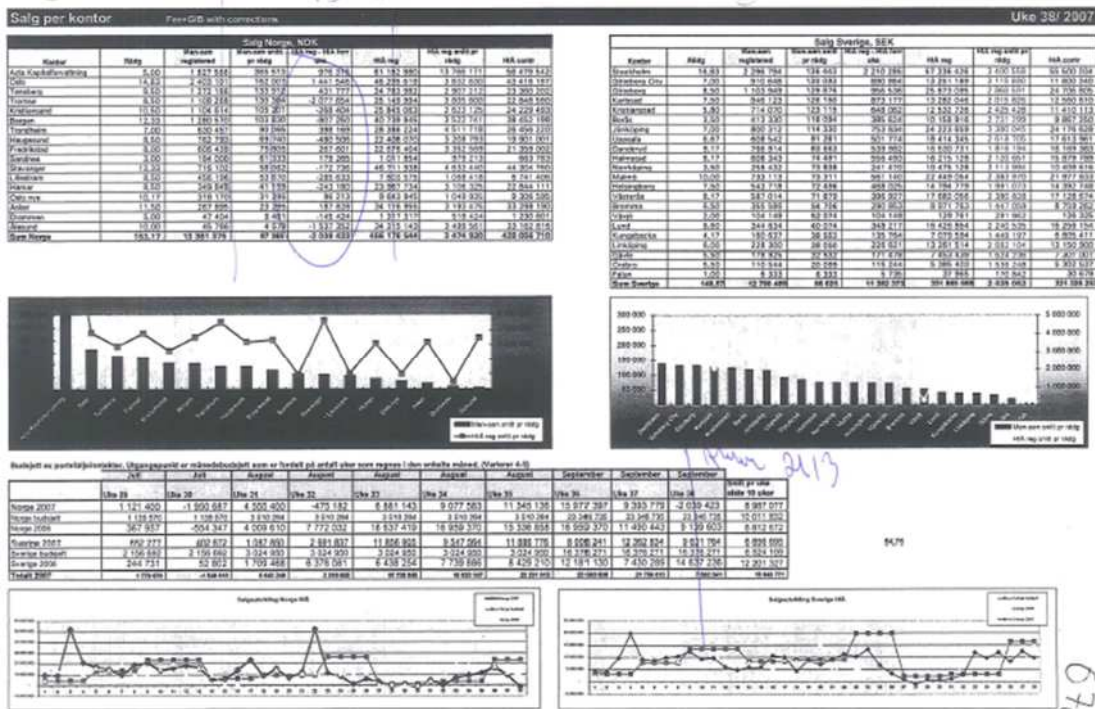
Hver ukesrapport og månedsrapport var etterfulgt av møter i konsernledelsen. Ved arbeidet med kvartalsrapportene var styreleder involvert ca. 14 dager før fremleggelse av tallene. Deretter skulle rapporten behandles i styret dagen før fremleggelsen. Styremedlemmene fikk normalt opplysninger ca. 3 dager før styremøtet.

ii) Særlig om ukesrapport for uke 37 og 38

Ved ukesrapporten for uke 37 var tegningsfristen løpt ut, og rapporten viste klare avvik fra normalen og videre, alarmerende lave tall, dette i følge Lexow i hennes politiforklaring av 3. oktober 2008, der hun ble bedt om å kommentere ukesrapport 37. Direktør Aakre, leder for kapitalforvaltningen, mener at han orienterte ledelsen straks da han fikk se ukesrapporten for uke 37. Denne rapporten lå også til grunn for konsernmøtet den 17. september og påfølgende telefonkonferanser denne dagen, hvor notatene fra Flørenæss og Tunge beskrev rekorddårlig resultater for tredje kvartal. Ukesrapporten for uke 37 side 1 følger inntatt nedenfor:

Ukesrapport for uke 38 forsterket de negative tallene. Rapportens side 1 følger innatt nedenfor.

iii) Tiltalte tilgang til ukereportene

Ukesrapportene ble sendt ut på mail. Hovedtaltalte sto ikke på den faste mailingslisten, men fikk dem ved forespørsel. Han kunne også definere spørsmål i Tradex generelt og genere rapporter.

I følge konsernsjef Mørdrøes vitneforklaring og politiforklaring hadde hovedtaltalte samme tilgang til disse ukereportene, månedsrapportene og Tradex som han selv, og han anså det også for sannsynlig og naturlig at hovedtaltalte var blitt varslet om "krigsmøtet" av Tunge. Mørdrøe ga også uttrykk for at det primært var de svake emisjonstallene som var grunnlaget for resultat-svekkelsen i Q3. Mørdrøe mente at hovedtaltalte måtte ha visst om de dårlige emisjonstallene, som var av stor betydning for Actas økonomi, og at han dessuten var definert i selskapets ledelse som en typisk mottaker av slik type informasjon. Hovedtaltalte var i tillegg til å sitte i styret også en stor eier, og aktiv i selskapet gjennom konsulentavtale. Mørdrøe opplyste av hovedtaltalte var nysgjerrig på driften i sin helhet og at det var godt mulig at Mørdrøe tidlig i prosessen ga ham *biter* av informasjon, selv om hovedkommunikasjonen var rettet mot styreleder Ydstebø.

Omtrent det samme opplyste direktør Robert Aakre i sin vitneforklaring, idet han mente at han "helt sikkert" hadde snakket med hovedtaltalte om Q3.

Hovedtaltalte kjente umiddelbart til ukereport for uke 37. Han fikk tilsendt denne mailen fra Lexow søndag den 16. september om kvelden:

Margrete Lexow [Margrete.Lexow@acta.no] 16. september 2007 22:08

Fred Ingebrigtsen

Ukestatistikk 37/2007

Uke 37/2007. xls

Vedlagt finner du rapporten fra uke 37. Det fjerde arket "Salg og emisjon pr produkt" er ikke oppdatert da kilderapporten ikke har vært tilgjengelig i helgen. Jeg sender deg en oppdatert versjon så snart har denne orden:

Mvh

Margrete"

Det er dermed på det rene at hovedtaltalte allerede søndag den 16. september kl. 2208 fikk tilsendt ukesrapporten for uke 37, og dermed de faktiske opplysninger som ledet frem til børsmeldingen.

Det fremgår av ny mail fra Lexow den 23. september at han denne dagen ble tilsendt link til ukesrapport for uke 38. Rapporten viste tydelig emisjonstapene og avvik i tegningene. Lexow opplyste som nevnt i retten at rapportene *kun ved forespørsel* ble sendt til hovedtaltalte, men at han også kunne ha fått dem fra direktør Robert Aakre som ledet Actas kapitalforvaltning. Det indikerer at hovedtaltalte må ha spurt uttrykkelig etter dem. Det er for øvrig dokumentert for retten at han mottok også ukesrapport 35 på mail, den 3. september.

Den 23. september 2007 satt dermed hovedtaltalte etter eget ønske med all den informasjonen som de to ukesrapportene ga om dårlige emisjonstall i tredje kvartal. På dette tidspunktet var det kort tid frem til kvartalsresultatet og informasjon således forhåndsinformasjon knyttet til en nær forestående selskapsbegivenhet.

iv) Tolkningen av ukesrapportene

Ukesrapportene er beskrevet som ved sammenlignende lesning å være en god "fartsmåler" for emisjonstallene.

I følge vitneforklaring fra børsanalytiker Tom Rømer Svendsen, som jobbet i Corporate Advice and Research (CAR) og som hadde fulgt Acta og gitt analysedekning av selskapet i tidsrommet 2004-2007, var det et lett selskap å følge. Etter hans vurdering skyldtes det at det forelå en klar sammenheng mellom nytegningsvolumet og tallene. Å vite noe om hvorvidt nytegningsvolumet hadde gått ned var derfor avgjørende for hans anbefalinger. I analyse trykket i Hegnar Online 25. september er Acta beskrevet som et selskap som kan oppleve kursfall: "*Short-Acta.*" Tilsvarende er anbefalingene den 29. september i Hegnar Online "*Vår short i Acta går ut med en gevinst på 9, 8 prosent sier analytikeren.*" I artikkel datert den 2. oktober heter det:

02. oktober 2007

Hegnar online:

Artikkel av: odd.steinar@kapital.no (Hegnar.no - 02.10.07 00:51)

- Selg Acta-aksjen

CAR mener festen er over i Acta, og anbefaler salg av aksjen.

Acta egnar seg millioner av kroner på salg av egenproduserte. Men nå vil volsten. Steie ut, mener CAR, og oppgjørstaker seg til et stort økonomisk løst økonomi i utlandet, utgjørde møter og skatteutgifter som ligner på salg av (godt) produktet.

I tillegg støtter vi over at utvalgte medlemmer på 7,5 millioner kroner lever utbetalt delvis til 25 millioner kroner. Det skal selges nye for å finansiere en slik prosjekt. I tillegg er det gode utgifter, til tross for god økonomisk forberedelse, er det et godt og utbetalt salg, støtter CAR i sin utgjørstaker i salg.

Acta-aksjen er et stort økonomisk for 10,00 kroner etter en oppgjørstaker på 1,30 prosent.

4.3.4.2.4 Informasjon om krigsrådet

Etter rettens syn er det klare indisier på at hovedtiltalte var orientert på forhånd om krigsmøtet den 25. september 2007. Møtet var besluttet allerede den 21. september. Konsernsjef Mørdre mente at hovedtiltalte "helt sikkert var kjent med krigsrådet og helt sikkert kjent med at emisjonstallene for Q3 var svake". Det utgjorde i følge Mørdre "ingen hemmelighet" overfor hovedtiltalte at de skulle ha møte. Omtrent det samme opplyste direktør Robert Aakre i sin vitneforklaring, idet han "helt sikkert" hadde nevnt Q3 for hovedtiltalte og at det ville være naturlig at hovedtiltalte var blitt informert om "krigrådet". Aakre var selv innkalt til møtet den 21. september.

Det er videre på det rene at hovedtiltalte faktisk visste om møtet. I mail fra Tunge til Mørdre datert den 25. september kl. 1625 fremkommer det at hovedtiltalte ringte finansdirektør Tunge for å høre hvordan møtet gikk:

"Subject: Fred

Hei! Fred ringte og lurte på hvordan det gikk på møtet i dag. Jeg ga en kort oppsummering.

Mvh Christian"

Tunge bekreftet i sin forklaring at det nettopp var krigsrådet hovedtiltalte spurte om, og at hovedtiltalte ikke hadde fått informasjonen om møtet fra ham. Hovedtiltalte ringte vanligvis ikke til ham, men til Aakre. Tunge mener at han i telefonen ga hovedtiltalte en kort oppsummering av møtet, uten å huske detaljene i samtalen. Tunge sa videre at temaet var "helt opplagt et tema for profitwarning" og at han kan ha gitt mer informasjon enn han ellers ville gjort, fordi hovedtiltalte var i Acta-systemet. Tunge sendte mailen til Mørdre, som knyttet den opp mot det kommende møte med Spring den 27. september, slik mailsøfyfen viser:

"Det går fint. Vi har møte 9-11 her på Børehaugen.

Mvh Christian

From: Simen Mørdre

11) Sent: 25. september 2007 16:47

To: Christian Tunge

Subject: RE: Fred

Når skal vi møte Peter og han på torsdag? Jeg kommer til kontoret 08.30 men må videre til Ålesund med fly kl. 13.00.

•Simen

From: Christian Tunge

Sent: 25. september 2007 16:25

To: Simen Mørdre

Subject: Fred

Hei!

Fred ringte og lurte på hvordan det gikk på møtet i dag. Jeg ga en kort oppsummering."

Mørdre reagerte således ikke på at hovedtaltale var kjent med møtet.

4.3.4.2.5 Tidsrommet 27. september til 2. oktober

I Tunges håndskrevne notater fra en oppvaskmøte om rollefordeling mellom selskapene den 27. september 2007 med både hovedtaltale og Spring Kapitals administrerende direktør Peter Fusdahl er "*børsmelding*" uttrykkelig nevnt i en egen klamme. Informasjonen tilfalt dermed hovedtaltale fra to kanaler, både gjennom samarbeidsmøter mellom Acta Holding og Spring Kapital, og via Acta-styret og Tunge.

I mail som ble sendt til Alfred Ydstebø fra Peter Fredrik Fusdahl den 30. september, og som var forhåndsklarert med hovedtaltale samme dag, nevnes uttrykkelig *kvartalsresultatet*, til tross for at Fusdahl ikke sto på innside-listen i Acta og dermed ikke hadde tilgang til slik informasjon:

"(...)Jeg forstår det slik at du føler denne klareringen oppleves som en belastning og at du nå vurderer å trekke deg som styreleder. Vi må forholde oss til dette og respektere at du føler det slik. Acta representerer den største enkelt investeringen for både deg og Fred, og både du og han har en felles interesse i at dere er motivert for å bygge verdiene i Acta videre. Spesielt nå når aksjekursen har falt og kvartalsresultatet er under press. Fred og jeg må derfor at ansvar i situasjonen dersom du bestemmer deg for å trekke deg som styreleder, slik at vi på best mulig måte kan verne om felles verdier i Acta."

Den 2. oktober videresendte hovedtaltale *månedrapporten* som han hadde fått fra Margrete Lexow den 1. oktober, til Fusdahl. Så, den 4. oktober forsøkte hovedtaltale å få *utsatt* børsmeldingen, ved å sende en mail til Tunge sendt kl. 1355 med kopi til styret. På dette tidspunktet pågikk stråmennes nedsalg for fullt. Meldingens språkdrakt er holdt i et ordelag som ikke samsvarer med hovedtaltales vanlige formuleringer, og det er på det rene at det var Fusdahl som bisto ham med å utforme denne. Det vises til at Petter Berges innspill den 4. oktober kl. 0624 ble videresendt Fusdahl fra hovedtaltale kl. 0651. Deretter, kl. 11 sendte Fusdahl hovedtaltale et tilnærmet identisk utkast til den endelige mailen. Fusdahl sto ikke på innside-listen i Acta og skulle derfor ikke hatt tilgang til denne typen informasjon. Hovedtaltale hadde dermed brutt sin taushetsplikt. Den endelige mailen lød slik:

"Christian

Jeg er enig i Petters vinkling på denne saken. Dette er en svært følsomsak for Acta og Actas aksjonærer, ansatte og kunder. Vi må være sikre på at børsmeldingen har en ordlyd skaper "trygghet i" markedet for at avviket vil bli tatt igjen i 4Q. Dette er selvfølgelig forbehold tatt at administrasjonen kan regne seg frem til at dette er et forventningsrett scenariet, basert på administrasjonens kjennskap til salg og prosjekter som er underveis, jfr. referanse til at administrasjon tror vi når K2 målet og en EBIT på 970 nok. Jeg er enig i at vi bør ikke "bære ved til bålet" ved å ta med subjektive referanser til noe som vi ikke kan kvantifisere. jfr. punktet om bankenesfinansieringsvilje. Punktet om forventet utbytte gjør meg urolig. Hvis 4Q blir et meget godt kvartal og vi tar igjen avviket fra 3Q og vi har til hensikt å nå K2 målet for EBIT så forventer markedet at utbyttet er på 2006 nivå eller høyere. Hvis vi etter 2Q har en EPS på 1,70kr og en EPS i 3Q på ca. 0,30så betyr det at vi ikke forventer er EPS i 4Q på mer enn 0,65kr, noe som er lavere enn både 1Q og 2Q. Hvis dette stemmer så tror jeg at markedet kommer til å reagere mer negativt på dette enn en uheldig timing i 3Q. Igjen, tror jeg det er viktig at administrasjon gjør de nødvendige regnestykkene som sikrer en konsistens i ordlyd og form i meldingen. Vi må for all del hindre at vi ikke skuffer markedet i 4Q. I styremøtet i dag bør dere også legge frem den kommunikasjonsstrategien dere mener er riktig for å være i beredskap for en markedsreaksjon som kan være sterk. Gitt sensitiviteten i denne saken, ber jeg om at dere sende børsmeldingen til styret for gjennomlesning slik at styret har mulighet til å komme med innspill før den legges ut i markedet. Så må administrasjon vurdere om det er riktig tidspunkt å sende børsmeldingen i morgen eller om Acta er best tjent med å forberede saken ytterligere og sende meldingen mandag morgen.

Fred"

Tunge oppga i retten at han fant meldingen underlig, til å komme fra et styremedlem og at det ikke var noen tvil om at børsmelding måtte sendes ut.

4.3.4.3 Meklersamtale 26. september 2007

I meklersamtale 26. september 2007 med Helge Aune i DnB Nor tilkjennega hovedtaltalte ganske utilslørt at han satt på innsideinformasjon og at han akkurat da, selv om han ellers var "kanon bull" på å kjøpe Acta, hadde et annet syn på kjøp:

"FAI: Jeg sitter i møter, jeg, vet du, så... Beklager, men jeg får, jeg får... Jeg kan ikke snakke med deg så mye.

HA: Nei, jeg...

FAI: Nei, jeg må gå på gangen når du ringer, så...

HA: Forstår det.

FAI: Det er sånn jeg... Det er det jeg lever av, å gå i møter. Jeg lever jo ikke av å snakke med deg, men det er sporten, vet du.

HA: Ja, jeg forstår det, jeg forstår det. Viss det hjelper på kursen i Acta, så er det ennå hyggeligere.

FAI: Ja, altså jeg er kanonbull, jeg, på Acta i det lange løp, så... Det har jeg jo sagt jeg skal fortelle deg mer om viss du vil komme inn en gang, så... Så det er jeg, men akkurat sånn som markedet er nå, så... Jeg forstår... Det er mye jeg ikke forstår mye av, men jeg vil ikke, jeg vil ikke... Jeg sier ikke noe, jeg, vet du, når jeg går inn i den der fasen hvor ikke vi kan kjøpe mer.

HA: Nei, nei.

FAI: ...14 dager siden, da vil ikke jeg si noe til noen om noen ting.

HA: Neida!

FAI: Når jeg kjøper i den fasen, så viser jeg jo selv at jeg... Først at jeg er bull og så... er det noen som kjøper, og så kjøper jeg jo for så vidt selv og sender kursen opp. I allfall holder han, sant? (LER)

HA: Ja, det...

FAI: Så det er jo ikke noe jeg... For jeg vil jo ikke ... Men med lange briller...

HA: Ja...

FAI: Er jeg kjempepositiv. Men med korte briller, så, så... Ja, jeg tror gjerne analysen til han Car er helt riktig. At det er viktig å fokusere på halvåret og gjerne ikke på kvartalet."

Retten påker at hovedtaltale den 12. september hadde inngått en forwardkontrakt på ca. 4 millioner Acta-aksjer, slik at de " korte brillene" nødvendigvis må ha oppstått etter 12. september. Videre gikk han langt i å nevne nettopp "kvartalet" som begrunnelsen for ikke å kjøpe.

4.3.4.4 Oppsummering

Etter rettens samlede vurdering hadde hovedtaltale full tilgang til den informasjonen som ledet frem til det negative resultatvarslet, ved at Actas ukesrapport for uke 37 var sendt ham på mail den 16. september og ukesrapport for uke 38 sendt ham på mail den 23. september, i begge tilfeller fra administrasjonssekretær Lexow i Acta Holding. Han kunne også hente ut ytterligere informasjon av TRADEX. Videre må det legges til grunn at han kjente også til Springs beregninger fra Ole Njærheim som forelå allerede den 13. september. I tillegg var han klar over selskapets reaksjoner på de dårlige tallene, som krigsrådet, jf. mail av 25. september fra Tunge om at hovedtaltale hadde ringt ham for å spørre hvordan møtet gikk. Ledelsen har ansett for "helt sikkert" at hovedtaltale kjente til konsernmøte den 17. og berammelsen av møtet, som var besluttet senest den 21. september. Retten tiltrer aktorats oppfatning av at alle i sentrale posisjoner i Acta visste om situasjonen senest den 20. september. Hans egen forklaring om 3. oktober er overhodet ikke troverdig, sett i forhold til de øvrige sammenfallende vitneforklaringene og mengden av entydige dokumentbevis i saken. Retten har i bevisvurderingen også lagt vekt på at hovedtaltale selv var tungt eksponert gjennom egne handler og at han kjente selskapet ut og inn. Salgstall og emisjonstall var hans absolutte hjemmebane. Hans inngående kunnskap om selskapets organisering og drift på salgssiden gjorde ham i stand til å lese ukesrapportene nettopp som indikasjoner på et dårlig kvartalsresultat.

Dermed kan det etter rettens syn ikke foreligge noen rimelig tvil om at hovedtaltale kjente til sentrale fakta knyttet til det negative resultatet for 3. kvartal senest 20. september og forsto at disse opplysningene om avvik kunne resultere i en negativ børsmelding.

De rettslige vilkårene, herunder spørsmålet om hvorvidt lovens krav om merkbar påvirkning, presis informasjon og fornuftig investor-testen er oppfylt vil retten drøfte nærmere i punkt 4.3.7 om skyldspørsmålet.

4.3.5 De medtaltales nedsalg

4.3.5.1 Innledning

Den konkrete innsidehandel som tiltalen knytter seg til, er de medtiltaltes nedslag i perioden 24. september til 4. oktober 2007. Retten vil kort referere salgsvolumet og deretter grundig analysere for hver enkelt av de meklersamtaler som knytter seg til handlene.

4.3.5.2 Salgsvolumet

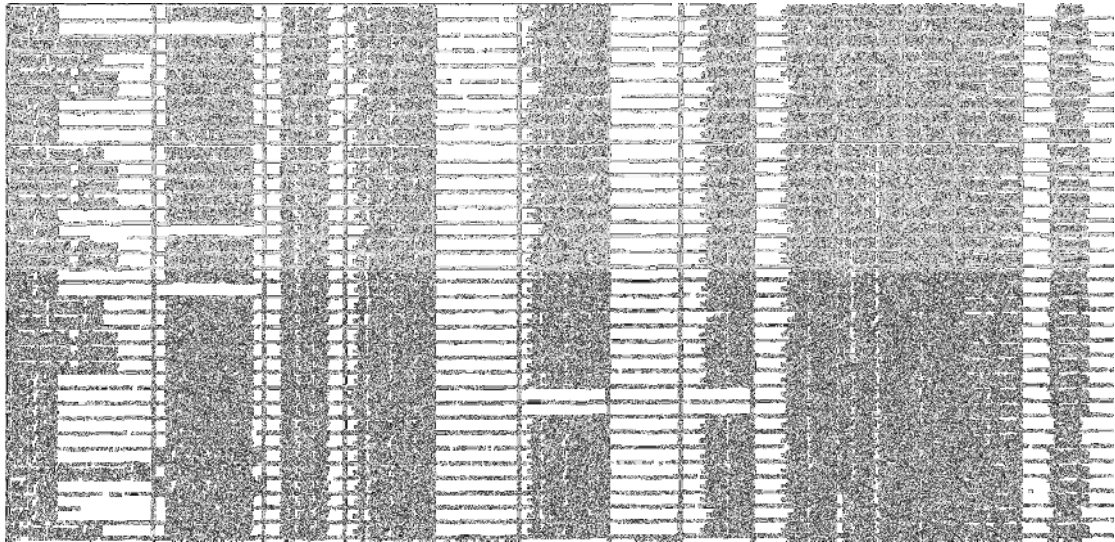
Volumet av salg for hver enkelt av de medtiltalte fremkommer slik:

- Kåre Nilsen solgte via JMT ut 4 123 200 millioner aksjer på termin/CFD i tidsrommet 24. september til 4. oktober gjennom meklerhusene Glitnir, DnB Market og First Securities.
- Lars Lunde solgte via Varhei Invest i tidsrommet 24. september til 4. oktober ca. 1 719 000 millioner aksjer på termin i ABG Sundal Collier og Pareto.
- Nordbotn solgte via Material Management i tidsrommet 24. september til 4. oktober 1 229 400 millioner aksjer på termin i SEB Enskilda og Glitnir.
- Andersen solgte i tidsrommet 20. september til 26. september 550 000 aksjer på termin.
- Bondestad solgte i tidsrommet 26. september til 3. oktober ut hele sin Acta-portefølje på 1 694 600 millioner aksjer på termin; i Glitnir, DnB, og Orion.

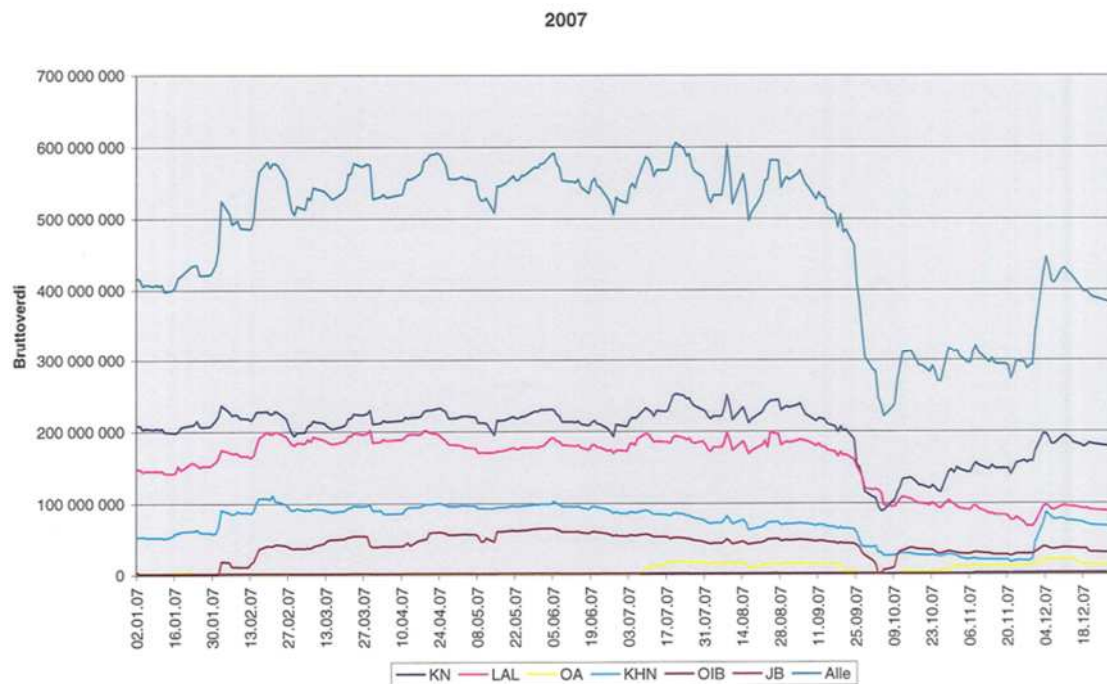
I hjelpedokument perm DU 30 er det gitt følgende oversikt:

Handlende	ISIN	Salgsdato	Bestillingsdato	Bestillingspris	Bestillingsvolum	Bestillingsvolum i millioner aksjer	Bestillingsvolum i millioner kroner	Bestillingsvolum i millioner aksjer	Bestillingsvolum i millioner kroner	Bestillingsvolum i millioner aksjer	Bestillingsvolum i millioner kroner	Bestillingsvolum i millioner aksjer	Bestillingsvolum i millioner kroner	Bestillingsvolum i millioner aksjer	Bestillingsvolum i millioner kroner	Bestillingsvolum i millioner aksjer	Bestillingsvolum i millioner kroner	Bestillingsvolum i millioner aksjer	Bestillingsvolum i millioner kroner
Andersen, Oskar	NO008079621	20.09.07	19.09.07	19.000.000,00	19.000.000,00	19.000.000	360.000.000	19.000.000	360.000.000	19.000.000	360.000.000	19.000.000	360.000.000	19.000.000	360.000.000	19.000.000	360.000.000	19.000.000	360.000.000
JMT AS	NO001038057	20.09.07	24.09.07	34.573.715,76	34.573.715,76	34.573.716	1.246.360.110	34.573.716	1.246.360.110	34.573.716	1.246.360.110	34.573.716	1.246.360.110	34.573.716	1.246.360.110	34.573.716	1.246.360.110	34.573.716	1.246.360.110
DnB AS	NO001038564	20.09.07	25.09.07	32.094.650,00	32.094.650,00	32.094.650	1.246.360.110	32.094.650	1.246.360.110	32.094.650	1.246.360.110	32.094.650	1.246.360.110	32.094.650	1.246.360.110	32.094.650	1.246.360.110	32.094.650	1.246.360.110
JMT AS	NO001038564	24.09.07	24.09.07	8.995.000,00	8.995.000,00	8.995.000	320.000.000	8.995.000	320.000.000	8.995.000	320.000.000	8.995.000	320.000.000	8.995.000	320.000.000	8.995.000	320.000.000	8.995.000	320.000.000
Varhei Invest AS	NO003169107	24.09.07	24.09.07	3.690.118,30	3.690.118,30	3.690.118	130.000.000	3.690.118	130.000.000	3.690.118	130.000.000	3.690.118	130.000.000	3.690.118	130.000.000	3.690.118	130.000.000	3.690.118	130.000.000
JMT AS	NO003169107	25.09.07	25.09.07	2.638.118,99	2.638.118,99	2.638.119	95.000.000	2.638.119	95.000.000	2.638.119	95.000.000	2.638.119	95.000.000	2.638.119	95.000.000	2.638.119	95.000.000	2.638.119	95.000.000
Orion AS	NO004000889	25.09.07	25.09.07	16.074.001,28	16.074.001,28	16.074.001	580.000.000	16.074.001	580.000.000	16.074.001	580.000.000	16.074.001	580.000.000	16.074.001	580.000.000	16.074.001	580.000.000	16.074.001	580.000.000
JMT AS	NO004000889	25.09.07	27.09.07	1.437.000,00	1.437.000,00	1.437.000	50.000.000	1.437.000	50.000.000	1.437.000	50.000.000	1.437.000	50.000.000	1.437.000	50.000.000	1.437.000	50.000.000	1.437.000	50.000.000
Material Management AS	NO003102102	25.09.07	25.09.07	2.446.625,36	2.446.625,36	2.446.625	85.000.000	2.446.625	85.000.000	2.446.625	85.000.000	2.446.625	85.000.000	2.446.625	85.000.000	2.446.625	85.000.000	2.446.625	85.000.000
Varhei Invest AS	NO003102102	25.09.07	25.09.07	2.444.661,40	2.444.661,40	2.444.661	85.000.000	2.444.661	85.000.000	2.444.661	85.000.000	2.444.661	85.000.000	2.444.661	85.000.000	2.444.661	85.000.000	2.444.661	85.000.000
Andersen, Oskar	NO008079621	26.09.07	26.09.07	2.350.159,00	2.350.159,00	2.350.159	85.000.000	2.350.159	85.000.000	2.350.159	85.000.000	2.350.159	85.000.000	2.350.159	85.000.000	2.350.159	85.000.000	2.350.159	85.000.000
Bondestad, Johnny	NO003107405	26.09.07	26.09.07	1.183.070,00	1.183.070,00	1.183.070	40.000.000	1.183.070	40.000.000	1.183.070	40.000.000	1.183.070	40.000.000	1.183.070	40.000.000	1.183.070	40.000.000	1.183.070	40.000.000
Bondestad, Johnny	NO003107405	26.09.07	26.09.07	2.412.000,00	2.412.000,00	2.412.000	85.000.000	2.412.000	85.000.000	2.412.000	85.000.000	2.412.000	85.000.000	2.412.000	85.000.000	2.412.000	85.000.000	2.412.000	85.000.000
JMT AS	NO003107405	26.09.07	26.09.07	254.609,24	254.609,24	254.609	9.000.000	254.609	9.000.000	254.609	9.000.000	254.609	9.000.000	254.609	9.000.000	254.609	9.000.000	254.609	9.000.000
Material Management AS	NO003102102	26.09.07	26.09.07	2.206.816,00	2.206.816,00	2.206.816	75.000.000	2.206.816	75.000.000	2.206.816	75.000.000	2.206.816	75.000.000	2.206.816	75.000.000	2.206.816	75.000.000	2.206.816	75.000.000
Material Management AS	NO003102102	26.09.07	27.09.07	1.210.180,00	1.210.180,00	1.210.180	40.000.000	1.210.180	40.000.000	1.210.180	40.000.000	1.210.180	40.000.000	1.210.180	40.000.000	1.210.180	40.000.000	1.210.180	40.000.000
Varhei Invest AS	NO003102102	26.09.07	26.09.07	2.385.297,80	2.385.297,80	2.385.298	85.000.000	2.385.298	85.000.000	2.385.298	85.000.000	2.385.298	85.000.000	2.385.298	85.000.000	2.385.298	85.000.000	2.385.298	85.000.000
Varhei Invest AS	NO003102102	26.09.07	26.09.07	1.197.600,00	1.197.600,00	1.197.600	40.000.000	1.197.600	40.000.000	1.197.600	40.000.000	1.197.600	40.000.000	1.197.600	40.000.000	1.197.600	40.000.000	1.197.600	40.000.000
Bondestad, Johnny	NO003107405	27.09.07	27.09.07	2.460.000,00	2.460.000,00	2.460.000	85.000.000	2.460.000	85.000.000	2.460.000	85.000.000	2.460.000	85.000.000	2.460.000	85.000.000	2.460.000	85.000.000	2.460.000	85.000.000
Bondestad, Johnny	NO003107405	27.09.07	27.09.07	2.438.912,40	2.438.912,40	2.438.912	85.000.000	2.438.912	85.000.000	2.438.912	85.000.000	2.438.912	85.000.000	2.438.912	85.000.000	2.438.912	85.000.000	2.438.912	85.000.000
Bondestad, Johnny	NO003107405	27.09.07	27.09.07	3.527.172,42	3.527.172,42	3.527.172	125.000.000	3.527.172	125.000.000	3.527.172	125.000.000	3.527.172	125.000.000	3.527.172	125.000.000	3.527.172	125.000.000	3.527.172	125.000.000
JMT AS	NO003107405	27.09.07	27.09.07	2.445.120,00	2.445.120,00	2.445.120	85.000.000	2.445.120	85.000.000	2.445.120	85.000.000	2.445.120	85.000.000	2.445.120	85.000.000	2.445.120	85.000.000	2.445.120	85.000.000

Som illustrasjon over nedslagene som viser sammenfall i tid innsettes grafisk kurve utarbeidet av politirevisorene:

4.3.5.3 Meklersamtalene rundt nedslagene

4.3.5.3.1 Kåre Nilsen

Pr 20. september 2007 var Nilsens beholdning 6 183 250 Acta aksjer. Nilsen solgte totalt 4 430 700 millioner aksjer i perioden 24. september til 4. oktober. Den 5. desember 2007 var han imidlertid tilbake i samme posisjon igjen med 6 379 050 Acta aksjer.

Retten skal se nærmere på de meklersamtaler som utspiller seg i innsideperioden med meklerhusene Glitnir, DnB Markets og First Securities.

Det følger av utskrift fra meglersamtale i Glitnir mellom megler Mikael Pappos og Kåre Nilsen den 24. september 2007 kl. 0838 at Nilsen klargjorde et stort salg, opp mot 1 million aksjer.

MP: Ok, men Acta... Jeg tenker på... Det som er problemet er at det er jævlige mye selgere.

KN: Ja?

(...)

MP: Nei, det er vanskelig, men 26 1/2, da må det komme inn noen ordentlige kjøpere først. Og disse gutta som var på salg forrige uke, de ligger der og tapetserer salgssiden fra starten av, så det er litt slitsomt.

KN: Nettopp, nettopp. Kan ikke du prøve blokk først og fremst, da? Og så viss ikke det går, så får vi heller bare revurdere det vi har satt i gang med.

MP: Ja. Blokk vil jo da være på markedskurs, da, ikke sant? Rundt disse nivåene, mellom kjøp og salg, så.

(..)

MP: Så vi får bare trade litt på si - prøve å finne litt penger der - og så får vi heller jobbe litt med det der Acta-geiene også på si.

KN: Ja, ja. Nei, men den er god.

MP: Men cirka 500 til 1 million aksjer, altså.

KN: Ja.

MP: Så... Ja, nei, jeg skal se. Jeg skal prøve å gjøre det så godt jeg kan.

KN: Gjør det, gjør det."

Tilsvarende signaler ga han i meklersamtale med First Securities megler Hans Petter Solberg den 24. september 2007 kl. 0907:

"HPS: Så jeg vet ikke, jeg. Jeg synes nå man bare bør sitte på Acta, i hvert fall, og...

KN: Ja.

HPS: Og ri den. Det er vanskelig.. Det går litt sånn opp og ned sånn hver gang, så...

KN: Ja, ja.

HPS: Mhm. Du, har du gjort noen sprell i det siste eller sitter du bare og...

KN: Njaa... jeg... Du kan si at sånn markedet er med den kursen nå på 26, så må jeg ha justert ut noe. Det har jeg gjort bare for å...for å... ikke sitte med alt skjegget i postkassen viss den skulle rase ned i 22.

HPS: Sant det.

KN: Så justert den ned har jeg gjort, egentlig bare for å... for å... sikre situasjonen selv."

I utskrift fra meglersamtale i Glitnir mellom mekler Mikael Pappos og Nilsen den 24. september kl. 1302 heter det:

"KN: Du, jeg tror vi bare letter ut litt mer, jeg, bare for å ha det sikre på vår side viss det skulle justere seg litte grann nedover igjen.

MP: Ja.

KN: Vet ikke hva kursen ligger på nå, jeg?

MP: Nei, det er... Markedet er festlig, tok en helt v-vending og er i null. Har ikke gått

opp en prosent hele dagen, så...

KN: Ja?

MP: Så den ligger 25 1/2.

KN: Ja? Bare juster ut mer, du, sånn at vi er på den sikre sida. Det er bedre det, enn plutselig å skulle være i 24 1/2.

MP: Ja, jeg er helt enig. Da gjør vi det.

KN: Så ta heller og juster det, for det er klart blir det langsiktig og mange hiver ut - spesielt utlendinger - så kan det kjapt gå ned en krone eller to til.

(..)

KN: Kan vi ikke bare justere den ut og så det ta lille det tapet som er, og så tar og hiver oss ned ved neste anledning?"

I ny samtale samme dag med mekler Hans Petter Solberg og Nilsen kl. 0907 følger det:

KN: Nå har vi klamret oss fast ganske lenge, og det er kanskje greit at man heller tar og justerer litt ut og heller tar og plukker når ting kan være ennå svakere.

MP: Ja.

KN: Prøve å være litt glupe igjen, som vi var for noen... En stund tilbake igjen

(...)

KN: Det er ikke noe annet å gjøre. Så får jeg heller være på den sikre siden.

MP: Ja.

(...)

KN: Finner du noe, så klipper du til!

I samtale med DnB Markets mekler Helge Aune og Nilsen 25. september kl. 1125 er signalene om å begynne et stort nedsalg de samme:

KN: Hei. Du, nå har vi klamret oss fast såpass lenge.

HA: Ja.

KN: Og nå kommer det makrotall og det kan være litt surt fremover og sånne ting, og det er bedre å være føre var.

HA: Mhm.

KN: Eh... så jeg er usikker. Jeg tror at det er kanskje greit at du kan selge ut en 200 000 daglig fremover.

HA: Mhm.

KN: Eh... det er ikke umulig. Og så ser du hva du klarer å få ut 200 000 på, daglig.

HA: Ja. Det skal jeg jobbe med.

KN: Så har vi 1,2, det blir cirka seks dager, så blir det en god dag, så kan du kanskje plukke... selge litt mer, men i hvert fall... Si 200 000 i snitt pr. dag.

HA: Mhm. Og da selger vi etter markedet, sånn volum...

KN: Etter markedet...

HA: Mhm.

KN: Markedet og ikke trekk noen pris ned."

Senere samme dag i meglersamtale i Glitnir med megler Mikael Pappos kl. 1500 snakkes det om å justere ut alt:

"KN: Det er ingen jubeldag.

MP: Nei, langt ifra.

KN: Ja.

MP: Langt ifra. Og det ringer folk inn her og lurere på hva som skjer og alt mulig, men...

KN: Ja, jeg har bare en følelse av at dette her er... Like greit å få justert ut før ting er altfor galt.

MP: Ja.

KN: Ja. En ting du må bare få... Om du har mulighet til å gjøre for meg, om det blir nå eller om det blir litt senere... Det er at: Viss vi sier at vi selger alt på 25, alt som står på CFD og Forward eller termin og sånne ting...

(..)

KN: Hvor mye får jeg netto ut? Det gjelder både marginkravet... Eller margin og innskutte midler og sånne ting. Hva jeg har igjen viss jeg selger alt på 25.

MP: Ja, ok. Det skal jeg regne ut og så ringer jeg tilbake så fort som mulig. Ok?

KN: Ja, bare send meg på tekst. Det går helt fint, det.

MP: På tekst, ja.

KN: Glimrende.

MP: Greit. Ok.

KN: Hvor mye har du gjort foreløpig?

MP: Nei, jeg har gjort... Vi har gjort cirka 455... Ja, altså 400, cirka, på 25. Kursen er nå 24.

KN: Ja, ja.

MP: Og jeg har nesten ikke solgt noe... Altså jeg selger... Det som skjemmer litt, det er at Sundal og det er Enskilda og det er flere som presser på her. Så jeg var litt aggressiv etter at jeg snakket med deg, for jeg fikk inntrykk av at du mente alvor, og da trykket jeg på gassen og da fikk vi et greit nivå i forhold til den kursen her nå, i hvert fall.

KN: Ja, helt greit.

MP: Ikke at det har noe å si, egentlig, for det er jo drittkurser uansett, men...

KN: Ja, det er helt... Men viss i så fall vi skulle gå skikkelig på trynet, da, og havne på 22, så er det greit å bare ha...

MP: Ja, ja, der er jeg helt enig med deg, Kåre.

KN: Ja, så får vi heller... Den dagen i så fall hvis det skal være så ille..., har vært heldig å ha gått ut, så får vi heller spytte inn igjen. "

Til mekler Helge Aune i DnB ga han følgende beskjed kl 1527: "Du justerer fra 2 til 300 du. Og videre: "Nei. Neida, men vi får bare ta og gjøre det, og så får vi heller plukke viss vi får en... Når ting roer seg."

Så ba Nilsen mekler Hans Petter Solberg gjøre det samme i samtale samme dag av kl. 1532:

"HPS: Heia

KN: Hei igjen du.

HPS: 1 million 130

KN: Ja. Kan ikke du justere ut en 600 000 av de men fordelt på 150 på dagen eller noe sånt nå.

HPS: Ja.

KN: Kan ikke du gjøre

HPS: Skal jeg legge til de andre aksjene da ?

KN: Ja. Kan ikke du ta og gjøre det og så tar du og leverer ut...prøv å få letta ut du. 150 pr dag cirka

HPS: Ja. ligger 24,40 24,60 her nå så

KN: Ja. Jeg tror det er så ustabil at det kjapt kan gå 1 krone eller 2 til.

HPS: Ja det kan det...

KN: Ja . Det er like greit å få justert ut noe nå og så heller få spikra litt

HPS: Ja.

KN: Ja. Skal vi si det sånn. 150 for hver dag?

HPS: Gjør det ja. sånn nå er det bare 40 minutter igjen her i dag da men det burde vel kunne gå det så

KN: Se hva du klarer å få til i dag i alle fall."

Dagen etter, den 26. september, i samtale med megler Helge Aune i DnB Nor Markets kl. 1555 sa Nilsen at han trenger *ca en uke for å justere ut*. Han nevnte også at han vil over i en *annen sektor*. Dette er en salgsperiode og et uttrykk man vil gjenfinne i en rekke av Bondestads meklersamtaler fra samme tidspunkt, se om dette senere.

"KN: Eh... og så tror jeg at det jeg har følelsen for å gjøre, det er å bare bruke en ukes tid nå for å bare justere rolig ut.

HA: Ja.

KN: Uten å verken presse noen kurser eller noe sånt noe. Bare få snittet eller snittet pluss.

HA: Ja.

KN: Eh... og heller gå inn i annen sektor. Olje for eksempel eller et eller annet sånt noe.

HA: Mhm.

KN: Eh... jeg er såpass usikker på finans og... eh... Jeg tror det er heller bedre å sikre det man kan sikre og så snur det seg, så får jeg heller bare være positiv til det.

HA: Mhm.

KN: Og så får jeg heller se om jeg finner annen sektor.

HA: Mhm, mhm.

KN: Så heller... I stedet for å bare presse noen kurs, så er det heller bare å ligge og legge rolig ut, men snittet pluss.

HA: Hvilken limit, tenker du på? Skal jeg bare være med, eller?

KN: Ja, jeg tror nok det at det greieste er å være med, uten å presse noen pris.

HA: Ja, ja.

KN: Heller legge den litt på oversida.

HA: Ja.

KN: Og det er mye selgere, så det... Enten, viss vi skal få ut mye, så må det jo ned og det er jeg ikke interessert i.

HA: Nei.

KN: Så det er heller bedre å bruke dagene framover, enn å presse noen pris og...

HA: Ja.

KN: Bare bruke en uke på det."

I meglersamtale med Glitnirs megler Mikael Pappos den 27. september kl. 1046 ga Nilsen instruks om å lette opp til en halv million aksjer:

"KN: Ja. Ja, men jeg tror du legger deg ut på det markedet som er nå, jeg, og så letter du ut en... opptil en 1/2 million.

MP: Ja, i løpet av dagen.

KN: I løpet av dagen. Ikke på en gang, nei. (LER)"

Så, i meklersamtale i DnB Markets mekler Helge Aune 2.oktober kl. 0940 ba Nilsen om en fortsatt justering ned:

"HA: Eh... ja, markedet er bedre.

KN: Ja.

HA: Finans var jo veldig bra i går.

KN: Mhm?

HA: Men det sklir litt nedover, altså, det gjør det.

KN: Det gjør det. Hva ligger han på nå?

HA: 24,40 mot 24,50.

KN: Ja?

HA: Fortsette å selge, eller?

KN: Jaa, jeg synes det. Ta og juster rolig videre, du, og så ser vi hvordan ting løfter seg i løpet av dagen.

HA:

KN: Nei...

HA: 150 i dag også?

KN: 150 i dag, ja."

Dagen etter, den 3. oktober kl. 1437 fortsatte samtalen:

"HA: Vi har solgt 110 000 i dag.

KN: Ja?

HA: Nå er snittet 24,8091.

KN: Mhm.

HA: Mhm.

KN: Mhm. Og han ligger nå på?

HA: Nå ligger det litt kjøpere på 24,90. Vi ligger og selger på 25.

KN: Ja, ja. Men viss du far ut... Hvor mye har vi igjen da?

HA: Det må jeg finregne på.

KN: Ja?

HA: Vi har igjen en... Ja, over 200, men det må jeg sjekke, altså. Det vil jeg ikke si.

KN: Men vi snakket om 150, du kan justere det ut, viss du far kursene på... Si 24,90og

(...)

KN: Jada, og er det par hundre, så... Da styrer du bare tempoet, om du blir ferdig i dag eller om du blir ferdig i morgen, uten å presse kursen for mye ned, for å si det sånn."

Parallelt solgte Nilsen seg ut i Glitnir og instruerte mekler. I utskrift fra meglersamtale fra Glitnir mellom megler Mikael Pappos og Nilsen den 4.oktober kl. 1508 heter det:

"MP: Acta, der har vi solgt... Det er ikke mye!

KN: Nei?

MP: 10 000 aksjer bare, på 70. Men han ligger 24 1/2, så skal vi fa solgt noe, så må vi

eventuelt...

KN: Ja, gjør det, gjør det. Ligg på en 1/2 og... Si en 1/2, du, og minimum 40.

MP: Greit. Ok. Da jobber jeg med det ut dagen og så ser vi. USA faller ikke noe særlig - det er helt flatt - men det er bare Norge som faller.

KN: Og hvor mye står det igjen, i CFD?

MP: I CFDen?

KN: Mhm.

MP: ... 376 000.

KN: Ja, ja, mhm.

MP: Du har ambisjoner om å få ut dem, eller?

KN: Nei... tanken er at jeg... Jeg er veldig usikker, jeg, om det skal ned litte grann til.

MP: Ja, eh...

KN: Jeg er... jeg har en sånn magesfølelse som ikke er sånn kjempepositiv, men...

MP: Nei, men da jobber vi og så ser vi om vi far ut noe av det i dag, i hvert fall.

KN: Ja, helt fint. Eh...

MP: Ok. De andre er tunge. 17 i Seadrill og Orkla 93,90.

KN: Jaja, men du får heller se om du finner en bunn og så heller plukke og lette ut det, og så vente til det går opp igjen

(...)

KN: Du ser og så når du føler at det kanskje er bunnen, så plukker du litte grann opp, bare for å få med til oppturen igjen."

Instruksen om nedsalget fortsatte, en dag før børsvarselet. I ny samtale med Aune den 4. oktober, kl. 1653 fremgår det følgende:

"KN: Da er det et par hundre igjen.

HA: Og så hadde vi 1 - 2 - 4 - 8 - 5. Det betyr at det står igjen 199 000 aksjer.

KN: Ja, men viss dagen... Altså 24 1/2 og oppover i morgen også, så klarer du kanskje å ta resten i morgen.

HA: Det klarer jeg, viss det blir en... Ja, det blir litt verre viss det er så dårlig omsetning

som det var i dag, da.

KN: Ja, ja.

HA: For i dag var det veldig lite, altså.

KN: Ja.

HA: Men nei, vi klarer det med normal omsetning.

KN: Ja? Nei men da ser vi an i morgen og så starter du bare fra morgenen av, når du har mulighet."

Etter børsmeldingen gikk det meget kort tid før Nilsen ville kjøpe seg opp igjen. I utskrift fra meglersamtale i Glitnir med megler Mikael Pappos den 5. oktober kl. 0749 heter det:

"KN: Hvilken følelse har du for dagen?

MP: Nei, det blir jo ikke noen god dag for Acta. Kom akkurat en melding om at de tar jo... Altså Profit Warning på Q3, dessverre.

KN: Å??

(...)

KN: For det er klart, justerer han seg ned, så kan det hende at det går an... Heller bedre å gå inn."

Og så kl. 0845:

"KN: Ja, ja. Viss vi skulle gått inn igjen nå, hvor mye er det vi har mulighet for å handle

for?

MP: Nei, altså på CFD-en kan vi jo kjøpe tilbake mye, men spørsmålet er om du... Har du noen penger i bakhånd til å spytte inn på JMT... Nei, på Forward-en og på Nemo og Multi?

KN: Pr. dags dato ikke, nei. I så fall, så må jeg flytte over fra andre meglere.

MP: Ja, ikke sant? For det er jævlig fristende her nå å... På CFD-en så har vi jo 1 %

med giring. Vi kunne kjøpt tilbake 2 millioner aksjer her nå, viss vi bare kunne sagt til Arne at du setter over litt penger til de andre kontiene, som er... Jeg skal se hvor mye de er ned. For de faller jo. Vi har jo ikke solgt noe på Nemo og Multi, vi har bare solgt på CFD, ikke sant?

KN: Mhm, mhm.

MP: Skal vi se her. Men det er liksom ikke helt krise, altså! 3 millioner der, altså 6. Og så har vi 5 her. Altså tror du at du kunne hostet opp med en 3 – 4 millioner, da, Kåre?

KN: Ja, det kunne jeg sikkert skaffet.

MP: Og så...

KN: Det kunne jeg sikkert fikset.

(...)

KN: Ja, du snakket om at det var en 2 – 3 millioner aksjer?

MP: Ja, vi kan sikkert ta tilbake det, så sant at vi kommer oss ned i null på de andre

kontoene?

KN: Ja, men du mener jeg at viss jeg spytter inn cirka 3 millioner, så er de i null og da kan jeg i så fall...

MP: Ja, ikke i null, men det viser i alle fall ganske bra styrke og så kan vi begynne å hanke litt tilbake på CFD-en igjen.

KN: Ja, ja. Neida, men jeg... Det kan jeg sikkert få ordnet, det, så... Men i hvert fall, vi må bare ha tankene i hodet, så vi vet hva vi skal gjøre. Jeg reiser til Spania i morgen.

MP: Ok.

KN: Jeg må bare få ordnet at jeg får penger inn på min, min...

MP: Men vi kan jo begynne å plukke, sånn at ikke vi liksom... Den ikke går helt fra oss her. For sånn som jeg har lest om aksjen nå, så er jeg litt overrasket, fordi at liksom hele... Det er liksom sånn... Det er korps på kjøp her, så...

KN: Ja.

MP: Så jeg trodde at folk hadde sittet egentlig litt sånn klare til en sånn nedgang, så...

KN: Nettopp, nettopp. Jeg tar og tenker litt på det, og så gir jeg deg en kjapp tilbakemelding.

MP: Ja, gjør det, så får jeg plukket noe her nede også. Så kan vi heller... For jeg synes ikke det var så krise på det Nemo og Multi som jeg hadde trodd, egentlig. Det var ikke så mye ned. Så setter vi liksom inn et par millioner...

KN: Vi hadde jo en del gevinst her, egentlig, også.

MP: Jada, men det...

KN: Det var på tradene våre."

Og videre kl. 1138:

"KN: Og så er det Acta vi setter som hovedfokus. Får heller trade det andre."

Samlet sett legger retten til grunn at Kåre Nilsen iverksatte omfattende nedslag fra og med den 24. september til 4. oktober, i og for seg uten at meklerne var enige om at det er lurt å selge et så stort volum til så lav kurs og så mange selgere ute. Her ga han imidlertid klare og vedvarende instruksjoner til meklerne, og han snakket uttrykkelig om å selge innen "en uke", en periode som var identisk med innsideperioden. Han brukte på samme måte som Bondestad overgang til "annen sektor" som forklaring overfor meklerhusene. Likevel startet han umiddelbart opp igjen med Acta som "hovedfokus".

4.3.5.3.2 Lars Audun Lunde

Lars Lunde via Varhei Invest AS solgte i tidsrommet 24. september til 4. oktober 2007 ca. 1 719 000 millioner aksjer i meklerhusene SEB Enskilda og ABG Sundal Collier. Retten skal se nærmere på de meklersamtaler som ledsaget salgene.

I meklersamtale med mekler Erik Nilsen i ABG Sundal Collier Lunde 24. september kl. 0846 varslet Lunde at han ville selge hele Acta-posten:

"LAL: Hei, Erik.

EN: Hei, good morning!

LAL: Hei du.

EN: Er du kommet i gang med dagen?

LAL: Ja, nei, jeg har akkurat kommet på jobb. Det var sånn... det var noen ulykker og greier, så jeg ble stående fast.

EN: Ok, ok.

LAL: Ja.

EN: Ja, men da er du med å komme i gang og... Det kan være at det blir en brukbar dag, med USA opp på fredag, ikke sant?

LAL: Ja.

EN: Oljeprisen marginalt ned. Men det som vi gjør i dag, da: Altså viss vi tar og setter oss ned og ser på mulighet a), b) eller c).

LAL: Nei, det som jeg kommer til å gjøre...

EN: Ja, få høre hvordan du har tenkt.

LAL: Det er at jeg kommer til å selge hele den posten deres.

EN: Ok? Ja, mhm? Men gjør du han til

LAL: Nei, meg og deg må prøve å få det til.

EN: Ok? Men skal vi...

LAL: Men vi stresser det ikke, ikke sant?

EN: Nei?

LAL: Vi legger det på et perspektiv på hva det måtte være - ei uke eller et eller annet – og så...

EN: Men da begynner vi å luske litt, sånn at vi kommer inn...

LAL: Rundt 26 kunne jeg tenkte meg. 26 går de i.

EN: Ja?

LAL: Og så tar vi dem ut."

Den 1. oktober 2007 i samtale mellom Paretos mekler Per Olav Sætren og Jan Thure Nilsson kl. 1109 heter det:

"JTN: Der pratet jeg akkurat med Lars. Han ville scale ut, sånn så han kom ned til 600 00 i første omgang. Vi har vel 400... 44 000... Eller 644, er det ikke det vi har?"

POS: Jo.

JTN: Kan vi ikke se og legge ti og ti på 24,30 og så ser om det blir spist opp."

Neste dag den 2. oktober kl. 0914 i samtale mellom Paretos mekler Sætren og Lunde sies det:

"POS: Ja, jeg prøvde på kontoret, men jeg skulle selge noen Acta. Nå er Acta 24 1/2. Jeg har ikke gjort noe der før jeg fikk tak i dere, i og med at ordren ligger bare inne en dag. Ting ser bedre ut på finanssektoren i USA, men han er 4 1/2 - 4,6. Skal vi bare fortsette? Vi har solgt 15 av de 44.

LAL: Ja, ja, ta de, men må scale det ut Ikke noe sånn pressing av kurser og...

POS: Nei, jeg begynner med litt til på 4 1/2 og så legger jeg litt oppover.

LAL: Ja, ikke ta ut hele... Nei, ja, ikke ta ut hele biddet, for å si det sånn, nei."

Umiddelbart etter børsmeldingen den 5. oktober kl. 0919 snakket Lunde med SEB Enskilda ved megler Pål Sætre. Her nevnte han hvor "heldig" han var med salget av 2,2 millioner aksjer og at han ville inn igjen i Acta.

"LAL: Hei.

PS: Hei Lars. Den var jo tøff, den smellen der.

LAL:

PS: På Acta-en.

LAL: Men jeg tror de tar det igjen i 4. kvartal, for å si det sånn. Pengene ligger der, ser du.

PS: Ja, de...

LAL: Det er bare det at de ikke fikk prosjektene inn i kvartalet.

PS: Ja.

LAL: Prosjektene er der.

PS: De ga jo da opp i 4. kvartal noe, men spørsmålet er jo om man klarer å få tillit til det, da.

LAL: Om... Hva sa du?

PS: Spørsmålet er jo om man klarer å få tillit på det.

LAL: Ja, ja.

PS: Så...

LAL: Ser dere kjøper litt, dere og, i dag? Eller går det litt begge veier?

PS: Ja, det er litt begge veier.

LAL: Ja, ok.

PS: Ja. Vi kan vel innstille oss på at det kommer et lite rop fra min Compliance på

mandag.

LAL: Ja, men vi... vi må bare se hva vi kan gjøre. Eventuelt så selger vi noe, eller så må folk får vi putte på penger. Jeg har jo solgt ut... Jeg solgte jo heldigvis 2... Jeg har solgt 2 1/2 million Acta-aksjer via Sundal og i Pareto."

Samlet sett finner retten at Lunde foretok et kontrollert nedslag i hele innsideperioden, i to utvalgte meklerhus. Han solgte seg helt ut i ABG Sundal Collier. Det bemerkes videre, som retten kommer tilbake til nedenfor i punkt 4.3.6.4, at det alt vesentligste av salgsoverskuddet fra ABG Sundal Collier på ca. 4, 8 millioner gikk inn på konto hos Varhei Invest og ikke ble brukt i innsideperioden til å dekke marginbrudd i andre meklerhus, som for eks Glitnir. En tid etterpå kjøpte Lunde seg noe opp igjen, se her grafen inntatt overfor.

4.3.5.3.3 Oskar Andersen

Oskar Andersen solgte i tidsrommet 20. september til 26. september 2007 550 000 aksjer på termin. Andersen sendte den 20. september 2007 tekstmelding til hovedtaltale:

"Nå begynner jeg å selge. Ring."

Den 25. september kl. 1405 sendte han en ny tekstmelding til hovedtaltale:

"Hva nå?"

Dagen etter, som det følger av utskrift fra meglersamtale i SEB Enskilda mellom megler Jonas Heyerdahl og Andersen den 26. september kl. 0928, varslet han om at han vil selge "alt":

JH: 24,40 gikk det. Åpnet der, da, og så datt den ned 23,90, og så nå går den på 24.

OA: Ja vel. Det er sånn (utydelig) om morgenen. Siden børsen (utydelig), så tror jeg den går opp lite grann.

JH: Ja, den burde kanskje gjøre det, altså. Mhm.

OA: Men ok, det er så dårlig at da selger vi. Men vi... Da prøver vi å legge oss inn nå på... Hva er laveste selger nå? 24 blank, eller?

JH: Nei, 24,10.

OA: 24,10. Han sluttet 24,30 i går?

JH: Ja.

OA: Vi prøver oss med 24,40.

JH: 24,40.

OA: Mhm.

JH: Da legger vi oss bare der.

OA: Ja.

JH: Hvor mange, da?

OA: Nei, jeg selger alt altså, men kommer det en kunde som kan ta hele jafsken - 150 000 - men du ligger skjult, selvfølgelig, og legger ut 5 000 eller hva du..."

Etter rettens syn viser trafikkdata på at Andersen klarerte nedsalgene med hovedtiltalte, på samme måte som han ellers har hatt tett kontakt med hovedtiltalte ved kjøp, salg og innbetaling av marginkrav. Denne gangen var det imidlertid ingen lang diskusjon i forkant med "trusler" om at salg skulle finne sted.

4.3.5.3.4 Knut Helge Nordbotn

Material Management hadde en beholdning på totalt 2, 5 millioner aksjer den 24. september 2007. Nordbotn solgte i tidsrommet 24. september til 4. oktober 1 229 400 millioner aksjer på termin i SEB Enskilda og Glitnir.

Nordbotn hadde pågang fra Glitnir om å ordne opp i porteføljen. Han ga beskjed om at han skal selge ut. I utskrift fra meklersamtale i Glitnir mellom Arne Aarhus og Knut Helge Nordbotn 24. september 2007 kl. 1704 heter det:

"AA: Aarhus.

KHN: Hei Aarhus, det var Knut Nordbotn.

AA: Ja, hei Knut.

KHN: Hei. Ja vel, han er litt sånn opp og ned, disse her finansaksjene for tiden.

AA: Ja, de er jo de. Og for din del, så er det jo et veldig stort misforhold, ikke sant, mellom eksponering og egenkapital.

KHN: Ja. Det jeg gjør at i morgen så begynner jeg å selge ut en del. Og så får jeg heller hive inn litt i tilfelle. Men jeg begynner å selge ut en del i morgen.

AA: Ja?

KHN: Så...

AA: Ja, for du... du har jo 1,6 millioner aksjer.

KIIN: Jada.

AA: På termin. Og viss du tar 25 for dem, så er det 40 millioner og du skylder 39,1, ikke

sant?

KHN: Mhm...

AA: Så det er jo en... Det er jo et voldsomt misforhold mellom, som jeg sier, egenkapital og eksponering her. Så, så... det er klart du kan begynne og selge ned - du kan jo det - men det hjelper egentlig ikke så veldig mye før du kommer veldig langt nede. Så det eneste som hjelper egentlig på kort sikt, da, det er jo å sette inn penger.

KHN: Ja, men da må vi vurdere det i morgen. Jeg må se hvor mye jeg kan få fatt i. Hvor mye ville du hatt, da, viss jeg selger ut en del?

AA: Nei, altså...

KHN: Viss jeg selger inn.

AA: Viss du regner 10 %, da...

KHN: Ja...

AA: Så må jeg jo i hvert fall ha 4.

KHN: Ja, ok. Men det tror jeg at jeg kan klare å få overført Terje Da må jeg bare sjekke litt i morgen, jeg, og så må jeg få lov til å ringe deg igjen.

AA: Ja. Nei, det er klart at uansett, så er det helt sikkert fornuftig å redusere eksponeringen.

(...)

KHN: Ja, jeg gjør det litt nå, for nå... Jeg trodde nå at den skulle dra igjennom litt her, men jeg ser finans generelt er jo . Ikke bare Acta, men det er jo litt sånn... Veldig turbulent for tiden."

I samtale med Glitnirs megler Mikael Pappos og Nordbotn den 25. september kl. 0916 var budskapet det samme:

"KHN: Arne i går, ja. Jeg lovet ham at jeg enten måtte hive inn 4 - 5 millioner eller så måtte jeg selge ut litt.

MP: Ja.

KHN: Så jeg prøver å skrape sammen litt her. Og så viss ikke, må jeg overføre fra Spania. Men jeg tror jeg selger ut litt, jeg.

MP: Du gjør det, ja? Ok?

KHN: Ja, jeg gjør det, for nå er jeg... Jeg vet ikke, jeg. Det er litt sånn uggent hele markedet, syns jeg, med de finansgreiene nå.

MP: Ja, det er jo det. Det har vært det lenge, vet du, ikke sant? Det er jo ikke sikkert det skal vedvare noe særlig, men...

KHN: Nei, men vet du hva, Mikael? Vi... jeg bør i alle fall selge ut litt også, før jeg får summet meg litt her i alle fall, for jeg... Siden jeg har lovet Arne også det litte grann, ikke sant?"

Han gjentok ordren om å selge ut tross meklers problemer, jf utskrift fra meklersamtale med Pappos i Glitnir med mekler den 26. september kl. 0859:

MP: Til 23,90. Det er ikke jeg som selger i dag. Det er, det er Enskilda og... Vet ikke om du har noe aksjer der, jeg? Og Sundal Collier og sånn, som ligger og pøser ut.

KHN: Oi sann...

MP: Så den er ikke ferdigsolgt, dessverre. Det er ganske slitsomt, fordi at man begynner... Henger ikke på grep med inntekter og utsikter og alt. Det er liksom bare helt mismatch, men... Og jeg prøver liksom å skaffe litt interne kjøpere her – litt andre folk, ikke sant? Og alle sier det samme: "Nei, nei, jeg orker ikke å kjøpe, jeg orker ikke å kjøpe." Og da blir kursen sånn.

KHN: He, he, ja.

MP: Ikke sant? Alle skal kjøpe på 29, men ingen skal ha den på 24.

KHN: Nei...

MP: Men sånn er psykologien.

KHN: Merkelige greier.

MP: Ja, det er det.

KHN: Men du får jo bare selge ut litt viss du får en sjanse.

MP: Jada, jeg får bare... Vi gjør som i går - 100 over dagen - og så får du... Sånn som i går, så var snittet på aksjen 24,60 og vi fikk for 24,70.

KHN: Jada, det var bra salg, det."

Tilsvarende følger av utskrift fra meglersamtale i SEB Enskilda med megler Jonas Heyerdal den 27. september kl. 10:24:

"JH: Hei. Okay. Det går ganske mye aksjer så vi får gjort en del aksjer uten å presse kursen og det er jo det vi vil. Vi har gjort 108 800 på 24 det er ligger 23,90 til 24.10

KHN: Ja men det er bra salg.

JH: Så vi venter så hvis det kommer inn kjøpere så jobber vi bare ut.

KHN: Ja det er godt, bare lirk ut 300 hvis du klarer det."

Og i samtale med Glitnir ved Pappos kl. 1050:

"MP: Skal vi se hvordan det ligger an her: Den ligger jo 24,40. Har vært i 24, faktisk, men vi har solgt 50 på... Vi har solgt 50, da, på...

KHN: Bare selg ut litt.

MP: Vi har solgt 50 på 24,40... Ja, på 24,50 cirka.

KHN: Hvor mye har jeg igjen hos deg nå?

MP: Totalt?

KHN: Ja, ja.

MP: Skal vi se...

KHN: Hm?

MP: Nå skal vi se her. Vi har igjen 1,4.

KHN: Ja, selg ut 400.

MP: Ok. Ja.

KHN: Så vi letter ned litt.

MP: Greit det.

KHN: På beste mulig kurser, men... Ikke sant? Men det ser du selv. Om du ikke kommer ut med kommer ut med alt i dag, så får vi fortsette på mandag i tilfelle, men du ser. Men jeg vil ikke at du presser kursen ned eller noe sånn."

Dagen etter, den 28. september kl. 0957 i ny meglersamtale Jonas Heyerdahl heter det:

"JH: Heia Knut. Det er ikke sånn supersprut i Acta i dag heller den ligger i 24,40 - 24,50 den var 24,60. Den har ligget rundt her i hele dag. Det har gått sånn ca.400.000 aksjer kanskje litt i overkant av det

KHN: Okay

JH: Så en skal ikke se bort ifra at den klarer å karre seg opp 25 tallet altså, men

KHN: Da selger vi litt

JH: Vi avventer. Jeg ringer deg hvis det tøtsjer det nivået jeg

KHN: Bare legg deg ut der da. .... "

Samme dag dro Nordbotn til Spania sammen med hovedtaltale.

I utskrift fra meklersamtale i SEB Enskilda mellom mekler Jonas Heyerdal den 3.oktober kl. 0933 ba han om å fortsette nedsalget:

"JH: Hei. Yes. Skal vi se. Vi har 24,50 - 24,70, sist 24,60, i Acta. Skal jeg bare jobbe sånn som jeg gjorde i går, viss vi ser 25-tallet.

KHN: Jada, bare jobb på 25, du.

JH: Ja, men jeg gjorde 24 400 i går bare. Det ble ikke noe mer.

KHN: Nei, ok? Du ser det litt an og, men bare begynn å jobbe dem rolig ut, da."

Etter børsmeldingen den 5. oktober ga også Nordbotn, i likhet med Nilsen og Lunde, uttrykk for en plan om å gå inn på nytt i Acta. Nå hadde han plutselig de 4- 5 millionene han trengte for å beholde posisjonen i Glitnir før nedsalget. I utskrift fra meglersamtale i Glitnir mellom Arne Aarhus og Knut Helge Nordbotn den 5. oktober kl. 0832 heter det:

"KHN: Nei, jeg er i Spania.

AA: Du er i Spania?

KHN: Så jeg holder på å rok... rokere her nå, så jeg må bare få... få... få... Jeg sa det til Mikael... Jeg har prøvd å ringt deg før, bare så du... Jeg vet ikke om du har fått beskjed?

AA: Nei, jeg har ikke det. Jeg har prøvd å ringe deg flere ganger...

KHN: Nei, jeg snakket...

AA: og lagt igjen beskjeder til deg, men jeg har ikke hørt noe.

KHN: Ja, jeg snakket med han når ikke du tok telefonen. Du var på møte her i går, eller no sånt, da jeg ringte, og da snakket jeg med han... En... en som skulle gi beskjed til deg at jeg hadde ringt da.

AA: Ja vel, ok? Mhm?

KHN: Og så har jeg snakket... Men det er nå geit. Men jeg prøver nå å... å rokere... kraftig her, jeg, og så... Så sa jeg til Mikael at han måtte gi meg et par timer.

AA: Ja, men hva tenker du i forhold til å opprettholde posisjonene, eller?

KHN: Ja, jeg tenkte å få inn mer..., mer... cash, ja.

AA: Mhm.

KHN: Fordi den datt jo så veldig i dag at det er jo... egentlig...

AA: Ja, den fikk jo... Altså...

KHN: Den gikk ned til 10 %.

(...)

KHN: Nei, men jeg tenkte jeg skulle hive inn 4... mellom 4 og 5, jeg, men jeg må bare snu meg rundt. Men viss du gir meg et par timer, så... så ringer jeg deg opp igjen."

Samlet sett finner retten at Nordbotn foretok et kontinuerlig nedsalg uten å nøle i hele innsideperioden. Han benyttet seg ikke av pengeoverføringer fra hovedtiltalte eller Nilsen, som i august 2007, eller låneopptak, som litt senere i oktober i Handelsbanken med hovedtiltalte som kausjonist.

Innholdet i meklersamtalene er sammenfallende med Nordbotns politiforklaring, der han tilkjennega at han handlet generelt sett på ordre fra hovedtiltalte. Han sa at han alltid fikk beskjed om at han "må aldri selge, uansett om aksjen går opp og ned eller... Du må aldri selge." Det var det som var gjengangeren. De hadde en dialog. Hvis hans spurte Fred om å dekke inn marginkrav, så fikk han det enten det gjaldt Enskilda, Glitnir eller Handelsbanken. Da ringte de ham og sa at "du, nå er aksjen gått ned så mye, nå må vi inn med penger". Eller så hadde han kjøpt aksjer fordi Fred hadde sagt: "Nei, nå... nå synes jeg du skal kjøpe, for jeg har tro på selskapet". Hvis han spurte hovedtiltalte om hvorfor, så sa han: "Nei, jeg kan ikke si hvorfor, men jeg synes du skal kjøpe."

Så sa Nordbotn gjerne til ham: "Nå, nå går det litt ned, nå bør vi selge." Men svaret var alltid "Nei, vi selger ikke, det går alltid opp igjen", Det gjaldt imidlertid ikke den aktuelle innsideperioden. Nordbotn sa om dette i sin politiforklaring:

"For jeg har aldri fått noen begrunnelse for hvorfor vi har... Bare så det er sagt, altså. Men om... om han har sagt til meg at "nå bør vi selge" og at jeg har solgt ut, det kan godt være. Men jeg tør ikke si det 100 % sikkert."

4.3.5.3.5 Johnny Bondestad

Johnny Bondestad solgte i tidsrommet 26. september til 3. oktober ut hele sin Acta-portefølje på 1 694 600 millioner aksjer på termin; i Glitnir, DnB, og Orion. Bondestad er den som i sine samtaler gir mest konkrete detaljer om hvor styrt og planlagt nedsalgene var.

I utskrift fra meglersamtale i DnB Markets mellom mekler Pål Grjotheim og Johnny Bondestad den 26. september kl. 0919 fremgår det at Bondestad startet et kraftig nedsalg i Orion og snakket om et opplegg og "kameraten" som selger samtidig:

"P: Hei. Du jeg selger Acta nå det er, går egentlig ikke så mye aksjer, heller det (utydelig)ser at Orion ligger på mange nivåer her og skal selge. Selger du gjennom Orion og eller?"

JB: Ja

P: Ja. Bare litt greit å vite sånn at ikke kan

JB: Det er bare en del av opplegget mitt da, men det er jo klart at det blir jo litt spesielt å legge ut

(....)

P: Ser bare her at sånn som Orion selger det ser veldig sånn uproffitt ut for de ligger på alle nivåene her. Det ser helt ...det ødelegger kursbildet veldig. Det ser ikke bra ut når du skal ut med mye aksjer så ser det helt forferdelig ut i boka. Det er ingen som vil ta ...det er en stor kjøper i dag, men han skjønner at her skal

noen ut med mye og gidder ikke å kjøre..presse kursen. Så Orion ødelegger egentlig litt sånn i boka.

JB: Vent litt så skal jeg ta en telefon til han og så skal vi se om vi kan få bremsa litt.

P: Ja, men husk på å være litt diskre og sånn det er ikke noe vits å flagge for mye at du skal ut med mye. For da ødelegger du for deg selv. Men

JB: Ta og brems det litt grann da, så skal jeg ta en telefon, men du synes det ser hest ut ja?

P: Ja. Det er Orion det ser helt galt ut rett og slett.

JB: Okay

P: De ligger på alle nivåene her og ut det ser ikke bra ut, sånn at...Men sier du til Orion at du selger andre steder og ? Hvordan er det ?

JB: Nei jeg har ikke gjort det. Så jeg må ta en telefon dit med en gang jeg

P: Ja for det er bare så greit sånn at ikke...

JB: Kanskje dumt å gå ut på to meglerhus samtidig

P: Ja med det som er litt synd altså...

JB: Har et tredje og men det er ikke med

P: Hva sa du?

JB: Har et tredje og men det er ikke med

P.: Ja det er bra ja det er bra

JB: Dem solgte noe voldsomt i går dem

P: Hva sa du?

JB: Dem solgte noe voldsomt i går da

P: Ja men ikke for deg?

JB: Nei.

J: Nei, emmm..

JB: For kameraten min (JB ler)

P: Såpass ja (J ler), nei det...

JB: Vi ble enige om at da måtte vi bremse, kunne ikke Glitnir liten del da når han (utydelig)

(...)

JB: Skal ut med den posten allikevel vi så,... om det stiger eller synker det spiller egentlig ingen rolle. Bare vi får inn noe cash."

I meklersamtale i Orion Securities mellom megler Johan Gaupås og Johnny Bondestad 26. september nevnes "høyeste hold".

"JB: Hei. Eh, kan du justere opp minstepris til tjuefire femti?

J: Ja ja, jeg kan ta alt jeg og bare trekke alt. Nå har du fått ut litte grann da. Men jeg må jo bare ligge sånn å selge. Jeg må selge ca førtitusen i

JB: Ja. Kan du sette fire og tyve femti som

J: Som minstepris?

JB: Riktig. ...eh.. Ordre i fra høyeste hold. (latter)"

I ny samtale med i DnB Markets megler Pål Grjotheim den 26. september kl. 1220 heter det:

"P: Hei hva er egentlig planen din nå. Er det å hive ut alt eller

JB: Nei, nei bare i tilfelle det skal gå ned på 20 tallet.

P: Ja, ja

JB: I alle fall uansett så vil vi nok kjøpe oss inn igjen hvis det skulle begynne å snu eller bli med på andre ting, men

P: Okay, altså det er ikke det at vi skal trekke deg ut, jeg tenkte bare sånn strategi her hvordan en skal gjør det

JB: Nei det blir, nei ikke noe sånt nei

P: Nei

JB: Bare for å lette litt i tilfelle at den faller enda videre..... ser på rentemøte i dag så det fort

(...)

JB: Ja men hvis, vi kjører bare på med den planen vår som du sier og lempet forsiktig.

(...)

JB Egentlig så har jo jeg ordre om å selge ut på 24,50

P: Å du har det ja.

(...)

JB: (utydelig) de som jeg... dem er både Enskilda og på Glitnir. Kanskje også Sunndal, jeg

vet ikke.

P: Hva sa du nå?

JB: Dem som jeg.... holdt på å si. Det kan være det utsalget på Enskilda er noen av mine venner.

P: Sånn ja (P ler)

JB: Ja, så det er vi som råder de her greiene i dag. Så ser det sånn ut.

P: Ja. Det kan se sånn ut, og de har solgt ut en 500 000 Enskilda

JB: Ja og mest sannsynlig har dem planer om å få ut på 24, og hvis jeg ligger på 24 selv så blir det for mye det her.

P: Ja. Nå gikk faktisk 24 akkurat nå, så nå har vi fått ut 36 000

JB: Bare la det ligge der for det tror jeg er ganske beskjedent tror ikke de merker dette der allikevel. De vet hvilke hus jeg har da vet du, hvilke meglere jeg har - det vet dem, men det er ikke sikkert at de legger, det er så beskjedent det vi har fått ut at det ikke har styra markedet noe spesielt

P: Nei. Men når det gjelder

JB: Det kan godt hende at jeg har spent litt bein for dem ved at vi har ligget inne altså"

I meglersamtale i Orion Securities med mekler Gaupås samme dag kl. 1349 nevnte Bondestad at de som selger er "vårt system", hvor han selv er "skårunge":

J: Nei, men jeg bare ser på hvem som har solgt i dag da. Det er Enskilda, som selger mye Acta

JB: Ja. Jeg jeg vet jeg vet om det. Det er inne i vårt system det skjønner du. Det er derfor vi står i køen.

J: Ja ok

JB: Så dem som driver å selger på fire og tyve

JB: Og og DnbNor og Glitnir og hele pakken.

J. Ja ok, så de solgte i går og da?

JB: Ja. Så det er liksom det. Jeg sitter, jeg står sist i køen vet du.

J: Ja

JB: Jeg er førstereisgutt jeg vet du. Jeg er Skårunge som det heter.

J: Da får vi bare vente litt da

JB: Vi må bare vente vi Johan. Vi får bare —men heldigvis så er det jo —hvis vi må bare være med, så må vi jo bare spytte i mer penger hvis det skulle være nødvendig."

Så, samme dag, i samtale med Glitnir Securities' mekler Geir Brekke kl. 1009 lanserte Bondestad begrunnelsen "skifte sektor" og snakket om "min gjeng" som selger.

"JB: Du holder på?

G: Ja, ja, ja. Det er nok å gjøre.

JB: Vi skal skifte sektor.

G: Ja vel?

JB(00:12): Ja, finans er ikke noe for oss lenger. Jo da! I Acta blir vi jo, vet du, men... Jeg har

jo mulighet til å komme tilbake igjen, men jeg har fått lov til å skifte sektor.

G: Mhm.

JB: Aller nådigst! Og derfor skal vi begynne å selge ut litt.

G: Ja, mhm.

JB: Jeg lurer på om vi skal gjøre det på den måten at vi skal se i hvert fall én uke frem.

G: Mhm.

JB: Og så om du kan kvitte deg med 100 000 pr. dag på ....hvis du legger inn på 24,50

til å begynne med, for å se om det går?

G: Mhm, mhm.

JB: Minimum, sånn ca. Det er ikke jeg som har funnet på det, vet du.

G: Nei, nei, nei.

JB: Men du hører...

G: Ja, ja, ja, jeg skjønner.

JB: Høres ut som en diktat, vet du. Så dem lurer på om vi kan få gjort det, da, vet du.

(...)

JB: Ja, men vi kommer tilbake. Men viss jeg skal få noe flesk til jul!

G: Ja, ikke sant? Det er det du må ha.

JB: Da må jeg skifte sektor!

(...)

JB: Jeg vet at det er jo blitt solgt en del på 24 fra oss - fra min gjeng, da.

G: ja?

JB: For å si det sånn, da.

G: Nettopp, nettopp!

JB: Det er vel Enskilda som har solgt de der og Glitnir også.

G: Ja, det har vært noen selgere her, har jeg sett, ja.

JB: Ja. Jeg kjenner dem, vet du!

G: Ja, jeg regner med det og så er det vel sånn at alle snakker med alle.

JB: Ja.

G: Nei da, men...

JB: ??

G: Ja da, det gjør det. Nei da, men da prøver jeg.

JB: Vi er diskret."

Det samme sa han til Orion Securities ved megler Johan Gaupås samme dag kl. 1053. Da nevnte han også uttrykkelig en nedslagsperiode på en uke/seks dager:

"J: Men ville de sitte på de kontraktene eller skulle alt ut?

JB: Nei, dem eh, dem eh, dem satser på å skifte sektor.

J: Ja

JB: Det vil si ... Men dem har gitt... sagt til meg at ok, hvis du klarer å få ut alle aksjene i løpet av ei uke. Seks dager.

J: Ja, men nå

JB: Så er det bra

J: Nå må jeg ...(utydelig) shorte med de da.

JB: Hva sa du nå?

J: Jeg må jo.. hvis selger akkurat hundre, så kan jeg gå inn også innløse kontrakter. Det går jo an. Hvis det er hundre tusen.

JB: Ja, men det var ikke noe short, dem fikk ikke noen short opplegg altså.

J: Nei, nei men du må jo bare innløse de etter hvert da. Men nå ligger de andre som vi tok i går på den kontoen.

JB: Ja

J: Da ligger de short da, så i og med at det var fjorten tusen åttehundre så kan ikke jeg

JB: Ja, men jeg tror du kan - som ha som målsetning bare og se om du kan bli kvitt en hundre tusen om dagen.

J: Ja, ok. Men nå ligger jeg på tjuefire femti, så ringer jeg deg opp igjen hvis de kommer opp der.

JB: Ja, så vi har ikke noe rush på det. Det —vi får ta dagene til hjelp.

J: ...(utydelig)

JB: Men , det er visst interessant å skifte sektor ja.

J: Ok ja, men det får vi bare gjøre.

JB: Selv om jeg har veldig sterk tilknytning til Acta, men vi kommer sikkert tilbake igjen."

Bondestad tok også opp at han var bedt om å prøve shorting. Han fortsatte å snakke om kameraten og sektorskifte og hva de fikk lov til, samt at en annen av dem var "fastlåst". I utskrift fra meklersamtale i Glitnir mellom mekler Brekke og Bondestad den 27. september kl. 1105 heter det:

"JB: Du, jeg fikk et spørsmål om shorting, og det vi holder på med. Er det noen muligheter for det? Ikke å selge ut en del, men shorte ca. en 3 - 400 000.

GCB: Ja, altså det er ikke noe problem. Det er vel ikke noe problem, det heller.

(...)

JB: Jeg fikk en sånn melding her at jeg måtte prøve og...

GCB: Sjekke opp

JB: shorte 1 million av det jeg hadde.

(..)

JB: Så det er noen av mine venner som også holder på, både gjennom Enskilda og vet jeg også Glitnir, da.

GCB: De gjør det, ja?

JB: Ja.

GCB: Mhm.

JB: Så sånn er det, vet du.

GCB: Ja, det er sånn det er, det.

JB: Men det er bare jeg og han kameraten min som trenger å forandre sektorer. (LER)

GCB: Ja, sektor litt. Skifte fokus.

JB: Han andre er fastlåst.

GCB: Ja, nettopp. (LER)

JB: (LER) Så den er grei. Vi får lov til å gjøre det."

Også i Orion tok han opp shorting. I utskrift fra meklersamtale i Orion med Gaupå samme dag kl. 1141 heter det:

"JB: Jeg har fått beskjed om å shorte nesten halvparten av porteføljen ... (utydelig) litt mer

J: Ja ok

JB: Men du får shorte og. Men gjerne selge ned litt også.

J: Ja

JB : da skal du få lov..

J: Men men men men, poenget er jo, vi har jo —altså da ligger vi short. Men vi har jo aksjene så vi slipper å låne det , sant, så jeg bare tar det der rett inn på den der shortkontoen.

(...)

JB: Vi vi vi har sagt at klarer vi å få til det her i løpet av en uke, så, for vi har, jeg har forholdsvis ganske mye. Jeg har 1,7 millioner.

(..)

JB: Ja jeg har fått beskjed om en million aksjer skal shortes jeg så.."

I meglersamtale i DnB NOR Markets med megler Pål Grjotheim samme dag kl. 1144 nevnes også en ukes frist:

"JB: Har du mulighet til å shorte de 300 siste, 300 000?

PG: Shorte de 300? Hva tenker du?

JB: Jeg tenker på at vi kan kjøpe dem tilbake viss de skulle falle ned på 20 kroner.

PG: Ja, men da må vi jo selge ut... Da må jeg sjekke om du får lånt aksjer her.

JB: Ja, det er litt som forskjellige systemer her, tror jeg, men... Nei, men jeg vet... Nei, ja, jeg er ikke 100% sikkert på de forskjellige systemene, jeg, vet du.

PG: Åja, sånn, ja? Nei, men det er fullt mulig å shorte, men det vi må gjøre da, er at vi må — for at det skal være noe - for at du skal få noe gevinst på det her - så må jo du da selge ut alt du har.

JB: Mhm.

PG: Eller i utgangspunktet så trenger du ikke å selge ut alt du har, men...

JB: Ja, nei, vi bare følger det... Hvordan er markedet nå?

(..)

JB: Ja, det er fordi at det kom en ny beskjed fra dem som jeg jobber med, da, at hvis..., det er ikke så dumt å shorte. Virker som (uleselig ord, kha035) hadde litt annerledes system på Orion. Jeg vet ikke hvordan... Det er kanskje forskjellige måter å gjøre det her på.

PG: Nei, du, vet du hva? De bruker oss også. Det er rett og slett at han du snakker med der, ikke vet hva han snakker om, rett og slett.

(...)

JB: Nei, som sagt, jeg har jo en, har jo over en uke - langt ut i neste uke - å gjøre det på, så..."

I ny samtale samme dag med DnB NOR Markets ved mekler Pål Grjotheim kl. 1300 ga Bondestad uttrykk for at det ikke var hans egen portefølje det dreide seg om:

"JB: Ja. Ja, for det her skal ikke gå på å shorte i den porteføljen jeg har. Det går på ekstra -det jeg har utenom, altså - tenkte jeg på."

PG: Ok? Vi kan godt (uleselig ord, kha035) shorting. Vi kan godt begynne å selge aksjer, men da må vi selge mer aggressivt, da.

JB: Ja, ja.

PG: Men vi kan godt gjøre det. Men hvor mye hadde du tenkt å shorte, da?

JB: Nei, det vet du, det her var bare et spørsmål som jeg har fått fra... til å... det er ikke noe som jeg har kommet på, vet du, Pål.

(...)

JB: Såpass glup er ikke jeg, vet du. (LER)

PG: (LER) Nei da, men altså det er fullt mulig å gjøre det. Det er ikke noe problem. Jeg sjekket opp nå og DnB fikser aksjer. Du må da låne aksjene.

JB: Ja.

PG: Men sånn i utgangspunktet, så vil ikke jeg anbefale å gjøre det nå, i og med at du sitter med... Men hvor mye har du fått lettet deg med nå de siste dagene, da?

JB: Nei, det vet jeg ikke, men det begynner å bli noen 100 000 nå, vet du.

PG: Ja.

JB: Så det begynner å bli en del overskudd, men jeg vet ikke... Nei, poenget med det spørsmålet var hvor mye ekstra-shorting - hvor mye ekstra vi kunne eventuelt shorte - i Acta, utover det engasjementet vi har, da

(...)

JB: Men poenget er jo at vi får ordnet opp i den porteføljen vi har nå.

PG: Mhm.

JB: Ikke sant? Vi får heller shorte ut ifra det, da.

PG: Ja.

JB: Viss du tror at markedet skal falle for Acta, da.

PG: Ja.

JB: Det høres ut som om dem tror det, da, men ok."

I ny samtale med Orions mekler Gaupås kl. 1316 formidlet han hva han var instruert til å gjøre "fra oven":

"JB: Hei du. Jeg fikk et spørsmål fra oven, holdt jeg på å si. (LER)

JG: Ja?

JB: Fra... De mente det at det var best å selge ut og så shorte etterpå.

JG: Ja, men dobbelt opp? Da må vi låne aksjer i tillegg, da.

JB: Må vi det, ja?

JG: Ja, men det går jo bra, det. Jeg kan låne aksjer. Det går fint, det.

JB: Ja. Sånn at du bare selger ut først og så far vi heller eventuelt shorte når vi har gjort det i neste uke.

(...)

JB: Bare ligg der, du, det var det siste jeg fikk høre. Bare ligg i området her.

JG: Ja, og så bare...

JB: Ikke følge nedover, bare fram Og så får vi se om vi kan dra dem oppover.

JG: Mhm.

JB: Men de mente det at om vi shortet nå, så ville vi trekke prisen ned, men jeg vet ikke hvordan de kan si det."

Så, kl. 1701, fortsatte samtalen:

"JG: Vent, da, så skal vi se på den kontoen her. Ja, men jeg skal ta og høre med Nordea om vi kan få låne aksjer, viss ikke dere er interessert i å...

JB: Nei, jeg er liksom... Jeg er ikke helt med. Du vet at jeg har jo... Jeg er ikke så inni helt hvordan det her fungerer, jeg, vet du.

(...)

JB: Sier du det, ja?! Ja, altså jeg har jo sagt det at viss de er på banen, så vil jeg holde på aksjen, men... (LER) Men det er ikke jeg som bestemmer.

JG: Ja.

JB: Så rart de skal selge ut nå, synes jeg, mens det er såpass lavt. Jaja, det er ikke..."

Dagen etter, den 28. september kl. 1039, fortsatte meklersamtalen med Gaupås:

"J: Hvis ikke —altså hvis ikke dere skal ut med alt og så det ikke haster da, sant. Og

JB: Neida. Det. Torsdag, fredag neste uke. ...synes vi er en akseptabel tid"

Den 1. oktober hadde han på nytt kontakt med DnB Markets mekler Pål Grjøtheim i samtale kl. 1026:

"JB: Du, vi vil gjerne vite... Eller ikke jeg, da, men de andre vil gjerne vite hvor mye kontanter vi sitter med viss vi selger ut alt for en cirkapris på 24,50 —bare sånn tenkt beløp.

PG: Av det som dere har igjen nå?

JB: Ja, altså, hva som ville stå igjen i cash til oss da?

(...)

PG: Så ligger Sundal der og, så jeg vet ikke om det er noen du kjenner til?

JB: Nei, det kan være noen av de andre.

PG: Ja.

JB: Men jeg tror det er mest Glitnir. Jeg tror jo Sundal er jo ganske nærliggende til Acta, så jeg tror nok de bruker..."

PG: Ja, de har vært mye fram og tilbake der tidligere, de.

JB: Hm?

PG: Ja, de har vært mye fram og tilbake der tidligere, de.

JB: Ja. Ja.

PG: Mhm.

JB: Men vi har vel litt å gå på ennå, da. Nei, det er han konge I som bare lurert på... (LER)

PG: (LER)

JB: Han er i Spania, vet du, den gærningen!

PG: ja?

JB: Ja, ja, ja! Ligger og vaker nedi der, han.

PG: Mens du må sitte hjemme og jobbe.

JB: Jeg må sitte hjemme og jobbe, ja, og passe...

PG: (LER)

JB: Jeg er bare konge 9, jeg, tror jeg. (LER)

PG: (LER)

JB: Jeg er langt nede i rekka, langt nede på rangstigen.

(..)

JB: Men da får jeg se hvordan det er og så får jeg sende det videre, for det er sikkert noe i den - liksom planen videre, det da, vet du...."

Den 3. oktober kl. 1346 snakket han med megler Geir Brekke i Glitnir Securities om å "få ut alt":

"G: Jeg blir med på volumet, jeg.

JB: Ja.

G: Nei da, men det er ikke noe problem.

JB: Så du har frie tøyler!

G: Ja takk. Det er som å gi en guttunge en litt rask bil, dette her!

JB: Ja, det blir jo det, vet du! Det blir jo det! Nei, men du har gjort en bra jobb.

G: Ja takk.

JB: Men de var visst interessert i å få ut alt i dag.

G: Ja, nettopp.

JB: Han konge I, som jeg kaller ham, han var litt nervøs.

G: Ja, jeg skjønner.

JB: Må begrense tapene, som han sa. Jeg vet ikke hvor han har det fra, men jeg føler meg godt, jeg, altså.

G: Ja, ja, ja. Nei da, men jeg bare fortsetter, jeg, vet du."

Samme dag, i ny samtale med megler Johan Gaupås i Orion Securities kl. 1437 nevnte han at " dem vil gjerne at du skal prøve å få til og bli ferdig i dag.":

"JB: Ja, det er fint. Ehm, dem er fornøyd med helt ned til fireogtyve seksti

J: fireogtyveseksti ja

JB: mmm, dem vil gjerne at du skal prøve å få til og bli ferdig i dag.

(...)

JB: Ja gjør det. Se om du klarer å. For at det hørtes ut som han var nervøs han nede i Spania da. (latter)

J: Ok.

JB: Begrense tapet, jeg vet ikke jeg hvordan han har det fra, men"

I samtale med Gaupås i Orion den 3. oktober kl. 1631 er det ny referanse til *Konge 1*:

"J: Da er det null, hvis ikke dere skal shorte.

JB: Hva sier du?

J: Hvis ikke dere skal shorte!

(...)

JB: Ja, han føler seg ikke trygg han "sjefs"-konge 1 ...(utydelig —latter)

J: Nei men ...(utydelig) Råoljeimport titretti - Raffeneri ...(utydelig) er litt opp.

(...)

JB: Ja, det er det altså. Men eh, ja jeg skulle sende det her videre jeg nå. Så kommer jeg tilbake Johan på hva vi, hva vi gjør videre.

J: Ja

JB: Så eh jeg vet ikke om det er interessant å shorte eller hva det er for noe jeg. Men jeg får i alle fall beskjed hva det dreier seg om.

J: I morgen ja

JB: Så, merkelig manøver det her altså med å så selge ut så voldsomt nå, det synes jeg. Men eh, den er grei. Jeg er bare med jeg

J: Vi får bare stole på de da

JB: Ja, men det (latter) Så lenge det ikke bare er mine penger (latter) Så går det greit. Så går det greit

J: ..jeg er med på den

JB: Så det er jo en en bra å ta av Men vi får se hva vi gjør da. Men det var snakk om noen andre ting også tror jeg.

J: Ok

JB: Men jeg har sagt fra til dem at jeg må begynne å få litt mer frie tøylar til å gjøre det jeg har lyst til å gjøre selv, sammen med meglarne

J: Ja

JB: For jeg syns at det er så liksom, bundet opp til å bare drive på med sånn som vi gjorde med Acta nå. Dere har jo, dere hadde, det er jo en spesiell case en spesiell sak. Men eh, og vi kommer tilbake der, det er vi bare pent nødt til."

I ny samtale med Gaupås den 4. oktober kl. 0927ga han uttrykk for å avvente "dem som ligger og soler seg":

"JB: Hei du. Ja nei vi vi avventer i alt som har med short og hele pakken vi.

J: Du tar det litt rolig?

JB: Ja

J: Ja

JB: Ja, vi eh —altså jeg kommer tilbake igjen ... (utydelig) som skjer, men jeg vet ikke når

J: Nei

JB: Eh, vet jo at det er blitt høstferie nå. Så dem ligger og soler seg nå men.

(...)

JB: Du vi bare, vi bare rydder opp i alt som er nå. Og så ser hva vi sitter igjen med cash og så får vi ta det utgangspunktet derfra"

I en lang samtale med i DnB Markets mekler Pål Grjøtheim og Johnny Bondestad den 05. oktober kl. 0924 røpte han mye av hva som har skjedd i kulissene rundt nedsalgene og stråmannskonstruksjonen bak det hele. Retten har tatt inn i dommen store deler av denne samtalen:

"PG: Ja, hei! Så du den der Profit Warning'en i Acta. Det var kjedelige saker. Hadde du fått kommet deg ut en del, eller

JB: Ja, alt ute.

PG: Alt ute?

JB: Kommet ut i går.

PG: Å, så flaks, da! (LER)

JB: Nei, jeg vet ikke om det er så mye flaks, jeg, Pål.

PG: (LER)

JB: Jeg tror det var timing denne gangen her.

PG: Ja.

JB: Nei da, vi følger jo med, da, vet du.

PG: Jo, nei, men det er bra. Må bare være forsiktige med hva dere...

JB: Vi kan Acta, vet du.

PG: Mhm.

(...)

JB: Vi kunne jo ha shorta, da, men vi gjorde ikke det denne gangen.

PG: Nei.

JB: Kunne tatt inn ett par - tre kroner pr. aksje og det hadde jo vært litt plaster på såret.

PG: Ja, ja, det hadde absolutt vært det, viss dere hadde blitt satt litt short der.

JB: Vi snakket jo om det, men vi gjorde ikke det, da.

PG: Nei. Nei, men det beste er jo at du har kommet deg helt ut av det, da, for det...

JB: Ja, jeg sitter bare og venter på cash'en nå, så jeg kan trekke meg tilbake og slikke mine sår, og gjøre en opptelling over varelageret før det bykser på igjen. (LER)

(...)

JB: På hva jeg skal... De sitter og venter på hvor mye cash vi har, før de forteller meg hva jeg skal gjøre.

PG: Ja.

JB: For det er litt viktig at jeg får tilbake pengene på min oppgjørskonto, helt tilbake.

(...)

PG: Nå har det seg sånn at det er vel rundt 1,5 million det står igjen.

JB: 1,5 million, ja det var lite. Herregud!

PG: Ja.

JB: Ja, men hva skal jeg si for noe? Marginpenger og sånn, det bare forsvant i et jafs, det.

PG: Ja, når det går feil vei og du sitter gira, så går det skikkelig gærent, men det er...

JB: Ja.

PG: Sånn er det dessverre, men går det riktig vei, så tjener du bra. Men det spiser veldig av egenkapitalen, det å gire seg så opp.

JB: Jada, nei, de blunker ikke konge 1 og konge 2, vet du. (LER)

PG: (LER)

JB: De blunker ikke.

PG: Nei?

JB: Jeg vet jo alt. Jeg har rene faen meg tapt 16 millioner., jeg kommer til å ha tapt nesten 20 millioner på det her opplegget her.

(...)

JB: Jeg er jo bare en liten... Jeg vet jo ikke helt hva som foregår. (LER)

(...)

PG: Jo, men hvordan er det? Altså de pengene der, det er penger du har til rådighet fra familie?

JB: Ja, på lån, ja.

PG: Ja, og det er de som også styrer hva du skal gå inn på, eller?

JB: Ja, akkurat nå så er det det.

PG: Jeg synes du nevnte noe om broren din?

JB: Ja, bror og svoger som styrer.

PG: ja, ok?

JB: Ja, og det er de som sitter med opplegget.

PG: Ok, så de har også vært inne i Acta samtidig, eller?

JB: Jada.

PG: Ja.

JB: Acta, han letta vel kanskje ett par millioner, han ene.

PG: ja? Så det er de som har vært inn gjennom Enskilda og.

JB: Det brukes jo veldig mye forskjellige meglere.

PG: Ja.

JB: Jeg vet at de har tre, fire, fem, seks, syv andre.

PG: ja?

JB: Så veldig mye forskjellig.

PG: Mhm.

JB: Så vi jobber som et team, da, men jeg har som sagt ikke hatt noe mer enn bare Acta, jeg, da.

PG: Nei.

JB: ??

PG: (LER) Men når det er din egen bror og svoger, så skulle man jo tro at det ikke ble så aktuelt, men det man ofte ser, er at selv gode kompanjonger - når de går inn og ut av aksjemarkedet - så når alt står til slutt, så tenker de først og fremst på seg selv.

JB: Mhm.

PG: Og at man er veldig kynisk der, sånn at...

JB: Det er bare det at det er én som sitter med pengene, da.

PG: Ja.

JB: Det er bare en av ?? Jeg bare låner, jeg.

PG: Ja.

JB: (LER) Jeg bare låner og skal betale tilbake én gang i året, men nå blir det ikke så veldig mye å betale tilbake i år, da.

PG: (LER) Nei.

JB: (LER) Men det er ikke noe problem, skjønner du, da har de har en ordening på det også, vet du.

PG: Ja. Ja, men det er bra.

JB: Fordi jeg... Det er ikke mine, men jeg har jo en egenkapital, da. Der har jeg fem – seks millioner av egne penger som jeg har satt inn der, så...

(..)

JB: Jeg er veldig dårlig, men jeg vet at de andre kjenner... Det de går inn på, har de veldig stor kunnskap om.

PG: Ja.

JB: Fordi jeg vet veldig lite om... Altså, jeg vet jo litt da, men ikke sånn, da vet du.

PG: Nei.

JB: De vet jo når direktøren går på do, vet du.

PG: (LER)

JB: Ikke sant? Det er noen som vet alt.

PG: Det er nesten litt farlig det da

JB: Ja, veldig. Helt ned til minste detalj, vet du, så det er jo helt skremmende, men det er jo kanskje derfor de gjør det bra, da.

(...)

JB: Det kan godt hende den er på bunnen nå. De snakker om ett par og tjue kroner.

PG: Ja.

JB: Da jeg snakket med dem sist.

(...)

JB: De har hatt sikkert troen på at den skal stige, vet du, det er tydelig det.

PG: Ja, helt klart, altså. De gutta som står bak selskapet, de er jo ganske sterke, ikke sant?

JB: Det er ikke noen samhörighet mellom 22 og 29. Egentlig ikke, altså. Så det vitner om at de tror på aksjene og kjøper aksjene, og de går ikke etter resultatvarsler og sånne ting.

PG: Nei.

JB: Dem vet jo så veldig mye mer, egentlig.

(...)

PG: Når innsiderne må selge og de selger jo ikke fordi de ikke har troen på selskapet lenger, de selger fordi de ikke har råd og det kan...

JB: Jeg tror nok ikke at det er noen av Acta-gründerne som offentlig selger noen aksjer, tror jeg. Det tror jeg ikke vi får se, altså"

Også i meglersamtale med DnB Markets mekler den 5. oktober kl. 1156 forklarte han seg om "Vi", salgene og den gode "timingen":

"JB: Vi tenkte at den kanskje ville komme seg ned på 22 og litt under.

PG: Ja.

JB: Vi trodde det.

PG: Mhm.

JB: Og vi fikk litt rett i det.

PG: Ja, fikk jo...

JB: Det var derfor vi solgte ut.

PG: Ja, nei, men det var jo veldig, veldig bra.

JB: Bra timing.

PG: Ja.

JB: Da var vi kjempeflinke, å hå! (LER) Men det kan godt hende den faller ned, ikke sant, men kanskje ikke så mye."

Samlet sett gir Bondestads samtaler et helt entydig bilde av at handlere er fullstendig styrt fra hovedtaltale, og at Bondestad er instruert til å foreta nedsalg i innsideperioden. Samtalene taler for seg, og retten ser ingen grunn til å utbrodere det som allerede er åpenbart for Bondestads vedkommende. Imidlertid viser samtalerne også i høy grad hvor involverte de øvrige er i nedsalget, og Bondestads vedvarende oppfatning av at det er hans "gjeng" som selger ut med "god timing", og bestemmer hva han skal gjøre, mens de hygger seg i Spania. Han snakket om hovedtaltale og Nilsen, "bror og svoger", men også Nordbotn befant seg på dette tidspunkt i Spania, etter å ha reist ned sammen med hovedtaltale.

4.3.5.3.6 Hovedtaltale

Retten har tidligere redegjort for samtalen med Aune i DnB Markets den 26. september 2007 om " korte briller" versus "lange".

I en samtale med megler Mikael Pappos i Glitnir den 5. oktober kl. 1537 ga hovedtaltale et klart inntrykk av å være svært involvert i kurssvingningene i innsideperioden, noe som i betydelig grad svekker troverdigheten av hans forklaring. De korte brillene er ikke lenger noe aktuelt tema. Retten sitter også med en klar formening av at hovedtaltale snakket til "tapen".

MP: 11 millioner aksjer.

FAI: Åh, Satan! Hvem... hva... 11 millioner aksjer! Hvem... Hva er det som er største selger og største kjøper da?

MP: Største kjøper er jo meg, da, så jeg vet ikke fortrolig det er - eller hvor betryggende det er - men største selger er... Du hadde flere. Du hadde tre - fire selger av 7 - 800 000 netto.

FAI: Ja.

MP: Og sånn 4 - 5 - 600 000, så hadde du en tre - fire stykker der også.

FAI: Hvor mye har du kjøpt, da?

MP: 750.

FAI: Ja. 11 millioner aksjer!

MP: Og DnB også var nettokjøper av 700. Pareto nettokjøper av 3 - 400. Enskilda nettokjøper av 300. Sundal kjøpte vel...

FAI: Det er utlendinger som selger?

MP: Jada, det er utlendinger som selger, ja. Kaster kortene fullstendig.

FAI: Ja. Tror du vi får en ny runde på mandag, bare fordi de slipper ut høyt volum, eller har de gitt seg?

MP: Nei, det er jo...

FAI: Men 11 millioner aksjer, vet du, det er jo så voldsomt, sant?

MP: Ja.

FAI: At vi sitter jo på... vi sitter jo på 100 mill, vi, sant?"

4.3.6 Press-samtaler/ tvangssalg

4.3.6.1 Innledning

Retten har overfor konkludert med at hovedtaltale som primærinnsider før børsåpning den 24. september 2007 var i besittelse av informasjon om et dårlig resultatregnskap for Acta i 3. kvartal 2007, en opplysning som kunne føre til et betydelig kursfall hvis den ble kommunisert til markedet. Videre er det lagt til grunn i bevisvurderingen at børsmeldingen medførte et kursfall ned mot 15 %. I foregående drøftelser i pkt. 3. i dommen har retten konkludert med at hovedtaltale var direkte eksponert i

kursutviklingen ved handlene i de medtiltaltes Acta-porteføljer, i form av finansering, del i risiko og oppside, samt styring. I og med at retten dermed har sluttet at de medtiltalte i realiteten var stråmenn for hovedtiltalte og handlene reelt sett var foretatt for hans regning og risiko, vil nedsalget for de medtiltalte innebære et mulig straffbart medvirkningsansvar for innsidehandel. Det faktum at man har funnet bevis for nedside-garantier hos de medtiltalte svekker i vesentlig grad betydningen av pågang fra meklerhusene som en utløsende faktor.

Fra forsvarets side er det imidlertid anført med styrke at de medtiltaltes nedsalg høsten 2007 på et *selvstendig grunnlag* skyldes nettopp press fra meklerhusene om tvangssalg av aksjene, som følge av kursfall og marginbrudd. Særlig er det tatt til orde for at de faktiske bevis på et slikt press, herunder meklersamtaler, mailer, meldinger og etterfølgende brev fra blant annet SEB Enskilda og Glitnir viser at de tiltalte var under betydelig press fra meklerhusene for å lette sine aksjeposisjoner i Acta. Det hevdes at bevisbyrden for innsidehandel dermed ikke under noen omstendighet kan være oppfylt. Retten har derfor valgt å gi en grundig redegjørelse for bevisbedømmelsen også på dette punkt.

Det er etter rettens syn ubestridt at det i løpet av den samme perioden som nedsalgene fant sted, parallelt forekom en rekke henvendelser fra meklerhusene om marginbrudd og krav om innbetalinger, eventuelt at posisjonene måtte lettes. Dette skyldes at det i samme periode var et kursfall på børsen knyttet til finansmarkedene. Retten vil i det følgende vurdere sannsynligheten for at denne forklaringsmodellen om tvang var hovedårsaken til de medtiltaltes kollektive og massive nedsalg høsten 2007.

Retten har funnet det hensiktsmessig å redegjøre for sin vurdering basert på følgende problemstillinger:

- Var det tale om formelle tvangssalg eller frivillige salg?
- Var salgspresset fra meklerhusene mer fremtredende høsten 2007 enn for øvrig ved kursfall i tiltaleperioden?
- Hvordan var de medtiltaltes likviditet? Dersom de hadde midler til å innfri marginkravene indikerer det at de hadde en reell valgmulighet med hensyn til å selge eller sitte på terminkontraktene.
- Hvorfor spurte de ikke hovedtiltalte om pengeoverføringer til dekning av marginkrav, som ved en rekke andre anledninger?
- Videre er det nødvendig å se de medtiltaltes handler i sammenheng, dvs *når* de solgte, *hvor mye* og *opplysninger rundt salgene* som meklersamtaler og trafikkdata.

4.3.6.2 Nærmere om tvangssalg og lovgrunnlaget.

Ved en negativ kursutvikling vil størrelsen på marginkravene, som speiler den sikkerhet som meklerhusene til enhver tid må ha, øke proporsjonalt. Meklerhuset vil da automatisk ved daglig avregning kreve inn ytterligere penger på marginkontoen eller at det stilles annen tilfredsstillende sikkerhet. Dersom investoren ikke foretar tilstrekkelig innbetalinger vil han komme i marginbrudd. I en slik situasjon har meklerhuset rett til å selge aksjene og ta dekning i innstående på marginkontoen. Normalt vil avtaleforholdet være regulert slik at meklerhuset har en kontraktsfestet rett til foreta salg for at kontoen kommer i balanse. Et slik ufrivillig tvangssalg er en

slags "ris bak speilet" og normalt siste utvei, idet meklerhusene vil tilstrebe frivillige ordninger i samarbeid med kundene. En investor som ikke har likviditet, vil derfor normalt sett oppfordres til selv å foreta de nødvendige nedslag helt eller delvis, men gjerne basert på en forutgående forhandling.

Etter rettens syn kan imidlertid ikke et slik frivillig og gjerne ønskelig nedslag anses som befriende i forhold til reglene om innsidehandel. En investor som innehar innsideinformasjon, er avskåret fra enhver handel, uavhengig av kursutvikling og posisjonering i porteføljen. Det er således tale om et absolutt handelsforbud. Ved kursfall vil marginkravet alltid stige og salg vil være et alternativ. Hvis marginbrudd i seg selv skulle danne et legitimt unntak fra innsideforbudet, vil regelhåndhevelsen bli vesentlig uthulet. En investor med innsideinformasjon om mulig ytterligere kursfall vil da ha den fordelene fremfor andre investorer at han selger i tide, før kursen faller ytterligere. Dermed får han en gevinst eller i hvert fall besparelse på bekostning av markedet. En konsistent regelfortolkning må derfor innebære at bare de ufrivillige tvangssalg kan utgjøre unntak. Retten viser her også til at Oslo Børs har lagt til grunn en slik regel forståelse.

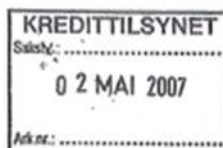
Et ufrivillig tvangssalg vil etter rettens syn måtte inneholde både en klar beskjed fra meklerhuset om at man vil foreta tvangssalg uavhengig av investorens samtykke, *og at det faktisk finner sted et salg av aksjer uten investorens frivillige medvirkning.*

4.3.6.3 Var det tale om tvangssalg?

Utvisomt var det pågang fra meklerhusenes compliance-kontorer mot de medtiltaltes Acta-posisjoner pga kursfallet. De satt med store porteføljer og kom i marginbrudd, noe som førte til en rekke mailer, tekstmeldinger, telefonsamtaler og andre henvendelser. Dette er da heller ikke bestridt fra aktoratets side og er grundig gjennomgått i politirevisorens muntlige bevisgjennomgang av marginkravene, jf også hjelpedokumentene i den røde revisorpermen.

I følge forsvaret følger det av brev fra meklerhus SEB Enskilda ved compliance-ansatt Knut Edvardsen av 30. april 2008 og fra Glitnir ved Arne Aarhus i compliance-avdelingen, datert 24. oktober 200, at det forelå en tvangssituasjon ved nedslagene. De to brevene følger inntatt nedenfor:

Kredittilsynet
 Att: Jan Oscar de Besche
 Østensjøveien 43
 0611 Oslo

Unntatt offentlighet: Off 1 § 5a, jfr. § 13 første ledd nr 2

Referanse

Data
 30. april 2008

+ 22/5

Ad: Vedrørende salg av aksjer i Acta Holding ASA ("Acta")

Det vises til Deres henvendelse 15. april 2008 samt etterfølgende telefonsamtaler. Vi beklager at saksbehandlingen har tatt litt tid.

Vedlagt følger CD med lydopptak av samtaler mellom vår megler, Jonas Heyerdahl, og henholdsvis Oskar Andersen og Material Management AS. Av hensyn til en best mulig belysing av sakens faktiske sider fremhever vi at vi i tillegg til de samtaler som Kredittilsynet særskilt har bedt om, også har vedlagt kopi av samtaler knyttet til andre tidspunkter. Vi oversender også en CD inneholdende samtaler de to kundene har hatt med andre meglere i den samme perioden vedrørende Acta.

Etter å ha lyttet til de aktuelle samtalerne går det frem at de aktuelle transaksjonene er initiert fra vår side. Oskar Andersen solgte av den grunn alle sine Acta aksjer forut for resultatvarselet. Material Management AS hadde for øvrig en termin på 650 000 aksjer, hvorav 300 000 aksjer ble solgt 26. september og 329 400 aksjer ble solgt 3. oktober. Forut for resultatvarselet hadde således kunden igjen 20 600 aksjer under terminen. Det går for øvrig frem, blant annet av en marginrapport, datert 4. oktober 2007 (rapport som genereres på kveldstid), at Material Management AS også hadde en "long position" i ACTA på 250 000 aksjer. Det vises til vedlagte rapport.

Vi vedlegger også som etterspurt slutseddokumentasjon. Som avtalt vil vi ettersende ytterligere ordredokumentasjon dersom Kredittilsynet, etter gjennomgangen av den foreliggende dokumentasjonen, finner det nødvendig for den videre saksbehandling.

Vi nevner avslutningsvis at vi, når det gjelder Material Holding AS, blant annet har søkt i vårt lydloggingssystem på kundens telefonnummer 922 33 500. Tilsvarende har vi søkt på Oscar Andersens telefonnumre 90 830 137 og 67 58 18 12. Vi må således ta et forbehold om at det kan være samtaler knyttet til andre telefonnumre som vi ikke har

SEB Enskilda AS

Postadresse
 P.O. Box 1363 Viks,
 NO-0113 Oslo, Norway

Besøksadresse
 Fjellstad Brygge 1

Telefon
 +47 21 00 85 00

Fax
 +47 21 00 89 00

Organisasjonsnr. NO 930 318 999 MNA
 Internet
 www.enskidasecurities.no

Forneet frem til. Dersom De mener det er behov for ytterligere søk, f.eks i tilknytning til andre numre og/eller andre perioder hører vi gjerne fra Dem.

Vi vil også gjøre Dem oppmerksom på at samtalene blir gitt en automatisk betegnelse fra systemet og at detaljer knyttet til hver enkelt samtale finnes i den automatiske genererte loggen.

Skrevet med skriftlig samtykke eller hvor det oppnevnt segner med et navn & funksjon for Dem.

Med hilsen
For SEB Enskilda AS

Torbjørn Hovland
Generalsekretær

Kredittilsynet
P.b. 100 Bryn
0611 OSLO

Sjess daga 16/4
Oslo, 24. okt. 2008

RAPPORTERINGSPLIKTIGE TRANSAKSJONER

Vi viser til Deres brev datert 14. ds.

Vi er vel kjent med hvilke forpliktelser som er pålagt oss som verdipapirforetak i forbindelse med rapportering av handler der det foreligger grunn til mistanke om innsidehandel eller kursmanipulasjon.

I Deres brev er det spesielt bedt redegjort for tre kunders handler i forkant av offentliggjørelsen av resultatvarsel i ACTA den 5. okt. 2007.

Vi har gjennomgått alle handler for de tre nevnte kunder i den aktuelle perioden og vurdert disse opp mot markedsforhold på dette tidspunkt, kursutviklingen i aksjen, hentet ut de da utførte marginberegninger og lyttet på lydopptak i forbindelse med handlene.

Vår vurdering er etter dette, slik den også var på det tidspunkt salgene ble gjennomført i 2007, at salgene i alle tre tilfeller ble utløst av et press om salg fra vårt foretaks side. Aksjekursen i ACTA hadde falt ganske kraftig i tiden forut salgene og fortsatte utover i salgperioden, noe som utløste krav om innbetaling av ytterligere marginbeløp. For alle tre kunders del gjaldt det gearede posisjoner, og kursfallet utløste derfor til dels store marginkrav. Da kundene ikke var i stand til å innbetale det nødvendige marginkravet sto salg igjen som eneste mulighet.

JMT AS

Kunden hadde i lengre tid vært under press for å redusere sine posisjoner. ACTA-aksjen hadde falt fra 36 kroner og hele veien ned hadde dette utløst krav om margininnbetalinger. Senest den 20. sept. 2007 ble det klart kommunisert for kunden at nå var grensen nådd. Ref. vedlagte lydfil. Kunden begynte deretter på vår anmodning å selge seg ned, inntil marginkravet var dekket. Det refereres i flere av de påfølgende samtalene mellom megler og kunde til nevnte henvendelse med krav om nedsalg. I tillegg diskuteres den gryende krisen innen finans som da var under oppseiling, og at dette kanskje også skulle tilsi at det var fornuftig å lette seg innen denne sektoren.

At kunden på et senere tidspunkt kjøpte seg noe opp igjen da aksjekursen hadde falt mye, gir etter vår mening ikke grunnlag for å kunne karakterisere handlingene som mistenkelige. I den forstand at det her skulle dreie seg om innsidehandel eller kursmanipulasjon.

Johnny Bondestad

Denne kundens posisjon i ACTA var finansiert ved termimer, og kursfallet medførte også i dette tilfellet økte marginkrav. Kunden solgte ut sitt innehav i aksjen og kom ut av posisjonene med et relativt lite beløp i behold.

Det var på dette grunnlag heller ikke her grunnlag for å mistenke kunden for innsidehandel. Det var forøvrig lenge etter arrestasjonen av Fred Ingebrigtsen i juni 1 år vi ble kjent med at de to hadde et selskapsforhold til hverandre.

Kredittilsynet har som det vil være kjent tidligere brukt om lydsopptak av disse samtalene, og det ble på det tidspunkt ikke gjort noe spørsmål om dette kunne være rapporteringspliktige transaksjoner.

Material Management AS

Det er også her særlige årsak til at kunden solgte. Vi har tidligere omtrentet kjøper av lydfiler i forbindelse med disse handlingene til Politiet i Sandeborg der det tydelig fremgår at kunden ble tvunget til å selge. Kunden forsøkte helt til det siste å beholde aksjene, men ble tvunget til å selge da han ikke var i stand til å møte sine forpliktelser når det gjaldt innbetaling av nødvendig marginkrav.

Vår klare konklusjon i alle tre tilfeller er at salgene som ble foretatt i denne perioden ble igangsatt etter krav fra vår side, ikke på det daværende tidspunkt og heller ikke nå, med den kjennskap vi nå har til saken, kan det være grunnlag for å hevde at disse handlingene skulle vært rapportert til Kredittilsynet etter vphl § 3-11 som mistenkelige handler.

Som tidligere nevnt er vi klar over hvor viktig det er at vi som verdipapirforetak tar ansvar for at mistenkelige handlinger rapporteres og at vi som gode kunder også på dette punkt. På det tidspunkt de aktuelle handlinger ble foretatt var det vår klare vurdering og i spesielle tilfeller særlig fra de vår Compliance-tilfeller og innarbeidede rutiner som mistenkelig og gratis vurdering på samt. Fra 1. sept. 1 år ble det innført et nytt system for å sikre at alle handlinger som er rapportert til oss, er rapportert til oss. Dette har vært viktig med sine klare mål til å gjennomføre alle handlinger rutiner på den første siden har vært viktig, samt at som Kredittilsynet tidligere er orientert om, i gang med en revisjon av handlingene innarbeidede rutiner, innarbeidet også alle handlingene og rapporteringspliktige transaksjoner.

Vi håper med dette å ha gitt et tydelig inntrykk over på dette spørsmålet.

Likevel er det etter rettens syn ikke fremkommet bevis på et eneste *formelt* tvangssalg, dvs. at meklerhuset har tvangssolgt aksjene på egen hånd. I

vitneforklaringen fra Paretos mekler Arne Johan Rogde, som forklarte seg om nedsalget i Lundes portefølje hos dem, ble det opplyst at Varhei Invest riktignok kom i marginskvis, men at de vurderte risikoen som liten. Så falt kursen, da ville Pareto ha 1, 6 mill. De foretok likevel aldri tvangssalg uten dialog med kunden. De ville nok presset hardt på for salg. Men kundene måtte selv legge inn ordren. De ønsket ikke å benytte adgangen til tvangssalg. Kunden hadde andre valg, som mer penger, eller deponering av andre aksjer. Lunde kunne ha forbedret marginsituasjonen sin. Rogde kan *ikke* huske at de ga noe påbud om at Lunde skulle selge. Men Lunde var utilgjengelig, tross mange forsøk på å få tak i ham

I vitneforklaring fra samfunnsøkonom Tore Lindstad fra Finanstilsynet uttalte han om tvangssalgssituasjonen at Finanstilsynet tolker innsidereguleringen i verdipapirhandelloven slik at investorene enten kan komme inn med mer penger inn til marginkontoen eller passivt sitte og vente på at aksjen ble tvangssolgt. De kan ikke foreta handel selv. Slik vitnet oppfattet meklertapene ga investor selv ordre om salg, til tross for at han besatt innsideinformasjon. De hadde andre muligheter, som å selge andre aksjer. Hvis de ikke hadde mer penger, måtte de passivt ventet til foretaket foretok tvangssalget.

Etter rettens syn vil dermed et frivillig salg i denne situasjonen ikke være befriende i forhold til forbudet mot innsidehandel. At meklerhusene har bekreftet stor pågang og press for å tilfredsstille sikkerhetskravene er derfor ikke i seg selv tilstrekkelig til å oppheve handelsforbudet. Imidlertid er retten fullt ut oppmerksom på at et slikt press kan innebære andre subjektive årsaksfaktorer til nedsalget enn besittelse av innsideinformasjon og har derfor valgt å se nærmere på omstendighetene for hver enkelt av de medtaltale.

4.3.6.4 De medtaltales likviditet

Den grundige gjennomgangen fra politirevisorene som er inntatt i politirevisorenes røde perm, viser at det hos JMT, Varhei Invest, Material Management, Andersen og Bondestad i hele eller deler av innsideperioden var tilgjengelige midler til å dekke marginkrav, blant annet i andre verdipapirer, i frigjorte midler ved aksjehandel og løpende kredittavtaler. Retten vil se nærmere på situasjonen til hver enkelt av de medtaltale.

4.3.6.4.1 Nilsen

Nilsen hadde en likviditetsreserve i Sandnes sparebank på ca. 3,5 millioner kroner, og en likviditetsreserve i DnB på 4, 3 millioner den 3. oktober. Han fikk også frigjort likviditet ved salg i First, slik at han gikk i pluss med ca. 2, 6 millioner den 2. oktober. I Glitnir CFD og termin hadde han en vedvarende underbalanse, og utvilsomt ble denne justert ved salgene. Kor tid etterpå var han imidlertid i underbalanse igjen, dvs i hele oktober uten at det medførte salg. Han var også i underbalanse i Glitnir fra 2. august 2007 uten at salg ble gjennomført. Det mangler marginrapporter fra Glitnir i perioden 28. september til 4. oktober.

Den 1. august 2007 fikk Nilsen overført 6 millioner fra hovedtaltale. Den 5. november 2007 fikk han overført 4, 1 millioner fra hovedtaltales mor Ragnhild Ingebrigtsen. Nedsideavtalen var dermed fullt ut gjeldende.

4.3.6.4.2 Lunde

Retten påpeker særlig at Lunde ved det totale nedsalget av aksjebeholdningen i Pareto den 2. oktober fikk frigitt ca. 4, 5 millioner kroner, som i hovedsak ble overført til konto i Varhei Invest. Beløpet ble stående helt til den 12. oktober, da 2 millioner ble overført til SEB. Beløpet ble dermed ikke brukt til å dekke det relativt betydelige marginbruddet i hans portefølje i Glitnir under innsideperioden. Han solgte da heller ingen aksjeposter i Glitnir. Etter rettens syn viser dette med all mulig tydelighet at marginbrudd ikke har vært noen utløsende faktor. Dessuten fikk Lunde den 1. november 2007 overført 5 millioner kroner fra hovedtaltale, til dekning av sikkerhet på Glitnir marginkonto.

4.3.6.4.3 Andersen

Retten har allerede lagt til grunn at Andersen i store deler av tiltaleperioden hadde tilstrekkelig likviditet til å betjene marginkravene. Her viser retten til den grundige gjennomgang som er gitt overfor i punkt 3.2.6. Imidlertid fikk han likevel overført store summer fra hovedtaltale og Nilsen. Den 9. juni 2006 overførte hovedtaltale 1 million kroner til Andersen som sikkerhet i SEB Enskilda. Andersen hadde på dette tidspunkt selv likviditet til å dekke marginkravet. I juli/august 2007 overførte hovedtaltale 4,705 millioner kroner til Andersen. Pengene ble brukt til terminhandel av 550 000 Acta-aksjer tidsrommet 11. juli til 29. august. Retten viser også til at Andersen den 11. oktober overførte ca. 2, 9 millioner kroner til firmaet Poppe i forbindelse med privat kjøp av hytte.

I tekstmelding til hovedtaltale av 19. september 2007 ber han på sedvanlig vis om nedside-dekning:

"Masekråka må dessverre ha penger i dag, ellers bli kvitt. Vennligst velg og bekreft."

Den 20. september ga han imidlertid beskjed om at han startet å selge seg ut. Så sendte han ny melding den 25. september: *"Hva nå?"* Kort tid etter stilte han krav om en skriftlig formalisering av den underliggende avtalen, før han igjen var villig til å gå inn i aksjen på hovedtaltales vegne. Retten viser til at han den 11. oktober 2007 ba hovedtaltale ringe seg. Samtidig begynte han å kjøpe seg opp igjen. Fra 12. oktober til 19. desember kjøper han 600 000 Acta-aksjer hos SEB Enskilda. Veddemålsavtalen er formelt sett inngått den 24. oktober 2007 men gjaldt tilbake i tid. Situasjonen er med andre ord at Andersen enten kunne dekket inn marginkravene selv av egne midler, eller benyttet seg av avtalen med hovedtaltale om å dekke ned siden. Konklusjonen er at han ikke nødvendigvis trengte å selge og dermed er langt unna en tvangssalgs-situasjon.

Her kan suppleres med hans egen politiforklaring der han uttalte:

"Siktete forklarer at han aldri har hatt tvangssalg. Siktete har stort sett alltid hatt penger på konto, og har aldri latt være å betale. Noen ganger har siktete solgt seg ned, men det har vært på eget initiativ."

4.3.6.4.4 Nordbotn

Nordbotn mottok en likviditetsoverføring på 2, 5 millioner fra Nilsen den 21 august 2007. Han optok videre to lån i Handelsbanken, ett på 6, 01 millioner utbetalt den

18. oktober 2007 og ett på 1 million utbetalt den 27. november 2007. Hovedtaltalte var kausjonist med solidaransvar for begge lånene.

4.3.6.4.5 Bondestad

Her bemerkes at Bondestad i Glitnir hadde betydelige marginkrav mot seg fra 01 august til 24 september 2007. Utover en innbetaling på 3, 5 millioner den 3. august finansiert ved overføring fra Kåre Nilsen på 3, 6 millioner den 2 august, foretok Bondestad ingen andre innbetalinger og ingen andre salg i Glitnir, før innsideperioden

Både i DnB Markets og Orion Securities solgte han ut hele porteføljen, og han fikk således underveis overskuddslikviditet. Marginkrav kan derfor ikke ha vært forklaringen på nedsalgene i DnB Markets den 1. og 3. oktober, og heller ikke i Orion den 3. oktober. Retten viser her til marginberegningene foretatt av politirevisorene.

4.3.6.5 Hvorfor spurte de ikke hovedtaltalte?

I vår sak vil et viktig kriterium være hvorvidt de medtaltalte i den aktuelle tvangssituasjonen henvendte seg til hovedtaltalte som i så mange andre tilfeller og ba om pengeoverføringer for å holde posisjonen i Acta. Gjennomgående er det tegnet et bilde under bevisførselen av at Acta-posisjonen for enhver pris skulle holdes, og dermed at handlene innebar en vedvarende eksponering i aksjens kursutvikling.

Retten har tidligere påvist at det i hele tiltaleperioden har vært stor pågang fra de medtaltalte mot hovedtaltalte for å overføre penger ved marginbrudd. Det vises her særlig til drøftelsen av nedside i punkt 3.3. Det er derfor påfallende at det i innsideperioden 24. september til 4. oktober, til tross for at det fra forsvarets side hevdes at press-samtalene fra meklerhusene var ekstra pågående, ikke var noen av de medtaltalte som ba hovedtaltalte om pengeoverføringer eller at hovedtaltalte ba dem ikke selge, som han ellers alltid gjorde. Det fremstår som usannsynlig at salgene ikke var kommunisert med hovedtaltalte. Bondestads meklersamtaler viser at nedsalget var fullstendig styrt av hovedtaltalte, og det er etter rettens syn liten grunn til å tro at situasjonen var annerledes for de fire andre. Eksempelvis hadde Lunde et betydelig tilgodehavende hos hovedtaltalte på mange millioner ifb med eiendomshandelen i Spania, men han ønsket åpenbart ikke å heve noen av disse midlene.

De solgte seg ned helt parallelt. Enigheten om at Acta-kursen skal opp, var dermed i denne perioden satt kollektivt til side. At de ikke spurte hovedtaltalte om penger kan derfor bare ha en logisk forklaring: De hadde fått beskjed om å selge seg ut frem til 4. oktober.

4.3.6.6 Oppsummering

For alle de medtaltalte fremkommer det at de hadde tilstrekkelig likviditet i sine porteføljer og kredittavtaler til å betjene marginkravene, og dessuten at de etter børsmeldingen straks gikk inn i nye Acta-posisjoner. Det er videre klart at de i innsideperioden ikke benyttet seg av den underliggende avtalen de ellers hadde med hovedtaltalte om nedside-dekning. De ba ikke om pengeoverføringer eller fulgte hovedtaltaltes vanlige anmodninger om å holde posisjonen i Acta for enhver pris. Etter rettens syn innebærer disse forhold at press-samtaler fra meklerhusene ikke kan ha hatt noen avgjørende innflytelse på nedsalgene i innsideperioden.

4.3.7 Skyldspørsmålet

4.3.7.1 De objektive straffbarhetsvilkår

Retten vil her se nærmere på subsamsjonen av innsideregelverket. Domfellelse forutsetter at hovedtaltalte, på det tidspunkt aksjene ble solgt, som i tiltalebeslutningen er tidfestet til 25. september til 5. oktober 2007, faktisk hadde "*innsideinformasjon*" i lovens forstand.

Et betydelig negativt avvik fra et forventet kvartalsresultat vil etter rettens syn alltid være av en kurssensitiv karakter. Det vil dermed også ha i seg en potensiale til å vekke en investors oppmerksomhet og påvirke hans beslutningsgrunnlag. Særlig må det gjelde en så vidt volatil og lite likvid aksje som Acta-aksjen. Slik har da også selskapets ledelse selv fortolket informasjonen, herunder de mange vitner fra konsernledelsen som har beskrevet informasjonen som sensitivt og ikke minst, nødvendig å kommunisere til markedet. Oppdagelsen av det dårlige resultatet i tredje kvartal rundt 17. september, var dermed etter rettens syn opptakten til en kommende selskapshendelse, dvs børsmeldingen, som kunne påvirke kursen merkbart i lovens forstand. Forhåndskunnskap om slik kurssvingning var i bestemmelsens kjerneområde. I tillegg vises til den effekten som børsmeldingen faktisk fikk på markedet, med et kursfall på 15 prosent. Her gis en klart veiledende indikasjon på at opplysningen nettopp var svært kurssensitiv.

Sannsynlighetsovervekten for at en fornuftig investor vil benytte en slik informasjon som grunnlag for sine vurderinger er derfor oppfylt.

Den neste konkrete problemstilling er hvorvidt hovedtaltalte hadde presise opplysninger om det negative resultatet i hele tiltaleperioden. Her vises til bevisgjennomgangen overfor i pkt 4.3.4, der retten etter en samlet vurdering har lagt til grunn at hovedtaltalte på bakgrunn av hans kjennskap til ukesrapportene i Acta for uke 37 og 38, og ukesrapporten i Spring for uke 37, det tette kontakten med ledelsen både i ACTA Holding og i Spring Kapital og hans kunnskap om "kriksrådet", var kjent både med det negative resultatet, og at det kunne resultere i et varsel til børsen om avvik, senest den 25. september. Retten finner dermed at det allerede før styremøte og styrets vedtak av 3. oktober, hvor hovedtaltalte som styremedlem ble formelt varslet, forelå kurssensitive opplysninger om det kommende kvartalsresultatet som hovedtaltalte var informert om og som ikke var kjent for markedet. Disse opplysningene fyller etter rettens syn kravet om presise opplysninger. Retten legger videre til grunn at hovedtaltalte med overveiende grad av sannsynlighet forsto at han innehadde slike opplysninger. At hovedtaltaltes ikke fikk alle detaljer om konsernledelsens krigsråd kan ikke være avgjørende.

Når det gjelder spørsmålet om offentlig tilgjengelighet, vises det til at opplysningene først ble gjort offentlig kjent for markedet ved børsmeldingen fra styret av 5. oktober 2007. Fra forsvarers side er det blant annet vist til at markedet var informert tidligere ved såkalte CAR-analysen som forelå i ukene før. Denne omhandlet imidlertid helt generelle analyser av selskapets verdsetting og generelle betraktninger om kursfall. Slik "*research and estimates*" basert på offentlig tilgjengelige data, jf. fortalen til markedsmanipulasjonsdirektivet pkt. 29, skal ikke anses som innsideinformasjon og kan dermed etter rettens syn heller ikke få innflytelse på når den faktiske innsideinformasjonen var tilgjengelig. Som investor kunne uansett ikke hovedtaltalte handle uavhengig av forbudet mot innsidehandel, fordi det forelå rykter eller markedsanalyser, når han rent faktisk satt på innsideinformasjon.

4.3.7.2 De subjektive straffbarhetsvilkår

4.3.7.2.1 Innledning

Skyldkravet følger av verdipapirhandelloven av 1997 § 14-3, slik denne lød fra 4. mars 2005 (i kraft 1. september 2005) frem til 1. november 2007:

Med bøter 1 eller fengsel 2 inntil seks år, straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer § 2-3 første ledd eller § 2-8, jf. forskrift gitt i medhold av denne.

Enhver som innehar innsideinformasjon rammes. Både handler for egen og fremmed regning omfattes. Medvirkning straffes på samme måte.

4.3.7.2.2 Hovedtiltalte - skyldkravet

I forhold til de objektive kriterier har retten lagt til grunn at opplysningene om resultatvarsel er i selve kjerneområdet for innsideinformasjon. Også de subjektive straffbarhetsvilkårene er etter rettens syn oppfylt, idet hovedtiltalte baserte sine disposisjoner på faktiske opplysninger, som han utvilsomt forsto kunne påvirke kursutviklingen. Retten har konkludert med at hovedinnholdet i varselet om et negativt tredje kvartalsresultatet var kjent for hovedtiltalte, og at han fullt forsto den kurspåvirkende effekten.

Videre legger retten til grunn at hovedtiltalte var eksponert i de medtaltates porteføljer ved at han i forhold til de fem medtaltalte hadde finansiert, dekket nedsiden for og mottatt oppsiden for Acta-investeringene, i et handelsmønster som han selv i stor grad styrte. Etter at han fikk vite om det negative resultatet for tredje kvartal, ble det solgt et betydelig antall aksjer på termin og CFD'er, som kunne tilregnes ham. Her finner retten det uomtvistelig at hovedtiltalte, for å oppnå den påvirkningen han ønsket på stråmanns-porteføljene, var involvert ved at han formidlet et konkret salgsbudskap til de medtaltalte, som de alle fem fulgte. Hvorvidt han faktisk tjente penger på transaksjonene eller fullt ut kunne forutsi effekten på markedet er ikke avgjørende, så lenge beslutningsgrunnlaget er sammenfallende med "fornuftig investor"-testen.

Det subjektive ansvar forsterkes gjennom graden av involvering. Det betydelige styringselementet fra hovedtaltates side er fremtredende i meklersamtalene og i de parallelle nedsalgene. Også Nordbotns politiforklaring underbygger at hovedtaltates beskjed om å kjøpe eller selge var helt avgjørende for hans investeringer. Her kan også fremheves at Bondestad, som i meklersamtalene i stor grad gjenga mye av det han fikk høre fra hovedtiltalte og Nilsen, formidlet et presist og detaljert bilde av en overstyrt nedsalgs-sekvens i "vårt system" på ca. 10 dager, som er helt eller delvis sammenfallende med nedsalgene foretatt av de øvrige. Retten finner det helt usannsynlig at dette samspillet i tid og i salgsvolum beror på en tilfeldighet, eller at de på eget initiativ eller forgodtbefinnende skulle ha solgt seg helt eller delvis ut av aksjen i disse dagene før børsvarselet ble offentliggjort. Ved å selge gjennom stråmennene før børsvarselet kom, sørget hovedtiltalte for at tapet ved en kursfall på nær 15 % ble begrenset. Det vises også til at hovedtiltalte fremmet konkrete forslag til Bondestad om å *shorte* på kursfallet, som ville kunne generert ytterligere gevinst. Etter børsmeldingen kjøpte de medtaltalte seg straks opp igjen og/eller betjente sine marginkrav, fortsatt basert på finansiering fra hovedtiltalte.

Samlet sett finner retten det bevist utover enhver rimelig tvil at hovedtiltalte forsettlig forbrøt seg om forbudet mot innsidehandel i verdipapirhandelloven § 2-3 jf. § 2-1, idet han med kunnskap til hovedpunktene i det negative resultatet for tredje kvartal 2007 instruerte de medtiltalte til å selge aksjer for ham før resultatvarselet.

Hovedtiltalte – Fred Anton Ingebrigtsen – blir etter dette å domfelle for innsidehandel i samsvar med tiltalebeslutningen post II b).

4.3.7.2.3 Medtiltalte Kåre Nilsen - skyldkravet

Kåre Nilsen solgte via JMT ut 4 123 200 millioner aksjer på termin/CFD i tidsrommet 24. september til 4. oktober gjennom meklerhusene Glitnir, DnB Market og First Securities. Idet Nilsen gjennomførte de aksjehandler som hovedtiltalte domfelles for, som stråmann for denne, overtrådte Nilsen objektivt gjerningsbeskrivelsen i dagjeldende verdipapirhandellov § 2-2, som medvirker til hovedtiltalte. Nilsen kan likevel bare straffes for medvirkningsovertredelsen dersom han på gjerningstiden utviste den skyld som etter loven er nødvendig for fellelse. Etter dagjeldende verdipapirhandellov av 1997 § 14-3 var skyldkravet som nevnt uaktsomhet eller forsett. Dette innebærer at Nilsen skal domfelles for medvirkning til innsidehandel dersom han burde ha innsett at han medvirket til hovedtaltaltes innsidehandel, og hans bidrag til gjennomføringen av handelen av den grunn samlet sett fremsto som uaktsom. Det kreves ikke etter loven at medvirkeren hadde positiv kunnskap om at hovedmannen handlet med grunnlag i innsideinformasjon.

Nilsen handlet som nevnt som stråmann for hovedtiltalte med grunnlag i et arrangement med hovedtiltalte som innebar økonomisk vinning for Nilsen og slik at handlene ble gjennomført for hovedtaltaltes regning og risiko. Det var med grunnlag i dette stråmannsarrangementet at Nilsen handlet aksjer for hovedtiltalte i sitt eget navn innenfor tiltaleperioden.

Etter rettens syn forsto Nilsen fullt ut betydningen av fremleggelsen av et negativt kvartalsresultat hadde for et børsnotert selskap, og visste også at resultatet for tredje skulle legges frem i oktober. Han var videre vel kjent med at hovedtiltalte både formelt og reelt som del av selskapets konsernledelse og som hovedeier hadde informasjon om det kommende resultatet. Han foretok et omfattende nedsalg i hele innsideperioden. Med grunnlag i disse forhold finner retten det bevist utover enhver rimelig tvil at Nilsen, idet han handlet aksjene for hovedtiltalte, innså at hovedtiltalte handlet gjennom ham på grunnlag av innsideopplysninger om et negativt resultat. Retten er således kommet til at Nilsen er skyldig i forsettlig medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel.

Medtiltalte Kåre Nilsen blir etter dette å domfelle i samsvar med tiltalebeslutningen post II b), for medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel.

4.3.7.2.4 Medtiltalte Lars Audun Lunde - skyldkravet

Lunde solgte via Varhei Invest AS i tidsrommet 24. september til 4. oktober 2007 ca. 1 719 000 millioner aksjer i meklerhusene SEB Enskilda og ABG Sundal Collier. Idet Lunde gjennomførte aksjehandlene som stråmann for hovedtiltalte gjennom Varhei Invest AS, overtrådte Lunde objektivt gjerningsbeskrivelsen i dagjeldende verdipapirhandellov § 2-2, som medvirker. Lunde handlet som stråmann for

hovedtaltalte med grunnlag i et arrangement som innebar mulig økonomisk vinning for Lunde, og slik at handlene ble gjennomført for hovedtaltaltes regning og risiko. Lunde kan likevel bare straffes for medvirkningsovertredelsen dersom han på gjerningstiden utviste den skyld som etter loven er nødvendig for fellelse. Etter dagjeldende verdipapirhandellov § 14-3 var skyldkravet som nevnt uaktsomhet eller forsett. Dette innebærer at Lunde skal domfelles for medvirkning til innsidehandel dersom han burde ha innsett at han medvirket til hovedtaltaltes innsidehandel, og hans bidrag til gjennomføringen av handelen av den grunn samlet sett fremsto som uaktsom. Det kreves dermed ikke etter loven at han som medvirker hadde positiv kunnskap om at hovedtaltalte handlet med grunnlag i innsideinformasjon.

Lunde var ut fra sin omfattende kunnskap om aksjemarkedet vel kjent med betydningen av fremleggelsen av et negativt kvartalsresultat hadde for et børsnotert selskap, og at resultatet for tredje kvartal 2007 skulle legges frem i oktober. Lunde var videre vel kjent med at hovedtaltalte som del av selskapets konsernledelse og som hovedeier hadde innsideinformasjon om kvartalsresultatet. Lunde foretok et kontrollert nedslag i hele innsideperioden, i to utvalgte meklerhus. Med grunnlag i disse forhold finner retten at Lunde, idet han gjennom Varhei Invest AS handlet aksjene for hovedtaltalte, innså at hovedtaltalte i denne perioden handlet gjennom ham på grunnlag av innsideopplysninger om resultatet. Retten er således kommet til at Lunde er skyldig i forsettlig medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel.

4.3.7.2.5 Medtaltalte Lars Audun Lunde blir etter dette å domfelle i samsvar med tiltalebeslutningen post II b), for medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel. Medtaltalte Oskar Andersen - skyldkravet

Andersen solgte i tidsrommet 20. september til 26. september 550 000 aksjer på termin. Idet Andersen gjennomførte de aksjehandler som hovedtaltalte domfelles for, som stråmann for denne, overtrådte Andersen objektivt sett gjerningsbeskrivelsen i verdipapirhandelloven § 2-2, slik den da lød, som en medvirker til hovedtaltalte. Andersen kan likevel kun straffes for medvirkningsovertredelsen dersom han på gjerningstiden utviste den skyld som etter loven er nødvendig for fellelse.

Etter dagjeldende verdipapirhandellov av 1997 § 14-3 er skyldkravet som nevnt uaktsomhet eller forsett. Dette innebærer at Andersen skal domfelles for medvirkning til innsidehandel dersom han burde ha innsett at han medvirket til hovedtaltaltes innsidehandel, og hans bidrag til gjennomføringen av handelen av den grunn samlet sett fremsto som uaktsom. Det kreves dermed ikke etter loven at medvirkeren hadde positiv kunnskap om at hovedmannen handlet med grunnlag i innsideinformasjon.

Andersen handlet som de øvrige medtaltalte som stråmann for hovedtaltalte med grunnlag i et arrangement med hovedtaltalte som innebar økonomisk vinning for Andersen, og slik at handlene ble gjennomført for hovedtaltaltes regning og risiko. Det var videre med grunnlag i dette stråmannsarrangementet at Andersen handlet aksjer for hovedtaltalte i sitt eget navn innenfor tiltaleperioden.

Etter rettens syn forsto Andersen den betydningen i markedet fremleggelsen av et negativt kvartalsresultat hadde for et børsnotert selskap, og visste også at resultatet for tredje kvartal skulle legges frem i oktober. Han var videre vel kjent med at hovedtaltalte både som del av selskapets konsernledelse og som hovedeier hadde innsideinformasjon om selskapets kvartalsresultater. Han foretok et kontrollert nedslag i innsideperioden, i kontakt med hovedtaltalte, jf. trafikkdata fra denne

perioden. Med grunnlag i disse forhold finner retten det bevist utover enhver rimelig tvil at Andersen, idet han handlet aksjene for hovedtaltalte, innså at hovedtaltalte handlet gjennom ham på grunnlag av innsideopplysninger. Retten er således kommet til at Andersen er skyldig i forsettlig medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel.

Medtaltalte Oskar Andersen blir etter dette å domfelle i samsvar med tiltalebeslutningen post II b), for medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel.

4.3.7.2.6 Medtaltalte Knut Helge Nordbotn - skyldkravet

Nordbotn solgte via Material Management AS i tidsrommet 24. september til 4. oktober totalt 1 229 400 millioner aksjer på termin i meklerhusene SEB Enskilda og Glitnir. Idet Nordbotn gjennomførte de aksjehandler som hovedtaltalte domfelles for, som stråmann for denne, overtrådte Nordbotn objektivt gjerningsbeskrivelsen i verdipapirhandelloven § 2-2, slik den da lød, som medvirker til hovedtaltalte. Nordbotn kan likevel bare straffes for medvirkningsovertredelsen dersom han på gjerningstiden utviste den skyld som etter loven er nødvendig for fellelse.

Etter dagjeldende verdipapirhandellov av 1997 § 14-3 er skyldkravet som nevnt uaktsomhet eller forsett. Dette innebærer at Nordbotn skal domfelles for medvirkning til innsidehandel dersom han burde ha innsett at han medvirket til hovedtaltaltes innsidehandel, og hans bidrag til gjennomføringen av handelen av den grunn samlet sett fremsto som uaktsom. Det kreves dermed ikke etter loven at medvirkeren hadde positiv kunnskap om at hovedmannen handlet med grunnlag i innsideinformasjon.

Nordbotn handlet som stråmann for hovedtaltalte med grunnlag i et arrangement med hovedtaltalte som innebar økonomisk vinning for Nordbotn, og slik at handlene ble gjennomført for hovedtaltaltes regning og risiko. Det var med grunnlag i dette stråmannsarrangementet at Nordbotn handlet aksjer for hovedtaltalte i sitt eget navn innenfor tiltaleperioden.

Etter rettens syn forsto Nordbotn den betydningen av fremleggelsen av et negativt kvartalsresultat hadde for et børsnotert selskap, og visste også at resultatet for tredje kvartal skulle legges frem i oktober. Han var videre vel kjent med at hovedtaltalte både formelt og reelt som del av selskapets konsernledelse og som hovedeier hadde informasjon om selskapets tredje kvartalsresultat. Han foretok et svært omfattende nedsalg i hele innsideperioden. Med grunnlag i disse forhold finner retten det bevist utover enhver rimelig tvil at Nordbotn, idet han handlet aksjene for hovedtaltalte, innså at hovedtaltalte handlet gjennom ham på grunnlag av innsideopplysninger. Retten er således kommet til at Nordbotn er skyldig i forsettlig medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel.

Medtaltalte Knut Helge Nordbotn blir etter dette å domfelle i samsvar med tiltalebeslutningen post II b), for medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel.

4.3.7.2.7 Medtaltalte Johnny Bondestad - skyldkravet

Bondestad solgte i tidsrommet 26. september til 3. oktober ut hele sin Acta- portefølje på 1 694 600 millioner aksjer på termin; i Glitnir, DnB, og Orion. I det Bondestad gjennomførte de aksjehandler som hovedtaltalte domfelles for, som stråmann for denne, overtrådte Bondestad objektivt sett gjerningsbeskrivelsen i verdipapirhandelloven § 2-2, slik den da lød, som en medvirker til hovedtaltalte.

Bondestad kan likevel kun straffes for medvirkningsovertredelsen dersom han på gjerningstiden utviste den skyld som etter loven er nødvendig for fellelse.

Etter dagjeldende verdipapirhandellov av 1997 § 14-3 er skyldkravet som nevnt uaktsomhet eller forsett. Dette innebærer at Bondestad skal domfelles for medvirkning til innsidehandel dersom han burde ha innsett at han medvirket til hovedtaltets innsidehandel, og hans bidrag til gjennomføringen av handelen av den grunn samlet sett fremsto som uaktsom. Det kreves ikke etter loven at medvirkeren hadde positiv kunnskap om at hovedmannen handlet med grunnlag i innsideinformasjon.

Bondestad handlet som de øvrige medtaltalte som stråmann for hovedtaltalte med grunnlag i et arrangement med hovedtaltalte som innebar en mulighet for økonomisk vinning for Bondestad, men slik at handlene ble gjennomført for hovedtaltaltes regning og risiko. Det var videre med grunnlag i dette stråmannsarrangementet at Bondestad handlet aksjer for hovedtaltalte i sitt eget navn innenfor tiltaleperioden.

Etter rettens syn forsto Bondestad den betydningen i markedet fremleggelsen av et negativt kvartalsresultat kunne ha for et børsnotert selskap. Han var videre vel kjent med at hovedtaltalte både som del av selskapets konsernledelse og som hovedeier hadde innsideinformasjon om selskapets kvartalsresultater. Han foretok et omfattende nedslag i innsideperioden, i tett kontakt med hovedtaltalte og under hans styring, jf. en rekke meklersamtaler om styringen, der han også en rekke ganger tilkjennega å vite at salg var spesielt gunstig akkurat i denne tiden. Med grunnlag i disse forhold finner retten det bevist utover enhver rimelig tvil at Bondestad opptrådte med forsett, idet han, da han handlet aksjene for hovedtaltalte, forsto at hovedtaltalte handlet gjennom ham på grunnlag av innsideopplysninger.

Retten er således kommet til at Bondestad er skyldig i forsettlig medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel.

Medtaltalte Johnny Bondestad blir etter dette å domfelle i samsvar med tiltalebeslutningen post II b), for medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel.

4.4 OPPKJØPSPLANER VÅREN 2008 (TPG II, ABBA): TILTALEBESLUTNINGEN POST II C)

4.4.1 Innledning

4.4.1.1 Det straffbare forhold og lovgrunnlaget

Tiltalens post II c gjelder hovedtaltalte og de medtaltalte Lars Audun Lunde og Oskar Andersen. Det straffbare forhold er slik beskrevet:

"Senest onsdag 16. april 2008, i Stavanger og/eller andre steder, fikk Fred Anton Ingebrigtsen opplysninger relatert til forhandlinger om et tilbud fra Texas Pacific Group om kjøp av en betydelig aksjepost i Acta Holding ASA.

Til tross for at han hadde nevnte opplysninger kjøpte han via Oskar Andersen og Lars Audun Lunde og/eller Varhei Invest AS og/eller Advize AS, og/eller oppfordret, eller på annet vis ansporet han dem til kjøp av finansielle instrumenter i ACTA i perioden torsdag 24. april 2008 til torsdag 8. mai 2008.

Til tross for ovennevnte gjennomførte Andersen, Lunde og/eller Varhei Invest AS og/eller Advize AS kjøp av finansielle instrumenter i ACTA.

Kort tid forut for underretning fra Acta Holding ASA til Oslo børs tirsdag 13. mai 2008 kl. 12:45 opphørte oppkjøpsforhandlingene uten avtale."

Forholdet skal pådømmes etter verdipapirhandelloven slik den gjaldt fra 1. november 2007, jf. verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 første ledd og fjerde ledd; jf. § 3-3 første ledd, jf. § 3-1, hvoretter straffansvar påhviler den som med innsideinformasjon har kjøpt og solgt og/eller tilskyndet til kjøp og salg av finansielle instrumenter notert på norsk børs, og den som har medvirket til dette.

4.4.1.2 Saken i et nøtteskall

Innsideperioden er angitt fra den 23. april til den 8. mai 2008. I denne perioden pågikk det uomtvistelig en oppkjøpsprosess fra det amerikanske investeringselskapet Texas Pacific Group (TPG). Internt fikk oppkjøpsprosessen tilnavnet Abba. Også betegnelsen TPG II er brukt, som følge av at det høsten 2007 var iverksatt en liknende oppkjøpsprosess fra samme selskap som strandet (TPG I). Selskapet TPG driver verdensomspennende virksomhet. Et investeringselskap i denne klassen kjøper vanligvis opp hele selskaper som da blir tatt av børsen, og eier selskapet vanligvis i 5-8 år, utvikler det og får frem de underliggende verdier. Det kreves alltid forhåndsamtynke fra store aksjonærer, og kjøper vil nøye vurdere selskapets styrke, svakheter og særinteresser. Den aktuelle prosessen startet i januar 2008, og ble børsvarslet av styret i Acta Holding den 7. april 2008. Børsnoterte selskaper skal sende melding til markedet straks de har slik innsideinformasjon om egen virksomhet. Det ble avholdt *due diligence* (DD) i midten av april. Oppkjøpet strandet endelig den 12. mai.

De handler som omfattes av tiltalen er Andersens kjøp av 1 175 000 Acta-aksjer på termin i SEB Enskilda og Lundes kjøp i Varhei Invest AS på 374 500 Acta-aksjer på termin, i perioden 24. april til 8. mai. Anklagen gjelder her misbruk av innsideinformasjon fra hovedtiltaltes side og for de medtiltalte vedkommende medvirkning. I tillegg innbefatter tiltalen Lundes kjøp av 269 000 aksjer på termin i Advize AS innenfor samme periode, hvor hovedtiltalte er anklaget for tilskyndelse og Lunde for forsettlig innsidehandel.

4.4.1.3 Generelle merknader om oppkjøpsprosess som selskapsbegivenhet

I sin alminnelighet legger retten til grunn at en oppkjøpsprosess er i kjerneområdet for innsidereguleringen. En slik prosess er regelmessig svært kostbar og ressurskrevende for både det selgende og kjøpende selskap, og dermed normalt undergitt forhandlinger i det lukkede rom, med høy grad av konfidensialitet og hemmelighet. En slik prosess vil neppe iverksettes dersom det ikke er realistiske muligheter for å nå frem.

Denne type selskapsinformasjon vil regelmessig påvirke kursen og åpenbart være en opplysning som en fornuftig investor vil vektlegge. Her vises særlig til den betydelige gevinsten i verdipapirmarkedet som et oppkjøp kan genere, herunder oppkjøpspremien, på opp mot 30 % over børskurs. Dermed vil et slikt selskap bli et naturlig førstevalg for en investor. Lekkasjer og rykter vil på sin side kunne skade prosessen, idet man da får en kunstig forhøyet kurs og forminsker sjansen for en vellykket overtakelse. Det forhold at en oppkjøpsprosess til slutt ikke fører frem, kan

etter rettens syn ikke få noen avgjørende betydning for forhold begått mens prosessen fortsatt innebar en mulighet for et positivt utfall.

4.4.1.4 Nærmere om problemstillingene

Sentrale problemstillinger i bevisbedømmelsen er for det første i) i hvilket tidsrom et mulig oppkjøp var en faktisk omstendighet, dernest ii) hvilken kunnskap hovedtaltalte hadde om dette, og videre iii) hvilke handler som kan knyttes til misbruk av denne innsideinformasjonen. I denne forbindelse må det klarlegges hvorvidt hovedtaltalte misbrukte innsideinformasjon gjennom sine stråmenns handler. Selv om retten basert på sine tidligere konklusjoner har lagt til grunn at hovedtaltalte *var* eksponert, herunder også i Lunde og Andersens aksjehandler i Acta-papirer, må retten likevel særskilt etterprøve hvorvidt det forelå et spesifikt misbruk, knyttet til konkrete handler begått i den angitte tiltaleperioden for post II c.

Fra aktoratets side er det hevdet at hovedtaltalte spilte en sentral rolle i TPG II-forhandlingene og dermed var fullt ut informert om prosessen til enhver tid. Det er videre påpekt at prosessen var klassisk innsideinformasjon. Det hevdes at hovedtaltalte den 23. april fortalte Andersen om at aksjen skulle av børs pga oppkjøpsprosessen, hvorpå Andersen dagen etter gikk inn igjen i aksjen. Videre anføres at Lunde senest kan ha fått vite om oppkjøpet den 12. mai, da hovedtaltalte sendte en sms til ham om TPG-møtet. For de begges tilfelle er det vist til omfattende trafikkdata og meklersamtaler. Det kan ikke anses avgjørende at de ikke kjente alle detaljer.

Fra forsvarerets side er det i hovedsak anført at hovedtaltaltes hovedansvar på dette tidspunktet var det såkalte "Rogalands-alternativet" og vennligsinnede aksjonærer, og at han ikke hadde noen nær befattning med TPG II, eller tro på prosjektet og således ikke presise opplysninger i lovens forstand. Dessuten florerte oppkjøps-spekulasjoner fra tidlig vår 2008, og effekten var dermed tatt ut allerede i markedet. Videre er det pekt på at verken Lunde eller Andersen opptrådte på noen konsistent måte som kan indikere at de hadde innsideinformasjon. Oppkjøpene var for det første begrenset, og de handlet begge på mulighetene for utbytte og generelle rykter om oppkjøp. Lunde handlet dessuten i Advize AS, et selskap det ikke er påstått at hovedtaltalte hadde noen befattning med. Det finnes dermed ikke tilstrekkelig håndfaste bevis på misbruk.

4.4.1.5 Merknader til bevisbedømmelsen

Bevisgrunnlaget knyttet til denne innsideposten omfatter en mengde mail og annen korrespondanse om TPG II mellom forhandlingsledere i begge selskap, advokater knyttet til DD, ledelsen og styret i Acta Holding og Spring, samt til hovedtaltaltes rådgivere og meklerhus. I det retten har oppfattet bevistilstanden dithen at det er ikke bestridt at det faktisk pågikk en oppkjøpsprosess, er fremstillingen av selskapsbegivenheten som sådan søkt begrenset til det som særlig kan antas å ha betydning for innsidespørsmålet, nemlig realiteten i prosessen underveis særlig i slutten av april, og hvor informert hovedtaltalte var.

Sentrale aktører i oppkjøpsprosessen var Jon Gunnar Pedersen, hyret inn av Spring Kapital fra januar til mai 2008 til å bistå oppkjøpsforhandlingene og Geir Lie, prosjektleder i First Securities, som representerte Coil, og som også skulle bistå med å tilrettelegge prosessen. Underveis rådførte hovedtaltalte seg særlig med to av sine personlige rådgivere, statsautorisert revisor Torbjørn Larsen i Price Waterhouse og sparringspartneren og vennen, sosialøkonom Torkell Eide.

4.4.2 Gjennomgang av hovedpunkter i oppkjøpsprosessen og hovedtaltets rolle

4.4.2.1 Kronologisk gjennomgang

At det faktisk fant sted en oppkjøpsprosess fra medio januar 2008 til 12. mai 2008 er som nevnt ubestridt. Bevisgjennomgangen vil derfor konsentreres om hovedtaltets rolle.

Om hovedtaltets finansielle situasjon vinteren/våren 2008 vises til drøftelsen overfor i dommens del 3, punkt 3.2 Her kan nevnes som bakgrunnsteppes at han var kraftig eksponert ved sin omfattende aksjepost i Acta gjennom Spring, og dessuten at han underveis skulle komme til å kausjonere for de medtaltets porteføljer i Glitnir. Det løp dermed en refinansieringsprosess parallelt med oppkjøpsprosessen, som berørte hovedtaltet direkte. I tillegg var forholdet til den andre store aksjonæren Alfred Ydstebø meget anstrengt, og oppkjøpsprosessen skulle komme til å bli preget av dette motsetningsforholdet. Samtidig falt kursen for Acta gradvis og utløste en likviditetskrise. Innledningsvis kan også bemerkes at hovedtaltet hadde flere alternativer enn oppkjøp for å få kontroll på sin aksjepost. Slik retten har tolket utviklingen våren 2008 var imidlertid disse av en subsidiær karakter i forhold til TPG II.

Allerede i januar 2008 ble det avholdt et møte i København, der hovedtaltet, Ydstebø og representanter for TPG møttes for å diskutere en fornyet oppkjøpsprosess. I følge Pedersen var hovedtaltet positiv til en oppkjøpsprosess, som innebar en ny finansieringskilde, samtidig som han ønsket å sitte på sin aksjepost og ville være med å utvikle selskapet videre. Dersom selskapet ble tatt av børs var man ikke bundet til en børskurs som svinger. Planen var å kjøpe selskapet av børs og reinvestere eierandelen i en oppkjøps-vehicle.

Oppkjøpsalternativet ble anbefalt hovedtaltet som en god løsning fra hans finansielle rådgiver Torkell Eide i mail av 5. februar 2008:

"3. Selge aksjene dine til TPG i en PE transaksjon. Her finnes en rekke alternativer inkl, salg av deler av posten. Det beste er nok aa selge hele posten og vente paa at Alfred og TPG kjoerer det på skakke. Jeg tror at dersom du kan faa NOK 30-35 per aksje er dette et godt alternativ

*4. Faa Alfred til aa selge aksjene til TPG i en PE transaksjon. Sannsynligvis vanskelig men det er et alternativ. **Jeg tror dersom en skal tenke helhetlig er sannsynligvis det beste alternativet aa avhende posten til en strategisk eier og dermed sette Alfred sjakk-matt.** Aa forsoek aa ta kontroll paa selskapet er slik jeg ser det ganske risikabelt gitt gjeldsgraden i Spring. Jeg tror dessuten det er lett aa undervurdere den personlige belastningen av en slik loesning. Ta og ring dersom du vil diskutere."*

Planene tok mer form i løpet av mars 2008. I mail fra hovedtaltet den 20. mars til sin personlige rådgiver revisor Torbjørn Larsen oversendte han følgende mail om TPG og Om Spring-alternativet versus Coil-alternativet heter det i mail fra Jon Gunnar Pedersen datert samme dag:

"Emne: Sammenligning av alternativene

Sender over et regneark som viser hvordan de to alternativene slår ut. Ring meg, så kan jeg gå igjennom det med deg.

Det er tydelig at TPG ser på hvordan dette slår ut i forhold til basisalternativet med de 550 i lån og 19,3% eierandel (Spring-alternativet). "Coil-alternativet" er på 325 mill. i lån, en lavere eierandel aksjer, og opsjoner.

Forskjellen er at større lån og større aksjeinnsats gir satsing av 190 mill. kroner mer. Til gjengjeld blir gevinsten større - fra 59,6 mill, kroner hvis man etterpå selger for 30 kr. pr aksje til 235 mill, kroner hvis man etterpå selger for 100 kroner pr. aksje.

Dette stemmer nokså bra med din og Alfreds risikoprofil. De ekstra 190 millionene i (lånt) innsats må garanteres personlig, men gir til gjengjeld en større del av oppsiden.

Egenkapitalinnsatsen er omtrent lik. Hvis budet blir lavt, er Coils egenkapitalinnsats litt større. Er det 24 kr eller mer, er Springs egenkapitalinnsats større. I realiteten tyder dette - spesielt når man haler i 325 vs 350 mill, kroner i lån - på at Alfreds lånesituasjon alt i alt må være veldig lik din."

I svarmail fra Torbjørn Larsen til hovedtaltale datert 23. mars er det vedlagt et regneark kalt "kapital behov Fred-lån 550". I regneoppsettet som omfatter hans private forpliktelser på ca. 100 millioner kroner er medtatt "aksjer hos andre", som retten har drøftet inngående tidligere i del 3 punkt 3.2.2.

Tidlig i april 2008 nærmer man seg en beslutning om å starte en oppkjøpsprosess. Jon Gunnar Pedersen skrev til Geir Lie 7. april 2008 om iverksettelse av DD:

"Subject: Due diligence

Jeg forstår ting sakte, men sikkert avklarer seg, og at prosessene er i gang. Vet du når styret i Abba formelt gir oss adgang til å gjennomføre DD?

(...)

Når styret gir klarsignal burde man vel snarest ha et møte mellom DD-teamet og Actas administrasjon for å avklare hva som kan legges i hvilke hauger, slik at de begynner med det som er viktig og tidskritisk. Det burde vel gjøres i løpet av et par-tre dager.

Jeg tror ikke låneavtalen er helt på plass, men vet ikke helt hva Alfred har avtalt. Jeg tilrår imidlertid veldig sterkt overfor Spring akkurat nå at vi bruker litt tid på å la dette ligge, og prioriterer fremdrift i DD og færrest mulig ting som kan rock the boat."

Den 7. april 2008 vedtok styret i Acta Holding å iverksette DD. Styret besluttet samtidig at selskapets største aksjonærer hovedtaltale og Alfred Ydstebø var inhabile. I protokoll fra ekstraordinært styremøte i Acta Holding den 7. april heter det:

"19/08 Orientering i forbindelse med budprosess

Stein A. Aukner orienterte om prosessen i helgen hvor interessenter har bedt styret om tilgang til informasjon som kan danne grunnlag for et mulig bud på selskapet.

Aukner redegjorde videre for det faktum at Fred Ingebrigtsen og Alfred Ydstebø var inhabile i relasjon til denne prosessen. Det ble videre reist spørsmål om hvorvidt Petter Berge var habil i relasjon til dette spørsmål. Petter Berge vil

vurdere situasjonen å melde tilbake etter å ha vært gjennom denne vurdering hva han selv måtte mene.

Styret diskuterte henvendelsen og hvorvidt, og eventuelt på hvilken basis, styret skulle medvirke til å muliggjøre et bud på selskapets aksjer gjennom å åpne for en due diligence prosess på selskapet. De ulike aspekter ved en slik prosess, samt ulike aspekter ved interessenten og den foreliggende henvendelse ble diskutert, herunder viktigheten av at informasjonen avgrenses og at operasjonell drift ikke blir skadelidende, samt at ulike faktiske forhold ble ivaretatt, herunder formalisering av henvendelsen og inngåelse av tilfredsstillende due diligence, stand still og konfidensialitetsavtaler.

Videre ble det anmodet om å søke en avklaring av ulike forhold som kan få konsekvenser for gjennomføringen av en eventuell transaksjon, herunder finansieringsmåte og sannsynlighetsgrad for aksept fra offentlige myndigheter.

Vedtak:

Styret bestemmer at selskapet åpner for en due diligence for å muliggjøre en potensiell budprosess.

Styret ga fullmakt til styrets nestformann Stein Aukner til å fatte de nødvendige beslutninger i relasjon til den praktiske håndteringen av henvendelsen, herunder inngåelse av de ulike avtaler i relasjon til prosessen og ga fullmakt til Stein Aukner, Simen Mørdre og Christian Tunge hver for seg til å signere de nødvendige dokumenter og avtaler i relasjon til det ovennevnte.(...)"

Samtidig besluttet styret å varsle børsen:

"21/08 Varling av børsen

Styret ba administrasjonen varsle Oslo Børs underhånden selv om selskapet vurderer situasjonen slik at man i realiteten er forut for tidspunktet når regiene om utsatt offentliggjøring trer i kraft.

Vedtak: Styret vedtok at administrasjonen varsler Oslo Børs om den mottatte henvendelsen og den forestående prosessen."

I mail av 9. april 2008 fra Geir Lie til Pedersen het det om fremdriften i Abba:

"Subject: Abba - fremdrift

Forsøkte å ringe deg. Oss imellom:

1)Har bedt Kvale & co ta direkte kontakt med Steenstrup vedr. utformingen av brevet til selskapet. Det er de + BAHR som har bragt problemet opp; de får sammen finne frem til en måte å legge det ned på, også .Legger til grunn at de får håndtert det til enighet i løpet av formiddagen.

2) Har møte med Fred kl. 11. Arbeider stort sett med å få ham til å roe seg ned mht. tidsplan. Hans viktigste begrunnelse for å skulle være klar den 23., ar knyttet til at Simen sier han ikke vil stå der og møte aksjonærer med en uavklart situasjon. Jeg har lagt til grunn at dette løser seg jo nærmere vi kommer; alle jobber det vi kan for å bli fort ferdig, og Simen nyanserer seg sikkert også gjennom prosessen.

3) Dag ringte, indikerte at de var blitt mye roligere mht. prisutvikling. Tror reelt det var en del shortinndekking, pluss noe kjøp fra Pareto, som hadde ny analyse ut i forrige uke.

4) Det burde være fornuftig om vi alt tidlig kan books inn management-presentasjoner, samt et slagsstormøte, i neste uke. Dag antydet f.eks. mandag for

presentasjoner og onsdag for et møte hvor man ser hvor man står i f.t. DD og selskapets medvirkning. De har visstnok noe bedre tid nå etter at de kunngjorde kjøpet i Washington Mutual og i et russisk pharma-distribusjonsselskap i går. Antar dette er av den type ting I du tar opp med selskapet eller deres rådgivere. Den dagen det er management-presentasjoner kan kanskje også brukes til noen mer administrative møter for å rydde unna ting mht. avtaler, mens møtet mellom prinsipalene også må ta en del kommersielle ting samt se på tidsplanen fremover.

5) Låneavtalen: Vil kunne landes endelig når Alfred er tilbake i landet. Det er bare EBITDA-triggeren som står igjen; TPG har forverret formuleringen om når den slår inn sett fra Coil og Springs side, men til gjengjeld gitt så mye på tid at den har veldig lite risiko igjen i seg."

I mail fra Pedersen til hovedtaltale og FUSDahl m.fl den 10. april het det at planen var å avslutte den 23. april:

"Oppsummering av DD-call

DD call gjennomført etter planen. TPG bekreftet at de regner med at den listen som er oversendt, er den som gjelder - de venter kanskje oppklaringer og avsjekk når man sender over informasjon som ikke er akkurat som spesifisert, men regner ikke med å ha flere "ordentlige" spørsmål enn det som er overlevert.

Oppklaringer kanaliseres gjennom Morgan Stanley på vår side og Handelsbanken på andre siden; ikke spørsmål på siden av dette.

Det ble presisert at man ønsker å kunne gå ut med budet samtidig med offentliggjøringen av kvartalstallene. Handelsbanken sa imidlertid at det ikke egentlig var det at management følte seg ukomfortable med at markedet ikke fikk vite det med en gang, men at de var redd at det ville oppstå lekkasjer og informasjonsskjevhet i markedet som gjorde at de måtte kunne si til markedet med en gang at noe var på ferde, hvis det ble tydelig at det var en informasjonsskjevhet i markedet. Normalt ville man ønsket at informasjonen fra kvartalstallene hadde blitt "svelget" av markedet et par dager før budet kom, men de ønsket ikke å ha noe risiko på at de ikke kunne si noe hvis det ble oppdaget skjevheter.

Det ble gjort klart at Oslo Børs alt er informert, og har innlemmet aksjen i Stockwatch-programmet.

TPG sa det viktige for dem var at informasjonen var der og var tilfredsstillende, og at tilstrekkelig informasjon ville være en forutsetning og mer viktig enn at de på en bestemt dato ville tørre å gå ut. Vil ikke være i en situasjon der de må avstå fra å gjøre noe fordi de ikke kan få informasjonen i tide. La veldig press på at her måtte informasjonen leveres for at selskapet skulle kunne få sitt bud.

Man kjører med en plan om å kunne avslutte i tide til den 23. DD-rapporten fra forrige gang oversendes. Var en del av standstill argeement.

Brev til styret med "strong interest" går i morgen, og datarommet er klart til åpning i morgen ettermiddag. Reglement for datarommet, konfidensialitetserklæringer og standstill-argeement utveksles også i forkant av dette."

Den 14. april 2008 åpnes DD-rom i prosessen, jf mail fra Pedersen til Lie:

"Subject: RE: DD - process Abba

Slik jeg nå forstår det, er tidsplanen som følger:

- DD-rom åpner i dag kl 10.
- Presentasjoner med management torsdag og fredag denne uken.
- Endelig management-presentasjon 25. april (tidligst)
- Bud eventuelt en gang etter dette, dvs, kanskje uken 28/4-3/5

- 1) Er dette riktig forstått?
- 2) Når stenger DD-rommet?
- 3) Vil Spring og Coil få innsyn i DD-rapportene som utarbeides for TPG?
- 4) Siden vi åpenbart ikke får innsyn i kommunikasjonen rundt DD-prosessen lenger, finnes det en tidsplan for håndtering av det interne avtaleverket partene imellom?"

Den 14. april videresendte hovedtiltalte følgende mail fra Pedersen til sin personlige rådgiver Torkell Eide, om diskusjoner om Springs rolle:

"Emne: FW: DD - process Abba

Sendte denne mailen til Geir Lie, og fikk telefon tilbake. De avtalene som var sendt over fra selskapet fredag (videresendt til Kvale & Co fredag, til Spring i dag tidlig) var av en slik karakter at TÅG følte de ikke kunne leve med det. Mathias hadde gitt beskjed tilbake om at med slike krav var dealen off.

Forhandlinger mellom rådgiverne (dvs. First/Enskilda & Steenstrup/Wiersholm) gjennom helgen har så resultert i en prosess som oppsummert nedenfor. Kvale og vi har ikke vært med i disse diskusjonene. En kort telefon fra Dag til meg i går ettermiddag fortalte meg at det pågikk noen slike forhandlinger, men vi ble ikke invitert til å være noen del av dem. I følge Geir skal selskapet nå være innforstått med dette opplegget- dvs. at Simen & ledelsen er OK med at det pågår DD, så lenge den ikke gir budsjettet eller noen informasjon til ledelsen om TPGs planer før etter at resultatet er fremlagt. Da er de ikke lenger opptatt av at dette skjer før offentliggjøringen av 01."

Den 15. april nevnte Pedersen i mail til Lie et møte med hovedtiltalte:

"Jeg er i Oslo I morgen med planer om a mote Fred og Alfred paa flyplassen paa slutten av dagen. Matthias kommer ogsaa men bare til det mote. Mitt haap er ogsaa aa faa litt tid med Simen som jeg ikke har mott og med Aukner."

I mail til hovedtiltalte med flere fra Lie 15. april reises flere problemstillinger:

Subject: Feedback from BOD - meeting in Abba today

Per Kumle from Handelsbanken called me with the following message from today's independent BOD meeting; Just to understand the setting - three ,of the board members were absent due to conflict of interest - making the remaining independent board members quite aware of their responsibility ;and also very uncertain about the correct process/actions.

Key message was a follows;

- 1) Data room to remain open until 21. April. The BOD is still uncomfortable with the full scope of the DD and the effects on mgt and business. The BOD reserves the right to close temporarily or permanently access to the data room after this time; mainly dependent on;
- 2) Formal feedback from TPG with regards to;
  - a) More concrete information regarding bid price, at least a price range

b) *The proposed timing for a bid - more info regarding the decision process within TPG*

c) *A final list of remaining issues to be discussed in phase 2 of the DD-process*

d) *What needs to happen to firm up a final bid*

3) *Since the two largest shareholders are possibly part of the deal - the BOD is very sensitive to treating all shareholders on an equal basis. Stated that given the roll-over of ownership with regards to Coil and Spring - they were particularly sensitive to bid price and equal treatment procedures- (My comment: Could be an used as an open invitation for us to discuss the equity stub alternative if we would like to pursue this)*

Based on this I believe Dag's meeting with the vice-chairman tomorrow is important and a good start for giving the BOD some comfort on the process ;from our side."

Det følger av protokoll ekstraordinært styremøte Acta Holding den 15. april at styret besluttet utsatt offentliggjøring:

"Styret diskuterte saken og dens ulike aspekter, herunder spørsmålet om innsideinformasjon, utsatt offentliggjøring, og hvorvidt, og eventuelt på hvilken basis, styret skulle medvirke til å muliggjøre et bud på selskapets aksjer gjennom å fortsatt gi den potensielle byder adgang til å gjennomføre en due diligence på selskapet.

Styret vedtok at due diligence prosessen skulle fortsette på den basis som nå foreligger, samt at styret vil ta opp sak til ny behandling, herunder den videre prosess og ytterligere due diligence gjennomgåelse på styremøte den 22. april. Styret vedtok videre utsett offentliggjøring av den innsideinformasjon styret nå oppfattet å foreligge. Administrasjonen gir den nødvendige underretning til Oslo Børs."

I mail fra Pedersen til Dag Skattum i TPG den 16. april fremgår at hovedtaltale var informert om tidsplanen videre for Abba og mulig buddato 5 mai:

"Takk for et meget godt møte i dag. Beklager eventyrbrusen!

Delte følgende sannsynlige tidsplan med Fred & co:

- Torsdag 17/fredag 18: DD-møter med management (men ikke Simen)

- Onsdag 23: Resultatpresentasjoner

- Torsdag 24/fredag 25: Road-show

- Mandag 28: Avsluttende presentasjon og møter med management (Simen).

- Tirsdag/onsdag: Avklaring av dokumentasjon på rådgivernivå, ferdigstillelse av verdivurdering og DD oppsummering

- Torsdag 1. mai - Søndag 4. mai: Forhandlinger mellom konsortiet, samt mellom konsortiet og selskapet

- Mandag 5. mai: Mulig bud dato."

I mail til hovedtaltale den 16. april gjennomgikk Pedersen prosessen inngående vedrørende møtet med Dag Skattum i TPG:

"TPG hadde også diskutert å fremme budet nå og la det stå åpent helt til september. Dag hadde sagt internt at han anså det som helt uaktuelt. Men det virket på ham som er greit alternativ å gå med budet i mai og være forberedt på

å forlenge over midten av juni hvis det viser seg at det er nødvendig i prisdiskusjonen (kommer tilbake til denne).(...)

C) Møte med Dag - tidsplan

Mye av denne delen var bare mellom Dag og Jon Gunnar. Dag er i Oslo sentrum til ca. 1615, og på Gardermoen fra 1730. Hvis Fred vil møte ham der stiller han mer enn gjerne. Mathias kommer nå ikke.

- Dag var helt klar på at man måtte gjøre denne dealen nå, ellers ble den ikke gjort. Han trodde det kunne oppstå en diskusjon om hvordan man forholdt seg til midten av juni

Han sa også - men sa det ikke var bindende hos dem ennå; dette var hans mening - at den dealen som ligger her nå, må gjøres over nivået som gjelder fra midten av juni (21.40 + utbytte brukt som ca.pris). Det er tull å vente på at prisen eventuelt skulle bli lavere gjennom mai - aksjonærene selger ikke likevel.

Men en pris på det nivået som i følge forwardene lå hakket over - 26-27 - var han veldig i tvil om TPG ville være komfortabel med. Om man kunne få aksjene på det, visste han ikke - det var ikke analysert og vurdert fra deres side ennå. Når alt det var sagt - endelig verdi vil de ikke ta stilling til før de er helt ferdig med due diligence.

Han ser for seg følgende tidsplan:

- Torsdag 17/fredag 18: Møter med management (men ikke Simen)

-I helgen eller senest mandag: Telefonkonferanse med oppsummering av due dil og møter med management så langt - med Spring og Coil.

-Mandag 21: Selskapet ønsker lukket DD-rom; han ville ta med Aukner om det fortsatt kunne være åpent

-Onsdag 23: Resultatpresentasjoner

- Torsdag 24/fredag 25: Road-show

-Helgen 26/27: Budsjett, Q1-tall og forretnings plan inn i datarom

- Mandag 28: Avsluttende presentasjon og møter med management(simen), stenging av DD-rom.

-Tirsdag/onsdag: Avklaring av dokumentasjon på rådgivernivå,ferdigstillelse av verdivurdering og DD oppsummering

-Torsdag 1. mai - Søndag 4. mai: Forhandlinger mellom konsortiet, samt mellom konsortiet og selskapet

- Mandag 5. mai: Bud offentliggjøres

De viktigste føringene som gjør at han havner på denne planen:

- Har oppfattet at Simen ønsker tid til å drive selskapet, og hadde signalisert at 28. passet bedre enn 25. for ledelsens vedkommende (pga roadshow).

- Dette gjorde at selskapet reelt sett ikke visste før disse datoene om det ble noe bud.

- Fordi Norge er stengt 1. og i praksis 2. mai, var den helgen ideell i forhold til å kjøre en fortrolig forhandlingsprosess i Oslo.

Jeg ga de innvendinger vi tidligere har snakket om om risiko for personfracfall, lekkasjerisiko, aksjonærreaksjoner m.v. I forhold til tidligere tilbakespill fra hans side var det eneste nye at han sa han kanskje ikke var så redd for personallekkasje, fordi de følte Glitnir-saken viste at Acta var det mest attraktive

selskapet i sektorene å jobbe i. Jeg gjorde det også klart at garantien på 500 mill. var trukket. Han sa han hadde regnet med det - men sa og at det var Mathias og ikke han som hadde tatt opp at den kunne vært nyttig. Selv var han lite opptatt av om inntjeningen ble 350 eller 650 mill. - det er ikke der verdiskapingen i dette caset ligger for ham."

I mail fra Pedersen til medarbeider Petter Bakken den 17. april ble det gitt en oppdatering av Abba:

"Sannsynlighet for at det går: 61% - den ene prosenten for å markere at det er høyere enn noensinne. Tidsplanen er nå moderert, og Fred har godtatt det.

DD pågår nå.

"Ordinær" DD frem til resultatfremleggelsen Q1 den 23. april (onsdag).

Management presentations etc. mandag 28. april.

Ferdige forhandlinger mellom byderne og mellom byderne og selskapet i "langhelgen" 1.-4. mai.

Offentliggjøring av budet 5. mai.

Det kan bli en spesielt lang tilbudsperiode, avhengig av hvilken pris man endelig blir enig om. Pga forward kan det hende man må strekke den til ikke å slutte før etter 19. juni."

Så, i mail av den 18. april fra Pedersen til Bakken med flere gis det melding om at Abba er avlyst og hovedtaltale informert:

"Abba avlyst. TPGs due diligence mener inntjeningen blir for lav til å forsvare den budkurs de måtte ha for å få tatt selskapet av børs. De forteller det til Fred nå. Mer senere."

I forbindelse med "debrifing etter due diligence og telefonkonferanse sendte hovedtaltale en mail om natten den 19. april til Pedersen, Spring-gruppen, Torbjørn Larsen m fl, der han så på inntjeningen og tallene på nytt:

"Fint. Har jobbet i natt med tall for q2 og året. Fred"

Hovedtaltale synes å ha hatt en klar oppfatning av at en ny beregning av inntjeningspotensialet i Q2 kunne bringe oppkjøpsprosessen videre. Det vises her til mail fra Pedersen til Skattum samme dag den 19. april:

"Snakket med Fred. Han mener jo tallene for de første ukene i Q2 viser en helt annen trend enn dere beskriver. Synes det er synd om dere legger det til side uten informasjon om det. Er det et poeng at dere får tall og vurderinger fra ham, for å vurdere om det er verdt å se på tall etter at Q1 er offentlig? Abba-styret vil til syvende og sist jo ikke nekte dere innsyn uten budindikasjon hvis det er det det står på.

Ring meg gjerne."

I svar fra Skattum i TPG til Pedersen den 20. april heter det:

"Som jeg sa til Fred, vi er aapne til å lære mer. Jeg hadde inntrykk av at Fred og Alfred skulle snakke aa saa komme tilbake til oss."

I mail mellom Lie og Pedersen den 21. april ble det diskutert nye tall og reelt håp om en TPG -løsning:

"Emne: Abba

"Vi er orientert om utviklingen fra TPG. Siden vi tror tallene som så langt foreligger for Q2 - den 28 vil det være for fire uker – viser salget og resultatene nå som nye produkter foreligger, tror vi TPG vil være godt tjent med å få innsyn i dem. Styret i Abba burde se at det er i sin interesse å gi slik tilgang.

Hvis vi vet mer om hvilke tall TPG ser på, kan vi og sørge for at Abba tilrettelegger det slik at mest mulig tall blir oppdatert tilgjengelig. Så lenge det er et reelt håp om en TPG-løsning lar vi være å gjøre noe i f t markedsføring av aksjen."

Lie svarte: "OK".

Også Robert Aakre i Actas konsernledelse var klar over at TPG fortsatt pågikk, jf. mail til hovedtaltale den 21. april:

"Hvis det er dette som skal til for å overbevise amerikanerne om å kjøpe aksjene mine på kurs 25 og ikke minst la KL få en eierandel i selskapet på 5%, som vel ble forespeilet i fjor sommer, så er jeg med jeg.:)Robert"

I styremøte i Acta Holding den 22. april vedtok man formelt å avslutte prosessen, men fortsatt være åpne for en dialog og prosess:

"25/08 Prosjekt ABBA

Stein Aukner redegjorde for mottatt brev fra den potensielle byder vedrørende deres status i relasjon til mulig bud og dets innhold.

Christian Tunge redegjorde for status i Prosjekt ABBA og prosessen så langt.

Per Kumle og Tore Hopen fra Handelsbanken ga en presentasjon og redegjorde for deres oppfatning av status og videre prosess Prosjekt ABBA.

Styret foreslo at man ga fullmakt til rådgiverne til å utarbeide en henvendelse til interessentene med beskjed om at man formelt lukket prosessen, all den tid betingelsene fra Actas side ikke var oppfylt.

Vedtak:

Styret vedtok å avslutte prosessen, men er åpne for en fortsatt dialog og prosess dersom dette anses fornuftig basert på byders tilbakemelding på selskapets respons. Stein Aukner ble gitt fullmakt til å utarbeide svar til byder i samråd med selskapets rådgivere."

Mail fra Fusdahl til Pedersen den 24. april, med kopi til hovedtaltale omhandlet mandatavtale:

"Subject: RE: Mandatavtale 080417.DOC

Hei Jon Gunnar Helt enig at vi bør komme frem til en mandatavtale oss i mellom. Jeg har gått gjennom utkastet og har noen kommentarer som vi kanskje kunne dra gjennom i morgen hvis det passer inn i schedulen din.

ABBA

Vet du om tidligere planlagte aktiviteter fortsatt er som vil skje de neste dagene (jfr innsyn i budsjett, forretningsplan, 20 tall og tidligere planlagte møter med adm 28.04)?"

Mail fra Pedersen til advokat Christian Stang Våland den 24. april viser at Abba fortsatt pågikk, og at hovedtaltale var fullt ut informert:

"Sannsynlig fremdrift er nå at TPG får tilgang på mandag.

De vil så ha prisdiskusjoner med styret fra og med 1. mai, med sikte på å fremme et bud uken etter.

Det legges opp til et bud der Spring ikke er med på kjøpersiden. Coil er (eventuelt) med, for å sikre TPG over 51%.

Fred er interessert i å kunne reise på ferie til Spania i neste uke. Vi bør prøve å organisere oss slik at han får det til, all den stund det meste av denne prosessen skal gå uten oss.

Vi sikter mot en telefonkonferanse i morgen ettermiddag for å diskutere

- innsidesituasjonen

- sannsynlig utvikling og tidsplan for TPGs fremdrift, inkl. pliktig tilbud og konsesjon

- når vi evt. kan avtale ting formelt med TPG/Alfred, i forhold til Springs opptreden som eier av en post i et børsnotert selskap med en kontrollerende aksjonær (...)"

I mail fra Pedersen til hovedtaltale, Fusdahl, Stang Vaaland, Larsen m fl. den 25. april er det gitt følgende nyansering:

"Det legges sannsynligvis opp til et bud der Spring ikke er med på kjøpersiden. Coil er (eventuelt) med, for å sikre TPG over 51 %".

Den 29. april sendte styreformann Stein Aukner en mail til resten av styret, der børsmelding om avlysning fortsatt utsettes:

"Det har i dag vært et møte med Handelsbanken for gjennomgang av status og eventuell oppfølging av nytt brev mottatt fra TPG: Fra vår sid deltok Simen, Christian og jeg.

Det var enighet om å legge til rette for et møte mellom TPG og ledergruppen i kommende uke. Dette møtet skal fokusere både på hva TPG kan tilføre virksomheten, og på vår egen situasjon og utsikter for inneværende år. Vi vil således "utfordre" TPG på en del avklaringer av ambisjoner og synspunkter vedr fremtiden delvis for å skape en god plattform for en prosess i etterkant av en eventuell transaksjon, det skal fortsatt arbeides med avklaring av begge parters forventning til omfang av den informasjon som skal overbringes, slik at det eter dette ikke skal være " utestående "punkter". Jeg anser at dette er i tråd med den diskusjonen vi hadde på siste styremøte."

Administrerende direktør i Spring Peter Fusdahl laget den 29. april en lengre oppsummering av Abba-prosessen, som han sendte til hovedtaltale, hvor det blant annet fremkom:

"Det var lenge en diskusjon om vi skulle gå for TPG løsningen eller en "Man with a Plan" løsning (ta selskapet av børs med lokalervennlige" medinvestorer), men gitt ønsket om en "trygg havn" konkluderte vi i januar at en TPG-løsning var den beste løsningen for Springs eierpost. Innspill fra Arctic/Jon Gunnar og advokatene gjorde det klart at vi ikke kunne arbeide med en alternativ plan før evt TPG sporet var stengt, pga omdømme-, innside- og gruppe risiko.

Fred har fortsatt arbeidet med den alternative planen, og har kommentert at han til tider har følt seg alene i arbeidet med en alternativ plan. Dette har jeg forståelse for og kan nok være en naturlig konsekvens av at vi har blitt rådene fra rådgiverne. Som daglig leder for Spring har det vært min profesjonelle rolle å ha fokus på arbeidsoppgavene knyttet til Abba sporet sammen med

rådgiverene. Fred og jeg har imidlertid avklart løpende at Fred har en innsats mot en alternativ plan sammen med bl.a. Torbjørn Larsen i PWC, mens Peter/Frode fokuserer på hovedsporet.

(...)

TPG

Tror ikke det er så mye mer å si om TPG sporet enn at dette har vært en krevende prosess, hvor jeg er overbevist om at en gjennomgang av våre aktivitetene ville ha vist at vi har bidratt vesentlig ift å sikre fremdrift og kvalitetssikre prosessen, også ift andre sammenlignbare eiere.

(...)

Abba prosessen har vært svært kompleks: Både de relasjonelle sidene, men også de transaksjonstekniske forholdene (finansiering, eierform, juridisk struktur, transaksjonssekvens) er krevende. Spesielt når vi tar høyde for at den diskuterte transaksjonsform/sekvens ikke har blitt gjennomført på Oslo Børs tidligere og ikke har noen juridisk presedens.

Vi har i dag all grunn til å tro at TPG vil fremme et tilbud på Abba i uke 19, på et nivå som vil sannsynligvis vil være akseptabelt for abbas aksjonærer."

Oppsummeringen ble av hovedtaltale videresendt til hans sparringspartner Torkell Eide samme dag.

I mail fra Pedersen til Kjetil Bakken den 6. mai heter det.

"Subject: Abba market update

Vi skal bare fortsette å sende. Stopp-bare pga. langhelg i Norge, og mandagsfri i UK.

Innspill fra meg til i dag:

Rumour 1 heard in the market today: DnB NOR is said to be looking at Abba.

Rumour 2 heard in the market today: There will be a bid for Abba on Wednesday, at NOK 24. The share has been put on the Oslo Stock Exchange watchlist.

Obviously not much believed, given the moderate trading volume and price decline."

I mail fra Pedersen til Fusdahl i Spring den 8 mai var Abba fortsatt aktuell:

"Attachments: Abba considerations draft 2.ppt

Første utkast, vi pusser det videre til vi trenger det."

Først den 12. mai er prosessen endelig avlyst, slik det følger av mail fra Pedersen til advokat Stang Våland den 13. mai:

"Subject: Re: Kan du ringe meg ved anledning?

I møte til 11 - abba endelig drept i går kveld - ringer deg"

4.4.2.2 Innsideboka til Acta

Ethvert foretak plikter å føre liste over personer med tilgang til innsideinformasjon, jf verdipapirhandelloven § 3-5. Videre har utsteder etter § 5-2 plikt til å offentliggjøre innsideinformasjon, med mindre vilkårene i § 5-3 for utsettelse er oppfylt.

Innsideboka er ført av finansdirektør Christian Tunge fra februar til mai 2008. Fra denne hitsettes:

Føring den 5. april 2008 er følgende:

Tuesday 05.04.08
Gør Lia (Managing partner i First Securities ASA) hadde møte med Stein Aukner (Nestleder i styret i Acta Holding ASA) og SVE Gausvik (Partner i Wiselid) hvor det ble tatt opp spørsmål til dette som kan være et bud på aksjer i Acta Holding ASA - på vegne av interessenter (TPG, Alfred Ytterbakk, Fred Inghjerd). *Christian Tunge*

Føring den 7. april 2008 er slik:

Monday 07.04.08 kl. 10
Styremøte i Acta Holding ASA hvor Petter Borge, Ragnhild Kvelshoye, Stein A. Aukner (alle styremedlemmer deltok. Ellen M. Hanichsen kunne ikke delta i møtet med Matt Amstad. Prosessen ble diskutert. Dette ble informert sendt skriftlig av Stein A. Aukner. *Christian Tunge*

Monday 07.04.08 kl. 11.00
Christian Tunge møtet Ole Bert ved Peter Rosell om prosessen, men at det iflg. sine tidligere data var konkludert med at et eventuelt oppkjøpsbud var nødvendig. Han vedtok seg ansvar for dette. *Christian Tunge*

Mandag 15. april kl. 15:15, nr 2 ER 030207
Oslo Borg v/ Helse Ravnall. Hk kontakt p.p.
Kasserevisor og la oss sjekke ang. atlekketjer.
Hva fikk også informasjon ang. sendt opp i
Sving og målet ut for led p.t. lach 15.04.08
Abba 15

Mandag 15. april kl. 16:05
Christine Torg. Hk kontakt med Oslo Borg v/ Helse Ravnall ang. utlekketjer. Informerte om at vi ikke har fått noe info. om utlekketjer, at IA utlekketjer har vært utlekket. Hun sa at vi kan gjøre opplysning og opplyst til offentlige kontakt ved behov. Hk sa at vi mått alle ha en 3. med p.t. Abba 15

Føring den 15. april 2008 lyder slik:

Tirsdag 15. april kl. 16:05 nr 2 ER 030207
Hk kontakt 7 Oslo Borg v/ Helse Ravnall og informerte om at svinget har vært utlekket utlekket opplysning og opplyst informasjon for en informasjon. Hk sa at vi kan gjøre opplysning og opplyst til offentlige kontakt ved behov. Hk sa at vi mått alle ha en 3. med p.t. Abba 15

Føring den 13. mai opplyser at Abba var avlyst:

Tuesday 13.05.08 kl. 12⁴³
Christian Tunge tok kontakt med Oslo Børs ved
Helen Rosvoll og gav beskjed om at parter
som hadde bedt om due diligence prosess
ikke ønsker å gå videre i prosessen.
M M , T

Der følger således at endelig melding til markedet og dermed opphør av innsideperioden først inntraff den 13. mai 2008.

4.4.2.3 Notatboka til finansdirektør Tunge

Finansdirektør Christian Tunge i Acta Holding har ført en omfattende notatbok, knyttet til bedriftshendelser som konsernledermøter og eksterne møter. Notatene omfatter oppkjøpsprosessen i TPG 2, herunder konsernledermøter og møter med TPG i tidsperioden 22. april 2008 til 13. mai 2008. Disse delene av notatboken er fremlagt som bevis i saken. Av særlig interesse i forbindelse med rettens bedømmelse av innsidespørsmålet, er i følge aktoratet at denne notatboken bekrefter at prosessen pågikk helt fram til 13. mai. Retten vil i det følgende foreta en kronologisk gjennomgang av de viktigste føringene.

I notat datert 24. april heter det:

"Utfordring i forhold til at de to største aksjonærene ikke selger

Fordel i forhold til å ta seg av børs? Industrierfaring (ny)"

Videre er det henvisning til et brev der det står "De anstrenger seg", og videre "Kan ikke komme i mål på to dager". Det er også et punkt hvor det står "Nå eller aldri".

Vedrørende møtenotat fra den 5. mai 2008 heter det:

Ikke offentlig møterom -> advokatkontor/mer anonymt.

I møtenotat fra den 7. mai 2008, som gjelder et møte med TPG, der blant annet Dag Skattum fra TPG møtte, er det gitt en omfattende redegjørelse for hvorledes prosessen kan komme i mål. Det snakkes blant annet om en "100-day" og "Tidsperiode: 4-7 år". Det er også beskrevet spørsmål fra TPG når det gjelder fremtiden. Her fremkommer det blant annet stikkordet "Prognose 2Q". Videre er det inntatt, under rubrikken KL-møte, antakelig konsernledermøte, følgende evaluering: "Evaluering av TPG-prosess som forventet- av børs?". Dette notatet er ikke datert. Det er videre en ny påtegning: "Bra eller ikke bra for selskapet? -> annen fase enn gründerfasen". Det er videre gitt referanse til et møte 10. juni. Det er også avsatt et informasjonsmøte den 19. mai på Gardermoen.

Videre er det en oppsummering datert 9. mai 2008 av ABBA-prosessen. Her er det blant annet referanser til prisspørsmål og følgende notat:

"Bare å fortsette. Ikke mulig å forsvare enda en gang".

Så følger avslutningsvis et referat fra KL-møte den 13. mai 2008. Her fremkommer det at ABBA-prosessen er avsluttet, og følgende notat:

"ABBA -> avslutter prosessen -> spesielt i forhold til å åpne for innsidere."

Etter rettens syn bekrefter Tunges notater som et tidsnært bevis at oppkjøpsprosessen var operativ helt fram til 13. mai 2008, og at selskapet selv anså prosessen som *innsideinformasjon*, fram til konsernledermøtet denne dagen.

4.4.2.4 Hva visste hovedtaltale?

4.4.2.4.1 Status under oppkjøpsprosessen

Om hovedtaltales posisjoner i selskapet vises til tidligere drøftelser.

Gjennomgangen overfor av hendelsen i selskapet viser at hovedtaltale var fullt ut informert på et detaljert nivå om oppkjøpsprosessen og hvilken innvirkning denne ville ha på aksjekursen. At han mente den kunne føre frem, helt til siste slutt, viser den tekstmeldingen han den 12. mai 2008 sendte til Lunde kl. 1158, hvor han oppga å sitte i møte om TPG: "*Møter ang tpg nå ;-)*".

I tillegg vil retten påpeke at han parallelt med prosessen foretok en refinansiering av egen aksjepost og de medtaltale, og at han sammen med revisor Larsen beregnet mulig utfall basert på antatt kurs ved oppkjøp. At det fantes andre alternativer, av Pedersen betegnet som "*beredskapsplaner*" og av FUSDahl som "*a man with a plan*" forandrer ikke det faktum at hovedtaltale befant seg i en innsideposisjon, som aktør i "det lukkede rom" der oppkjøpsplanen ble utformet. At det også eksisterte andre løsninger, og at hovedtaltale arbeidet med disse, kan etter rettens syn ikke ha noen innflytelse på det avgjørende spørsmålet om hovedtaltale hadde innsideinformasjonen om en oppkjøpsprosess.

4.4.2.5 Hovedtaltales brudd på taushetsplikten i forbindelse med oppkjøpsplanene

4.4.2.5.1 Innledning

Retten har også merket seg at hovedtaltale ved flere anledninger "lekket" informasjon om TPG II til utenforstående i strid med taushetsplikten og plikten til tilbørlig informasjonshåndtering i verdipapirhandelloven § 3-4 og selskapets innsideregulering. Motivet for å lekke til Glitnir var åpenbart egne interesser, mens i forhold til Bø og Bondestad mer en slepphendt omgang med sensitiv informasjon. Etter rettens syn underbygger disse forhold at det også fant sted brudd på handelsforbudet.

4.4.2.5.2 Overfor Glitnir

Hovedtaltale oversendte en strengt konfidensiell mail om oppkjøpsplanene til Arne Aarhus i Glitnir. I mail fra hovedtaltale til Arne Aarhus den 18. april videregav han en mail fra Pedersen vedrørende møte med TPGs Dag Skattum, merket slik:

"strengt konfidensielt. Slettes etter du har lest den. Ring meg etterpå."

Også Pedersen sendte mail til Glitnir, på instruks fra hovedtaltale. Han bekreftet i retten at han både sendte mail og ringte Glitnir. Han uttrykte også at han fant det uheldig at refinansieringen pågikk i innsideperioden. Glitnir finansierte en betydelig aksjepost for Spring gruppen og dermed hovedtaltale privat. Det var tale om en stor forward-kontrakt som lå på Glitnir og refinansiering av denne. Han husket ikke størrelse på aksjeposten. I sin politiforklaring sa Pedersen at hovedtaltale var bekymret da kursen falt, fordi han hadde garantert for 4 millioner aksjer kjøpt i Glitnir. Han ble bedt av hovedtaltale om å sende mail til Glitnir fordi de var urolige for sikkerheten. Hovedtaltale hadde fortalt Glitnir at det pågikk oppkjøpsprosesser. Dette var jo sensitive opplysninger. Pedersen vegret seg veldig for å skrive denne mailen, som han fant uvanlig. Mailen ble sendt i midten av april.

Åpenbart forelå det her et brudd på taushetsplikten i verdipapirhandelloven § 3-4 fra hovedtaltales side, idet meklerhuset måtte regnes som uvedkommende i lovens forstand, og en bruk av innsideinformasjon, som ga hovedtaltale en uberettiget fordel.

4.4.2.5.3 Overfor Odd Inge Bø

I en arbeidsprotokoll mottatt fra Odd Inge Bøe under hans politiavhør er det et håndskrevet notat for dagen 25. januar 2008, der det står:

ACTA INSIDER FRA I DAG!

Odd Inge Bø forklarte i retten at han var på et besøk i hovedtaltales hjem dagen før, og at han der ble informert av hovedtaltale om oppkjøpsplanene. Hovedtaltales kone Ingrid Ottesen var til stede. Det ble ikke sagt uttrykkelig at det var innside, men Bø oppfattet det slik og førte det derfor inn i sin egen protokoll.

4.4.2.5.4 Overfor Johnny Bondestad

Også Bondestad var informert om oppkjøpsprosessen. I meklersamtale den 28. mars 2008 med Orions mekler Johan Gaupås forteller Bondestad om oppkjøpsplanene:

"JG: Jada, for det er 1 1/2 million. Få en bekreftelse på det i dag, så kan vi få...

JB: Ja, jeg har snakket med dem, så de er klar over opplegget .Men de forventer en... Det høres ut som de forventer en liten..., et lite hopp her, så jeg vet ikke hvorfor de sitter på gjerdet og drøyer det.

JG: Nei.

JB: Jeg vet ikke! Men de har vel sine grunner! Men den... Og det gjelder jo ikke deg og meg, vi må jo holde på med det som...

(...)

JB: Jaja. Nei, men poenget er å få inn en større internasjonal investor, da, vet du. Jeg tror det jobbes på spreng med det.

JG: Ok?

JB: Bare mellom meg og deg sagt, så tror jeg... Jeg tror de driver på med det.

JG: Ja.

JB: Men det er klart det er vanskelig i disse tider. Å finne penger, å finne investorer."

Etter rettens syn er det usannsynlig at denne informasjonen stammet fra andre enn hovedtaltalte og eventuelt, via Kåre Nilsen. Dette innebærer for hovedtaltaltes vedkommende et brudd på taushetsplikten.

4.4.2.5.5 Meklersamtale med mekler Thomas Poetsch i SEB Enskilda den 14. mai 2008

I denne samtalen gis et klart inntrykk at hovedtaltaltes omgang med sensitiv informasjon er tilpasset meklertapen. Fra samtalen refereres:

"TP: Hei! Superkjapt. Hører lite grann rykter igjen rundt Acta. Det ryktene skal ha det til er at det har vært et bud på 221/2 krone, som har blitt avslått fordi noen syntes at det ikke var for høyt nok. (Uleselig ord, kha035). Det var bare referert til det jeg hører ute.

FAI: Mhm...

TP: En annen ting. Hører at...

FAI: Hva..., og så ringer du... hva telefon ringer du nå på?

TP: Jeg ringer fra tapet linje. Det gjør jo ingenting.

FAI: Nei.

TP: Nei. Det er... det er bare rykter jeg hører fra andre på bordet her.

FAI: Mhm...

TP: Og... og så hører jeg at det skal være et krisemøte i Stavanger på torsdag eller i løpe av denne uken her. Bare sånn... Det er de ryktene som går akkurat nå i vertfall. Greit å vite det. Sånn... at du vet hva jeg jobber med lite grann og.

FAI: Ja, men det er jo ikke helt feil. Så da skjønner du jo merverdien i selskapet.

TP: Ja.

FAI: Ja.

TP: Så... så... vertfall rykter som går, bare sånn at du vet det. Det er greit å vite hva som skjer da.

FAI: Ja, ja, men det er jo ikke... det er jo ikke... det er jo mye der... det er da du...

TP: Ja da. Bare la det være. Jeg vil ikke vite for mye."

4.4.2.6 Oppsummering

Etter rettens syn var hovedtaltalte kontinuerlig informert om TPG II fra januar 2008 og helt frem til oppkjøpsforhandlingene ble avlyst 12. mai 2008. Riktignok syslet han parallelt med andre muligheter, som å bringe inn lokale investorer på eiersiden, men like fullt hadde han full innsikt i oppkjøpsprosessen og brukte beviselig informasjonen i mange ulike sammenhenger.

I de kommende punkter vil retten vurdere Lundes og Andersens kjøp i tiltaleperioden, hvilken informasjonstilgang Lunde og Andersen hadde og kontakten mellom dem og hovedtaltalte.

4.4.3 De medtaltaltes handler

4.4.3.1 Lars Lunde

4.4.3.1.1 Aksjehandel i innsideperioden

Lunde kjøpte i perioden 25. april til 8. mai 2008 totalt 474 500 aksjer, hvorav 269 000 i Advize AS og resten i Varhei Invest AS.

- Gjennom Varhei Invest AS kjøpte og solgte Lunde på termin 100 000 aksjer den 25. april, kjøpte 100 000 aksjer den 28. april, 50 000 aksjer den 29. april, 124 500 aksjer den 30. april, og 50 000 aksjer den 2. mai, alle på termin.
- I Advize AS er det registrert terminhandel på 44 500 aksjer den 28. april, 50 000 aksjer den 29. april, 124 500 aksjer den 30. april og 50 000 aksjer den 2. mai.

Videre er det registrert en handel på Lunde privat den 8. mai på 49 000 aksjer.

Det bemerkes for ordens skyld at registreringsdato ikke nødvendigvis er identisk med den dagen salget fant sted, pga. bruk av oppsamlingskonto.

4.4.3.1.2 Lundes rettslige forklaring

Lunde forklarte i retten at i 2008 gikk aksjen ex utbytte den 2. mai. Han handlet da ca. 600.000 aksjer i forkant av disse dagene, samt ca. 300.000 i Advize AS. Den 23. april, 2 dager før han handlet, kom Acta med første kvartalsresultat. Dette var hans faste handlemønster.

Han bekreftet å kjenne til ryktene om oppkjøp fra TPG, som hadde pågått i nesten et år, men visste ingenting konkret. Det gikk alltid mange rykter om oppkjøp. Det var rykter om TPG, som ble avsluttet i januar og så restartet. Han fikk forståelsen av at han ikke burde selge nå. I meklersamtalene følger at handlene også var mekler initiert og dreide seg om utbytte. Spådommen til mekler om god kursutvikling stemte ikke. Aksjekursene sank og han avventet salg. Det kom ikke noe oppkjøp. Han håpet at kursen skulle stige etter utbytte, slik at han kunne selge seg ut. Tiltalte kan ikke huske om han gikk turer med hovedtaltale i dette tidsrommet, men det kan tenkes at de gjorde det. Og det kunne ha vært slik at hovedtaltale fortalte ham om møter om TPG II, men han fikk ingen konkret informasjon.

4.4.3.1.3 Meklertaler og trafikkdata

Retten har gjennomgått politiets logg over Lundes trafikkdata, som ble dokumentert under forhandlingene og presentert nærmere av politiførstebetjent Jåsund. Retten har særlig merket seg følgende:

Den 23. april er det registrert 7 samtaler/ forsøk på samtaler mellom Lunde og hovedtaltale mellom kl. 0602 og 0623. Totalt snakket de sammen i ca. 22 minutter.

Den 24. april er det registrert 4 kontakter mellom Lunde og hovedtaltale. De snakket sammen ca. 8 minutter.

Den 25. april i meklersamtale mellom Lunde og mekler Erik Nilsen i ABG Sundal Collier kl 0904 heter det:

"EN: Hei, Lars! Good morning! Yes! Nærmer seg utbytte i kameraten vår!

LAL: Ja.

EN: Er det på tide å begynne og se på han, eller skal... Er det for tidlig?

LAL: Nei, jeg har lyst til det.

EN: Ja, skal vi begynne og gjøre noe småtteri, eller plukke litt sånn pent og pyntelig?

LAL: Ja, men vi ser for oss å ta i hvert fall 1million over noen dager nå, men...

EN: Vi kan sitte oss og kikke, ikke sant?

LAL: Ja, ja...

EN: Ja, flott.

LAL: Men vi begynner... Viss du vil plukke en femtilapp først i Advice.

EN: Advice, ja.

LAL: Og så begynner vi å plukke i Varhei etterpå"

Deretter kl. 0910 og kl. 0953 hadde han to samtaler med hovedtiltalte. Så fulgte ny meklersamtale med Nilsen kl. 1037:

"EN: Jeg legger inn 150 og så kjøper vi litt og litt, ikke sant? For du vil jo ha det frem mot utbyttet, er det ikke sånn?"

LAL: Jo, jo, jo.

EN: Ja, vi ser, da. Og så hiver du inn sikkerhet etterpå i dag, ikke sant?

LAL: Ja.

EN: Nå skal jeg ikke mase mer om det. Da ligger du både på Advice og på Acta. Nei, på Varhei. Sånn, gjør sånn og sånn og sånn. Sånn, nå er det klart. Skal vi ligge på 17,90 eller skal vi ligge på 17,80, eller hva skal vi gjøre?"

LAL: Nei, bare kjøp de 44 000 som ligger på 17 der."

Og kl. 11 42:

"LAL: Ta og så koble de der 50 fra Advice over til Varhei på 18 kroner nå.

EN: Vent litt, da.

LAL: Eller på 16... 17,95 kan du ta. Midt i mellom, da, ikke sant?"

EN: Bare et øyeblikk. (MOTTAR EN INNKOMMENDE TELEFONSAMTALE)
Da selger jeg Advice på 16,95.

LAL: Mhm...

EN: Og så kjøper...

LAL: 17,95.

EN: Nei, 17,95. Og så kjøper Varhei dem?"

LAL: Mhm."

Så hadde Lunde to nye samtaler med hovedtiltalte; kl. 1144, ca. 40 sekunder, og kl. 1155 ca. 56 sekunder. Senere på dagen hadde de en ny samtale kl. 16 18, på 42 sekunder. Så fulgte en meklersamtale med Nilsen, der Lunde ringte ham opp kl. 1620:

"LAL: Du, vi selger de i closen, de 100.

EN: Ok. Selger de 100 i closen?"

LAL: Mhrn.

EN: Det gjør jeg. Da bare får jeg dem ut i closen, ikke sant?"

LAL: Jada."

Etterpå snakket Lunde med hovedtaltale kl. 1701 i ca. tre og et halvt minutt.

Totalt den 25. april er det registrert 18 samtaler/ forsøk på samtaler/ sms mellom Lunde og hovedtaltale.

Den 26. og 27. april er det 2 forsøk på samtaler og 7 sms mellom dem.

Den 28. april fant det sted to samtaler på ca. 2 minutter med hovedtaltale kl. 0724 og 0824. Så, kort tid etter, kl. 0854, hadde Lunde en ny samtale med Nilsen:

"EN: Det er mye på en gang, men det er nå greit nok. Du, hva... Skal vi ta det med ro og la det åpne litt grann i dag? Skal vi fortsette der vi slapp eller skal vi vente litt?"

LAL: Nei, nei, jeg vil jo samle opp, jeg, vet du, ikke sant?

EN: Ja, ja, ja.

LAL: Nå var vi jo sikkert...

EN: Nå tok vi jo en trade på fredag og det gikk greit.

LAL: Ja.

EN: Vi gikk inn og ut...

LAL: Ja, ja.

EN: og hadde oss en grei fortjeneste i mellom, så det... Men kommer det litt... Hva åpner det i dag? Sannsynligvis så åpner det flatt. Det er tidlig uke og masse nyheter denne uken her. Fred på onsdag og ABC? på fredag. Men vi er jo ute etter å jage utbytte, ikke sant?"

LAL: Jo.

EN: Så på en eller annen måte, så må vi...

LAL: Jeg tror vi får de pengene kjapt tilbake igjen, kan du si.

EN: Ja, at ikke han faller så mye som utbyttet, ikke sant? Det er jo det som er caset.

LAL: Ja.

EN: Men det...

LAL: Jeg... vi er klar for å så plukke opp mot 1 million eller et eller annet sånn. Det er bare å begynne en plass og se hvor det ligger, men vi trenger ikke presse kursen, liksom, ikke sant?"

Deretter fulgte en samtale med hovedtaltale kl. 1003 på ca. ett minutt. Det er så registret ny meklersamtale, der Lunde ringte Nilsen kl. 1005:

"LAL: Jeg lurte på om jeg skulle..."

EN: Hæ?

LAL: Jeg kunne tenkt meg å få inn noe volum, uansett liksom, ikke sant?"

Og videre kl. 1025:

"LAL: (utydelig) (LER) Ja, du, jeg tenkte på det: Om du vil bare ta de der 3... eh... Eller de 25 000 som ligger på 17,90 der?"

EN: Ja, vent litt, da. (GIR BESKJEDEN VIDERE) Skal vi se. Jeg må dele med han «hin» som er med

LAL: Ja, ja, ja.

EN: Sånn, nå får vi se, da, om de kommer frem med noe mer volum her. Hvem er det som solgte der, da? Det var Enskilda og Morgan S... Nei, Enskilda. Enskilda. Og han har jo kjøpt ganske mye i dag (utydelig)

LAL: Ja.

EN: Men da venter vi, gjør vi ikke det?

LAL: Hæ?

EN: Da venter vi bare og ser om det kommer mer frem?

LAL: Ja, ja, ja.

EN: Ikke sant? Det er tidlig i dag ennå og... Ja.

LAL: Ja, nei, vi skal ikke stresse noe.

EN: Nei.

LAL: Det var bare jeg ville bare hatt... ha litt volum, vet du."

Lunde hadde 4 samtaler med hovedtaltale mellom kl. 1407 og 1521, på tilsammen ca. 6 minutter. Så fulgte ny meklersamtale, der Lunde ringte Nilsen kl. 1559:

"LAL: Ja, men jeg kunne tenkt å så hatt... At vi hadde 100 på hver i dag.

EN: Ja, ja.

LAL: Og så prøver vi å kuppe en hundrelapp på hver i morgen også eller noe sånt, ikke

sant?

EN: Men nå kupper jeg bare på... Da må du hive... Da hiver du inn sikkerhet, ikke sant?

LAL: Ja, ja, ja!

EN: Ja, da må... Skal du ha 100 på Advice også?

LAL: Ja.

EN: Ok, da må jeg legge inn der, for jeg har bare lagt på Varhei.

LAL: Se om du kan se om du klarer å få 100 til på slutten, 100 til."

Den 29. april er det registrert en samtale med hovedtaltale kl. 0949 ca. 2 og et halvt minutt. Lunde ringte så Nilsen kl. 0958:

"LAL: Vi skulle jo ha kjøpt noe mer Acta, da.

EN: Ja, skal vi legge inn et hvileskjær på... Jeg tror han går i 50 i dag. Det var masse...

Mer selgere enn det var kjøpere.

LAL: Ja, plukk et par hundre i hvert fall.

EN: Ja, jeg skal gjøre det. Fordele det på de to eller...

LAL: Ja.

EN: alt på Varhei?

LAL: Nei, fordel det på de to i alle fall.

EN: Fordel det på de to? Da legger jeg meg inn med 100 på hver av dem foreløpig, sånn at det ikke viser for mye i boka."

Kl. 1331 hadde Lunde en samtale med hovedtaltale. Lunde ringte deretter opp Nilsen i ny meklersamtale kl. 1413, der han sjekket hvordan oppkjøpet gikk.

Den 30. april var det to samtaler med hovedtaltale, kl. 0909 på 3 minutter og kl. 0950 på 6 minutter. I derpå følgende meklersamtale med Nilsen kl. 1006 het det.

"LAL: Hallo!

EN: Hei. Jeg ligger på 40 nå og prøver å plukke litt grann. Det kom litt påslag. Men, du?

LAL: Ja.

EN: En hundrelapp til på Advice og Varhei, skal jeg lage til det?

LAL: Ja.

EN: Ja.

LAL: Begge...

EN: Ja, men 100 til på hver av dem?

LAL: Ja, vi plukker 100 - 200 - 300 eller et eller annet sånn. Ja.

EN: Ja, men da legger jeg klar 100, sånn at vi er konkret foreløpig, ikke sant?"

Den 2. mai ringte Lunde Nilsen kl. 0915. Så fulgte en samtale med hovedtaltale kl. 1012 på ca. 4 minutter. Og kl.1318 en samtale i ca. 1 og ett halvt minutt. Deretter ringte Lunde Nilsen kl. 1606:

"LAL: Hvor mye har du fått tak i?

EN: Jeg har tatt 46 og 45. Mangler 4 000 på hver ordre. På 16,98. Så jeg har fulgt planen, jeg.

LAL:

EN: Prøver jo å plukke noe på 80 her, fordi vi får på 80 med det salget som ligger på 90 der.

LAL: Ja. Ja, nei, men plukk der, så kan du se om du tar noe... Tar en liten femtilapp til gjerne, bare sånn totalt."

Den 5. mai er det registrert to samtaler med hovedtaltale, kl. 0917 på 2 og et halvt minutt, og kl. 0941 på 1, 46 minutt. Lunde ringte deretter Nilsen, men denne samtalen er ikke tapet. En tapet men ikke dokumentert samtale fant sted kl. 1453. Det var ytterligere fem oppringninger mellom hovedtaltale og Lunde.

Den 6. mai fant det sted en samtale mellom Lunde og hovedtaltale kl. 2025 på ca. 4 og et halvt minutt.

Den 7. mai hadde de en samtale kl. 1017 på ca. 1, 40 minutt. Lunde ringte deretter opp Nilsen kl. 1052 og 1209. Samtalene er ikke tapet. Så fulgte en ny samtale med hovedtaltale kl. 1506 1, 45-. Lunde ringte kl. 1510 opp Nilsen, i en 3 minutter samtale som ikke er tapet.

Det er således registrert 5 ikke tapede kontakter med ABG Sundal Collier denne dagen, hvorav 3 samtaler er til og fra mobiltelefon i selskapet.

Den 8. mai er notert samtale med hovedtaltale kl. 1232 på ca.1 minutt. Denne dagen er det registrert en aksjehandel på ham privat på 49 000 Acta-aksjer.

Den 9. mai var det en oppringing mellom dem.

Den 10. og 11. mai var det 4 telefonkontakter mellom dem, hvorav en samtale på ca. 1 minutt.

Den 12. mai sendte hovedtaltale en tekstmelding til Lunde kl. 1158, hvor han oppga å sitte i møte om TPG:

"Møter ang tpg nå ;-)"

Lunde svarte kl. 1205 bekreftende:

"Spennende:-)snax"

Det er registrert 7 oppringer denne dagen. Hovedtaltale ringte Lunde to ganger om kvelden.

Den 13. mai sendte hovedtaltale en sms til Lunde av ukjent innhold kl. 1202.

Den 14. mai ringte hovedtaltale Lunde kl. 0945, varighet ca. 1,14 minutt

4.4.3.1.4 Oppsummering

Ette en samlet vurdering finner retten at det er bevist utover enhver rimelig tvil at Lunde handlet i overenstemmelse med de beskjeder han fikk fra hovedtaltale i perioden 23. mai til 8. april. Det vises her til den meget tette telefonkontakten det var mellom dem i forbindelse med nær sagt hver eneste handelsordre. Det er ikke avgjørende hvorvidt hovedtaltale fortalte ham detaljert informasjon. Det vil være nok at Lunde fikk henstillinger om å kjøpe fra hovedtaltale, en person han visste var i en innsideposisjon. Det stiller seg vesensforskjellig fra å basere seg på rykter.

Retten kan ikke se at Lunde eller hovedtaltale har kunnet gi noen som helst plausibel forklaring på omfanget av trafikkdata som viser et svært markant mønster av oppringinger pr mobil og kjøp, noen ganger med knapt et minutt tid i mellom. Det er vanskelig for retten å se for seg at hovedtaltale skulle tatt seg tid til daglige og i noen tilfeller mange ganger daglige "sosiale" oppringinger til Lunde i denne hektiske oppkjøpsfasen. At de var naboer og delte fritidsaktiviteter sammen endrer ikke rettens syn på dette. At hovedtaltale i samme periode lekket informasjon om oppkjøpet også til andre er allerede redegjort for.

Lunde var utvilsomt forsiktig med hva han sa i de tapede meklersamtalene. At han i tillegg hadde utbytte-fortjeneste som motiv, og at mekler initierte kjøp med dette som basis, er etter rettens syn ikke uforenelig med at Lunde samtidig satt på innsideinformasjon om oppkjøpsprosessen. Forså vidt har han erkjent at han kjente til mulige oppkjøpsplaner, men hevdet at kunnskapen baserte seg på et rykte. Da fremstår som underlig at han ikke nevnte oppkjøp i samtalene med mekler.

Det fremstår også som helt umotivert at hovedtaltale skulle informere Lunde om TPG II -møtet den 12. mai, dersom dette ikke tidligere hadde vært et tema mellom dem.

4.4.3.2 Oskar Andersen

4.4.3.2.1 Aksjehandel i innsideperioden

I perioden 28. april til 8. mai 2008 kjøpte Oskar Andersen til sammen 1 175 000 Acta-aksjer på termin.

Den 28. april kjøpte han på termin 850 000 aksjer med snittkurs 17, 9 og den 8. mai 325 000 aksjer med snittkurs 16, 47.

Den 13. mai overførte han 1, 9 millioner til SEB Enskilda. Fra 14. mai til 23. mai fikk han overført til sammen 3 millioner fra hovedtaltale.

4.4.3.2.2 Meklersamtaler og trafikkdata

Det foreligger en logg over trafikkdata og meklersamtaler for Oskar Andersen som ble fremlagt for retten og gjennomgått av politioverbetjent Jåsund. Fra forsvaret er det særlig anført at det høye antallet kontaktpunkter må reduseres betydelig, fordi det dreier seg mest om ubesvarte anrop og i realiteten ikke har noe særlig substans. Retten vil i det følgende se nærmere på denne delen av bevisførselen.

Den 23. april er det registret 21 samtaler/ forsøk på samtaler/sms mellom Andersen og hovedtaltale. Videre er det funnet to tekstmeldinger lagret som kladd i Andersens innboks. Det er også dokumentert en meklersamtale mellom hovedtaltalt og SEB Enskilda. Her bekreftes møtet mellom dem.

Kl. 17.47 skrev Andersen til hovedtaltale: "*ring meg*", og kl. 18 54

"Ja, med en gang? Hvis vi skal prate litt er det mest praktisk at du kommer ut så kjøre vi hjem til meg. Så kan jeg kjøre deg dit du skal etterpå. F eks Gardemoen."

Samme dag har hovedtaltale følgende meklersamtale med mekler Thomas Poetsch i Enskilda:

FAI: Hvor mye penger kan jeg få ut av systemet ditt nå viss jeg selger ut alt for å ha en uke på... Er det noen penger jeg kan få ut der?

TP: Hos oss?

FAI: Ja.

TP: Ja, det er det.

FAI: Ja, hvor mye tror du? Altså bare sann... Jeg bare... Nå prøver jeg bare å så rett og slett samle likviditet for ei uke, altså.

TP: Ja...

FAI: Jeg må... Alt avhengig av Acta-kursen og at jeg må hjelpe andre folk.

TP: Skal vi se her.

FAI: Sett meg ned... Snakk med Oppgjørsavdelingen og se hvor mye vi det er... Hvor mye vi kan få ut.

TP: Ja, hvor mye trenger du? Mest mulig?

FAI: Ja.

TP: For vi har overført noe fra Spring, men...

FAI: Ja, men det gir vi faen i. Få ut det, få ut alt. (utydelig ord) andre veien etterpå. Det er bare ei uke. Det er ikke sikkert jeg trenger det, men bare sjekk det.

TP: Vil du at jeg skal begynne å selge ut litte grann...

FAI: Ja, vi skal gjøre det, da, men bare sjekk tallene. Viss jeg liksom...

TP: Ja, akkurat nå så er det 12 millioner.

FAI: Ok. Men det er bra. Men da må jeg selge ut?

TP: Ja, du må selge da.

FAI: Ja. Hva må vi selge, da?

TP: Du kan ta ut 3 1/2 her nå... Vi må selge 775... Nei, vi må selge ut Scana, vi må selge Rec-en, vi må selge Orkla.

FAI: Hvem er det som har mest likviditet.

TP: Det er... Jeg klarer ikke å se det nå her. Jeg skal bare sjekke ut, jeg.

FAI: Det er bra. Hva er det som er lettest å få ut? Den Scana bruker jeg jo to uker på å selge.

TP: Jeg vet det. Har vel nesten 2 mill på den tradingkontoen, viss du vil jeg skal overføre det til deg med en gang?

FAI: Ja, vi kunne godt... Ja, kunne godt tenkt meg det.

(...)

FAI: 09696. Vi skal gå inn i et sånn et produkt som heter US Opportunities."

Den 24. april er det registret 14 samtaler/ forsøk på samtaler/sms mellom Andersen og hovedtaltale. Det er også dokumentert 4 meklersamtaler,

I tekstmelding kl. 0646 skrev Andersen: "er du våken?" Og så kl. 0725 "er du våken så ring meg er du snill". Kl. 0859 er det en meklersamtale mellom Andersen og mekler Jonas Heyerdahl i SEB Enskilda. Her sies det blant annet:

"JH: Vi har en liten sak gående...

OA: Ja..

JH: Et lite Acta prosjekt

OA: Ja det har dere (ler) det husker jo du

(...)

JH: Og kjenner jeg deg rett så synes du det er hyggeligere å betale 16,50 enn 16 blank

OA: Jeg har jo allerede fått noe på 6,30

JH: Ja

OA: Det er jo riktig det er det ikke? Det kan ikke bestemme seg selv

JH: Jeg har tenkt litt annerledes. Jo billiger jo bedre.

OA: Det er klart, men det er det. Jo billigere jo bedre. Jeg skal ikke dra den oppover jeg alene nei.

JH: Det går millioner av aksjer så du er langt fra alene i Acta nå om dager.

OA: JA

JH: Så., men det er jo 2 kr .. 2, 25 i utbytte neste torsdag

OA: JA VI SKAL

JH: Vi får ta med oss de så får vi se om det blir noe igjen etterpå

OA: Vet han skal opp vet du"

Kl. 0929 er det en ny samtale med Heyerdahl som ikke er fremlagt. Kl. 1109 sendte Andersen beskjed til hovedtiltalt: "Ring meg". Så, kl. 1121 er det en ny lang samtale med Heyerdahl der oppkjøp blir luftet fra Andersens side og han antyder at han skal ha en million aksjer på en uke:

"OA: Det var noen oppkjøpsrykter for en tid tilbake, husker jeg du snakket om.

JH: Ja, det var det.

OA: Er det fortsatt det?

JH: Ja, det kan bli kjøpt opp. Det er grisebillig.

(...)

OA: Er det slik, Jonas... Jeg er litt grønn. Er det slik at når en butikk blir kjøpt opp, henviser disse investorene seg til dem som har mest aksjer i dag, da, først? Altså er storaksjonærene vel Alfred Ydstebø, er det vel, og så en Fred Ingebrigtsen.

JH: Mhm.

OA: Dem er to største aksjonærene.

JH: Ja.

OA: Det vil si at en sånn en argumentasjon som eventuelt er interessert i en forvaltning, som du sier, dem vil henvende seg til dem som er størst aksjonærer.

(...)

OA: Men hva tror du et selskap... Og hva... Tror du investorene her er interessert i hvilken pris... Og vi snakker da om en 5 - 6 kroner over det den er i dag, da?

JH: Ja.

OA: Er det vanlig?

JH: Ja.

OA: Altså prosentvis...

JH: 30 %.

OA: Ja, nettopp, ikke sant? Jeg har hørt noen rykter om det.

JH: Ja.

OA: At det er noe rundt 30 %. Jeg kan ikke dette her sånn.

JH: Nei, nei. Det pleier å være mellom 20 og 30 og 40 og...

OA: Og da hadde det jo vært moro å sitte med en litt morsom sak der. Pluss at nå har vi det der som heter utbytte nå, som er om 14 dager.

JH: Ja.

OA: Vel 14 dager - tre uker.

JH: Ja.

OA: Så viss man satt gjennom det... Jeg kan ikke tenke meg at han skal så jævla mye mer ned nå.

JH: Nei, ikke jeg heller, skjønner du.

OA: Og derfor kan det være at det liksom kan få en jævla god oppside. Et lite øyeblikk her sånn. Bare et sekund.

(...)

OA: Tilbake til akkurat det. Hvor var jeg? Eh... jo, altså det er så billig at jeg kan jo ikke ta så jævla stor risk viss det ikke skulle skje noe oppkjøp heller.

JH: Nei, for å si det sånn: Jeg må innrømme at jeg var jo ikke spesielt entusiastisk til Acta da du begynte å kjøpe første gang med meg for fem år siden.

OA: Nei.

JH: Men jeg må innrømme at akkurat nå...

OA: Ja.

JH: Personlig...

OA: Ja.

JH: Personlig nå...

OA: Ja.

JH: Så synes jeg at nå tror jeg faen meg at dette kan... Jeg tror... Men jeg er litt usikker på om de der to gründerne selger.

OA: Ja.

JH: Det er jeg litt usikker på. Men jeg tror jo at det er flere som synes det er jævla interessant.

OA: Ja.

JH: Og det er alle som driver med kapitalforvaltning.

OA: Ja, men jeg kan tenke meg at de der gründerne er litt slitne nå av den aksjenedgangen.

JH: Mhm...

OA: Så dem er kanskje litt møre, vet du.

JH: Ja, de er jævla møre.

OA: Og så er de drittleie. Det blir alle folk i den bransjen. Jeg har jobbet i sånn bransje selv, jeg.

(...)

OA: Og så skal jeg snakke med en investeringsrådgiver, for de var ute og jobbet, alle sammen, så de hadde visst nok å gjøre.

JH: Mhm.

OA: Der har det et produkt som er akkurat noe som jeg har tenkt på selv, nemlig US Opportunities.

JH: Mhm.

OA: Det er altså... De skal investere nå i USA, akkurat det samme som jeg har tenkt litt på selv.

(...)

OA: Ja. Jeg lurer på, jeg, om jeg skal trå til en siste gang her nå.

JH: Ja.

OA: For å sitte... Ha en horisont på en måned.

JH: Ja.

OA: Og så se om det skjer noe. Og viss ikke det skjer noe, så får jeg utbyttet og så får jeg håpe på at det ikke har gått noe mer nedover.

(..)

OA: Lurer på om jeg skulle tatt det over ei uke, jeg! Det jeg skal kjøpe.

JH: Ja.

OA: For ikke å presse prisen. Opp.

JH: Nei, du... Hvor mye skal du ha?

OA: .....Million.

JH: Ja. Ja, da må vi ta det over i hvert fall noen dager.

OA: Ja, jeg synes jeg kunne tatt det over ei uke.

(...)

OA: Men dem er nødt for å selge litte grann, så jeg skal tenke meg liksom sånn nå... eh... Følge med litte grann nå, om han begynner å dra litt... Ja, jeg ønsker meg egentlig å begynne å kjøpe når han begynner å dra seg litte grann oppover. Viss det er flere som tenker sånn som meg...

JH: Mhm.

OA: For jeg... Har du hørt rykter? Helt ærlig.

JH: Mhm.

OA: Om oppkjøp nå, eller?

JH: Nei, jeg har hørt de ryktene og de begynner å bli nesten en måned eller to gamle.

OA: Ja, de begynner å bli gamle, ja?

JH: Ja, de gjør det.

OA: Ok, så du har ikke hørt noe etter det?

JH: Nei.

OA: Men jeg tenkte på nå, for å liksom skulle få gjort det på sesjonen før ferien, jeg.

(...)

OA: Det svirret noen rykter for meg, skjønner du.

(...)

OA: Jeg sitter og jobber litte grann med... Og leser på disse papirene her i dag. Jeg er kanskje allerede interessert i å kjøpe 100 000 i dag.

JH: Mhm. Ja, men da...

OA: Og så bare en ting jeg glemte å si ferdig: Det var... Altså jeg har 100 000 aksjer og da kan jo jeg bruke dem som sikkerhet inn i å gå inn i en sånn Forward. At jeg kan få... For jeg har ikke 16 millioner å legge oppå bordet.

JH: Ja.

OA: Så viss jeg kjøper 1 million aksjer over der, for å begynne litt pent i dag...

JH: Mhm.

OA: Og framover. Og prøver å få dette på plussen, da er det oppgjør når jeg er ferdig. Vi samler opp denne til 1 million, i og med at jeg har en horisont på 1 million. Og du vet jo at jeg...

JH: Nei, viss du skal gjøre det over en uke, så tror jeg det kan Det kan være litt mye, altså.

OA: Ja?

JH: Det er sånn en til to dager, viss ikke så må vi lage en runde.

OA: Ja vel... Begynner litt senere i morgen, da.

JH: Ja, ja, jeg...

OA: Jeg vil være ferdig på torsdagen, jeg.

JH: Om en uke?

OA: Torsdag til uka.

JH: Ja.

OA: Da blir jeg ferdig. Så kan du close hele greia."

Kl. 1320 hadde Andersen på nytt en samtale med Heyerdahl, der Andersen refererte til noe han har lest i Dagens Næringsliv " Salgssignal i Acta" og spurte mekler hva det betyr. Videre sa han: "Hm, åja, så det er ikke at dem skal bli kjøpt? Salgssignal i ACTA."

Så får han en telefon underveis: "Ja hei, Ja ern signert? ...flott...jeg ringer deg opp jeg, jeg er i en telefon..."

Og så:

"Jaja. Litt opp. Det er ingenting det foreløpig, men det kunne kanskje (utydelig ord) på 16,20 idag men sånn er det jo, jeg får ikke fingeren helt... jeg er ikke helt klar ennå. Har ikke 100 % lagt slagplanen ennå. Kan hende jeg venter til i morgen og."

I følge telefonloggen ble han oppringt av hovedtaltale kl. 13.22, dvs midt i denne samtalen. Han ringte deretter tilbake til hovedtaltale kl. 13.26.

Deretter, bare et minutt etterpå hadde han en ny samtale med Heyerdahl og ga en ny salgsordre:

"OA: Ja. Ja, sitted og lurket litte grann og sett litt mer nå. Fikk litt roen på meg nå. Ser ut som han kanskje skal gå litte grann. Sånn er jeg liksom litt opptatt av. Gikk inn og så på skjermen, nå er den 10 øre opp, som du sa.

JH: Mhm

OA: Eh... 16,40. Viss jeg skal begynne å kjøpe litte grann nå, kjøpe 50 av gangen...

JH: Mhm.

OA: Så sier du fra til meg. Prøver å få 50 000 nå på billigst mulig, men du må jo få tak i på en times tid, da. Du har en time på deg."

I ny samtale kl. 1411 ga han klarsignal om 25 tusen aksjer til, på kurs 16,20. Det er ytterligere to samtaler kl. 1349 og kl. 14 11 med Heyerdahl som ikke er dokumentert.

Kl. 1414 sendte Andersen en tekstmelding til hovedtaltale:

"Gårn?"

Samme dag inngikk han også US Opportunities –avtalen, som retten har redegjort for i punkt 3.5.6.3 om styring.

I samtale kl. 1606 bekreftes de siste 10 000:

JH: Da har du fått de siste 10 000 Acta-ene.

OA: Flott.

JH: Den ligger 16,10 - 16,30, så du har fått 100 på 16,30.

OA: Ja.

JH: Ok?

OA: Og siste?

JH: Siste er 16,10.

OA: Fint.

JH: Da ligger de på oppsamling til i morgen."

Den 25. april er det registrert 11 samtaler/ forsøk på samtaler /sms mellom Oskar Andersen og hovedtaltale, samt 6 meklersamtaler.

Andersen sender to tekstmeldinger om morgenen, henholdsvis kl. 0722 "Ring meg. Haster " og kl. 0727 "Er du våken?". Det er registrert en samtale mellom dem kl. 0730 på 7 og et halvt minutt. I meklersamtale med Heyerdahl kl. 0956 heter det blant annet at han ikke byr alene og må ha mye mer enn 100 000:

"OA: Ja, og så bare kjører du på. Viss han går oppover, så stikker du oppover.

JH: Ja, så blir jeg med oppover.

OA: Ja, bli med oppover, viss det er andre som driver og... Men jeg byr ikke alene. Driver ikke og byr alene.

(...)

JH: Vi kjøper 100 00 aksjer til deg.

OA: Ja.

JH: 1/3 av volumet.

OA: 1/3 av volumet, ja.

JH: Det betyr at du skal kjøpe...

(01.01)

OA: Ja, men jeg må ha mye mer enn 100 000 til, så...

JH: Ja, og så får vi 100 til...

OA: Ja, kommer på ny runde... da må vi på en ny runde når vi er ferdige med det."

Og så kl. 1127 i ny samtale ber han om mer og mekler bemerker hans fantastiske posisjon:

OA: Hei du. Hvor mye har vi fått? Har vi fått 100 nå?

JH: Nei, vi har fått 70.

OA: 90? 90?

JH: 70.

OA: 70 bare? Det er jævla lite.

(...)

JH: ... Men skal jeg ta ut 60 000 på 17,50?

OA: Ja, for at det er det du må gi for å få dem!

JH: Det er helt riktig. Et øyeblikk.

OA: Ja, gjør det.

JH: Hold linja, så tar jeg ut de 60.

OA: Ja.

JH: (GIR BESKJED TIL EN PERSON OM Å TA UT 60 I ACTA PÅ 50) Sånn. Da tok

vi ut...

OA: Men selvfølgelig, så skulle jeg gjort sånn litt før i dag, men det visste jeg ikke!

JH: Nei.

OA: For jeg tør jo ikke det. Jeg er jo sånn som du sier, jeg elsker å... Jeg må se at det går først. Jeg har litt gevinst i andre, for jeg har jo dem tross alt eh... Dem har jeg på under 15,jeg.

JH: Ja. Ja, og derfor så er du nå i en fantastisk posisjon.

OA: Ja.

JH: Og nå kjøper du."

Andersen ble oppringt av Heyerdal kl. 1150 da kursen steg til 18. Her ber han om en pause, fordi han vil ha "mye krutt igjen":

"JH: Nei, jeg skulle bare ringe og fortelle at aksjen dro opp i 18.

OA: Åh, faen!(...)

JH: Men altså vi har kjøpt ganske mye aksjer her.

OA: Ja.

JH: Vi har kjøpt noe på 18, noe på 17,90, noe på 17,80, noe på 17,90, noe på 17,50. Ja, vi kjøpte...

OA: Hvor mange aksjer har jeg nå, da?

JH: Nå har du 276 500.

OA: Ja.

JH: Så vi står igjen på 23 500. Vi sto igjen på 70 i sted, da vi snakket sammen sist.

OA: Ja, ja.

JH: Vi har cirka...

OA: Hva går han på nå, da?

JH: Vi har cirka kjøpt 50, og det gjør vi At Market.

OA: Mhm. Hva går han på nå?

JH: 17,90.

(...)

OA: Eh... kan du stoppe han der lille grann og så tar vi det litt utover dagen?

JH: Hva da?

OA: De siste der, på de 100.

JH: Siste 23 500?

OA: Ja.

JH: Skal vi...

OA: Vil det se dumt ut? Vi skal ta dem da?

JH: Ja, ja, ja, men du tror den kommer ned igjen?

OA: Ja, jeg er litt redd, jeg, at han går litt for fort nå og at vi får en rekyl.

JH: Det er mulig. Det er godt mulig.

OA: Ikke sant?

JH: Ja.

OA: Kan jeg få lov Jeg har jo sagt fram til og med onsdag eller torsdag, altså i neste uke.

JH: Ja, ja, ja.

OA: 1 million. Det er mulig jeg skal opp i 1 1/2 også.

JH: Ja?

OA: Men jeg må... Jeg har lyst til å la han få lov til å - rekylen. Jeg vil ikke ha den rekylen med en gang.

JH: Nei. Men da...

OA: På så mye. Jeg vil ha mye krutt igjen."

Andersen var opptatt av snittkursen, som direkte involverte beregninger av hans egen gevinst, slik retten har redegjort for i punkt 3.4.5 om Andersens oppside og kladderegnskapet fra det såkalte containerbeviset.

"OA: Og... eh... Ja, har du snittet i dag? Nei, det har du ikke?

JH: Nei. Vi har snittet...

OA: Greier du å fikse det til jeg snakker med deg neste gang?

JH: Nei. Det klarer jeg ikke.

OA: Kan jeg regne ut selv, for det at jeg har jo 16,30 på de fra de 100 000 i går. Har

ikke du regnemaskin, da? Ja, jeg har lyst til å så vite hva jeg fikk snittet på i dag, jeg.

JH: Mmm...

OA: Greier du det eller gidder du det?

JH: Ja, nå skal vi se her, da. 16,30.

OA: På 100 000.

JH: Mhm.

OA: Og så har du 176 000 på...

JH: 276 000.

OA: Men du har snittet på... Altså totalen, den ligger da på 16...

JH: Ja, 17,07.

OA: ... 17,07 er snittet på alt?

JH: Ja. Og så har vi minus 1 630, delt på...

OA: Hva er 1 630? Hva er det for noe?

JH: Ja, jeg må bare ta... Og så skal jeg ta det og dele på 170.

OA: Mhm...

JH: 6 500.

OA: Ja.

JH: 17,51.

OA: 17,51 i dag?

JH: Ja.

OA: Greit. 17,50. Og nå sist omsatt er 17,90?

JH: Ja."

Litt senere kl. 1454 fastholdt han kjøpsordren, men ba mekler roe ned en dag:

"JH: La det stå til!

OA: Ja, men jeg venter til i morgen. Jeg skal ha mer, men venter

JH: I morgen? Du mener mandag?

OA: Ja, mandag, selvfølgelig. Du tar deg vel fri i helga, du også. (LER)

JH: Jada, blir nødt til det.

OA: Vi skal jo ikke... Vi skal jo ta resten. Vi skal jo ha mer uansett, liksom, så det... Vi avslutter... Det gjør jo ikke noe om vi ikke har et rundt tall akkurat nå."

Det er registrert en samtale med hovedtaltale kl. 15.19 på 1,37 minutter, som kan ha vært en talebeskjed. Kl. 1528 ringte Andersen opp Heyerdahl igjen og ber om ny pause:

"OA: Får du det, da selger jeg... Da kan jeg godt tenke meg å selge... Jeg kommer tilbake på hvor mye, men nesten alt. Ikke alt. Jeg skal ha lille grann bare for moro skyld. Jeg kan... Var det 276? Jeg kan ta og selge 100 og...

JH: Ta 176 500, da?

OA: Nei, vent litt nå. Jeg må tenke litt. Ja, men...

JH: Så har du 100 igjen av dem og så har du 100 fra før.

OA: Du, jeg kommer tilbake på det, for jeg vil ha litte grann (utydelig) Jeg kommer tilbake i løpet av et kvarter."

Han prøvde å ringe opp hovedtaltale kl. 1540, men fikk ikke svar. Kl. 1548 ble han oppringt av Heyerdahl om kursen:

"OA: Legg den på 17,90 og så selger du rubbet. Ikke de 100 000 jeg har fra før av, men dem jeg kjøpte i går og i dag."

Den 27. april prøvde Andersen å ringe hovedtaltale 4 ganger. Kl. 1519 er det registrert en samtale fra hovedtaltale til Andersen på 5 og ett halvt minutt.

Den 28. april er det registrert 4 samtaler / forsøk på samtaler / sms mellom Andersen og hovedtaltale, samt en sms. Det er også dokumentert 5 meklersamtaler i denne perioden.

Kl. 0947 ringte Andersen til Heyerdahl og ber om å få tid til å "konsolidere":

"JH: Det er egentlig... I utgangspunktet så skal du bare... Du kan ikke lese situasjonene og prøve å skjønne det og så se at "ok, jeg gjør det sånn".

OA: Nei, nei, ingen ting, nei.

JH: Det blir bare tull.

OA: Ja.

JH: Det du egentlig burde si til meg var "Kjøp så og så mange aksjer!"

OA: Mhm.

JH: Så gjør jeg det, best mulig. Over dagen eller om jeg vil gjøre det sånn litt her og der og sånn, det kan vi bestemme.

OA: Ja, kan jeg få til lov å si... Trykke på knappen til deg og si at "nå gjør du det, men ikke akkurat nå". Vi må vente litte grann. Nå har vi fått inn de 270... 300 000?"

JH: Ja, nå har du 300 her og de må jeg gjøre noe med i løpet av dagen, tror jeg.

OA: Nei...

JH: Slippe opp...

OA: vi fortsetter videre!

JH: Ja, jeg vet det, men...

OA: Sånn som avtalt.

JH: jeg tror... vi må diskutere det litt, viss vi skal... Ja, vi får se.

OA: Ja, vi får se, vi får se, men...

JH: Men hør da: Prisen er på disse...

OA: Du får en telefon ganske snart av meg igjen. Jeg skal bare... Jeg bare ser det litt an. Nå stikker han... nå stikker børsen litte grann ned.

JH: Ja.

OA: Så må bare få konsolidere litte grann.

JH: Ja, men jeg vil bare si en ting!

OA: Ja.

JH: Og det er at du har snitt på 17 kroner og 13 øre.

OA: Ja, jeg vet det, for at jeg fikk jo de der første 100 jævla billig."

Et par minutt etterpå ringte Andersen til hovedtaltale og sendte en tekstmelding: "Ring meg. Haster." Kl. 0955 bekreftet han salg til Heyerdahl:

"OA: Hei. Ja... selg alt sammen, da. De 300 000 på 18, viss du får det.

JH: 18?

OA: 18 blank, ja.."

Han hadde så en samtale på ca. 2 minutter med hovedtaltale kl. 1000. Deretter kl. 1003 snakket han med Heyerdahl igjen: "Men jeg kan selge på 18 og kjøpe på litt der nede". Ca. en time senere kl. 1058 hadde han en ny kort samtale med Heyerdahl:

"OA: Ja, og der har jeg bare fått ut 6 000.

JH: 6 500.

OA: Men du har ikke fått kjøpt noe?

311: Nei.

OA: Der nede? Nei?

JH: Nei. Men vi kan godt legge inn en indikasjon på 17,60. Skal vi ta inn 100 der også, eller?

OA: ... Jaa, altså jeg... Ja, kanskje det, kanskje det. Jeg... Altså jeg synes jeg skal både være i salg og i kjøp nå, jeg.

JH: Ja.

OA: På 18.

JH: Ja."

De oppsummerte dagen i samtale kl. 1631:

"OA: Du fikk jo verken solgt eller kjøpt.

JH: Det er helt riktig.

OA: Ja... Så da er vi på det som var, men da fortsetter vi i morgen. Det er bare to dager igjen. Vi må gjøre oss ferdige på onsdag.

JH: Mhm.

OA: Så...

JH: Ja, jeg får kjøre litt hardt i morgen.

OA: Jada.

JH: Vi får se hva vi gjør. Men da har du som sagt 400 inne og så har du 600 500 ute...

OA: Det ligger på oppsamling der sånn, så...

JH: Ja, det (uleselig ord, kha035) oppsamling, så vi får justert det, uansett, så det er ikke noe problem.

OA: Jada, det skal vi gjøre.

JH: Ja.

OA: I morgen må vi være kanskje mer på kjøp, men det begynner å bli dårlig tid til å begynne å... selge noe i morgen, viss vi skal ha...

JH: Nei, altså...

OA: store mengder. "

Den 29. april er det registrert tre meklersamtaler og et forsøk på oppringing til hovedtaltale. I samtale med Heyerdahl kl. 0933 heter det:

"OA: Jeg ønsker meg 1 100 000 i tillegg til de 100 000 jeg hadde fra før av."

Den 30. april er det registrert 10 samtaler/ forsøk på samtaler/sms mellom Andersen og hovedtaltale. Det er videre vist til 10 meklersamtaler.

I samtale med Heyerdahl kl. 0911 heter det at Andersen jakter på mer aksjer:

"OA: Nei, altså selge, nå har jeg ikke mer tid å selge på så skal jeg ta inn igjen seinere i dag da?"

JH: Nei, nei, nei, det blir bare tull, enten så selger du nå og da har du tatt en gevinst på noen hundre tusen..

OA. Nei, det gjør jeg ikke

JH: Nei, da dropper vi det, da er du på jakt etter mer aksjer

OA Jeg er på jakt etter mer."

De diskuterte kjøpskursen, mellom 17,90 og 18. Kl. 0913 er det registrert en telefonsamtale med hovedtaltale på 2,42 minutter. Deretter ringte Andersen Heyerdahl opp igjen kl. 0916 og ber på nytt om konsolidering:

"OA: Ja, ja, ja, jeg skjønner hva du mener med en gang, før du sier det. Eh... går det an å få noe på 18 nå? Nei?"

JH: Nei.

OA: Ja, viss jeg skal ha noe nå, da?"

JH: Ja, kan vi ikke bare kjøpe litt høyere, da? Og så vrir vi..."

OA: Ja, då må vi kjøpe..."

JH: kursen opp.

OA: Ja, ok, då må vi..."

JH: Og det er jo bedre for deg.

OA: Kjøpe i markedet, da. Greit.

JH: Skal vi kjøpe 1/3, eller?"

OA: Ja, kjøp 1/3 og så står vi utover dagen

JH: Ja, hvor mye..."

OA: Hvor mye er det jeg har?"

JH: Du har 500.

OA: Ikke fullt, eller?"

JH: Jo, fullt.

OA: Ja, fullt ut, ja?"

JH: Du har solgt 6 1/2 på 18 og så har du kjøpt 506 500, så vi stripper ut 6 500 og vi stripper ut så det kommer på kjøp og salg.

OA: Ja.

JH: Og så er du long 5.

OA: Strategien for å ha lite grann sånn... Litt sånn på grunn dårlig erfaring tidligere, så tar jeg et par - tre hundretusen nå på halve dagen. Jeg tar halvparten, 250 000...

JH: Ja, vi kjøper 2...

OA: på halve dagen og så må jeg ta en konsolidering."

Derpå følger 5 samtaler/forsøk på samtaler mellom hovedtaltale og Andersen mellom kl. 1010 og 1024.

Andersen fortsatte å kjøpe og selge samtidig. I samtale med Heyerdahl kl. 1055 er dette et hovedtema, samtidig som oppkjøpsplaner igjen blir lansert av ham som en sterk mulighet:

"OA: Vi glemte da å se... tenke sånn at når vi kommer for høyt, så skal vi heller selge litt. Og da hadde vi jo fått ut noe på veldig høyt.

JH: Ja.

OA: Så vi glemte det. Det er det liksom jeg ikke får gjort. Det er sånn du kan prøve å tenke for meg, men altså du... Men jeg klager ikke på det, altså. Det...

JH: Nei, men...

OA: det... Jeg ga deg ikke noe inntrykk på det.

JH: Nei, men vi hadde en diskusjon på det og da sa jeg: "Hva viss aksjen kommer opp, vil du selge da?" "Nei, fordi da rekker ikke jeg å ta inn de i dag", sa du.

OA: Åja, det, ja? Ja, det var det jeg sa.

(...)

JH: Ja. Det svinger (utydelig) Vi selger på 18,60 og så kjøper på 18,20. Og så får vi se hva som kommer imellom der.

OA: Ja. Ja, det er sånn ordre vi skulle hatt litt før i dag, som jeg burde svart ja på.

JH: Ja.

OA: Da hadde jeg både fått solgt og kjøpt.

(...)

OA: Nei, ikke bare, for jeg må jo ha en trading —dag-trading - og da mener jeg liksom... Da er du liksom... Du kan gjerne si 'first in, first out', men du kan også si... "la... last in, last..." eh... "firstout", men...

JH: Ja.

OA: Jeg trader bare på slutten her. Og det mener jeg, altså.

(...)

JH: Vi går litt inn og ut, og frem og tilbake. Og så får vi se. Og så blir det kroner i kassa av det. Og så får vi håpe at aksjen fortsetter i morgen. Det blir et annet spill.

OA: ... I morgen er det jo...

JH: Nei, jeg mener på fredag.

OA: Men på fredag, så... Hva er det som skjer da? Da er det altså da besluttet å levere ut penger til de som har aksjer, er det ikke sånn?

JH: Jo, da går han ex utbytte.

OA: Ja, da går han ex utbytte på fredag.

JH: Ja.

OA: Og så viss det skulle være noen sånne oppkjøpsplaner...

JH:

OA: At det er noen som kjøper opp hele dritten, det er det jeg har litt på følelsen av, skjønner du!

JH: Åh, har du det?!

OA: Ja, det tror jeg faen steike meg!"

Litt senere kl. 1455 heter det:

"OA: Ja. Begge deler kan skje. Jeg har nesten ikke lyst å selge mer, jeg. Jeg har nesten ikke. Ja, bare tenk..., tenk deg selv. Jeg lurte på 1 million, ikke sant?"

JH: Mhm.

OA: Og nå har jeg 750 minus 25 000.

(...)

OA: Eh... men... eh... Hva var det jeg skulle sagt? Eh... ja, viss han kommer ned nå, da?

JH: Nei, men han gjør ikke det, skjønner du.

OA: Nei. Viss han kommer ned... viss han skulle komme ned på slutten, så kjøper vi.

JH: Ja, ja, men hva viss den går opp?

OA: Da kjøper vi ikke noe mer. Da stopper... Da driter vi i det nå. Nå solgte jeg jo akkurat på 17,60, jo.

JH: Ja, det er det jeg mener.

OA: Ja.

JH: Men altså det var de 25, så viss du på en måte vil ha mer aksjer...

OA: Ja.

JH: For du tror at dette her skal gå i 20 kroner...

OA: Ja.

JH: Så er det bare å kjøpe. Om du betaler 18,50 eller 18,60, har ikke noe å si."

Rundt kl. 15.53 gjorde Andersen tre forsøk på å ringe opp hovedtaltale. Den siste oppringingen, kl. 15.54, er registrert med 1 minutt og 29 sekunder. Han ringte så umiddelbart opp Heyerdahl kl. 15.59:

"OA: Ja, eh... for at 40... Nå begynner det å gå på tampen... Altså vi skal i hvert fall ha inn 150. Og vi solgte på 17,60, gjorde vi ikke det?"

JH: Jo.

OA: Ja, så da går det.

JH: Det går fint, det.

OA: Ja, eh...

JH: Men spørsmålet er om du kanskje skal ha noe mer.

OA: Ja. Men ikke over 40!

JH: Nei, men hvor mye vil du ha, da?

OA: Ta det du kan få opptil 100 til, da."

Så, kl. 1632 ringte han på nytt opp Heyerdahl:

"OA: Da er det 850 000.

JH: Ja.

OA: Jeg kunne sikkert fått mer, men jeg syntes det var greit.

JH: Ja.

OA: Hva er sluttkursen... Nei, snittet? På hele bunch-en?

JH: 17,7876.

OA: ... 17,78... 17,...

JH: 79.

OA: Ja, 17,80, altså.

(...)

OA: ... 70 og 18,40, det skulle bli 40 - 50 - 60 - 70 øre. $7 \times 8 = 56$. Ok. 600 000.

JH: Ja.

OA: Da er det bare å krysse fingrene og...

JH: Da legger vi det på en 1-månedstermin, viss du er kortsiktig.

OA: Ja.

JH: Ja, 1-månedstermin, da lager jeg det.

OA: Ja.."

Den 2. mai ringte hovedtaltale til Andersen, en samtale på ca. 3 minutters varighet. Det er også registrert 5 samtaler/ forsøk på samtaler mellom Andersen og Heyerdahl.

Den 5. mai kl. 0925 hadde Andersen en ca. 8 minutter lang samtale med Heyerdahl. Igjen nevnte Andersen oppkjøp. Fra denne hitsettes:

" OA: Ja, jeg ser litt pos... eh... aksjen ser jeg positivt på. Jeg skal bare vente til han kommer litt opp der nå igjen, jeg, så... eh... Har du hørt noe om... Nå stod det jo negativt i Aftenposten i dag igjen, da.

JH: Jeg hører bare at det går jævla mye rykter om disse opp... Om dette budet på selskapet igjen, men...

OA: Ja.

JH: Det har jo gått en stund og...

OA: Begynner å bli utvannet.

JH: Ja, jeg føler liksom at det er ikke noe nytt i det, så...

OA: Jeg har litt på følelsen at kanskje det kan... kunne skjedd etter utbyttet, vet du, for da er de jo... da er de billigere å kjøpe.

JH: Jada.

OA: Skjønner du

(...)

OA: Men viss det skulle bli noe oppkjøp og sånn, på grunn av at han er billig nå... Det vil jo skje ganske fort, vil jeg tro?

JH: Jeg vil jo tro det skjer nå i løpet av mai, da.

OA: Ja, ja, ja, så viss det, så er det ikke sånn ofte, da, at det blir de stakkars småaksjonærene, de blir tilbudt en litt høyere pris enn...

JH: Nei, det som... Det er ofte omvendt, egentlig, at de... Det har skjedd flere ganger at... For eksempel når Seadrill kjøpte Smedvig, at de da... Altså da Smedvig far lov til å selge (uleselige ord, kha035). Han selger seg ut.

OA: Mhm.

JH: En stor kjøper tar den store, dominerende potten.

OA: Ja.

JH: Men da passerer... Viss du passerer 33,33 %, så må du by på alt og da må du by samme kurs.

OA: Åja?

JH: Viss ikke du venter seks måneder, da kan du by under. Altså, du må by det høyeste du har betalt de siste seks månedene, det er regelen.

OA: Hva sa du? Du må by det høyeste...

JH: Høyeste aksjekursen du har betalt...

OA: Den som...

JH: de siste seks månedene.

OA: kjøper...

JH: Ja.

OA: Ja.

JH: Så viss du kjøper... Ja, viss de kjøper Acta nå av noen innsidere eller et eller annet sånt noe nå på 17... La oss si på 18 kroner.

OA: Ja, for eksempel.

JH: For eksempel.

OA: Ja.

JH: Da må de de neste seks månedene betale alle oss andre også 18. Og viss de passerer 33,33, så blir det budplikt på 18.

OA: Ja, men det vil si... med andre ord si at...

JH: Det har skjedd at de har betalt 18, før de ventet seks måneder, og så har de da...

OA: Ja, men seks måneder? Når får man oppgjør viss det skulle bli sånn at det var oppkjøp, da? Når får man pengene?

JH: Nei, altså...

OA: Når man har solgt aksjene?

JH: Nei, altså viss de venter seks måneder, så opphøres den der regelen om at de må by det høyeste de har betalt de siste seks månedene, ikke sant?

OA: Ja, men kan jeg risikere å så måtte sitte i seks måneder? Nei?

JH: Nei, det som kan skje er at de kjøper seg opp til kanskje 30 %, da.

(07:12-08:53: JH snakker med en annen person, kha035)"

Samtalen fortsatte kl. 0956:

"JH: Vi ble brutt, men vi var inne på en sånn...

OA: Litt sånn...

JH: Ja, en lang prat.

OA: Ja. Neida, bare avslutningsvis på den, så viss et selskap kjøper mer enn 30 %, så kjøper de egentlig 100?

JH: Ja, mer enn 33,33, altså 1/3 av selskapet.

OA: Ja, skjønner.

JH: Da utløser de tilbudsplikt og da må de betale den prisen - høyeste prisen - de har betalt for aksjer i det papiret.

(...)

OA: Ja, ok... Eh... når er det utbyttet er?

JH: Det skal jeg finne ut for deg, for det tror jeg står på den finanskalenderen her på hjemmesiden, acta.no. Der har jeg gått inn mange ganger nå. Skal vi se her. Acta. Jeg vet akkurat hvor jeg skal gå, skjønner du.

(...)

OA: Det vil si at da går de pengene til dere.

JH: Da går de pengene til oss.

OA: Eh...

JH: Og så går de inn som sikkerhet. Eller du kan få dem utbetalt.

OA: Ja.

JH: Viss du vil ha dem utbetalt, så kan du si—vennligst send meg en mail — /vennligst betal utbytte for Acta" bla, bla "til min konto".

OA: Jada. Men da er mitt spørsmål: Skal jeg... Er den... Kan den ligge som sikkerhet, den også? Det kan den vel kanskje? Det er 2,6 millioner.

JH: Ja.

(...)

OA: Men så skal dere ha 2,4.

JH: Ja, har du ikke betalt inn noe ennå?

OA: Nei, jeg... Det er jo forfall i morgen.

(...)

OA: For da må jeg til banken."

Heyerdahl bekreftet så at utbyttet kunne brukes som sikkerhet:

JH: Med mindre at Acta skulle falle så mye...

OA: Ja, det skjønner jeg.

JH: At den går over 2 1/2. Da må du inn med penger

OA: Ja, det...

JH: Men på grunn av at vi vet at utbyttet kommer og det kommer inn til oss...

OA: Ja.

JH: Så lar vi det... Sier vi det er greit, så du slipper å dra i banken. Du trenger ikke tenke mer på det.

OA: Nei, så godt, da."

Andersen ringte opp hovedtaltale kl. 1060. Han sendte en tekstmelding kl. 1607 "ledig". Det er det om kvelden en oppringning fra hovedtaltale og en sms av ukjent innhold.

Den 6. mai ringte Andersen til hovedtaltale kl. 0850 men kom ikke frem. Han sendte så en tekstmelding kl. 0853:

"Jeg skulle ringe deg mellom 8.30 og 9.00 Jeg har prøvd og er ledig."

Hovedtaltale ringte ham tilbake kl. 0854, og de hadde en ca. fem minutter lang samtale. Deretter, kl. 0900 ga Andersen Heyerdahl en ny kjøpsordre på 50 000 aksjer, først på en kurs på 16,30 men så fordi markedet var tomt, på kurs 16,40.

Så følger det en samtale kl. 1338 hvor de diskuterte kursutviklingen, Andersen sa at han skulle ringe tilbake. Han prøvde deretter å ringe hovedtaltale og sendte en tekstmelding kl. 1349: "Vennligst ring meg snarest." Kl. 1350 ringte hovedtaltale, og de to hadde en samtale på ca. halvannet minutt. I etterfølgende samtale med Heyerdahl kl. 1552 heter det om oppkjøpsryktene:

"JH: Og viss det kommer et bud på selskapet, så blir det jo fest, uansett.

OA: Ja, det skjønner jeg også. Det skjønner jeg.

JH: Ja, så det...

OA: Dette er noe jeg bare litt spekulerer i, men jeg har ikke peiling, jeg altså, men...

JH: Nei.

OA: Men jeg har hørt dette så mye og det må jo være akkurat tida nå.

JH: Mhm.

OA: Skulle det der... Viss det der skjer, så skjer det nå, tror jeg.

JH: Jada, det gjør nok det, skjønner du. Ja.

OA: Hæ?

JH: Ja, det gjør nok det. Viss det skjer, så skjer det vel i løpet av mai, tenker jeg.

OA: Det tror jeg.

JH: Ja, ok. Nei, men viss du tror at det kommer...

OA: Ja, men jeg...

JH: Så må du kjøpe mer...

OA: Jeg stopper akkurat der på det du sa og...

JH: Ja.

OA: Og det... Jeg venter til i morgen og ser, jeg."

Den 7. mai kl. 0946 er det en ny samtale mellom dem:

"JH: Børsen er sterk, opp 1,25. Acta ligger i 16,30 - 16,50.

OA: Jøss. Det er ikke bra.

JH:...

OA: Når børsen er sterk, mener jeg.

JH: Nei, men jeg har selger av 20 000 aksjer!

OA:...

JH: De kan du få på 40.

OA: På 30?

JH: Nei, altså han sier 40, han, men...

OA: På 40?

JH: Bare hold ett sekund. Hold ett sekund bare. (JH snakker med kunden som vil selge) Nei, han sier at du kan få det på 16,40, men du kan jo by ham 16,30.

OA: Ja, jeg kommer tilbake om ett minutt."

Deretter, kl. 0948 forsøkte han å ringe hovedtaltale. Så ga han mekler følgende beskjed om å vente:

"OA: Bind 16,30 da

(...)

OA: Hvor mye ligger det på 16,40, sa du?

JH: Der ligger det ingen nå.

OA: Nei, der ligger det bare 16,30 og 16,50?

JH: Ja. Og så ligger det 47 000...

OA: Ja, men da venter jeg lite grann. Da venter jeg litt, jeg."

Han sendte en tekstmelding til hovedtaltale kl. 1459: "Ring meg." I ny samtale med Heyerdahl kl. 1504 la han inn kjøpsordre:

"OA: Legg oss inn på 16,20, da.

JH: Skal vi gjøre det?

OA: Ja. Så tar du inn lite grann nå.

JH: Ja, kjøper da... Kan vi ikke bare kjøpe opp Det er jo den kursen vi har snakket om. Kan vi ikke kjøpe 30, da, så far vi 50?

OA: Ja, jeg tar litt mer, jeg, men bare begynn å måke inn, du, bare prøv og ikke trekke kursen oppover."

I samtale kl. 1610 fortsatte kjøpet:

"JH: Da har du kjøpt 200 totalt, nå i går og i dag. Der fikk du de!

OA: Mhm... Må vi opp på...

JH: Nå har du fått 200.

OA: Ja, nå har vi 200, men... Ta 10 000 i hvert fall, da, på slutten. Prøv å sjonglere med 10 000, så vi får han opp på slutten nå, da!"

Hovedtaltale ringte Andersen samme kveld kl. 2028. De hadde da en samtale på 3 minutter og 42 sekunder.

Den 8 mai om morgen sendte Andersen av gårde tre tekstmeldinger til hovedtaltale; kl. 0652 "Er du våken?", kl. 0719 "Har du mulighet å ringe meg nå" og, som svar på en sms fra hovedtaltale, melding kl. 0727 "Greit, ring meg da er du snill." Han prøvde å ringe hovedtaltale kl. 0844. Kl. 0907 ringte han mekler Mikal Juuhl, vikar for Heyerdahl, og la inn kjøpsordre på ytterligere 100 000 aksjer.

"OA: Ja, eh... jeg kjøper... driver og kjøper noen aksjer i Acta.

MJ: Ja.

OA: A-c-t-a.

MJ: Ja.

OA: Den ligger nå 16,10 - 16,30.

MJ: Ja. Er det du som har... Du har gjort 200 og har 100 igjen?

OA: Ja, og så skal jeg ha 100 til, har jeg tenkt på nå."

Kl. 1613 sendte han ny tekstmelding til hovedtaltale: "Hei, har du 2 minutter". Hovedtaltale ringte ham opp kl. 1615, og de hadde en samtale på i underkant av et minutt. Deretter ringte Andersen opp mekler Juuhl på nytt kl. 1627:

"MJ: Da er jeg ferdig med... Hva sa du? Ja, med 325, ja.

OA: Ja, hva er det du fikk de på, de 25? Husker du det?

MJ: Ja, de kjøpte jeg på 16,08.

(...)

OA: Ja, men veldig bra. Hva fikk jeg 325 på totalt, da?

MJ: Da har du fått det på 16,3368.

OA: Ok.

MJ: Så da bare kobler jeg ut dem.

OA: Ja, da kan du bare laste dem over til en sånn termin, som han Jonas skulle si fra at det skulle gjøres.

(...)

MJ: Jeg skal... Husker du hvor lang den skulle være? Eller har du gitt beskjed...

OA: En måned!

MJ: En måned.

OA: Sånn som... Se på den andre terminen min der."

Om kvelden prøvde Andersen å ringe hovedtaltale og sendte så kl. 2022 en melding: "Ringer du meg er du snill." Kl. 2027 ringte hovedtaltale tilbake, og de snakket sammen i ca. 2 minutter.

Den 9. mai ble Andersen oppringt av compliance i SEB Enskilda Robert von Celsing:

"RC: Eh... du?"

OA: Ja?"

RC: Det ser ut som det skal være 4 156 212.

OA: Ja, men 4 millioner får du ikke av meg nå!

RC: Nei.

OA: Da må du vente, for at jeg skal ha han på... Jeg har han jo på sånn termin, vet du.

RC: Ja, ja, men... Ok, for den er booket ut som en langposisjon, men det skal legges over

100 000...

OA: Åja? Nei, unnskyld meg. Ja, altså kanskje det er noe på grunn av det utbyttet. Det er 1,2 der også."

Celsing bekreftet kort tid etterpå at utbyttet gikk til sikkerhet. Kl. 1510 ringte Andersen hovedtaltale og sendte følgende tekstmelding "Er du ledig". Hovedtaltale ringte ham tilbake kl. 1520 og de snakket sammen i ca. 6 minutter.

12 mai til 24 mai

Den 12. mai ringte Andersen til hovedtaltale kl. 0915 og kl. 1509 uten å få svar. Han sendte så kl. 1510 en melding "er du ledig?". Kl. 1520 ringte hovedtaltale ham opp og de snakket sammen i 5 minutter.

I de kommende dager er det en rekke samtaler/ forsøk på samtaler og tekstmeldinger, som hovedsakelig går ut på at Andersen maste på penger for å dekke sikkerheten for terminhandelen i innsideperioden. Retten anser det ikke nødvendig her å gå i detalj om disse meldingene. Han fikk overført totalt 3 millioner fra 12 -23 mai. Retten viser her til den tidligere redegjørelsen i punkt 3.3.4. om nedside og veddemålsavtalen.

4.4.3.2.3 Andersens rettslige forklaring

Andersen bekreftet at han kan ha ringt over 200 ganger til hovedtaltale. Men det var bare ca. 40 oppringinger som det ble noe av. De var vanskelig å komme frem. De hadde korte samtaler, som kan ha vært om bilsalg og om US Opportunities, og litt av hvert.

Årsaken til kjøpene var at han ville ha aksjeutbytte. Dessuten var det sterke oppkjøpsrykter, og Acta ble presentert av mekler som en "grisebillig" oppkjøpskandidat. Andersen fulgte med i markedet. Han ønsket å sitte på aksjen med aksjeutbytte og et mulig oppkjøp.

I følge hans politiforklaring den 25. juni 2008 hørte Andersen rundt 23. april 2008 at selskapet skulle tas av børs. Han trodde at han fikk denne informasjon fra hovedtaltale, som var på besøk hjemme hos ham på Lysaker.

4.4.3.2.4 Oppsummering

Etter å ha vært helt ute av aksjen kjøpte Oskar Andersen seg inn igjen i Acta-aksjen kort tid etter at han hadde fått beskjed av hovedtaltale rundt den 23. april at den skulle

tas av børs. Veddemålsavtalen gjaldt fortsatt. Trafikkdata mellom de to viser hvordan Andersen kjøpte i tett telefonkontakt med hovedtaltalte, stoppet opp for "konsolidere", ringte hovedtaltalte og så umiddelbart på nytt til mekler og innga kjøpsordrer. Mønsteret er for så vidt sammenfallende med Lundes forhold. At det også forelå utbyttedato er som nevnt ikke uforenelig med at oppkjøpsplanen var en viktig del av investeringsbeslutningene. Det sier jo Andersen rett ut i meklersamtalene, men han hevder nå i retten at det stammet fra rykter. Etter rettens syn ga imidlertid Andersen i mange av meklersamtalene som er gjennomgått, tydelige signaler om at han visste noe langt mer enn andre om mulig oppkjøp. For eksempel sier han utvetydig i meklersamtale med Jonas Heyerdahl kl. 1055 den 30. april:

OA: Og så viss det skulle være noen sånne oppkjøpsplaner...

JH:

OA: At det er noen som kjøper opp hele dritten, det er det jeg har litt på følelsen av, skjønner du!

JH: Åh, har du det?!

OA: Ja, det tror jeg faen steike meg!"

Etter at oppkjøpet ble avlyst purret han på dekning av sikkerheten. Det var ikke hans aksjer, det var hovedtaltaltes risiko.

Samlet finner retten det bevist utover enhver rimelig tvil at Andersen som hovedtaltaltes stråmann handlet på bakgrunn av informasjon han fikk fra hovedtaltalte. Om han kjente alle detaljene er ikke avgjørende. Det er tilstrekkelig for rettens videre bedømmelse at han fikk instruks om å kjøpe, fra en person han visste var i en innsideposisjon.

4.4.4 Skyldspørsmålet

4.4.4.1 De objektive straffbarhetsvilkår

4.4.4.1.1 Innledning

Innsideinformasjon er definert i verdipapirhandelloven av 2007 § 3-2. Den straffbare handling er beskrevet i § 3-3 om misbruk av innsideinformasjon. Retten viser her til punkt 4.1. der det er gitt en inngående drøftelse av de objektive kriteriene, som også er anvendelig for reglene i verdipapirhandelloven av 2007. I det følgende vil retten foreta en subsumsjon av vilkårene i forhold til bevisfakta i tiltalens post II c.

4.4.4.1.2 Presise opplysninger

Lovens vilkår, jf. § 3-2(2), er at hovedtaltalte innehadde presise opplysninger. Hovedtaltalte kjente til oppkjøpsprosessen. Opplysningen om oppkjøpsprosessen indikerte en kommende selskapsbegivenhet og at oppkjøp kunne finne sted i begynnelsen av mai. Opplysningene hovedtaltalte hadde var dermed åpenbart tilstrekkelig spesifikke til å trekke en slutning om påvirkning på aksjekursen i Acta.

4.4.4.1.3 Opplysninger egnet til å påvirke kursen merkbart: Fornuftig investortesten

Etter § 3-2(3) menes med opplysninger som er egnet til å påvirke kursen merkbart, opplysninger som den fornuftige investor sannsynligvis vil benytte som en del av grunnlaget for sin investeringsbeslutning.

Som et utgangspunkt legger retten til grunn at oppkjøpsplaner åpenbart faller innenfor kjerneområdet i verdipapirhandelens definisjon av innsideopplysninger. Fra det tidspunkt planen har materialisert seg på et nivå hvor det foreligger en rimelig grunn til å anta at den kan bli virkelig, vil slik informasjon etter rettens syn alltid være en opplysning som en fornuftig investor vil vektlegge i sitt beslutningsgrunnlag.

I vår sak er det uomtvistet at det pågikk en tung og ressurskrevende oppkjøpsprosess fra januar 2008 frem til 12. mai. Det ble gjennomført DD, og børsen var varslet. Den mailgjennomgang av prosessen som retten har redegjort for ovenfor viser med all mulig tydelighet at prosessen var reell og seriøs, og at en rimelig mulighet for å klare å finne en løsning var til stede helt frem til 12. mai. Inntil en endelig beskjed forelå var potensiale for en betydelig gevinst ved investeringen til stede. At det kort tid før fant sted utbytte kan etter rettens syn ikke endre det faktum at oppkjøpsopplysningene kunne påvirke kursen merkbart og dermed var innsideinformasjon.

4.4.4.1.4 Ikke offentlig kjent eller allment tilgjengelig.

Loven krever at opplysningen ikke er offentliggjort eller allment tilgjengelig. I den forbindelse bemerkes at børsmelding i løpet av april ble utsatt av styret grunnet pågående forhandlinger i medhold av verdipapirhandelloven § 5-3. Offentliggjøring fant ikke sted før beskjed om avlysning ble gitt børsen den 13. mai.

Fra forsvarers side er det pekt på at det forelå oppkjøpsrykter hele denne våren. Retten kan ikke se bort fra at det var tilfelle, og at det forelå slike spekulasjoner både i meklerhusene og i næringslivspressen. Likevel er det en markert forskjell på rykter, og det å faktisk å vite. En oppkjøpsprosess forutsetter dessuten et lukket rom for i det hele tatt å kunne gjennomføres. Rykter kan ikke etter rettens skjønn oppheve innsideperioden. I så fall vil regelverket bli uthulet og håndhevelse, både rettslig og praktisk, betydelig vanskeligjort.

Det er for så vidt riktig at hovedtaltale lekket informasjon til blant annet Glitnir og andre stråmenn, men det kan neppe være lovens ordning at han dermed skal kunne fri seg fra anklagen om innsidemisbruk.

4.4.4.1.5 Misbruk av innsideinformasjon

Av lovens § 3-3 fremgår det at *"tegnning, kjøp, salg eller bytte av finansielle instrumenter eller tilskyndelse til slike disposisjoner ikke må direkte eller indirekte foretas for egen eller fremmed regning av noen som har innsideinformasjon."*

Lovens formulering *"må ikke"* stadfester et absolutt handelsforbud. At man har andre motiver med handelen enn det innsideinformasjonen tilsier, er dermed irrelevant. Retten bemerker videre at det i lovteksten ikke kreves at den som handler har fått detaljerte opplysninger, en oppfordring til handel er regnet som tilstrekkelig.

Gjerningsbeskrivelsen i tiltalen gjelder kjøp av aksjer i perioden 23. april til 12. mai av Lunde og Andersen. Retten har lagt til grunn at hovedtaltale var eksponert i deres handel i Acta- aksjer, og at enhver handel dermed kunne tilordnes ham. På denne bakgrunn finner det bevist utover enhver rimelig tvil at hovedtaltale hadde

innsideinformasjon og misbrukte denne ved å instruere sine stråmenn om å kjøpe Acta-aksjer på termin i den aktuelle perioden. Det må gjelde også selv om det kunne foreligge andre motiver for handel, som nærstående utbytte, vennligsinnede aksjonærer etc.

Bestemmelsen rammer også misbruk i form av tilskyndelse til slike disposisjoner. Det innebærer at handelen i Advize AS foretatt av Lunde for egen regning men basert på innsideopplysninger fra hovedtaltale, omfattes av straffebudet.

4.4.4.2 Skyldkravet

Med hjemmel i verdipapirhandelloven av 2007 § 17-3 straffes den som *forsettlig eller uaktsomt* overtrer § 3-3 første ledd.

4.4.4.2.1 Hovedtaltale - skyldkravet

Retten finner det bevist utover enhver rimelig tvil at hovedtaltale forsettlig misbrukte innsideinformasjon ved kjøp av Acta-aksjer i Andersens og Lundes navn i tiltaleperioden. Hovedtaltale var vel kjent med at informasjonen var svært kurssensitiv, og at han selv var i en innsideposisjon under hele oppkjøpsprosessen. Han var også klar over sin egen eksponering i de medtaltales porteføljer.

Etter § 3-3 regnes som misbruk også "*tilskyndelse til slike disposisjoner*". Skyldkravet er det samme. Retten legger til grunn at hovedtaltale for så vidt gjelder Lundes handler i Advize AS, som ikke omhandles av stråmannsarrangementet, i den aktuelle perioden forsettlig tilskyndet Lunde til innsidehandel, ved at han tilkjenner innsideopplysninger som ga Lunde grunn til å kjøpe. Her bemerkes at en kjøpsoppfordring fra en primærinnsider vil være tilstrekkelig til å fylle lovens vilkår.

Samlet sett finner retten det bevist utover enhver rimelig tvil at hovedtaltale forsettlig forbrøt seg om forbudet mot innsidehandel i verdipapirhandelloven § 2-3 jf. § 2-1, idet han med kunnskap til oppkjøpsprosessen i TPG II instruerte de medtaltale til å kjøpe aksjer for ham og forsettlig tilskyndet Lunde til handler i Advize AS.

Hovedtaltale – Fred Anton Ingebrigtsen – blir etter dette å domfelle for innsidehandel og tilskyndelse til slik i samsvar med tiltalebeslutningen post II c).

4.4.4.2.2 Medtaltale Lars Audun Lunde - skyldkravet

a) Handlene gjennom Varhei Invest AS

Gjennom Varhei Invest AS kjøpte og solgte Lunde på termin 100 000 aksjer den 25. april, 100 000 aksjer den 28. april, 50 000 aksjer den 29. april, 124 500 aksjer den 30. april, og 50 000 aksjer den 2. mai.

Idet Lunde gjennomførte de aksjehandler som stråmann for hovedtaltale overtrådte han objektivt sett gjerningsbeskrivelsen i någjeldende verdipapirhandelloven av 2007 § 3-3, som en medvirker til hovedtaltale. Lunde kan likevel bare straffes for medvirkningsovertredelsen dersom han på gjerningstiden utviste den skyld som etter loven er nødvendig for domfellelse.

Etter verdipapirhandelloven av 2007 § 17-3 er skyldkravet uaktsomhet eller forsett. Dette innebærer at Lunde skal domfelles for medvirkning til innsidehandel dersom han burde ha innsett at han medvirket til hovedtaltales innsidehandel, og hans bidrag

til gjennomføringen av handelen av den grunn samlet sett fremsto som uaktsom. Det kreves ikke etter loven at medvirkeren hadde positiv kunnskap om at hovedmannen handlet med grunnlag i innsideinformasjon.

Lunde handlet som stråmann for hovedtaltalte med grunnlag i et arrangement med hovedtaltalte som innebar økonomisk vinning for Lunde, og slik at handlene ble gjennomført for hovedtaltaltes regning og risiko. Det var med grunnlag i dette stråmannsarrangementet at Lunde handlet aksjer for hovedtaltalte i sitt eget navn innenfor tiltaleperioden.

Etter rettens syn forsto Lunde fullt ut den betydningen i markedet et mulig oppkjøp hadde for et børsnotert selskap. Han var videre vel kjent med at hovedtaltalte både som del av selskapets konsernledelse og som en av hovedeierne hadde tilgang til innsideinformasjon om oppkjøpsprosessen. Lunde foretok et utstrakt kjøp av aksjer på termin i innsideperioden, i tett kontakt med hovedtaltalte, jf. omfattende trafikkdata fra denne perioden. Med grunnlag i disse forhold finner retten det bevist utover enhver rimelig tvil at Lunde, idet han handlet aksjene for hovedtaltalte, innså at hovedtaltalte handlet gjennom ham på grunnlag av innsideopplysninger. Retten er således kommet til at Lunde er skyldig i forsettlig medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel.

Medtaltalte Lars Audun Lunde blir etter dette å domfelle i samsvar med tiltalebeslutningen post II c), for medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel.

b) Handlene gjennom Advize AS

I Advize AS er det registrert terminhandel på 44 500 aksjer den 28. april 2008, 50 000 aksjer den 29. april, 124 500 aksjer den 30. april og 50 000 aksjer den 2. mai.

Retten legger til grunn som bevist utover enhver rimelig tvil at Lunde forsettlig med basis i den innsideinformasjon han hadde tilgang til, handlet også i sin egen portefølje i Advize AS. Her bemerkes at en kjøpsoppfordring fra en primærinnsider vil være tilstrekkelig. Den svært tette telefonkontakten med hovedtaltalte i tilknytning til handlene innebærer etter rettens syn at Lunde handlet basert på opplysninger fra hovedtaltalte. Den lukkede og helt spesifikke informasjonstilgangen han dermed hadde fått fra primærinnsider om at det var særlig gunstig å handle i Acta akkurat da, vil etter retten syn være tilstrekkelig til å konstatere et forsettlig brudd på innsideforbudet hva angår handelen i Advize AS. Meklersamtalene viser her et entydig bilde av hvordan Lunde fordelte handelen, og sørget for å ta inn noen aksjer også til Advize AS.

Medtaltalte Lars Audun Lunde blir etter dette å domfelle i samsvar med tiltalebeslutningen post II c), for innsidehandel gjennom Advize AS.

4.4.4.2.3 Medtaltalte Oskar Andersen - skyldkravet.

I perioden 28. april til 8. mai 2008 kjøpte Oskar Andersen til sammen 1 175 000 Acta-aksjer på termin. Idet Andersen gjennomførte de aksjehandler som hovedtaltalte domfelles for, som stråmann, overtrådte Andersen objektivt sett gjerningsbeskrivelsen i verdipapirhandelloven § 2-2, slik den da lød, som en medvirker til hovedtaltalte. Andersen kan likevel bare straffes for medvirkningsovertredelsen dersom han på gjerningstiden utviste den skyld som etter loven er nødvendig for fellelse.

Etter verdipapirhandellov av 2007 § 17-3 er skyldkravet som nevnt uaktsomhet eller forsett. Dette innebærer at Andersen skal domfelles for medvirkning til innsidehandel dersom han burde ha innsett at han medvirket til hovedtaltals innsidehandel, og hans bidrag til gjennomføringen av handelen av den grunn samlet sett fremsto som uaktsom. Det kreves dermed ikke etter loven at medvirkeren hadde positiv kunnskap om at hovedmannen handlet med grunnlag i innsideinformasjon.

Andersen handlet som stråmann for hovedtaltalte med grunnlag i et arrangement med hovedtaltalte som innebar økonomisk vinning for Andersen, og slik at handlene ble gjennomført for hovedtaltaltes regning og risiko. Det var videre med grunnlag i dette stråmannsarrangementet at Andersen handlet aksjer for hovedtaltalte i sitt eget navn innenfor tiltaleperioden.

Etter rettens syn forsto Andersen den ekstraordinære betydningen i markedet et mulig oppkjøp hadde for et børsnotert selskap, og visste også mer enn nok om dette til å ha konkrete forventninger om gevinst, jf. hans uttalelser i flere meklersamtaler. Han var videre vel kjent med at hovedtaltalte både som del av selskapets konsernledelse og som hovedeier hadde tilgang til innsideinformasjon om denne oppkjøpsprosessen. Han foretok videre kjøp i innsideperioden i meget tett kontakt med hovedtaltalte, jf. omfattende trafikkdata fra denne perioden. Med grunnlag i disse samlede forhold finner retten det bevist utover enhver rimelig tvil at Andersen, idet han handlet aksjene for hovedtaltalte, innså at hovedtaltalte handlet gjennom ham på grunnlag av innsideopplysninger. Retten er således kommet til at Andersen er skyldig i forsettlig medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel.

Medtaltalte Oskar Andersen blir etter dette å domfelle i samsvar med tiltalebeslutningen post II c), for medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel.

5 OVERTREDELSE AV EGENHANDELREGLENE – TILTALEBESLUTNINGEN POST IV OG V

5.1 INNLEDNING

5.1.1 Kort sakspresentasjon

Tiltalebeslutningen post IV retter seg mot hovedtaltalte som hovedmann og de medtaltalte Kåre Nilsen og Lars Audun Lunde som medvirkere, mens post V retter seg mot hovedtaltalte som hovedmann og de medtaltalte Kåre Nilsen, Lars Audun Lunde og Oskar Andersen som medvirkere.

Disse postene i tiltalebeslutningen bygger i utgangspunktet på det samme faktum som ligger til grunn for anklagen mot hovedtaltalte i postene III og I i tiltalebeslutningen, men er avgrenset til tiden hovedtaltalte formelt anføres å ha vært ansatt som salgsdirektør i Acta ASA (senere hetende Acta Kapitalforvaltning ASA) og angår overtredelse av andre straffsanksjonerte adferdsregler. Tiltalen post IV retter seg mot egenhandelsreglens forbud mot å inngå derivatkontrakter, mens tiltalen post V retter seg mot avhendelsen av finansielle instrumenter – herunder aksjer - før de hadde vært eiet i 12 måneder. De to postene angår således på to sider av det samme regelverket.

Når tiltalen post IV om erverv av derivatkontrakter ikke omhandler medvirkning fra medtaltalte Oskar Andersen, men han likevel er medtatt under post IV om brudd på 12

månedersregelen, henger dette sammen med at Andersen i tidsrommet for tiltalen ikke handlet derivater som stråmann for hovedtiltalte.

I prosedyren er det presisert fra påtalemyndigheten at tiltalepost IV knytter seg til 9 handler med derivatkontrakter som er hvor avtalene er inngått i navnet til medtiltalte Kåre Nilsen og 15 handler med derivatkontrakter som medtiltalte Lunde har inngått i navnet til foretaket Varhei Invest AS.

Påtalemyndigheten har videre presisert at tiltalepost V knytter seg til 3 handler som er inngått i navnet til medtiltalte Kåre Nilsen, 5 handler som medtiltalte Lars Audun Lunde har inngått i navnet til foretaket Varhei Invest AS, og 11 handler som medtiltalte Oskar Andersen har inngått i eget navn (7 handler) og i navnet til ektefellen (4 handler).

5.1.2 Gjerningsbeskrivelsene

Det straffbare forholdet vedrørende post IV er i tiltalebeslutningen angitt slik:

"a)

Gjelder tiltalte nr. 1 (Fred Anton Ingebrigtsen):

I perioden torsdag 16. desember 2004 til og med fredag 29. april 2005, i Stavanger og/eller andre steder, mens han var ansatt som direktør i Actakonsernet i Stavanger, inngikk han ved en rekke anledninger derivatkontrakter.

b)

Gjelder tiltalte nr. 2 (Kåre Nilsen):

I perioden tirsdag 15. mars 2005 til og med fredag 29. april 2005, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post IV a) blant annet ved at han ved en rekke anledninger inngikk eller lot inngå derivatkontrakter registrert på Kåre Nilsen og/eller JMT AS.

c)

Gjelder tiltalte nr. 3 (Lars Audun Lunde):

I perioden torsdag 16. desember 2004 til og med fredag 29. april 2005, i Stavanger og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post IV a) blant annet ved at han ved en rekke anledninger inngikk eller lot inngå derivatkontrakter registrert på Lars Audun Lunde, Varhei Eiendom AS, Sentro AS, og/eller Varhei Invest AS."

Det straffbare forholdet vedrørende post V er i tiltalebeslutningen angitt slik:

"a)

Gjelder tiltalte nr. 1 (Fred Anton Ingebrigtsen):

I perioden tirsdag 30. november 2004 til og med fredag 29. april 2005, i Stavanger og/eller andre steder, mens han var ansatt som direktør i Actakonsernet i Stavanger, avhendet han ved en rekke anledninger aksjer før utløpet av 12 månedsfristen.

b)

Gjelder tiltalte nr. 2 (Kåre Nilsen):

I perioden fredag 11. februar 2005 til og med fredag 29. april 2005, i Randaberg og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post V a) blant annet ved at han ved en rekke anledninger solgte eller lot selge aksjer registrert på Kåre Nilsen og/eller JMT AS.

c)

Gjelder tiltalte nr. 3 (Lars Audun Lunde):

I perioden onsdag 2. februar 2005 til og med fredag 29. april 2005, i Stavanger og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post V a) blant annet ved at han ved en rekke anledninger solgte eller lot selge aksjer registrert på Lars Audun Lunde, Varhei Eiendom AS, Sentro AS, og/eller Varhei Invest AS.

d)

Gjelder tiltalte nr. 4 (Oskar Andersen):

I perioden tirsdag 30. november 2004 til og med fredag 29. april 2005, i Oslo og/eller andre steder, medvirket han til forholdet beskrevet i post V a) blant annet ved at han ved en rekke anledninger solgte eller lot selge aksjer registrert på Oskar Andersen og/eller Bjørg Andersen."

5.1.3 Lovgrunnlaget

For tiltalen post IV er lovgrunnlaget verdipapirhandelloven 1997 § 2a-2 første ledd første punktum jf. § 2a-1 første ledd, som innebærer at et lovforbud for den som er ansatt i visse stillinger i verdipapirforetak å handle derivatkontrakter for egen regning.

For tiltalen post IV er lovgrunnlaget verdipapirhandelloven 1997 § 2a-2 første ledd tredje punktum jf. § 2a-1 første ledd, som innebærer at et lovforbud for den som er ansatt i visse stillinger i verdipapirforetak å avhende finansielle instrumenter før det er gått 12 måneder siden ervervet.

Overtredelse av egenhandelreglene er straffesanksjonert i verdipapirhandelloven § 14-2 annet ledd nr. 1 og fjerde ledd.

Verdipapirhandelloven § 2a-2 første ledd første og tredje punktum lyder:

"§ 2a-2. Generelle regler om ansattes egenhandel

Ansatte kan ikke utstede eller handle for egen regning med finansielle instrumenter som nevnt i § 1-2 annet ledd nr. 4 til 7. [...]. Andre finansielle instrumenter, med unntak av andeler i verdipapirfond, kan avhendes tidligst 12 måneder etter ervervet."

Verdipapirhandelloven § 2a-1 første ledd angir personkretsen som rammes av forbudet:

"2a-1. Anvendelsesområde

Bestemmelsene i dette kapittel gjelder ansatte i:

1. Verdipapirforetak,
2. forvaltningsselskaper for verdipapirfond,
3. finansinstitusjoner,
4. foretak som inngår i finanskonsern ⁴ med unntak av eiendomsmeglingselskaper og inkassoselskaper,
5. pensjonskasser,
6. e-pengeforetak som ikke er unntatt fra lov om e-pengeforetak § 5-3, og
7. Innovasjon Norge, Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, Husbanken, Folketrygdfondet, Norges Bank og Statens Bankinvesteringsfond,

som normalt har innsyn i eller arbeider med investeringstjenester eller forvaltning av finansielle instrumenter for foretaket eller foretakets kunders regning."

De derivater som egenhandelsforbudet i § 2a-2 første ledd retter seg mot, fremkommer av verdipapirhandeloven 1997 § 1-2 annet ledd nr. 4-7:

"§ 1-2. Investeringstjenester, finansielle instrumenter m.v.

[...]

Med finansielle instrumenter menes:

[...]

4. finansielle terminkontrakter, herunder tilsvarende finansielle instrumenter med kontant oppgjør,
5. fremtidige renteavtaler (FRA),
6. rente- og valutabytteavtale samt bytteavtale knyttet til aksjer og aksjeindeks,
7. opsjoner på kjøp eller salg av ethvert instrument som nevnt i punkt 1 til 6, herunder indeksopsjoner, valuta- og renteopsjoner samt tilsvarende instrumenter med kontant oppgjør, eller

[...]"

Overtredelse er forbudet er kriminalisert gjennom verdipapirhandeloven 1997 § 14-3 annet ledd nr. 1 jf. fjerde ledd, hvor det heter:

"§ 14-3. Straff

[...]

Med bøter ¹ eller fengsel ² inntil 1 år, straffes den som forsettlig eller uaktsomt:

1. overtrer § 2-2, §§ 2a-1 til 2a-7, § 3-1, § 5-1, § 5-7, § 5-8, § 6-1 første ledd, § 6-5, § 7-1, § 7-11, §§ 8-2 til 8-8, §§ 9-3 til 9-8, § 11-3 eller § 12-2,

[...]

Medvirkning straffes på samme måte. Overtredelse av annet og tredje ledd er forseelse uten hensyn til straffens størrelse."

5.1.4 *Bevistema*

De handler de medtiltalte har foretatt opp mot Acta-aksjen i tiltaleperioden for post IV og V, omfattes av den stråmannsvirksomhet som retten har beskrevet i forhold til blant annet tiltalen post III og I. Når retten således er kommet til at de medtiltaltes handler er utført for hovedtiltaltes regning og risiko, viser retten til det bevisresultat som retten er kommet til i tilknytning til post III og I. Bevisbedømmelsen opp mot tiltalen post IV og V angår følgelig de ytterligere krav som etter loven stilles til fellelse under egenhandelreglene.

For at hovedtiltalte skal kunne felles etter tiltalen kreves det at han hadde en slik posisjon i Acta-konsernet at han omfattes av egenhandelreglene, jf. § 2a-1. Videre kreves det i forhold til post IV at han skal anses å ha inngått slike kontrakter som omfattes av forbudet, og i forhold til post V at han skal anses å ha solgt finansielle instrumenter før utløpet av 12 måneders fra ervervet av disse. Endelig kreves det at han subjektivt har utvist den skyld som loven krever for fellelse.

For den enkelte medtiltalte skal kunne felles for medvirkningshandling under henholdsvis post IV og V, kreves det at hovedmannen objektivt har overtrådt egenhandelreglene gjennom de handler som er initiert at hver enkelt av de medtiltalte. Videre kreves det for hver enkelt av de medtiltalte at vedkommende har utvist den subjektive skyld som loven krever for fellelse.

5.2 FAKTUM

Hva gjelder hovedtiltaltes formelle tilknytning til Acta-konsernet i denne tiltaleperioden, legger retten for avgjørelsen til grunn at han i perioden 1. mai 2003 til og med 8. april 2005 var salgsdirektør ansatt i konsernselskapet Acta ASA, som i 2007 skiftet navn til Acta Kapitalforvaltning ASA, med særlige oppgaver knyttet til blant annet organisasjonsutvikling, kulturbygging og kampanjer og salgsfremmende tiltak. Retten bygger dette blant annet på personlig kontrakt av 1. mai 2003 undertegnet av hovedtiltalte som ansatt og av Ydstebø som konsernsjef, og som regulerte hovedtiltaltes målbaserte bonus i stillingen. Videre bygger retten en melding til Oslo børs om meldepliktig handel 14. januar 2003, hvor hovedtiltalte oppgis som salgsdirektør i daværende Acta ASA. Når det gjelder tidspunktet hovedtiltalte trådte ut av stillingen, har retten bygget på tidspunktet for at hovedtiltalte, sammen med Alfred Ydstebø, etter fremlagte meldinger tiltrådte som nye styremedlemmer i konsernspissen Acta Holding AS. Dette var 9. april 2005, som også sammenfaller med tidspunktet som Simen Mørdre tiltrådte som konsernsjef i selskapet. Dette tidsrommet samsvarer med det som fremgår av føringer i innsidelisten i Acta-konsernet, slik disse er dokumentert for retten. Retten kan ikke se at den øvrige bevisførsel som påtalemyndigheten har tilbudt, i form av en intern mail i Acta-konsernet 20. april 2005, og forklaringene fra vitnene Steinsland og Ydstebø, er egnet til å forlenge hovedtiltaltes ansettelsesforhold Acta ASA ut over tidspunktet idet hovedtiltalte tiltrådte som styremedlem i Acta Holding ASA.

Acta Kapitalforvaltning ASA, som i denne tiltaleperioden het Acta ASA, var ubestridt et verdipapirhandelforetak.

Retten finner det bevist utover enhver rimelig tvil at de medtiltalte Nilsen, Lunde og Andersen var godt kjent med at hovedtiltalte, foruten å være stor indirekte eier av Acta-aksjen, også hadde en ledende stilling innenfor Acta-konsernets

salgsorganisasjon. Nilsen var som kjent besvogret med hovedtaltale, og Lunde og Andersen var venner av hovedtaltale. De hadde dessuten vært stråmenn for hovedtaltale en tid, idet de handler som knytter dem til disse postene i tiltalen ble gjennomført. De hadde dessuten alle god kjennskap til Acta-konsernet. Det fremstår derfor som symptomatisk at ingen av disse medtaltale har anført manglende kunnskap om dette i sine forklaringer i retten.

Av det betydelige antall derivatkontrakter med Acta-aksjen som underliggende aksje som medtaltale Kåre Nilsen handlet i eget navn, men for hovedtaltales regning og risiko, finner retten i tråd med de fremlagte transaksjonsoversikter og politirevisorenes gjennomgang, at følgende erverv ligger innenfor tiltaleperioden under post VI:

- 1) 15. mars 2005: Terminkontrakt 500 000 aksjer gjennom First
- 2) 18. mars 2005: Terminkontrakt 167 000 aksjer gjennom First
- 3) 30. mars 2005: Terminkontrakt 333 000 aksjer gjennom First
- 4) 1. april 2005: Terminkontrakt 600 000 aksjer gjennom DNB NOR Markets
- 5) 4. april 2005: Terminkontrakt 215 000 aksjer gjennom DNB NOR Markets
- 6) 5. april 2005: Terminkontrakt 185 000 aksjer gjennom DNB NOR Markets
- 7) 25. april 2005: CFD 784 000 aksjer gjennom Glitnir/GNI
- 8) 26. april 2005: CFD 1 380 000 aksjer gjennom Glitnir/GNI
- 9) 29. april 2005: CFD 40 000 aksjer gjennom DNB NOR Markets

Retten har funnet at hovedtaltale også var kjent med at Nilsen – som stråmann for ham – handlet derivatkontrakter i tiltaleperioden, idet dette finnes å være investeringsbeslutninger som var styrt og godkjent av hovedtaltale. Retten bygger bevisresultatet blant annet på hva som fremgår av meglersamtaler fra januar 2005, slik de er gjengitt under behandlingen av tiltalen post II a) om innsidehandel, hvor Nilsen for alle vesentlige avgjørelser om investeringer opp mot Acta-aksjen var styrt av hovedtaltale, og hvor det var hovedtaltale som i januar 2005 tok initiativ for at Nilsen skulle få starte med derivathandel gjennom First.

Av det betydelige antall derivatkontrakter med Acta-aksjen som underliggende aksje som medtaltale Lunde handlet gjennom Varhei Invest, men for hovedtaltales regning og risiko, finner retten i tråd med de fremlagte transaksjonsoversikter og politirevisorenes gjennomgang, at følgende erverv ligger innenfor tiltaleperioden under post VI:

- 1) 16. desember 2004: Terminkontrakt 188 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets
- 2) 20. desember 2004: Terminkontrakt 1 938 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets
- 3) 2. februar 2005: Terminkontrakt 250 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets

- 4) 3. februar 2005: Terminkontrakt 150 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets
- 5) 9. februar 2005: Terminkontrakt 600 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets
- 6) 16. mars 2005: Terminkontrakt 220 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets
- 7) 18. mars 2005: Terminkontrakt 450 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets
- 8) 21. mars 2005: Terminkontrakt 200 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets
- 9) 31. mars 2005: Terminkontrakt 100 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets
- 10) 4. april 2005: Terminkontrakt 100 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets
- 11) 5. april 2005: Terminkontrakt 400 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets
- 12) 6. april 2005: Terminkontrakt 180 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets
- 13) 11. april 2005: Terminkontrakt 400 000 Acta-aksjer gjennom Nordea Markets
- 14) 29. april 2005: Terminkontrakt 411 000 Acta-aksjer gjennom First
- 15) 29. april 2005: CFD 1 430 000 Acta-aksjer gjennom Glitnir/GNI

Retten har funnet at hovedtaltale også var kjent med at Lunde – som stråmann for ham – handlet derivatkontrakter i tiltaleperioden, idet dette finnes å være investeringsbeslutninger som var styrt og godkjent av hovedtaltale, og fordi hovedtaltale heller ikke kunne oppnå så stor eksponering i Acta-aksjen gjennom stråmannen Lunde uten bruk av terminkontrakter. Retten viser her også til den retur av likviditet som gikk til hovedtaltale i desember 2004, etter at Lunde overførte en betydelig del av Acta-beholdningen fra rene aksjer til terminkontrakter.

Av salg av Acta-aksjen innenfor 12 måneder fra ervervet, har retten med grunnlag i transaksjonsoversikten og politirevisorenes forklaring, funnet følgende salg som kan henføres aksjer som er ervervet for hovedtaltales regning og risiko, men hvor avhendelsen er foretatt i navnet til de medtaltale Kåre Nilsen:

- 1) 11. februar 2005: Salg av 250 000 aksjer gjennom Nordea Markets. Aksjene ble kjøpt 23. og 27. august 2004
- 2) 2. mars 2005: Salg av 500 000 aksjer gjennom First. Dette er aksjer som ble kjøpt 10. februar 2005 og lagt på meglers oppsamlingskonto. Anvendes FIFO-prinsippet i forhold til disse aksjene, anser retten dem tidligst kjøpt fra 27. august 2004.
- 3) 3. mars 2005: Salg av 500 000 aksjer gjennom First. Dette er aksjer som ble kjøpt 10. februar 2005 og lagt på meglers oppsamlingskonto. Anvendes FIFO-prinsippet i forhold til disse aksjene, anser retten dem tidligst kjøpt fra 2. mars 2004.

Hovedtaltale var kjent med at Nilsen som stråmann for ham solgte Acta-aksjer som var eid i mindre enn 12 måneder. Retten bygger dette dels på den direkte kontroll hovedtaltale hadde over Nilsens Acta-portefølje i denne perioden, og som er belyst

ved de meglersamtaler som er gjennomgått under tiltalen post II a). Disse viser også at det var hovedtaltale som kontrollerte avhendelsen av de 1 million aksjer som ble avhendet 2 og 3. mars 2005.

Av salg av Acta-aksjen innenfor 12 måneder fra ervervet, har retten med grunnlag i transaksjonsoversikten og politirevisorenes forklaring, funnet følgende salg som kan henføres aksjer som er ervervet for hovedtaltales regning og risiko, men hvor avhendelsen er foretatt av medtaltale Lars Audun Lunde i navnet til Varhei Invest:

- 1) 2. februar 2005: Salg av 10 000 aksjer gjennom First. Anvendes FIFO på selskapets beholdning, anser retten aksjen som kjøpt 30. desember 2004.
- 2) 10. februar 2005: Salg av 2 000 aksjer gjennom First. Anvendes FIFO på selskapets beholdning, anser retten aksjen som kjøpt 30. desember 2004.
- 3) 3. mars 2005: Salg av 238 000 aksjer gjennom First. Anvendes FIFO på selskapets beholdning, anser retten aksjen som kjøpt 15. februar 2005.
- 4) 4. mars 2005: Salg av 62 000 aksjer gjennom First. Anvendes FIFO på selskapets beholdning, anser retten aksjene som kjøpt 15. februar 2005.
- 5) 4. mars 2005: Salg av 233 000 aksjer gjennom First. Anvendes FIFO på selskapets beholdning, anser retten aksjen som tidligst kjøpt fra 15. februar 2005.

Hovedtaltale var kjent med at Lunde som stråmann for ham solgte Acta-aksjer som var eid i mindre enn 12 måneder. Retten bygger dette dels på den direkte kontroll hovedtaltale hadde over Acta-portefølje som Lunde bestyrte for ham, og hvor stråmannsarrangementet fortsatt var yngre enn 12 måneder. Selv om Lunde – ut fra sin kompetanse innenfor aksjehandel – var undergitt mindre fortløpende styring fra hovedtaltale side, finner retten at Lunde ikke kunne selge uten at dette var godkjent av hovedtaltale – enten innenfor en skisse eller konkret.

Av salg av Acta-aksjen innenfor 12 måneder fra ervervet, har retten med grunnlag i transaksjonsoversikten og politirevisorenes forklaring, funnet følgende salg som kan henføres aksjer som er ervervet for hovedtaltales regning og risiko, men hvor avhendelsen er foretatt av medtaltale Oskar Andersen i eget navn eller i navnet til ektefellen:

- 1) 30. november 2004: Salg av 200 000 aksjer gjennom Carnegie
- 2) 23. desember 2004: Salg av 40 000 aksjer gjennom Carnegie
- 3) 23. desember 2004: Salg av 110 000 aksjer gjennom Carnegie (registrert på ektefellen)
- 4) 15. februar 2005: Salg av 85 000 aksjer gjennom Carnegie (registrert på ektefellen)
- 5) 21. februar 2005: Salg av 200 000 aksjer gjennom Carnegie
- 6) 7. mars 2005: Salg av 460 000 aksjer gjennom Carnegie

- 7) 7. mars 2005: Salg av 300 000 aksjer gjennom Carnegie (registrert på ektefellen)
- 8) 7. mars 2005: Salg av 85 000 aksjer gjennom Carnegie (registrert på ektefellen)
- 9) 14. april 2005: Salg av 336 000 aksjer gjennom Carnegie
- 10) 26. april 2005: Salg av 4 000 aksjer gjennom Carnegie

Til Andersens handler og forholdet til 12 måneders eiertid, bemerker retten at Andersen stod registrert med 0 Acta-aksjer før 17. september 2004, og ektefellen stod registrert med 0 Acta-aksjer før 15. november 2004.

Hovedtaltalte var kjent med at Andersen som stråmann for ham solgte Acta-aksjer som var eid i mindre enn 12 måneder. Retten bygger dette dels på den direkte kontroll hovedtaltalte hadde over Acta-portefølje som Andersen bestyrte for ham, og hvor stråmannsarrangementet fortsatt var yngre enn 12 måneder. Videre bygger retten på den omfattende kontakt det gjennomgående har vært mellom hovedtaltalte og Andersen opp mot kjøp og salg innenfor porteføljen Andersen bestyrte for hovedtaltalte. Intensiteten og innholdet av denne kontakten er dokumentert for retten i fra 2007 og ut tiltaleperioden gjennom lagrede teledata og innhold sikret fra Andersens smarttelefon. Andersen har i retten beskrevet seg som en masekråke og en som passet på pengene sine. Det er ingenting som tilsier at dette er personlighetstrekk som Andersen først utviklet senere.

Forsvarernes har opp mot tiltalebeslutningen post V, subsidiært gjort gjeldende dersom man skal se alle aksjene som eiet av hovedtaltalte, må man ved beregningen av eiertid før avhendelse ta i betraktning også hovedtaltaltes egen beholdning av Acta-aksjer.

Retten bemerker at det etter bevisførselen er ubestridt fastlagt at hovedtaltalte i tiltaleperioden som er angitt under post V, ikke eide Acta-aksjer i eget navn. Han hadde derimot et betydelig indirekte eierskap til Acta-aksjen gjennom sin posisjon som aksjonær i investeringsselskapene Spring Capital AS og Spring Active AS. Dersom disse aksjene skal telle med ved beregningen av eiertid for de aksjene som hovedtaltalte solgte gjennom stråmenn, vil kravet om mer enn 12 måneders eiertid være innfridd. Hvorvidt det er grunnlag for en slik identifikasjon kommer retten tilbake til under rettsanvendelsen.

Retten bemerker for øvrig at den ikke kan se at det er noe å hente i forhold til de beregninger som er gjort ovenfor i forhold til 12 måneders tiden, ved å beregne eiertiden i forhold til disse medtaltaltes Acta-porteføljer under. Det bemerkes for ordens skyld at stråmannsforholdene gjennom Nordbotn, Bø og Bondestad på dette tidspunktet heller ikke var startet opp.

5.3 SKYLDSPØRSMÅLET – HOVEDTILTALTE FRED ANTON INGEBRIGTSEN

Retten er etter bevisførselen kommet til at hovedtaltalte gikk ut av sitt ansettelsesforhold i Acta ASA, senere hetende Acta Kapitalforvaltning ASA, den 8. april 2005, og at han derfor var undergitt egenhandelreglene i verdipapirhandeloven

1997 kapittel 2a fra og med 1. mai 2003 til og med 8. april 2008, jf. § 2a-1 første ledd nr. 1.

Dette er en noe kortere periode enn anført av påtalemyndigheten, og som vil ha betydning for omfanget av overtredelsen av post IV om derivathandel, idet medtiltaltes Nilsens erverv av CFD-kontrakter 25. 26. og 29. april 2005 og medtiltalte Lundes erverv av terminkontrakter 11. og 29. april, samt erverv av CFD 29. april (via Varhei Invest) falle utenfor perioden hovedtiltalte var omfattet av forbudet om å handle i derivater.

I forhold til tiltalen post V om overtredelse av forbudet mot salg av aksjer før de var eid i 12 måneder, medfører dette at salget av Acta-aksjer i navnet til Andersen den 14. og 26. april faller utenfor omsetningsforbudet.

Retten finner, med grunnlag i de konklusjoner den under post III og I har kommet til med hensyn til hvem som i det innbyrdes forhold eide aksjene, at de derivathandler som er identifisert i gjennomgangen av faktum er handler som er foretatt for hovedtiltaltes regning og risiko, og som i forhold til handelsforbudet i verdipapirhandelloven § 2a-2 første ledd første punktum jf. § 1-2 annet ledd nr. 4, skal anses som foretatt av hovedtiltalte. Tilsvarende gjelder det for de aksjesalg som er gjennomgått foran i relasjon til salgsforbudet i verdipapirhandelloven 1997 § 2a-2 første ledd tredje punktum.

Retten finner således at hovedtiltalte gjennom de handler retten har redegjort for i det foregående objektivt sett overtrådte verdipapirhandelloven § 2a-2 første og tredje ledd lik angitt i henholdsvis tiltalebeslutningen post IV og post V.

Hva særlig gjelder overtredelsen av post V, kan retten ikke se at det ved beregningen av eiertiden er grunnlag for å trekke inn aksjer som hovedtiltalte eide indirekte gjennom Spring Capital AS og Spring Active AS.

Skyldkravet for straff er som nevnt forsett eller uaktsomhet, jf. verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 annet ledd nr. 1. Retten finner – i lys av det faktum som er lagt til grunn i det foregående – at hovedtiltalte opptrådte med forsett og at forsettet omfattet alle de forhold som betinger straffbarheten, både i relasjon til tiltalen post IV og post V.

Retten finner at overtredelsene av henholdsvis post IV og post V, skal anses som fortsatte forseelser. Retten viser om de vurderinger som begrunner det samme standpunktet opp mot tiltalen post I og III, og som gjør seg tilsvarende gjeldende her. Dette tilsvarende gjelder også hver enkelt av de medtiltalte under disse postene.

Hovedtiltalte blir å domfelle i samsvar med tiltalebeslutningen post IV og post V, dog slik at overtredelsesperioden omfatter tiden til og med den 8. april 2005.

5.4 SKYLDSPØRSMÅLET – MEDTILTALTE KÅRE NILSEN

Retten finner at medtiltalte Kåre Nilsen ved å ha fungert som stråmann for hovedtiltalte, i det omfang retten har beskrevet ovenfor frem til og med 8. april 2005, objektivt medvirket til hovedtiltaltes overtredelse av egenhandelsreglene i verdipapirhandelloven § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, så langt gjelder de handler som er gjennomført i navnet til Kåre Nilsen, slik angitt i post IV b) og i post

V b). Det fremkommer av verdipapirhandelloven § 14-3 fjerde ledd, at medvirkning straffes på samme måte.

Skyldkravet for straff er som nevnt forsett eller uaktsomhet, jf. verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 annet ledd nr. 1. finner – i lys av det faktum som er lagt til grunn i det foregående – at medtiltalte Kåre Nilsen opptrådte med forsett og at forsettet omfattet alle de forhold som betinger straffbarheten, både i relasjon til tiltalen post IV b) og post V b).

Medtiltalte Kåre Nilsen blir å domfelle i samsvar med tiltalebeslutningen post IV b) og post V b), dog slik at overtredelsesperioden omfatter tiden til og med den 8. april 2005.

5.5 SKYLDSPØRSMÅLET – MEDTILTALTE LARS AUDUN LUNDE

Retten finner at medtiltalte Lars Audun Lunde ved å ha fungert som stråmann for hovedtiltalte gjennom Varhei Invest, i det omfang retten har beskrevet ovenfor frem til og med 8. april 2005, objektivt medvirket til hovedtaltals overtredelse av egenhandelreglene i verdipapirhandelloven § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, så langt gjelder de handler som er gjennomført i navnet til Varhei Invest, slik angitt i post IV c) og i post V c). Det fremkommer av verdipapirhandelloven § 14-3 fjerde ledd, at medvirkning straffes på samme måte.

Skyldkravet for straff er som nevnt forsett eller uaktsomhet, jf. verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 annet ledd nr. 1. finner – i lys av det faktum som er lagt til grunn i det foregående – at medtiltalte Lars Audun Lunde opptrådte med forsett og at forsettet omfattet alle de forhold som betinger straffbarheten, både i relasjon til tiltalen post IV c) og post V c).

Medtiltalte Lars Audun Lunde blir å domfelle i samsvar med tiltalebeslutningen post IV c) og post V c), dog slik at overtredelsesperioden omfatter tiden til og med den 8. april 2005.

5.6 SKYLDSPØRSMÅLET – MEDTILTALTE OSKAR ANDERSEN

Retten finner at medtiltalte Oskar Andersen, ved å ha fungert som stråmann for hovedtiltalte i det omfang retten har beskrevet ovenfor frem til og med 8. april 2005, objektivt medvirket til hovedtaltals overtredelse av egenhandelreglene i verdipapirhandelloven § 2a-2 første ledd tredje punktum, så langt gjelder de handler som er gjennomført i navnet til Oskar Andersen og ektefellen, slik angitt i post V d). Det fremkommer av verdipapirhandelloven § 14-3 fjerde ledd, at medvirkning straffes på samme måte.

Skyldkravet for straff er som nevnt forsett eller uaktsomhet, jf. verdipapirhandelloven 1997 § 14-3 annet ledd nr. 1. finner – i lys av det faktum som er lagt til grunn i det foregående – at medtiltalte Oskar Andersen opptrådte med forsett og at forsettet omfattet alle de forhold som betinger straffbarheten.

Medtiltalte Oskar Andersen blir å domfelle i samsvar med tiltalebeslutningen post V d), dog slik at overtredelsesperioden omfatter tiden til og med den 8. april 2005.

6 TILTALEBESLUTNINGEN POST VI: ULOVLIG AKSJONÆRLÅN TIL HOVEDTILTALTE

6.1 INNLEDNING

Tiltalebeslutningen post VI retter seg alene mot hovedtaltale – Fred Anton Ingebrigtsen. Anklagen er foranlediget av at hovedtaltale, som gjennom Spring Holding AS var indirekte eier av Spring Gruppen AS, og styreformann med signaturrett for selskapet, i 2008 anviste overført over 80 millioner kroner fra selskapets konto til sin egen konto eller til kreditorers konto som oppgjør for egne forpliktelser, uten at aksjelovens krav til verken utbytte eller aksjonærlån var innfridd.

6.1.1 Gjerningsbeskrivelsen

Det straffbare forhold er i tiltalebeslutningen post VI angitt slik:

Gjelder tiltalte nr. 1 (Fred Anton Ingebrigtsen):

I tidsrommet mandag 7. januar 2008 til fredag 8. august 2008 i Stavanger, i egenskap av aksjeeier og styrets leder i Spring Gruppen AS, overførte han tilsammen kr. 87 280 625 fra selskapets konti til egne konti. Dette til tross for at selskapet ikke hadde midler til utbetaling av utbytte i denne størrelsesorden, samt at det ikke var stilt betryggende sikkerhet for de overførte midlene

6.1.2 Lovgrunnlaget

For denne tiltaleposten er lovgrunnlaget aksjeloven § 8-7 første ledd jf. § 8-9, som setter begrensninger for selskapets adgang til å gi kreditt til dets aksjonærer, og dets tillitspersoner.

Aksjeloven § 8-7 første og andre ledd har denne ordlyden:

"§ 8-7. Kreditt til aksjeeiere mv

(1) Selskapet kan bare gi kreditt til eller stille sikkerhet til fordel for en aksjeeier eller noen av aksjeeierens nærstående innenfor rammen av de midler som selskapet kan benytte til utdeling av utbytte, og bare når det stilles betryggende sikkerhet for kravet på tilbakebetaling eller tilbakesøking.

(2) Forbudet i første ledd gjelder tilsvarende ved kreditt til eller sikkerhetsstillelse til fordel for en aksje- eller andelseier i annet selskap i samme konsern eller noen av dennes nærstående."

Aksjeloven § 8-9 første ledd har denne ordlyden:

"§ 8-9. Kreditt til tillitsvalgte mv

(1) Bestemmelsene i § 8-7 gjelder tilsvarende for selskapets adgang til å gi kreditt til eller stille sikkerhet til fordel for et styremedlem, daglig leder eller et medlem av bedriftsforsamlingen i selskapet eller i annet selskap i samme konsern, eller noen av

disses nærstående."

Overtredelse av forbudene er strafflagt gjennom aksjeloven § 19-1 første ledd, hvor det heter:

"§ 19-1. Overtredelse av loven med forskrifter

(1) Stifter, medlem av styret eller bedriftsforsamlingen, daglig leder, firmategner og revisor som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelse gitt i eller i medhold av loven her, straffes med bøter eller under skjerpene forhold med fengsel i inntil ett år. Medvirkning straffes på samme måte.

(2)

6.1.3 Bevistema

Hovedtaltale har i det vesentlige erkjent de faktiske forhold vedrørende uttakene, som alle er dokumentert med anvisning til bank og føringsbilag i banken. Gjennomgangen av bevisstoffet vil av den grunn relativt kortfattet.

6.2 FAKTUM

6.2.1 Innledning - Selskapsstrukturer, posisjoner og signaturrett

Etter at investeringssamarbeidet mellom hovedtaltale og Alfred Ydstebø gjennom Spring Capital AS ble avsluttet høsten 2007, ble hovedtaltales andel i eierskapet i Acta videreført i foretaket Nye Spring Capital AS, som i januar 2008 skiftet navn til Spring Gruppen AS. Selskapets styre bestod av hovedtaltale som styreleder, hans ektefelle, samt selskapets daglige leder Peter Fredrik FUSDahl. Selskapets signatur hadde hovedtaltale og FUSDahl, hver for seg.

Spring Gruppen AS var et heleid datterselskap av Spring Holding AS (tidligere hetende Spring Holding 2 AS), hvor hovedtaltale eide vel 96 % av aksjene og hans barn eide knappe 4 % av aksjene. Hovedtaltale hadde alle stemmeberettigede A-aksjer, mens barna hadde B-aksjene. Selskapets styre bestod av hovedtaltale som styreleder, hans ektefelle, samt selskapets daglige leder Peter Fredrik FUSDahl. Selskapets signatur hadde hovedtaltale og FUSDahl, hver for seg.

Ved delingen av Spring Capital AS ble de ansatte med over i Spring Gruppen AS. Dette var daglig leder Peter FUSDahl, forvalter Frode Gyland og administrasjonssekretær Hilde Lende. Ole Njærheim, som hadde vært investeringsdirektør i Spring Capital AS, ble ikke med over i Spring Gruppen AS. I Spring Holding AS var det ingen ansatte.

Saken foranlediger ingen nærmere gjennomgang av andre selskaper i konsernstrukturen under Spring Holding AS.

Som gjennomgått foran under punkt 3.2.2, hadde selskapene i hovedtaltales Spring-konsern frem til januar 2008 sin primære bankforbindelse i Sandnes Sparebank. Hovedtaltale hadde Handelsbanken som sin hovedbank. Idet Spring-konsernets likviditet i Sandnes sparebank ble anstrengt ut over høsten 2007, og gikk tom i januar 2008, stod man i risiko for at banken ville initiere nedsalg av Acta-aksjer for å komme i balanse på lånesiden. Gjennom en refinansieringsordning fikk Spring Gruppen tilgang på frisk kapital gjennom kassakreditt i Handelsbanken. Retten viser til

gjennomgangen under punkt 3.2.2.4, om hvilke trekkrettigheter selskapet hadde på kassakreditten i Handelsbanken.

Det er tre grupper av hendelser som tiltalen opp mot aksjelovens bestemmelser knytter seg til. Påtalemyndigheten har for det første anført at hovedtaltalte fra 7. januar til 14. mai 2008 urettmessig overførte vel 40 000 000 kroner fra Spring Gruppens bankkonto til sin bankkonto. Videre at hovedtaltalte i juli urettmessig overførte 6 600 000 kroner fra Spring Gruppens bankkonto til sin medkontrahent i forbindelse med hans kjøp av 2 leiligheter under oppføring i Smedvig-kvartalet i Stavanger. Endelig har påtalemyndigheten anført hovedtaltaltes overføring av 45 000 000 kroner fra Spring Gruppens bankkonto til sine konti i august 2008 var urettmessig.

6.2.2 Overføringer første halvår 2008 fra Spring Gruppen AS kassakredittkonto til hovedtaltaltes konto i Handelsbanken - 30 275 000 kroner

, Hovedtaltalte har i retten erkjent at han ved 7 anledninger i perioden januar til april 2008, bevirket overføring av samlet 30 275 000 kroner fra Spring Gruppen AS kassakredittkonto i Handelsbanken til hans egen kassakredittkonto i samme bank.

Retten bemerker at gjennomgangen av dokumenterte posteringsbilag viser at 7 av de anførte overføringene er overføringer fra Spring Gruppen AS bankkonto 9685.28.13285 i Handelsbanken til hovedtaltaltes bankkonto 9696.08.09696 i Handelsbanken.

Dette er følgende overføringer:

- 1) januar 2008 – 10 000 000 kroner
- 2) 19. februar 2008 – 5 000 000 kroner
- 3) 12. mars 2008 – 4 600 000 kroner
- 4) 16. april 2008 – 3 500 000 kroner
- 5) 22. april 2008 – 2 000 000 kroner
- 6) 25. april 2008 – 4 175 000 kroner
- 7) 14. mai 2008 – 1 000 000 kroner

Alle disse overføringene var initiert av hovedtaltalte, selv om utbetalingsanmodning til utbetalingen 7. januar også var signert av daglig leder Peter FUSDahl, og utbetalingsanmodningen til utbetalingen den 22. april var signert av FUSDahl alene. Retten viser om dette til forklaringene i retten fra FUSDahl og hovedtaltalte. Retten har ingen tro på at overføringer fra selskapet til hovedtaltaltes privatkonto var initiert av andre enn hovedtaltalte selv. Det forelå ingen skriftlig avtale mellom hovedtaltalte og selskapet om hvilken karakter overføringene hadde. Ei heller er samtidige bokføringsbilag egnet til å forklare hva som var grunnlaget for overføringene. Det var ved overføringene heller ingen fordringer fra hovedtaltalte mot Spring Gruppen som overføringene kunne sees som nedbetaling på. Det ble endelig ikke stillet noen sikkerhet fra hovedtaltalte til selskapet ved overføringene.

Overføringene gikk i det vesentlige med til å dekke hovedtaltets forpliktelser overfor kreditorer, herunder til meglerforetak hvor de medtaltalte hadde marginkrav som følge av stråmannsvirksomheten for hovedtaltalte.

Retten bemerker at summen av de overføringer det har vært bevisførsel om og som kommer fra Spring Gruppen AS, ikke er ca. 40 000 000 kroner, som anført av påtalemyndigheten, men de 30 275 000 kroner som retten har redegjort for i det foregående. Forskjellen mellom rettens og påtalemyndighetens tall ligger i at påtalemyndighetens tall også innbefatter føringer mellom Spring Holding AS' konti og hovedtaltets personlige konti. Idet det ikke er dokumentert for retten at dette var konti som ble disponert av Spring Gruppen AS, finner retten at overføringene mellom disse kontiene og hovedtaltalte, ikke kan anses som lån fra Spring Gruppen AS, som tiltalebeslutningen er avgrenset til.

6.2.3 Overføringer fra Spring Gruppen AS kassakredittkonto til Norwegian Property AS den 6. juli 2008 for hovedtaltets leilighetskjøp i Smedvig-kvartalet – 6 600 000 kroner

Hovedtaltalte har også erkjent at han den 6. juli 2008 besørget utbetalt 6 600 000 kroner fra Spring Gruppens kassakredittkonto i Handelsbanken, til Norwegian Property AS konto, som deloppgjør for to leiligheter som var under oppføring i Smedvig-kvartalet, og hvor kontraktene tilkom ham personlig. Faktura fra Norwegian Property 22. april 2008, på 2 x 3 300 000 kroner, var adressert direkte til hovedtaltalte, og utbetalingene er i bøkene til selskapet ført som lån til hovedtaltalte. Det er videre fremlagt betalingsanvisning til banken for overføringene, undertegnet av hovedtaltalte.

Hovedtaltalte har i retten forklart betalingen med at han var i panikk etter å ha sittet i varetekt, og at det var banksjef Lind i Handelsbanken som fortalte ham at han kunne betale deloppgjørene med penger fra Spring Gruppen AS konti. Retten bemerker at uansett hvem som har tilskyndet hovedtaltalte å gjøre det på denne måten, så var det hovedtaltalte som var styreleder og som hadde signatur for selskapet, ikke selskapets og hovedtaltets bankforbindelse. Retten finner at selv om hovedtaltalte befant seg i en presset situasjon, økonomisk og personlig, er det ingen holdepunkter for at han var utilregnelig, idet han overførte penger fra selskapet konti som oppgjør for sine personlige forpliktelser.

6.2.4 Overføring fra Spring Gruppens kassakreditt til hovedtaltets konti i august 2005 – 45 000 000 kroner

Hovedtaltalte har videre erkjent at han i august 2005 bevirket at det ved ett tilfelle ble overført 45 millioner kroner fra Spring Gruppen AS' kassakreditt i Handelsbanken til nedkvikting på hans egne lån i samme bank.

Det overførte beløp gikk i henhold til engasjementsavtale 7. august 2005 mellom Handelsbanken, hovedtaltalte, hans ektefelle og deres spanske eiendomsselskap Orange Apple SL, til full nedbetaling av et lån på vel 19 100 000 kroner som ektefellene stod solidarisk ansvarlig for, og for øvrig til nedkvikting av hovedtaltets kassakreditt, hvor bankens utestående på det tidspunktet var vel 43 300 000 kroner.

Gjennomføringen av avtalen ved overføring av 45 000 000 kroner fra Spring Gruppens kassakredittkonto 9685.28.13285 i Handelsbanken til hovedtaltets

personlige konti i samme bank, anses dokumentert gjennom overføringsfullmakt signert av hovedtaltale 7. august og posteringsbilag fra banken datert 8. august.

Innad i Spring Gruppen AS ble overføringen av de 45 000 000 kroner tuftet i vedtak i ekstraordinært årsmøte 7. august 2008, hvor hovedtaltale møtte som aksjeeier og styreleder, mens ektefellen førte protokollen. Av protokollen fremgår at Generalforsamlingen i selskapet vedtok å utdele ekstraordinært utbytte med 45 000 000 kroner. Av protokoll fra styret samme dag, representert ved hovedtaltale og ektefellen, fremgår at styret hadde besluttet å foreslå utdeling av ekstraordinært utbytte og at det skulle innkalles til ekstraordinær generalforsamling. Identiske protokoller forelå samme dag fra styre og ekstraordinær generalforsamling i morselskapet Spring Holding AS.

Retten har ingen foranledning til å anta at generalforsamlingene i de to selskapene ikke har gått for seg på en riktig måte. Retten kan imidlertid ikke se at generalforsamlingene etter loven hadde adgang til å utdele utbytte, hvorpå vedtakene må anses som ugyldige. Retten viser til at det på tidspunktet for de ekstraordinære generalforsamlingene ikke var tilstrekkelig fri kapital i de to selskapene til å dele ut utbyttet. Retten viser videre til at det heller ikke var åpning for å treffe vedtak i Spring Gruppen AS om utbyttebetaling, idet selskapet ikke hadde holdt ordinær generalforsamling og heller ikke hadde ferdigstilt årsregnskapet for 2007 innen de frister aksjeloven krever. Årsregnskapet for 2007 forelå først 30. august 2008.

Retten har ved vurderingen av utbyttevedtaket bygget på tall som fremgår av regnskapet for Spring Gruppen for 2007, og på forklaringen i retten fra statsautorisert revisor Svein Erga, som høsten 2008 bistod hovedtaltale og Spring-konsernet med å få oversikt over økonomien i selskapene. Erga forklarte i retten at det første han så idet han i september 2008 begynte sitt arbeid, var at det verken formelt eller materielt var grunnlag for ekstraordinære utbytter fra selskapene. Han forklarte at den eneste utveien var at man innad i Spring Gruppen AS omklassifiserte utbetalingen til et lån til hovedtaltale, hvor lovens krav om egenkapitaldekning ble sikret gjennom et konsernbidrag fra morselskapet, og hvor hovedtaltales anførte erstatningskrav mot staten som følge av uberettiget strafforfølgning gikk inn som sikkerhet for lånet. Erga gikk selv ikke god for sikkerheten. Han var heller ikke selskapenes revisor.

Retten legger som nevnt til grunn for avgjørelsen at uttaket på 45 000 000 kroner fra Spring Gruppen AS, hadde sin direkte foranledning i engasjementsavtalen mellom Handelsbanken og hovedtaltale, dennes ektefelle, og Orange Apple SL. Retten legger videre til grunn for avgjørelsen at ektefellenes advokater i advokatfirmaene Steenstrup Stordrange og Simonsen som antok at det lå frie midler i Spring konsernet som kunne komme til utbetaling gjennom et ekstraordinært utbytte til hovedtaltale gjennom Spring Holding AS. Retten bygger dette på forklaringen fra advokat Odd Arne Rage, som gjennom advokatfirma Kluge bistod Handelsbanken i forhandlingene. Styreprotokollene og generalforsamlingsprotokollene ble utarbeidet av advokat Odd Inge Rage i Kluge, på oppdrag fra banksjef Lind. Retten legger i samsvar med advokat Rages forklaring til grunn at han ikke var kjent med at vilkårene for å utbetale utbyttet ikke var tilstede, idet han laget protokollene etter standardoppsett.

6.3 SKYLDSPØRSMÅLET

Aksjeloven § 8-7 første ledd setter betingelser for at et selskap skal kunne yte kreditt til en "aksjeeier" eller noen av dennes nærstående. Etter bestemmelsens annet ledd omfatter reglene også kredittytelse til fordel for aksjeeier i "*annet selskap i samme konsern*". Retten finner således at hovedtiltalte, som aksjonær i konsernspissen Spring Holding AS, var undergitt bestemmelsene i § 8-7 første ledd ved lån til ham fra datterselskapet Spring Gruppen AS. Retten finner videre at hovedtiltalte, i egenskap av styreleder i Spring Gruppen AS, også var undergitt aksjeloven § 8-9, som setter tilsvarende skranker for adgangen til lån til selskapets tillitspersoner.

Retten finner at overføringene fra Spring Gruppen AS til hovedtiltalte i tiltaleperioden, på samlet 81 875 000 kroner, skal anses som lån til hovedtiltalte etter bestemmelsene her. Hva særlig gjelder overføringene før pågripelsen og overføringen til Norwegian Property AS i juli 2008, bemerker retten at disse overføringene heller aldri har vært søkt forklart som utbytte. Hva særlig gjelder overføringen av 45 000 000 kroner direkte fra Spring Gruppens konto til hovedtaltals konto, anviste han pengene utbetalt til seg, idet han var kjent med at det ikke forelå regnskaper fra Spring Gruppen AS på tidspunktet for den ekstraordinære generalforsamlingen. Dette tilsier også at utbetalingen skal anses som et lån allerede på utbetalingstiden. Retten har da også sett hen til aksjeloven § 8-1 første ledd som for utbytteutdeling krever at det foreligger godkjent resultatregnskap fra siste regnskapsår.

Etter bestemmelsene kreves det at lån bare kan ytes "*innenfor rammen av de midler som selskapet kan benytte til utdeling av utbytte, og bare når det stilles betryggende sikkerhet for kravet på tilbakebetaling eller tilbakesøkning*". Dette er kumulative vilkår.

For avgjørelsen er det tilstrekkelig for retten å konstatere at det ikke ble stilt samtidig betryggende sikkerhet ved noen av overføringene til hovedtiltalte, som er et krav etter loven. Hovedtaltals anførsel om at han var søkegod ved overføringene som skjedde før pågripelsen, kan retten ikke se har betydning ved lovanvendelsen, idet loven krever at det skal stilles sikkerhet. Det er videre krav om at sikkerheten skal stilles ved utbetalingen. At tiltalte senere har stilt sikkerhet endrer ikke forholdet til loven. Retten bemerker for øvrig at et erstatningskrav mot staten for anført uberettiget straffeforfølgning, i en til da ikke irtetteført straffesak, åpenbart ikke kan utgjøre "*betryggende*" sikkerhet.

Forsvareren har anført at hovedtiltalte uansett må frifinnes med grunnlag i den ulovfestede rettsstridsreservasjonen. Retten har oppfattet forsvareren slik at hovedtiltalte frem til pågripelsen benyttet uttakene for å dekke marginkrav mot flere av de medtaltalte som satt med terminkontrakter mot Acta-aksjen. Det er anført at dersom aksjene hadde blitt tvangssolgt, ville volumet i nedsalget medført ytterligere kursnedgang som ville ledet til så sterkt press på likviditeten i Spring-selskapene at långiverne ville ha initiert tvangsmessig nedsalg av Acta-aksjene i selskapene. Retten kan ikke se at bruken av pengene til å opprettholde et lovstridig stråmannsnettverk på noen måte kan sees som et rettmessig grunnlag for overtredelse av aksjelovens bestemmelser om lån til aksjonærer og tillitsvalgte.

Hovedtiltalte finnes å ha overtrådt aksjeloven § 8-7 første jf. annet ledd, og § 8-9 første ledd, idet han som styreleder med signaturrett for Spring Gruppen AS initierte overføring av 81 875 000 kroner fra Spring Gruppens konti til seg selv eller som oppgjør til sine kreditorer for hans egne forpliktelser.

Skyldkravet er etter aksjeloven § 19-1 første ledd forsett eller uaktsomhet. Retten finner at hovedtiltaltes overføringer til seg selv var forsettlige overtredelser av forbudene mot aksjonærlån uten tilstrekkelig kreditt. Hva særlig gjelder overføringen på 45 000 000 kroner utformet som et ekstraordinært utbytte, visste hovedtiltalte som styrets leder at det på tidspunktet for den ekstraordinære generalforsamlingen enda ikke forelå endelig regnskap fra Spring Gruppen for regnskapsåret 2007. Hovedtiltalte hadde som hovedmannen i et arrangement med kriminell bruk av stråmenn opp mot Acta-aksjen, også kunnskap om det uholdbare i ethvert krav mot staten med grunnlag i anførsler om urettmessig strafforfølgning.

Hovedtiltalte – Fred Anton Ingebrigtsen – blir i henhold til tiltalen post VI å domfelle for forsettlig overtredelse av aksjeloven § 8-7 første jf. annet ledd og § 8-9 første ledd, jf. § 19-1 første ledd, dog slik at det beløpsmessige omfanget av overtredelsen settes til 81 875 000 kroner.

7 STRAFFUTMÅLINGEN

7.1 HOVEDTILTALTE – FRED ANTON INGEBRIGTSEN

7.1.1 Innledning

Hovedtiltalte Fred Anton Ingebrigtsen er av retten funnet skyldig i forsettlige overtredelser av samtlige poster i tiltalebeslutningen. Samtlige overtredelser er fortsatte overtredelser. Omfanget av hver enkelt overtredelse fremgår i konklusjonene for skyldspørsmålet under hvert enkelt tiltalepunkt.

Retten skal overfor hovedtiltalte Fred Anton Ingebrigtsen således utmåle straff for én overtredelse av forbudet mot kurs- og markedsmanipulasjon, tiltalen post I a), tre overtredelser av forbudet mot innsidehandel, tiltalen post II a), b) og c), én overtredelse av meldepliktreglene, tiltalen post III a), én overtredelse av egenhandelsreglenes forbud mot derivathandel, tiltalen post IV, én overtredelse av egenhandelsreglenes forbud mot å selge aksjer før de har vært eid i 12 måneder, tiltalen post V, og én overtredelse av aksjelovens regler om aksjonærlån, tiltalen post VI.

Strafferammen for kurs- og markedsmanipulasjon, og de tre tilfellene av innsidehandel, er bøter eller fengsel inntil 6 år for hver enkelt overtredelse. Strafferammen for brudd på meldeplikten og for de to overtredelsene av egenhandelsreglene er bøter eller fengsel inntil 1 år for hver enkelt overtredelse. Strafferammen for overtredelsen av aksjelovens regler om aksjonærlån, er bøter og, under skjerpene forhold, fengsel i inntil 1 år.

Når flere straffbare forhold kommer til pådømmelse under ett, gir straffeloven § 62 første ledd rammer for straffen og føringer for straffutmålingen:

§ 62. Har noen i samme eller i forskjellige handlinger forøvet flere forbrytelser eller forseelser som skulle ha medført frihetsstraff, anvendes en felles frihetsstraff. Den felles frihetsstraffen må være strengere enn det høyeste lavmål som er fastsatt for noen enkelt av forbrytelsene eller forseelsene og må ikke overstige det dobbelte av den høyeste straff som for noen av dem er lovbestemt. Den felles frihetsstraffen fastsettes som regel til fengsel, hvis noen enkelt av de straffbare handlinger ville ha medført slik straff.

Sammenholdt med straffebestemmelsen i verdipapirhandelloven, medfører anvendelse av utmålingsregelen i straffeloven § 62 første ledd at den maksimale fengselsstraff som kan utmåles overfor hovedtiltalte er fengsel i inntil 12 år.

Påtalemyndigheten har nedlagt påstand om at Ingebrigtsen dømmes til fengsel i 9 år.

Hvilken straff som skal utmåles fastsettes innenfor lovens ramme ut fra et helhetlig skjønn.

Ved skjønnsutøvelsen skal retten se hen til lovgivers generelle føringer om straffenivået, omfanget og alvoret av den eller de konkrete overtredelser, herunder graden av lovovertræderens subjektive skyld, eventuelle formildende omstendigheter, samt straffutmålingspraksis fra Høyesterett innenfor vedkommende livsområde.

Ved vurderingen vil enkelte hensyn typisk omtales som allmennpreventive hensyn, som er hensynet til alminnelige lovlydighet innenfor vedkommende livsområde – altså straffens avskrekkende virkning overfor andre potensielle lovovertrædere. Andre hensyn vil typisk omtales som individualpreventive hensyn, som er basert på en vurdering av hvilken straff og straffenivå som er nødvendig for å motivere den lovovertræderen som pådømmelsen gjelder til å unnlate å foreta lovovertrædelser i fremtiden. Dersom allmennpreventive og individualpreventive hensyn trekker i hver sin retning, ligger det til retten å foreta en avveining av hvordan disse hensynene skal vektlegges i den konkrete sak. Slike vurderinger må ha sitt grunnlag i de normative føringer for straffutmålingen som foreligger for det aktuelle livsområdet.

Saken gir ikke foranledning til å gå inn på særlige spørsmål knyttet til gjentakelsesforhold, tilståelsessaker eller saker med mindreårige lovovertrædere.

7.1.2 Nærmere om straffenivået for kurs- og markedsmanipulasjon og for innsidehandel

7.1.2.1 Lovgrunnlaget og lovgiveruttalelser

Overtredelsene av forbudet mot henholdsvis kursmanipulasjon/markedsmanipulasjon og innsidehandel er i verdipapirhandelloven 1997 og verdipapirhandelloven 2007 gitt samme straffarter og strafferamme; "*bøter eller fengsel i inntil 6 år*".

Som retten har vært inne på tidligere, regulerer disse adferdsreglene sentrale samfunnshensyn opp mot å opprettholde tilliten til et velfungerende annenhåndsmarked for verdipapirer. Mens forbudet mot kurs og markedsmanipulasjon skal ivareta grunnleggende hensyn opp mot korrekt prising av børsnoteerte verdipapirer, gjennom å sikre alle interesserte investorer tilgang til så vidt fullstendig informasjon om aksjen, selskapet og investorene, verner forbudet mot innsidehandel mot at den som sitter på kunnskap om aksjen eller selskapet som ikke er alminnelig kjent, utnytter denne fordelene gjennom å berike seg på markedets bekostning. Dersom investorer ikke har tillit til at en aksje er priset riktig, fordi det er noen andre som påvirker kursen ut fra hensynet til egen vinning, vil han konkret unngå denne aksjen. Tilsvarende gjelder dersom en investor ikke har tillit til at han selv har tilgang til den samme informasjonen om aksjen, som den som kjøper eller selger aksjen. Over tid vil tilliten til markedsplassen og dermed også muligheten for selskapene til å skaffe penger i førstehåndsmarkedet ved emisjoner eller obligasjoner bli vesentlig svekket. Disse hensynene ligger altså til grunn for at straffehjemlene for

kurs- og markedsmanipulasjon og innsidehandel gir anvisning på en klart strengere strafferamme enn de øvrige straffsanksjonerte adferdsnormene i verdipapirhandellovgivningen.

Under verdipapirhandelloven av 1985, var strafferammen for innsidehandel opprinnelig bøter eller fengsel i inntil 1 år. Ved innstramming av adferdsnormen ved lovendring i 1991, ble strafferammen også hevet til fengsel i inntil 6 år. I Ot.prp. nr. 72 (1990-91) heter det på side 37 om forslaget om å øke strafferammen for innsidehandel:

"Finansdepartementet skrev dette i høringsnotatet:

Finansdepartementet antar at strafferammen ved overtredelsen av forbud mot innsidehandel bør skjerpes vesentlig.

For simpelt tyveri, bedrageri og underslag er strafferammen bøter eller fengsel inntil tre år. For tilsvarende grove forbrytelser er strafferammen bøter eller fengsel inntil seks år. Ved avgjørelse av om et underslag er grovt skal det bl.a legges vekt på om verdien av det underslåtte er betydelig eller om det er forøvd ved særlig brudd på den tillit som følger med vedkommendes stilling eller virksomhet, jf. strl. §256. Finansdepartementet mener at de samme hensyn bør tillegges vekt ved utmåling av straff for overtredelse av forbudet mot misbruk av ikke offentliggjort informasjon, slik at både vedkommendes posisjon og høy mulig gevinst ved utnyttelse av informasjonen bør være momenter som fører til høy straff. Det foreslås ut fra disse forhold at maksimumsstraffen for overtredelse av innsidehandelforbudet heves fra 1 til 6 års fengsel.

[...]

Høringsinstansene har i det vesentlige sluttet seg til at strafferammen utvides. Flere av høringsinstansene har gitt uttrykk for at fengsel i inntil 6 år er en svært høy strafferamme, særlig når den er unyansert slik at den omfatter også de uaktsomme overtredelser. Riksadvokaten har imidlertid i sin høringsuttalelse gått inn for at strafferammen bør være fengsel i inntil 6 år også for de uaktsomme overtredelser. Departementet opprettholder forslaget fra høringsutkastet. Utvidelsen av strafferammen gjør det naturlig å anse overtredelser som en forbrytelse. Dette innebærer bl.a at forsøk kan straffes jf. strl. §45, og at foreldelsesfristen utvides til 10 år, jf. strl §67."

Fra Riksadvokatens høringsuttalelse, som departementet viste til, er i proposisjonen på side 21 gjengitt blant annet:

"Riksadvokaten er enig i at strafferammen for overtredelse av bestemmelsen i lovens §6 heves til fengsel i 6 år. Ulovlig innsidehandel ligger bedragerihandlingen å « utnytte en villfarelse » nær, og de alvorligste tilfelle bør følgelig kunne medføre den samme straff (jf. straffeloven §§ 271 og 272).

ØKOKRIM har foreslått at 6 års-rammen bare skal gjelde de fortsettelige overtredelser. Riksadvokaten er ikke enig i dette. Som påpekt i høringsbrevet er det ofte knyttet bevisproblemer til overtredelser av reglene om innsidehandel. I uaktsomhetstilfellene vil det ofte foreligge « et skjult forsett ». Det bør derfor være

adgang til å benytte hele strafferammen, også der hvor bevisene ikke rekker lenger enn til (grov) uaktsomhet."

Ved verdipapirhandelloven av 1997, hvor innsideregulene ble ytterligere skjerpet inn, ble strafferammen på bøter eller fengsel i inntil 6 år videreført, under henvisning til de vurderinger som lå til grunn for skjerpingen av strafferammen i 1991.

Nytt ved 1997-loven var det straffsanksjonerte forbudet mot kursmanipulasjon, som ble gitt samme strafferamme som innsidehandel. Verdipapirhandellovutvalget hadde foreslått at straffen for kursmanipulasjon ble satt til bøter eller fengsel i inntil 3 år, blant annet fordi handlingsnormen var ny i norsk rett. Under høringen uttalte Kredittilsynet at markedsmanipulasjon var en like alvorlig forbrytelse som innsidehandel, og burde ha samme strafferamme. Om grunnlaget for å likestille strafferammen for kursmanipulasjon med strafferammen for innsidehandel, uttalte departementet i Ot. prp. nr. 29 (1996-1997) på side 57:

"Når det gjelder forbudet mot kursmanipulering, antar departementet at en strafferamme på 3 år synes noe lav sett på bakgrunn av at strafferammen for overtredelse av forbudet mot innsidehandel er 6 år. Som påpekt av utvalget kan det være detaljer i de faktiske forhold som avgjør om vedkommende gjør seg skyldig i kursmanipulering, innsidehandel eller begge forhold. Departementet er også enig med Kredittilsynet i at markedsmanipulering bør anses som en like alvorlig forbrytelse som innsidehandel. Det foreslås på denne bakgrunn at overtredelse av forbudet mot markedsmanipulering skal kunne straffes med fengsel i inntil 6 år."

EUs markedsmissbruksdirektiv ble i 2005 implementert i norsk lovgivning gjennom en rekke endringer i verdipapirhandelloven 2007. Endringene omfattet blant annet innsideregulene, og bestemmelsen om markedsmanipulasjon erstattet den tidligere bestemmelsen om kursmanipulasjon. Endringene foranlediget ingen endring i strafferammene for overtredelse av disse bestemmelsene. I motivene til straffhjemmelen i § 14-3 første ledd, hvor henvisningene til adferdsbestemmelsene ble endret, heter det i Ot. prp. nr. 12 (2004-2005) på side 146:

"Første ledd om straff for innsidehandel og markedsmanipulasjon henviser til de nye bestemmelsene om dette i verdipapirhandelloven kapittel 2. Det vises til omtalen av de materielle bestemmelsene i proposisjonen kapittel 4 og 10.

Strafferammen for kursmanipulasjon og innsidehandel ble endret fra 1 til 6 år i 1992. Utviklingen siden den gang har ikke gitt grunnlag for et endret syn på alvorligheten ved disse lovbruddene. Straffverdigheten må anses å være høy ved slike overtredelser. Det vises til at markedsmanipulasjon og innsidehandel både kan anses å ha karakter av bedrageri overfor den enkelte og av brudd på verdipapirmarkedets integritet generelt."

Verdipapirloven av 2007 var, som tidligere nevnt, foranlediget av implementering av andre EU regler enn slike som direkte omhandlet innsidehandel og markedsmanipulasjon. Bestemmelsene fra 1997 loven som omhandlet innsidehandel og markedsmanipulasjon, og straffebestemmelsene for slike overtredelser ble derfor uten vesentlige materielle endringer videreført i 2007-loven. Det fremkommer derfor heller ingen uttalelser av betydning om det generelle straffenivået i proposisjonen som lå til grunn for loven.

Retten finner således at den lovsatte strafferammen på bøter eller fengsel i inntil 6 år for innsidehandel og for kurs- og markedsmanipulasjon, er begrunnet særlig ut fra sentrale samfunnsinteresser i vernet om vårt økonomiske system. Strafferammen er også valgt for å jevnføre straffenivået for slike overtredelser med strafferammen ved annen grov økonomisk kriminalitet. Så langt synes også allmennpreventive hensyn å gjøre seg vesentlig gjeldende under straffutmålingen.

7.1.2.2 Sammenligning med annen grov økonomisk kriminalitet - oppdagelsesrisikoen

Som det fremgår av gjennomgangen av lovhistorikken, har lovgiveren ved fastleggelsen av strafferammen for innsidehandel og senere kurs- og markedsmanipulasjon, også sett hen til strafferammene for annen grov økonomisk kriminalitet. Grovt underslag, grovt tyveri, grovt bedrageri, og grovt utroskap har alle strafferammer på fengsel i inntil 6 år, se straffeloven §§ 256, 258, 271 og 276. Rettspraksis viser også at strafferammene for slik grov økonomisk kriminalitet også benyttes, iallfall når det dreier seg om betydelige verdier, og hvor det er planmessige handlinger som innebærer tillitsbrudd.

Ettersom retten er kommet til at hovedtiltalte har utvist forsett i ethvert henseende, er det ikke grunnlag for å gå inn på den underliggende forskjell mellom skyldkravet for markedsmanipulasjon og innsidehandel på den ene siden, og de tradisjonelle økonomiske forbrytelsene som er kriminalisert gjennom straffeloven.

Retten vil imidlertid peke på en gjennomgående forskjell mellom markedsmanipulasjon og innsidehandel på den ene side og den tradisjonelle grovere økonomiske kriminalitet på den annen side: Det er ikke uten videre enkelt å peke ut en konkret fornærmet ved markedsmanipulasjon og innsidehandel, idet det er markedets integritet som særlig vernes ved disse bestemmelsene. Handlene slutes gjennomgående gjennom megler, og normalen er at selger og kjøper ikke vet hvem den andre er, og vedkommende har heller ikke i ettertid noen spesiell foranledning til å kunne trekke slutninger om at han rent konkret har vært utsatt for urent spill.

Fraværet av en konkret fornærmet som kan gjøre anskrik, leder til at oppdagelsesrisikoen for den som begår innsidehandel eller markedsmanipulasjon gjennomgående er beroende på at kontrollorganer eller oppdragsmedhjelpere gjør anskrik. Den foreliggende sak viser at hovedtaltets omfattende kriminelle aktivitet opp mot Acta-aksjen har kunnet bevege seg under radaren til Oslo Børs og Finanstilsynet, uten at retten har noe grunnlag for å kritisere disse institusjonene for at disse ikke tidligere relaterte de medtaltets handler til hovedtaltalte.

Meglerhusene har etter lovgivningen et selvstendig ansvar for å rapportere mistenkelige handler til Finanstilsynet. Som retten tidligere har vært inne på er det svært vanskelig å forstå hvilke saklige grunner som tilsa at enkelte av meglerhusene som betjente Bø, Nilsen og Bondestad, ikke innga bekymringsmelding til Finanstilsynet allerede tidlig i kontakten med disse. Meglersamtaler som er avspilt i retten, hvor enkelte utdrag også er gjengitt i domsgrunnene, ga etter rettens oppfatning vedkommende meglerhus all grunn til å reagere på et svært tidlig stadium. Det ligger ikke til retten å ta standpunkt hvorfor det sviktet der. Men det som den foreliggende sak viser, er at oppdagelsesrisikoen for denne typen kriminalitet gjennomgående må anses som lav.

Idet det dreier seg om handlingsdelikter på det økonomiske området, med lav oppdagelsesrisiko og med en svak identifikasjon av konkrete individer som umiddelbart skadelidende, antar retten at hensynet til beskyttelsen av de grunnleggende samfunnshensyn som ligger til grunn for reglene om innsidehandel og markedsmanipulasjon, innebærer at allmennpreventive hensyn – straffens avskrekkende virkning – også av disse grunner gjør seg betydelig gjeldende ved straffutmålingen.

7.1.2.3 Fire sentrale dommer fra Høyesterett

Etter norsk rettstradisjon ligger det til Høyesterett å gi autorative føringer til de underliggende domstoler om straffart og straffenivå innenfor de strafferammer det enkelte straffebud angir. Retten har imidlertid ikke funnet noen avgjørelser fra Høyesterett som i forhold til omfanget av den kriminelle virksomheten er i nærheten av å være sammenlignbar med den virksomhet som er utøvet av hovedtiltalte, verken i forhold til markedsmanipulasjon eller i forhold til innsidehandel.

Retten antar likevel at det ut av den foreliggende praksis fra Høyesterett kan finnes retningslinjer for straffutmålingen som har betydning også for den foreliggende sak. Aktoratet har særlig trukket frem følgende avgjørelser fra Høyesterett: Rt. 2006 side 1049 (Sensedommen), Rt. 2007 side 275 (Otrunkjennelsen), Rt. 2009 side 22 (Fondsforvalterdommen), og Rt. 2011 side 199 (PR-rådgiverdommen). Av disse avgjørelsene omhandler bare Fondsforvalterdommen markedsmanipulasjon. De øvrige avgjørelsene angår straffutmåling for blant annet innsidehandel.

Sensedommen – Rt.- 2006 side 1049 – gjaldt en finansdirektør, som med kunnskap om at selskapet han arbeidet i arbeidet for å kjøpe opp et annet børsnotert selskap, kjøpte aksjer i det andre selskapet, og også ansporet sin bror til å gjøre det samme. Han selv kjøpte 125 000 aksjer og broren kjøpte 198 000 aksjer. De to handlet for ca. 770 000 kroner, og gevinsten som kom da aksjene ble solgt etter at oppkjøpet få dager senere var et faktum, ble ca. 550 000 kroner. Finansdirektøren ble domfelt for innsidehandel og tilskyndelse til innsidehandel, og ble, etter anke fra påtalemyndigheten, av Høyesterett ilagt 6 måneder fengsel som straff.

Om de generelle utgangspunktene for utmåling av straff for innsidehandel heter det i avsnitt (15)-(19) i dommen:

- " (15) *Straffebestemmelsen i verdipapirhandelloven § 14–3 første ledd, jf. § 2–1 første ledd første punktum, omfatter forhold av høyst ulikt innhold og alvor. Dette reflekteres i den vide strafferammen.*
- (16) *Ved vurderingen av straffutmålingen finner jeg det naturlig å ta utgangspunkt i det formål som verdipapirhandelloven skal tjene, og som er kommet til uttrykk i lovens § 1–1. Bakgrunnen for forbudet mot innsidehandel er at en sikker, ordnet og effektiv handel på dette området er en nødvendig forutsetning for at aktørene skal ha tillit til et verdipapirmarked. Både den mulighet for innsidehandel som er til stede, og det faktum at slik handel foregår, bidrar til å svekke denne tilliten og dermed til at verdipapirmarkedet fungerer dårligere. Dette vil igjen kunne svekke dette markedet som finansieringskilde for næringslivet.*
- (17) *Oslo børs har i en erklæring fremlagt under ankeforhandlingen i Høyesterett gitt uttrykk for at korrekt kursfastsettelse er et sentralt element i et velfungerende verdipapirmarked. Dette forutsetter at investorene har lik tilgang på kursrelevant informasjon. Slik informasjon kan ha meget stor*

- betydning for kursfastsettelsen, og offentliggjøring av innsideinformasjon kan påvirke kursnivået for en aksje betydelig. Dette innebærer at innsideinformasjon kan ha meget stor økonomisk verdi for den som besitter den. Misbruk av en slik informasjon kan dermed gi stor og meget rask gevinst.
- (18) Det fremgår av Oslo børss' erklæring at børsen har tatt i bruk anerkjente overvåkningssystemer, og at man har et stort internasjonalt kompetansesenter og en betydelig stab av ansatte som er spesialisert innen overvåkning. Aktiviteten på Oslo børs har økt kraftig i de siste årene. Daglig gjennomsnittlig verdi av alle handler over børs er vel 10 milliarder kroner per 1. juli 2006, mens den bare var vel en femtedel av dette for tre år tilbake. Misbruk av innsideinformasjon etterlater normalt få objektivt observerbare spor, og dette gjør oppdagelsesrisikoen langt mindre enn ved mer tradisjonelle vinningsforbrytelser. Fortsatt har svært få saker kommet til pådømmelse for domstolene.
- (19) Av betydning ved straffutmålingen er videre at det normalt vil dreie seg om veloverveide handlinger, begått av en aktør med innsikt, som handler rasjonelt i den hensikt å skaffe seg en uberettiget gevinst, eventuelt ved å unngå et tap som han ellers ville ha risikert å bli påført. Påtalemyndigheten har gjort gjeldende at straffen ved innsidehandel av noe omfang normalt må utmåles til ubetinget fengsel, idet verken bøter eller betinget fengsel kan forventes å ha nødvendig allmennpreventiv virkning. Jeg er enig i dette."

Så vidt retten kan se, gir Høyesterett i Sensedommen sin tilslutning til at de interesser som innsidereglene skal verne om, i lys av muligheten for stor og meget rask gevinst, og den lave risikoen for oppdagelse, tilsier at allmennpreventive hensyn skal gis betydelig gjennomslagskraft ved straffutmålingen.

Otrumkjennelsen - Rt. 2007 side 275 – gjaldt en investor som under hånden hadde fått kunnskap om at et selskap som leverte interaktive TV-systemer hadde inngått en større kontrakt med en hotellkjede. Før kontrakten ble offentliggjort gjennom børsmelding, kjøpte han 15 000 aksjer for vel 134 000 kroner i selskapet som leverte TV-systemene. Etter børsmeldingen solgte han aksjene med vel 40 000 kroner i gevinst. Han ble av lagmannsretten domfelt til 21 dager fengsel for innsidehandel. Høyesterett forkastet domfeltes anke over straffutmålingen. Så vidt retten kan se, ga Høyesterett i avgjørelsen sin tilslutning til de generelle sidene ved straffutmålingen for innsidehandel, slik de ble betont i Sensedommen, idet det heter i avsnitt (10)-(11):

- "(10) Ved straffutmålingen må det, som fremhevet i avsnitt 16 i 2006–dommen, tas utgangspunkt i lovens formål. Forbudet mot innsidehandel er begrunnet i «at en sikker, ordnet og effektiv handel på dette området er en nødvendig forutsetning for at aktørene skal ha tillit til et verdipapirmarked. Både den mulighet for innsidehandel som er til stede, og det faktum at slik handel foregår, bidrar til å svekke denne tilliten og dermed til at verdipapirmarkedet fungerer dårligere. Dette vil igjen kunne svekke dette markedet som finansieringskilde for næringslivet». Det bør videre vektlegges at oppdagelsesrisikoen ved innsidehandel er langt mindre enn ved mer tradisjonell vinningskriminalitet fordi misbruk av innsideinformasjon normalt etterlater få objektivt observerbare spor. Det er også vanskelig å tenke seg tiltak som vil kunne øke oppdagelsesrisikoen vesentlig. Innsidehandel dreier seg dessuten normalt om «veloverveide handlinger, begått av en aktør med innsikt, som handler rasjonelt i den hensikt å skaffe seg en uberettiget gevinst» jf. avsnitt 19 i dommen fra 2006.
- (11) De forhold som jeg her har pekt på, innebærer etter min mening at straffen

for innsidehandel av allmennpreventive hensyn normalt må fastsettes til ubetinget fengsel. Verken bøter eller betinget fengsel kan forventes å ha den nødvendige allmennpreventive effekt."

PR- rådgiverdommen – Rt. 2011 side 199 – gjaldt en medierådgiver som gjennom sitt arbeid som konsulent, ved tre anledninger misbrakte innsideinformasjon om selskaper han arbeidet for, ved at han gjennom tips til en bekjent, ansjoret vedkommende til å kjøpe aksjer i tråd med innsideinformasjonen. Ved den første anledningen kjøpte den som ble tipset aksjer for nær 3,8 millioner kroner, og hvor fortjenesten ble 936 000 kroner. Ved en andre anledning kjøpte vedkommende aksjer for nær 5.9 millioner kroner, og hvor fortjenesten ble 834 000 kroner. Ved den siste anledningen kjøpte vedkommende aksjer for i underkant av 1 million kroner, og hvor fortjenesten ble 145 000 kroner. Medierådgiverens venn tipset i sin tur en tredjemann som også kjøpte aksjer i tråd med innsideinformasjonen, men i mindre omfang. Etter anke til Høyesterett ble straffen for medierådgiveren satt til fengsel i 1 år og 6 måneder, hvor det vesentlige ble gjort betinget som følge av spesielle omstendigheter ved ankebehandlingen som hadde medført at det hadde gått uforholdsmessig lang tid frem til endelig dom. Medierådgiverens venn ble idømt 1 år og 4 måneders betinget fengsel, også var den betingede delen knyttet opp til det ekstraordinære tidsforløpet i tilknytning til ankebehandlingen. Høyesterett opprettholdt straffen på 8 måneder for tredjemannen i saken. Dommens generelle sider opprettholder uttalelser fra Sensedommen og Otrunkjennelsen. Retten kommer tilbake til det litt senere i fremstillingen.

Fondsforvalterdommen – Rt. 2009 side 22 – gjaldt en fondsforvalter som instruerte tre mellommenn i å legge inn kunstig lave salgstilbud på et børsnotert selskap i sluttauksjonen mot slutten av børsdagen på årets siste handelsdag, for på denne måten å manipulere markedet til å sette en kunstig lav kurs på aksjen. Dette ble gjort fordi verdipapirfondet hvor vedkommende arbeidet, hadde som strategi å foreta shortsalg. Ved å manipulere ned prisen på aksjen i sluttauksjonen, kunne vedkommende gjennom fondet kjøpe tilbake aksjer man tidligere hadde lånt og solgt, til en lavere kurs en hva de låne aksjene opprinnelig hadde blitt solgt for. I det konkrete tilfellet ville en lavere sluttkurs for vedkommende aksje innebære at fondets resultat for denne aksjen bedret seg med 1 000 000 kroner, hvilket også over tid ville ha betydning for forvalterens avlønning. Fondsforvalteren ble opprinnelig dømt til fengsel i 10 måneder, hvor straffen også var straff for et grovt trygdebedrageri. Han ble etter forsinkelser knyttet til ankebehandlingen idømt straffen som betinget reaksjon av lagmannsretten. Etter anke fra påtalemyndigheten ble straffen satt til 10 måneder fengsel i deldom, hvor det ble gitt soningsutsettelse for 120 dager. Avgjørelsen har betydelig interesse for de alminnelige føringer for utmåling av straff for kurs- og markedsmanipulasjon, idet det i avsnitt (14)-(26) heter:

"(14) Saken reiser spørsmål om hvilket straffenivå som bør gjelde ved domfellelse for kursmanipulering. Spørsmålet har ikke tidligere vært til behandling av Høyesterett. Derimot har Høyesterett to ganger tidligere behandlet straffutmålingen ved overtredelse av verdipapirhandellovens bestemmelse om innsidehandel, jf.. Rt-2006-1049 og Rt-2007-275. I sistnevnte dom uttalte Høyesterett i avsnitt 11 at «straffen for innsidehandel av allmennpreventive hensyn normalt må fastsettes til ubetinget fengsel. Verken bøter eller betinget fengsel kan forventes å ha den nødvendige allmennpreventive effekt». Økokrim hevder at tilsvarende betraktning må gjøres gjeldende ved

kursmanipulering. Domfelte bestrider dette, idet det hevdes at innsidehandel og kursmanipulering arter seg på ulike måter, og at ulike hensyn gjør seg gjeldende i de to sakskategorier. Både tingrettens og lagmannsrettens dommer kan forstås slik, i alle fall ved den form for kursmanipulering som vi her har med å gjøre. Jeg finner derfor grunn til innledningsvis å se nærmere på i hvilken grad de to dommene som gjaldt innsidehandel, vil kunne være retningsgivende for straffnivået ved kursmanipulering.

- (15) *Av verdipapirhandelloven § 14–3 fulgte at straffen for forsettlig eller uaktsom overtredelse av lovens bestemmelser om innsidehandel, § 2–1, og kursmanipulering, § 2–6, var bøter eller fengsel inntil seks år. I annet ledd var straffen satt til bøter eller fengsel inntil ett år for overtredelse av andre bestemmelser i loven som er belagt med straff, herunder bestemmelsen om god forretningsskikk i § 9–2.*
- (16) *Innsidehandel og kursmanipulering er med andre ord satt i en særstilling i forhold til andre bestemmelser i loven med hensyn til hvilken straffereaksjon som overtredelse kan medføre – for disse gjelder en forholdsvis høy strafferamme. Denne må ses på bakgrunn av lovens formål, som i § 1–1 er angitt «å legge til rette for sikker, ordnet og effektiv handel i finansielle instrumenter». Om betydningen av et velfungerende verdipapirmarked heter det i Ot.prp.nr..12 (2004–2005) side 5:*
«Verdipapirmarkedets hovedoppgave er å formidle kreditt og egenkapital. Dette bidrar til at samfunnets kapital kanaliseres dit den kaster mest av seg. Et effektivt verdipapirmarked bidrar til økt effektivitet i anvendelsen av samfunnets ressurser. Verdipapirmarkedet kan bare fungere etter hensikten hvis deltakerne har den nødvendige tillit til dets virkemåte.»
- (17) *Både i Rt–2006–1049 og i Rt–2007–275 er den samfunnsmessige betydningen av et velordnet verdipapirmarked og betydningen av tilliten til dette framhevet som et sentralt utgangspunkt ved straffutmålingen, jf. henholdsvis avsnitt 16 og avsnitt 10.*
- (18) *Virkningen av kursmanipulering er i NOU 1996:2 Verdipapirhandel, punkt 6.3.4.1 beskrevet slik:*
«En forutsetning for et effektivt verdipapirmarked er at brukerne har tillit til at handelen skjer til kurser som reflekterer de reelle markedskurser. Kursmanipulasjon kan føre til at kursen på verdipapirene ikke utelukkende gjenspeiler den reelle etterspørsel og tilbud i markedet. Kursmanipulasjon kan derfor føre til at en rekke beslutninger om kjøp og salg av verdipapirer blir fattet på et ufullstendig eller feil grunnlag. Investorene kan i så fall få redusert sin tillit til prisdannelsen i verdipapirmarkedet.»
- (19) *Også forbudet mot kursmanipulering har således som formål å verne om tilliten til verdipapirmarkedet.*
- (20) *Jeg viser dessuten til at det i punkt 12 i fortalet til EU-direktiv 2003/6/EF om innsidehandel og markedsmanipulasjon heter om begrepet markedsmissbruk:*
«Markedsmissbruk omfatter innsidehandel og markedsmanipulasjon. Lovgivningen mot innsidehandel og lovgivningen mot markedsmanipulasjon har samme formål, nemlig å sikre integriteten til finansmarkedene i Fellesskapet og styrke investorenes tillit til disse markedene. Det bør derfor vedtas kombinerte regler for å bekjempe både innsidehandel og markedsmanipulasjon. Ett enkelt direktiv vil sikre at de samme reglene for ansvarsfordeling, håndheving og samarbeid blir gjeldende i hele Fellesskapet.»
- (21) *Det må på denne bakgrunn kunne trekkes den slutning at selv om innsidehandel og kursmanipulering arter seg på ulike måter, har lovens*

- forbudsbestemmelser samme funksjon, nemlig å hindre undergraving av tilliten til handelen i verdipapirmarkedet, og dermed verne om verdipapirmarkedets funksjon som finansieringskilde for næringslivet.*
- (22) *Vi har her å gjøre med et område hvor forbudsbestemmelsene i det vesentlige er satt av hensyn til allmenne samfunnsverdier. En straffereaksjon vil da ofte være et viktig virkemiddel for å skape respekt for og etterlevelse av slike «spilleregler». Dette taler for at brudd på reglene må føre til en følbar reaksjon. De allmennpreventive hensyn har således hatt vesentlig betydning ved utmåling av straffen i innsidehandeltillfellene, og jeg kan vanskelig se at de skal ha mindre vekt ved overtredelse av forbudet mot kursmanipulering.*
- (23) *I de nevnte dommene om innsidehandel er det lagt vekt på at oppdagelsesrisikoen ved innsidehandel er langt mindre enn ved mer tradisjonell vinningskriminalitet, fordi misbruk av innsideinformasjon normalt etterlater få objektivt konstaterbare spor. Selv om Oslo Børs' overvåkingssystem oppdaget kursmanipuleringen i dette tilfellet, antar jeg at også denne type kriminalitet ofte kan være vanskelig å oppdage, tatt i betraktning det betydelige antallet transaksjoner som daglig finner sted på Oslo Børs. Et visst moment må derfor lav oppdagelsesrisiko være også ved straffutmåling ved kursmanipulering.*
- (24) *Når det så tas i betraktning at strafferammen er den samme, fengsel i seks år, må det etter min mening ligge til rette for at det straffenivået som gjelder ved innsidehandel, vil kunne gi føringer for straffutmålingen ved kursmanipulering.*
- (25) *Jeg finner det imidlertid ikke riktig, slik som i Rt–2007–275 avsnitt 11 for innsidehandel, å ta som generelt utgangspunkt at straffen for kursmanipulering normalt må fastsettes til ubetinget fengsel. Det forekommer meg at denne gruppen vil kunne være mer uensartet med hensyn til gjennomføringen enn det som er tilfelle for innsidehandel. Jeg viser til omtalen av begrepet markedsmanipulasjon i Ot.prp.nr..12 (2004–2005) punkt 10.6, hvor det heter:*
- «Markedsmanipulasjon kjennetegnes blant annet av at det ikke er snakk om en homogen forbrytelse i samme forstand som for eksempel et alminnelig tyveri. Det lar seg ikke gjøre innenfor fornuftige rammer å angi nøyaktig den forbudte gjerning fordi den kan bestå av så mange forskjellige objektive og subjektive elementer, og variasjoner og sammensetninger av slike. Derfor er lovgiver, det være seg på fellesskapsplan eller nasjonalt plan, primært henvist til å oppstille rettslige standarder og eventuelt understandarder om hva som kjennetegner den gjerning som forbys. Det vil kunne forekomme tilfeller som klart faller innenfor standardene, og andre tilfeller som ikke så klart faller innenfor.»*
- (26) *Etter dette må det avgjøres i det konkrete tilfellet om forholdene tilsier at det må idømmes en ubetinget fengselsstraff. Jeg tilføyer imidlertid at selv om bildet kan variere noe, må kursmanipulering av en viss alvorlighetsgrad normalt føre til ubetinget fengsel.*

I disse uttalelsene ligger at straffenivået for innsidehandel vil kunne gi veiledning ved utmåling av straff for kurs- og markedsmanipulasjon, idet straffebestemmelsene i bunn og grunn verner om den samme interessen og bestemmelsene har sammenfallende strafferamme, og hvor allmennpreventive hensyn gjør seg gjeldende i betydelig grad.

7.1.2.4 Nærmere om enkelte hensyn som er trukket frem i disse avgjørelsene

Foranlediget av at lovgiveren ved fastsettelsen av strafferammen for innsidehandel og markedsmanipulasjon, hadde sett hen til strafferammen ved andre grove formueforbrytelser, reiste det seg spørsmål om hvilken vekt vinningen av å handle med innsideinformasjon skulle ha ved straffutmålingen. At spørsmålet ble reist har sin årsak i at fullbyrdet forbrytelse mot innsidereglene og markedsmisbruksreglene vil kunne foreligge selv om vinning ikke er oppnådd.

I Sensedommen stod jevnføringen med andre grove formueforbrytelser og straffutmålingselementer som var kjent fra slike, sentralt. I avgjørelsen avsnitt (31) heter det blant annet:

"(31)

Ved vurderingen av hvilket nivå straffen bør ligge på ved straffbar innsidehandel, er det naturlig som et utgangspunkt å se hen til straffenivået ved andre straffbare handlinger som innsidehandel kan sammenlignes med. Straffen for utroskap er bøter eller fengsel inntil 3 år og inntil 6 år dersom utroskapen er grov. Ved denne avgjørelsen skal det særlig blant annet legges vekt på om handlingen har voldt betydelig økonomisk skade, og om den er forøvet ved brudd på den særlige tillit som følger med vedkommendes stilling. For bedrageri og underslag gjelder de samme strafferammer. Ved avgjørelsen av om forbrytelsen er grov skal det i begge tilfeller blant annet særlig legges vekt på om det er voldt betydelig økonomisk skade eller gjelder betydelig verdi, og om den skyldige har misbrukt sin stilling. Det kan være grunn til å legge vekt på tilsvarende momenter ved utmåling av straff for innsidehandel. Ut over dette legges vekt på at forbudet mot innsidehandel tar sikte på den offentlige interessen i å beskytte tilliten til omsetning av verdipapirer, jf. hva jeg tidligere har sagt om dette. [...]"

I Otrunkjennelsen bekrefter Høyesterett denne jevnføringen med straffenivået for andre grove formueforbrytelser, samtidig som det kommer uttalelser som gir støtte for at det ved straffutmålingen er større grunn til å se hen til størrelsen på plasseringen, fremfor utbyttet av den kriminelle handlingen, idet det heter i avsnitt (12)-(13):

"(12) For så vidt gjelder straffenivået er det i dommen fra 2006 uttalt at det er naturlig å se hen til andre straffbare handlinger som innsidehandel kan sammenlignes med, for eksempel utroskap, bedrageri og underslag. Denne uttalelse må antas å bygge på Ot.prp.nr.72 (1990–1991) hvor strafferammen ble foreslått skjerpet vesentlig. I proposisjonen på side 36 er tatt inn et sitat fra Finansdepartementets høringsnotat hvor departementet viser til strafferammene for grovt tyveri, grovt bedrageri og grovt underslag, og deretter uttaler:

«Ved avgjørelse av om et underslag er grovt skal det bl.a. legges vekt på om verdien av det underslåtte er betydelig eller om det er forøvd ved særlig brudd på den tillit som følger med vedkommendes stilling eller virksomhet, jf. strl. § 256. Finansdepartementet mener at de samme hensyn bør tillegges vekt ved utmåling av straff for overtredelse av forbudet mot misbruk av ikke offentliggjort informasjon, slik at både vedkommendes posisjon og høy mulig gevinst ved utnyttelse av informasjonen bør være momenter som fører til høy straff.»

(13) Slik jeg ser det, er det enkelte spesielle omstendigheter som må tillegges vekt ved straffutmålingen for innsidehandel. Normalt er det ikke noen som er fornærmet ved slik handel ettersom straffebudet tar sikte på å verne markedet. Størrelsen av det

konkrete utbyttet av den straffbare handelen bør etter mitt syn tillegges en mindre rolle enn ved de tradisjonelle formuesforbrytelsene. Størrelsen av gevinsten bestemmes også av når vedkommende beslutter å selge aksjene. Etter min mening er det større grunn til å se hen til størrelsen på plasseringen som ble foretatt på grunn av innsideopplysninger."

Så vidt retten kan se, er perspektivet fra Otrumkjennelsen videreført i Pr-rådgiverdommen, idet det der heter i avsnitt (32):

"(32) Det er i Sense-dommen understreket at formålet med forbudet mot innsidehandel er å sikre et velfungerende aksjemarked, jf. dommen avsnitt 16. Innsidereglene fastsetter spillereglene for de aktører som deltar i markedet, og skal bidra til at handel med verdipapir skjer på like vilkår og på en rettfærdig måte. Straffen skal sikre at spillereglene overholdes. Høyesterett har i Sense-dommen avsnitt 21 understreket at det er skjerpene ved straffutmålingen om overtredelsen av innsidereglene har karakter av tillitsbrudd. Det må ved straffutmålingen tas hensyn til det økonomiske omfanget av de straffbare forholdene, men i Otrum-kjennelsen avsnitt 13 er det understreket at det er større grunn til å se hen til investert beløp enn til den gevinst som er oppnådd. Samtidig må det ses hen til hvor stor grad av sikkerhet det er for at kursen vil påvirkes og til hvor stort utslag på kursen som kan forventes, jf. Otrum-kjennelsen avsnitt 14. Den relativt lave oppdagelsesrisikoen, og det at dette er en type lovbrudd som er vanskelig å bevise, tilsier at straffen bør være så streng at den har en klar allmennpreventiv effekt, jf. Sense-dommen avsnitt 19."

Som det fremgår av det som her gjengis fra PR-rådgiverdommen, under henvisning til avsnitt 14 i Otrum-kjennelsen, skal det ved straffutmålingen for innsidehandel likevel også sees hen til hvor eksakt innsideinformasjonen var, og hvor stor grad av sikkerhet det var for at kursen kunne påvirkes, og med hvilket ventelig utslag. I Otrumkjennelsen avsnitt (14) heter det om dette:

"(14) Arten av de aktuelle innsideopplysningene må også tillegges vekt. Etter verdipapirhandelloven § 2–2, slik bestemmelsen lyder etter en lovendring i 2005, er innsideinformasjon definert som presise opplysninger som er egnet til å påvirke kursen merkbart. Men det er store forskjeller på informasjon som tilfredsstillende lovens definisjon. Både hvor stor grad av sikkerhet det er for at kursen vil påvirkes og hvor stort utslag på kursen som kan forventes, må hensyntas."

I Fondsforvalterdommen – som gjaldt markedsmanipulasjon, var perspektivet et noe annet. Høyesterett avviste i den avgjørelsen at det var noe formildende moment at den økonomiske gevinsten ved handlingen ikke var umiddelbar, slik som ved innsidehandel, idet retten trakk frem betydningen av børskursen til en aksje er fastsatt på reelle markedsvilkår. Det heter i avsnitt (35)-(37):

"(35) Et moment som vil kunne ha vesentlig betydning for straffutmålingen, vil være hvilket skadepotensial kursmanipuleringen kunne ha for andre. Dette har sammenheng med at aksjekursene i seg selv er bærere av viktig informasjon. Om dette heter det i NOU 1996:2 i punkt 2.5.1.2:

«De gir signal om hvor kapitalen bør kanaliseres. Positiv kursutvikling kan være et signal om at selskapet driver virksomhet godt og er på rett vei. Negativ kursutvikling kan derimot være et signal om at selskapet bør omstrukturere og konsentrere seg om markeder der det har komparative fortrinn, og kanskje at det bør skifte ut ledelsen.»

(36) *I dette tilfellet viste sluttkursen på børsens siste dag en markert nedgang i verdien av Findexa-aksjene. Dette kunne gi markedet et falskt signal om en svakere tendens for selskapet, noe som kunne få innflytelse på den alminnelige interesse i å investere i aksjene. Beslutninger om kjøp og salg ville kunne bli truffet på feil grunnlag, noe som har betydning for den enkelte investor og de fond som hadde Findexa-aksjer i sin forvaltning. I ytterste konsekvens kunne den manipulererte kursnedgangen virke skadelig på Findexas kapitaltilgang – det være seg aksjeinnskudd eller kreditt. I denne forbindelse er det av interesse at den manipulererte kursnedgangen, etter det som er opplyst, representerte et fall i Findexas aksjeverdi på 363 millioner kroner. Som nevnt var motivasjonen for kursmanipuleringen ønske om å bedre rapporterings- og regnskapstallene for Y i konkurransen om investorer. Tilsvarende ville kursnedgangen få negativ virkning for rapporterings- og regnskapstallene for andre fond, som ikke i det vesentlige hadde investert «short» i aksjen.*

(37) *Siden kursmanipuleringen i dette tilfellet ble fanget opp av børsens overvåkingssystem, unngikk man slike skadevirkninger som jeg her har skissert. Dette kan ikke være avgjørende. For straffutmålingen er det av betydning at den kursmanipuleringen vi her står overfor, hadde potensial til å virke skadelig på en rekke vurderinger og beslutninger som har tilknytning til Findexa-aksjer."*

Retten antar således at gjerningspersonens umiddelbare eller langsiktige avkastning, vil være momenter av vekt også ved straffutmålingen ved markedsmanipulasjon. Men idet manipulasjonen enten har hatt eller kunne hatt betydning for kursutviklingen på vedkommende aksje, må retten ved straffutmålingen også ha et særlig blikk for ta med seg aktuelle eller potensielle skadevirkninger av markedsmanipulasjonen. Vår sak dreier seg heller ikke om enkeltstående manipulative handlinger, men om en omfattende virksomhet som har pågått over år, og hvor tillitsbruddet fra hovedtaltale overfor markedet og selskapet, som selskapets gründer, sentrale medarbeider, og tillitsperson, fremstår som totalt.

Retten antar således at de avgjørelser retten har vært gjennom i tilknytning til innsidehandel vil kunne ha en direkte overføringsverdi i forhold til straffutmålingen i tilknytning til nettopp innsidepostene. For den delen av straffutmålingen som angår straffen for markedsmanipulasjon, antar retten, i lys av Fondsforvalterdommen, at det vesentligste den kan ta med ved straffutmålingen i den foreliggende sak, er perspektivene for vektingen av ulikeartede hensyn som fremkommer i den avgjørelsen, hvor allmennpreventive hensyn skal tillegges betydelig vekt.

7.1.3 Hovedtaltales forhold opp mot kurs- og markedsmanipulasjon, brudd på meldeplikten og brudd på egenhandelreglene

Ved straffutmålingen for markedsmanipulasjon for hovedtaltale, bemerker retten at den forbryterske handling – har hatt et betydelig omfang, i forhold til antall enkelthandler, eksponering og varighet. Det dreier seg om over 1650 enkelthandler gjennom megler, som summert på handelsdager for hver enkelt av stråmennene innebærer 604 overtredelser av meldeplikten for hovedtaltale, for hans handler i eller opp mot Acta-aksjen. Ettersom en rekke av de medtaltales handler er foretatt samme dag, finner retten at antallet enkeltovertrædelser av meldeplikten for hovedtaltale er en del lavere, uten at det nøyaktige antallet har nevneverdig betydning for straffutmålingen, blant annet som følge av at det for hovedtaltale dreier seg om ett sammenhengende forhold. Den straffbare virksomheten har funnet sted i et tidsrom

som tilsvarer 960 børsdager og med en omsetning på over 3 milliarder kroner. Det vil si at i de 4 årene stråmannsarrangementet varte, ble ca. 10 % av omsetningen av Acta-aksjen på Oslo børs generert av hovedtaltale i det skjulte. Han har på denne måten utnyttet markedets manglende kunnskap om at det var han som handlet.

Retten har funnet at de medtaltales vedvarende aktivitet i aksjen gjennom kjøp og salg som stråmenn for hovedtaltale, har vært med på å opprettholde en likviditet i omsetningen av denne aksjen, som hatt betydning for kursutviklingen på aksjen i hele perioden, og som ikke kunne vært utført av hovedtaltale i eget navn.

I det hele tatt bærer hovedtaltales handlemåte preg av et grunnleggende tillitsbrudd, både i forhold til andre investorer som har investert i Acta-aksjen, men også i forholdet til selskapet, hvor han foruten å være en dominerende eier, i hele tiltaleperioden satt i sentrale stillinger eller var satt i selskapets styre. Fra hovedtaltales side har det således dreid seg om en langvarig tilsidesettelse av de grunnleggende markedsmekanismer som skal gi andre investorer mulighet for å kunne vurdere hva som vil være en korrekt prising av Acta-aksjen.

Alene omfanget av den kriminelle virksomhet av en tillitsperson i selskapet gir overtredelsen en så skjerpene karakter, at straffen av den grunn bør ligge opp mot taket på straffebudet.

Ytterligere skjerpene finner retten det planmessige preget hovedtaltales forbryterske virksomhet har hatt. Han har over tid har trukket inn seks stråmenn som han har foret med penger og instruksjoner om handel i eget navn, men for hovedtaltales regning og risiko. For hovedtaltale var bruken av medvirkere nødvendig for å kunne gjennomføre handlene i det skjulte. Selv om de medtaltale har medvirket frivillig og hovedsakelig ut fra personlige profittmotive, finner retten det særlig belastende for hovedtaltale at han har overtalt hver enkelt av de medtaltale til å bli med på et kriminelt opplegg, hvor nøkkelen til det straffbare nettopp ligger i at hovedtaltales rolle holdes skjult. I det hele finner retten at hovedtaltale, gjennom å bruke stråmenn som utad stod ansvarlig for eksponering i aksjemarkedet langt ut over hva deres egen privatøkonomi hadde forutsetning for å kunne tåle, har utvist betydelig hensynsløshet overfor til de medtaltale.

Retten kan ikke finne noen formildende omstendigheter ved hovedtaltales handlinger.

Retten antar at straffen for overtredelsen av verdipapirhandellovens bestemmelser om kurs- og markedsmannipulasjon, isolert sett kvalifiserer til fengsel i minst 5 år.

Strafferammen for overtredelsen av meldepliktreglene er etter loven inntil 1 års fengsel. Omfanget av overtredelsen av flaggeplikten korresponderer med omfanget av de handler i eller opp mot Acta-aksjen som hovedtaltale har gjennomført gjennom de medtaltale. Sett i lys av omfanget i tid og volum, og den planmessige måten overtredelsen, er gjennomført på antar retten at straffen for denne overtredelsen isolert sett kvalifiserer til fengsel i opp mot 1 år.

Hva særlig gjelder overtredelsene av egenhandelsreglene, hvor strafferammen for hvert av de to forholdene er bøter eller fengsel i 1 år, antar retten at straffen for hver enkelt av disse overtredelsene isolert sett kvalifiserer til en kortere fengselsstraff, uten at det er behov for å kvantifisere denne.

7.1.4 Hovedtaltates forhold opp mot innsidehandlene

Det er for hovedtaltate tre selvstendige overtredelser av forbudet mot innsidehandel som det skal utmåles straff for, jf. rettens standpunkt til forholdene inntatt i tiltalebeslutningen post II a), b) og c)

Felles for samtlige forhold er det tillitsbrudd i forhold til selskapet som innsidehandlene representerte. Innsideinformasjonen under post II a) og b) var informasjon som hovedtaltate var betrodd i egenskap av ledende ansatt i selskapet, mens innsideinformasjonen under post II c) var informasjon som hovedtaltate hadde tilgang til dels som styremedlem i selskapet, men også som aktør i prosessen på eiersiden. Det var således ingen tilfeldighet at hovedtaltate hadde tilgang til innsideinformasjonen han misbrakte ved de tre overtredelsene det skal utmåles straff for. Dette er skjerpene momenter ved straffutmålingen for hver enkelt av de tre overtredelsene.

Videre er det for samtlige forhold skjerpene at han har benyttet stråmennene til å gjennomføre innsidehandlene, idet det ved dette lå en klar spredningsfare for innsideinformasjon. For post II c) ligger det således også et tilskyndelsesansvar for den handel som Lunde gjorde gjennom Advize AS, og som lå utenfor Lundes stråmannrolle.

Som fremhevet i lovforarbeider og av Høyesterett, skal man ved straffutmålingen se hen til straffen for andre grove formueforbrytelser. Ved sammenligningen opp mot andre grove formueforbrytelser, skal det ved innsidehandel legges større vekt på plasseringens størrelse enn utbyttet fra handlingen, dog slik at man også skal se hen til det mulige utbyttet fra den kriminelle handlingen og hvor eksakt innsideinformasjonen var i forhold til utsikten for utbytte.

Ved hovedtaltates innsidehandel opp mot resultatfremleggelsen for Actas 4 kvartal 2004 – post II a) investerte hovedtaltate i samlet 1 869 000 Acta-aksjer gjennom medtaltate Nilsen og Lunde. Plasseringen hadde samlet verdi av 18 440 000 kroner. Ser man kursen på kjøpstidspunktet i lys av åpningskursen idet kvartalsresultatet ble kjent 11. februar 2005, innebærer det en verdiøkning på plasseringen med ca. 1 300 000 kroner. At plasseringen i det vesentlige var lånefinansiert, gjennom bruk av oppsamlingskonto, kan retten ikke se at har betydning ved straffutmålingen. Idet hovedtaltate kjente hovedinnholdet i kvartalstallene, vurderer retten informasjonen som eksakt i forhold til kursutviklingen.

Retten antar at straffen for overtredelsen av tiltalen post II a) isolert sett kvalifiserer til fengsel i minst 2 år for hovedtaltate.

Ved hovedtaltates innsidehandel opp mot Actas resultatvarsel 5. oktober 2007, solgte hovedtaltate gjennom medtaltate Nilsen, Lunde, Andersen, Nordbotn og Bondestad 8 215 600 Acta-aksjer og CFDer, til en samlet omsetningsverdi av ca. 218 000 000 kroner. Beparelsen i forhold til det umiddelbare kursfallet på Acta-aksjen etter at resultatvarselet ble offentlig kjent, utgjorde ca. 35 000 000 kroner. At det direkte innskutte beløp på marginkonto ved derivathandel er lavere enn den samlede eksponeringsverdien av plasseringen, tillegger retten begrenset vekt. Hovedtaltate

kjente ved nedsalget hovedinnholdet i resultatvarselet og innså dets betydning for kursutviklingen av aksjen.

Retten antar at straffen for overtredelsen av tiltalen post II b) isolert sett kvalifiserer til fengsel i minst 4 år for hovedtiltalte.

Ved hovedtaltaltes innsidehandel under oppkjøpsforhandlingene vinteren 2008, investerte hovedtiltalte gjennom de medtaltalte Lunde og Andersen i 1 648 500 Acta aksjer på termin, til en samlet børsverdi på ca. 32 000 000 kroner. I tillegg ansporet han Lunde til å kjøpe 269 000 Acta-aksjer på termin for egen regning og risiko gjennom Advize AS. Idet det ikke ble noe av oppkjøpet av Acta, ble det ikke aktualisert noen kursgevinst ved oppkjøpet. Utsikten var imidlertid en oppkjøpspremie som kjøperen gir for at han skal få kontroll over selskapet, og som ofte ligger på 30 % av børskursen før oppkjøpstilbudet blir offentlig kjent, hvilket leder til at den gevinstutsikt som lå i oppkjøpet kunne ligge på ca. 9 600 000 kroner. For hovedtiltalte var informasjonen konkret og reell, samtidig som det lå en usikkerhet i transaksjonen idet den potensielle byderen kunne velge å trekke seg, hvilket han også gjorde.

Retten antar at straffen for overtredelsen av tiltalen post II c) isolert sett kvalifiserer til fengsel i minst 3 år for hovedtiltalte.

7.1.5 Hovedtaltaltes forhold opp mot det ulovlige aksjonærlånet

Retten skal endelig utmåle straff for ett tilfelle av aksjonærlån i strid med reglene i aksjeloven §§ 8-7 første og annet ledd og 8-9 første ledd jf. § 19-1 første ledd, med 81 875 000 kroner, jf. rettens konklusjoner under behandlingen av tiltalebeslutningen post VI under skyldspørsmålet.

Strafferammen for overtredelsen er bøter eller, under skjerpende forhold, fengsel i inntil 1 år.

Retten finner det klart skjerpende at hovedtaltaltes uttak av vel 30 000 000 kroner første halvår 2008 frem til pågripelsen, i det vesentlige ble benyttet til å finansiere hovedtaltaltes øvrige kriminelle virksomhet og som i det vesentlige pådømmes i tilknytning til tiltalen post I, III og II c). For disse overføringene - og uttaket av 6 600 000 kroner i juli som ble benyttet til delbetaling av leilighetskjøp, har hovedtiltalte rent frem benyttet Spring Gruppens kassakreditt som sin egen lommebok, samtidig som likviditetssituasjonen i selskapet var prekær.

Hva særlig gjelder uttaket av 45 000 000 kroner fra selskapet i august 2008, som opprinnelig ble gjort som et ekstraordinært utbytte, kan retten ved straffutmålingen ikke se bort fra at dersom hovedtiltalte hadde brydd seg om å gjøre dette riktig, ved først å få på plass godkjente regnskaper for mor- og datterselskapet, med konsernbidrag fra mor til datter, ville det vært mulig å få det tilsvarende beløpet ut av Spring gruppen som utbytte, om enn på et senere tidspunkt. Når dette ikke ble gjort slik, og overtredelsen også var forsettlig fra hovedtaltaltes side, kan retten vanskelig se at handlingen har noen særlig formildende trekk i seg. Også ved denne overføringen har hovedtiltalte benyttet selskapets midler som sin egen lommebok.

Retten finner det klart at tidsforløpet, uttakens størrelse, fraværet av enhver sikkerhet eller likviditet til innfrielse av lånet, bruken av pengene, og selskapets vanskelige

økonomiske situasjon, innebærer at en står over for skjerpene forhold. Overtredelsen kvalifiserer derfor til en straff opp mot strafferammen på 1 års fengsel.

7.1.6 Formildende omstendigheter?

Som retten har vært inne på, foreligger det ingen formildende omstendigheter ved de handlinger som hovedtiltalte domfelles for. Tvert om, har retten i tiltaltes omfattende, langvarige og planmessige kriminelle aktiviteter stort sett bare funnet straffeskjerpene forhold.

Tiltalte har heller ikke kommet med noen innrømmelser i retten som kan aktualisere noen mildere bedømmelse ut fra tilståelsesregelen i straffeloven § 59 annet ledd eller de prinsipper bestemmelsen antas å bygge på.

Hovedtiltalte har gjort gjeldende at han bør innrømmes redusert straff som følge av den medieeksponering han har blitt til del etter at saken kom opp, samt den betydelige tid som det har tatt fra han ble pågrepet 16. juni 2008, til tiltale ble tatt ut 15. august 2011, og til hovedforhandlingen startet opp 30. januar 2012.

Retten tar først stilling til om tiden fra pågripelsen og frem til pådømmelsen innebærer et tidsforløp som medfører at domstolen enten skal eller bør hensynta dette i formildende retning ved straffutmålingen.

Verken hovedtiltaltes eller noen av de medtiltaltes forsvarere har anført at tidsforløpet innebærer noen overtredelse av statens forpliktelser etter EMK artikkel 6, om at borgeren har krav på å få en strafferettslig anklage avgjort "*within a reasonable time*". Retten antar konvensjonens krav må sees i lys av den enkelte saks omfang og kompleksitet. Dette er også lagt til grunn av Høyesterett i avgjørelsen inntatt i Rt. 2009 side 22, hvor det også er vist til avgjørelsen inntatt i Rt. 2006 side 1049.

Det gikk litt over 3 år fra pågripelsen til tiltalebeslutningen ble sendt retten. Det gikk deretter vel 5 måneder før hovedforhandlingen startet opp, hvor det var aktørenes behov og berammelsesplaner som lå til grunn for det vesentligste av tidsforløpet frem til hovedforhandlingen. Hovedforhandlingen varte deretter nær 5 kalendermåneder, og retten har brukt nær 5 måneder på å skrive dommen.

Sett hen til at det er 7 tiltalte, at det ikke foreligger tilståelse, og at bevisførselen bygger på indisierrekke opp til et meget stort antall aksjehandler gjennom de medtiltalte, hvor det foreligger lydbåndopptak av flertallet av meglersamtalene, kan retten ikke se at tiden det har tatt å etterforske og irtetteføre saken skal legges til grunn som stridende mot EMK artikkel 6. Det er ikke påvist unødvendig liggetid under etterforskningen. Retten kan ikke se at påtalemyndighetens bevisførsel har vært unødvendig omfattende, sett i lys av anklagen og påtalemyndighetens bevisbyrde. Konsekvensen av forsvarernes anførsler om tidsforløpet, vil for øvrig innebære at personer som gjør seg skyldig i alvorlige formueforbrytelser, skal kunne nyte godt av den tid som med nødvendighet vil medgå for å avdekke og irtetteføre denne typen samfunnsskadelig kriminalitet. Retten er etter dette kommet til at tidsforløpet i seg selv ikke gir grunnlag for noen formildende vurdering av hovedtiltaltes forhold ved straffutmålingen.

Retten går så over til å vurdere anførselen om at medieeksponeringen som har blitt hovedtiltalte til del, skal vektlegges i formildende retning ved straffutmålingen. Retten

legger for avgjørelsen til grunn at hovedtiltalte før pågripelsen i liten grad var medieeksponert, ut over sin eierposisjon og rolle i Acta, og som velgjører for fotballen på Randaberg. Det var stort sett finanspressen og lokalpressen som dekket disse to sidene av hans aktiviteter, og retten legger til grunn at denne begrensede oppmerksomheten om hans person var etter hovedtaltets eget ønske. Retten legger til grunn at pågripelsen, og siktelsen, som først alene gjaldt innsidehandel gjennom enkelte av de medtaltede, medførte et betydelig trykk mot hovedtiltalte fra løssalgspresen og etermediene, og at medieoppmerksomheten mot hovedtiltalte har vedvart i takt med sakens utvikling deretter, hovedsakelig på det lokale og regionale nivå, og i finanspressen på nasjonalt nivå.

Det alminnelige utgangspunktet i norsk rett er at medieeksponering i seg selv ikke skal lede til noen mildere bedømmelse av en tiltalt ved straffutmålingen. Retten viser om dette til avgjørelsen inntatt i Rt. 2002 side 478, som det også er henvist til i avgjørelsen inntatt i Rt. 2011 side 199. Det må etter disse avgjørelsene noe særskilt til for at belastningen ved mediepågang og medieomtale skal vektlegges i formildende retning ved straffutmålingen.

Retten finner at så vel den opprinnelige siktelsen, som sakens skikkelse etter tiltalebeslutningen, med nødvendighet ville lede til betydelig medieoppmerksomhet lokalt, regionalt og nasjonalt. Hovedtiltalte var på et tidspunkt en meget formuende mann. Dette var en formue som var skapt gjennom hans eierposisjon i Acta. Når det avdekkes at selskapets betydelige aksjonær over en årrekke har opptrådt i aksjen gjennom stråmenn; slektninger, venner og bekjente, for betydelige beløp, på en måte som både var uforenlig med hvordan en ansvarlig eier opptrer, og dertil i strid med straffsanksjonerte regler med lang strafferamme, er de belastninger som dette leder med seg i form av offentlighetens interesse, noe som hovedtiltalte må ta med som en naturlig følge av den kriminelle aktivitet han har bedrevet. Retten kan som nevnt ikke se at tiden det har tatt å få saken til en påtalemessig avgjørelse og irtetteført, innebærer noe konvensjonsbrudd i forhold til EMK.

Retten ser det likevel som klart uheldig at etterforskningsledelsen sensommeren 2008, ga uttrykk for at man antok at saken, slik den da stod, ville være klar for påtalemessig avgjørelse innen julen 2008. Retten legger til grunn at det var nye funn og ny forståelse av interaksjonen mellom hovedtiltalte og de medtaltede opp mot Acta-aksjen som ledet til at det ikke kom til påtalemessig avgjørelse til det angitte tidspunktet. Slik sett er det en klar forskjell mellom den foreliggende sak og de vurderinger som lå til grunn for at Høyesterett i avgjørelsen inntatt i Rt. 2009 side 22, lot et forlenget tidsforløp i pådømmelsen av et tilfelle av markedsmanipulasjon telle i formildende retning, idet forsinkelsen skyldes at man da etterforsket vedkommende for et isolert tilfelle av trygdebedrageri. I den foreliggende sak kommer mertiden som følge av ytterligere etterforskning i samme sakskompleks, hvor ingen forhold med rimelighet kunne pådømmes for seg på et tidligere tidspunkt.

Retten er etter dette kommet til at det ikke foreligger noen formildende hensyn av vekt ved straffutmålingen for hovedtiltalte, verken ved handlingene han domfelles for, for tidsforløpet fra pågripelse til dom i saken, eller ved den belastning mediernes oppmerksomhet om saken og hovedtaltets person utvilsomt har innebåret for hovedtiltalte og hans nærmeste familie.

7.1.7 Straffen

Som retten har vært igjennom, skal hovedtiltalte Fred Anton Ingebrigtsen svare for forsettlig, omfattende og langvarige, grove formueforbrytelser, hvor det ikke foreligger noen formildende omstendigheter av vekt ved straffutmålingen.

Idet retten viser til de vurderinger den har gjort av straffeleiet for hver enkelt overtredelse han skal svare for, og at straffen skal fastsettes samlet med grunnlag i skjerpingsregelen i straffeloven § 62, finner retten at straffen for hovedtiltalte Fred Anton Ingebrigtsen passende settes til **fengsel i 9 år**.

Ved soningen av straffen godskrives han 29 dager i varetektsfradrag.

7.2 MEDTILTALTE KÅRE NILSEN

7.2.1 Innledning

Retten skal for medtiltalte Kåre Nilsen utmåle straff for én medvirkningsovertredelse av kurs- og markedsmanipulasjonsforbudet, tiltalen post I a), to medvirkningsovertredelser av forbudet mot innsidehandel, tiltalen post II a) og b), én medvirkningsovertredelse av meldepliktreglene, tiltalen post III b), og to medvirkningsovertredelser av egenhandelreglene, tiltalen post IV b) og post V b).

Ved samtlige overtredelser har Nilsen handlet som forsettlig medvirker til hovedmannen Fred Anton Ingebrigtsens overtredelser. Samtlige overtredelser er fortsatte overtredelser, med det omfang som retten har redegjort for ved behandlingen av Nilsens forhold under hver enkelt post i tiltalen.

Strafferammen for Nilsens overtredelser er den samme som for hovedtaltaltes overtredelser, idet retten viser til omtalen av denne og anvendelsen av straffeloven § 62 første ledd i tilknytning til hovedtaltaltes forhold. Idet det foreligger sammenstøt av forbrytelser vil således den høyeste straff som etter loven kan idømmes Nilsen være fengsel i 12 år.

De generelle straffutmålingsmomenter som retten har gjennomgått under straffutmålingen for hovedtiltalte, gjør seg også gjeldende under det konkrete skjønn. Retten skal foreta ved straffutmålingen for hver enkelt av de medtaltalte.

Påtalemyndigheten har nedlagt påstand om at Nilsen dømmes til fengsel i 6 år.

7.2.2 Medvirkningen til markedsmanipulasjon, brudd på meldeplikten og brudd på egenhandelreglene

Som medvirker vil Nilsen bare bli strafferettslig bedømt for sitt bidrag til hovedmannens samlede forhold. I dette ligger at Nilsen medvirkningsansvar opp mot markedsmanipulasjon og brudd på meldepliktreglene i utgangspunktet skal knyttes opp til de 195 handelsdager han selv eller gjennom aksjeselskaper han kontrollerte har handlet som stråmann for hovedtiltalte over en periode på 4 år. Ved disse handlingene i eller opp mot Acta-aksjen, omsatte Nilsen for ca. 970 000 000 kroner. Allerede varigheten og omfanget av Nilsens kriminelle medvirkning til hovedtaltaltes overtredelser av disse bestemmelsene, tilsier en meget alvorlig bedømmelse av

Nilsens forhold. Retten vektlegger at i den anledning også at Nilsen i denne tiden, hvor han opprettet aksjeselskaper som han handlet igjennom, etablerte kundeforhold i flere meglerhus, og var i daglig kontakt med meglerhusene opp mot Acta-aksjen, viste et fast og stabilt forbrytersk forsett over lang tid. Retten vektlegger også at Nilsen, gjennom å være stråmann, også innså at hovedtaltalte ikke kunne omgå verdipapirhandelens bestemmelser uten å benytte stråmenn. Nilsens bidrag var således nødvendig for at hovedtaltalte kunne gjennomføre de handler opp mot Acta-aksjen, som ble foretatt gjennom Nilsen eller selskaper han kontrollerte.

Nilsen opptrådte også som mellommann for hovedtaltalte opp mot styringen og finansieringen av medtaltaltes Bondestads handler som stråmann for hovedtaltalte. Han var også mellommann ved en rekke pengeoverføringer fra hovedtaltalte til de øvrige medtaltalte, unntatt Bø. Gjennom sin rolle som mellommann medvirket Nilsen til å holde hovedtaltaltes samlede dekkoperasjon i gang og bidro til å holde dennes rolle skjult. Idet Nilsen selv var stråmann for hovedtaltalte, og for øvrig bidro med å styre Bondestad som stråmann for hovedtaltalte, innså han der og da at han overførte penger til personer som hadde stråmannsrolle for hovedtaltalte opp mot Acta-aksjen. Alvoret i og straffverdigheten av hans medvirkningsansvar i tilknytning til markedsmanipulasjon og brudd på meldeplikten må også sees i lys av dette.

Nilsens medvirkning til hovedtaltaltes overtredelse av egenhandelreglene, tiltalen post IV og V, har i det samlede bildet liten betydning ved straffutmålingen.

Retten antar at straffen for Nilsens medvirkning til hovedtaltaltes overtredelse av markedsmanipulasjonsforbudet og dennes overtredelse av meldeplikten, samlet sett tilsier en straff av fengsel i 4 år.

7.2.3 Medvirkning til to tilfeller av innsidehandel

Som medvirker til hovedtaltaltes innsidehandler under tiltalebeslutningen post II a) og b), vil Nilsens strafferettslige ansvar også være avgrenset til hans bidrag til hovedmannens samlede forhold. Under post II b) vil det for øvrig være et skjerpene moment at Nilsen, for hovedtaltalte, styrte de innsidehandler som ble gjennomført i Bondestads navn.

Nilsens medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel slik angitt under behandlingen av tiltalen post II a) var kjøp av 1 000 000 Acta-aksjer dagen før resultatfremleggelsen, til en samlet beholdningsverdi på 10 500 000 kroner, og med et umiddelbart gevinstpotensial for hovedtaltalte på ca. 600 000 kroner idet resultatet ble offentliggjort den påfølgende dag. Selv om retten ikke har lagt til grunn at Nilsen selv hadde kunnskap om tallene, innså han på gjerningstiden at hovedtaltalte satt med presis informasjon, og som var motiverende for at hovedtaltalte der og da instruerte Nilsen til å handle aksjene. Med kunnskap om disse forhold, og med kunnskap om hovedtaltaltes tilknytning til selskapet, har Nilsen også hatt et selvstendig bidrag til hovedtaltaltes illojalitet overfor selskapet og markedet, idet handelen ikke kunne vært gjennomført av hovedtaltalte alene. Retten antar at dette forholdet isolert bedømt, tilsier straff av fengsel i opp mot 2 år for Nilsen.

Nilsens medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel slik angitt under behandlingen av tiltalen post II b) var salg av Acta-derivater bestående av terminkontrakter og CFDer tilsvarende 4 123 200 Acta-aksjer som stod i JMT AS med en omsetningsverdi på ca.

101 000 000 kroner, og med en umiddelbar besparelse ca. 16 700 000 kroner i forhold til den umiddelbare kursnedgangen idet resultatvarselet ble offentlig kjent,

Videre bistod han hovedtaltale som mellommann opp mot Bondestads nedsalg av 1 694 600 Acta-aksjer fra terminkontrakter som stod på denne for ca. 40 000 000 kroner, og med et en umiddelbar besparelse på ca. 6 500 000 kroner i forhold til den umiddelbare kursnedgangen idet resultatvarselet ble offentlig kjent.

Selv om retten ikke har lagt til grunn at Nilsen selv hadde presis kunnskap til tallene, innså han på gjerningstiden at hovedtaltale satt med presis informasjon, som var motiverende for at hovedtaltale der og da instruerte Nilsen i å selge aksjene og medvirke til at også Bondestads aksjer ble solgt. Med kunnskap om disse forhold, og med kunnskap om hovedtaltales tilknytning til selskapet, har Nilsen også hatt et selvstendig bidrag til hovedtaltales illojalitet overfor selskapet og markedet, idet handelen ikke kunne vært gjennomført av hovedtaltale alene. Retten antar at dette forholdet isolert bedømt, tilsier straff av fengsel i opp mot 4 år for Nilsen.

7.2.4 Formildende omstendigheter?

Som retten har vært inne på, foreligger det ingen formildende omstendigheter ved de handlinger som medtaltale Nilsen domfelles for. Tvert om, har retten i hans omfattende, langvarige og planmessige kriminelle aktiviteter, stort sett bare funnet straffeskjerpene forhold.

Medtaltale Nilsen har heller ikke kommet med noen innrømmelser i retten som kan aktualisere noen mildere bedømmelse ut fra tilståelsesregelen i straffeloven § 59 annet ledd eller de prinsipper bestemmelsen antas å bygge på.

Medtaltale Nilsens forsvarere har, på samme måte som hovedtaltales forsvarere, gjort gjeldende at Nilsen bør innrømmes redusert straff som følge av den medieeksponering han har blitt til del etter at saken kom opp, samt den betydelige tid som det har tatt fra han ble pågrepet 16. juni 2008, til tiltale ble tatt ut 15. august 2011, og til saken ble berammet 30. januar 2012.

Retten viser de tilsvarende drøftelser i forhold til hovedtaltale, og kan heller ikke se at det i forhold til medtaltale Nilsen foreligger grunnlag for at tiden det har tatt å etterforske og iretteføre saken mot ham, eller medieeksponeringen i forbindelse med saken, skal lede til mildere straffreaksjon mot Nilsen. Han har for øvrig blitt utsatt for langt mindre medieeksponering enn hovedtaltale, og den kan ikke sees som mer omfattende enn hva han måtte regne med som følge av å ha innlatt seg med hovedtaltale som stråmann for denne.

7.2.5 Straffen

Som retten har vært igjennom, skal medtaltale Kåre Nilsen svare for forsettlig medvirkning til omfattende, langvarige, og planmessige grove formueforbrytelser, hvor det ikke foreligger noen formildende omstendigheter av vekt ved straffutmålingen.

Idet retten viser til de vurderinger den har gjort av straffeletet for hver enkelt overtredelse han skal svare for, og at straffen skal fastsettes samlet med grunnlag i skjerpingsregelen i straffeloven § 62, finner retten at straffen for medtaltale Kåre Nilsen passende settes til **fengsel i 6 år**.

Ved soningen av straffen godskrives han 29 dager i varetektsfradrag.

7.3 MEDTILTALTE LARS AUDUN LUNDE

7.3.1 *Innledning*

Retten skal for medtiltalte Lars Audun Lunde utmåle straff for én medvirkningsovertredelse av kurs- og markedsmanipulasjonsforbudet, tiltalen post I c), tre medvirkningsovertredelser av forbudet mot innsidehandel, tiltalen post II a), b) og c), én medvirkningsovertredelse av meldepliktreglene, tiltalen post III c), og to medvirkningsovertredelser av egenhandelreglene, tiltalen post IV c) og post V c). Ved samtlige overtredelser har Lunde handlet som forsettlig medvirker til hovedmannen Fred Anton Ingebrigtsens overtredelser, samtidig som han i tilknytning til post II c) også har handlet på innsideinformasjon fra hovedtiltalte for egen regning og risiko. Samtlige overtredelser er fortsatte overtredelser, med det omfang som retten har redegjort for ved behandlingen av Lundes forhold under hver enkelt post i tiltalen.

Strafferammen for Lundes overtredelser er den samme som for hovedtaltaltes overtredelser, idet retten viser til omtalen av denne og anvendelsen av straffeloven § 62 første ledd i tilknytning til hovedtaltaltes forhold. Idet det foreligger sammenstøt av forbrytelser vil således den høyeste straff som etter loven kan idømmes Lunde være fengsel i 12 år.

De generelle straffutmålingsmomenter som retten har gjennomgått under straffutmålingen for hovedtiltalte, gjør seg også gjeldende under det konkrete skjønn retten skal foreta ved straffutmålingen for hver enkelt av de medtiltalte.

Påtalemyndigheten har nedlagt påstand om at Lunde dømmes til fengsel i 6 år.

7.3.2 *Medvirkningen til markedsmanipulasjon, brudd på meldeplikten og brudd på egenhandelreglene*

Som medvirker vil Lunde bli strafferettslig bedømt for sitt bidrag til hovedmannens samlede forhold. I dette ligger at Lundes medvirkningsansvar opp mot markedsmanipulasjon og brudd på meldepliktreglene i utgangspunktet skal knyttes opp til de 426 handelsdager han selv eller gjennom aksjeselskaper han kontrollerte handlet som stråmann for hovedtiltalte over en periode på nær 4 år. Ved disse handlene i eller opp mot Acta-aksjen omsatte Lunde selv eller gjennom Varhei Invest AS for 1,1 milliarder kroner. Allerede varigheten og omfanget av Lundes kriminelle medvirkning til hovedtaltaltes overtredelser, tilsier en meget alvorlig bedømmelse av Lundes forhold. Retten vektlegger i den anledning at Lundes medvirkning hadde et meget profesjonelt preg. Han kanaliserte det vesentligste av stråmannsvirksomheten gjennom et aksjeselskap han kontrollerte, etablerte kundeforhold i flere meglerhus, og ansatte en tidligere megler til å bistå seg med forvaltningen og regnskapsføringen av den delen av hovedtaltaltes Acta-portefølje som ble frontet av Lunde. Disse forhold viser at Lunde over tid opererte med et fast forbrytersk forsett. Retten vektlegger dessuten at Lunde gjennom å være stråmann for hovedtiltalte også innså at hovedtiltalte ikke kunne omgå verdipapirhandelens bestemmelser uten å benytte stråmenn. Lundes bidrag var således helt nødvendig for at hovedtiltalte skulle kunne gjennomføre de handler opp mot Acta-aksjen, som ble foretatt gjennom Lunde og Varhei Invest AS.

Lundes medvirkning til hovedtaltals overtredelse av egenhandelreglene, tiltalen post IV og V, har i det samlede bildet marginal betydning ved straffutmålingen.

Retten antar at straffen for Nilsens medvirkning til hovedtaltals overtredelse av markedsmanipulasjonsforbudet og dennes overtredelse av meldeplikten, samlet sett tilsier en straff av fengsel i 4 år.

7.3.3 Medvirkning til tre tilfeller av innsidehandel

Som medvirker til hovedtaltals innsidehandler under tiltalebeslutningen post II a), b) og c), vil Lundes strafferettslige ansvar også være avgrenset til sitt bidrag til hovedmannens samlede forhold.

Lundes medvirkning til hovedtaltals innsidehandel, slik angitt under behandlingen av tiltalen post II a), var kjøp av 869 000 Acta-aksjer dagene før resultatfremleggelsen, til en samlet beholdningsverdi på 7 900 000 kroner, og med et umiddelbart gevinstpotensial for hovedtaltale på 981 000 kroner idet resultatet ble offentliggjort 11. februar 2005. Selv om retten ikke har lagt til grunn at Lunde selv hadde detaljert kunnskap til tallene, innså han på gjerningstiden at hovedtaltale satt med presis informasjon, og som var motiverende for at hovedtaltale der og da instruerte Lunde i å handle aksjene. Med kunnskap om disse forhold, og med kunnskap om hovedtaltals tilknytning til selskapet, har Lunde også hatt et selvstendig bidrag til hovedtaltals illojalitet overfor selskapet og markedet, idet handelen ikke kunne vært gjennomført av hovedtaltale alene. Retten antar at dette forholdet isolert bedømt, tilsier straff av fengsel i opp mot 2 år for Lunde.

Lundes medvirkning til hovedtaltals innsidehandel slik angitt under behandlingen av tiltalen post II b) var salg av 1 719 000 Acta-aksjer på terminkontrakter som stod i Varhei Invest AS, med en omsetningsverdi på ca. 42 000 000 kroner, og med en umiddelbar besparelse ca. 6 600 000 kroner i forhold til den umiddelbare kursnedgangen idet resultatvarselet ble offentlig kjent.

Selv om retten ikke har lagt til grunn at Lunde selv hadde presis kunnskap til tallene, innså han på gjerningstiden at hovedtaltale satt med presis informasjon, og som var motiverende for at hovedtaltale der og da instruerte Lunde i å selge aksjene. Med kunnskap om disse forhold, og med kunnskap om hovedtaltals tilknytning til selskapet, har Lunde også hatt et selvstendig bidrag til hovedtaltals illojalitet overfor selskapet og markedet, idet handelen ikke kunne vært gjennomført av hovedtaltale alene. Retten antar at dette forholdet isolert bedømt, tilsier straff av fengsel i minst 3 år for Lunde.

Lundes medvirkning til hovedtaltals innsidehandel slik angitt under behandlingen av tiltalebeslutningen post II c) var kjøp av 424 500 Acta aksjer på termin gjennom Varhei Invest, til en børsverdi på nær 8 000 000 kroner. Videre handlet Lunde utenom stråmannsavtalen 269 000 Acta-aksjer gjennom Advize AS på innsideinformasjon fra hovedtaltale, til en børsverdi på nær 5 000 000 kroner. Gevinstpotensialet i tilknytning til et oppkjøp av Acta ville ventelig ha ligget i en oppkjøpspremie på inntil 30 % av børsverdien, dvs. inntil ca. 3 900 000 kroner. Som gjennomgått under bevisbedømmelsen, var Lunde på gjerningstiden informert om status i oppkjøpsforhandlingene. I investeringen lå likevel et spekulasjonselement, idet det på det tidspunktet ikke forelå noe bud på selskapet fra oppkjøpsfondet. Også i tilknytning til hovedtaltals innsidehandel bidro Lunde aktivt til hovedtaltals illojalitet overfor

selskapet, idet hovedtiltaltes handler ikke kunne ha vært gjennomført av hovedtiltalte alene. Retten antar at dette forholdet isolert bedømt, tilsier straff av fengsel i opp mot 2 år for Lunde.

7.3.4 Formildende omstendigheter?

Som retten har vært inne på, foreligger det ingen formildende omstendigheter ved de handlinger som hovedtiltalte domfelles for. Tvert om, har retten i tiltaltes omfattende, langvarige og planmessige kriminelle aktiviteter stort sett bare funnet straffeskjerpende forhold.

Medtiltalte Lunde har heller ikke kommet med noen innrømmelser i retten som kan aktualisere noen mildere bedømmelse ut fra tilståelsesregelen i straffeloven § 59 annet ledd eller de prinsipper bestemmelsen antas å bygge på.

Medtiltalte Lundes forsvarere har, på samme måte som hovedtiltaltes forsvarere, gjort gjeldende at Lunde bør innrømmes redusert straff som følge av den medieeksponering han har blitt til del etter at saken kom opp, samt den betydelige tid som det har tatt fra han ble pågrepet 16. juni 2008, til tiltale ble tatt ut 15. august 2011, og til saken ble berammet 30. januar 2012.

Retten viser de tilsvarende drøftelser i forhold til hovedtiltalte, og kan heller ikke se at det i forhold til medtiltalte Lunde foreligger grunnlag for at tiden det har tatt å etterforske og iretteføre saken mot ham, eller medieeksponeringen i forbindelse med saken skal lede til mildere straffreaksjon mot Lunde. Han har for øvrig blitt utsatt for langt mindre medieeksponering enn hovedtiltalte, og den kan ikke sees som mer omfattende enn hva han måtte regne med som følge av å ha innlatt seg med hovedtiltalte som stråmann for denne.

7.3.5 Straffen

Som retten har vært igjennom, skal medtiltalte Lars Audun Lunde svare for forsettlig medvirkning til omfattende, langvarige, og planmessige grove formueforbrytelser, hvor det ikke foreligger noen formildende omstendigheter av vekt ved straffutmålingen.

Idet retten viser til de vurderinger den har gjort av straffeletet for hver enkelt overtredelse han skal svare for, og at straffen skal fastsettes samlet med grunnlag i skjerpingsregelen i straffeloven § 62, finner retten at straffen for medtiltalte Lars Audun Lunde passende settes til **fengsel i 6 år**.

Ved soningen av straffen godskrives han 1 dag i varetektsfradrag.

7.4 MEDTILTALTE KNUT HELGE NORDBOTN

7.4.1 Innledning

Retten skal for medtiltalte Knut Helge Nordbotn utmåle straff for én medvirkningsovertredelse av kurs- og markedsmanipulasjonsforbudet, tiltalen post I f), én medvirkningsovertredelse av forbudet mot innsidehandel, tiltalen post II b), og én medvirkningsovertredelse av meldepliktreglene, tiltalen post III f). Ved samtlige overtredelser har Nordbotn handlet som forsettlig medvirker til hovedmannen Fred Anton Ingebrigtsens overtredelser. Samtlige overtredelser er fortsatte overtredelser, med det omfang som retten har redegjort for ved behandlingen av Nordbotns forhold under hver enkel post i tiltalen.

Strafferammen for Nordbotns overtredelser er den samme som for hovedtaltets overtredelser, idet retten viser til omtalen av denne og anvendelsen av straffeloven § 62 første ledd i tilknytning til hovedtaltets forhold. Idet det foreligger sammenstøt av forbrytelser vil således den høyeste straff som etter loven kan idømmes Nordbotn være fengsel i 12 år.

De generelle straffutmålingsmomenter som retten har gjennomgått under straffutmålingen for hovedtaltalte, gjør seg også gjeldende under det konkrete skjønn. Retten skal foreta ved straffutmålingen for hver enkelt av de medtaltalte.

Påtalemyndigheten har nedlagt påstand om at Nordbotn dømmes til fengsel i 5 år.

7.4.2 Medvirkningen til markedsmanipulasjon, brudd på meldeplikten og brudd på egenhandelreglene

Som medvirker vil Nordbotn bli strafferettslig bedømt for sitt bidrag til hovedmannens samlede forhold. I dette ligger at Nordbotns medvirkningsansvar opp mot markedsmanipulasjon og brudd på meldepliktreglene skal i utgangspunktet knyttes opp til de 147 handelsdager som han gjennom Material Management AS handlet som stråmann for hovedtaltalte over en periode på nær 2½ år. Ved disse handlene i eller opp mot Acta-aksjen omsatte Nordbotn Acta-aksjer gjennom Material Management AS for 639 000 000 kroner. Allerede varigheten og omfanget av Nordbotns kriminelle medvirkning til hovedtaltets overtredelser av disse bestemmelsene, tilsier en meget alvorlig bedømmelse av hans forhold. Retten vektlegger i den anledning at Nordbotns medvirkning hadde et visst profesjonelt preg. Han kanaliserte stråmannsvirksomheten gjennom et aksjeselskap han kontrollerte. Han etablerte kundeforhold i flere meglerhus som han pleide jevnlig kontakt med opp mot Acta-aksjen. Disse forhold viser at Nordbotn over tid opererte med et fast forbrytersk forsett. Retten vektlegger dessuten at Nordbotn, gjennom å være stråmann for hovedtaltalte, også innså at hovedtaltalte ikke kunne omgå verdipapirhandellovens bestemmelser uten å benytte stråmenn, hvorpå Nordbotns bidrag var helt nødvendig for at hovedtaltalte skulle kunne gjennomføre de handler opp mot Acta-aksjen, som ble foretatt gjennom selskapet Nordbotn kontrollerte.

Retten antar at straffen for Nordbotns medvirkning til hovedtaltets overtredelse av markedsmanipulasjonsforbudet og dennes overtredelse av meldeplikten, samlet sett tilsier en straff av fengsel i minst 3 år.

7.4.3 Medvirkning til ett tilfelle av innsidehandel

Som medvirker til hovedtaltets innsidehandel under tiltalebeslutningen post II b) vil Nordbotns strafferettslige ansvar også være avgrenset til sitt bidrag til hovedmannens samlede forhold.

Nordbotns medvirkning til hovedtiltaltes innsidehandel slik angitt under behandlingen av tiltalen post II b) var salg av 1 229 400 Acta-aksjer på terminkontrakter som stod i Material Management AS, med en omsetningsverdi på ca. 30 000 000 kroner, og med en umiddelbar besparelse ca. 4 700 000 kroner i forhold til den umiddelbare kursnedgangen idet resultatvarselet ble offentlig kjent.

Selv om retten ikke har lagt til grunn at Nordbotn selv hadde presis kunnskap til tallene, innså han på gjerningstiden at hovedtiltalte satt med presis informasjon, og som var motiverende for at hovedtiltalte der og da instruerte Nordbotn i å selge aksjene. Med kunnskap om disse forhold, og med kunnskap om hovedtiltaltes tilknytning til selskapet, har Nordbotn også hatt et selvstendig bidrag til hovedtiltaltes illojalitet overfor selskapet og markedet, idet handelen ikke kunne vært gjennomført av hovedtiltalte alene. Retten antar at dette forholdet isolert bedømt, tilsier straff av fengsel i 3 år for Nordbotn.

7.4.4 Formildende omstendigheter?

Som retten har vært inne på, foreligger det ingen formildende omstendigheter ved de handlinger som Nordbotn domfelles for. Tvert om, har retten i tiltaltes omfattende, langvarige og planmessige kriminelle aktiviteter stort sett bare funnet straffeskjerpene forhold.

Medtiltalte Nordbotn har heller ikke kommet med noen innrømmelser under hovedforhandlingen som kan aktualisere noen mildere bedømmelse ut fra tilståelsesregelen i straffeloven § 59 annet ledd eller de prinsipper bestemmelsen antas å bygge på. Retten har ved bevisbedømmelsen riktignok vektlagt den erkjennelse Nordbotn kom i politiforklaringer etter pågripelsen i juni 2008, om at han handlet aksjer for hovedtiltaltes regning og risiko, og med avtale om overskuddsdeling. Idet Nordbotn under hovedforhandlingen med styrke fragikk denne delen av politiforklaringen, og endog på aldeles sviktende grunnlag anførte at han var blitt utsatt for utilbørlig avhørsmetoder fra politiets side, kan ikke retten se at han ved straffutmålingen skal nyte godt av sin umiddelbare forklaring om hovedtiltaltes reelle tilknytning til Acta-porteføljen som lå i Material Management AS.

Vedrørende saksbehandlingstiden og medieeksponering som mulig formildende omstendigheter ved den konkrete straffutmålingen, viser retten til drøftelsen av de tilsvarende spørsmål i forhold til hovedtiltalte og de medtiltalte Nilsen og Lunde. Retten kan heller ikke se at det i forhold til medtiltalte Nordbotn foreligger grunnlag for at tiden det har tatt å etterforske og irettføre saken mot ham, eller medieeksponeringen i forbindelse med saken, skal lede til mildere straffreaksjon mot Nordbotn. Han har for øvrig blitt utsatt for langt mindre medieeksponering enn hovedtiltalte, og den kan ikke sees som mer omfattende enn hva han måtte regne med som følge av å ha innlatt seg med hovedtiltalte som stråmann for denne.

7.4.5 Straffen

Som retten har vært igjennom, skal medtiltalte Knut Helge Nordbotn svare for forsettlig medvirkning til omfattende, langvarige, og planmessige grove formueforbrytelser, hvor det ikke foreligger noen formildende omstendigheter av vekt ved straffutmålingen.

Idet retten viser til de vurderinger den har gjort av straffeleiet for hver enkelt overtredelse han skal svare for, og at straffen skal fastsettes samlet med grunnlag i skjerpingsregelen i straffeloven § 62, finner retten at straffen for medtiltalte Knut Helge Nordbotn passende settes til **fengsel i 4 år og 6 måneder**.

Ved soningen av straffen godskrives han 4 dager i varetektsfradrag.

7.5 MEDTILTALTE OSKAR ANDERSEN

7.5.1 Innledning

Retten skal for medtiltalte Oskar Andersen utmåle straff for to medvirkningsovertredelser av kurs- og markedsmanipulasjonsforbudet, tiltalen post I d) og e), to medvirkningsovertredelser av forbudet mot innsidehandel, tiltalen post II b) og c), to medvirkningsovertredelser av meldepliktreglene, tiltalen post III d) og c), og én medvirkningsovertredelse av egenhandelreglene, tiltalebeslutningen post V d). Ved samtlige overtredelser har Andersen handlet som forsettlig medvirker til hovedmannen Fred Anton Ingebrigtsens overtredelser. Samtlige overtredelser er fortsatte overtredelser, med det omfang som retten har redegjort for ved behandlingen av Andersens forhold under hver enkel post i tiltalen.

Strafferammen for Andersens overtredelser er den samme som for hovedtaltals overtredelser, idet retten viser til omtalen av denne og anvendelsen av straffeloven § 62 første ledd i tilknytning til hovedtaltals forhold. Idet det foreligger sammenstøt av forbrytelser vil således den høyeste straff som etter loven kan idømmes Andersen være fengsel i 12 år.

De generelle straffutmålingsmomenter som retten har gjennomgått under straffutmålingen for hovedtaltalte, gjør seg også gjeldende under det konkrete skjønn retten skal foreta ved straffutmålingen for hver enkelt av de medtiltalte.

Påtalemyndigheten har nedlagt påstand om at Andersen dømmes til fengsel i 4 år.

7.5.2 Medvirkningen til markedsmanipulasjon, brudd på meldeplikten og brudd på egenhandelreglene

Som medvirker vil Andersen bli strafferettslig bedømt for sitt bidrag til hovedmannens samlede forhold. I dette ligger at Andersens medvirkningsansvar opp mot markedsmanipulasjon og brudd på meldepliktreglene i utgangspunktet skal knyttes opp til de 114 handelsdager han i eget navn og i navnet til ektefellen handlet som stråmann for hovedtaltalte over to perioder med ca. 3 års samlet varighet. Ved disse handlene i eller opp mot Acta-aksjen omsatte Andersen Acta-aksjer for 450 000 000 kroner. Allerede varigheten og omfanget av Andersens kriminelle medvirkning til hovedtaltals overtredelser av disse bestemmelsene, tilsier en meget alvorlig bedømmelse av Andersens forhold. Disse forhold viser at Andersen over tid opererte med et fast forbrytersk forsett. Retten vektlegger dessuten at Andersen, gjennom å være stråmann for hovedtaltalte, også innså at hovedtaltalte ikke kunne omgå verdipapirhandelens bestemmelser uten å benytte stråmenn, hvorpå Andersens bidrag var helt nødvendig for at hovedtaltalte skulle kunne gjennomføre de handler som Andersen foresto opp mot Acta-aksjen.

Retten har ikke i særlig grad vektlagt at det som følge av det tidsmessige oppholdet som var mellom hans to perioder som stråmann, dreier seg om to medvirkningsovertredelser av reglene om markedsmanipulasjon, og om to medvirkningsovertredelser av meldepliktreglene. Arten av handlingene er de samme og det var også den underliggende stråmannsavtalen mellom Andersen og hovedtiltalte. Det skjerpene i dette som vektlegges under straffutmålingen, er at Andersen ved den andre perioden, på ny tok et selvstendig valg om igjen å gå inn i aksjen som stråmann for hovedtiltalte, fremfor å avstå fra ny kriminalitet.

Retten kan ikke se at medvirkningen til overtredelsen av egenhandelreglene har nevneverdig betydning ved straffutmålingen.

Retten antar at straffen for Andersens medvirkning til hovedtaltates overtredelse av markedsmanipulasjonsforbudet og dennes overtredelse av meldeplikten, samlet sett tilsier en straff av fengsel i minst 3 år.

7.5.3 Medvirkning til to tilfeller av innsidehandel

Som medvirker til hovedtaltates innsidehandel under tiltalebeslutningen post II b) og c) vil Andersens strafferettslige ansvar også være avgrenset til hans bidrag til hovedmannens samlede forhold.

Andersens medvirkning til hovedtaltates innsidehandel, slik angitt under behandlingen av tiltalen post II b), var salg av 550 000 Acta-aksjer på terminkontrakter, med en omsetningsverdi på ca. nær 14 000 000 kroner. Realiseringen av aksjene på innsideinformasjon innebar en umiddelbar besparelse på ca. 4 700 000 kroner, i forhold til den umiddelbare kursnedgangen på aksjen idet resultatvarselet ble offentlig kjent.

Selv om retten ikke har lagt til grunn at Andersen selv hadde presis kunnskap til tallene, innså han på gjerningstiden at hovedtiltalte satt med presis informasjon, og som var motiverende for at hovedtiltalte der og da instruerte Andersen i å selge aksjene. Med kunnskap om disse forhold, og med kunnskap om hovedtaltates tilknytning til selskapet, har Andersen også hatt et selvstendig bidrag til hovedtaltates illojalitet overfor selskapet og markedet, idet handelen ikke kunne vært gjennomført av hovedtiltalte alene. Retten antar at dette forholdet isolert bedømt, tilsier straff av fengsel i minst 2 år for Andersen.

Andersens medvirkning til hovedtaltates innsidehandel slik angitt under behandlingen av tiltalebeslutningen post II c) var kjøp av 1 175 000 Acta-aksjer på termin, til en børsverdi på nær 20,5 millioner kroner. Gevinstpotensialet i tilknytning til et oppkjøp av Acta ville ventelig ha ligget i en oppkjøpspremie på inntil 30 % av børsverdien, dvs. inntil ca. 6 millioner kroner. Som gjennomgått under bevisbedømmelsen, var Andersen på gjerningstiden informert om status i oppkjøpsforhandlingene. I investeringen lå likevel et spekulasjonselement, idet det på det tidspunktet ikke forelå noe bud på selskapet fra oppkjøpsfondet. Også i tilknytning til hovedtaltates innsidehandel bidro Andersen aktivt til hovedtaltates illojalitet overfor selskapet, idet hovedtaltates handler ikke kunne ha vært gjennomført av hovedtiltalte alene. Retten antar at dette forholdet isolert bedømt, tilsier straff av fengsel i minst 2 år for Andersen.

7.5.4 Formildende omstendigheter?

Som retten har vært inne på, foreligger det ingen formildende omstendigheter ved de handlinger som hovedtiltalte domfelles for. Tvert om, har retten i tiltaltes omfattende, langvarige og planmessige kriminelle aktiviteter stort sett bare funnet straffeskjerpene forhold.

Medtiltalte Andersen har heller ikke kommet med noen innrømmelser under hovedforhandlingen som kan aktualisere noen mildere bedømmelse ut fra tilståelsesregelen i straffeloven § 59 annet ledd eller de prinsipper bestemmelsen antas å bygge på.

Vedrørende spørsmål i tilknytning til saksbehandlingstiden og medieeksponering som mulig formildende omstendigheter ved den konkrete straffutmålingen, viser retten til den tilsvarende drøftelse tilsvarende drøftelser i forhold til hovedtiltalte og for de øvrige medtiltalte. Retten kan ikke se at det i forhold til medtiltalte Andersen foreligger grunnlag for at tiden det har tatt å etterforske og iredteføre saken mot ham, eller medieeksponeringen i forbindelse med saken, skal lede til mildere straffreaksjon mot ham. Han har for øvrig blitt utsatt for langt mindre medieeksponering enn hovedtiltalte, og den kan ikke sees som mer omfattende enn hva han måtte regne med som følge av å ha innlatt seg med hovedtiltalte som stråmann for denne.

7.5.5 Straffen

Som retten har vært igjennom, skal medtiltalte Oskar Andersen svare for forsettlig medvirkning til omfattende, langvarige, og planmessige grove formueforbrytelser, hvor det ikke foreligger noen formildende omstendigheter av vekt ved straffutmålingen.

Idet retten viser til de vurderinger den har gjort av straffeletet for hver enkelt overtredelse han skal svare for, og at straffen skal fastsettes samlet med grunnlag i skjerpingsregelen i straffeloven § 62, finner retten at straffen for medtiltalte Oskar Andersen passende settes til **fengsel i 4 år**.

Ved soningen av straffen godskrives han 17 dager i varetektsfradrag.

7.6 MEDTILTALTE JOHNNY BONDESTAD

7.6.1 Innledning

Retten skal for medtiltalte Johnny Bondestad utmåle straff for én medvirkningsovertredelse av kurs- og markedsmanipulasjonsforbudet, tiltalen post I i), én medvirkningsovertredelse av forbudet mot innsidehandel, tiltalen post II b), og én medvirkningsovertredelse av meldepliktreglene, tiltalen post III i). Ved samtlige overtredelser har Bondestad handlet som forsettlig medvirker til hovedmannen Fred Anton Ingebrigtsens overtredelser. Samtlige overtredelser er fortsatte overtredelser, med det omfang som retten har redegjort for ved behandlingen av Bondestads forhold under hver enkel post i tiltalen.

Strafferammen for Bondestads overtredelser er den samme som for hovedtiltaltes overtredelser, idet retten viser til omtalen av denne og anvendelsen av straffeloven § 62 første ledd i tilknytning til hovedtiltaltes forhold. Idet det foreligger sammenstøt av forbrytelser vil således den høyeste straff som etter loven kan idømmes Bondestad være fengsel i 12 år.

De generelle straffutmålingsmomenter som retten har gjennomgått under straffutmålingen for hovedtaltalte, gjør seg også gjeldende under det konkrete skjønn retten skal foreta ved straffutmålingen for hver enkelt av de medtaltalte.

Påtalemyndigheten har nedlagt påstand om at Bondestad dømmes til fengsel i 4 år.

7.6.2 Medvirkningen til markedsmanipulasjon, brudd på meldeplikten og brudd på egenhandelreglene

Som medvirker vil Bondestad bli strafferettslig bedømt for sitt bidrag til hovedmannens samlede forhold. I dette ligger at Andersens medvirkningsansvar opp mot markedsmanipulasjon og brudd på meldepliktreglene i utgangspunktet skal knyttes opp til de 53 handelsdager han i eget navn handlet som stråmann for hovedtaltalte over en periode på 1 ½ år. Ved disse handlene i eller opp mot Acta-aksjen omsatte Bondestad Acta-aksjer for 252 000 000 kroner. Allerede varigheten og omfanget av Bondestads kriminelle medvirkning til hovedtaltaltes overtredelser av disse bestemmelsene, tilsier en meget alvorlig bedømmelse av Bondestads forhold. Disse forhold viser at Bondestad over tid opererte med et fast forbrytersk forsett. Retten vektlegger dessuten at Bondestad, gjennom å være stråmann for hovedtaltalte, også innså at hovedtaltalte ikke kunne omgå verdipapirhandellovens bestemmelser uten å benytte stråmenn, hvorpå Bondestads bidrag var nødvendig for at hovedtaltalte skulle kunne gjennomføre disse handlene opp mot Acta-aksjen.

Retten kan ikke se at medvirkningen til overtredelsen av egenhandelreglene har nevneverdig betydning ved straffutmålingen.

Retten antar at straffen for Bondestads medvirkning til hovedtaltaltes overtredelse av markedsmanipulasjonsforbudet og dennes overtredelse av meldeplikten, samlet sett i utgangspunktet tilsier en straff av fengsel i 3 år.

Retten vil nedenfor komme inn på om det foreligger formildende omstendigheter ved overtredelsen og forhold ved Bondestads livssituasjon som for øvrig bør tilsi en mildere strafferettslig reaksjon mot ham.

7.6.3 Medvirkning til ett tilfelle av innsidehandel

Som medvirker til hovedtaltaltes innsidehandel under tiltalebeslutningen post II b) vil Bondestads strafferettslige ansvar også være avgrenset til sitt bidrag til hovedmannens samlede forhold.

Bondestads medvirkning til hovedtaltaltes innsidehandel slik angitt under behandlingen av tiltalen post II b) var salg av 1 694 000 Acta-aksjer på terminkontrakter, med en omsetningsverdi på ca. 40 000 000 kroner, og med en umiddelbar besparelse på ca. 6 500 000 kroner i forhold til den umiddelbare kursnedgangen idet resultatvarselet ble offentlig kjent.

Selv om retten ikke har lagt til grunn at Bondestad selv hadde presis kunnskap til tallene, innså han på gjerningstiden at hovedtaltalte satt med presis informasjon, og som var motiverende for at hovedtaltalte gjennom Nilsen der og da instruerte Bondestad i å selge aksjene. Med kunnskap om disse forhold, og med kunnskap om hovedtaltaltes tilknytning til selskapet, har Bondestad også hatt et selvstendig bidrag til hovedtaltaltes illojalitet overfor selskapet og markedet, idet handelen ikke kunne

vært gjennomført av hovedtaltale alene. Retten antar at dette forholdet isolert bedømt, tilsier straff av fengsel i minst 2 år for Bondestad.

Retten vil nedenfor komme inn på om det foreligger formildende omstendigheter ved overtredelsen, eller forhold ved Bondestads livssituasjon for øvrig som bør tilsi en mildere strafferettslig reaksjon mot ham.

7.6.4 Formildende omstendigheter?

Som retten har vært inne på, foreligger det heller ikke for Bondestads handlinger i utgangspunktet spesielle formildende omstendigheter. Retten har for Bondestad, som for de andre medtaltale, stort sett funnet at den langvarige forsettlig medvirkningen til stråmannsaktiviteten peker klart i retning av et fast forbrytersk forsett.

Det er likevel enkelte forhold som tilsier at Bondestads medvirkningshandling kommer i et noe annet lys enn de øvrige medtaltale.

Retten har ved gjennomgangen av Bondestads meglersamtaler, på den ene siden funnet det utvilsomt at Bondestad skjønnte at han var delaktig i en lyssky virksomhet drevet av hovedtaltale. På den andre siden viser Bondestads lettsindige uttalelser om det nettverket han anførte å være en del av, at han manglet den grunnleggende forbryterske profesjonalitet som normalt skal til for å holde dekkhistorien gående. Slik er det også en gåte for retten at meglerhuset Orion ikke allerede etter sine første kontakter med Bondestad rapporterte hans handler inn for Finanstilsynet.

Selv om økonomisk vinning for ham selv også var et motiv for Bondestads medvirkning, viser hans lettsindige uttalelser i meglersamtalene at han ikke var forespeilet noe betydelig vederlag for å opptre som stråmann for hovedtaltale. Den vesentligste motivasjonsfaktoren for Bondestads medvirkning synes i det store og det hele å ha vært hans beundring for halvbroren Fred Anton Ingebrigtsen og dennes suksess i forretningslivet.

Tiltaltes helse og familiesituasjon har normalt liten vekt ved straffutmålingen. Det vises til at det er de allmennpreventive hensyn som skal være de førende ved straffutmålingen for de overtredelser han domfelles for. Bevisførselen har likevel vist at Bondestads nærmeste familie står overfor ekstraordinære utfordringer dersom han må sone en lengre straff i fengsel.

Retten antar at de forhold som her er gjennomgått bør lede til en noe mildere bedømmelse av Bondestads forhold under straffutmålingen.

Bondestad har under hovedforhandlingen benyttet seg av retten til å ikke å avgi forklaring. Hans politiforklaring ble derfor lest opp i retten, uten at det fremkom noen tilståelse der. Det er således ikke grunnlag for noen mildere bedømmelse av Bondestads forhold ut fra tilståelsesregelen i straffeloven § 59 annet ledd eller de prinsipper bestemmelsen antas å bygge på. At Bondestad var den som i meglersamtaler har gitt mest opplysninger om stråmannsvirksomheten, har retten allerede vektlagt i formildende retning som manglende profesjonalitet fra Bondestads side.

Vedrørende spørsmål i tilknytning til saksbehandlingstiden og medieeksponering som mulig formildende omstendigheter ved den konkrete straffutmålingen, viser retten til de tilsvarende drøftelser i forhold til hovedtaltale og for de øvrige medtaltale. Retten

kan ikke se at det i forhold til medtiltalte Bondestad er grunnlag for at tiden det har tatt å etterforske og iretteføre saken mot ham, eller medieeksponeringen i forbindelse med saken, skal lede til mildere straffreaksjon mot Bondestad. Han har for øvrig blitt utsatt for langt mindre medieeksponering enn hovedtiltalte, og den kan ikke sees som mer omfattende enn hva han måtte regne med som følge av å ha innlatt seg med hovedtiltalte som stråmann for denne.

7.6.5 Straffen

Som retten har vært igjennom, skal medtiltalte Johnny Bondestad svare for forsettlig medvirkning til omfattende, langvarige, og planmessige grove formueforbrytelser. Ved straffutmålingen vektlegger retten i formildende retning at det forhold at Bondestads medvirkning fremstod som mindre profesjonell, og at han i mindre grad antas å ha handlet med personlig vinning for øyet. Videre vektlegges i formildende retning de ekstraordinære vanskeligheter Bondestads nærmeste familie vil møte ved hans fravær under soning.

Idet retten for øvrig viser til de vurderinger den har gjort av straffelet for hver enkelt overtredelse han skal svare for, og at straffen skal fastsettes samlet med grunnlag i skjerpingsregelen i straffeloven § 62, finner retten at straffen for medtiltalte Johnny Bondestad passende settes til **fengsel i 2 år**.

Ved soningen av straffen godskrives han 1 dag i varetektsfradrag.

7.7 MEDTILTALTE ODD INGE BØ

Medtiltalte Odd Inge Bø skal som nevnt frifinnes for forholdene omhandlet i tiltalen post I h) og i post III h).

Retten skal utmåle straff for én medvirkningsovertredelse av forbudet mot kurs- og markedsmanipulasjon, tiltalen post I g), og én medvirkningsovertredelse av meldepliktreglene, tiltalen post III g).

De generelle straffutmålingsmomenter som retten har gjennomgått under straffutmålingen for hovedtiltalte, gjør seg også gjeldende under det konkrete skjønn retten skal foreta ved straffutmålingen for hver enkelt av de medtiltalte.

Som medvirker vil Bø bli strafferettslig bedømt for sitt bidrag til hovedmannens samlede forhold. I dette ligger at Bø medvirkningsansvar opp mot markedsmanipulasjon og brudd på meldepliktreglene i utgangspunktet skal knyttes opp til de 23 handelsdager han i eget navn og gjennom Spelt AS handlet som stråmann for hovedtiltalte over en periode på et knapt år. Ved disse handlingene opp mot Acta-aksjen omsatte Bø Acta-aksjer for 125 000 000 kroner. Strafferettslig står en ved begge overtredelsene overfor sammenhengene forhold.

Påtalemyndigheten har nedlagt påstand om at Bø dømmes til fengsel i 1 år.

Som retten har vært inne på, foreligger det ingen formildende omstendigheter ved de handlinger som medtiltalte Bø domfelles for. Retten har konkret vurdert hvorvidt det forhold at Bø av egen vilje avsluttet stråmannsvirksomheten for hovedtiltalte, skal vektlegges til gunst for ham. Retten antar at det i begrenset grad er rom for det, idet heller ikke Bø på noen måte har forklart seg sannferdig om realiteten i stråmannsarrangementet. At Bø etter hvert så det uholdbare i situasjonen og trakk seg

ut, innebærer ellers at det samlede omfang av hans kriminelle medvirkning til hovedtaltets forgåelser blir mer avgrenset enn de øvrige medtaltets forhold.

Vedrørende spørsmål i tilknytning til saksbehandlingstiden og medieeksponering som mulig formildende omstendigheter ved den konkrete straffutmålingen, viser retten tilsvarende drøftelser i forhold til hovedtaltalte og de øvrige medtaltalte. Bø kom for øvrig langt senere inn i saken enn de øvrige tiltalte, og har blitt utsatt for begrenset medieeksponering. Den medieeksponering som likevel har blitt Bø til del, kan ikke sees som mer omfattende enn hva han måtte regne med som følge av å ha innlatt seg med hovedtaltalte som stråmann for denne.

Under anvendelse av straffeloven § 62 settes straffen passende til **fengsel i 1 år**.

Ved soningen av straffen godskrives han 1 dag i varetektsfradrag.

8 INNDRAGNING

8.1 LOVENS ORDNING

Det følger av straffeloven § 34 første ledd første punktum jf. § 37d første ledd, at utbytte av en straffbar handling som hovedregel "*skal*" inndras til fordel for statskassen. Dette er en bestemmelse som retten skal anvende av eget tiltak, uavhengig av om påtalemyndigheten i den enkelte straffesak har nedlagt påstand om inndragning eller ikke.

Lovens ordning er dessuten slik at det er bruttoutbyttet ved en straffbar handling som skal inndras, og at det for så vidt er uten betydning om utbyttet senere er forbrukt eller gått tapt.

Inndragningsreglene gir således foranledning til å vurdere om det skal gis dom for inndragning av blant annet gevinster som hovedtaltalte eller de medtaltalte har oppebåret gjennom den kriminelle virksomhet de nå domfelles for, selv om utbyttet i en stor utstrekning senere har gått tapt gjennom verdinedgangen på Acta-aksjen som utbyttet ble reinvestert i.

I den foreliggende sak har påtalemyndigheten ikke nedlagt påstand om inndragning. Standpunktet er av påtalemyndigheten ikke begrunnet nærmere, hvilket retten finner klart utilfredsstillende, all den tid påtalemyndigheten har fremhevet at retten uansett må anvende inndragningsbestemmelsene av eget tiltak.

Det følger for øvrig av straffeloven § 34 første ledd annet punktum at "*Ansvar*et kan likevel reduseres eller falle bort i den grad retten mener at inndragning vil være klart urimelig." Retten må også ta denne bestemmelsen i betraktning ved vurderingen av om det helt eller delvis skal treffes avgjørelse om inndragning av utbytte overfor noen av de domfelte.

8.2 ANVENDELSEN AV INNDRAGNINGSBESTEMMELSENE OVERFOR MEDTILTALTE KÅRE NILSEN, LARS AUDUN LUNDE, KNUT HELGE NORDBOTN OG JOHNNY BONDESTAD

Retten antar at unntaket i straffeloven § 34 første ledd annet punktum vil være anvendelig overfor samtlige medtaltalte, unntatt Andersen og Bø. De handler de medtaltalte har gjennomført har vært som stråmenn for hovedtaltalte, og det

umiddelbare økonomiske utbyttet av handlingene har derfor tilkommet hovedtaltale. Utbyttet har dels blitt reinvestert i Acta-aksjer for hovedtaltale på stråmannens hånd, og hvor verdiene har forvitret og blitt borte som følge av gearingen som lå i bruken av terminkontrakter på fallende aksjekurser. Dette samtidig som de medtaltale Nilsen, Lunde, Nordbotn og Bondestad, har blitt stående med et reelt gjeldsansvar overfor meglerhusene for handler de har utført som stråmenn for hovedtaltale. Så langt retten kan se, er dette gjeldsansvaret langt større enn den andel av utbyttet som ut fra det underliggende forhold skulle tilfalle disse medtaltale. Hva særlig gjelder Lundes anførte krav overfor hovedtaltale, eventuelt overfor Sunny Beach, vedrørende kjøpet av Las Chapas, anser retten dette kravet som fiktivt.

Retten finner således ikke grunnlag for å idømme inndragning overfor de medtaltale Nilsen, Lunde, Nordbotn og Bondestad.

8.3 ANVENDELSEN AV INNDRAGNINGSGLENE OVERFOR MEDTILTALTE OSKAR ANDERSEN

Oskar Andersen har i retten forklart at han opptrådte i Acta-aksjen ut fra en underliggende avtale om at halvparten av overskuddet skulle tilkomme ham. Han hadde heller ingen nedside i stråmannsarrangementet, og han var påpasselig med å hente inn penger fra hovedtaltale i tilknytning til investeringene, og solgte ut dersom det ikke kom penger. Andersen har således intet gjeldsansvar overfor meglerhusene som er foranlediget av stråmannsvirksomheten til fordel for hovedtaltale.

Noe fullstendig regnskap over utbyttet av stråmannsaktiviteten som har tilflytt Andersen foreligger ikke, og retten må her foreta et forsvarlig skjønn. Retten må også ta i betraktning at Andersen våren 2008 fikk overført 3 000 000 kroner fra hovedtaltale til bruk til Acta-investeringer, men som ikke ble forbrukt, og at han ved det avsluttende nedsalget av Acta-terminer fikk tilbakeført 1 240 000 kroner fra marginkonto i meglerhuset. Av disse midlene stod det i juni 2008 nær 5 000 000 kroner på Andersens konto hos DNB. Retten ser ikke bort fra at betydelige deler av innstående på konto reelt var penger som tilkom hovedtaltale, men som praktisk sett ble "innelåst" i Andersens sfære etter politiaksjonen 16. juni 2008.

Retten treffer i lys av disse forhold avgjørelse om å inndra 5 000 000 kroner fra Andersen, som utbytte av de straffbare handlinger som domfellelsen angår, jf. straffeloven § 34 første ledd.

8.4 ANVENDELSEN AV INNDRAGNINGSGLENE OVERFOR MEDTILTALTE ODD INGE BØ

Odd Inge Bø gikk ut av stråmannsvirksomheten med om lag 13 000 000 kroner i brutto gevinst, hvorav ca. 3 000 000 kroner privat og ca. 10 000 000 kroner gjennom Spelt AS. Selv om retten ikke har innsikt i hvilken godtgjørelse som skulle tilkomme Bø som stråmann for hovedtaltale, legger retten til grunn at det vesentligste av utbyttet skulle tilkomme hovedtaltale. At Bø ikke overførte pengene til hovedtaltale, kan retten bare forklare ved at Bø ikke tok risikoen på at det underliggende forholdet dem i mellom skulle kunne avdekkes. Retten ser det som symptomatisk at det vesentligste av gevinsten ble reinvestert i Acta-produkter.

Spelt AS ble opprettet med penger hentet fra utbytte fra Acta-investeringer som Bø hadde innvunnet som stråmann for hovedtaltale, og aktiviteten i selskapet har i det

vesentlige vært knyttet til den fortsatte stråmannsaktiviteten for hovedtaltale. Retten antar derfor at vilkårene for inndragning av samtlige aksjer i Spelt AS, som er på Odd Inge Bøs hånd, i prinsippet er innfridd, jf. straffeloven § 34 og 35. Idet fremlagte regnskaper viser at investeringene i Spelt opp mot Acta har gått dårlig, finner retten det ikke tjenlig å inndra aksjene.

Retten bemerker at Bø tok en personlig gevinst på ca. 3 000 000 kroner idet han våren 2006 overførte Acta-derivatene til Spelt. Han tok deretter ut 1 million i utbytte fra selskapet, og ga seg selv lønn på samlet over 600 000 kroner over to år, og fremlagte regnskaper viser at det fortsatt er igjen verdier i Spelt.

Retten finner i lys av ovennevnte at det vil være i overensstemmelse med inndragningsregelen i straffeloven § 34 å treffe avgjørelse om inndragning av utbytte fra Bø. Inndragningsbeløpet settes til 5 000 000 kroner.

8.5 ANVENDELSEN AV INNDRAGNINGSREGLENE OVERFOR HOVEDTILTALTE FRED ANTON INGEBRIGTSEN

Retten finner at det er svært lite av utbyttet av hovedtaltales kriminelle virksomhet som er igjen på hans hånd, ettersom det som kom fra de medtaltale stort sett gikk med til å holde den samme kriminelle virksomhet gående frem til de siste aksjene ble tvangssolgt. Hovedtaltale sitter også med et betydelig gjeldsansvar til meglerhus etter garantistillelser til fordel for de posisjoner han hadde plassert gjennom flere av de medtaltale. I tillegg kommer gjeldsansvar overfor andre tredjemenn, for lånopptak til å holde stråmannsvirksomheten gående. Det er heller ikke verdier av betydning i hans aksjeselskaper.

Under saken har det imidlertid vært betydelig oppmerksomhet knyttet til overføringen av 22 000 000 kroner som Lars Lunde sommeren 2007 foretok til hovedtaltales spanske konti, og som retten etter bevisførselen har lagt til grunn ble skutt inn i hovedtaltales spanske aksjeselskap Sunny Beach Real Estates S.L., og der benyttet til erverv av tomten *las Chapas* i Marbella. Tomten, som er den eneste eiendelen i selskapet, er ubeheftet, og det samme er aksjene. Retten ser her bort fra Lars Lundes fiktive krav overfor selskapet for det samme beløpet. Fremfor å rette et inndragningskrav mot selskapet, finner retten at det er grunnlag for å inndra hovedtaltales aksjer i selskapet til fordel for statskassen, jf. straffeloven § 34 og 34a. Det treffes således avgjørelse om inndragning mot hovedtaltale i tråd med dette.

9 SAKSOMKOSTNINGER

9.1 PLIKTEN TIL Å SVARE SAKSOMKOSTNINGER

Påtalemyndigheten har nedlagt påstand om at hver enkelt av de tiltalte dømmes til å erstatte en andel av sakens omkostninger fastsatt etter rettens skjønn.

Om domfeltes plikt til å svare for sakens omkostninger heter det i straffeprosessloven § 436 første ledd, første og annet punktum:

"§ 436. Blir siktede dømt eller mortifikasjon gitt i offentlig sak, bør siktede i regelen pålegges å erstatte staten nødvendige omkostninger ved saken. Særlig bør en siktet som kan bebreides for under forfølgningen å ha opptrådt slik at omkostningene er blitt høyere enn ellers nødvendig, pålegges å erstatte meromkostningene. [...]."

Lovens hovedordning er således at den som domfelles i en straffesak, skal ilegges saksomkostningsansvar overfor staten for statens nødvendige omkostninger ved saken. Retten kan ikke se at det er grunnlag for gjøre unntak for lovens hovedregel i forhold til noen av de tiltalte.

Retten har ved vurderingen blant annet sett hen til at det har ligget under hver enkelt av de tiltaltes herredømme å kunne forkorte etterforskningen og iretteføringen av saken ved å avgi en uforbeholden tilståelse. Retten har også vurdert det forhold at flere av de tiltalte nå idømmes langvarige straffer, men har etter omstendighetene ikke funnet det å være et avgjørende motargument mot å opprettholde lovens normalordning.

Hva særlig Odd Inge Bø, har retten særskilt vurdert det forhold at han har blitt frifunnet for to poster i tiltalen. Disse anses samlet sett å ha en langt mindre alvorlighetsgrad enn de poster han domfelles for, hvorpå lovens hovedordning opprettholdes også for Bø.

Retten er etter dette kommet til at samtlige domfelte skal ilegges ansvar for deler av sakens omkostninger, jf. straffeprosessloven § 436 første ledd.

9.2 SAKSOMKOSTNINGENES STØRRELSE

Etter straffeprosessloven § 436 er omkostningsansvaret avgrenset til statens "nødvendige" kostnader med saken. Straffeprosessloven § 437 presiserer videre enkelte sider av utmålingen av saksomkostningsansvaret, idet det heter:

"§ 437. Ved fastsetting av saksomkostninger etter § 436 regnes ikke med utgifter til medlemmer av retten eller tjenestemenn ved domstolen, eller utgifter til rettslokale.

Har flere personer vært siktet i en sak, fordeles omkostningene mellom dem etter rettens skjønn. Utgifter som bare gjelder den enkeltes forhold, er de andre uvedkommende.

Saksomkostninger ilegges bare dersom det antas mulig å oppnå betaling, og avpasses etter siktedes økonomiske evne."

Retten legger etter dette til grunn at domstolens faste lønnskostnader til embetsdommerne, kostnadene knyttet til meddommerne, rettsbetjenten og til leien av Handelens hus er saken uvedkommende. Domstolens utgifter til møtende vitner, vil imidlertid kunne medtas. Samlet sett har slike kostnader imidlertid vært av en mindre størrelse.

Heller ikke de faste lønnskostnadene de av politiets og påtalemyndighetens ansatte som har deltatt i etterforskningen og iretteføringen av saken, kan etter § 436 medtas i omkostningsansvaret, idet dette er omkostninger som ville ha påløpet for staten uavhengig av saken. Merkostnader i form av overtid, reiser og andre utlegg knyttet direkte knyttet til etterforskningen og iretteføringen av saken kan imidlertid inngå i erstatningsgrunnlaget.

Det samme gjelder statens kostnader til forsvarerbistand til hver enkelt av de tiltale under etterforskningen og under iretteføringen av saken. Til slike poster er det – enkelt sagt – medgått millioner av kroner. Størrelsen på beløpene har variert ut fra

forsvareraktiviteten under etterforskningen, mens nivået har vært jevnere under irrettføringen av saken.

Retten er kjent med at den ikke har anledning til å legge omkostninger som knyttes opp til en enkelt domfelt over på de øvrige, hva enten dette angår kostnader som er påløpt hos retten, hos politiet eller gjennom salær og utlegg fakturert gjennom den enkelte forsvarer.

Retten har ikke gått i detalj om størrelsen på de kostnader som det er relevant å trekke inn ved fastsettelsen av omkostningsansvaret for hver enkelt av de domfelte, idet retten også skal se hen til de domfeltes betalingsevne. Ved vurderingen av betalingsevnen må retten også se hen til at de av de tiltalte som ikke oppebærer pensjoner, vil være avskåret fra inntektsgivende arbeid under soningen av straffen som idømmes.

Det vil for retten derfor bare bli fastsatt saksomkostningsansvar for en langt lavere samlet beløp, enn hva som skjønnes å være relevant å se hen til etter straffeprosesslovens bestemmelser.

Retten har også foretatt en vekting av erstatningsansvarets størrelse mellom de domfelte, der hovedtiltalte gis en forholdsmessig større andel av erstatningsansvaret enn de øvrige.

I lys av de momenter retten har vært igjennom fastsettes saksomkostningsansvaret slik:

Fred Anton Ingebrigtsen – 500 000 kroner,
Kåre Nilsen – 300 000 kroner,
Lars Audun Lunde – 300 000 kroner,
Knut Helge Nordbotn – 250 000 kroner,
Oskar Andersen – 250 000 kroner,
Johnny Bondestad – 100 000 kroner, og
Odd Inge Bø – 100 000 kroner.

Dommen er enstemmig.

SLUTNING:

- 1. Fred Anton Ingebrigtsen**, f. 12.10.1964, dømmes for én overtredelse av verdipapirhandeloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 første ledd, jf. § 2-6 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første ledd, jf. § 2-8 (*slik loven fra 1. september 2005*), verdipapirhandeloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 første ledd, jf. § 3-8, tre overtredelser av verdipapirhandeloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 første ledd, jf. § 2-1 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første ledd, jf. § 2-3, jf. § 2-2 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandeloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 første ledd, jf. § 3-3, jf. § 3-2, én overtredelse av verdipapirhandeloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 annet ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 annet ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandeloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 annet ledd, jf. § 4-1, én overtredelse av verdipapirhandeloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 annet ledd nr. 1, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd, én overtredelse av verdipapirhandeloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 annet ledd nr. 1 og fjerde ledd, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd, én overtredelse av aksjeloven § 19-1 tredje ledd, jf. § 8-7 første ledd, jf. § 8-9, til straff av **fengsel i 9 – ni – år**. Han tilkommer 29 – tjue ni – dagers fradrag i straffen som følge av utholdt varetekt.

Fra Fred Anton Ingebrigtsen, f. 12.10.1964, inndras hans aksjer i spansk aksjeselskap Sunny Beach Real Estates S.L, jf. straffeloven §§ 34 og 34a.

Fred Anton Ingebrigtsen, f. 12.10.1964, dømmes til å erstatte sakens omkostninger med 500 000 – femhundretusen – kroner.

- 2. Kåre Nilsen**, f. 17.06.1969, dømmes for én overtredelse av verdipapirhandeloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-6 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-8 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandeloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 første og fjerde ledd, jf. § 3-8, to overtredelser av verdipapirhandeloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-1 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-3, jf. § 2-2 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), én overtredelse av verdipapirhandeloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandeloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 annet og fjerde ledd, jf. § 4-1, én overtredelse av verdipapirhandeloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 annet ledd nr. 1 og fjerde ledd, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd, én overtredelse av verdipapirhandeloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 annet ledd nr. 1 og fjerde ledd, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd, til straff av **fengsel i 6 – seks - år**. Han tilkommer 29 – tjue ni – dagers fradrag i straffen som følge av utholdt varetekt.

Kåre Nilsen, f. 17.06.1969, dømmes til å erstatte sakens omkostninger med 300 000 – trehundretusen – kroner.

- 3. Lars Audun Lunde**, f. 07.05.1965, dømmes for én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-6 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-8 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 første og fjerde ledd, jf. § 3-8, tre overtredelser av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-1 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-3, jf. § 2-2 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 første og fjerde ledd, jf. § 3-3, jf. § 3-2, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 annet og fjerde ledd, jf. § 4-1, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 annet ledd nr. 1 og fjerde ledd, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 annet ledd nr. 1 og fjerde ledd, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd til straff av **fengsel i 6 – seks - år**. Han tilkommer 1 – en – dag fradrag i straffen som følge av utholdt varetekt.

Lars Audun Lunde, f. 07.05.1965, dømmes til å erstatte sakens omkostninger med 300 000 – trehundretusen – kroner.

- 4. Oskar Andersen**, f. 28.02.1949, dømmes for to overtredelser av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-6 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-8 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 første og fjerde ledd, jf. § 3-8, to overtredelser av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-3, jf. § 2-2 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 første og fjerde ledd, jf. § 3-3, jf. § 3-2, to overtredelser av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 annet og fjerde ledd, jf. § 4-1, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 annet ledd nr. 1 og fjerde ledd, jf. § 2a-2 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2a-1 første ledd, til straff av **fengsel i 4 – fire - år**. Han tilkommer 17 – sytten – dagers fradrag i straffen som følge av utholdt varetekt.

Fra Oskar Andersen, f. 28.02.1949, inndras 5 000 000 – femmillioner – kroner, jf. straffeloven § 34.

Oskar Andersen, f. 28.02.1949, dømmes til å erstatte sakens omkostninger med 250 000 – tohundreogfemtusen – kroner.

5. **Knut Helge Nordbotn**, f. 14.11.1958, dømmes for én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-6 (*slik loven lød frem til 1. september 2005*), samme lov § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-8 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 første og fjerde ledd, jf. § 3-8, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-3, jf. § 2-2 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 annet og fjerde ledd, jf. § 4-1, til straff av **fengsel i 4 – fire – år og 6 – seks - måneder**. Han tilkommer 4 – fire – dagers fradrag i straffen som følge av utholdt varetekt.

Knut Helge Nordbotn, f. 14.11.1958, dømmes til å erstatte sakens omkostninger med 250 000 – tohundreogfemtusen – kroner.

6. **Johnny Bondestad**, f. 14.05.1954, dømmes for én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-8 (*slik loven fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 første og fjerde ledd, jf. § 3-8, én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-3, jf. § 2-2 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 17-3 annet og fjerde ledd, jf. § 4-1, til straff av **fengsel i 2 – to – år**, Han tilkommer 1 – en – dag fradrag i straffen som følge av utholdt varetekt.

Johnny Bondestad, f. 14.05.1954, dømmes til å erstatte sakens omkostninger med 100 000 – etthundretusen – kroner.

7. **Odd Inge Bø**, f. 21.01.1956, frifinnes for tiltalens post I h) og post III h).

Odd Inge Bø, f. 21.01.1956, dømmes for én overtredelse av verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79 § 14-3 første og fjerde ledd, jf. § 2-8 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), én overtredelse av samme lov § 14-3 annet og fjerde ledd, jf. § 3-1 (*slik loven lød fra 1. september 2005*), til straff av **fengsel i 1 – ett - år**. Han tilkommer 1 – en – dags fradrag i straffen som følge av utholdt varetekt.

Fra Odd Inge Bø, 21.01.1956, inndras 5 000 000 – femmillioner – kroner, jf. straffeloven § 34.

Odd Inge Bø, f. 21.01.1956, dømmes til å erstatte sakens omkostninger med 100 000 – etthundretusen – kroner.

***

Dommen blir å forkynne for de domfelte gjennom påtalemyndigheten.

Retten hevet.

Richard Saue

Elizabeth Baumann

Thor Stensland

Arvid Bore

Magnhild Mo